

СЪБИТИЕ НА ТЕЛЕВИЗИОННИЯ ЕКРАН

ДЖОН ДЖЕЙКС

СЕВЕР
И
ЮГА

първа

част

ЗЛАТОРОГЪ

ДЖОН ДЖЕЙКС СЕВЕРА И ЮГА ПЪРВА ЧАСТ

Превод: Цветан Петков, Росен Сиромахов, Иванка Филчева

chitanka.info

*В памет на Джонатан Даниелс — островитянин,
южняк, американец, приятел.*

„Ти отдалечи от мен моите
познати, направи ме отвратителен за
тях...”

Псалм 88

ПРОЛОГ: ДВЕ СЪДБИ

1686: МОМЧЕТО НА ВЪГЛИЩАРЯ

— Момчето трябва да приеме моето име — рече Уиндъм след вечеря. — Отдавна е време.

Този болен за него въпрос обикновено повдигаше, след като беше пил. Седнала до мъждукащия огън, майката на момчето затвори Библията на коленете си.

Бес Уиндъм си четеше на ум, както правеше всяка вечер. Устните й помръдваха и по тях момчето съдеше как се придвижва бавно по текста. Когато Уиндъм изтърси горните думи, Бес тъкмо се наслаждаваше на любимия си стих в петата глава от Евангелието на Матей: „Блажени изгонените заради правда, защото тяхно е царството небесно.“

Момчето, Джоузеф Мофат, седеше облегло гръб на ъгъла на комина и дялкаше малка лодка. Беше дванайсетгодишно, имаше масивното телосложение на майка си, широки рамене, светлокестенява коса и толкова светлосини очи, че понякога изглеждаха безцветни.

Въглищарят погледна намусено към заварения си син. По сламения покрив биеше пролетен дъжд. Под очите на Уиндъм личаха петна от праха на дървените въглища. А и изпод изпочупените си нокти не беше успял да го извади. Представляваше глуповат четирийсетгодишен несретник. Когато не беше пиян, сечеше дърва и ги гореше на високи по шест метра камари в продължение на две седмици, произвеждайки дървени въглища за малките леярни по реката. Работа мръсна и затъпяваща — майките от околността плашеха непослушните си малчугани с въглищаря, като им казваха, че щял да ги вземе.

Джоузеф не каза нищо, само се вторачи. Уиндъм не пропусна почукването на показалеца по дръжката на ножа. Момчето беше сприхаво. Понякога въглищарят се страхуваше от него. Но точно сега не беше така. Мълчанието на Джоузеф, позната форма на

предизвикателство, вбеси доведения му баща. Най-сетне момчето проговори.

— Името си ми харесва — каза то и отново обърна поглед към недоиздъланата лодчица.

— Господи, пале нахално такова! — викна дрезгаво Уиндъм и обърна столчето си, хвърляйки се към младежа.

Бес скочи помежду им.

— Остави го на мира, Тед. Един истински следовник на Спасителя не би посегнал на дете.

— Кой на кого иска да посяга, а? Я го виж!

Джоузеф стоеше прав, облегал гръб на комина. Дишаше учестено. Без да мига, държеше ножа на равнището на пояса, готов да го забие отдолу нагоре.

Уиндъм бавно отвори юмрук, отдръпна се непохватно и изправи столчето си. Както винаги, когато го изпълваха страх и гняв към момчето, страдаше Бес. Джоузеф се върна на мястото си край огъня, питайки се колко още ще търпи това.

— До гуша ми дойде да слушам за благословения ти Господ! — озъби се Уиндъм на жена си. — Само едно си знаеш: „Той ще възвиси бедняка.“ Първият ти мъж е бил глупак да загине за такива дивотии. Когато твоят Исус дойде да ми помага и си нацапа ръцете с въглищата, тогава ще повярвам в него.

Посегна към зелената бутилка с джина.

По-късно същата вечер Джоузеф лежеше напрегнат на сламеника, заслушан как зад парцаливата завеса, която скриваше леглото им, Уиндъм налага майка му с юмруци и ругатни. Известно време Бес хлипаше и момчето заби нокти в дланите си. Малко по-късно звуците станаха различни — тя стенеше и издаваше гърлени възклицания. „Кавгата се оправи по обичайния начин“, помисли си момчето.

Не винеше бедната си майка, че търси малко мир, сигурност и обич. Работата се състоеше в това, че не беше избрала подходящ човек. Джоузеф лежа буден дълго след като леглото престана да скърца, мислейки как да убие въглищаря.

Никога не би взел името на доведения си баща. Можеше да се издигне по-високо от Уиндъм. Чрез упорството си изразяваше своята вяра, че ще успее да постигне по-добър живот. Нещо подобно на

живота на Андрю Арчър, собственика на леярната, при когото Уиндъм го даде чирак преди две години.

Но се случваше да го обхванат и мрачни настроения и тогава надеждите и вярата му се струваха празни мечти. Та нали не беше нищо повече от прах? С оцапано тяло и оцапана душа. Дрехите му така и не можеха да се отърват от въглищния прах, който Уиндъм носеше у дома. И макар да не проумяваше заради какво престъпление баща му е страдал и загинал в Шотландия, разбираше, че е нещо реално и по някакъв начин го омърсява.

„Блажени изгонените заради правда...“ Нищо чудно, че това беше любимият ѝ стих.

Джоузеф помнеше съвсем смътно баща си, селянин с остра брадичка, който не се усмихваше и остана непоклатим протестант. Умря от загуба на кръв, защото на няколко пъти премазваха пръстите на ръцете и ходилата му по „смъртоносното време“, както го наричаше Бес — първите месеци след като поста кралски наместник зае Йоркският херцог, същият човек, когото наскоро короноваха като крал Джеймс II. Херцогът се бе заклел да изкорени презвитерианството и да наложи епископалната църква в страна, която отдавна се раздираше от кавгите на отчаяни религиозни и политически противници.

Приятели се бяха втурнали във фермата на Робърт Мофат да съобщят за кървавата кончина на стопанина ѝ в затвора и да предупредят съпругата му да бяга. Тя това и стори с едничкия си син, по-малко от час преди хората на херцога да дойдат и да опожарят всички сгради на фермата. След месеци бродене майка и син стигнаха възвишенията на Южен Шропшир. Там, по-скоро от умора, отколкото по някакви други причини, Бес реши да престане да бяга.

Гористите възвишения на юг и на запад от виещата се река Севърн изглеждаха подходящо изолирани и безопасни. Нае къща, започна да слугува, а няколко години по-късно се запозна с Уиндъм и се омъжи за него. Дори се престори, че възприема официалната религия, защото макар Робърт Мофат да беше пропил съзнанието на жена си с религиозен плам, не беше успял да ѝ вдъхне смелостта да продължава да се противопоставя на властите след неговата смърт. Вярата ѝ се превърна в примирение пред лицето на нищетата.

Момчето скоро стигна до заключението, че това е пасивна и недостойна вяра. Не искаше да я изповядва. Човекът, на когото искаше

да подражава, беше волевият Арчър, който живееше в богатата къща на височината край реката и притежаваше чугунолеярната.

Нали старият Джайлс беше казал, че има ума и волята да постигне същия успех? Не го ли казваше често напоследък?

Повечето време Джоузеф вярваше на Джайлс. Вярваше му, докато сам не съзреше въглищния прах под ноктите си и не чуеше другите чираци да го подиграват и да му подвикват:

— Мърлявият Джо, черен като африканец.

Тогава мечтите му се превръщаха в измамни илюзии и той се надсмиваше над собствената си глупост, а в бледите му очи бликваха срамни, но неудържими сълзи.

Старият Джайлс Хазард беше ерген, един от тримата най-важни мъже в чугунолеярната на Арчър. Надзираваше работата около пещта за рафиниране, мястото, където топяха отново чугунените блокове от високата пещ, за да извадят от тях излишния въглерод и други елементи, които правеха метала прекалено крехък за производства като подкови, обръчи за колелата на каруците и палешници за рала. Джайлс имаше груб глас и склонност да гони работниците и чираците си да се трудят като роби. Цял живот беше живял на десет минути път от пещта си, а тръгна на работа там на девет години.

Беше пълничък човечец, който въпреки дебелината си притежаваше огромна енергия. Погледнато физически, той можеше да мине за по-възрастна версия на Джоузеф. Може би тази беше една от причините, които го караха да се отнася с момчето едва ли не като със свой син. Другата беше, че Джоузеф бързо се учеше. Привлече вниманието на Джайлс предишното лято, горе-долу по времето, когато започваше втората си година в леярната на Арчър. Джайлс обсъждаше чираците с отговорника за високата пещ. Онзи се похвали как сръчно се въртял Джоузеф около пясъчното корито, от което стопеният чугун изтичаше в много по-малки, вторични корита; те напомняха на прасенца, сучещи от майката свиня. Тази прилика на основното и вторичните корита отдавна беше дала името „прасенца“ на чугунените отливки.

Като най-старши в леярната Джайлс не срещна трудности с преместването на момчето в рафинерията. Там го сложи да работи с

дългия железен лост, с чиято помощ наместваха три или четири „прасенца“ така, че да се топят равномерно. Момчето скоро започна да върти майсторски лоста и Джайлс се чу да изрича похвали:

— Имаш добра ръка и природна дарба за тази работа, Джоузеф. А и нравът ти е добър, освен, както съм забелязал, тогава, когато останалите чираци те задяват за занаята на доведения ти баща. Вземи пример от собственика. Той наистина е много способен и енергичен. Но е достатъчно съобразителен да го крие понякога. Продава производството си с усмивки и тихи думи, а не като блъска по главите клиентите, когато му се опират.

Вътрешно по-старият човек се съмняваше, че момчето ще го послуша. Калъпът на живота му беше оформен и стопеното желязо на неговия характер се изливаше там — обстоятелствата и неграмотните родители вече бяха осъдили Джоузеф на незначителен живот. Освен, разбира се, ако някое от неговите необуздани избухвания не го осъдеше на смърт при поредното сбиване.

И въпреки това, тъй като вече остаряваше и съзнаваше, че е постъпил глупаво, избирайки ергенския живот, продължи да насърчава Джоузеф. Предаваше му не само занаята си, но и знанията, свързани с него.

— Желязото управлява света, момчето ми. То разрохква почвата и свързва континентите... а и печели войните. — В леярната на Арчър лееха гюллета за военната флота.

Джайлс вдигна едрото си, подобно на кашкавалена пита лице към небето.

— Желязото е дошло на земята в буквалния смисъл на думата от Бог знае къде. Метеоритното желязо е познато от най-ранни времена.

Момчето побърза да попита:

— Какво е това метеор, господин Хазард?

По лицето на Джайлс се разля усмивка.

— Падаща звезда. Сигурно си виждал.

Момчето кимна замислено. Джайлс продължи да разказва за още много неща, които, с постепенното навлизане в занаята, започваха да придобиват значение за Джоузеф. Джайлс говореше за историята на производството на желязо. За *stuckofen* и *flussofen*, които съществували в Германия в десети век, за *hauts fourneaux*^[1], разпространи ли се във Франция през петнайсетия, за валонците в Белгия, разработили

процеса на повторното топене, свързано с рафинирането, преди около шейсет години.

— Но това е само миг от голямата история на желязото — свети Дънстън е обработвал желязо преди седемстотин години. Казват, че имал огнище в стаята си в Гластънбъри. Египетските фараони са ги заравяли с железни амулети и остриета на ками, защото металът се срещал много рядко и бил ценен. Изпълнен със сила. Чел съм за ками от Вавилон и Месопотамия хилядолетия преди Христа.

— Аз не мога добре да чета...

— Някой ще трябва да те научи или сам ще се научиш — изръмжа Джайлс.

Момчето възприе казаното, после рече:

— Искам да кажа, че никога не съм чувал една дума, която използвахте — хил... нещо.

— Хилядолетие ли? Хилядолетие означава хиляда години.

— Аха — рече момчето и премига. Джайлс с удоволствие отбеляза, че то запаметява чутото.

— С четене човек може много да научи, Джоузеф. Не всичко, но наистина много. Говоря за човек, който иска да стане нещо повече от въглищар.

Джоузеф схвана. Кимна, без да прояви раздразнение.

— Можеш ли въобще да четеш?

— О, да. — Настъпи пауза, през която момчето гледаше Джайлс. Сетне си призна. — Само че малко. Майка ми се опита да ме научи с Библията. Обичам разкази за герои. Самсон, Давид. Но на Уиндъм това не му хареса, та ни спря.

Джайлс помисли.

— Ако оставаш по половин час всяка вечер, ще се опитам да те науча.

— Уиндъм може да не...

— Излъжи — прекъсна го Джайлс. — Ако попита защо закъсняваш, го излъжи, но само в случай че искаш да постигнеш нещо. Нещо повече от въглищарство.

— Мислите ли, че мога, господин Хазард?

— А ти как мислиш?

— Мога.

— Значи ще можеш. „Не на пъргави се дава сполучлив бяг“^[2].

Разговорът се състоя предишното лято. Цялата есен и зима Джайлс учеше момчето. Научи го добре, толкова добре, че Джоузеф не издържа и сподели своите постижения с майка си. Една нощ, когато Уиндъм се беше запил нейде, той ѝ показа книга, която беше вмъкнал тайно у дома, една спорна книга със заглавие „*Metalum Maris*“^[3] от неотдавна починалия Дъд Дъдли, незаконороден син на петия лорд Дъдли.

Дъд Дъдли твърдеше, че е топил успешно желязо с каменни въглища, или „изкопани въглища“, както Джоузеф прочете на Бес по време на своята мъчителна, но успешна демонстрация.

Очите ѝ заискриха от възхищение. А сетне светлината помръкна.

— Познанието е чудесно нещо, Джоузеф, но може да породя прекомерна гордост. В центъра на живота ти трябва да стои Исус.

Не му харесаха думите ѝ, но замълча.

— В този живот имат смисъл само две неща — продължи Бес. — Любовта към Сина Божи и любовта на един човек към друг. Любов, каквато аз изпитвам към теб — завърши тя, като внезапно го притисна към себе си.

Чу я да плаче, усети я да трепери. Убийственото време беше изцедило от нея всички надежди, освен тази да отиде на небето; всякаква привързаност, освен към него и към Спасителя, на когото той вече беше започнал да гледа с подозрение. Жалеше я, но имаше намерение да изживее собствения си живот тъй, както сам иска. Не казаха нищо на Уиндъм за уроците. Очевидно обаче някакъв далечен проблисък в поведението на Бес даде повод за гнева на съпруга ѝ. Една лятна вечер, не много след кавгата за това, момчето да вземе името му, Джоузеф се прибра у дома и намери майка си на пръстения под, насинена и окървавена, почти в безсъзнание, а Уиндъм го нямаше. Тя не пожела да му каже какво се е случило. Моли Джоузеф, докато не получи от него обещание, че няма да изпълни заканите си по адрес на доведения си баща. Но зародишът на гнева вътре в него непрекъснато растеше.

Докато задаващата се есен позлатяваше и обагряше в червено хълмовете на Шропшир, Джоузеф така радваше Джайлс със своя напредък, че мъжът се реши на смела постъпка.

— Ще говоря със собственика и ще го помоля да ти позволи да прекарваш по един час на седмица с учителя, който живее в

господарската къща. Момчетата му не могат да запълнят времето на този човек. Убеден съм, че Арчър ще му позволи да ти преподава по малко математика, може дори и малко латински.

— Че защо? Та кой съм аз?

Старият Джайлс се засмя и разроши косата на Джоузеф.

— Ще бъде доволен да се сдобие, на практика, без каквито и да е разходи, с верен и добре образован работник. Това е само едната част от въпроса. Другата е, че Арчър е почтен човек. Все още се срещат и такива на този свят.

Джоузеф така и не повярва, докато Джайлс не му съобщи, че Арчър се е съгласил. Тази вечер, докато тичаше към къщи, момчето забрави вродената си предпазливост. Гъста мъгла лежеше над реката и когато стигна у дома, беше измръзнал. Там завари Уиндъм, мръсен и полупиян. Джоузеф беше толкова замаян от мисълта, че някой друг може да има добро мнение за него, та пренебрегна предупредителните погледи на майка си и изтърси новината за учителя.

Това не се хареса на Уиндъм.

— Господи, за какво му трябва на младия глупак учител? — рече и изгледа Джоузеф с презрение, което прониза като с нож момчето. — Той е невежа. Невежа като мен.

Объркана, Бес въртеше в ръце престилката си, без да знае как да се измъкне от клопката, заложена от задъханото момче. Отиде бързо при огнището, като без да ще, от нерви събори ръжена. Джоузеф гледаше неотклонно доведения си баща, изричайки думите:

— Вече не. Старият Джайлс ме научи.

— Какво те научи?

— Да чета, за да се издигна.

Уиндъм въртеше върха на малкия си пръст напред-назад в едната ноздра. Избърса го в панталоните си и се присмя.

— Каква разсипия. За да работиш на пещта за рафиниране, не е необходимо образование.

— Необходимо е, ако иска човек да стане богат като господин Арчър.

— Охо, да не смяташ да ставаш някой ден богат, а?

Устните на Джоузеф побеляха.

— Проклет да съм, ако стана беден и глупав като теб.

Уиндъм изрева и се спусна срещу момчето. Бес престана да бърка нервно яхнията в менчето, което висеше на верига в огнището. С протегнати ръце тя се втурна към съпруга си.

— Не искаше да каже това, Тед. Бъди милостив, както ни учи Исус...

— Кучко глупава набожна, ще се оправя с него както си искам — изкрещя Уиндъм и я удари с юмрук по слепоочието.

Тя загуби равновесие, удари рамото си силно в полицата над огнището и извика.

Болката разклати донякъде верността ѝ към Спасителя. Разтвори широко очи. Зърна падналия ръжен, грабна го и го вдигна срещу съпруга си. Жестът беше трогателен, но Уиндъм предпочете да го вземе за ужасна заплаха. Обърна се срещу нея.

Изплашен и разгневен, Джоузеф се сборичка с доведения си баща. Уиндъм го отхвърли. Ужасена, Бес се мъчеше несръчно да хване ръжена, но не успяваше. Уиндъм го изтръгна с лекота от ръката ѝ и пред очите на Джоузеф я удари два пъти по слепоочието. Тя се строполи по лице, а по бузата ѝ потече тънка струйка кръв.

За миг Джоузеф се вторачи в нея, сетне, обхванат от необуздана ярост, се хвърли към ръжена. Уиндъм го метна към стената. Джоузеф се втурна към огнището, сграбчи веригата на котлето и ливна врялата яхния върху Уиндъм, който изрева и притисна длани към изпарените си очи.

Джоузеф беше изгорил ръцете си, но почти не усещаше. Вдигна празното котле и го стовари върху главата на Уиндъм. Когато той падна и виковете му започнаха да стихват, момчето зави веригата около врата на доведения си баща и я тегли, докато не се впи дълбоко в плътта. Накрая Уиндъм престана да рита и остана неподвижен. Джоузеф побягна навън в мъглата и повърна. Дланите му започнаха да парят. Постепенно осъзна какво е сторил. Щеше му се да се отпусне и да заплаче, да избяга, но не го направи. Застави се да тръгне към отворената врата. Когато влезе отново в къщичката, видя гърба на майка си да помръдва. Беше жива!

След много неуспешни опити най-сетне я накара да се изправи на крака. Тя мърмореше несвързано и от време на време се смееше. Зави я с един шал и тръгнаха надолу по мъгливите пътеки към къщичката на Джайлс Хазард, която се намираше на около три

километра. По пътя Бес няколко пъти преплете крака, но след настоящите му молби продължи да върви.

Джайлс дойде да отвори вратата, мърморейки недоволно, и свещта освети лицето му. Няколко минути по-късно вече помагаше на Бес да легне във все още топлото му ниско легло на колелца. Прегледа я, сетне отстъпи назад, опипвайки с пръсти брадичката си.

— Ще изтичам за лекар — обади се Джоузеф. — Къде мога да го намеря?

Старият Джайлс не скри тревогата си.

— Толкова лошо е ударена, че лекарят няма да ѝ помогне.

Вестта зашемети момчето и най-сетне сълзите бликнаха.

— Не може да бъде.

— Погледни я! Тя едва диша. Колкото до бръснаря, който обслужва този район, той е неграмотен. Не може да ѝ помогне, а само ще започне да пита как е била ранена.

Казаното представляваше нещо като въпрос; Джоузеф се беше изтървал, че Уиндъм я е ударил.

— Едничкото, което можем да направим, е да чакаме — заключи Джайлс, триейки окото си.

— И да се молим на Исус.

Джоузеф каза това от отчаяние. Джайлс сложи чайника на огнището. Момчето се отпусна на колене до леглото, сплете пръсти и започна да се моли с цялото си същество. По нищо не личеше, че молитвите му са чути. Дишането на Бес ставаше все по-забавено и слабо, макар да живя, докато речната мъгла, която се носеше извън къщичката, заблестя от светлина. Джайлс докосна нежно рамото на Джоузеф и го накара да дойде на себе си.

— Седни до огъня! — каза му той и дръпна една покривка върху нараненото, спокойно лице на Бес. — За нея всичко свърши. Тя тръгна да търси своя Исус и нищо повече не може да се направи. За теб е различно. Какво ще стане с теб зависи от това, дали ще те хванат. — Джайлс пое дъх. — Доведеният ти баща е мъртъв, нали?

Момчето кимна утвърдително.

— Така си и помислих. Иначе нямаше да дойдеш тук. Той щеше да се грижи за нея.

Цялата болка на Джоузеф се изля в един-единствен вик.

— Радвам се, че го убих!

— Убеден съм, че е така. Но все пак е факт, че си убиец. Арчър няма да държи на работа убиец и не бих казал, че го виня за това. И все пак... — Тонът му омекна, опитът му да се направи на строг се провали. — Но и аз не искам да те видя обесен или разсечен на четири. Какво можем да направим? — Закрачи из стаята. — Ще търсят Джоузеф Мофат, нали така? Е добре, ти ще станеш някой друг.

Веднъж взел решението, Джайлс написа бележка, в която се казваше, че приносителят, Джоузеф Хазард, негов племенник, е изпратен по семейни дела. След миг колебание Джайлс се подписа със собственото си име, като добави отдолу „Чичо и настойник“ и няколко завъртулки. Тези завъртулки придаваха на написаното по-голяма автентичност.

Джайлс обеща да погребее Бес като истинска християнка и настоя, че момчето не може да си позволи да остане да помага. Сетне, като му даде два шилинга и малко хляб, вързан в кърпа, напътствия да избягва главните пътища, а накрая и продължителна бащинска прегръдка, Джайлс изпрати объркания Джоузеф Мофат през вратата към посивелите от мъглата възвишения.

На един самотен път в Глостършър нещо накара Джоузеф да спре и да погледне нагоре. Небето беше съвършено чисто и светеха хиляди звезди. На изток, над очертанията на покрива на един краварник, видя бяла ивица. Нещо пламтящо падаше с голяма скорост към земята. Желязо. Господ изпращаше желязо на хората, точно както беше рекъл Джайлс. Момчето можа да разбере защо производителите на железни изделия се гордееха толкова много с професията си. Това беше занаят, роден и благословен на небето.

Изпълнен със страхопочитание, Джоузеф гледа, докато бялата ивица изчезна зад хоризонта. Представи си как нейде в току-що появил се кратер дими грамадно парче звездно желязо. В мирозданието едва ли имаше изпълнен с по-голяма мощ материал. Нищо чудно, че войните се печелеха, а разстоянията — преодоляваха от машини и съоръжения, направени от желязо.

От този миг нататък вече не съществуваха съмнения за посоката, в която ще се развива животът му.

Джоузеф продължаваше да бърза към Бристол, пристанище на река Ейвън. Не го спряха нито веднъж, нито му поискаха бележката, подготвена така внимателно от Джайлс. Това показваше колко светът цени Тед Уиндъм, нали?

Момчето скърбеше за смъртта на майка си, но не изпитваше угризения, че е убил доведения си баща. Беше сторил онова, което трябваше; отмъщението дойде като спътник на необходимостта.

По време на пътуването установи, че му идват необикновени нови мисли, много от тях свързани с вярата. Никога не би станал привърженик на майчината си вяра в един нежен, всеопрощаващ и очевидно безсилен Христос. Но откри нова хармония със Стария завет. Бес му беше чела много разкази за силни, храбри мъже, които не се колебаят да предприемат смели действия. Докато крачеше през поля и гори към голямото пристанище на Западна Англия, почувства как започва все повече и повече да се родее с тях и с техния Господ. След няколко неуспешни опита намери капитан на кораб, който скоро щеше да отплава за Новия свят, част от земното кълбо, към която много англичани се отправяха през онези дни да търсят нови възможности. Това беше еднокракият капитан Смолет, а корабът му се казваше „Чайката на Портсмут“. Капитанът откровено постави условията си.

— Подписваш договор, че ще работиш за мен. В замяна на това ще ти осигуря пътуването и ще те храня, докато си на борда. Ще се отбием в Бриджтаун, Барбадос, а сетне продължаваме към американските колонии. Там има нужда от квалифицирани работници. Ако, както твърдиш, познаваш железарския занаят, няма да ми е трудно да те настаня на работа.

Капитанът се взря в Джоузеф над ръба на гърнето с бира, което вдигаше към устата си. Момчето въобще не се ядоса на тежките условия, които му предлагаше, нещо повече, дори му се възхити. Както беше започнал да разбира, човекът, решен да успее, все трябваше да прави труден избор. Така стояха нещата и при героите от Стария завет. Авраам. Мойсей. Ако въобще искаше да прилича на някого, то беше на един от тях.

— Е, Хазард, какъв е отговорът ти?

— Не ми казахте колко време ще ви работя.

Капитан Смолет се ухили одобрително.

— Някои са толкова замаяни от възбуда, или толкова се страхуват от извършени престъпления... — Джоузеф запази абсолютно невъзмутимо изражение, пренебрегвайки подмятането, — че забравят да ме попитат, преди да сме отплавали надолу към устието на реката. — Сведе очи към течността в гърнето. — Договорът е за седем години.

В първия момент Джоузеф искаше да извика „Не!“, но не го направи. Смолет прие мълчанието му за отказ, сви рамене и стана, като хвърли монети на масата.

„Да се продам роб на някого за седем години няма да е лесно“, мислеше си Джоузеф. И все пак би могъл да използва времето разумно и полезно. Да се образова както изобщо, за което настояваше Джайлс, така и във всички аспекти на избора от него занаят. След седем години щеше да е свободен човек на нова земя, където щеше да има нужда от хора, които умеят да работят с желязото, и където никой нямаше да е чувал за Тед Уиндъм.

На вратата на кръчмата капитан Смолет се закова на място, когато чу:

— Ще подпиша.

Същата вечер, докато Джоузеф бързаше по пристана към „Чайката на Портсмут“, валише дъжд. От прозорците на капитанската каюта на бака струеше светлина. Колко ярка и мамеща изглеждаше тя. Скоро в тази кабина Джоузеф щеше да сложи подписа си под договор, с който щеше да се цани роб.

Усмихна се, като си помисли за Смолет. Какъв негодник. Бе задал само няколко повърхностни въпроса за миналото му. Молейки се да не би предложението за договор да бъде оттеглено, Джоузеф набързо бе показал дадения му от Джайлс документ. Смолет му хвърли един поглед и го върна със смях.

— Семейни дела, а? Които те водят чак в колониите, нали? Представи си!

Погледите им се срещнаха. Смолет знаеше, че момчето бяга и това хич не го интересуваше. Джоузеф се възхити от безскрупулната предприемчивост на капитана. Хареса му повече от всякога. Седем години не бяха дълго време. Съвсем не бяха дълго време. С тази мисъл в главата спря на стълбата, която водеше надолу към водата. Слезе няколко стъпала, хвана се с лявата ръка за плъзгавото дърво, а дясната

потопи: един, два, три пъти. После размени ръцете. Ако по тях беше останала някаква символична кръв, вече я отми. Слагаше ново начало.

Разгледа пръстите си на светлината на корабните фенери. И се засмя. По-рано под ноктите му имаше прах от дървени въглища. Тя също беше изчезнала.

Подсвирквайки си, стъпи на дъската, прехвърлена на брега. Качваше се с повишено настроение на кораба на Смолет. Готвеше се да се продаде в робство за седем години, но гледаше на тази перспектива с изострено ново чувство за лична свобода.

В Новия свят нещата щяха да са различни за Джоузеф Моф..., о, не, Джоузеф Хазард. Господ щеше да направи така, че това да стане. Неговият Господ, когото с всеки изминал час все повече опознаваше и приемаше за спътник, беше божество, покровителстващо храбрите, които не се колебаят да направят тежък избор.

Джоузеф и неговият Бог се опознаха добре през последните няколко дни. Сприятелиха се.

1687: Аристократът

В късната пролет на следващата година, отвъд океана, в кралската колония Каролина, един друг човек мечтаеше да стане богат.

При него амбицията беше равносилна на страст. Защото знаеше какво означава да си богат, да имаш власт, да си осигурен. Но сигурността се оказва илюзия, а богатството и властта бяха пометени досущ лъскавия пясък по плажа на Чарлстаун, когато го погнеше бурният прилив.

Шарл дьо Мен беше на трийсет години. Живееше в колонията от две години с красивата си жена Жана. Самата Каролина европейците заселиха едва преди седемнайсет години и всичките ѝ две или три хиляди бели граждани бяха, относително казано, новодошли. Сред колонистите имаше група авантюристи, първоначално заселили се в Барбадос. Тези хора се бяха настанили в селото Чарлстаун и под ръководството на Лордовете собственици, английските благородници, сложили начало на колонията като търговска операция, бързо бяха взели властта. Същите тези барбадосци бяха успели вече да се загърнат с мантията на превъзходството.

Шарл ги смяташе за непрактични глупци. Те мечтаеха за селскостопански рай, където можеха да станат богати произвеждайки коприна, захар, тютюн и памук. Шарл беше по-голям реалист.

Крайбрежните низини на Каролина бяха прекалено влажни за нормално земеделие. През лятото климатът беше нездравословен и само най-яките оцеляваха. За момента, доколкото го имаше, благоденствието на колонията се дължеше на три източника. Кожии като тези, които минаваха през търговския пункт на самия Шарл. Говедовъдство. И този вид богатство, което точно сега той водеше от вътрешността на страната под дулото на пушката.

Индианци, осъдени на робство.

Не би могло да се каже, че Шарл дьо Мен дойде в тази страна на крайбрежни блата и пясъчни дюни навътре в сушата заради нейните природни и търговски предимства. Двамата с Жана избягаха от долината на Лоара, където Шарл се бе родил четиринайсети херцог от своята династия.

Двайсетгодишен се ожени и пое управлението на семейните лозя. Няколко години младата двойка живя идилично, ако не се смяташе тревожният факт, че Жана не раждаше деца. Но сетне вярата, традиционна за техните семейства вече от няколко поколения, ги съсипа.

С отменянето на Нантския едикт през 1685 г. Луи XIV сложи край на напрегнатото примирие между френските католици и протестанти. Подобно на останалите болезнено горди хугеноти — някои французи заменяха думата „горди“ с „предатели“ — Шарл дьо Мен и съпругата му бяха застрашени от чистките, които скоро опустошиха родината им. След като терорът започна, да се напуска страната стана сериозно престъпление. Подобно на стотици други хугеноти обаче семейство Дьо Мен кроеше планове да постъпи точно така.

В селото близо до Шато дьо Мен, с неговата кръгла кула, живееше адвокат на име Емилион, който криеше фанатизма и разбойническата си същност зад набожно изражение. Знаеше какви приходи могат да донесат продадените в Англия силни червени и тръпчиви бели вина на замъка. Мечтаеше за лозята на семейство Дьо

Мен и за да се добере до тях, подкупи един коняр да шпионира господаря и господарката си.

Емилион подозираше, че семейството ще се опита да избяга, и не след дълго конярят забеляза признаци на подготовка. На съответното длъжностно лице стигаше една дума. През нощта, когато двамата Дьо Мен потеглиха и каляската им се отдалечи на не повече от километър от замъка, зад тях в галоп се появиха представители на властите.

Шарл прегърна изплашената си съпруга и за да отклони мислите ѝ от онова, което ги чакаше, след като ги арестуват — инквизициите, с които принуждаваха еретиците протестанти да се покаят, — ѝ зашепна думи на обич. Друг един хугенот от околността, хванат в момента, когато хуквал да бяга към морския бряг, беше умрял, след като острието на инквизитора се отплеснало и му отрязало тестисите.

Седемнайсет дни държаха младия благородник и жена му в затвора. Разпитваха ги с помощта на ножове и нагорещени железа. Нито един от двамата не се прекърши, поне външно, макар че към края Жана неспирно ту плачеше, ту се смееше.

Щяха да умрат в Шайонския зандан, ако не беше чичото на Шарл в Париж. Хитър политик, способен да променя своето богослужение така лесно, както сменяше сатенените си одежди, той познаваше важни личности, чиито католически принципи не се простираха до кесиите им. Дадоха се подкупи, една странична вратичка остана отворена. Шарл и Жана дьо Мен избягаха от Нант и се озоваха в трюма на разнебитено рибарско корабче, което едва не се обърна в гневните води на Ламанша.

В Лондон други бегълци хугеноти ги насочиха към Каролина. Обявената в колонията религиозна търпимост я правеше възможно убежище за хора с тяхната вяра. Месеци по-късно, потиснат от горещината и арогантността, с която се сблъска, след като прекоси океана, младият благородник започна да се пита дали пътуването, а дори и самият живот си струваха направените усилия. Чарлстаун не носеше непременно късмет на хора с името Шарл. Или поне така мислеше тогава.

За да покаже, че поставя ново начало в нова земя, промени името си на Чарлс Мейн. Скоро песимизмът го напусна. В Каролина се

почувства освободен от много правила, които го ограничаваха, докато носеше титла. Възползва се от това.

Устоя на мъченията — белезите по краката и гърдите му говореха, че е така; щеше да устои и на нищетата. Алчното адвокатче открадна земите и замъка му, но той щеше да притежава други земи и да построи друга голяма къща. Или пък това щяха да направят неговите потомци. Стига тялото на Жана да го дари с наследник.

Бедната Жана. Днес сивите ѝ очи бяха така бистри и красиви, както и преди. Но тясната бяла ивица, която минаваше през цялата ѝ руса коса, издаваше изтърпените в затвора страдания, също както и сладката ѝ момичешка усмивка, и начинът, по който си тананикаше и се смееше в отговор на всеки сериозен въпрос. Понякога познаваше съпруга си, но смяташе, че все още живеят във Франция. Съзнанието ѝ не успя да оцелее така добре, както тялото.

Съсипаното съзнание на Жана не се беше отразило на страстта ѝ. Но сношенията им не зачеваха деца. Това и трупащите се години оставиха Чарлс не една нощ без сън. На трийсет години мъжът беше стар, на четирийсет можеше да казва, че е живял дълъг живот.

Усилията да създаде свой собствен малък търговски пункт на брода на река Купър над Чарлстаун го промениха и физически. Вече не приличаше на аристократ. Оставаше висок и леко приведен поради ръста си. Но нищетата, трудът и напрежението бяха похабили хубостта му.

Когато се появи, което ставаше рядко, неговата усмивка, някога честа и весела, сега беше фалшива и дори жестока. Нямаше и следа от гордата осанка. Седеше отпуснат на гърба на малкото блатно пони, което се измъчваше под тежестта му. Превърнал се бе едва ли не в звероподобна пародия на предишното си аз.

Днес всъщност той почти нямаше вид на бял човек. Косата му, кестенява като очите, висеше до средата на гърба, вързана с червен парцал. Кожата му изглеждаше не по-малко мургава от тази на осемте оковани и полуоблечени човешки същества, които се олюляваха в колона по един зад него. Макар пролетната утрин да беше невероятно гореща, той носеше дълги панталони от кожа на сърна и връхна дреха от стара, напукана кожа. В украсения му с мъниста пояс стояха набучени два заредени пистолета и два ножа. Върху коленете му

почиваше мускет. Търговецът на роби се научаваше да бъде предпазлив и да стреля точно.

Това беше четвъртата експедиция, която Чарлс предприемаше към градовете на чероките в полите на планините. Би пропаднал като търговец, ако не продаваше от време на време по някой индианец. Малкият търговски пункт до реката просто не носеше достатъчно приходи, макар в Чарлстаун да изкупуваха всички кожи, събрани от същите племена, които в други случаи нападаше.

Седемте мъже и една жена, които се мъкнеха оковани след него, бяха все по на около двайсет години. Красиви, мургави хора, с мускулести крайници и най-красивата черна коса, която беше виждал. Мислеше си, че момичето е особено привлекателно. Имаше чудесен бюст. Беше забелязал, че го гледа втренчено. Нямахте съмнение, че големите ѝ кротки очи прикриват желанието ѝ да му пререже гърлото.

Чарлс яздеше с гръб към пленниците, защото в края на редицата имаше помощник, също така тежковъоръжен. Помощникът му беше тронав метис, очевидно заченат от някой дошъл от Флорида испанец. Принадлежеше към индианците ямаси от северните лагери на племето. Появи се в търговския пункт преди година и вече знаеше малко френски. Твърдеше, че не храни други амбиции, освен да воюва с племената, които бяха негови врагове.

Като че ли му харесваше да работи за Чарлс. Може би защото, разпръснати из Каролина, живееха около трийсет различни племена и повечето от тях нападаха останалите. За метиса, който се беше нарекъл Крал Себастиан, призвание и занимание се покриваха.

Както много други индианци, Крал Себастиан имаше престъпна физиономия и обичаше да се труфи с премяната на белите хора. Днес носеше мръсни бричове, които някога са били от розова коприна; извезаното със сърма сако стоеше отворено и се виждаха огромните му гърди със стичащите се по тях капки пот; имаше и голям, раздърпан тюрбан, украсен с изкуствени скъпоценни камъни.

Крал Себастиан изпитваше удоволствие от работата, която вършеше. Често-често подканваше понито си напред до пленниците и подръчкваше с мускета си по бедрата един или друг от тях. Обикновено си спечелваше изпълнени с омраза погледи, а тогава метисът обичаше да се подсмива и да изрича предупреждения като сегашните:

— Внимавай, братче, или ще взема да те направя по-малко мъж с тази огнена тояга.

— Ти също внимавай — каза Чарлс на френски, защото беше спрял понито си да пропусне колоната да се промъкне край него и забеляза, че мръщенето и ядовитите погледи ставаха необикновено ожесточени. — Искам да ги доставя всичките на сергията, за което ще ти бъда благодарен.

Сергията беше местен израз за търг на роби. В този случай ставаше дума за таен търг на роби извън Чарлстаун. От няколко години търговията с индиански роби беше забранена в колонията, но бидейки доходен занаят, все още се практикуваше.

Привлекателен го правеше относително малкият риск. Пленниците си например Чарлс отвлече под дулото на оръжието на смрачаване от един бостан. Чероките бяха бойци, но и земеделци. Когато ги изненадваха на нивите им в полите на планината, успяваха да ги заловят сравнително лесно. Разбира се, опасност винаги имаше.

Малко индианци гинеха на път към брега, докато много негри, внасяни от Африка през Бриджтаун, умираха по време на дългото прекосяване на океана. Освен това човек не можеше да започне търговия с африканци, без да притежава кораби или поне малко капитал. А Чарлс имаше само малкия търговски пункт, понито и оръжията си.

Ставаше все по-горещо. Облаци дребни насекоми тероризираха колоната, докато тя се виеше между пясъчните дюни. Температурата и тъмното петно на горите на далечния хоризонт говореха на Чарлс, че приближават ниско разположената крайбрежна равнина. Още една нощ и половин ден и щяха да стигнат до пункта, където оставяше без желание Жана сама всеки път, когато тръгнеше на експедиция.

Винаги по време на тези пътувания беше напрегнат. Днес обаче беше не само нащрек, а и нервен. Забеляза, че момичето отново го гледа втренчено. Дали не чакаше сгоден момент, за да даде знак на мъжете да побегнат? Изостана и останалата част от следобеда язди до Крал Себастиан.

Тази нощ запалиха лагерен огън не за да се топлят, а за да пропъдят насекомите. Крал Себастиан взе първата смяна като часови. Чарлс легна с наредени на гърдите оръжия и затвори очи. Започна в просъница да мисли как да възстанови богатството си. Трябваше някак

да смени посоката. Пари не правеше, изкарваше колкото да не е на загуба. Освен това изолираният търговски пункт не беше подходящо място за Жана, дори в окаяното ѝ душевно състояние. Заслужаваше нещо по-добро и той искаше да ѝ го даде. Дълбоко я обичаше.

Обаче човек не можеше да остави настрана практическите въпроси. Ако успееше да възстанови богатството си, кой щеше да го наследи? Бедната му съпруга, на която остана верен — единствено този елемент на почтеност запази в живота си, — беше не само луда, а и безплодна. Почти се унасяше в сън, когато го събуди дрънченето на верига. Отвори очи в момента, когато Крал Себастиан нададе предупредителен вик.

Метисът също беше заспал — стана ясно от това, че седи, както и от яростната непохватност, с която се опитваше да насочи мускета си. Осемте индианци, чиито вериги на глезените и китките бяха опънати в пълната си дължина помежду им, се бяха втурнали в редица към пленилите ги. Момичето, трето от дясно, влачеха със себе си. Наложиха му се да прескочи точно над огъня.

Ужасен, Чарлс грабна един от пистолетите на корема си. „Господи, Боже мой, не позволявай барутът да е овлажнял от нощния въздух!“ Пистолетът не гръмна. Вдигна другия.

Индианецът в левия край на веригата се беше въоръжил с камък и го хвърли към Крал Себастиан, който се опитваше да коленичи и едновременно с това да насочи мускета си. Метисът приклезна, камъкът го улучи по дясното слепоочие и макар ударът да не беше много силен, когато мускетът му изгърмя, куршумът изсъска безполезно в тъмнината.

Воинът близо до Чарлс замахна с босия си крак надолу към гърлото на пленения го бял човек и щеше да го смаже, но Чарлс се претърколи наляво, вдигна дясната си ръка и дръпна спусъка. Вторият пистолет изгърмя. Куршумът мина под челюстта на индианеца и отнесе част от темето му.

Ужасната гледка смаза бунта, макар битката да не спря отведнъж. Чарлс се принуди да повали още един индианец, а Крал Себастиан застреля друг с мускета си, преди останалите четирима да издърпат момичето и трупове назад. Косата на един от мъртвите попадна в жаравата, задимя и се запали.

Чарлс трепереше. Беше опушен от мръсотия и барут и опръскан с кръвта и мозъка на първия индианец. На вечеря беше дъвкал няколко парчета силно осолено сърнешко месо, които сега отказаха да се задържат в стомаха му. Когато се върна от храсталака, намери свършено разстроения Крал Себастиан да налага останалите живи воини.

Метисът беше отстранил от веригата тримата убити, но без да си направи труда да отключи белезниците. Беше си послужил с ножа. Някъде встрани, в тъмното, огромни черни лешояди вече кълвяха трупове.

Метисът дръпна момичето за косата.

— Смятам, че тази кучка също трябва да си получи наказанието.

За момент, гледайки надолу към увисналата пазва на кожената дреха, Чарлс видя ясно кафявите ѝ гърди. Гледката го трогна. Изглеждаха зрели и пълни с живот. Тя промени положението си, като наблюдаваше със страх Крал Себастиан. Роклята се намести и скри тялото ѝ.

Чарлс хвана китката на метиса във въздуха. На светлината на огъня неговото опръскано с кръв лице сякаш принадлежеше на воин от племето чероки, нарисуван с цветовете на войната.

— Ти си този, който заслужава наказание — рече той. — Ти си този, който е задрямал на поста си.

Крал Себастиан изглеждаше така, сякаш ще се обърне срещу работодателя си. Чарлс продължи да го гледа втренчено. Независимо че момичето не разбра какво говори високият мъж на френски, то схвана какво казва. Не посмя да му се усмихне, но в очите ѝ проблесна благодарност.

Мина минута. Още една. Метисът плесна една мушица на врата си и отмести очи. С това се приключи.

Но всъщност не беше. Инцидентът разтърси Чарлс. След като мина неговата част от дежурството и Крал Себастиан отново пое охраната, той не можа да заспи. Сблъсъкът със смъртта продължи да му напомня, че няма синове. Тримата му братя бяха умрели като бебета. Една сестра изчезна отвъд Пиренеите, когато започнаха неприятностите. Беше останал последен от рода си.

Когато най-сетне заспа, сънува странни сънища, в които виденията на плодородните полета на чероките се смесваха с тези на

гърдите на момичето.

В ранния следобед на следващия ден стигнаха търговския пункт на Купър, едната от двете реки, наречени на Антъни Ашли Купър, граф на Шафтсбъри, един от първоначалните Лордове собственици.

Жана беше невредима и се чувстваше добре. Двамата с Чарлс се разходиха половин час по брега на реката. Той я беше прегърнал. Докато гледаха бяла чапла, застанала на един крак в плиткото, тя бърбореше детинщини. Заслужаваше нещо по-добро от това. Заслужаваше хубава къща и слуги, които да я бранят.

Сутринта започна да се стяга за път към брега. Имаше намерение да потегли към пладне с индианците и няколко връзки кожи, събрани от размяната, която правеше на търговския си пункт. На път към тайния търг на роби щеше както винаги да избягва главните пътища, където биха могли да го видят как води човешката си контрабанда.

Половин час преди тръгването Жана се втурна в пункта с възбудени викове. Не можа да схване за какво го предупреждава, но скоро се появи изплашеният Крал Себастиан. Метисът се напъваше да намери точните думи на френски.

— Кой идва? — прекъсна го Чарлс. — Господа? Големци? Това ли се опитваш да кажеш?

Стреснатият индианец кимна и вдигна ръка с протегнати до един пръсти.

— Много са. — Краката на Чарлс се подкосиха.

Побързаха да наблъскат робите в бараката, изградена от палмови дънери и дъски от кипарис. Като обезумял Чарлс окова четиримата мъже и момичето в един от оборите за понита, където Крал Себастиан им върза устата с парцали. Викнеха ли пленниците, търговията с роби щеше да бъде разкрита, а той — загубен.

Пламтящите очи на пленниците му говореха, че се надяват точно на това. По заповед на Чарлс метисът провери още веднъж дали устата им са добре запушени.

Нещата ставаха по-опасни от това, че водачът на групата посетители беше член на Управителния съвет на колонията, елегантен англичанин на име Мур. Пътуваше из „проклетата заразна дивотия“ с четирима слуги негри, един, от които имаше известни познания по

землемерство. Търсеше земя за лятна резиденция далеч от маларичния бряг.

Мур престоя три часа. През цялото това време Чарлс едва прикриваше тревогата си. Веднъж долови блъскане и дрънкане на верига откъм бараката, но Мур, който по това време приказваше, не го чу. Когато един от слугите му зърна вериги и белезници под тезгяха на Чарлс, домакинят трябваше бързо да излъже:

— Получих ги в замяна на една пушка. От някакъв подозрителен тип, който твърдеше, че отивал във Вирджиния. Миналото лято беше...

Мур не погледна втори път веригите и белезниците. С типичната арогантност на англичанин се зае да излива поток от критични бележи за времето, примитивната околност и Новия свят като цяло. В четири часа, когато стана малко по-хладно, потегли с групата си. Чарлс си наля голяма доза топъл джин, гаврътна го на няколко големи глътки, прегърна Жана и се втурна към бараката. На вратата пазеше Крал Себастиан. Вътре Чарлс намери четиримата мъже да хвърлят яростни погледи към момичето. Превръзката се беше смъкнала около врата ѝ. Значи е имала възможност да извика. Момичето се вторачи в него със същия напрегнат поглед и най-сетне той разбра. Може би се беше досещал през цялото време, но му бе попречило чувството за вина и мисълта за Жана. Обърна се рязко и побърза да излезе от влажната горещина.

Търговията с индиански роби ставаше прекалено опасна. Това убеждение не го напусна и следващата сутрин, когато тръгна със закъснение. То остана с него и по бластистите пътища в низината, придружаваше го като зъл дух, кацнал на рамото му, докато не стигна брега.

Поляната се намираше извън защитната ограда, заобикаляща Чарлстаун. Мястото беше внимателно подбрано. Да не е толкова близо, та лесно да го открият, нито прекалено далече, та да изисква излишно опасно пътуване по тъмно. До него човек можеше да стигне, като язди десетина минути нагоре по брега на Купър. На поляната се бяха събрали половин дузина мъже, които Чарлс определи като англикански сноби. Това бяха плантатори от района, всеки от тях борещ се да открие култура, печалбата от която да превърне в действителност

първоначалните мечти за Каролина. Досега търсенето оставаше безуспешно. Колонията беше губещо предприятие.

Въпреки това продължаваха да се правят, че животът им в повечето отношения е идеален. Бъбреха за последните клюки от града. Похвалиха Чарлс за стоката, която им предлагаше, макар докато го правеха, да не се доближаваха до него. Миризмата, както и произходът му ги отблъскваха.

Забити в песъчливата почва факли хвърляха димяща светлина върху нещо като подиум от разцепени палмови трупи. Ръководещият търга, още един виден и уважаван джентълмен, се занимаваше с тази работа срещу малък процент от общата продажба. В града Чарлс беше чувал същия този мъж да дърдори против злото на търговията с индиански роби. Тези изказвания бяха популярни. В миналото повечето от присъстващите бяха притежавали поне по един индианец. Протестираха не защото смятаха за неморално да се пороби друго човешко същество, а заради възможността да секне търговията с индианците, ако племената един ден се обединят, за да протестират срещу тази практика. Освен това белите се бояха от индианско въстание.

Но това не им беше попречило да се появят на мястото на търга тази вечер. „Лицемери скапани!“ — помисли Чарлс.

Четиримата мъже бяха продадени един по един. Цената на всеки от тях непрекъснато се качваше. Чарлс стоеше настрана, пуфкаше с глинената си лула, а ядът му се топеше при мисълта за печалбата.

Слушаше разговорите. Единият от присъстващите говореше, че щял да изпрати новата си покупка на Карибските острови да „узрее“, както се изрази той. Имаше предвид да се прекърши духът на роба. Втори господин обсъждаше новите държавни земи, отпуснати за заселване, по течението на близките реки и потоци.

— Добре, но каква полза да притежаваш земя, ако не можеш да си плащаш таксите и няма култура, която да приема вместо пари?

— А може би вече има такава култура — рече първия мъж и измъкна малка издута торбичка.

Останалите се скупчиха, изпълнени с любопитство, около него. Дори Чарлс неусетно се приближи да слуша. Наддаването спря, докато мъжът отговаряше на поставените му въпроси.

— Това е семе. От Мадагаскар. Същият вид, който расте в прекалено влажните градини в града.

Друг мъж посочи възбудено:

— Това да не е от ориза, който капитан Търбър даде на доктор Удуърд миналата година? — Търбър беше капитанът на една бригантина, която се беше наложило да влезе в пристанището на Чарлстаун за поправка. Чарлс беше чувал историята със сваления на брега ориз.

Мъжът отново прибра торбичката на сигурно място джоба си.

— Да. Той расте на влажна почва. Нещо повече — има нужда от нея. Много хора в града са въодушевени от възможностите, които предлага. Отведнъж ще се появи наплив за земя и чувството, че се е намерил начин доходно да се оползотворяват тези изоставени низини.

Неверникът зададе нов въпрос:

— Да, но кой бял човек би могъл да понесе работата в облата и мочурища?

— Никой, Маниголт. Ще са необходими хора, привикнали на голяма горещина и на почти непоносими условия.

— Ораторът замълча, за да подсили ефекта от думите си.

— Африканци, много повече, отколкото имаме сега в колонията, убеден съм в това.

Във Франция Чарлс Мейн пострада заради религията си. Но притворството на хитреци като Емилион и жестокостта, изляла се върху Жана, почти унищожиха вярата, която го въвлече в изпитанията.

Собствената му воля, а не някаква свръхестествена намеса, му даде сили да понесе нагорещените железа на мъчителите си. Затова, макар все още да хранеше някаква неясна вяра в едно Върховно същество, представата му за него се беше променила. Господ оставаше безразличен. Той нямаше добронамерени планове за своите творения, а най-вероятно нямаше въобще никакви планове. Следователно на човека подобаваше да вярва само на себе си. Нищо лошо в това от време на време да кимне любезно на Бога, както би направил с престарял свой чичо. Но когато ставаше въпрос за изграждане на собственото му бъдеще, мъдрият човек вземаше нещата в ръцете си.

И все пак на осветената от огъня поляна, сред гъстата, необятна гора, която миришеше на мокра почва и отекваше с виковете на птиците, с Чарлс се случи нещо необикновено. Почувства как старата

му вяра се възражда с необикновена сила. За един напрегнат миг усети присъствието на външната сила, която е пожелала той да оцелее през последните няколко години, за да се озове точно на това място, точно сега.

В този миг той си предначерта нов път. Нямаше да вложи и шилинг от печалбите си отново в стоките, с които търгуваше на своя пункт. Колкото и да му струваше съветът на някой от мошениците адвокати, щеше да плати, за да е сигурно, че ще му отпуснат земя за заселване тук долу, по-близо до морето. Щеше да проучи онова, което чу току-що за мадагаскарското семе. Първо и преди всичко беше човек, обработвал земя. Щом нямаше как да отглежда грозде, можеше да сее ориз. Но работната ръка щеше да представлява проблем. Познаваше негостоприемния характер на тези низини. Нямаше да издържи и месец да работи до кръста във вода, която носи болести, да не говорим за алигаторите, идващи заедно с бавните, виещи се приливи. Отговорът беше очевиден. Негър роб. Двама, ако приходите му стигнеха за това.

С изкривената логика на човек, който знае, че е виновен и трябва да намери начин да докаже обратното, Чарлс винаги беше смятал, че продава роби, без да подкрепя робството като система. Дълбоко в себе си се отвращаваше от всичко това. Нещо повече, никога не беше виждал какво става с индианците, които залавяше и продаваше. А може би — каква върховна, спасителна софистика — добри собственици по-късно ги пускаха на свобода.

Сега обаче съвестта трябваше напълно да абдикира. Налагаше се самият той да притежава поне един първокласен африкански мъжкар. Въпросът беше икономически. Да се използва една възможност. Въпрос на оцеляване.

Човек прави онова, което трябва да направи.

— Господа, господа — възкликна ръководителят на наддаването. — Прекалено многото приказки ни отклониха от най-доброто, което се предлага тази вечер.

Качвайки се на подиума, той вдигна кожената дреха, така че се видяха срамните части на момичето. Мъжете внезапно насочиха вниманието си към него.

„Човек прави онова, което трябва да направи.“ Чарлс осъзна, че същото правило важеше и за проблема с наследниците. Ако желаше

да възстанови богатството си в Каролина — а най-сетне виждаше проблесък на надежда, нещо, което не беше чувствал от години, — трябваше да приеме някои реалности. Нямаше намерение да изостави любимата си Жана. В същото време не биваше да изпитва прекалени скрупули по отношение на верността.

— Господа, кой ще започне да наддава за тази хубавичка местна девойка? Кой ще ми даде цената от...

— Спрете — с един замах на ръцете си Чарлс разблъска групата мъже, стояща пред него.

— Какво означава това, Мейн? — попита ръководещият наддаването, докато господата, които Чарлс разбута, изтупваха ръкавите си и се подхилваха зад гърба му. Можеше да е протестант, но беше и невъзпитан грубиян. Какво може да очаква човек от французин?

Застанал изправен, както никога досега Чарлс изглежда отвисоко изненадания и леко раздразнен джентълмен.

— Промених решението си. Няма да я продавам.

Бавно изглежда момичето. Ръководителят на наддаването пусна дрехата. Големите ѝ очи оставаха втренчени в Чарлс. Тя разбра.

Не беше толкова глупав, та да се опитва да остане да пренощува в някой пансион в Чарлстаун. Дори най-изпадналият от тях, на носа на полуострова, където се събираха двете реки, за да се вляят в океана, не би приел бял мъж с жена индианка, която явно не е негова робиня.

Вместо това намери скрита поляна недалеч от дървената ограда. Там, въпреки риска от змии и заплахата от насекоми, постла одеялата си, сложи заредените оръжия до себе си, за да са му под ръка, легна до нея в горещия влажен мрак и я облада.

Беше завършен любовник, нежен, когато е необходимо. Изтънчените похвати не бяха съвсем забравени. За това се беше погрижило злощастieto на Жана и нейната нужда от внимание. Но към края стилът на любовната игра се промени. Бавният, мързелив ритъм беше заменен от по-бърз и целенасочен. Възбудата му нарасна. Нейната също. Пасивното удоволствие се превърна в необузdana реакция. Легнали на влажната, плодородна земя, заобиколени от

стотиците бръмчащи и кряскащи същества, под десетките звезди, пробили тъмния небосвод, те се притискаха един към друг.

Тази нощ той засади семето си също така методично, както щеше да засади посевите, които трябваше да създадат богатството на семейство Мейн.

По онова време Чарлстаун се състоеше от малко под стотина неугледни жилищни и търговски сгради. Много от барбадосците говореха, че ще издигнат просторни и проветриви къщи, типични за островите, от които идваха. Но за да стане това, щеше да е необходима по-добра икономика, преуспяващо бъдеще. Аристократичната атмосфера на града беше видимо престорена и доста овехтяла.

Не му се видя така на Чарлс на следващата сутрин. Денят беше ясен и безоблачен, въздухът — освежен благодарение на североизточния вятър, който идваше от пристанището. Вървеше бавно към кея, а индианската девойка го следваше на крачка отзад. Държанието му се беше променило, към него съвсем определено се бе прибавила сила. Нямаше как да не забележи презрителните погледи на хората от по-горното съсловие, които срещаше навън. Прието беше човек да има връзка с цветна жена, била тя черна или червена. Но да се показва с нея пред обществото беше нещо свършено различно.

Израженията по лицата на господата скоро породиха нова мисъл в главата му. Повечето каролинци бяха дяволски сноби по отношение на родословията си. Ако станеше баща на дете, за което е известно, че е наполовина чероки те никога не биха допуснали в своя кръг него или детето независимо колко пари ще натрупа и че родословното му дърво е поне толкова добро, колкото и техните.

Набързо скрои своя план. Знаеше, че индианското момиче ще забременее, той щеше да се погрижи за това. Станеше ли очевидно, щеше да намери начин да я държи настрани от хората, щеше да я настани в собствена колиба, без да я вижда друг, освен него и може би Крал Себастиан. Щеше да ѝ каже, че така ще е в по-голяма безопасност.

Тогава би могъл да уведоми Жана, че има намерение да осинови мъжко дете. Въобще не се съмняваше, че индианското момиче ще му роди син, също както не се съмняваше в собствената си способност да

устои и преодолее яростта ѝ, когато ѝ отнеме детето. Беше мъж, а това му даваше преимущество. Беше бял, а това му даваше още едно. Ако се стигнеше дотам, би могъл и силом да се справи с нея. Не бяха много нещата, които Чарлс не би направил, за да гарантира продължението на своя род и бъдещата сигурност на всеки мъж, който би носил неговото име.

По-късно щеше да представи сина си на другите хора като осиротялото дете на сестра си. Планът го възбуди и той не успя напълно да го скрие. В момента момичето вървеше до него. То забеляза внезапната жестока усмивка, която също толкова бързо се скри.

Видя въпросителния ѝ поглед. Докосна нежно ръката ѝ и я погледна успокоително. Постепенно овладя учестеното си, шумно дишане. Продължиха да вървят.

Попита за пристигащи кораби с африканци за продан. Научи, че такъв не се очаквал до три седмици. Единственият, заслужаващ внимание плавателен съд в пристанището беше търговски кораб, идващ от Бриджтаун, който освен стока имаше на борда си и няколко пътници — „Чайката на Портсмут“.

Чарлс подмина група от петима младежи, които изглеждаха очаровани от онова, което виждаха в малкото пристанище. И преди беше срещал такива. Момчета, подписали чирашки договори. Изглеждаха смазани — всичките, с изключение на набит младеж с широки рамене, светлокестенява коса и очи, които блестяха като лед на слънце. Движеше се с известно високомерие.

Тъй като вървяха в противоположни посоки, всеки от тях обърна за малко внимание на другия. Заробеното момче погледна с любопитство към човека с примитивно облекло, аристократична стойка и прораснала брада. Бившият търговец на роби и бъдещ собственик на роби се почуди как човек би могъл доброволно да се продаде в робство.

Един от помощниците на капитана се надвесил над перилото на търговския кораб и викна:

— Обратно на борда, момчета. Приливът започва. Ще има да видите още по-величествени гледки във Филаделфия.

Заробените момчета побързаха да се върнат на кораба, а високият аристократ се изгуби в тълпата, следван от своята индианка

чероки, която го гледаше, изпълнена с обожание. На жизнерадостната утринна светлина всеки от двамата вече беше забравил за другия.

[1] Различни видове пещи за добиване на метал. — Б.пр. ↑

[2] Книга на Еклезиаста 9:11. — Б.пр. ↑

[3] „Морските рудници“ (лат.). — Б.пр. ↑

КНИГА ПЪРВА

ЗОВЪТ НА БАРАБАНА

„... В бъдещи войни страната трябва да очаква от Академията умението да превръща храбростта в победа.“

Джон К.
Калхун,
Министър на
войната, до
Силванъс
Тайър,
Началник на
Военната
академия на
САЩ, 1818 г.

1.

— Искате ли да ви помогнем да го натоварите на борда, млади господине?

Пристанищният хамалин се усмихваше, но в очите му не личеше дружелюбие, само алчност, породена от вида на явен чужденец.

Мигове преди това кочияшът на пътническия омнибус на хотел „Астор Хаус“ хвърли очукания от пътуване сандък в началото на кея. Ори го хвана за едната въжена дръжка, която все още не беше скъсана, и го повлече, но преди да направи и три крачки, хамалинът застана между него и подвижното мостче.

Беше ярка, безветрена утрин през юни 1842. Ори и без това вече живееше в напрежение при мисълта за онова, което му предстоеше през деня. Скованата усмивка и наглият поглед на пристанищния хамалин само влошиха положението, а също и видът на двамата му колеги, които се подпираха наблизо.

Но напрежение и страх са различни неща, а Ори нямаше намерение да позволи първото да доведе до второто. Бяха го предупредили, че Ню Йорк гъмжи от всевъзможни мошеници, а сега излизаше, че се е натъкнал на един от тях. Той свали високата модна касторена шапка и попи челото си с ленена кърпичка, която извади от вътрешен джоб.

Ори Мейн, шестнайсетгодишен, беше почти един и деветдесет и строен, което подчертаваше, че е висок, и придаваше известна грация на движенията му. Имаше продълговато, обикновено лице с хубавия цвят на човек, който прекарва много време на слънце. Носът му беше тесен и аристократичен, кестенявата коса — вълниста. Очите му също бяха кестеняви и малко дълбоко поставени. Винаги, когато не си беше доспал, под тях се появяваха кръгове от умора, както след изминалата нощ. Сенките придаваха на лицето му меланхоличен израз. Но не беше меланхоличен по природа. Доказваше го усмивката, която често се появяваше. От друга страна обаче беше уравновесен. Имаше склонността, преди да предприеме важна стъпка да спре и да помисли.

Нетърпеливият хамалин сложи стъпало на сандъка:

— Момче, попитах те...

— Чух ви, господине. Сам мога да се справя със сандъка.

— Чуйте го само — подигра се единият от хамалите. — Откъде си, бе селяндур? — Издал го бе акцентът, защото облеклото му съвсем не беше селско.

— Южна Каролина.

Сърцето му биеше учестено. Тримата бяха зрели мъже, мускулести и корави. Но нямаше да отстъпи. Посегна към въжената дръжка. Първият хамалин го хвана за китката.

— Тая няма да я бъде. Или ние ще го качим на парахода, или ще пътуваш до Уест Пойнт без него.

Ори се стъписа пред заплахата, а също и пред лекотата, с която бяха разгадали къде отива. Имаше нужда от време да помисли, да се постави в по-добро положение, за да се справи с тези негодници. Момчето си тръсна китката, за да покаже, че иска хамалинът да я пусне. Той съзнателно се забави, а после я пусна. Ори се изправи и с две ръце нахлупи шапката си на главата.

Три пътнички, две хубави момичета и една по-възрастна жена, бързо минаха край тях. Те положително нямаше как да му помогнат. Сетне от подвижния мостик слезе дребен мъж в униформа, както предположи Ори — чиновник от компанията. Един от хамалите махна рязко с ръка и чиновникът не мръдна от мястото си.

— Колко ще искате, за да го натоварите? — попита Ори. Някъде зад него изскърцаха колелата на каруца и по наветата затропаха копита. Пристигаха други пътници.

— Два долара.

— Това е около осем пъти повече от полагаемото.

Хамалинът се ухили.

— Може, войниче, но това е цената.

— Ако не ти харесва, върви се оплачи на кмета. Върви се оплачи на брат Джонатан — каза втори хамалин и тримата се засмяха. Брат Джонатан беше популярен символ на нацията. Селяндур, янки.

Ори се потеше от напрежение и горещина. Приведе се отново, посягайки към сандъка.

— Отказвам да ви платя...

Първият хамалин го блъсна.

— Тогава сандъкът остава тук.

Сериозният израз прикри страха на Ори.

— Господине, не ме докосвайте. — Думите му предизвикаха хамалина и той направи точно това. Опитва се недодялано да го разтърси. Ори беше планирал посоката на нападението си и заби десния си юмрук в стомаха на хамалина.

Чиновникът викна:

— Спрете — и понечи да тръгне напред. Друг хамалин го отхвърли толкова силно, че едва не падна от кея във водата.

Първият хамалин сграбчи Ори за ушите и ги изви. Сетне заби коляно в слабините му. Ори се олюля, налитайки на някого, който идваше отзад, някой, който се шмугна покрай него и се нахвърли върху тримата хамали с размахани юмруци.

Хвърляйки се обратно в боя, Ори забеляза, че това е младеж, малко по-голям от него. По-нисък, много набит тип, който нанасяше юмручни удари с голямо ожесточение. Ори налетя, разкърва един нос и усети, че някой одра бузата му. Както изглеждаше, на нюйоркското пристанище се бяха настанили непочтените похвати на бой.

Първият хамалин се опита да бръкне с палец в окото на Ори. Преди да достигне целта си обаче, отдясно просвистя дълъг бастун със златна дръжка. Дръжката прасна хамалина по челото. Той извика и се олюля.

— Негодници — изкрещя някакъв мъж. — Къде са властите?

— Уилям, не се нервирай — възкликна женски глас. Набитият младеж скочи на сандъка на Ори, приведен и готов да продължи боя. Сега към чиновника при мостика се присъединиха двама моряци от екипажа. Хамалите отстъпиха, прецениха бързо променящото се съотношение на силите и след няколко псувни, които накараха двете току-що пристигнали дами да ахнат, побързаха да напуснат кея и да изчезнат по улицата отвъд него.

Ори пое дълбоко дъх. Другият младеж скочи от сандъка. Хубавите му дрехи почти не бяха раздърпани.

— Благодаря ви много за съдействието, господине. — Учтивостта помогна на Ори да скрие, че е притеснен в присъствието на янки, при това очевидно богати.

Набитият младеж се засмя:

— Почти ги натупахме.

Ори също се усмихна. Новодошлият му стигаше горе-долу до рамото. Оставяше впечатлението, че тялото му е масивно, макар да нямаше тлъстини. Лицето му имаше формата на широко U. Шапката му беше паднала и в кестенявата коса, по-светла от тази на Ори, се виждаха няколко избелели на слънцето руси кичури. Искрите на веселие, които проблясваха в бледите очи с цвят на лед, ги правеха да не изглеждат студени. Усмивката му също допринасяше за това, макар че всеки, на когото тя не допаднаше, би я нарекъл наперена.

— Точно така — отвърна Ори, съгласявайки се с лъжата.

— Глупости — обади се пълен, блед мъж, три-четири години по-възрастен от благодетеля на Ори. — И двамата можеха да ви наранят или убият.

Набитият момък се обърна към Ори.

— Брат ми никога не върши нещо по-опасно от това да си подрязва ноктите.

Жената, която беше извикала, пълна, на около четирийсет години, рече:

— Джордж, не се дръж нахално със Стенли. Той е прав. Наистина си прекалено безразсъден.

Значи бяха едно семейство. Ори докосна периферията на шапката си с думите:

— Независимо дали сме победили или загубили битката, всички вие ми помогнахте да се измъкна от трудното положение. Още веднъж благодаря.

— Ще ти помогна да качиш сандъка — обади се Джордж. — Ще вземеш този кораб, нали?

— Да, до Военната академия.

— Получил си назначение тази година, така ли?

Ори кимна:

— Преди два месеца.

— Представи си — възкликна Джордж, — и аз също.

Пусна скъсаната въжена дръжка и само бързият отскок спаси краката на Ори да не ги премаже сандъкът.

Другият момък подаде ръка.

— Казвам се Джордж Хазард и съм от Пенсилвания. От един малък градец, за който не си и чувал — Лихай Стейшън.

— Ори Мейн. От Сейнт Джорджиз Париш, Южна Каролина.

Докато си стискаха ръце, се огледаха един друг. Ори имаше чувството, че ще станат приятели с бойкия млад янки.

Няколко крачки встрани бащата на Джордж укоряваше чиновника, останал безучастен, докато се развиваше битката. Последният на висок глас отхвърляше отговорността си за обществения кей. По-възрастният Хазард възкликна:

— Взех името ви. Ще предизвикам разследване, обещавам ви.

Върна се навъсен при семейството си. С няколко прошепнати думи и едно-две потупвания жена му го успокои. Сетне Джордж се покашля и най-възпитано, по всички правила представи Ори.

Уилям Хазард беше строг, внушаващ респект мъж с набръчкано лице. Изглеждаше десет години по-възрастен от жена си, макар всъщност да не беше. Извън родителите и двамата им по-възрастни синове имаше една сестра — Върджилия, която, доколкото можа да прецени Ори, беше най-голямото дете, както и момче на шест-седем години. Майка му го наричаше Уилям. Джордж го наричаше Били. Момчето непрестанно пипаше високата си яка, която подпираше ушите му. Всички мъже, включително и Ори, носеха подобни яки. Били гледаше брат си с неподправено възхищение.

— Тъй като Стенли е най-големият ни брат, ще поеме леярната — обясни Джордж на Ори, докато двамата пренасяха сандъка на парахода. — Никога не е ставало дума да върши нещо друго.

— Леярна ли каза?

— Да. Нашето семейство има това предприятие от шест поколения. Компанията носеше името „Хазард Фърнъс“, но баща ми го промени на „Хазард Айрън“.

— По-големият ми брат ще бъде във възторг. Той се интересува от всичко, свързано с науката и техниката.

— И ти ли си втори син? — попита бащата на Джордж, който се бе качил на борда с останалите от семейството.

— Да, господине. Брат ми Купър се отказа от назначението в Академията и го приех аз. — Не добави нищо. Нямаше смисъл да разкрива семейни кавги, нямаше смисъл да разказва на непознати как Купър, от когото Ори се възхищаваше, непрекъснато носеше разочарования и ядосваше баща им с независимото си поведение.

— Тогава имаш късмет — заяви Хазард старши, облегнат на бастуна си със златна дръжка. — Има хора, които твърдят, че

Академията е приют за аристократи, но това са измислици. Истинският ѝ характер е следният: тук може да се получи най-доброто светско образование в Америка. — Насичаше изреченията си с някакви негови си логически интервали и Ори си помисли, че този човек говори с декларации.

Сестрата, неусмихващо се момиче на около двацет години, пристъпи напред. Почти квадратното ѝ лице беше обезобразено от сипаница. Фигурата ѝ беше пищна, едва ли не прекалено пълна за роклята — с бухнати ръкави и тясна в кръста — от бродирана батиста. Костюмът ѝ допълваха шапка с широка периферия, украсена с цветя, и ръкавици. Госпожица Върджилия Хазард попита:

— Бихте ли били така добър да повторите първото си име, господин Мейн?

Вече му беше ясно защо не се е омъжила още.

— Ори — отговори той и го издиктува по букви. Обясни, че неговите прадеди са били сред първите заселници Южна Каролина и че е третият член от рода с такова име, а то пък било изопачена форма на разпространеното хугенотско Хори, произнасяно така, сякаш „х“-то не съществува.

Тъмните очи го предизвикваха:

— Мога ли да запитам от какво естество е деловата дейност на семейството ви?

Изведнъж се почувства в отбранителна позиция, защото разбираше накъде бие тя.

— Притежаваме оризова плантация, мадам. Доста голяма и смятана за преуспяваща. — Осъзна, че описанието му е ненужно самохвално.

— Тогава мога да допусна, че притежавате и роби, нали?

На лицето му вече нямаше и следа от усмивка.

— Да, мадам, повече от сто и петдесет. Ориз не може да се отглежда без тях.

— Дотогава, докато Югът увековечава робството, господин Мейн, регионът ще бъде изостанал.

Майката докосна ръката на дъщеря си.

— Върджилия, това не е нито времето, нито мястото за подобен спор. Твоята забележка беше неучтива и неприлична. Та ти съвсем не познаваш младежа.

Сестрата премига; както изглежда, Ори трябваше да се задоволи с това извинение.

— Гостите на брега. Моля, гостите да слизат, на брега. — Остро извънтя звънец. Джордж се разбърза, прегръщайки Били, майка си, баща си. Стисна надутото ръката на Стенли и каза само „довиждане“ на Върджилия.

Скоро параходът започна да се изтегля от мястото си до кея. Семейството махаше от сушата. Потеглиха нагоре по течението и те се изгубиха от погледа. Двамата пътници се изгледаха, осъзнавайки, че са сами.

Джордж Хазард, седемнайсетгодишен, се почувства задължен да се извини на младия човек от Юга. Джордж не разбираше по-голямата си сестра, макар и да подозираше, че я е яд на света, защото не се е родила мъж, с правата и възможностите на мъжа. Гневът я правеше непригодна за обществото; беше прекалено безцеремонна, за да си намери поклонник.

Гребното колело разблъскваше огряната от слънцето вода. Кейовете и сградите на Ню Йорк изчезваха зад кърмата. Джордж хвърли косо поглед към Ори, който в известен смисъл му напомняше Стенли. „Преди да направиш нещо, помисли добре!“ Но имаше и една значителна отлика. Усмивката на Стенли беше пуританска и видимо пресилена.

Джордж се покашля.

— Сестра ми се държа невъзпитано, като каза онези неща.

В момента, когато заговори, видя как раменете на Ори се стегнаха. Но тонът, с който бе направено извинението, успокои южняка и той попита:

— Тя аболиционистка^[1] ли е?

— Едва ли. Във всеки случай не е активна, макар че сигурно би могла да стане. Надявам се, че не си приел забележките ѝ като лична обида. Според мен Върджилия би се заяла с всеки от твоята част на страната. Вероятно си първият южняк, на когото попада. Не срещаме много от тях в Пенсилвания, затова и аз не съм срещал.

— Ще се натъкнеш на много такива в Академията.

— Добре. Много искам да разбера какво представляват всъщност тези хора. Създал съм си такава една представа...

— Каква представа?

— Че южняците са хора, които ядат свинско и къдраво зеле, бият се с ножове и измъчват негрите си.

Макар описанието да го оскърби, Ори оцени опита да бъде поднесено в хумористичен тон.

— Всяко от тези неща е вярно за някои южняци, но в никакъв случай не се отнася до всички. Ето откъде, според мен, възникват недоразуменията. — Помисли за момент. — И аз имам своя представа за янките.

Джордж се засмя.

— Така си и мислех. А каква е тя?

— Един янки е винаги готов да изобрети някаква измишльотина или да надхитри своя съсед в съда. Той е нахакан тип, който иска да ти продаде ловджийски ножове или тенекиени изделия, но онова, което най-много обича да прави, е жив да те одере.

Събеседникът му избухна в смях.

— Срещал съм един-двама такива янки.

— Баща ми твърди, че сега янките се стремят да управляват страната.

Джордж не можеше да остави това без отговор.

— Така, както Вирджиния я управлява в продължение на много години ли?

Ори впи пръсти в лакираното перило.

— Виж какво...

— Не, виж там. — Джордж реши, че ако ще стават приятели, темата на разговора им трябва да се промени колкото се може по-бързо. Посочи към кърмата, където две млади дами се кикотеха под слънчобраните си. По-възрастната жена с тях спеше на една пейка.

Джордж се беше любил с две момичета в родния си град и затова смяташе, че има светски опит.

— Да отидем да ги заговорим, а?

Ори поруменя и поклати глава.

— Върви, ако искаш. Не си падам много по ухажването на млади дами.

— Не ти ли се иска?

Едно смутено признание:

— Не зная как.

— Добре, но трябва да се научиш или ще изпуснеш половината от удоволствията на живота. — Джордж се облегна на перилото. — И аз няма да ги заговоря. Не бих могъл да осъществя някаква любовна история, докато пътуваме до Уест Пойнт.

Замълча, поддавайки се най-сетне на тревогата, която растеше у него, откак напусна дома си. Семейството му щеше да остане в града; баща му имаше да върши делова работа, останалите ще се забавляват по ресторанти, музеи и театри — а той щеше да пътува към едно несигурно бъдеще. При това самотно. Дори и да оцелееше при строгата дисциплина в Академията, щяха да минат две години, докато види Лихай Стейшън отново. Кадетите имаха право само на една отпуска, между втората и третата година.

Разбира се, щеше да му се наложи да преодолява много пречки, преди да помисли за тази малка ваканция. Говореше се, че учебната програма е много тежка, а терорът над зайците от страна на старата служба — още по-тежък. Често критикуваха институцията, че допуска тормоз. Критикуваха я най-вече демократите, които ненавиждаха самата концепция за такова заведение, също както старият Хикори.

Параходът плаваше срещу течението; от двете страни се издигаха вериги от скали, позеленели от лятна растителност. По канарите нямаше и следа от човешка дейност. Параходът ги отнасяше в някаква пустош. По тази причина Джордж се радваше, на присъствието на още един като него, осъден да го измъчват същите колебания и, освен ако не се лъжеше, същите страхове пред онова, което им предстоеше.

[1] Аболиционизъм — движение за премахване на робството и търговията с роби в САЩ (XVIII-XIX в.). — Б.р. ↑

2.

Параходът продължи да плава нагоре към Хъдсъновото плато. Към един маса след обед той заобиколи носа, който беше дал на Академията по-популярното ѝ име^[1]. Ори направи усилие да види паметника, издигнат от кадетите на великия инженер Костюшко горе на височината, но листакът го скриваше.

Докато параходът маневрираше, за да пристане на северния кей, пред двамата младежи се разкри смайваща гледка към клисурата на Хъдсън, която се простираше на север. Древни ледници бяха изрязали терасовидния склон и създали върховете, чиито имена Ори помнеше от книгите. И ги посочи. Връх Акуръс зад тях на източния бряг. Крау Нест на западния, а нагоре по реката — планинската верига Шоънгънк.

— Там, отзад, където минахме покрай Конститушън Айлънд, американците са опънали верига и плаващ бараж, за да спрат навигацията по време на революцията. Форт Клинтън се е издигал там горе на върха. Наречен е на името на английски генерал. Останките на форт Путнъм са ей там оттатък.

— Изглежда, историята те интересува, така ли? — попита многозначително Джордж.

— Да. Хора от семейство Мейн са се сражавали по време на революцията, един от тях е бил в отряда на Блатната лисица Марион.

— Предполагам, че и някои от нашите са се сражавали. В Пенсилвания не следим много отблизо тези неща. — В гласа на Джордж се прокрадваше раздразнение, породено от горещината и усамотението им. Усети го и се опита да се пошегува. — Но сега ми става ясно защо нямаш време за момичета. Непрестанно четеш.

Ори почервения. Джордж вдигна ръка.

— Не ме разбирай криво. Онова, което разказа, е много интересно. Но винаги ли си така сериозен?

— Да не би да е лошо? Ако искаш да останеш тук за първия си летен лагер, ще направиш добре и ти да си сериозен.

Джордж стана сериозен.

— Мен ако питаш, си прав.

Когато Джордж и Ори слязоха от парахода, младите пътнички им махнаха за довиждане. Горещината беше голяма и Джордж си свали самото.

На пристана чакаха двама войници в униформа. Единият, който имаше доста малоумен вид, стоеше облегнат на раздрънкана конска каруца. Носеше къс и тесен жакет с бронзови копчета, панталони и ръкавици — всичко в бяло, но не и чисто. На главата му се мъдреше плоска кръгла фуражка, снабдена с някакво бронзово украшение. От широк колан висеше къса закривена сабя.

Ори и Джордж бяха единствените новодошли. Хора от екипажа хвърлиха багажа им на пристана, без да ги е грижа за съдържанието. Докато новопристигналите зяпаха наоколо, мостикът бързо беше изтеглен. Звъннаха камбани, запляскаха колела, писъкът на свирка оповести, че параходът потегля.

По-дребният от двамата войници, облечен в малко по-чиста униформа, хвана дръжката на сабята си и закрачи напред. Носеше същата кръгла фуражка. Лицето му беше сбръчкано. Той се обърна към тях с отчетлив ирландски акцент.

— Ефрейтор Оуенс, от армията на Съединените щати. Домакин на академията.

— Ние сме новите плебеи... — започна Джордж.

— Не, господине!

— Как така?

— Вие сте само „неща“, господине. За да станете плебеи, трябва да изкарате приемните изпити. Дотогава и двамата стоите по-ниско от плебеите. Вие сте „неща“. Запомнете го и се дръжете подобаващо.

Джордж не прие добре това.

— Всичко по чинове и подредено най-акуратно, така ли?

Оуенс му отговори с пренебрежително подсмърчане:

— Точно така, господине. В Академията се отдава голямо значение на чинопочитанието. Дори родовете войски са с различен ранг. Пионерите са елитът. Върхът. Затова кадетите с най-висок успех стават пионери. Най-слабите стават драгуни. Запомнете това и се дръжете подобаващо.

„Какъв проклет негодник“, помисли си Ори. Оуенс не му допадна. Както после се оказа, не бяха много кадетите, които го харесваха.

Оуенс посочи каруцата.

— Сложете си багажа там, тръгнете по пътеката към върха и се явете в кабинета на адютанта.

Джордж го попита къде се намира той, но Оуенс не му обърна внимание.

Двамата новодошли се закатериха нагоре по виещата се пътека към Равнината — гладка, гола площ, която изглеждаше потискащо прашна и гореща. На Ори му стана мъчно за дома. Опитва се да го преодолее, като си спомни защо е тук. Академията му даваше най-добрата възможност да постигне онова, към което се стремеше, защото още от малък искаше да направи военна кариера.

Ако Джордж се чувстваше загубен, то добре го криеше. Докато Ори изучаваше различните каменни постройки в другия край на Равнината, Джордж съсредоточи вниманието си върху малка дървена сграда непосредствено отляво, или по-конкретно върху няколкото посетители, които разговаряха помежду си и наблюдаваха Равнината от сенчестата тераса.

— Момичета — отбеляза той излишно. — Това ще да е хотелът. Питам се дали там не бих могъл да си купя пури.

— Кадетите не пушат. Такова е правилото.

Джордж сви рамене.

— Ще го заобиколя.

Ори възприе природното разположение на Академията като впечатляващо, но самите постройки имаха спартански вид, както, разбира се, съответстваше на войската. Това наистина опровергаваше онези, които критикуваха заведението, твърдейки, че разглезвало питомците си. А Уест Пойнт трудно би могло да бъде крепост на безделието, след като всяка година през юни пристигаха деветдесет до сто младежи, но само четирийсет до петдесет от тях завършваха четири години по-късно. Ори и неговият нов приятел трябваше да изминат много път, преди да напуснат Академията като пълноправни членове на випуск 1846.

Приемането в Уест Пойнт беше уредено съвършено точно. Минималната възраст беше шестнайсет години, а максималната — двайсет и една. Всяка година можеше да бъде приет само по един кадет от всеки избирателен район за Конгреса. Освен това имаше десет кадетски места, които обикновено се даваха на синове на офицери от

армията без определено местожителство. Имаше и едно президентско назначение от района на Кълъмбия.

Едва четирийсет години след създаването си институцията беше успяла да преодолее значителната съпротива от страна на Конгреса и обществеността. Сега отличното ѝ академично равнище се признаваше от всички, както в страната, така и в Европа, но тази слава беше едно, а благосклонността на обществеността — друго. Академията непрекъснато трябваше да отбива обвинения, че била елитарна, училище, обслужващо само синовете на богатите и на хората с добро обществено положение. През администрацията на президента Джаксън членът на Конгреса Дейвид Крокет от Тенеси внесе законопроект, който щеше да сложи край на Уест Пойнт, ако го бяха приели.

Основана през 1802, Академията привлече вниманието на Конгреса и Кабинета едва след завършването на войната от 1812. По време на тази война голяма част от военното ръководство на Америка се прояви като негодно. Това доведе до назначаването през 1817 на нов началник на Уест Пойнт. Майор Силванъс Тайър бързо повиши качеството както на военната, така и на академичната подготовка. По негово време от Уест Пойнт излязоха някои изключително добри офицери. Ори беше чувал баща си често да споменава Робърт Ли от инженерните войски. Ли бил кадет в края на двайсетте години.

Но военните умения на завършилите през последните две десетилетия така и не бяха представени пред скептично настроената общественост. Не беше имало войни, а без война твърденията на Уест Пойнт за качеството на неговата програма не можеха да се докажат. Скептицизмът се подхранваше и от много кадети, защото малцина имаха намерение да останат дълго в армията. Те се стремяха към приемането единствено за да се възползват от чудесното образование. Сегашният закон изискваше само четири години военна служба след завършването. На парахода Джордж каза на Ори, че има намерение да служи само толкова време, а сетне да се върне към гражданския живот. Нищо чудно, че според някои хора било престъпление да се харчат държавни средства за младежи, които нямат намерение да изплатят дълга си с дълга служба.

Някъде от другия край на Равнината се чува крясъци. Ори и Джордж скоро видяха откъде идват: кадети в униформа крещяха заповеди на прашната алея, която минаваше покрай двете каменни

казарми. В отговор на надутите команди други младежи в най-различно цивилно облекло се мотаеха, докато застанат във военен строй. По това, как се бутаха да застанат в редици, личеше, че са новодошли.

Някъде заби барабан, ритъмът беше стакато, а мотивът — запомнящ се. Недалеч от тях вървеше кадет в пищна униформа, запътен към хотела. Джордж вдигна ръка, за да привлече вниманието му.

— Извинете.

Кадетът спря рязко, изпъна се и втренчи в тях суров поглед.

— Към мен ли се обърнахте, господине? — по-скоро изрева, отколкото проговори.

Джордж успя да запази усмивката си.

— Точно така. Търсим...

— Ако сте новодошъл, господине — изкрещя събеседникът му, — си свалете шапката, господине. — Отмести рязко поглед към Ори. — И вие, господине. Винаги сваляйте шапка, когато се обръщате към по-старши, господине. — И отново се обърна към Джордж. — А сега, господине, какво ми казахте, господине?

Сплашен от крясъците и всичките тези „господине“ Джордж едва успя да помоли да го упътят към канцеларията на адютанта.

— Ето оттам, господине. Ще се видим отново, господине. Хич не си правете илюзии, господине.

И замарширува отново. Джордж и Ори размениха отчаяни погледи. Това беше първото им запознанство с начина, по който разговаряха в Уест Пойнт. Не се хареса нито на един от двамата.

Писарят на адютанта се оказа също ирландец, но сърдечен. Прие документите по назначаването им. Втори помощник им прибра джобните пари и отбеляза в един тефтер колко са. Сетне ги упътиха към сержант кадета Стриблинг в четиринайсета стая в Южната казарма.

Близо до казармата двамата спряха до водната помпа и се загледаха покрай пасящата крава на началника на училището Делафийлд към групите младежи, които имаха строева подготовка на Равнината. Ори и Джордж разбраха, че са новодошли, защото все още носеха цивилни дрехи. Помощникът на адютанта отговори на въпроса на Ори за униформите по следния начин:

— Няма да получите униформи, докато не станете официално плебеи. А за това трябва да изкарате приемните изпити.

Маршируващите на плаца изпълняваха командите несръчно и често се препъваха. Това караше кадетите, които командваха, да крещят още по-високо. Скоро на мястото на новодошлите дойдоха членове на кадетския батальон в униформи. Техният строй беше толкова стегнат и синхронизиран, че Ори малко се обнадежди за новодошлите.

Намериха кадета Стриблинг, стегнат в безукорни бели панталони и сив кадетски мундир, украсен с черен зигзагообразен ширит и три реда позлатени копчета с формата на куршуми. Стриблинг ги наруга също както и кадетът близо до хотела, сетне ги изпрати до склада на Академията, където им зачислиха: кофа и метла, тенекиен тас, калъп сапун, учебник по аритметика с дъска, и одеяла. Одеялата бяха нови и миришеха на овча лой. Така по традиция миришеха плебеите.

Стаята им на третия етаж в Южната казарма трудно би могла да се приеме като убежище за любители на разкоша: имаше един прозорец, няколко рафта за багаж; огромен комин и огнище заемаха едната от стените. Ори се почуди дали в снежни зимни нощи в нея би се запазила топлина. Досега един-единствен път беше виждал да вали сняг, който не се задържа и два часа по земята. Но тук не беше Южна Каролина.

Джордж изучаваше тесните железни легла с око на професионалист и отбеляза, че краката им са лошо излети. През прозореца до тях достигна нов призив на барабан, този път по-различен от първия. Джордж направи физиономия.

— Този барабан, изглежда, дава сигнал за всяка дейност. Вече се чувствам негов роб.

— Мислиш ли, че може да е за вечеря? — попита Ори с надежда в гласа.

— Няма да е зле. Умирам от глад.

Но все още не беше дошло време за ядене. Когато слязоха долу, им заповядаха да се строят и да гледат вечерната проверка. Кадетски оркестър засвири марш и Ори бързо забрави глада си.

На оранжевата светлина на залеза проблясваха щиковите на вдигнатите на рамо мускети. Знамето и перата на офицерските шапки танцуваха на лекия ветреца. Маршируването и музиката въодушевиха

Ори и изведнъж той почувства по-малко тъга по дома, почувства се почти щастлив, че е тук. В края на краищата Уест Пойнт олицетворяваше момчешката амбиция, която продължаваше да господства над живота му.

Ори не можеше да си спомни кога точно беше решил да става военен, но много добре разбираше защо има толкова високо мнение за професията. Тя беше далеч по-привлекателна от живота в оризовата плантация, а и важна в общата схема на нещата. Много хора гледаха отвисоко на военните, но никой не можеше да отрече, че генералите й техните армии често променяха вида на цели страни и хода на историята.

Докато беше по-малък, четеше книга след книга за пълководци, направили точно това. Александър. Анибал. Чингис хан. Бонапарт, чиято апокалиптична сянка се беше надвесила над Европа преди по-малко от половин век. Решението, определящо бъдещия му живот, беше плод на прочетеното и на момчешките мечти, в които се смесваха опасността и празничната показност, благородството и кръвопролитие. Вечно щеше да е благодарен на брат си, че не пожела да приеме назначението.

След приключването на внушителната вечерна церемония барабанът отново ги призова — този път на вечеря. Кадет Стриблинг командваше отряда на новодошлите, който маршируваше нескъпо до трапезарията. Там всички останаха прави, докато старшият капитан кадет не даде команда да седнат.

Сложиха отряда на разнебитена дървена маса, предназначена за новодошлите. Както забеляза Ори, на другите маси имаше нови кадети, седнали заедно с момчета от по-горните класове. Предполагаше, че онези „неща“ са пристигнали предишния ден. Курсантите от най-горния клас седяха на най-хубавите места в краищата на масите. До тях и покрай нея се редяха второкласниците, следваха третокласниците и плебеите. Най-накрая, в самата ѝ среда и от двете страни бяха настанени изнервените новодошли, които Ори наблюдаваше. Кадетите от по-горните класове подхвърляха хапливи забележки по техен адрес и не бързаха да им подадат храната. Ори се радваше, че тази вечер седи на друга маса.

Някой рече, че основното ядене за деня било обядът. Следователно за вечеря получиха, както става обикновено във

войската, остатъци — говеждо месо и варени картофи. Джордж и Ори бяха толкова гладни, че не им направи впечатление. Освен това имаше наистина прекрасни допълнения: домашен хляб, домашно масло и силно кафе.

Когато вечерята приключи, капитан кадетът даде заповед да станат. Кадетите и новодошлите маршируваха обратно до казармите, като към ритъма на барабана се прибави и мелодията на малки флейти. Докато Ори и Джордж разстилаха одеялата върху железните легла, с намусения си вид последният показваше, че се пита защо ли им е притрябвало да идват на това място на самота и дисциплина.

Във времето между прибирането и отбоя минаха да се представят няколко кадети от горните класове. Единият от тях, висок над метър и осемдесет, на име Бърнард Би, беше от Южна Каролина, което зарадва Ори. „Добре дошъл“ каза на Джордж кадет от неговия щат — Уинфийлд Ханкок.

Повечето от новопристигналите бяха настанени в Южната казарма, така че още същата вечер Джордж и Ори се запознаха и с някои от тях. Единият беше живо, речовито момче от Филадельфия, което се представи като Джордж Макклелън.

— Чиста проба висше общество — отбеляза Джордж, след като Макклелън си отиде. — Всички в Източна Пенсилвания познават семейството му. Говори се, че бил умен. Може и да е гениален. Сега е само на петнайсет години.

Ори престана да изучава образа си в малкото огледало над умивалника; вече му бяха заповядали да се подстриже.

— Петнайсет ли? Та как е възможно? Предполага се, че за да влезе човек тук, трябва да е поне на шестнайсет.

Джордж му хвърли скептичен поглед.

— Освен ако нямаш връзки във Вашингтон. Баща ми казва, че за да бъдат допуснати някои хора, се използват големи политически връзки. А и за да ги оставят, ако не могат да се справят с работата или оплетат конците.

Няколко минути по-късно се отбиха още двама новодошли. Единият от тях, елегантно облечен младеж от Вирджиния на име Джордж Пикет, беше среден на ръст, готов винаги да се усмихне и с тъмна, лъскава коса, която му стигаше до раменете. Пикет съобщи, че е получил назначение от щата Илинойс, където работел като чиновник в

адвокатската кантора на чичо си. Не било възможно да получи назначение от Вирджиния. Пикет гледаше на правилата като че ли с още по-голямо презрение от другия Джордж; непосредственото му държание веднага предразполагаше хората към него.

Вторият посетител също беше от Вирджиния, но възторгът, с който го представи Пикет, им се стори малко пресилен. Може би се беше запознал случайно с високия, недодялан младеж и сега съжаляваше за това. Имаше определена разлика между Джордж Пикет от Фокие Каунти и новия кадет от Кларксбърг. Разбира се, тази най-западна част от щата трудно би могла да се смята за същинска територия от Юга; беше планинска и населена с куп неграмотни селяндури...

А Том Дж. Джаксън, както се наричаше той, беше великолепен представител на това население. Имаше бледа кожа; дългият му тънък нос наподобяваше острието на нож. Напрегнатият поглед на синьосивите очи изнервяше Ори. Джаксън много се стараеше да бъде весел като Пикет, но тъй като му липсваха изискани обноски, краткото посещение беше натегнато и за четиримата младежи.

— С тази си физика е по-подходящ за проповедник, отколкото за военен — обяви Джордж, след като духна свещта. — Имам чувството, че нещо го безпокои. Болки в корема. Преплитане на червата, може би. Е, какво ме засяга. Няма да изтрае и десет дни.

Ори едва не падна от леглото, когато някой отвори вратата с ритник и гръмогласно предупреди:

— А вие, господине, няма да изтраете и частица от този период, ако не пазите подобаващо мълчание в съответното време. Лека нощ, господине. — Вратата се затръшна с трясък. Дори по време на почивка човек нямаше как да се скрие от системата или от по-старшите кадети.

Барабанът ги призова преди пукването на зората. Последвалата сутрин беше странна и неприятна. Лейтенант-кадет от Кентъки хвърли всичките им одеяла на земята и им изнесе лекция как да си подгъват правилно завивките и да приготвят стаята за преглед. Джордж кипеше, но можеха да се отнесат с тях и по-лошо. Един от новодошлите бил посетен от двама сержант кадети, като първия представил другия за бръснаря на Академията. Доверчивият новодошъл се подложил на

бръснача и ножиците. Когато го видяха следващия път, беше обръснат до голо.

Не всички младежи от по-горните класове се бяха посветили на това, да тормозят новопристигналите. Кадетът Би предложи доброволно да помага на двамата съквартиранти по предметите, по които трябваше да се явяват на приемните изпити — четене, писане, калиграфия, просто тройно правило, десетични и обикновени дробни.

Джордж благодари на Би, но каза, че според него ще ги мине без проблеми. Ори прие с благодарност предложението. Открай време си беше слаб ученик, със слаба памет и не хранеше никакви илюзии в това отношение.

Джордж не живееше с чувството, че трябва да учи. Цяла сутрин задава въпроси на по-благосклонните кадети от по-горните класове. Едно-две от нещата, които научи, му доставиха огромно удоволствие.

Например, че някакъв лодкар често догребвал до едно място на брега и там чакал кадетите, които имали одеяла и други контрабандни стоки за продаване. Незаконният му асортимент включвал сладкиши, торти, уиски и — о, благословена вест — пури. Джордж пушеше от четиринайсетгодишен.

Още по-удовлетворяваща беше вестта, че младите посетителки от хотел „Роу“ идвали и си отивали през цялата година. Жени от всякаква възраст били заразени от нещо, което наричаха похотливо и с намигване „кадетска треска“. Може би четиригодишното заточение на Джордж нямаше да се окаже чак толкова мрачно, колкото се боеше.

Знаеше, че дисциплината ще го гнети, но образованието, което предлагаше Академията, се смяташе за прекрасно, следователно трябваше някак да заобиколи правилата. Съквартирантът му беше достатъчно приятен. Дори обичлив. Не чак толкова голям шовинист, както му се сториха някои от южняците, които наблюдаваше. За по-малко от едно денонощие много от тях, а и много янки си бяха намерили приятели и бяха сформирали своите групички.

След обяда барабанът призова за строева подготовка. За момент Джордж се почувства удовлетворен, когато се присъедини към отряда си на плаца. Удовлетворението му го напусна в мига, щом зърна кой ще им води занятията — плебей, който щеше да мине в трети клас веднага след като първокласниците получеха сини куртки вместо сегашните сиви.

Този тип сигурно тежеше поне сто килограма. Под униформата му личеше начеващият търбух. Имаше тъмна коса, хитри тъмни очи и кожа, която по-скоро почервеняваше, отколкото помургавяваше от слънцето. Изглеждаше осемнайсет или деветнайсетгодишен. Джордж го оцени като шопар, дебелокож и го намрази от пръв поглед.

— Аз, уважаеми господа, ще водя вашата строева подготовка. Кадет Бент. От великия и независим щат Охайо. — Неочаквано Бент застана пред Ори. — Имате ли да кажете нещо по въпроса, господине?

Ори преглътна:

— Не, нямам.

— Ще отговорите с „Не, нямам... господине“.

Джордж веднага схвана, че дебелият кадет е отделил време да разбере кой от поверените му откъде е и използва сведенията, за да ги предизвиква. За много южняци думата Охайо означаваше само едно — щатът, в който се намираше колежът Обърлин, където бели и черни студенти отправяха предизвикателство към установения ред, учейки заедно като равни.

— Вие, господа от дълбокия Юг, смятате, че превъзхождате нас, западните, нали, господине?

Вратът на Ори почервения.

— Не, господине, не смятаме.

— Е, доволен съм, че се съгласихте с мен, господине. Изненадан, но доволен.

Бент продължи надутото да обхожда строя, подмина няколко очевидни селяндури и избра Джордж за следващата си жертва.

— А вие, господине? Как виждате Запада по отношение на вашата част, източната, или не съм точен, господине? Кой от трите района според вас превъзхожда останалите?

Джордж направи всичко възможно, за да се усмихне като пълен идиот.

— Че, разбира се, източният, господине.

— Какво казахте?

Макар и да му се повдигаше от лошия дъх на Бент Джордж продължи да се усмихва.

— Изтокът, господине. На запад няма нищо друго, освен фермери. Естествено присъстващите не се броят, господине.

— Бихте ли казали същото, господине, ако знаехте, че семейство Бент има важни приятели на високи места във Вашингтон, господине?приятели, които само една думичка да кажат и ще ви се отрази на положението тук.

„Подпухнал фукльо“, помисли си Джордж ухилен.

— Бих го казал — и преди Бент да успее да изкрещи, изчурулика: — господине.

— Името ви е Хазард, доколкото зная, господине. Излезте пред строя! Ще ви използвам, за да покажа един от основните принципи на маршируването. Чухте ли ме, господине? Казах да излезете пред строя!

Джордж бързо излезе. Не беше изпълнил заповедта, защото се сащиса от злобното пламъче в очите на Бент. Не беше просто юркане, нещастникът изпитваше удоволствие от това. Въпреки горещината Джордж потръпна.

— А сега, господине, ще покажа принципа, за който споменах. Обикновено го наричат парадна стъпка. Заставате на един крак, ето как...

Вдигна десния си крак, но се олюля. Тежестта му попречи да запази равновесие.

— При командата „напред“ вдигнатият крак се изнася напред, ето как — „напред“!

Не можа да си вдигне много високо крака, защото беше прекалено тежък. Изпотен, с труд удържа позата си. Сетне извика: „Назад!“ и се опита да замахне с крака си надолу и назад. Едва не падна по лице. Някой прихна. С ужас Джордж разбра, че звукът дойде от редицата близо до Ори.

— Вие, господине. Нашата южна парникова лилия. Имам чувството, че ми се присмивате... на тази военна маневра?

— Господине... — започна Ори, очевидно стъписан.

— Ако бяхте официално приет за плебей, господине, щях да ви докладвам и щяхте да получите дузина черни точки. Знаете, господине, че ако получите двеста черни точки за една година, ще поемете по пътя за Кентърбъри. — Това беше пътят до най-близката железопътна гара и известна фраза, която означаваше да те уволнят най-безславно. — Дори най-добрите бележки не биха ви спасили. Така че си сдържайте веселостта.

Пропит от чувство за собствената си важност, Бент се забавляваше.

— И което е още по-важно, внимавайте, за да научите тази маневра. Ще я упражнявате, господине, заедно с вашия съквартирант. Излезте пред строя!

Джордж и Ори застанаха един до друг. Бент излезе надутото пред тях. С възможно най-фелдфебелския си глас той изрева:

— На един крак! Готови, започни! Напред, назад. Напред, назад. Напред, назад.

След минута Джордж почувства болка в десния си крак. Но да пукне, ако се издаде. Един от строевите офицери мина, без да бърза, покрай тях и кимна одобрително на Бент. Командите станаха повисоки, темпото се ускори. Лицет на Джордж плувна в пот. Кракът му запулсира, особено бедрото.

Минаха две минути. Още две. Ушите му писнаха, очите му се премрежиха. Предположи, че ще издържи най-много още десет минути. Беше в чудесно физическо състояние, но напълно несвикнал с това изкълчващо упражнение.

— Напред, назад, напред, назад! — гласът на Бент преградна от възбуда. Някои от останалите в отряда размениха нервни погледи. Всепоглъщащото удоволствие на тлъстия кадет стана прекалено видимо.

Ори падна пръв, прекатури се напред и се задържа на длани и едно коляно. Бент пристъпи бързо до него и сякаш съвсем случайно ритна прах. Прахът се наби в лицето на младежа.

Бент се готвеше да му заповяда да стане и да започне отново упражнението, когато забеляза, че офицерът продължава да ги наблюдава.

— Върнете се в строя, господине — нареди той. В гласа му се четеше почти съжаление. Хвърли презрителен поглед на Джордж. — И вие, господине. Може би следващия път няма да се отнасяте така лекомислено към едно военно упражнение. Може би няма да сте така устат с по-старши от вас.

Десният крак на Джордж го болеше ужасно. Но се върна в строя, стараейки се да куца колкото се може по-малко. Плебеите имат предоволен дял за страданията, помисли си той, но този злобен шопар,

с почерняла от пот якичка — та той беше нещо повече от привърженик на строгата дисциплина, той беше садист.

Хитрите очички на плебея потърсиха неговите. Джордж отговори с предизвикателен поглед. Знаеше, че си е спечелил враг.

Двамата приятели разпитаха за Бент. Много скоро получи сведенията, които очакваха. Кадетът от Охайо беше отличен ученик, но изключително непопулярен. Момчетата от собствения му клас охотно обсъждаха неговите слабости — проява на необикновена, нещо повече, рядка нелоялност, която показваше колко ниско мнение имат за Бент.

През плебейската си година Бент бил подложен на необикновено голям тормоз. По мнението на Ханкок и други, сам си го търсел с надутите си изявления за войната и с честите хвалби за връзките на семейството си във Вашингтон.

— Бих предположил, че е такъв грубиян, защото е дебел — рече Би. — Познавам няколко закръглени момчета, с които непрекъснато се задяваха, докато бяха малки, и в резултат на това се превърнаха в много скапани хора. От друга страна, това не обяснява защо Бент е толкова злобен. Поведението му е твърде далеч от подходящата за един военен мисловна нагласа. Съвсем избива на откаченост — и младежът от Южна Каролина почука с пръст челото си.

Друг от неговия клас спомена преклонението на Бент пред Денис Мейхън, най-изтъкнатия преподавател, който водеше заниманията по инженерство и военна теория. Мейхън вярвал, че следващата голяма война, независимо какво ще я предизвика и кои ще бъдат участниците в нея, ще се води по нови стратегически принципи.

Единият бил бързината. Армията, която успее да се придвижи най-бързо, щяла да придобие преимущество. В Америка и в останалия свят била в ход транспортна революция. Дори и през това десетилетие на относителна депресия навсякъде продължавали да строят железопътни линии. Железопътните линии щели да превърнат бързината в нещо повече от учебническа теория — щели да я направят действителност.

Информацията била вторият нов принцип на Мейхън. Допълнителна информация, извън тази на традиционните, приковани към земята разузнавачи. Професорът обичал да разсъждава за използването на балони за наблюдение и за провеждащите се в

момента опити за предаване на кодирани съобщения на дълги разстояния по жица.

Твърде много кадети попивали и размишлявали върху идеите на Мейхън. Така казаха на Джордж и Ори. Но малко от тях ги изповядвали фанатично като Бент. В това се убедиха сами, когато имаха лошия късмет той да им се падне за втори път ръководител на строевата подготовка. Мейхън учеше, че великите пълководци като Фридрих и Наполеон никога не са се сражавали само за да спечелят парче земя, а за далеч по-важна цел — да смажат напълно възможностите на противника да се съпротивлява. По време на упражнението Бент изнесе странна лекция, в която препращаше към това учение на Мейхън. Сетне подчерта, че дългът на кадетите от погорните класове бил да утвърждават военната дисциплина, като смазват всякаква съпротива у плебеите.

Усмивка разкриви изпотеното му лице, докато говореше. Но тъмните му очички не изразяваха веселие. Този ден в отряда беше Джаксън и той се превърна в негов прицел. Ругаеше Джаксън и го нарече тъпак. И то неведнъж, а няколко пъти.

Когато се върнаха в казармата, Джаксън заяви, че според него Бент е доста „сприхав“.

— И неразбран. Съвсем неразбран — както обикновено разпалено добави той.

Джордж сви рамене.

— Може би и ти щеше да откачиш, ако ти бяха натресли име като Елкена.

— Не зная много за армията — вметна Ори, — но зная, че Бент не е и никога няма да стане годен да командва хора.

— Но е точно от типа хора, които ще оцелеят — рече Джордж. — Особено ако има връзките, с които се фука.

Съгласно традицията завършващите хвърляха фуражките си, разпердушинваха ги с ритници и ги надупчваха с щикове си. В това се състоеше цялата церемония по завършването на Уест Пойнт.

Скоро след нея момчетата от най-горния клас си заминаха, като завещаха или продадоха своите униформи на приятели, оставащи в Академията. Тогава всеки клас мина с един по-горе и комисията,

свикана под председателството на генерал Уинфийлд Скот да изпита завършващите, се обърна към кандидатите за плебеи.

Генерал Скот беше най-изтъкнатият военен на държавата, надут и тлъст, но голям герой. Прякорът му, невинаги произнасян с обич, беше Суетнята или Перчо. Настани се в хотела с дъщерите си и председателства приемните изпити, макар и да дряма през по-голямата част от времето. Същото правеха и повечето редовни офицери, които участваха в комисията. Работата по изпитите вършеха преподавателите, които винаги можеха да се разпознаят по облеклото — не определената от правилника униформа, а тъмносини фракове и военни панталони.

Новите кадети бяха разпределени произволно в малки групи или секции. Изпитите се провеждаха по системата на класните занятия. В Уест Пойнт учениците не слушаха пасивно лекционния материал, за да го изпеят месеци по-късно на лекторите. Всеки ден, по определена система, някои от членовете на всяка от секциите се явяваше на изпит. При тези показни, както ги наричаха, винаги се използваше черната дъска.

На изпита Джордж и Ори, а и останалите трябваше да излязат пред дъската и да покажат своите познания по всички предмети от правилника. Джордж не беше учил. Но на изпита не се разтревожи и спокойното му поведение го показваше. Мина без трудности.

Когато дойде редът му, Ори установи, че помещението, в което изпитваха, е по-горещо от пъкъл, офицерите скучаеха, Скот хъркаше, а показното се превърна в мъчително изпитание. Двамата с Джаксън ги изпитваха заедно. Трудно можеше да се прецени кой от тях е по-потен, повече се мотае или има повече тебешир по дрехите си. Струваше ли си да изтърпиш подобно мъчение заради царската кадетска заплата от четиринайсет долара месечно? Ори трябваше непрекъснато да си напомня, че тази борба пред черната, дъска беше цената, която плащаше, за да стане офицер.

В това отношение имаше късмет. Двайсет младежи се провалиха и ги отпратиха у дома. Останалите получиха униформи — след тези няколко, сторили им се безкрайни седмици, станаха официално плебеи. На Ори му стигаше да прокара длан по ръкава на своя сив, подобен на фрак кадетски мундир, за да изпита небивало вълнение.

[\[1\]](#) Има се предвид Уест Пойнт, което означава Западен нос. —
Б.р. [↑](#)

3.

Предписаният от закона двумесечен летен лагер започна на първи юли.

С изключение на новите второкласници, които бяха в отпуск по домовете си, целият кадетски корпус опъна палатки в Равнината. Ори беше посветен в тайните на караулната служба и как да се справя с момчетата от по-горните класове, които се промъкваха в тъмното и се опитваха да объркат новия пост.

Бент беше станал вече ефрейтор. Той подаде рапорт срещу Ори на три пъти за различни нарушения. Ори смяташе, че две от обвиненията са измислени, а едното силно преувеличено. Джордж настоя пред него да представи писмено възражение за третото пред капитан Томас, командира на кадетите. Наказанието се отменяше, стига възражението да беше достатъчно убедително. Но Ори беше чувал, че Томас е педант по отношение на граматиката и употребата на подходящи изрази и често държал някой кадет при себе си по цял час, докато заедно поправят написаното. Това приличаше прекалено много на показно пред черната дъска, затова остави без възражение всичките рапорти и получи черни точки за всеки от тях.

Изглежда, Джордж беше любимата му жертва. Все някак ставаше така, че се озоваваше в командата на охайеца, когато плебеите поддържаха реда в лагера, Бент тероризираше Джордж до пълно изтощение, като го караше да събира камъчета и да изправя стръкове трева, които според ефрейтора били криви. Джордж не умееше много да си сдържа гнева — за голямо удоволствие на Бент. Събираше черни точки или както ги наричаха кадетите — кожи, с главозамайваща скорост. Скоро имаше три пъти повече от Ори.

Въпреки тесните палатки, лошата храна и непрекъснатото юркание от страна на няколко момчета от по-горните класове, които критикуваха всичко, свързано с плебеите — от начина, по който отдаваха чест, до прадедите им, — лагерът очарова Ори. Той изпитваше удоволствие от пехотните и артилерийските упражнения, които запълваха по-голямата част от деня. Вечерните маршове,

наблюдавани от посетителите на хотела, бяха великолепни военни паради, които си струваха всички мъки.

Всяка седмица имаше кадетски бал. За да е гарантирано наличието на достатъчно партньори за всички присъстващи дами, Академията предлагаше услугите на немски учител по танци. Джордж опресни познанията си по жига и танцовата стъпка с провличане на крак и стига да не беше дежурен, присъстваше на всеки от баловете. На плебеите се разрешаваше да общуват с дамите, но, разбира се, винаги трябваше да отстъпват на кадетите от по-горните класове. Въпреки това Джордж се забавляваше неимоверно и на няколко пъти се разходи с момиче по Алеята на флиртовете — съзнателно пренебрегвайки правилата, които забраняваха на момчетата от неговия клас да се движат в определени части от територията на Академията.

Една вечер, след бал, Джордж пропълзя в палатката, смърдящ на пури. Намери Ори все още буден и настоя пред приятеля си да отиде с него следващия път.

— Ужасен танцър съм — прозя се Ори. — Никога не съм имал достатъчно смелост да държа здраво момичето. Вероятно бедата се състои в това, че смятам жената за обект на възхищение отдалеч, нещо като статуя.

— Глупости на търкалета — прошепна Джордж. — Жените са предназначени да бъдат докосвани и употребявани. Също като удобна стара зимна ръкавица. Харесва им.

— Джордж, не мога да повярвам на това. Жените не мислят като мъжете. Те са деликатни същества. Изискани.

— Само се правят на деликатни и изискани, защото понякога им отговаря на намеренията. Повярвай ми, Ори, жената иска точно онова, което иска и мъжът. На нея просто не ѝ се разрешава да го признае, това е всичко. Ще направиш добре да се отървеш от своята романтична представа за нежния пол. Ако не го направиш, някоя жена скоро ще ти разбие сърцето.

Ори подозираше, че Джордж е прав. И все пак не можеше да се насили да присъства на бал това лято.

В края на август пуснатият в отпуск клас се върна и кадетският корпус се премести в казармите. Този ден момчетата от по-горните класове се отнесоха с плебеите като към товарни добичета, заповядвайки им да пренасят снаряжение. Ефрейтор Бент потърси

Джордж, който направи четири курса под смазващи товари при температура трийсет и седем-осем градуса. В началото на петия курс Бент му заповяда да тича. Джордж стигна до половината стълби в Северната казарма, задави се и припадна.

Разкърва си челото, падайки на долната площадка. Бент не се извини, нито изрази съчувствие. Подаде рапорт срещу Джордж за това, че поради небрежност е повредил собственост на кадет от по-горен клас. Ори настоя пред съквартиранта си да напише възражение.

Джордж отказа.

— Ще трябва да призная, че съм припаднал като момиче. Не искам това да влиза в досието ми. Но не се тревожи. Ще докопам това копеле. Ако не следващата седмица, то следващия месец или следващата година.

Ори започваше да изпитва същото желание.

Утринният топовен гърмеж, вечерният топовен гърмеж, флейтите и барабанът се бяха превърнали в познати, нещо повече, в приятелски звуци. Ори най-много харесваше барабана. Той играеше ролята не само на нещо като часовник, но и му напомняше къде се намира. Окуражаваше го винаги, когато започнеше да чувства, че работата му в клас е много трудна — което ставаше почти всеки път, когато го извадеха на дъската.

Сутрин плебеите учеха математика, а след обед — френски. Първата седмица групите бяха организирани произволно. Сетне, в края на седмицата, подредиха новите кадети по успех. В групата си по математика Ори се озова на второ място от края. По френски се намираше в най-слабата секция или както ги наричаха кадетите — сред безсмъртните.

Групата по френски, в която беше Ори, се явяваше на изпит пред лейтенант Теофил Д'Ормейо, роден във Франция и типичен представител на галите — от начина, по който си свиваше раменете, до тесните долу и широките горе панталони. Отнасяше се много критично към произношението и възможностите на учениците си, а бележките, които пишеше, го доказваха.

Веднъж в седмицата на вечерната проверка се обявяваше кой в коя група ще бъде. Някои от кадетите влизаха и излизаха от най-

слабата френска група, но Ори си оставаше. Това подтикна Д'Ормейо да го запита за произхода му. Ори се принуди да признае, че основоположникът на семейство Мейн е бил французин.

— В такъв случай вашите роднини говорят езика, нали?

— Не ми е удобно да го кажа, но вече не. Майка ми може малко да чете, сестрите ми имат учител по френски и това е всичко.

— Господи, Боже мой — възкликна преподавателят, беснеейки из помещението. — Как очакват от мен да преподавам на варвари? Със същия успех бих могъл да уча мосьо Атила да украсява чаени чашки.

Разговорът сякаш послужи само за да влоши отношенията на Ори с преподавателя. Един октомврийски ден, след като Ори се беше запъвал особено лошо на изпита, Д'Ормейо избухна.

— Ще си позволя да кажа нещо, мосьо Мейн. Ако мосьо Jesus Christ ме попита: „Какво предпочитате, господин Д'Ормейо, да слушате как господин Мейн говори френски или да отидете в пъкъла?“, ще му отговоря: „Искам да отида в ада, *s'il vous plait, M'sieu Jesus Christ*.“ Седнете. Седнете!

На следващия ден Ори започна да се упражнява по френски на глас. Правеше го винаги, когато останеше сам в стаята. Бент постоянно слухтеше наоколо и два дни по-късно го залови по време на една от тези рецитации. Охайецът влетя с рев в стаята, искайки да знае какво става. Когато Ори обясни, Бент му се надсмя.

— Вие приемате някого тук, господине. Общувате си.

Ори почервения.

— Господине, това не е така. Сам се убедете, господине...

Но ефрейторът вече се беше изтъркалял навън. Той подаде рапорт срещу Ори, че се опитвал да измами по-старши от него.

Ори написа възражение. След един неприятен разговор с капитан Томас последният анулира рапорта. По-късно Ори научи, че когато разбрал, Бент беснял и псувал в продължение на десет минути.

Есента мина по-бързо, отколкото Ори очакваше. От строевата подготовка, работата в клас и безкрайното учене му оставаше малко време за други неща. Системата на Уест Пойнт почиваше на запълването на цялото време на кадетите, докато са будни. Само в съботните следобеди плебеите бяха свободни да правят каквото пожелаят, а често трябваше да ги прекарват в извънредна караулна служба, за да намалят черните си точки.

В лошо време караулната служба беше отвратителна. Началникът на Академията Делафийлд, с прякор Стария Дики, имаше странни начини да прави икономии. Защо да дава на кадета скъп шинел, който той може да си отнесе, ако бъде отстранен? Следователно в есенния дъжд и лапавица кадетите стояха на пост облечени само в тънки, невероятно мръсни караулни шинели, стояли в караулното да събират прах и паразити от години.

Джордж продължаваше да не учи много, но винаги беше в първата или втората група по математика или френски. Вече имаше 110 черни точки; Ори имаше 93. И в двата случая Бент беше отговорен за две трети от сбора.

С приближаването на изпитите през януари тормозът от страна на охайеца отслабна. Ори започна да се промъква след загасването на светлините долу, в стаята на Том Джаксън. Двамата учеха заедно на сиянието на струпаните на купчина въглени в огнището.

Ори смяташе Джаксън за природно интелигентен, може би дори блестящ и все пак момчето от Вирджиния имаше много неприятности с уроците и официалния ред в клас; всяка оценка, с която преминаваше, изискваше огромна борба. Въпреки това оставаше решен да успее, а някои от останалите кадети забелязваха тази необикновена решителност; Джаксън вече си беше спечелил прякора Генерала.

Понякога обаче Ори си мислеше, че Джаксън е луд — например, когато последният заставаше на главата си в продължение на по пет минути, та вътрешните му органи да „увиснат и да се наместят, където трябва“. По въпроса за собственото си здраве беше маниакален.

Джордж пишеше от време на време писма до дома: Ори изпращаше много и получаваше също толкова. Но писмата не помагаша, а краят на декември приближаваше. Никога преди Ори не се бе отделял от семейната плантация на Коледа, а всъщност си беше много сантиментален. Джордж призна, че и на него домът ще му липсва много. Най-сетне Коледа дойде и макар че свещеникът произнесе вдъхновена проповед в черквата, а в трапезарията сервираха чудесен обяд, за повечето кадети денят беше тъжен и самотен.

Скоро настъпи сурово януарско време. Мрачното небе понижаваше духа, също както и приближаването на изпитите. Хъдсън

започна да замръзва, но Ори почти не го забелязваше. Дори когато даваше караул в снежна буря, мислите му бяха заети с френския.

По някакъв начин преживя мъчението на черната дъска. След като обявиха резултатите, крещя и подскача пред стаята си, докато кадетите с по-малко късмет тихомълком прибираха нещата си в сандъците. Шестнайсет плебеи поеха по пътя към Кентърбъри. Останалите положиха клетва, подписаха договори за постъпване в армията — и получиха кадетски шинели.

Бяха изминали само няколко дни, когато Джордж направи смело предложение на съквартиранта си.

— Свършиха ми се пурите. А всъщност така и не отпразнувахме нашия блестящ успех на изпитите. Хайде да отскочим до Бени.

Ори погледна към прозореца. Лунната светлина докосваше наподобяващите звезди ледени фигури по прозорците, огънят в огнището допринасяше малко да се намали свирепия нощен студ. Хъдсън беше вече почти напълно замръзнала.

— В това време ли? В този час? — Физиономията на Ори изразяваше колебание. Скоро щяха да свирят вечерна заря и отбой.

Джордж скочи от леглото си, където четеше роман.

— Разбира се. Още не сме посетили тази местна забележителност. Дължим на себе си това празненство. Къде е приключенският ти дух?

Ори беше склонен да каже „не“, но последната забележка на Джордж за колебливата му натура го подтикна да постъпи по обратния начин. Половин час след сигнала за загасване на светлините те се промъкнаха надолу по железните стълби, избегнаха часовите и хукнаха към реката в свидния студ, от който секваше дъхът.

Излазиха надолу по пътеката от страната на високия бряг и се опитаха да си пробият път през снега и замръзналите хрусталаци покрай брега. Установиха, че е много трудно. Джордж присви очи към блестящото бяло пространство вляво от тях.

— Ще ни е по-лесно да ходим по леда.

— Достатъчно дебел ли е да ни издържи?

Бледите очи на Джордж отразиха луната, която плаваше високо над Хъдсъновото плато.

— Скоро ще разберем.

Ори последва приятеля си, упреквайки се за вечната си нерешителност да постъпва смело. Що за поведение беше това от страна на човек, на когото можеше да се наложи да поведе атака на бойното поле? Той пристъпи върху хлъзгавия лед и чу рязко изскърцване. Пред него Джордж спря.

— Какво беше това?

Ори се вгледа в черната маса на високия бряг над тях.

— Стори ми се, че дойде оттам.

— Мислиш ли, че някой ни следи?

Ори се огледа. Върху осветения от луната лед те сигурно се виждаха добре от брега.

— Твърде късно е да се тревожим.

Джордж се съгласи. Продължиха напред. Няколко пъти ледът проскърца и заплашваше да се строши, защото наистина беше прекалено тънък, за да вървят по него. Но нямаше признаци някой да ги преследва и много скоро те надничаха през перваза към приятния огън в огнището в малката пивница на Бени Хейвън на брега на реката. Джордж потри ръце, сетне дъхна върху тях.

— Имаме късмет. Не се вижда нито един от по-горните класове.

Всъщност Бени Хейвън нямаше посетители от Академията, а само двама души от Бътърмилк Фолс, селото, разположено на високия бряг над кръчмата. Той беше добродушен и на средна възраст, с черна коса, голям нос и черти наподобяващи на индианец. Продаваше бира, вино и концентрати повече години, отколкото кадетите можеха да си спомнят, а офицерите биха искали да признаят. Той поздрави сърдечно новодошлите. Хората от селото ги погледнаха намусено.

Джордж поръча три пури и две чаши бира. Приятелите седнаха на ъгловата маса до прозореца, откъдето можеше да се види покритата площадка пред входа. Ако се покажеше някой от по-горните класове, можеха да се шмугнат в покритата със завеса врата до каменния комин. Ори се поотпусна, изпитвайки удоволствие от вкуса на бирата и миризмата на пържена шунка, която достигаше до тях откъм кухнята отзад. Поръча чиния шунка и малко хляб.

Бени сервира яденето и поде разговор. Като новодошъл, Ори бил добре дошъл, каза Бени. Но произношението му го издавало, че е южняк. Следователно Бени не можел да не го помоли любезно да му

обясни вдигания от Юга шум по присъединяването на Тексас. Дали не бил породен от желанието на политиците да добавят повече робовладелска територия към Съюза?

Ори беше чувал обвинението толкова често, че не се засегна. Освен това, за голямо неудоволствие на баща им, брат му Купър казваше, че било вярно. Забави отговора си.

Докато мислеше, Бени се намръщи и погледна към покритата със завеса врата. Всички чуха шума в кухнята. По лицето на Джордж пробяга тревога в момента, когато завесата рязко се отмести. Над тресящата се планина от дебел плат, представляваща кадетски шинел, стърчеше студено червено лице.

— Е, господине, какво виждам? Двама нарушители, както е видно — рече Елкена Бент със злорада усмивка.

Ори го присви корема. Убеден беше, пристигането на Бент не е случайно. Спомни си шума, който чуха, идвайки насам. Колко много нощи Бент ги е шпионирал, очаквайки възможност като тази.

Внезапно Джордж хвърли празната си бирена чаша. Бент изпищя и се присви, за да избегне удара.

— Бягай — изкрещя Джордж и се понесе като гюлле към вратата.

Ори се втурна след него, обхванат от една-единствена нелепа мисъл — не си бяха платили сметката.

На едно от местата, където снегът беше по-дълбок, Джордж се препъна и падна. Ори спря, изтича назад и помогна на приятеля си да стане. Видя как Бент трополи тромаво подире им, а в същото време Бени Хейвън стои на вратата на кръчмата — зрител, който се забавлява. Нямаше вид да се тревожи за сметката.

— Хайде, Джордж — каза задъхан Ори, когато неговият приятел отново се подхлъзна и се олюля в снега. — Този път кучият син ще ни вземе главите.

— Не и ако стигнем преди него.

— Дори и да успеем, ще ни докладва, а ние не можем да лъжем — изпъшка Ори, докато се насочваха към брега. Кодексът на честта на Академията вече беше изцяло набит в главите им.

— Допускам, че е така — съгласи се Джордж.

Тежестта спъваше Бент — другите двама кадети можеха да тичат много по-бързо. Но храсталаците отново им попречиха. Замръзналите клони ги шибаха по лицата и когато ги удряха, се чупеха, издавайки шум като от изстрели. Скоро Джордж подвижна да сменят посоката. Той прескочи един нисък гъсталак и се озова на леда. Ори видя как осветената от луната повърхност се напука и хлътна.

— Може би ще можем да го сплашим да не подава рапорт срещу нас — каза Джордж, вървейки напред. — Той е навън след времето за лягане.

Ори не отговори, а продължи да бяга. В логиката на Джордж имаше някаква слабост, която не можа да улови.

Ледът, по който тичаха, беше коварен. При всяка своя крачка Ори усещаше как поддава под краката му. Погледна назад и видя Бент да се препъва и хлъзга, докато ги преследваше — грамадно, тресящо се мастилено петно върху бледата повърхност на реката.

— Още двайсетина метра и ще сме на пътеката — извика Джордж, сочейки с пръст. В този момент зад тях се чу вик. Джордж се подхлъзна, спря и присвивайки очи, погледна назад.

— О, Божичко — изпъшка той.

Докато се обръщаше, Ори се блъсна в него. Над леда се виждаше само половината от мастиленото петно. Немощно се размахваха ръце. Изплашени викове се носеха към тях през скования въздух.

— Пропаднал е — възкликна Ори.

— Чудно ли е при тази тежест? Да вървим.

— Джордж, не можем да го оставим така. Може да се удави.

Викове на Бент станаха по-пронизителни. Джордж, направи гримаса.

— Боях се, че ще го кажеш.

— Виж какво, не мога да повярвам, че внезапно си загубил съвестта си...

— Просто млъкни и ела — рече Джордж, тръгвайки обратно. В очите му блестеше яростно пламъче, не беше необходимо да казва на Ори, че късметът им е изменил.

Тогава Ори видя как Бент потъва. Двамата с Джордж хукнаха още по-бързо.

Секунда по-късно главата на Бент изчезна. Фуражката заплава над водата, коравата козирка блестеше на лунната светлина. Охайецът

изскочи пред погледа на двамата плебеи тъкмо когато стигнаха дупката в леда. Подаваше ръце към тях, пляскаше и пицеше.

Джордж и Ори дърпаха и се напъваха. Измъкването беше трудно поради хлъзгавия лед. На два пъти плебеите едва не цамбурнаха с главата напред във водата. Но най-накрая извлякоха Бент. Той лежеше и повръщаше — мокра, подобна на кит грамада. Джордж коленичи до него.

— Бент? Трябва да станеш и да се върнеш в казармата. В противен случай ще замръзнеш.

— Да... Добре. Помогнете ми. Моля ви.

Джордж и Ори преметнаха ръцете на Бент през рамо, така, че да го крепят. Ефрейторът вече не издаваше свързани звуци, само стенеше и поемаше въздух. Докато го доведат до брега, спасителите на Бент бяха мокри и вкочанени от водата, попила в дрехите му. Все още мълчалив, той се мъknеше нагоре по стръмната пътека. На върха се отърси, взе си въздух и каза:

— Оценявам онова, което направихте. Постъпката ви беше... смела. Хубаво ще е да мина оттук. Вие се върнете в своята казарма както намерите за добре.

Помъкна се в мрака, скърцането на обувките му и звукът от тежкото му дишане се задържаха за известно време, след като изчезна.

Зъбите на Ори започнаха да тракат. Усещаше ръцете си вдървени и замръзнали. Колко странно прозвуча онова, което каза накрая Бент, колко...

Джордж изрази чувствата на приятеля си.

— Звучеше толкова искрено, колкото жена, която възхвалява старомоминството. Според мен трябваше да го оставим да се удави.

Въпреки че беше замръзнал, Ори се разсмя.

— Сега, след като всичко свърши, трябва да признаеш, празненството се оказа много скапано.

— И още как! — Джордж измъкна изпод шинела си трите смачкани пури и ги захвърли с унила усмивка. — Единственото ми утешение е, че така и не платих за тях. Хайде да се прибираме, преди да сме загинали от треска.

На следната сутрин Бент отсъстваше от закуска. Ори и Джордж решиха, че е решил да уитънясва — терминът беше синоним на симулант. Доктор Уитън, вече почти двацет години лекар на

Академията, беше добродушен и доверчив по характер. Често приемаше кадетите в болницата или ги освобождаваше от дежурство, когато се преструваха на болни.

Джордж и Ори разказаха за приключението си само на няколко най-близки приятели. По-късно същия ден Пикет им донесе тревожни новини.

— Боя се, че коварната лоена топка не ви е казал цялата истина, момчета. Имал специално разрешение да бъде извън Академията след отбой. Разрешението му дал един от строевите офицери. Бент му казал, че по негови сведения двама плебеи ходят почти всяка вечер при Бени и имал намерение да ги залови.

За обяд в трапезарията сервираха говеждо от Олбани — така наричаха есетрата, която хващаха в Хъдсън преди реката да замръзне. По някаква причина рибата не понесе на стомаха на Ори. След това се питаше дали не е имал някакво предчувствие.

Преди да изтече вечерта, ефрейтор Бент беше подал рапорт срещу кадетите Мейн и Хазард.

Кодексът на честта на Академията почиваше на вярата в добрия характер на кадетите. Ако някой от тях заявеше, че обвинението, е невярно, приемаха думите му, без да ги оспорват и обвинението биваше оттегляно. Ори вярваше в този кодекс. Въпреки скептицизма си в него вярваше и Джордж. Така че нито един от двамата не отрече своята вина, макар че получените в резултат на това черни точки доведоха Джордж близо до уволнение.

За да отработят някои от черните точки, двамата приятели трябваше да поемат доста допълнителна караулна служба. Времето стана бурно. Джордж понасяше службата навън без вредни последици за себе си, но с Ори нещата не стояха така. Той кихаше и подсмърчаше още от тяхното речно приключение, така че се чувстваше немошен и замаян, когато в един особено мрачен съботен следобед тръгна на допълнително дежурство.

През планините от северозапад се носеше с рев снежна буря. За по-малко от час навя трийсет сантиметра сняг. Сетне температурата се повиши и снегът се обърна в суграшица. Ори газеше напред-назад

близо до страничните порти на форта, когато усети, че въпреки студа изгаря от топлина.

Пот се примеси с топящата се суграшица по лицето му. Мускетът сякаш тежеше петдесет килограма. Препъна се в снега и се облегна на стената на казармата да почине.

Някой го дръпна за ръкава. Ори разпозна един кадет от първи клас, на име Сам Грант, човек, който не се отличаваше с нищо друго, освен с великолепната си езда.

— Кой ви изпрати навън в това време? — заинтересува се Грант. — Позеленели сте. Още малко и ще припаднете. Трябва да постъпите в болница.

— Добре съм, господине — изграчи Ори, опитвайки се да се изправи.

Ниският тъмноок кадет прие уверенията му скептично.

— Точно толкова добре, колкото леля ми Бес пет минути преди да издъхне. Да намеря ли някой офицер и да го помоля да ви смени?

— Не, господине, това би означавало да не изпълня дълга си.

— От вас ще стане чудесен войник, господин Мейн. Ако преди това не умрете от инат.

— Вие знаете кой съм?

— Няма човек от корпуса, който да не знае за вас и вашия приятел и за онази гадина от Охайо. Трябва да се съжاليا, че Бент стои толкова високо в очите на началниците. Някои от нас се опитват да поправят това положение. Него го юркат не по-малко, отколкото той юрка останалите. Искрено се надявам да оживеете, за да се порадвате на това, господине.

С лека усмивка Грант тръгна през снега.

Ори предположи, че часът е четири. Тъмно като в полунощ. Насили се да се движи. Мислеше, че марширува, но всъщност се олюляваше като пиян от едната на другата страна. За щастие, повечето от офицерите бяха вътре и следователно не бяха свидетели на нескопосното му поведение.

Мина още половин час. Започна да се бои, че е ужасно болен, може би смъртно болен и че неговото глупаво желание да избегне проява на слабост ще го довърши.

— Не стъпвате стегнато, господине. Съвсем не.

Зашеметен от гласа, Ори се обърна. Видя неясните очертания на големия като палатка шинел на Бент точно отвътре на страничната врата. Той сякаш плаваше към него, огромна фигура в мрачината. Очите му блестяха от удоволствие.

— Чух, че сте били навън, господине. Дойдох да проверя...

Гласът на охайеца се поколеба, когато Ори смъкна рязко старата кремъклийка пушка от рамото си. Беше обезумял, от нищо не го беше страх.

— Защо насочвате пушката към мен, господине?

— Защото ще те застрелям, Бент. Ако не оставиш на мира мен и моя приятел, ще те застрелям.

Бент се опита да му се надсмее.

— Мускетът ви не е зареден, господине.

— Така ли? — Ори мигаше и се люлееше на краката си. — Тогава ще те пребия с него. Могат да ме дадат на военен съд и дори да ме изправят пред наказателния взвод, но ако след пет секунди си още тук, ще те убия, неблагодарно копеле такова.

— Господи, имали сме си луд в Уест Пойнт.

— Да, господине. Един луд от Охайо, който се отнася към плебеите като към животни. Е, господин Бент точно този плебей няма да бъде третиран по същия начин вече. Пет секунди, едно, господине, две, господине...

Бент изпуктя, но нищо не каза. Изплаши се от подивелия бял призрак пред себе си. По фуражката и веждите на Ори се задържаше суграшица. Изразът му беше почти маниакален, той обърна мускета си и го хвана за цевта като тояга.

Поражение и омраза проблеснаха по лицето на Бент. Внезапно се обърна на пета. Сякаш се стопи в бурята.

Ори преглътна и изкрещя:

— Отсега нататък по-добре ни остави на мира.

— Какво казахте, господине?

Резкият тон го накара да се обърне на другата страна. Завит до ушите, един от строевите офицери крачеше към него. Воят на вятъра го принуждаваше да крещи.

— Кадет Грант помоли да дойда тук, господине. Каза, че сте били прекалено болен за тази служба. Вярно ли е?

До момента Ори беше упражнявал военната стойка хиляди пъти. Опита се да я заеме, без да съзнава, че току-що е извършил непростим грях. Беше изпуснал мускета в снега.

Офицерът сякаш се клатеше напред-назад. Ори се опита да спре това движение, като премига.

— Вярно ли е, господине?

— Не, господине! — изкрещя Ори и падна в безсъзнание върху офицера.

Час по-късно Джордж дотича в лазарета. Доктор Уитън го прие в чакалнята.

— Приятелят ви е в много тежко състояние. Температурата му е опасно висока. Опитваме се да я свалим, но ако не спадне за едно денонощие, животът му ще е в опасност.

Джордж помисли за Бент и бурята и за Ори.

— Нещастният проклет глупак прекалено много иска да стане военен — рече с горчивина той.

— По някакъв начин това място вдъхва подобни амбиции — в гласа на Уитън се смесваха съжаление и гордост. — И вие не изглеждате много добре, млади момко. Ще ви предпиша чашка ром. Елате в кабинета ми и... — тук се усмихна, — както се казва, уитънясвайте няколко минути.

С разрешение на лекаря Джордж бдя край леглото на Ори цялата нощ. Другите си отидоха. Известно време при него стоя Пикет. И Джаксън. За малко вътре надникна един кадет от първи клас на име Грант. Джордж не можеше да си представи той откъде познава Ори.

На сутринта в лазарета беше студено и тихо. Джордж се въртеше на стола си. Останалите си бяха тръгнали. Лицето на Ори продължаваше да е бледо като завивката от неизбелена вълна, с която беше покрит до шията. На трептящата светлина на лампите с рибено масло изглеждаше крехък. Крехък и много болен.

Джордж гледаше приятеля си и за своя изненада усети, че очите му се пълнят със сълзи. За последен път плака, когато беше на пет години. Стенли го наби, защото беше посмял да играе с домашната му жаба.

Не се изненада, че съдбата на Ори Мейн означава толкова много за него. Дватама заедно бяха преживели много в един кратък период. Общите мечти и трудности бяха изковали здрава връзка на обич помежду им. Очевидно Уест Пойнт умееше да прави и това.

Остана на стола си, без да спи, без да яде, до пладне, когато температурата на Ори започна да спада.

Ори изглеждаше много по-добре следващия следобед, когато февруарското слънце грееше през прозореца. Джордж го посети преди сигнала за вечеря с добри новини.

— Изглежда, на Бент му е омръзнало да ни тормози. Когато идвах насам, го срещнах. Извърна погледа си.

— Продължавам да искам да го убия. Да ме прости Господ, че казвам такова нещо, но така го чувствам.

Стаената свирепост на Ори смути Джордж, но той се усмихна и се опита да го скрие.

— Виж какво, приятелю. Ти беше онзи, който съветваше смирение и милост, когато Бент потъваше под ледените вълни. А аз те послушах.

Ори склочи ръце:

— Почти ми се иска да не бях го направил.

— По-добре е да го оставим жив да се гърчи. Кадетите от погорните класове го юркат насам-натам. Това е сладко отмъщение.

— Но той ще обвинява нас. Дори и да ни остави на мира за известно време, няма да ни забрави. В него има нещо сбъркано.

— Е, не се тревожи — рече Джордж, свивайки рамене. — И без това имаме достатъчно грижи да поддържаме сбора от черните си точки под двеста. Има още много време до юни.

Ори въздъхна.

— Смятам, че си прав.

Но никой от тях не вярваше, че заплахата, която представляваше Бент, ще си отиде просто защото са забрави ли за него.

В късната пролет цялото семейство Хазард, с изключение на Върджилия посети Уест Пойнт. Джордж изкрънка необходимото

разрешение да обядва с тях в хотела в събота. Взе със себе си и своя приятел.

Уилям Хазард покани Ори да ги посети в Лихай Стейшън. Ори заяви, че ще му е драго. Намери семейството все така приятно, както го помнеше — с изключение на Стенли, който не спираше да говори или по-скоро да се перчи. Той се надуваше, че същата вечер заедно с баща си щял да вечеря у семейство на име Кембъл, които живеели от другата страна на реката в Колд Спринт.

Между две хапки от великолепната агнешка пържола Ори попита:

— Роднини ли сте със семейство Кембъл?

Стенли се подсмихна.

— Не, момчето ми. Те са собственици на леярната Уест Пойнт. Кой, според теб, излива повечето от оръдията, които армията купува?

Надутото поведение на Стенли подтикваше малкия му брат Били да гримасничи и мълчаливо да го имитира. Седяха един до друг и големият брат не виждаше имитациите, поради това не разбра защо Джордж избухна в смях. Заради лудориите си Били заслужи як шамар от баща си. Госпожа Хазард изглеждаше огорчена.

Ори каза сковано:

— Съжалявам, не съм чувал за семейство Кембъл.

— Техните съботни празненства са прочути — тонът на Стенли подсказваше, че Ори и неговият щат съществуват някак си извън талвега на нацията.

Обръщайки се към господин Хазард, Ори попита:

— Те произвеждат железни изделия, така ли?

Възрастният човек кимна.

— Честно и със завист трябва да призная, че няма подобри от тях в страната.

— Може би ще могат да помогнат на брат ми?

Отегчен, Стенли набодне един картоф на вилцата си. Но Уилям Хазард изслуша любезно Ори, който обясни как в последните си писма Купър се оплаквал, че носещите греди и маховиците в оризарната на Монт Ройъл прекалено место се чупели.

— Така се казва нашата плантация. По-рано оризарната се задвижваше от приливите на реката, но брат ми убеди баща ми да

опитат с парна машина. Татко беше против. Сега смята, че е имал право.

— Леенето на желязо е тънка работа — каза господин Хазард. — Може би Кембълви биха могли да помогнат на брат ти. Или, още по-добре, защо не ни позволи ние да опитахме? Нека ми пише.

— Ще му съобщя, господине. Благодаря ви.

Ори винаги се стараеше да постъпва така, че по-големият му брат да има добро мнение за него. Още на следващия ден писа на Купър. Отговорът пристигна и започваше с думи на благодарност към Ори. По-нататък брат му пишеше, че според него човекът в Кълъмбия, който правел частите за оризарната, разбирал от процеса дори по-малко от него. Следователно щял да се радва на съветите и помощта на специалисти. Изпращал веднага писмо до Хазард Айрън.

Наближаваше юни. За своя изненада Ори осъзна, че има шанс да преодолее годината на плебей, макар че съдбата сякаш му беше отредила вечно място сред безсмъртните. Джордж продължаваше да стои високо в академичната класация, при това без видимо усилие. Ори завиждаше на приятеля си, но никога дотам, че ревността да навреди на отношенията им.

И двамата успяха да задържат сбора от черните си точки малко под двеста, а когато новата група кандидати за кадети започна да пристига, натискът върху плебеите намаля. Ори и Джордж имаха своя дял в терора над новодошлите, но без никаква злоба. Бент им беше дал солиден нагледен урок.

Естествено не беше възможно напълно да отбягват охайеца. Но винаги, когато се натъкваша на него, той се правеше, че гледа през тях, сякаш не съществуваха. За приятелите беше ясно, че макар и да ги е оставил на мира през последния им месец като плебей, той положително не е ги забравил. Нито пък можеше да се очаква, че им е простил.

Около десет дни преди началото на летния лагер неочаквано пристигна Купър. Идваше от Пенсилвания, където Уилям и Стенли Хазард бяха разгледали някои от разбитите части от оризарната в Монт Ройъл.

— Баща ти и брат ти решиха бързо проблема — съобщи Купър на Джордж. — Както и подозирах, онзи тъпак в Кълъмбия не разбира какво върши. Очевидно не е стопил чугуна при подходящата температура. Ако успея да го убедя в това, ще има по-малко аварии. Разбира се, няма да е лесно. Що се отнася до него, да признае, че човек може да научи нещо от един янки, е почти равносилно на това да заявиш, че Джони Калхун греши по въпроса с обезсилването.

Джордж остана очарован от Купър Мейн, който беше двайсет и три годишен и по-висок от брат си. Носеше се елегантно, но някак успяваше да изглежда размъкнат. Бузите му бяха хлътнали, а непрекъснато стрелкащите се тъмни очи не бяха лишени от чувство за хумор, макар на Джордж да се стори по-скоро склонен към саркастични усмивки, отколкото към смях. Купър и Ори имаха някои общи, очевидно семейни черти, включително слабо телосложение, вълниста кестенява коса и тесен, почти високомерен нос. Но по-възрастният брат не можеше да се похвали със здравия цвят на лицето, който Ори придобиваше само след един ден на слънце. Слабото лице и тяло на Купър имаха някакво нездраво излъчване, сякаш се беше родил блед, уморен и склонен да мисли прекалено много.

Купър беше решил да направи светкавично посещение, като преспи само една нощ, не само за да види Ори, но и да разгледа училището, от което излизаха най-подготвените офицери в страната. Той отбеляза, че във Вселената няма нищо, което да не си струва да се изучи, ако не се смятат семейните дървета в родния му щат.

По време на краткия престой на Купър в хотел „Роу“ обаче вниманието му сякаш непрекъснато се отклоняваше от онова, което беше дошъл да види. Веднъж Ори го видя да съзерцава големите каменни казарми, или нещо отвъд тях, с едва ли не мрачен взор.

Но точно преди да си замине, той остави настрана всички мисли, с които беше погълнат, подигравателния си вид и се обърна с широка усмивка към Джордж с думите:

— Трябва да ни посетите, господине. По река Ашли има множество много красиви момичета. Имаме си две и в нашето семейство. Ще станат красавици, като пораснат. Не видях много красиви момичета в долината на Лихай. Разбира се, прекарах повечето от времето си да зяпам в пламтящи пещи. Вашето семейство има много внушителна фабрика, господин Хазард.

— Бих искал да ме наричате Джордж.

— Не, наричай го Мечо — намеси се Ори, — в края на краищата всички кадети получават по някой прякор. Миналата седмица ни кръстиха.

— Мечо, а? — Купър хвърли поглед към брат си. — А твоят какъв е?

— Клечо.

Това разсмя Купър.

— Е, господин Мечо, искам да кажа, че се възхищавам от големината и замаха на вашето семейно предприятие. — Очите му отново придобиха отнесен и тъжен вид. — Наистина.

Над рева на говедата от кораб, който се движеше надолу по Хъдсън, се чу свирката на парахода на Северния пристан. Купър грабна пътната си чанта и се втурна надолу по стълбите на хотелската веранда.

— Елате да ни посетите, господин Мечо. И да се храниш добре, Ори. Ще ви очакваме у дома следващото лято.

След като гостенинът изчезна забързан от погледа им, Джордж заяви:

— Брат ти, изглежда, е чудесен човек.

Ори се намръщи.

— Такъв си е. Но имаше нещо не наред. Правеше героични усилия да се шегува и усмихва, а нито едното от двете не му се е удавало лесно някога. Но беше разтревожен.

— Защо?

— Ще ми се да знаех.

4.

Малкият речен кораб „Ютау“ отведе Купър от брега на морето у дома. На борда си носеше пакети с поща и пратки основни продукти, изпращани нагоре по реката до различните плантации от търговеца, който ги обслужваше в Чарлстън.

В тихата, слънчева утрин Ашли беше гладка като стъкло. От всички реки, около които отглеждаха ориз, най-малко ценяха нея, защото океанът ѝ влияеше много рязко. Макар тук да беше сладководна, при необикновено силни приливи или урагани понякога солта на Атлантика навлизаше навътре по течението и унищожаваше ориза. Но според бащата на Купър и другите местни плантатори рискът се компенсираше от удобството да прекарват реколтата надолу по нея до Чарлстън.

Жегата в края на юни гореше врата и ръцете на Купър, който стоеше на перилото в очакване да се покаже Мейновият пристан. Често горчиво критикуваше родния си щат и по-специално тази област. Но ги обичаше до мозъка на костите си. Обичаше най-вече познатите гледки по реката, панорамата от борове, дъбове и тук-таме палми по онези части от брега, които оставаха необработени. Сред дърветата пъстрееха цветовете на сойки и кардинали. На едно място вървящият по реката път се виеше край брега. Купър видя как трима веселяци на чудесни коне изтрополиха бясно покрай тях — надпрепускването с коне беше любим спорт в равнината.

Насекомите го хапеха и гъделичкаха. Почти надушваше идването на нездравия сезон. В голямата къща сигурно вече се приготвяваха за преместването на семейството в дома им в Съмървил. Оттам бащата на Купър ходеше редовно на кон до плантацията да я наглежда, но не оставаше в Монт Ройъл, докато времето не станеше по-хладно. За крайбрежния район на Южна Каролина, където блатните трески убиваха десетки бели всяка година, се казваше „През пролетта рай. През лятото ад. През есента болница.“

Отляво листакът отстъпи място на изкуствени насипи — високия главен бряг. Отвъд тях се простираха оризищата, отдавна отнети от

блатата благодарение на тежкия труд на прадедите на Купър. Самите насипи бяха ключов елемент от дейността на сложния земеделски механизъм, какъвто представляваше една оризова плантация.

На равни интервали насипите бяха прорязани от дървени водостоци, наричани дънери. От двете си страни те имаха шлюзове. През тях водата на реката внимателно се пускаше в оризищата, където отглеждаха реколтата, или се оттичаше от тях. Отглеждаха, разбира се, ако хората на Мейн си вършеха както трябва и навреме работата. Оризът растеше, ако октомврийските бури не отровеха реката със сол.

Съществуваха най-разнообразни и безброй рискове. Много разочарования и малко пълни победи. Животът на плантатора го научаваше на здравословно уважение към природните стихии и често оставаше у Купър впечатлението, че семейство Мейн би трябвало да се занимава с някаква по-малко капризна, по-съвременна дейност.

Вик откъм кърмата го извади от унеса му. Пристанът вече се виждаше, а той не го бе забелязал. И изведнъж почувства странна тъга. „По-добре си затваряй устата за онова, което видя на север!“

Но се съмняваше, че би могъл.

Скоро крачеше нагоре по пътеката през подредената градина, с изглед към реката. Въздухът дъхтеше на теменужки и жасмин, на киселица и рози. На верандата на втория етаж на голямата къща майка му, Клариса Голт Мейн, надзираваше няколко домашни роби, заети да затварят горните стаи. Тя го зърна, изтича до перилата и му подвижна за поздрав. Купър ѝ изпрати въздушни целувки. Много я обичаше.

Не влезе в къщата, а вместо това обиколи единия ѝ край, поздравявайки всеки от негрите, които срещаше да се въртят около отделната сграда на кухнята. От това място можеше да се радва на чудесния изглед по протежение на дългата близо километър алея, която минаваше между огромни зелени дъбове и стигаше до малко използвания път покрай реката. Излязъл беше горещ вятър, който размърдаваше сивите бради на испанския мъх по дърветата.

В началото на алеята видя две момичета. Както обикновено по-малките му сестри се биеха и едната гонеше другата. От непрокопсаника Братовчеда Чарлс нямаше и следа.

Канцелариите на Монт Ройъл заемаха друга малка сграда зад кухнята. Купър се качи по стълбите и чу гласа на Рамбо, един от най-опитните отговорници в плантацията.

— Южният квадрат покарал, господин Мейн. Квадратът при пристана също — говореше за оризищата, които си имаха имена.

Всяка година Тилет Мейн вземаше предпазни мерки, като засяваше една трета от земята през късния сезон — в началото на юни, когато вероятността да се повреди получената реколта беше най-малка. Отговорникът казваше на бащата на Купър, че семето в засетите късно площи вече е покарало изпод водата. Скоро тези оризища щяха да бъдат отточени с помощта на дънерите и щеше да започне дългият период на сухия растеж.

— Добри вести, Рамбо. Знае ли господин Джоунс?

— Той там с мен да види, господине.

— Искам двамата с господин Джоунс да уведомите всички, които трябва да знаят.

— Да, господине. Ще го направим.

Купър отвори вратата и каза здрасти на едрия посивял негър, който тъкмо си тръгваше. Всички останали членове на семейството наричаха негрите „хората на Тилет“, тъй като „хора“ беше традиционният термин, който се предполагаше, че някак смекчава или замъглява истината. На Купър му се струваше по-лесно — не много, но все пак — да бъде честен в мислите си. На ум имаше само една дума за негрите: роби.

— Бях започнал да мисля, че янките са те отвлекли — рече Тилет Мейн, скрит в облак дим от лулата, надвиснал над бюрото му. Ъгълчетата на устата му леко се присвиха. Купър предположи, че това ще е цялата обич, която щеше да прояви тази сутрин.

— Отделих един ден да посетя Ори. При него всичко е наред.

— Очаквам от него всичко да е наред. Повече ме интересува какво установи.

Купър се отпусна в един люлеещ се стол до отрупаното с тефтери бюро на баща си. Тилет водеше сам счетоводството си и проверяваше всяка фактура, свързана с дейността на Монт Ройъл. Подобно на други плантатори от равнината обичаше да говори за имотите си като за баронство, но принадлежеше към бароните, които лично следяха къде отива всяка притежавана от тях монета.

— Установих, че предположенията ми са били верни — отвърна Купър. — Има научно основание водещите греди и маховиците да се чупят толкова често. Ако не се окисли достатъчно въглерод в чугуна,

както и някои други елементи, желязото не е достатъчно яко за машинни части, подложени на голямо натоварване. Сега трябва да убедя онзи тъпак в Кълъмбия. Ако не успея, може би ще поръчам части от някоя леярна в Мериленд или дори Пенсил...

— Предпочитам да си вършим работата в щата — прекъсна го Тилет. — По-лесно се оказва натиск върху приятели, отколкото върху чужденци.

— Добре — въздъхна Купър. Току-що беше получил още една бащина заповед. Всяка седмица получаваше десетки такива. Раздразнението обаче го подтикна да добави: — Но аз се сприятелих с разни хора в Пенсилвания. — Тилет не обърна внимание на подмятането.

Главата на семейство Мейн караше четирийсет и осмата си година. Венецът от коса около голото му теме вече беше съвършено побелял. Купър бе наследил високия ръст на баща си и тъмните му очи. И все пак имаше определена разлика между очите на бащата и по-големия син. Тези на Купър бяха кротки, замислени, понякога изпълнени с горчив хумор. Погледът на Тилет рядко ставаше мек или весел. Той гледаше по-скоро прямо, без да мига, а понякога свирепо.

Отговорността за поведението и благоденствието на десетки бели и черни човешки същества отдавна го бе принудила да изостави присъщата си свенливост. Даваше заповеди като да бе роден за това, което, по силата на семейното му име^[1], си беше точно така. Обобщавайки неговия характер, трябва да кажем, че обичаше жена си, децата си, земята си, черквата си, негрите си, щата си и не се срамуваше от това.

Половината от децата, които бе създал, не доживяха до четиригодишна възраст. Майката на Купър казваше, че тази била причината да се усмихва рядко. Но големият му син подозираше, че има и други. Положението и произходът на Тилет естествено го предразполагаха към донякъде оправдана арогантност. В същото време беше жертва на растящо чувство за малоценност, което не успяваше да контролира или превъзмогне. Заболяване, което по онова време Купър наблюдаваше у редица южняци. Пътуването му потвърди отново, че това състояние съвсем не беше без основание.

Тилет се вгледа в сина си.

— Сякаш не си много радостен, че си се върнал.

— О, радвам се — отговори Купър, казвайки истината. — Но не съм ходил на север след последната си година в Йейл. Онова, което видях, доста ме потисна.

— А какво точно видя? — Тилет се наостри. Купър знаеше, че трябва да отстъпи, но не пожела да го направи.

— Фабрики, татко. Огромни, мръсни фабрики, бръмчащи, трещящи и замърсяващи небето като пещите на Велзевул. Северът се развива с ужасяваща скорост. Машините започват да работят вместо хората. А колкото до хората — не бях виждал толкова много накуп. В сравнение с тях тук е пустош.

Тилет запали отново лулата си и пуфка с нея известно време.

— Смяташ ли, че количеството е по-важно от качеството?

— Не, татко, но...

— Не желаем да ни притесняват тълпи чуждестранни нищожества.

Ето я отново същата глупава, заинатена гордост. Купър отсече:

— А какъв е бил Чарлс Мейн, ако не чуждестранно нищожество?

— Бил е херцог, благородник и един от първите заселници — хугеноти.

— Всичко това е прекрасно, татко. Но преклонението пред миналото няма да изгради фабрики, нито ще помогне на стопанството на Юга. Нашата епоха е епоха на машините, а ние не искаме да го признаем. Придържаме се към земеделието и миналото си, а през това време все повече и повече изоставаме. Някога Югът на практика управляваше тази страна. Но вече не е така. Всяка година губим респект и влияние на национално равнище. И основателно. Не сме в тон с времето. — Въздържа се да цитира познатото доказателство, робовладелството, с което благоденствието на Юга беше оковано в не по-малко здрави вериги, отколкото робите към собствениците си. Но не беше необходимо да стигне дотам, за да вбеси Тилет.

По-възрастният мъж тропна по масата.

— Дръж си езика. Южняците не говорят против родината си. Или поне лоялните южняци не го правят. Има достатъчно янки за тази работа.

Синът беше притиснат между собствените си убеждения и вечната си неспособност да промени мисленето на Тилет. Бяха

спорили по този начин и преди, но никога така разгорещено. Купър се чу да крещи:

— Ако не беше такъв ужасен инат, подобно на всички останали „барони“ от тази тънеща в невежество...

Писък отвън сложи временно край на кавгата. Баща и син хукнаха към вратата.

Писъкът издаде едното от двете момичета, които Купър зърна на път към канцеларията. Аштън Мейн и сестра ѝ Брет свършиха с уроците си по четене и смятане половин час преди корабчето да пристане. Учителят им, германец от Чарлстън, на име хер Нагел, се бе оттеглил да подремне в късната утрин, доволен от готовността на по-малкото момиче да учи, но раздразнен от нахалството на по-голямото, както и от досадата, с която то гледаше на всяко нещо, свързано с мислене.

И двете момичета видимо принадлежаха към семейство Мейн, но бяха много различни. Посетителите забелязваха само едната — Аштън, която наближаваше осем години и вече личеше, че е красива. Косата ѝ беше много по-тъмна от типичната за семейството. В зависимост от осветлението можеше да изглежда и черна. По цвят, а понякога и по свирепост очите ѝ приличаха съвсем на бащините ѝ.

Две години по-малка, Брет далеч не беше грозна, но нямаше идеални черти като тези на сестра ѝ. Даваше признаци, че ще израсте тънка и доста висока, подобно на Тилет и братята си; двете с Аштън вече бяха еднакви на ръст. Тази наследственост щеше да се превърне в пречка, когато се стигнеше до привличането на ухажори, както често сочеше Аштън.

След уроците момичетата тръгнаха на разходка покрай реката. На един клон в храсталака отвъд последния квадрат, където зелените филизи на засятия през март ориз растяха здрави и високи, Брет откри празно гнездо, а вътре в него малко, бледо яйце.

— Аштън, ела да видиш — извика тя.

Аштън се приближи с надута походка, в която имаше и доза перчене. Макар и малка, ясно съзнаваше своите физически преимущества пред сестра си. Чувството ѝ за превъзходство пролича, докато гледаше яйцето.

— Мисля, че е оставено от сива чапла — рече Брет и огледа реката със сериозни очи. — Обзалагам се, че тя скоро ще се върне в

гнездото си.

Аштън забеляза изражението на сестра си и за момент по розовата ѝ уста пробяга лека усмивка.

— Е, добре, ще остане разочарована — заяви тя, бързо се наведе и грабна яйцето от гнездото. Сетне побягна.

Брет я подгони по брега.

— Върни го на мястото му. Нямах право да отнемаш детето от майката.

— О, да, имам — викна Аштън, отмятайки коса. И с това приключи.

Брет познаваше сестра си, или поне така смяташе. Положението изискваше отчаяни действия, но осъществени с хитрост. Престори се на примирена. Скоро Аштън престана да внимава, тръгна бавно и заразглежда плячката във вдигнатата си длан. Брет дотича зад нея и грабна яйцето.

Аштън я погна около голямата къща до алеята, мястото, където ги зърна Купър, отивайки към канцеларията. Преследването продължи няколко минути. Най-накрая, когато и двете момичета се задъхаха, Аштън изглеждаше обхваната от разкайание.

— Извинявай, Брет. Ти си права, а аз съм глупачка. Трябва да го върнем на мястото му. Дай ми да го видя само още веднъж, а сетне ще го сложим.

Милата искреност в гласа ѝ заблуди по-малкото момиче. То подаде яйцето на сестра си. Усмивката на Аштън се промени.

— Ако не е мое, няма да е и твое — рече тя, сви юмрук и смачка яйцето.

Брет се хвърли върху нея и бидейки жилава и пъргава, а и малко мъжкарана, лесно я повали на земята. Оскуба ѝ косата и започна да я налага, докато Аштън не изпищя. Писъкът накара таткото и Купър да излязат от канцеларията. Таткото ги разтърва и получи от двете диаметрално противоположни описания на случилото се, сетне ги сложи на коляното си и ги нашлапа — всичко това стана преди майка им, привлечена от шума, да изтича от къщата.

Брет ревна в знак на протест против несправедливостта. Аштън ревна още по-силно. Но докато отмяташе глава, гримасничеше и пищеше, очите ѝ блестяха. На пръв поглед това се дължеше на сълзите,

но видеше ли я човек отблизо, щеше да разбере, че се забавлява. Клариса, Тилет и Купър не го забелязаха.

Но Брет го забеляза.

* * *

Горе-долу по същото време, на приблизително един километър от голямата къща, в отделна малка общност на плантацията, беше в ход друг бой. Черно и бяло момче се търкаляха едно през друго по средата на прашната улица, борейки се кой да вземе една бамбукова въдица.

Улицата минаваше между два реда варосани робски колиби. Също тук, грижливо отделени от резиденцията на господаря, се намираха болницата и малката църквица, а в края на улицата една петстайна къща, издигната на високи колони от таби^[2], господстваше над останалите. Тя принадлежеше на господин Салем Джоунс, надзирателя на Монт Ройъл, роден в Нова Англия, склонен към педантизъм по отношение на дисциплината. Джоунс беше отгледан от овдовялата си майка на юг и преди около единайсет години дойде в Монт Ройъл с отлични отзиви от друга плантация. Тилет продължаваше да го смята за янки и, следователно, за вечен аутсайдер. Добрите постижения на Джоунс в полза на семейство Мейн допринесоха Тилет да преодолее недоверието си, но нищо не беше в състояние да го разсее напълно.

Двете момчета се бореха, а наоколо спокойно ги наблюдаваха малки чернокожи момчета и старци в твърде напреднала възраст вече, за да работят. Трудно би могло да се определи кое от двете беше по-свадливо или по-мръсно. Бялото момче — на седем години, обгоряло от слънцето и силно — беше Чарлс Мейн. Братовчеда Чарлс, както го наричаше Клариса, за да го различава от членовете на собственото си семейство.

Чарлс беше необикновено красиво дете. Но външният му вид представляваше едва ли не единственото наследено качество. Беше син на брата на Тилет, некадърен адвокат на име Хюгър Мейн. Заедно с жена си Хюгър загина на един плаващ за Ню Йорк параход, който се бе напълнил с вода и потънал край нос Хатерас през 1841. Чарлс

гостуваше при чичо си и леля си, докато родителите му бяха във ваканция. Единствено дете, той остана при роднините си след погребението, на което заровиха два празни ковчега.

Чарлс водеше безгрижен, макар и самотен живот. С присъщата на децата интуиция той подозираше, че чичо му Тилет не е имал високо мнение за баща му, следователно нямаше високо мнение и за него. Чарлс превърна това отхвърляне в преимущество. Лелята и чичото му позволяваха да прави каквото си ще, без да се опитват да го подлагат на изтезанието да учи с онзи немски учител. Ловеше много риба и бродеше из горите и блатата около плантацията. Приятели му бяха черни момчета, като например Къфи, с когото се бореше за собственост върху въдицата.

Разговор на висок глас в една от негърските колиби привлече вниманието на момчетата и на някои от негрите. От нея излезе с широки крачки позната, обута в ботуши фигура. Нисък, плешив и шкембест, с едно от най-херувимските лица, което човек би могъл да си представи, Салем Джоунс намираше за необходимо да подчертава авторитета си, като носи бич в ръка и дебела тояга от жилаво дърво на пояса.

Момчетата спряха да се бият. Докато ставаше това, Чарлс случайно счупи въдицата. Както обикновено ризата му висеше навън, а бузите и брадичката му бяха целите в прах. Когато предишната седмица се биха с братовчеда на Къфи, Джеймс, това коства на Чарлс един преден горен зъб. Смяташе, че празното място му придава нахакан вид.

— Джоунс се е опитвал да се вреди при Семиреймис — прошепна Къфи. — Опитва се, откак преди шест месеца умря жена му.

— Опитва се много преди това, макар и не така, че всички да забележат — довери му Чарлс. — Така поне каза чичо Тилет.

Салем Джоунс мина по улицата и изчезна в задната част на къщата си. Чарлс се доближи незабелязано до колибата, заемана от Семиреймис и семейството ѝ. Момичето се очертаваше смътно през отворената врата. Не я виждаше добре, но можеше съвсем ясно да си я представи. Семиреймис имаше черна като сатен кожа, великолепно, безукорни черти и пищна фигура. Всички момчета в плантацията бяха еднородни, че е нещо изключително.

Разгневен, Джоунс оседла коня си и препусна към оризищата. Къфи предрече:

— Тази вечер Прайъм ще пати. Когато тя не му дава каквото иска от нея, старият Джоунс си го изкарва на брата.

Чарлс погледна къде се намира слънцето.

— Щях да ходя у дома за обяд, но ще взема да се помотая наоколо, докато Прайъм свърши възложената му работа. — Семейството и без това нямаше да обърне внимание на отсъствието му.

Скоро започна да гадае какво би могло да се случи. Прайъм, братът на Семиреймис, беше як негър с характер. Три поколения след отвлечането на прадедите му от Ангола той все още копнееше по свободата, от която беше лишен.

Чарлс разбираше Прайъмвото негодувание. Не можеше да проумее една система, която дава на някои хора свобода, защото били бели, а я забранява на други, защото не били бели. Смяташе я за несправедлива, дори варварска, макар да я приемаше както за непоклатима, така и за всеобща.

На няколко пъти беше обсъждал с Къфи аспекти на робовладелската система. Така например и двамата забелязаха, че Семиреймис ни най-малко не възразява на класическото име, дадено ѝ при раждането, или, както го нарече Къфи, нейното луксозно име. Не го приемаше като коварна подигравка с положението ѝ. Прайъм, от друга страна, схващаше добре подигравката и не криеше, че мрази името си.

— Прайъм казва, че няма да е вечно човек на гу'син Тилет — довери веднъж Къфи на приятеля си. — Казва го много пъти.

Чарлс знаеше какво означава това. Прайъм щеше да избяга. Но къде впрочем? Нали робовладелската система беше в сила навсякъде? Къфи не смяташе така, но не можеше да представи доказателства.

Чарлс се мота из робското селище, докато мина следобедът. Подремна час в хладната тъмна черква и когато полските работници започнаха да се стичат, метнали мотики на рамо, седеше и дялкаше на верандата на една от къщичките.

Джоунс се беше върнал преди час. Сега се появи на входа, с петна от пот по ризата, а бичът и тоягата заемаха видно място.

— Хей ти, Прайъм — подвижна той със сърдечна усмивка. Робът, с една глава по-висок и с петнайсет години по-млад от управителя,

излезе от колона бавно прибиращи се негри. В тона, с който отговори, почти не пролича уважение.

— Да, гу'син Джоунс?

— Отговорникът казва, че напоследък не си работел достатъчно. Казва също, че много си се оплаквал. Да ти давам ли по норма и половина на ден?

Прайъм поклати глава и възрази.

— Прекопавам всичко, което ми се дава. Но не съм длъжен това да ми харесва, нали? — Хвърли поглед към останалите роби; в очите му се четеше негодуване, дори и заплаха. — Отговорникът не ми е казал, че не е доволен от мен.

Джоунс слезе високомерно по стълбите, но само донякъде, защото ако отидеше по-долу, темето му щеше да застане на равнището на очите на Прайъм.

— Наистина ли смяташ, че ще ти каже? Прекалено си глупав, за да го разбереш. Бива те единствено за онова, което вършиш. Работа за негри. Работа за животни.

Надзирателят мушна Прайъм с тоягата в корема, опитвайки се да го предизвика.

— Ще ти отворя малко повече работа за около седмица. По половин допълнителна норма на ден.

Някои от негрите, които наблюдаваха какво става, издадоха сподавени възклицания. Нормата, т.е. обемът на работата, която се възлагаше на един роб, беше установена, освен в най-жестоките плантации. Един работоспособен мъж можеше да я изпълни преди залез-слънце, а след това да му остане време да обработва собствената си градина или да си върши личната работа.

Прайъм стисна зъби. Беше достатъчно благоразумен да не отвърне дръзко на надзирателя. Но Джоунс оставаше решен да го предизвика. Чарлс ненавиждаше надутия дребен янки с голия череп и цвилещ гърлен глас.

— Нямах какво да кажеш, а, негре? — Този път мушна Прайъм по-силно. — Бих могъл да направя и повече от това, да ти увелича работата. Мога да ти дам каквото заслужаваш заради нахалните ти погледи — рече той и размаха бича пред Прайъм. — Малко ей такава.

Едностранната кавга накара Чарлс да излети като гюлле от стъпалото:

— Господин Джоунс, вие имате бич, имате си и тояга, докато Прайъм няма нищо. Защо не постъпвате справедливо с него? Дайте му едното от двете, а сетне търсете сбиване.

Мълчание.

Изплашените роби стояха, без да мърдат. Откъм реката долетя дрезгавият рев на алигатор. Дори и в очите на Прайъм изчезна убийственият израз, който Джоунс беше събудил.

— Значи вземаш страната на тоя негър, така ли?

— Просто искам да се отнасяте справедливо с него. Всички казват, че работи добре. Чичо ми го казва.

— Той е негър. Трябва да работи добре. Ако ще и да се съсипва. А ти трябва да си стоиш в голямата къща, където ти е мястото. Ако продължаваш да се бъркаш в тази част на плантацията, ще започна да се питам защо. Дали нещо не те привлича насам? Дали нещо не те зове, някакво влечение на кръвта, а? Малко негърска кръв може би, а?

Чарлс се вбеси не толкова от обидата, колкото от подигравката. Наведе глава и я заби в корема на Салем Джоунс. Сетне му удари два юмрука и хукна като бесен.

Кри се долу край реката до здрач. Най-накрая реши, че не може да стои повече настрана от голямата къща. Докато вървеше бавно през градината, вниманието му привлече съскане откъм един храст.

В гаснещата светлина лицето на Къфи блестеше. Ухилен, той съобщи, че диверсията се е оказала успешна. Джоунс така побеснял след нападението на Чарлс, че загубил желание да тормози Прайъм.

Гладен и уморен, Чарлс бавно се приближи към къщата. Победата му някак си беше изгубила ореола си. Започна да му прилича направо на катастрофа, когато намери чичо си Тилет да го чака навъсен.

— Преди час тук беше Джоунс. Ела в библиотеката. Искam да чуя какво имаш да кажеш за свое оправдание.

Чарлс се подчини и последва чичо си. Момчето винаги беше обичало онова, което виждаше и чуваше в голямата къща по това време на денонощието. Сребърните чайници и купи, палисандровите и ореховите мебели отразяваха светлината на свещите и лампите. Кристалните висулки на полилеите се полюшваха от лекия ветрец откъм реката и звънтяха. Домашните прислужници шепнеха, а

понякога се смееха, докато довършваха работата си. Тази вечер не видя, нито чу каквото и да е от тези неща.

Чарлс винаги беше обичал библиотеката на Тилет, с нейната тежка, мъжка мебелировка и изключително реалистично пресъздадения стенопис с древноримски развалини, който заемаше част от стената над камината. Рафтовете бяха пълни със стотици елегантно подвързани книги на английски, латински и гръцки. Чарлс не се интересувахе от тях, макар и да се възхищаваше от чичо си, че е способен да ги прочете. Тази вечер библиотеката му се стори враждебна и отблъскваща.

Тилет поиска от Чарлс да обясни поведението си. Запъвайки се, момчето заяви, че тъй като Джоунс е имал бич и тояга, а Прайъм — никакво оръжие, не се е поколебал чия страна да вземе.

Тилет поклати глава и посегна към лулата си.

— Не ти е работа да вземаш страна в такива спорове. Знаеш, че Прайъм е един от моите хора. Той няма същите права и привилегии като белите хора.

— Но не трябва ли да има? Трябва ли да понася, ако някой го оскърбява, да го понася?

Тилет запали лулата си с бързи, резки движения. Гласът му стана по-тих — знак, че е ядосан.

— Много си малък, Чарлс. Лесно можеш да се дезориентираш... да станеш жертва на заблуди — поправи се той, когато дългата дума предизвика израз на неразбиране. — Аз се грижа за моите хора. Те го знаят. А господин Джоунс, макар и добър управител, е в някои отношения пълен глупак. Не е необходимо да се перчи с бич и тояга. В Монт Ройъл нямаме трудни негри... Всъщност не е точно така. Прайъм и още един-двама проявяват признаци на бунтовен темперамент. Но не непрекъснато и не в непростима степен. Правя, каквото мога, да поддържам добра атмосфера тук. Хората ми са щастливи.

Прекъсна речта си в очакване на одобрение от момчето. Чарлс попита:

— Как могат да бъдат доволни, когато не могат да ходят, където си щат и да правят каквото щат?

На пръв поглед въпросът беше повече от естествен, но Тилет се разяри.

— Не задавай въпроси за неща, които не разбираш. Системата носи полза на хората. Ако не бяха тук, щяха да живеят като диваци. Негрите са най-доволни, когато животът им е организиран от други. Колкото до теб, млади човече...

Погледът на Тилет се отмести към вратата, която не затвори докрай, когато влязоха. Пред нея стоеше някой и подслушваше. Тилет не задържа вниманието си върху това. Той размаха дръжката на лулата си срещу момчето.

— Ако продължава да създаваш неприятности на господин Джоунс, ще те сложа на коляното си и ще ти съдера кожата. Така ми се ще да се държиш както трябва и да имаш поведението на млад джентълмен, макар и да съзнавам, че това желание е вероятно неосъществимо. Сега се махни оттук.

Чарлз се обърна и хукна. Не искаше чичо му да види сълзите, които най-неочаквано напълниха очите му. Отвори рязко вратата и ахна, когато видя изникналата пред него фигура.

Беше само леля Клариса. Тя протегна ръка да го утеши.

— Чарлс...

Чичо му го смяташе недостоеен. Без съмнение и тя също. Избегна ръката ѝ и хукна навън, в тъмнината.

По-късно същата вечер на втория етаж, в голямата спалня откъм реката Тилет помогна на Клариса да развърже връзките на корсета си. Тя въздъхна дълбоко, заобиколи няколко неприбрани сандъка и пътни чанти и влезе зад един параван, за да довърши приготвянията си за лягане.

Тилет се навря в ленените гащи, които в топлото време слагаше за спане. Не бяха модни, но в замяна на това бяха удобни. В стаята продължаваше да е тихо. Тишината го разтревожи. Погледна към паравана.

— Хайде, казвай, Клариса. Искам да спя спокойно.

Тя се появи в нощница, като решише с четка разпуснатата си сива коса. Клариса Мейн беше дребна жена с нежни, аристократични черти; те някак компенсираха здравия селски вид, който ѝ придаваха пълното лице и дебелите ръце. Много хора смятаха, че синовете ѝ не приличат на нея, освен в едно отношение — носовете им бяха точно

копие на нейния. Прадедите на Клариса, хугеноти на име Гол, бяха пристигнали в Каролина две години преди Шарл дьо Мен — факт, с който слагаше на място съпруга си, когато започнеше да се държи прекалено надменно.

— Вече се извиних, че подслушвах — рече тя. — Как ще възпитавах Братовчеда Чарлс си е твоя работа. Той е братов ти син.

— Не можеш толкова лесно да свалиш отговорността от себе си — отвърна Тилет с груб сарказъм. — Особено след като знай, че имаш определени идеи.

— Ще се вслушаш ли, ако ти ги изложа? — въпросът беше поставен сериозно, но без упрек. Помежду им рядко възникваха спорове, но в замяна на това водеха безброй разговори, както те ги наричаха. — Според мен, ти вече си отписал момчето като непрокопсаник и неудачник.

Тилет отвърна с поговорка:

— Какъвто бащата, такъв и синът.

— Понякога да. А понякога не...

— Той има опасни представи. Чу ли някои от въпросите, които ми зададе?

— Тилет, скъпи, Братовчеда Чарлс не е единственият, който изпитва съмнение по отношение на системата, при която това семейство е живяло в продължение на шест поколения.

— Живяло и благоденствало — поправи я той, сядайки тежко на ръба на леглото с балдахин. — Както и семейство Гол.

— Не го отричам.

— Дори и собственият ми син таи същия вид налудничави идеи.

Обвинението, което се долавяше в гласа му, предизвика гнева й.

— Ако това е началото на познатата лекция за книжния начин на мислене на Купър и моята отговорност за това, не желая да я чуя. Искам да ти напомня, че Купър отиде в Йейл — твоя колеж — по твое настояване. Е, да, аз също споделям някои от неговите съмнения дали е разумно да се държат десетки хиляди хора в робство.

Той махна с ръка.

— Това се дължи на твоя страх от бунт. Тук няма да стане нищо такова. Тази енория не е Хаити. В Монт Ройъл нямаме хора като Веси.

Имаше предвид един свободен мулат от Чарлстън на име Денмарк Веси, организатор на негърско въстание през 1822. Това

въстание въобще не беше избухнало, беше открито и смазано преди обявяването му. Но споменът за него влияеше върху поведението и присъстваше в сънищата на повечето жители на Южна Каролина.

Снизходителният тон на Тилет вбеси жена му.

— Точно така, страхувам се от това, че черните са повече. Но има и още нещо, а то е, ако щеш вярвай, плод на съвестта ми.

Той скочи. По страните му избиха червени петна, но се въздържа да отговори гневно и бързо овладя избухването си. Обичаше Клариса, ето защо тя беше единствената личност във Вселената, способна да спори с него... и да печели.

С по-мек тон рече:

— Отклонихме се от първоначалната тема.

— Прав си. — С кимване и усмивка тя даде знак, че е готова да прекрати кавгата. — Искам само да кажа, че би могъл да направиш и нещо повече от това да не одобряваш момчето. В него има много енергия. Дали не би могъл да се опиташ да я канализираш в положителна насока?

— Как?

Леко свиване на рамене, въздишка.

— Не зная. Точно по този въпрос съм винаги безпомощна.

Когато угасиха лампата и се завиха с памучния чаршаф, за да се предпазят от нощния хлад, той се намести към нея и отпусна ръка на бедрото ѝ, както правеше всяка вечер. Нещо им пречеше да прекъснат разговора, може би защото дълбоко в себе си Тилет разбираше, че е права по отношение на Братовчеда Чарлс. Подобно на Клариса той често си блъскаше главата да намери решение на проблема и все не успяваше. Както можеше да се очаква, пак се скри зад враждебност.

— Е, нямам време за трудната задача да вкарвам в пътя онзи малък негодник. Трудна ли казах? По-точната дума е „невъзможна“. Като всички останали разумни хора от околността съм убеден, че Чарлс няма да свърши добре.

— Ако всички мислят по този начин — промърмори тъжно Клариса, — така и ще стане.

[1] Думата „мейн“ означава главен. — Б.пр. ↑

[2] Строителен материал, използван в югоизточната част на САЩ, който се състои от мидени черупки, вар и пясък, разбъркани с

морска вода. — Б.пр. [↑](#)

5.

За Джордж и Ори лагерът през 1843 се оказа далеч по-приятен от първия. Джордж го произведеха ефрейтор и това донякъде потисна приятеля му, който продължаваше да копнее за военна кариера. Въпреки това Ори поздрави с топло ръкостискане новия член на кадетския сержантски състав и двамата изтичаха заедно до Бени за бира и пури. Не ги хванаха. Вече бяха ветерани.

През целия лагер Ори се тревожеше за учебната работа в трети клас. Вече не беше плебей, но това не означаваше, че може да се отпусне. При положение, че му предстоеше още френски, плюс дескриптивна геометрия и техническо чертане.

Джордж го убеди да присъства на последната лятна танцова забава. Както винаги тя беше в Учебния корпус. В сградата от гранит и пясъчник се събраха елегантно облечени момичета и техните майки от хотела и Бътърмилк Фолс. Ори се чувстваше глупаво, но отиде само за да сложи край на непрестанните молби на приятеля си.

Облечен в пълна парадна униформа, не само му беше горещо, но се почувства и смешен. Все пак имаше известни компенсации за страданията. На Ори му допаднаха напудрените рамене и флиртуващите погледи на гостите от дамски пол, макар това удоволствие да имаше горчиво-сладкия привкус на убедеността, че нито едно от момичетата не ще му хвърли насърчителен поглед.

Известна доза забавление достави и Елкена Бент. Той пристигна, кавалерствайки на момиче с остро лице и лош тен. Джордж побутна приятеля си и се подсмихна.

— Не мога да повярвам — рече Пикет. — Най-сетне е намерил такава, която да е готова да танцува със слон.

В другия край на салона Бент забеляза вниманието, на което стана предмет, и хвърляше на приятелите отровни погледи. Без да се смути, Джордж продължи да се хили.

— Според мен, когато човек е толкова грозен както онова бедно същество, дори физиката на Бент става поносима.

Независимо дали бяха грозни или красиви, момичетата на забавата накараха Ори да се почувства недодялан. Джордж бързо се включи и танцуваше с въодушевление. Ори гледаше отстрани, имаше желание да покани някое момиче, но не беше сигурен как трябва да го направи.

След като стоя цял час така, Джордж дойде да го спаси. Появи се, хванал от всяка страна по момиче, едното, от които доведе на Ори. Джордж и неговото момиче отидоха отново да танцуват. На Ори му се стори, че земята се е отворила под него и той се опитва да остане на мястото си във въздуха. Въпросите му бяха недодялани, опитите му да отговаря духовито — повече от смешни. Но момичето, пълничка, добродушна блондинка, изглеждаше очаровано от безукорната му униформа — не отделяше поглед от копчетата му — и като че ли не забелязваше липсата на изискано поведение.

Това беше госпожица Дрейпър от Олбъни. Неспособността му да намира смислени думи или въобще каквито и да било го принуди най-сетне да танцува с нея. Настъпваше я по краката. На дансинга от него се чуваха само извинения. Когато я попита дали би искала да се разходят навън, тя се отзова с едва ли не прекалена готовност.

Имаше пропуск, който му даваше възможност да се движи по Алеята на флиртовете, така че я отведе там. Но тъмнината и листакът, изпълнени със звуците на мърдащи клони — или бяха шумовете от коприна и сатен, които се мачкаха? — само увеличиха смущението му. Седнаха на една пейка и потънаха в притеснително мълчание.

Неочаквано госпожица Дрейпър отвори голямата си дамска чанта и извади подарък, състоящ се от малки сладки, които беше донесла от трапезарията на хотела. Ори се опита да отхапе от едната и я изпусна. Пъхна другата в мундира си и веднага я смачка. Госпожица Дрейпър го гледа очаквателно в продължение на около минута, сетне скочи от пейката.

— Моля ви да ме заведете обратно, господине. Навън е прекалено студено.

Всъщност беше изключително топла вечер. Ори придружи госпожица Дрейпър обратно до забавата в мъчително мълчание. След по-малко от половин минута тя вече танцуваше с друг кадет. Вечерта се оказа провал, както и самият той.

— Никога вече няма да ходя на тези ужасни места — съобщи на Джордж в стаята им, след като подадоха сигнал да угасят светлините.
— Приятно ми е да съм с момичета, но не знам какво да правя. И най-вече не знам как да флиртувам. Госпожица Дрейпър се раздели с мен, сякаш съм болен от заразна болест.

— Момчето ми, ти си пренебрегнал правилото *quid pro quo*^[1].

— Какво искаш да кажеш?

— Не ти ли даде госпожица Дрейпър малък подарък? Дребни сладки може би?

— Откъде, по дяволите, знаеш?

— Защото и на мен са давали.

— Тя ли?

— Разбира се, че не. Други момичета.

— Колко други момичета?

— Няколко. Това е част от играта, Ори. В замяна на подаръка момчето очаква сувенир и един джентълмен винаги задоволява очакването му. Защо, според тебе, непрестанно крънкам допълнителни копчета и ги шия на мундира си?

— Забелязал съм, че губиш много копчета. Да не искаш да кажеш, че госпожица Дрейпър е искала от мен да...

— Храбрите мъже може да заслужават нежните жени — прекъсна го Джордж, — но нежните жени искат в замяна на това копчета от Уест Пойнт. Особено преди да ти позволят да ги попритиснеш и целунеш. Момчето ми, едно копче от кадетска униформа е най-търсеният романтичен сувенир в тази държава.

— Боже Господи — изпъшка тихо Ори. — Хич не ми мина през ума. Нищо чудно, че гледаше свиреп. Е, какво да се прави, предполагам, че съм от онези мъже, които Всевишният е предопределил само за една жена.

— По същия начин, по който те е предопределил само за една кариера ли? Ори, ти си прекалено сериозен.

В тъмното железният креват на Джордж изскърца, когато той се обърна да погледне към приятеля си.

— След като сме заговорили откровено, искам да ти задам един въпрос, който ме смущава. Трябва да си призная, че зная отговора му.

— Е?

— Спал ли си с жена?

— Виж какво, това е лична работа, да не говорим, че не подобава на един джентълмен...

— Дявол да го вземе, престани с проклетата си южняшка реторика. Спал ли си или не си?

Ори едва предъвка отговора.

— Не съм.

— Ще направим нещо по въпроса.

— Ще направиш ли? Какво?

— Говориш сякаш става въпрос за холера, дявол да го вземе!

Ори схвана, че приятелят му се прави на ядосан. Засмя се нервно и промърмори:

— Извинявай. Продължи.

— В селото живеят няколко много услужливи дами. Посещението при някоя от тях може би ще разсее част от сантименталните ти представи за жените. С положителност би помогнало да се убедиш, че жените няма да се разпаднат на дребни парченца в момента, когато погледнеш непристойно — или лъстиво — към тях.

През цялото време Ори се опитваше да го прекъсне, но Джордж не го допусна.

— Никакви възражения. Няма да ти струва много, а ще видиш, че цялата тази работа ще се окаже много поучителна. Ако цениш приятелството ни, трябва да дойдеш.

— Боях се, че ще речеш нещо подобно.

Ори се надяваше, че внезапната възбуда не е проличала в гласа му.

* * *

Ори очакваше посвещаването му в тайните на пола да стане интимно, като за него знаят само приятелят му и въпросната жена. Вместо това няколко нощи по-късно Джордж събра четирима други кадети и всичките заедно хукнаха към Бътърмилк Фолс. Посвещаването щеше да бъде интимно толкова, колкото ако ставаше на конгрес.

Дамата, която посетиха, му се стори древна, макар всъщност да нямаше още трийсет и три. Имаше хрисим поглед, хладна усмивка и лице, от което работата и тревогите почти бяха изтрили хубостта. Джордж каза, че била вдовица, която се занимавала с пране и „други неща“, за да издържа себе си, трите си деца и една котка. Съпругът ѝ, който работел на един от речните параходи, паднал през борда и се удавил преди две лета.

Алис Пийт беше изпратила децата си при приятелка, така че тя и посетителите ѝ разполагаха с къщата. Всъщност едва ли би могла да се нарече къща, по-скоро — барака. Състоеше се от голямо помещение и по-малка пристройка, която щеше да бъде използвана за тазвечерната дейност. Тънка врата разделяше двете помещения.

Ори глътна парещата глътка уиски, която Алис Пийт му беше наляла. Изведнъж го обхвана срам и стеснителност. Разбра, че не може да пристъпи отвъд тази врата. Без да каже нито дума, се изнесе на площадката пред вратата.

Бараката на Алис Пийт се намирал в южния край на селото, напълно отдалечена от най-близките съседи. Може да не разполагаше с други качества, но от нея се откриваше великолепен изглед към осветения от звездите Хъдсън. Ори седна и се отпусна.

Като че ли Алис не скърбеше особено по съпруга си. Тя се смееше, пиеше и се забавляваше с останалите кадети. Компанията се развесели и стана шумна. След около час Ори реши, че са забравили за него, за което им беше благодарен. Но тогава вратата се отвори с трясък.

Кадет Стриблинг се олюля навън. Сега, когато Джордж и Ори вече бяха във втората си година, беше им станал добър приятел.

— Мейн? Къде сте, господине? Мадам Помпадур — Пийт ви очаква. Искам да ми повярвате, че употребявам думата съзнателно.

В този момент Стриблинг едва не падна от площадката. Овладея се и се оригна.

— Господи, това същество е ненаситно. Ще останем тук цяла нощ. Но какво ни интересува, след като не иска още пари. Твой ред е.

— Благодаря, но ми се струва, че ще оста...

— Кадет Ори Мейн, господине? — Сега крещеше Джордж. — Елате вътре и изпълнете дълга си, господине.

След още няколко минути, през които не го оставиха на мира, той влезе неохотно. Похотливо гледащите кадети го изтласкаха през основното помещение в другото, затваряйки вратата зад него. Беше ужасен. Но за негова изненада се оказа, че прякорът му е съвсем подходящ — беше му щръкнал корав като пръчка, опрян в дюкяна на панталоните. Дюкянът беше нововъведение в униформите на Уест Пойнт. Въведоха го въпреки съпротивата, между другото и на съпругата на Стария Дики, защото тя се пенеше срещу неприличията, което представлявали панталони с дюкян отпред. Говореше се най-официално за похотливост. Дори и от властите.

Ори разюздано си представи как от напъна копчетата се разхвърчават. В тъмнината перачката миришеше приятно на мускус, някаква смесица от тоалетна вода, уиски и топла плът.

— Насам — промърмори тя.

Блъсна се в края на леглото и започна многословно да се извинява. Алис Пийт не му се надсмя. Може да беше пияна, но звучеше мило.

— Ела, мили. Ти си Ори, нали?

— Точно така, Ори.

— Хубаво име. Приятелят ти каза, че си съвсем новак.

— Ами...

— Не е необходимо да отговаряш. Седни.

Целият пламнал — да не би да имаше треска? — той се отпусна на ръба на леглото.

— Ще направим така, че да ти е лесно и приятно, мили — каза жената и го пипна по такъв сащисващ начин, който би повалил някой по-възрастен мъж мъртъв от мозъчен удар.

Разбираше си от работата. Десет минути по-късно Ори неволно изпъшка и за него вече нямаше тайна.

На връщане към Академията се опита да увери Джордж, че е прекарал чудесно. Дълбоко в душата му обаче прегръдките на Алис Пийт бяха оставили неудовлетвореност и странна тъга. Може и да беше изостанал от околния свят, но сношенията с почти непознати не бяха за него. Посещението в бараката го убеди за пореден път, че в живота му ще има само една жена. Една и само една. Беше убеден, че ще я познае в момента, в който я види.

Ако това го правеше да изглежда романтичен глупак — нека!

Един съботен следобед през пролетта на 1844 Джордж и Ори се оказаха със свободно време, защото нямаха черни точки, които да отработват с извънредна караулна служба. Отидоха на излет в планината над Академията. Този ден Ори разбра колко увлечени са Хазардови по железарската професия. Не само дълбоко, но и някак странно мистично. И Джордж споделяше това увлечение — факт, който беше крил дотогава.

Както вървяха, двамата кагети се натъкнаха на кръгъл, плитък кратер в склона. Диаметърът му беше малко повече от шейсет сантиметра. На дъното имаше пръст, а ръбът беше пронизан от нови филизи дива трева, подсказващи, че е издълбан месеци, ако не и години преди това.

Неочаквана възбуда обхвана Джордж. Коленичи пред кратера и без да обяснява, започна да рови в дъното му с голи ръце.

— Джордж, какво, по дяволите, пра...

— Почакай! Намерих нещо.

Изпод рохкавата пръст той измъкна откритието си — нещо подобно на сгурия с конусообразна форма и дълго около петнайсет сантиметра. Но Ори никога не беше виждал сгурия тъкмо с такъв тъмнокафяв оттенък.

— Какво, за Бога, е това?

— Нещо извънземно — отвърна Джордж със странна, едва ли не мрачна усмивка. Когато Ори се намръщи и с това показва, че е раздразнен от неясния отговор, Джордж посочи към осеяното с облаци небе.

— Ори, дошло е ей оттам. Това е метеорит. Цветът показва, че съдържа много желязо. Небесно желязо го наричат старите работници във фабриката. — Той въртеше грубия предмет и го изучаваше с израз, който внушаваше такова преклонение, че Ори се смая.

— Древните египтяни са познавали небесното желязо — поде тихо Джордж. — Преди да се забие тук, това парче трябва да е пропътувало милиони и милиони километри. Баща ми казва, че желязото е оказало много по-голямо влияние върху хода на историята, отколкото всички политици и генерали от сътворението на света досега, взети заедно. — Той показва метеорита. — И причината е това.

Желязото може да унищожи всяко нещо: семейства, богатства, правителства, цели страни. То е най-могъщото вещество във Вселената.

— Така ли? — скептичният поглед на Ори попадна на Равнината.
— Наистина ли смяташ, че е по-могъщо от една голяма армия?

— Без оръжия... без ей това... няма големи армии.

Каза го толкова настойчиво, че Ори изтръпна. Няколко мига по-късно продължиха пътя си. Скоро Джордж се върна към обичайното си поведение, бърбеше и се шегуваше. Но продължаваше да държи метеорита в ръката си. Когато се върнаха в казармата, го зави и прибра на сигурно място като скъпоценна собственост.

Една нощ към края на май Джордж се измъкна да си купи пури. Пред кръчмата на Бени Хейвън се закова на място. Вътре някаква шумна, многолюдна компания правеше серенада на съдържателя със стара, позната песен. Всеки випуск на Уест Пойнт се стараеше да добави паметен куплет към песента, такъв, че да се предава на следващите. Повечето куплети бяха непристойни, но тъкмо в момента веселящите ревяха един по-приличен:

*„Елате да запеем в глас, другари,
да влезем в строя и да викнем
с чувство най-дълбоко, че
трезвеност цари във войската,
а повишенията идват много бавно,
затуй за Бени Хейвън да запеем, о!“*

Джордж надникна през прозореца и се намръщи. Вътре гуляеха прекалено много първо и второкласници, включително проклетият Бент. Понечи да се обърне и да си отиде, но от няколко дни беше останал без пури.

Когато надникна за втори път, видя в групата и няколко души от своя випуск. Повечето бяха пияни. Пролетта оказваше такова въздействие. Той бързо обмисли как да се държи. Нямаше да даде повод на кадетите от по-горните класове да си помислят, че се чувства

като виновен. Всичко беше въпрос на държане. Изпъна рамене, наложи си нахакана усмивка на лицето и влезе.

*„Бени Хейвън, о! Бени Хейвън, о!
За Бени Хейвън да запеем, о!“*

Кадетите от по-горните класове се нахвърлиха върху него, но заплахите, които крещяха, бяха някак между другото и кратки. Джордж купи пурите и се готвеше да излиза, когато до него се доклати Бент и праметна ръка през рамото му.

Стомахът му се сви. А също и десният юмрук. Но нямаше нужда от юмруци. Очите на Бент гледаха мътно и неопределено. Той покани Джордж да изпие една бира с него, мърморейки нещо от рода, че всички трябва да забравят миналото. Това не заблуди нито за миг Джордж, макар да се съгласи да изпие бирата, тъй като нямаше да плаща за нея, пък и беше жаден.

Елкена Бент беше пийнал и затова не се надуваше както обикновено. Бърбореше възбуден по повод наскоро дошла вест от Вашингтон. Изобретателят Морз изпратил по жица послание чак до Балтимор.

— Не разбираш ли значението, Хазард? Настъпва ерата на по-добра военна информация. Точно както предвиждаше Мейхън! Следващата война...

— Каква следваща война? — прекъсна го Джордж.

— Откъде да зная? — Бент разплиска бира по брадата и униформата си, опитвайки се да отпие. — Но ще дойде също така сигурно, както се сменят сезоните през годината. — Част от мъглата се разсея от погледа му. — Човешките същества не могат да решават различията си по друг начин. Присъщо е на животинската им природа. В името на нашите кариери казвам: „Слава Богу!“

Някои от останалите кадети се заслушаха. Един от тях се беше вторачил в Бент и изражението му показваше, че не вярва на ушите си, както до голяма степен и Джордж. Охайецът не им обърна внимание. Гласът му придоби неочаквана настойчивост.

— Когато тази страна отново влезе в бой, тя ще търси ново ръководство. — Наведе се напред с лъснали бузи и влажни устни. —

Армията ще потърси един американски Бонапарт.

Джордж избухна в нервен смях.

— Е, господин Бент, вие сте далеч по-далновиден от мен. Аз се надявам, преди да започне тази ваша гигантска война да съм във войната. Но ако не съм, ще си поставя точно три цели: Да изпълнявам заповедите. Да ги изпълнявам ефективно. И да отбягвам куршумите.

— Съвсем правилно — каза Бент, махвайки с ръка. — Един разумен пълководец никога не се излага на огън. Отделният войник не е ни повече, ни по-малко взаимозаменяема част, като тези на господин Уитни. По-добре да бъдат изгубени петдесет хиляди такива части, отколкото един блестящ ръководител.

— Интересна теория — промърмори Джордж, ставайки внезапно. Благодарни за питието, но Бент не го чу. Прекалено беше зает да се опитва да докопа Джордж за ръкава с надеждата да го запази като слушател.

Джордж се дръпна. Беше отвратен от разкиснатото същество и от онова, което то каза. Имаше нужда от свеж въздух и да гледа нещо друго, а не смахнатите очички на Бент.

Същата седмица Пикет покани Джордж, Ори и няколко други приятели на яхния от месо и зеленчуци. Такива събирания бяха традиция в Уест Пойнт. През трите дни, предшествващи събитието, поканените откъсваха остатъци от месо, картофи, масло и хляб от трапезарията. Носеха храната по традиционния начин — във войнишките си кепета, от които бяха извадили палмовите обръчи.

В събота вечер, след прегледа на спалните помещения, гостите се събраха в стаята на Пикет. Използвайки донесените съставки, кадетът от Вирджиния приготви яхнията в откраднати съдове, които бяха обща собственост на всички кадети в казармата. Една порция гореща яхния дадоха на най-близкия часови и по този начин компанията си осигури възможността да остане необезпокоявана до отбоя.

Прекараха щастливо и весело. Говориха на най-различни теми. По въпроса за Орегон; за априлския договор, свързан с анексията на Тексас; за конгреса на демократите, който тъкмо предишния ден се беше отметнал от фаворита Ван Бурен и беше избрал Полк, човек от пограничните райони, открит привърженик на експанзията.

Онези от тях, които очакваха с нетърпение лятната отпуска, обсъждаха плановете си. Сред тях беше и Ори. И изведнъж Джордж спомена за неотдавнашната си среща с Бент.

— Мога да се закълна, че когато говореше за американски Бонапарт, имаше предвид себе си. И което е още по-лошо, останах с ясното впечатление, че стига да отговаря на целите му, без да му мигне окото би изпратил цял полк на смърт. Няма и да се замисли. Нарече войниците „взаимозаменяеми части“.

Пикет посегна към огнището да вземе тигана, в който затопляше остатъка от яхнията.

— Надявам се да се съгласите с мен, господа, че въпросният кадет се е устремил към славата. И Бог да е на помощ на всеки, който волно или неволно попречи на неговата кариера.

Тъничък кадет от Мисури рече:

— Според мен го приемате прекалено насериозно. Той е глупак. Клоун.

— Ако го пренебрегваш толкова лесно, ти си глупак — оспори го Джордж.

— Амин — добави Ори. — Той е опасен. Може дори да е луд. Стойте настрана от него.

— И дояжете яхнията — добави Пикет.

[1] В случая: „Давам, за да ми дадеш.“ (лат.). — Б.пр. ↑

6.

Ори пое на юг с параход, който обслужваше крайбрежието. Първия път в трапезарията се почувства неловко в отпускарската си униформа. По дългите опашки на мундира бяха наслагали прекалено много пресовани позлатени копчета, а също и по ръкавелите. Униформата наистина привличаше вниманието. А то изцяло беше дружелюбно, ако не се смята един търговец от Кънектикът, който мърмореше нещо за разглезената военна аристокрация. Според него трябвало да бъде назначен граждански надзорен съвет на Академията.

В Чарлстън Ори нае кон, за да пътува нагоре по течението на реката по-бавно, отколкото би станало с параход. Искаше да се наслади на гледките, които му предстоеше да види отново. Беше отсъствал две години, време, през което преживя смайващо много изпитания на характера и интелекта. Осъзна го със задоволство. Отпуската щеше да е великолепна, ако имаше момиче да го чака, момиче, което да му е така скъпо, че той да му даде традиционния любовен дар на кадетите — златния бродиран венец, украса на черната кадифена панделка на отпускарската му фуражка. Във венеца със староанглийски шрифт бяха извезани буквите U.S.M.A.^[1]

Но такова момиче нямаше. Започваше да се примирява с мисълта, че ще изживее живота си, без да го намери.

На излизане от града започна да вали силен дъжд. Спря да облече синия отпускарски шинел и да нахлупи фуражката по-ниско, така че козирката да не позволява на водата да му тече в очите. Дори и при това положение знаеше, че ще е мокър до кости, докато стигне в Монт Ройъл, където имаше намерение да се срещне с Купър. От плантацията двамата щяха да пътуват заедно до лятната резиденция на семейството.

От време на време от дясната си страна виждаше набраздената от дъжда река. От лявата се издигаха тъмни гъсталаци от палми и дъб, а тук-там се разкриваха мочурищата. Въздухът беше натежал от влага, изпълнен със звуци и аромати.

Срещна двама негри, които караха кола с продукция към Чарлстън. Единият измъкна пропуск и го показва, без той да му го е поискал. Роб не можеше да пътува никъде без писмено разрешение от своя господар. Патрули от околията наблюдаваха пътищата и проверяваха пропуските, макар и не така грижливо, както биха желали някои плантатори. Системата съществуваше от много години и имаше за цел да попречи на робите да се събират, защото това можеше да доведе до въстание.

Язди около час, когато чу разтревожени гласове. Препусна да мине един завой, сетне дръпна юздите и спря. Пред себе си видя полегнала на една страна извън пътя изискана, лакирана карета.

Сетне забеляза, че дъждът е отмил пътя, оставил е само част от платното и е образувал остър наклон. Сигурно каретата е излязла от пътя и е паднала по наклона, докато се е опитвала да мине през стеснения участък. Ори видя скъсани поводи, но нямаше и следа от кон.

До показалото се дъно на каретата стоеше бял кочияш и се напъваше да стигне до вратата и да я отвори, като я вдигне. Възбудените гласове, които Ори чуваше, бяха женски, макар и да не виждаше дамите. Край пътя се бяха пръснали половин дузина торби и сандъци. Докато се приближаваше, забеляза, че от единия в лепкавата кал се бяха изсипали бели дрехи, богато украсени с дантела. Пътничките не бяха бедни.

Кочияшът забеляза униформата на Ори.

— Господине, вие полицаи ли сте?

— Не, но с удоволствие ще помогна.

— Ръцете ми като че ли не са достатъчно дълги, за да отворя вратата.

— Я да опитам аз.

Докато слизаше от коня, му се стори, че зърна как нещо дълго и тънко пропълзва по страничната повърхност на каретата и пада през един от прозорците, изгубвайки се от погледа. Остана с впечатлението, че то е с маслинен цвят и на тъмни ивици.

Втурна се като луд. Когато стигна до каретата, видя, че е паднала в блатен вир. По всяка вероятност правилно беше разпознал змията.

— Ще се кача — рече той на кочияша. Покатери се по оста и задното колело, стъпи върху страничната плоскост на каретата и

погледна надолу, за да надникне в най-големите и най-тъмни очи, които някога бе виждал. Дори при внимателно прикриваната си загриженост успя да забележи, че бялата жена е млада, със светла кожа, много красива. Спътничката ѝ беше черна, по-стара.

— Скоро ще ви извадим, мадам.

Приклепна и посегна към дръжката на вратата, опитвайки се небрежно да огледа вътрешността. Тогава я откри, неподвижна в гънките на полата на момичето, отзад, където то не можеше да я види.

По бузите на Ори се стичаше пот и дъжд.

— Госпожи, много ви моля да запазите присъствие на духа, докато ме слушате. — Ниският му настойчив тон привлече вниманието им. — Бъдете така добри да не правите внезапни движения и въобще да не мърдате, докато не ви кажа. В каретата е влязла змия...

Очите им се разшириха. Черната жена понечи да погледне надолу, но той прошепна:

— Не правете това. Останете абсолютно неподвижни.

Те замряха неподвижни, той също. Змията току-що бе разтворила челюсти, виждаха се зъбите и подобната на памук бяла вътрешност на устата. От брадичката на Ори се отрони капка влага, сетне втора. Имаше чувството, че ускореният пулс блъска гръмко в главата му.

— *Est-ce que le serpent est venimeux?* — попита бялото момиче. После осъзна, че е заговорило на френски. — Отровна ли е змията?

Ори продължи тихо:

— Много. Не нападат, освен ако не се почувстват застрашени. Но са много плашливи. Затова ви моля да не правите никакви внезапни движения и да не говорите на висок глас. Ако ме послушате, всичко ще е наред.

Излъга ги. Или поне преувеличи. За щастие, не можеха да влязат в неговата кожа и да почувстват напрежението му, неговия страх.

С лека усмивка на извинение момичето каза:

— Тези работи не ги знаем. Градски хора сме.

Даже не бяха от Северна или Южна Каролина — разбра го от начина, по който говореше. Не отделяше очи от водната мокалина. Змията отново си беше затворила челюстите.

Внезапно страхът победи негърката. Раменете ѝ започнаха да се тресат. Тя прехапа долната си устна и се опита да сдържи сълзите си, но не успяваше.

— Успокойте я — прошепна Ори на момичето. — Правете, каквото искате, но я накарайте да мирува.

Момичето също беше ужасено, но това не го сковаваше. Бавно и много внимателно то плъзна облечената си в ръкавица ръка по ръкава на по-възрастната жена. Леко я притисна, гласът ѝ зашепна: „*Mere Sally, prier de se taire encore un moment. J'ai peur aussi, mais si nous pourrions rester tranquilles une minute de plus, nous serons en securite. J'en suis sure.*”^[2]

Черната жена овладя страха си. Вдигна лявата си ръка и докосна светлолилавата ръкавица на момичето, изразявайки своята благодарност. Но движението беше прекалено рязко, блузата ѝ изшумоля твърде високо. Преди Ори да успее да извика, змията скочи.

Момичето я усети на полата си и изпищя. За миг всичко се размъти пред очите на Ори. Сграбчи края на прозореца, наведе се напред, погледна надолу...

Мокасината я нямаше. Беше се подплашила и паднала навън през един от останалите отдолу прозорци.

Ори беше на мнение, че е объркал спасителната операция. Пътниците не се съгласиха. И тримата благодаряха многословно, докато той огледа вътрешността на каретата, отвори вратата така, че легна от другата страна и помогна на жените да се изкатерят на сигурно място.

Първо помогна на черната жена, а сетне на момичето. Когато то стъпи отстрани на каретата, го задържа за кръста малко по-дълго, отколкото имаше нужда. Не можа да се въздържи. Беше пленен от бялата като сметана кожа, тъмните очи и лъскавата черна коса, изящните едри гърди под модния пътнически костюм. Беше горе-долу на негова възраст. През живота си не бе виждал по-красиво същество.

— Никога няма да успеем да ви се отплатим — каза тя. — В напевното ударение върху „ви“ се съдържаше въпросителна нотка.

— Мейн. Ори Мейн.

— Военен ли сте?

— Все още не съм. Уча във Военната академия в Уест Пойнт. Отивам си у дома в двумесечна отпускат.

— Живеете наблизо, така ли?

— Да. Нашата плантация се намира малко по-нагоре по реката.

Той слезе от каретата, подаде ръка и помогна на девойката да мине по оста и колелото. Натискът на облечената ѝ в ръкавица ръка го накара да пламне от удоволствие. Лицето ѝ беше закръглено, устните — също. Всъщност устата ѝ притежаваше някаква изключително приятна чувственост, която само подчертаваше неоспоримо изисканото ѝ излъчване, тъй като контрастираше с него. Ори я пусна без желание.

— Казвам се Мадлин Фабре. Пътуваме за една плантация, наречена Резолют. Знаете ли я?

С труд се въздържа да не се намръщи.

— Да. Принадлежи на семейство Ламот. Намира се недалеч от тук.

— Идваме чак от Нови Орлеан — Мама Сали, Вилфранш и аз. Никой от трима ни не се е отделял на повече от два дни път от дома. Боя се, че жителите на Нови Орлеан са страшни местни патриоти. Много от тях ще ви кажат, че на този континент няма нищо, което си струва да се види, след като веднъж сте се разходили през Плас д'Арм до Мисисипи.

Шегуваше се, естествено. Той се наслаждаваше на всяка нейна дума. Тя продължи да говори:

— Във всеки случай Каролина е нещо ново за нас. Надявах се да пристигна в Резолют за обяд, но очевидно няма да успеем. Тези пътища са ужасни. Толкова много дълбоки дупки. Вилфранш е чудесен кочияш, но това стеснение се оказа прекалено трудно. Конете се подхлъзнаха и побягнаха, каляската се обърна... — Сви рамене енергично и изразително. Усмихна му се с чудна, топла усмивка. — За щастие премина рицар на кон и ни спаси.

Ори пламна.

— Дължите повече благодарност на змията за това, че нервите ѝ не издържаха, отколкото на мен.

— Не, господин Мейн, на вас трябва да благодаря. — Мадлин Фабре докосна поривисто ръкава му. — Безкрайно.

Погледът ѝ срещна неговия и се задържа за момент. Сетне, видимо поруменяла, оттегли ръката си и по лицето ѝ премина мимолетно съжаление.

Ори не можеше да разбере тази реакция. Помисли, че е поискала да сложи ръка на ръкава му, но след като го е сторила, е съжалила. Чувал бе, че жените от Нови Орлеан имали изключително изискано

поведение, но пък да докоснеш ръката на мъж в знак на благодарност едва ли можеше да се смята за смъртен грях. Нещо не беше наред.

Разбира се, не посмя да попита. А подозираше, че дори и да го стореше, не би получил отговор. Усети в нея някаква срамежливост, бариера, зад която криеше от света своите мисли и чувства. Отвъд преградата се криеше отговорът на странната малка загадка с ръкавицата, докоснала ръкава му, сетне оттеглена с изненада, а може би и малко свян.

Макар и изправен пред тази тайна, почувства, че за кратко време е научил много за очарователната пътничка. Беше интелигентна и благородна, макар нещо да му подсказваше, че това съвсем не изключва наличието на чувственост. Всъщност тъкмо напротив. Тези пленителни бегли впечатления от нейния характер го привлякоха дори по-силно от красотата ѝ. За миг, смаян, изпита чувството, че са се срещнали двама идеално подходящи си хора.

Миг по-късно си помисли: „Романтично магаре!“ Вилфранш напомни учтиво, но многозначително, че трябва да тръгват. Ори се покашля.

— На около два километра оттук има кръстопът с магазин, ще се отбия да ви намеря няколко мулета и двама-трима негри да дойдат и да вдигнат каретата на пътя.

Помогна на кочияша да събере и струп на едно място разпръснатия багаж, макар да не го направи с особено желание. Противна му беше мисълта чудесната млада жена да посети Джъстин Ламот, притежателя на Резолют, когото познаваше добре и не обичаше.

Ламотови принадлежаха към старо и аристократично хугенотско семейство. Първият Ламот пристигнал в Каролина повече от година преди Шарл дьо Мен. Поради това Джъстин, брат му Франсис и целият им клан гледаха отвисоко на Мейнови и на почти всички останали. Това продължаваше и сега, дори след като Джъстин почти се разори, тъй като лошо управляваше земите си, а живееше нашироко. Много от хората, които го срещаха за първи или дори за втори път, го смятаха изключително очарователен. Но Ори знаеше, че съвсем не е такъв.

Искаше да научи колкото се може повече за гостенката. Докато подаваше на Вилфранш още нещо от изкаления ѝ багаж, каза на Мадлин:

— Доколкото мога да съдя по името ви, сигурно сте францужойка.

Тя се засмя.

— О, едва ли не всеки в Нови Орлеан има френско име, защото мнозинството, а най-вече свещениците са настоявали, че не могат да произнасят, нито да помнят други имена. Знаете ли, французите понякога са ужасни сноби.

— Как да не зная. Французите са заселили и Каролина. — Дойде му на ум да каже нещо по този повод за Джъстин, но се въздържа. — В такъв случай откъде произхожда семейството ви?

— По бащина линия от Германия. Моят прапрадядо Фабер е от първите пристигнали на така наречения Немски бряг, на около четирийсет километра от Нови Орлеан нагоре по течението. По нашите места има десетки германци и през последните сто години на практика всички имена са променени така, че да звучат на френски. Бухвалтер е станал Бушвалдр, Кернер е станал Кернел. Мога да изредя десетина.

— Но сега семейството ви живее в града, а не на този Немски бряг, така ли?

Някакво напрежение докосна лицето ѝ.

— Само баща ми, друг няма — и обясни, че бил търговец на захар, също както баща му и дядо му. Искал да я придружи в това пътуване, но не бил в състояние. Шест месеца преди това го повалил удар и го оставила парализиран.

Ори изчисти засъхналата кал от последната торба и се приготви да тръгне.

— Пожелавам ви да прекарате чудесно в Резолют, госпожице Фабре. — Страхуваше се да каже нещо повече, но разбираше, че трябва или ще пропусне момента. — Може би... — рече той и започна да върти фуражката в ръцете си. — Може би ще се видим отново.

— Ще се радвам, господин Мейн — отговори с леко, сериозно кимване тя. Беше прекалено възбуден да забележи, че го казва само от учтивост.

Махна с ръка и потегли. Въодушевлението го караше да пее през целия път до магазина. Не можеше да разбере защо красиво и изискано момиче като нея ще пожелае да прекара известно време при арогантни

и празноглави хора като Ламотови. Дали не бяха някакви роднини? Това изглеждаше единственото смислено обяснение.

Е, би понесъл да е любезен с Джъстин, ако това е цената да посети гостенката му. А щеше да отиде там при първия сгоден случай. Имаше повече от месец и половина да прекара у дома. Достатъчно време да стане кавалер на една млада дама. Представи си как подарява везания венец от фуражката си на Мадлин, представи си как в края на отпуска двамата пламенно си обещават да си пишат.

Колко странни бяха пътищата на съдбата. Може би никога нямаше да им се отдаде възможност да се срещнат, ако този отворителен дъжд не беше отнесъл част от пътя, но валя... и в резултат на това изпитваше щастие, нещо съвсем ново и прекрасно.

Купър го върна с трясък на земята пет минути след като стигна в Монт Ройъл.

— Фабре ли каза? Боя се, че си сбъркал пътя, братле. Фабре се казва младата жена, за която ще се жени Джъстин.

След като помълча смаян, Ори възкликна.

— Как е възможно това? Как?

Купър сви рамене. Намираха се в трапезарията, която сега, след като отново заваля, беше изпълнена с мрачни сенки. Отпускарската фуражка на Ори лежеше в един ъгъл, където радостно я захвърли, след като прегърна брат си. Купър стоеше по риза. Беше налял две чаши от най-добрия кларет на баща им. Ори не беше докоснал своята.

— Нямам представа — отвърна Купър и сложи обувия си в ботуш крак на скъпата махагонова маса. — Съвсем не съм довереник на Джъстин и Франсис.

— Не мога да повярвам, че такова момиче може да се омъжи за Джъстин. Едва ли е на повече от двацет години. Той трябва да е петнайсет или двацет години по-стар. Кога умря жена му?

— Мисля, че преди девет години. Какво значение има? Вероятно брака го е уредил бащата на момичето. Все още твърде често става така. А макар от години да са загубили човештината си, Ламотови могат да се похвалят с произход.

За първи път Ори проявяваше нещо повече от безразличие към жените. Продължи да ръмжи и да издава звуците присъщи на нещастен влюбен, които на друго биха могли да се сторят комични, но не и на Купър. Макар самия него все още да не го бе сполетяло нещо такова,

следователно не можеше да схване докрай колко е голяма братовата му болка, той не се съмняваше, че е дяволски истинска.

Отпи от кларета и се върна към чертежа на машината за лющене на ориз, която разучаваше, когато брат му пристигна. Ори закричи, обиколи масата, сетне отново и отново, а изражението му ставаше все по-възбудено. Спря внезапно до стола на Купър.

— Кога е сватбата?

— Сега в събота. Между другото, поканени сме семейно. Ти сигурно няма да дойдеш?

— В събота ли? Защо толкова скоро?

— Мога само да гадая. Майката на Джъстин предпочиташе да се състои през есента, когато е по-хладно. Но той е вече достатъчно възрастен да ѝ се противопостави. Не зная дали бърза да притежава младата дама или зестрата ѝ. Ако наистина е толкова красива, колкото казваш, мога да разбера приказките, които чух. Според онова, което се говори в околността, Джъстин горял от нетърпение също като някой от собствените му наградени жребци. Слушай, не започвай отново това ужасно крачене. Та тя е само едно момиче и толкова.

Ори се обърна рязко с лице към него.

— Тя е нещо много повече. Пет минути след като се запознах с нея, бях убеден, че бихме били чудесна... бихме станали...

Не намираше думи, за да довърши. Или може би се страхуваше, че ще му се подиграят. Купър го гледаше как си прибира фуражката от ъгъла и докосва с върха на показалеца си златния венец, който я красеше.

Сетне, без дума повече, Ори излезе.

Купър въздъхна и протегна ръка към недокоснатата чаша с кларет на брат си. Проклет да беше, ако изведнъж и той не се почувства тъжен.

На следващата сутрин братята оседлаха конете и тръгнаха към Съмървил. Когато пристигнаха, Ори направи усилие да поздрави топло всеки от членовете на семейството. Но Клариса познаваше децата си. Вечерта, след като се нахраниха, тя дръпна Купър настрана.

— Брат ти не го бива за актьор. Защо е толкова нещастен? Не се ли радва, че си е у дома?

— Сигурно се радва. Но вчера срещнал една млада жена на пътя край реката за Чарлстън. Харесала му, а сетне разбра, че ще се омъжва

за Джъстин Ламот.

— О, Господи. Момичето, за което всички казват, че било креолка.

— Предполагам. Такава ли е?

— Подказва го името ѝ. Господи — възкликна отново Клариса.

— Това ни изправя пред проблем. Искам да кажа във връзка със сватбата. Баща ти отказва да ходи, но възпитанието изисква семейството да бъде представено. Надявах се двамата с Ори да ме придружат.

Купър разбираше антипатията на баща си към Ламотови, дори я споделяше. Бяха плиткоумни, лоши хора, които обожаваша конете и уреждаха незначителни спорове с незаконни дуели. Само вниманието, което дължеше на майка си, го подтикна да отговори:

— Честно казано, бих предпочел да не ходя, но ще го направя. Все пак не можем да принуждаваме Ори.

— Прав си, разбира се — съгласи се Клариса. — При тези обстоятелства сигурно няма да иска да дойде.

Но същата вечер на масата Ори ги изненада, като съобщи, че в събота ще ги придружи. Купър сметна това за дързост, но нищо не рече. Тилет нареди на Клариса да вземе и Братовчеда Чарлс.

— Видът на дами и господа, които се държат като хората, може да се окаже заразителен — рече саркастично той. Бедния Чарлс, него вечно по един или друг начин го наказват, помисли си Купър.

Съботата донесе ясно, меко време, с освежителен ветреца, който пропъди насекомите. Тръгването за Резолют се забави с около час, защото Клариса беше заета. Тъкмо преди изгрев една от домашните прислужнички, която бяха довели от Монт Ройъл, започна да ражда.

Клариса помагаше при всяко раждане в плантацията и не очакваше похвали или признание за усилията си. Просто изпълняваше традиционните задължения, присъщи на жена в нейното положение. Един ден Аштън и Брет щяха да правят същото.

Пътуването с каретата отне час и половина. Братовчеда Чарлс се въртя и се оплаква през цялото време. Клариса го беше облякла в елегантен костюм, с висока яка и вратовръзка. От въртене и дърпане той успя, докато стигнат, да изпомачка цялата си премяна.

Озоваха се там четирийсет минути след приключването на брачната служба, която се беше състояла в малък, обособен параклис.

Гостите бърбраха и се смееха под дъбовете и магнолиите на страничната поляна, където бяха издигнали четири палатки, жълти на бели ивици.

Плантацията на Ламотови напомняше на Купър за чарлстънска проститутка, която се е опитала да скрие пораженията на времето под много пудра и боя. На пръв поглед голямата къща изглеждаше огромна и внушителна. Сетне се виждаха изметнатите дъски и много плесен. От тухлените колони, които крепяха задната тераса — голямата къща на Резолют гледаше към реката от върха на малко възвишение — бяха изпадали големи парчета мазилка и много от капациите на прозорците показваха непоправени последици от бури.

Но като че ли празнуващата тълпа не обръщаше внимание на това. Купър прецени, че присъстват около триста души. Изящните карети и кабриолети бяха подредени от едната страна на предната поляна на площ от осем декара. Във въздуха се носеше дим, който свидетелстваше, че се сервира традиционното за сватбите в низината печено на жарава месо.

Засвири оркестър от Чарлстън. Братовчеда Чарлс хукна нанякъде. С мрачно изражение Ори търсеше с очи булката. Купър си пожела пуншът да е силен, защото само невъздържанието щеше да направи поносим остатъка от следобеда.

— Ето я там — обади се Ори. — Би трябвало да поднесем поздравления си преди редицата да стане прекалено дълга. — Клариса и Купър се съгласиха. Наредиха се на опашката и след малко стигнаха до свещеника, роднините, булката и младоженеца.

Джъстин Ламот беше хубав, пълен в кръста мъж, червендалест, с копринена кестенява коса, която изглеждаше, сякаш я е боядисвал. Той прие поздравленията на Мейнови с няколко очарователно подходящи благодарствени фрази. Но в очите му нямаше топлина.

Купър се зае да изучава булката. Беше смайващо красива. Нищо чудно, че брат му бе хлътнал така яко по нея. Джъстин не заслужаваше такава награда. Дали момичето познаваше достатъчно мъжа, за когото се е омъжило? Бедното същество, надяваше се наистина да е така; щеше да е пълна трагедия, ако то тепърва откриеше какво се крие под повърхностния чар на съпруга й.

Купър нарочно застана първи в редицата, за да може да се обърне и да види как ще се държи брат му с Мадлин Ламот, надявайки се, че

няма да има сантиментални излияния. Ори и без това се чувстваше зле, допълнителните притеснения биха му дошли много.

Той обаче се прояви като безукорен джентълмен. Докато се навеждаше да целуне според обичая младоженката по бузата, задържа за момент ръката ѝ. Но когато Ори се отдръпваше, Купър видя как двамата млади се погледнаха. В неговите очи — и в нейните — Купър долови тъга, бързо и при все това смайващо откровено признание за пропусната възможност.

Сетне се мерна някакъв проблясък на вина и младоженката отклони погледа си. Джъстин разговаряше с друг гост и пропусна кратката сцена. Мислейки за онова, което видя преди мигове в очите на Мадлин, Купър си рече: „Надявам се поне веднъж, преди да умра някоя жена да ме погледне по същия начин.“

Мейнови напуснаха редицата на поднасящите поздравления. Купър искаше да изрази съчувствие на брат си, но не намери подходящите думи. Във всеки случай Ори най-вероятно щеше да се обиди. Междувременно забеляза, че Братовчеда Чарлс пълзи под една от сложените на дървени магарета маси. Момчето носеше чиния, препълнена с печено на жарава овче месо и сос. Ризата вече се беше измъкнала от панталоните му.

Купър се погрижи да сервира на майка му, сетне я остави с три почтени дами — две от тях бяха братовчедки на Мейн, а третата принадлежеше към огромното семейство Смит. За половин час погълна четири чаши пунш. Но това не помогна особено. От всички страни чуваше комплименти за младоженеца, които го караха да тръпне. Гостите се опитваха да бъдат снизходителни, но за Купър снизходителността не стигаше дотам, че да лъже.

Скоро се озова на дансинга на открито и започна да танцува с добродушна възрастна дама на име леля Бетси Бул.

Купър обичаше да играе полка, но леля Бетси му развали удоволствието с думите:

— Нали представляват възможно най-красивата двойка? Тя е на върха на щастието. Не познавам добре Джъстин, но винаги ми е правел впечатление на мил и очарователен мъж.

— На сватбата си всички мъже са ангели.

Леля Бетси се разцъка с език.

— Как можа такава сладка жена като майка ти да отгледа циничен нехранимайко като теб? Изглежда, не обичаш Джъстин. С подобно отношение към хората няма да отидеш в рая.

„Не искам да ходя в рая, а обратно при купата с пунша“, си помисли Купър, когато музиката спря.

— Благодаря ти за танца, лельо Бетси. Ще ме извиниш ли? — поклони се и я остави.

С нова чаша в ръка започна да се укорява, че е допуснал да издаде мислите си. Хич не го беше еня какво смятат хората за него, но не биваше и нямаше да направи така, че да постави майка си в неудобно положение. За нищо на света. И все пак, когато ставаше дума за Джъстин Ламот, трудно можеше да остане неутрален. Джъстин претендираше, че е истински джентълмен, но това беше преструвка. Отнасяше се по-добре с конете, отколкото с негрите си. Откакто след смъртта на баща си пое управлението на плантацията, грубостта и неподправената жестокост станаха система в Резолют.

Предишното лято, след като претърпял поражение в конно надбягване, един от черните му коняри го раздразнил с нещо. В яростта си, далеч несъответстваща на провинението, заповядал да наковат в голяма бъчва пирони, сетне натикал в нея коняря и я пуснал да се търкаля по наклон. Робът получил такива рани, че повече не бил способен да работи, станал напълно безполезен за когото и да е. Месец по-късно се самоубил.

Подобни варварски наказания рядко се прилагаха в низината и бяха непознати в Монт Ройъл. Купър смяташе, че това е основната причина Резолют винаги да дава слаба реколта и година след година да се плъзга все по-надолу към банкрута.

Извън моралната страна на въпроса Купър виждаше и една съществена практическа слабост на тази особена институция. Сам по себе си актът да държиш във властта си човек против волята му представляваше насилие. Ако към това се прибавеха и физически жестокости, трудно би могло да се очаква от него да даде всичко, на което е способен. Не само всичко, а и отгоре. Купър стигна до заключението, че съществената разлика между икономическите системи на Севера и Юга не се свеждаше до промишленост или селско стопанство, а до мотивацията. Свободният янки работеше, за да живее

по-добре. На юг робът работеше, за да не го наказват. Тази разлика бавно разяждаше Юга отвътре.

Но я се опитай да го кажеш на един Джъстин Ламот... или на един Тилет Мейн. В пристъп на отчаяние Купър си наля още пунш.

Франсис Ламот беше три години по-възрастен от брат си. Блестеше като ездач и редовно побеждаваше Джъстин и останалите си съперници в средновековните турнири, които бяха много популярни в низините. Доставяше силни усещания на зрителите, препускайки с опасна скорост към редици висящи пръстени и винаги хващаше най-много от тях на върха на копие то си. Освен това винаги участваше в състезанията със заровени до шията в пясъка гъсоци и в девет случая от десет първи извиваше намазания с мазнина врат на птицата.

Франсис беше дребен жилав мъж, със загоряло от слънцето лице, на когото напълно липсваше изисканото светско поведение, присъщо на брат му. Видът му беше зъл, докато двамата с Джъстин пиеха с наслада пунш, за момент оставени от гостите насаме. Няколко крачки встрани Мадлин разговаряше със свещеника от епископалната черква.

— Не зная кой ще спечели изборите през есента, отец Виктор — я чува братята да казва. — Но е очевидно, че резултатът ще е свързан с анексирането на Тексас.

— Знаете ли, че един от нашите южнокаролинци изигра съществена роля за поставянето на въпроса пред обществеността?

— Имате предвид господин Калхун, нали?

Отец Виктор кимна. Калхун изпълняваше длъжността трети държавен секретар през неспокойното управление на президента Тайлър. След като получи назначението си в началото на годината, той подготви договора, който Република Тексас и Съединените щати подписаха през април.

— Съвършено права сте за значението на въпроса — съгласи се свещеникът. — Преди края на годината всеки политик ще трябва да заяви позицията си. — Не беше необходимо да добавя, че мнозина вече го бяха сторили. Добре известно беше, че Полк и бившият президент Джаксън подкрепят анексията. А също, че Ван Бурен и Клей й се противопоставят.

— Така и трябва да бъде — отговори Мадлин. — Твърди се, че въпросът стоял по-различно, отколкото са готови да признаят политиците. Чувала съм да казват, че всъщност се свеждал до разпространяването на робството.

Свещеникът настръхна.

От любезност Мадлин сви рамене, давайки знак, че допуска и такава възможност, но след това промърмори:

— Кой знае.

Раздражен, свещеникът отсече:

— Да вземем ли нещо за ядене?

Мадлин разбра, че го е ядосала.

— Разбира се. Моля ви, заведете ме.

Усмихна се на съпруга си, а от своя страна той ѝ отвърна с доста пресилена усмивка. След като тя и свещеникът бавно се отдалечиха, Франсис присви очи към брат си.

— Твоята невеста има мнение по много политически въпроси.

Джъстин се подсмихна. Смахът му прозвуча дълбоко и нежно.

— Забеляза го, нали?

— Не би трябвало да говори така свободно. Интелектът у жената е желателен, но само в известни граници.

— Всяко нещо, брат ми, има някаква цена. Зестрата, осигурена от стария Фабре, не прави изключение. — Джъстин се загледа над сребърната си чаша за пунш в издутия корсаж на булчинската рокля на Мадлин. Прецени със сънливи, полупритворени очи ъгъла, под който падаха слънчевите лъчи. След още няколко часа щеше да стане притежател на всичко скрито под тази девствена покривка от сатен и дантела. Очакваше го с нетърпение.

Колко необикновени са пътищата на съдбата, помисли си той. Преди близо две години реши да отиде до Нови Орлеан, макар че трудно можеше да си го позволи. Замина за там, за да си достави удоволствие на игралните маси и да присъства на един от легендарните кварталонски балове в прочутия салон, който гледаше към Орлиънс стрийт. Но преди да отиде на бала или да види негърските красавици, случаят го сложи до Никола Фабре на бара на модно игрално заведение. Фабре не играеше, но често посещаваше заведението, защото то беше едно от местата, където се събираха влиятелните хора в града. Скоро на посетителя стана ясно, че Фабре

трябва да е един от тях. Познаваше всички, облеклото му беше елегантно и скъпо, харчеше пари с лекотата на човек, който няма защо да се тревожи от това. По-късно Джъстин разпита тук-там и научи, че предположенията му са верни.

Две вечери по-късно се натъкна на Фабре в същото заведение. Там направи откритието, че търговецът на захар има млада, неомъжена дъщеря. От този момент нататък Джъстин направо се размаза от учтивост и добро настроение. Фабре беше напълно подведен — когато искаше да е очарователен, Джъстин нямаше равен на себе си.

Спомена няколко пъти, че е чужденец в града и по този начин подтикна Фабре да го покани у дома си на вечеря. Запозна се с дъщеря му и от мига, в който я видя, едва не подлудя от похот.

Разбира се, внимателно я прикри. Отнесе се с Мадлин Фабре със същата сдържана любезност, с която щедро обсипваше баща ѝ. Преди да е приключила вечерта Джъстин стигна до заключението, че макар красивото същество да се стъписва пред възрастта и опита му, не се боеше от него.

Удължи престоя си в Нови Орлеан с една седмица, а сетне с още една. Фабре сякаш се радваше, че джентълмен от неговия калибър ухажва Мадлин. А всичко, което Джъстин научаваше за бащата, правеше още по-силно желанието му да притежава дъщерята. На първо място нямаше религиозен проблем. Семейството беше от немски произход, при това протестантско, като първоначалното име е било Фабер. Мадлин ходела на черква, макар баща ѝ да не го правел — той не се интересувал от душата си, а от правенето на пари. Долавяйки какво има на ум Джъстин, Фабре намекна, че ще даде на дъщеря си много пари за зестра.

В един момент Джъстин попита за майката на Мадлин. Научи само, че е починала преди години. Била креолка, което означаваше родено в Нови Орлеан дете от родители европейци, най-вероятно французи, а можеше да са били и испанци, или единият от тях да е бил такъв. Когато разглеждаше малката галерия от семейни портрети на Фабре, Джъстин попита дали има портрет на тази дама, на което Фабре отвърна по странно мъгляв начин:

— Не, тук няма.

В този момент Джъстин реши да не продължава с въпросите си. Всяко уважавано семейство, неговото включително, имаше по една-две

добре пазени семейни тайни, свързани обикновено със съпруги, избягали с други мъже, или които е трябвало да бъдат прибрани на сигурно място, докато умрат, тъй като са били душевно разстроени. Не беше чул нищо неблагоприятно за покойната госпожа Фабре — никой не я бе поставял под въпрос, нито пък споменавал за нея, — затова беше готов да остави настрана това дребно безпокойство в замяна на красотата на Мадлин, на която не можеше да устои, и на парите, от които имаше такава отчаяна нужда, за да поддържа начина си на живот.

Ако дъщерята на Фабре имаше въобще някаква слабост, то тя се състоеше в очевидния ѝ интелект и нежеланието да скрие факта, че има мнение по въпроси, които обикновено са привилегия на мъжете. Фабре се бе погрижил тя да получи най-доброто възпитание, достъпно за млада жена в Нови Орлеан — каквото даваха монахините от ордена на Света Урсула. Той имаше много добри приятели сред католическата общност в града и беше известен като непоколебим привърженик на достойните стремежи на римокатолическата църква. Дари голяма сума на болницата и сиропиталището, поддържани от монахините, и по този начин преодоля първоначалното нежелание на урсулинките да приемат протестантка за ученичка.

А прямият характер на Мадлин не беше сериозна пречка за Джъстин. Знаеше методи да се справя с подобни проблеми, макар да имаше намерение да ги крие, докато тя не стане негова законна съпруга.

Преди да си тръгне от града поиска и получи разрешение от Фабре да предложи на Мадлин брак. Тя изслуша докрай доста многословното му обяснение в любов и той все повече се убеждаваше, че накрая ще рече „да“. Но му отказа, макар и на няколко пъти да му благодари, заявявайки, че е поласкана от предложението.

Същата нощ, за да облекчи физическата си и душевна неудовлетвореност, нае проститутка и жестоко я наби с юмруци и бастун. След като тя се измъкна от стаята му в хотела, остана да лежи повече от час буден в тъмното, спомняйки си израза на лицето на Мадлин в момента, когато му отказа. Стигна до заключението, че я беше страх. Тъй като нямаше как да се бои от него — в края на краищата се беше проявил като образец на любезност, — вероятно я плашеше самата идея да се омъжи. Едно доста разпространено

безпокойство у момичетата и нещо, което можеше да преодолее. Отказът представляваше забавяне, но не и поражение.

През следващите седмици и месеци изпращаше на момичето дълги, цветисти любовни писма, повтаряйки предложението си. Тя отговаряше на всяко от тях, изразявайки благодарност и поднасяйки учтиво формулиран отказ. Сетне неочаквано ударът, който получи баща ѝ, промени всичко.

Джъстин не беше съвсем сигурен защо настъпи промяната. Може би Фабре се побоя, че няма да живее дълго и положи по-големи усилия, преди да умре, да види дъщеря си осигурена с брак. Във всеки случай Мадлин се отметна от отказа си и условията бяха уговорени. Финансовата полза от продължителната кампания на Джъстин се оказа изключително задоволителна. Освен това предстоеше скоро да придобие неоспоримото право да пипне в ръцете си Мадлин...

Франсис грубо го върна към действителността.

— Казвам ти, Джъстин, Мадлин може да се окаже наистина прекалено независима за нейното собствено добро. Или за твоето. Една жена трябва да разбере, че не бива да дава мнения по политически въпроси, и абсолютно да ѝ се забрани да го прави на обществено място.

— Съгласен съм, разбира се, но не мога да постигна пълна промяна за един ден. Ще ми трябва време.

Франсис изсумтя.

— Питам се дали някога ще бъдеш в състояние да се справиш с тази млада жена.

Джъстин сложи едрата си длан с добре поддържан маникюр на братовото си рамо.

— На нищо ли не те е научил опитът ти с чистокръвни животни? Буйната жена не е по-различна от буйната кобила. И двете могат и трябва да бъдат научени кой е господарят. — Отпи от чашата си с пунш и промърмори: — Обяздени.

— Надявам се, че разбираш какво говориш — каза Франсис с глас, в който се четеше съмнение, но от друга страна познанията му за жените се свеждаха до робини, проститутки и неговата глуповата, потисната съпруга. — Креолите са известни с буйния си темперамент. Женейки се за нея, ти поемаш значителен риск, като се има предвид романската ѝ кръв.

— Глупости. Мадлин може да е от Нови Орлеан, но е и жена. Въпреки претенциите си жените не са много по-умни от конете. Тя няма да ми... Господи, Божичко, какво е това?

Извъртя се рязко, стреснат от викове и трясък на падаща маса.

— Нима вече започнаха да се бият?

И хукна.

Няколко минути преди това Братовчеда Чарлс седеше облегнат на дънера на един дъб, вече без палто, но с нова огромна порция печено в скута си. Върху краката му падна някаква сянка.

Вдигна поглед и видя слабо, суетно момче и трима негови приятели. Беше няколко години по-голямо от Чарлс и принадлежеше към клана Смит.

— Ето съществото от Монт Ройъл — рече младият Смит, пъчейки се пред приятелите си. Погледна надолу. — Доста усамотено място, нали? Криеш ли се?

Чарлс отвърна с втренчен поглед и кимна.

— Точно така.

Смит се усмихна и попипа вратовръзката си.

— Аха, страх ли те е?

— От теб ли? Не особено. Просто исках да хапна на спокойствие.

— А да не би да те е срам от вида, който имаш? Насочете вниманието си към него, господа — продължи Смит надутото. — Полюбувайте се на мърлявите дрехи. Обърнете внимание на недодяланото подстригване. Забележете изцапаните с прах бузи. Прилича повече на бял боклук, отколкото на член на семейство Мейн.

Подмятанията вбесиха Чарлс, но не го показва. Сметна, че ще накара Смит да кипне, ако се прави на спокоен. Оказа се прав. Докато приятелите му пускаха шеги по адрес на Чарлс, самият Смит престана да се смее и каза:

— Стани прав и се обърни с лице към по-високопоставените, когато се обръщат към теб, момче. — Сетне сграбчи лявото ухо на Чарлс и болезнено го изви.

Чарлс запрати чинията с печено върху Смит. Месо и сос опръскаха небесносинята му жилетка. Приятелите му започнаха да се

смеят. Той се обърна към тях, псувайки. Това даде възможност на Чарлс да скочи на крака, да сграбчи изотзад и двете му уши и жестоко да ги извие.

Смит изпищя. Единият от приятелите му рече:

— Виж какво, скапано копеленце... — и посегна да го сграбчи, но Чарлс му се измъкна. Смеейки се, се шмугна около дървото и се втурна към гостите. Залагаше на това, че Смит и приятелите му няма да посмеят да вдигат врява пред публика. Но не предвиди горещия им темперамент; те се втурнаха след него.

На едно място, където някой беше разлял питие, се подхлъзна на тревата, изтресе се на гръб и въздухът му излезе. Смит изтича, докопа го и го вдигна на крака.

— Сега, простак такъв, имам намерение да ти дам урок по дър...

Чарлс заби глава в стомаха му, размазвайки соса от печеното по косата си. Резултатът си струваше. Смит се хвана за корема и се сви надве. В това положение цялото му лице остана открито. Чарлс заби палец в окото му.

— Убийте го — започнаха да крещят другите момчета. Чарлс не можеше да е сигурен, че не го казват сериозно. Изхвърча като ракета по посока на пътя.

Приятелите на Смит се втурнаха да го преследват. Хвърляйки се на ръце и колене, той се шмугна под една от масите. Около глезените му се склупиха нечий пръсти и го дръпнаха назад. Надигна се и бутна масата — трясъкът, който привлече вниманието на Джъстин Ламот, брат му и много от гостите.

Чарлс беше разбрал, че Смит не знае нищо за бой не по правилата. Предположи, че същото се отнася и за останалите трима. Знаейки това, започна да се забавлява. Обърна се внезапно срещу момчето, което го беше хванало за глезена. Когато Джъстин и Франсис пристигнаха, следвани от Форбс, десетгодишния син на Франсис, Чарлс беше възседнал гърдите на момчето и весело го налагаше по главата с разкъравени юмруци.

— Махнете го! — изпъшка по-голямото момче. — Той... не се бие... като джентълмен.

— Не, господине, бия се, за да победея — Чарлс хвана момчето за ушите и тресна главата му в твърдата земя.

— Стига, Чарлс.

Гласът го стресна и изплаши. Той скочи и рязко се обърна. Пред него стоеше Ори във великолепната си униформа, а очите му пламтяха. Зад него Чарлс видя Купър, леля Клариса и море от гости.

Чу една жена да заявява:

— Колко жалко. Всичкият този интелект, тази хубост — пропилены. Това момче на Мейнови ще свърши лошо.

Неколцина други се съгласиха. Чарлс хвърли предизвикателен поглед към тълпата. Ори го хвана за ръката и силно я тръсна, а леля Клариса се извини за неприятността и предложи да плати за пораженията. Нейният тон накара Чарлс най-сетне да се изчерви и да наведе глава.

— Смятам, че би било най-добре да си ходим — рече леля Клариса.

— О, съжалявам, че не можете да останете — каза Джъстин и Чарлс разбра, че не говори искрено.

На път за вкъщи Ори започна да му чете лекция.

— Това беше абсолютно позорна сцена. Хич не ме интересува как са те предизвикали, трябва да се научиш да си сдържаш гнева. Време е да започнеш да се държиш като джентълмен.

— Не мога — отговори Чарлс. — Аз не съм джентълмен. Аз съм сирак, а това са различни неща. Всички в Монт Ройъл непрекъснато ми дават да го разбера.

В разгневените очи на момчето Купър долови проблясък на огорчение. Ори изправи рамене като генерал, на когото не са се подчинили.

— Нахално...

— Остави го на мира — прекъсна го тихо Купър. — Той получи наказанието си, когато чу какво казват за него всички онези хора.

Чарлс се вгледа в братовчед си. Беше потресен, че слабият книжен човек го разбира толкова добре. За да прикрие смущението си, се загледа през прозореца.

Ори се наежи и се опита да спори. Клариса го докосна по ръката:

— Купър е прав. Стига разговори, докато не стигнем дома.

Няколко минути по-късно се опита да прегърне Чарлс през рамото. Той се отдръпна. Тя погледна към по-големия си син и поклати глава.

Когато стигнаха в Монт Ройъл, Тилет наби здравата Чарлс въпреки протестите на Клариса. Той повтори мнението на жената от сватбата.

— Ще свърши лошо. Имаш ли нужда от още доказателства?

На Клариса не ѝ оставаше друго, освен да се вторачи с мълчаливо недоумение в съпруга си.

Някъде в голямата къща на Резолют часовник удари два.

Въздухът, влажен и потискащ, засилваше убеждението на Мадлин Ламот, че е попаднала в безнадежден капан. Тънката памучна нощница стоеше навита около кръста ѝ, но не посмя да мръдне, за да я оправи. Движението можеше да събуди съпруга ѝ, който леко хъркаше до нея.

Денят се оказа изтощителен, а което беше още по-лошо, последните няколко часа ѝ донесоха само стъписване, болка и разочарование. Очакваше Джъстин да е нежен и внимателен, не само защото беше по-възрастен, а и защото се държа по този начин в Нови Орлеан. Сега вече разбираше, че всичко е било преструвка, предназначена да създаде погрешно впечатление у нея и баща ѝ.

На три пъти тази нощ получи горчив урок. На три пъти Джъстин упражни правата си. Направи го грубо, без нито веднъж да я попита дали е съгласна. Имаше само едно малко утешение — разкриването на непочтеността му намали срама ѝ от измамата, която беше извършила по отношение на него.

Измамата — за малко кръв първия път — беше организирана с помощта на Мама Сали, която разбираше от такива неща. Тя се наложи, защото Мадлин допусна да бъде съблазнена в ранна възраст. Тази единствена грешка промени изцяло хода на живота ѝ. Ако не беше тя, Мадлин нямаше да се принуди да пренебрегне собствените си убеждения за почтеност и да прибегне към измама в първата си брачна нощ. Нещо повече, не би се озовала въобще в това ужасно положение.

Съблазниха я през лятото, когато стана на четиринайсет години. И до този момент носеше в себе си светъл като картинка спомен от Жерар, безгрижното красиво момче, което работеше като кабинен сервитьор на един от големите параходи по Мисисипи. Запозна се с него случайно един следобед на дигата. Беше седемнайсетгодишен и

толкова весел и внимателен, че тя скоро пренебрегна повелите на собствената си съвест и започна да се измъква за срещи с него винаги, когато параходът му спираше в града — един път на десетина дни през онова лято.

По-късно през август, в един мрачен, бурен следобед, отстъпи на молбите му и отиде с него в мизерна наета стая на една уличка във Вийо Каре. След като веднъж я беше поставил в компрометиращо положение, той я използва енергично, макар и да внимаваше да не й причини болка.

Не се появи на следващата им уговорена среща. Тя пое голям риск, като отиде до подвижното мостче на парахода да пита за него. Членът на екипажа, към когото се обърна, отговаряше уклончиво — не знаел къде може да е в момента Жерар. По едно време Мадлин случайно вдигна очи към горните палуби. Зад един от прозорците зърна неясен образ. Жерар отстъпи назад в мига, когато усети, че го гледа. Повече не го видя.

В продължение на дни се страхуваше, че може да е забременяла. Когато всепоглъщащата я тревога отмина, започна да се чувства виновна за онова, което беше направила. Искаше да се люби с Жерар, но след като го направи и разбра, че не е търсил нищо друго от нея, страстта отстъпи на угризенията на съвестта, на страх от всички млади мъже и техните намерения. Събитията от лятото я подтикнаха да търси възможности да изкупи вината си, като се придържа към нови и по-строги правила на поведение, определени от самата нея.

През следващите няколко години отблъскваше всички младежи, които искаха да я ухахват, и всъщност отбягваше почти напълно мъжете, докато баща ѝ не доведе Джъстин Ламот на вечеря. Мъжът от Южна Каролина имаше две качества, които го правеха приемлив: мекото очарование и възрастта му. Убедена беше, че не го подтиква страстта, както беше случаят с Жерар. Това стана една от причините, поради която най-накрая промени решението си във връзка с предложението на Джъстин.

Всъщност промяната настъпи няколко дни след като баща ѝ получи удар. Една вечер, на светлината на свещите край леглото му, той ѝ се помоли:

— Не зная колко имам още да живея, Мадлин. Успокой ме. Омъжи се за Ламот. Той е почтен и добър човек.

— Да — каза тя, а пламъкът на свещите се разлюля, размърдан от заваления говор на Фабре. — И аз така мисля.

Само нещо така задължаващо като молбата на Никола Фабре от болничното му ложе беше в състояние да преодолее страховете ѝ от брака. Но дори и уважението към баща ѝ не можа да пропъди тъгата ѝ, че напуска дома си, малкия приятелски кръг и града, който познаваше и обичаше. Направи дългото пътуване до Южна Каролина, защото искаше да дари на баща си спокойствие и защото вярваше, че Джъстин Ламот е наистина това, за което се представяше.

Колко много беше сбъркала. Как жестоко, идиотски беше сбъркала. От гледна точка на онова, което искаше от нея, Джъстин не се различаваше от по-младите мъже, а в едно отношение беше и по-лош. Жерар поне се постара да не ѝ причинява болка.

Не обвиняваше баща си за станалото. И все пак вярваше, че нещата можеха да не стигнат дотам, ако имаше майка да я посъветва. Мадлин така и не познаваше майка си, която Никола Фабре винаги описваше като най-прекрасната жена на света. Очевидно е била интелигентна, изтънчена креолка, надарена с голяма красота. Фабре твърдеше, че Мадлин много ѝ приличала, но нямаше нито един портрет, който да го докаже или опровергае. Тъкмо преди внезапната и неочаквана смърт на съпругата си поръчал на един миниатюрист да нарисова портрета ѝ. Казваше, че това било второто по големина разочарование в живота му — че не го е направил по-рано.

Мили Боже, каква ужасна каша, си помисли Мадлин, изпълнена с горчива ирония. Как спореше за измамата в брачната нощ! Упорито отказваше да го стори, макар Мама Сали да настояваше, че измамата е не само от съществено значение, но също така, при преобладаващите становища по въпроса за девствеността, проява на добрина по отношение на Джъстин. Измамата щяла да осигури гладкото и безпроблемно начало на брака им.

Как ужасно виновна се почувства, че отстъпи, и колко жалка изглеждаше тази вина в светлината на вероломството на съпруга ѝ.

А и тази среща на крайречния път с младия кадет Ори Мейн... Плениха я неговото кротко възпитано поведение и дълбоките му тъмни очи. Поиска да го докосне и го направи, забравяйки за няколко мига не само че ѝ предстои да се омъжи, но и че той може да не е онова, което изглежда. Все пак на възраст беше някъде колкото нея.

Неочаквано, както лежеше до съпруга си, образът на Ори Мейн изпъкна ясно в мислите ѝ. Дори на приема се почувства за кратко време привлечена от младия кадет. Започна да разучава лицето, което мислено си представяше. Ала отново я нападна чувството за вина. Независимо какво ѝ беше причинил, Джъстин оставаше неин съпруг. Беше непочтено дори да си мисли за друг мъж.

И все пак образът на Ори не си отиваше. За да го пропъди, си помогна, като отметна ръка пред очите си, малко по-шумно, отколкото имаше намерение. Вцепени се. Дишането на Джъстин се промени. Тя опъна ръце край тялото си и стисна юмруци.

Беше буден.

Понечи да заговори, но се закашля. С немощен глас тя попита:

— Има ли ти нещо? — изразявайки загриженост, каквато не чувстваше.

Той се обърна настрана, с гръб към нея.

— Ще се оправя, само да разчистя тази кашлица с малко уиски.

В тъмното бутна чашата от нощното шкафче. Избълва думи, каквито Мадлин беше чувала само няколко пъти през живота си, макар неприличните приказки да не ѝ бяха чужди; папа имаше категорични убеждения и понякога ги подкрепяше с ругатни.

Джъстин не се извини за мръсния си език. Отпи направо от гарафата на нощното шкафче. Сетне изпусна продължителна въздишка и се претърколи обратно на лакти. Луната вече стоеше високо на небето, ярката ѝ светлина се разля по копринената му коса и мускулестия гръден кош. За човек на неговата възраст беше много стегнат.

Ухили се насреща ѝ.

— Не е необходимо да се тревожиш за здравето ми, скъпа. То е идеално. Повечето мъже от семейство Ламот са доживели до над деветдесет години. Ще има още дълго време да се радвам на твоите прелести.

Тя беше прекалено смутена, за да каже нещо. Изплаши се от пресипналия му глас и онова, което предричаше. Продължението на думите му прозвуча едва ли не свадливо.

— Искам да ми родиш синове, Мадлин. Първата ми жена не можа. Веднъж Франсис има нахалството да намекне, че вината била моя. Глупости, разбира се, както ще докажем скоро.

Отново се превъртя и надвисна над нея като някаква мускулеста грамада. Отметна чаршафа от тялото ѝ.

— Джъстин, ако нямаш нищо против, бих искала да стана и да се...

— После — каза той, запретна нощницата ѝ над кръста и започна да рови между краката ѝ, причинявайки ѝ болка.

Тя затвори очи и заби нокти в дланите си, а той се метна върху нея и започна да пухти.

[1] Инициалите означават Военна академия на Съединените щати. — Б.пр. ↑

[2] „Мамо Сали, моля те да потърпиш още миг. И мен ме е страх, но ако останем спокойно още минутка, не сме в опасност. Сигурна съм.“ (фр.). — Б.пр. ↑

7.

Ори се върна в Академията, а бродираният венец на фуражката му все още стоеше на мястото си. Единственият човек, с когото можеше да обсъжда съдбовното лято, беше Джордж, който забеляза меланхолията на приятеля си и се опита да го измъкне от нея.

— Онова, от което имаш нужда, Клечо, е посещение при Алис Пийт. Тя скоро ще те накара да забравиш тази Мадлин.

Ори го изгледа продължително и спокойно и бавно поклати глава.

— Никога.

Джордж се разтревожи от страстта, която той вложи в тази едничка дума. Надяваше се, че няма да линее до края на живота си по омъжена жена. Хвана го през рамо и се опита да го окуражи. Не помогна.

Самият Ори разбираше нуждата от противоотрова за нещастieto си. Намери я в едно невероятно усилие да се измъкне от редовете на безсмъртните. Но учебната програма за втори клас не беше по-лесна от тази през първите две години. Харесваше курсовете по естествена история и практическа философия, която включваше механика, оптика, астрономия и дори малко познания за електричеството. Но колкото и да се напъваше, не можа да се измъкне от най-слабата група.

Същото се отнасяше и до рисуването за напреднали. Професор Уиър нямаше жал към акварелите на Ори и ги наричаше цапаници. Джордж продължаваше да преминава през всичко това с лекота, без никакво видимо усилие.

Определен напредък в сравнение с предишната година беше възможността да упражнява не само ума, но и тялото си. Кадетите от втори клас се обучаваха на езда от преподавател с прякора Дядо Херш. Ори беше добър ездач, вероятно по рождение. При завършването кадетите имаха теоретичната възможност да изберат в кой род войски искат да влязат. Но на практика шестте рода бяха също тъй строго подредени, както кадетите в съответните учебни групи. Само най-добрите сред завършващите влизаха в инженерните войски или в

малко по-малко желаните топографски. Кадетите, които се намираха на дъното по академични постижения, отиваха в пехотата, при драгуните или конните стрелци. Върховното армейско командване имаше толкова ниско мнение за последните два рода войски, че разрешаваше на служещите в тях да си пускат мустаци. Ори подозираше, че ще трябва и той да си пуска, а ще му се наложи и много да язди.

Елкена Бент беше избран за офицер кадет в летния лагер. Перчеше се с червения си шарф и шапката с перо, но рангът не допринесе да се подобрят личните му качества. Продължаваше да тормози плебеите и третокласниците с безскрупулно удоволствие. Взел бе на прицел един плебей, върлинест кадет от Кентъки на име Ишъм, защото, подобно на Ори и Джордж, се държеше предизвикателно, когато Бент го юркаше.

Малко преди националните избори Бент обвини Ишъм, че по време на вечерната проверка многократно не марширувал в крак. Изтощен и почти повален от висока температура, Ишъм се сдърпал с него пред Южната казарма по-късно същата вечер. Поискал от Бент да оттегли рапорта си, тъй като вече имал 164 черни точки. Както вървели нещата, нямало да има възможност да провери ще успее ли да вземе изпитите след първия семестър.

Кадетите с по-голям опит биха могли да му кажат, че такива молби изваждаха на показ най-лошото у лейтенант кадета Бент. Той обвинил Ишъм в дръзко поведение към кадет от по-горен клас — нещо, което чули други кадети — и заповядал на плебея да марширува пред него в мрака за малко „дисциплинарна строева“.

На следната сутрин след тръбата Джордж и Ори научиха, че Ишъм бил в лазарета. Постепенно сглобиха отделните части от станалото. Бент отвел плебея на върха на виещата се пътека, водеща към Северния пристан. Сетне заповядал на Ишъм да марширува с ускорена крачка нагоре-надолу по пътеката. Нощта беше топла, необичайна за края на октомври, натежала от влажност. След четирийсет минути Ишъм започнал да се клатушка.

Бент седял на една скала на половината път, усмихвал се и го ободрявал, подвиквайки подигравки. Ишъм не помолил за милост, а Бент от своя страна не пожелал да я прояви. Плебеят издържал около час. Сетне краката престанали да го слушат и той паднал встрани, търкаляйки се и блъскайки се надолу по склона. Останал в безсъзнание

до малко преди полунощ. Естествено Бент изчезнал в момента, когато Ишъм паднал. Няколко свидетели.

Плебеят се довякъл до лазарета без раницата си. Прегледът показал, че има сътресение на мозъка и три счупени ребра. Слухът се понесе из Равнината. Ори чу от няколко кадети, че Ишъм щял да остане инвалид за цял живот.

Но момчето от Кентъки се оказа яко и се възстанови. Едва след като го пуснаха от лазарета, то разказа на няколко други плебеи какво се е случило. Джордж и Ори научиха от тях истината, макар и да се бяха досетили за по-голямата част от нея, както и много други.

Един от строевите офицери чул за станалото и подаде рапорт против Бент за дисциплинарни увлечения. Ишъм обаче отказа да обвини мъчителя си и фактите срещу охайеца останаха само косвено чути неща. Когато му предявили обвиненията, Бент разпалено и надълго и нашироко ги отрекъл.

Пикет донесе вестта на Джи Пойнт в един съботен следобед. Ори, Джордж и няколко приятели се възползваха от продължителното затопляне на времето и плуваха в реката. Джордж реагира остро.

— Копелето му с копеле. И какво, отхвърлиха ли обвиненията?

— Разбира се — отвърна Пикет. — Какво друго очакваш, след като е отрекъл всичко?

Джордж посегна да вземе ризата си, която висеше на един клон.

— Смятам, че трябва да направим нещо, за да сложим дебелака Бент на място.

Ори беше на същото мнение, но както винаги настоя да бъдат предпазливи.

— Смяташ ли, че това е наша работа, Джордж?

— Вече е работа на целия корпус. Бент е излъгал, за да се спаси. Да не искаш човек като него да командва войници? Ще изпрати на заклание цяла рота, а сетне без никакви угризения на съвестта ще хвърли вината върху другиго. Време е да го махнем оттук завинаги.

Президентската кампания навлезе в последните си дни. Хенри Клей, кандидатът на вигите, значително смекчи първоначалната си позиция по въпроса за Тексас. Сега почти не се различаваше от опонента си. Но противниците на анексията продължаваха да

предупреждават, че включването на Тексас в Съюза може да въвлече Америка за първи път от трийсет години във война. Ако наистина беше така, тя щеше да подложи на проверка програмите на Уест Пойнт, а и неговите възпитаници, тъй както това не беше ставало от настъпването на ерата на Силванъс Тайър. Този въпрос щеше да бъде решен на 4 декември с изборите.

Джордж и Ори обръщаха много малко внимание на политическите спорове. Бяха погълнати от учебния материал и плана си да осъществят провалянето на Бент. Но той оставаше едва ли не само някакво неясно желание, докато Джордж не посети отново Бени Хейвън. Там случайно научи, че един от постоянните клиенти на Алис Пийт бил лейтенант Казимир де Джонг, строевият офицер, който беше повдигнал обвиненията срещу Бент във връзка със случая Ишъм. По-късно той докладва на Ори.

— Старият Джонги ходи да си взима прането всяка сряда вечер в десет. Твърдят, че му отнемало най-малко час да свърши тази работа. Готов съм да се обзаложа, че ходи при Алис не само за чисти ризи и бельо.

Ори беше вече напълно съгласен да се предприемат наказателни мерки срещу охайеца.

— В такъв случай бих казал, че навиците на Джонги диктуват и нашата стратегия. Трябва да маневрираме така, че да набутаме Бент в прегръдките на Алис някъде около девет и половина в някоя сряда вечер.

Джордж се засмя.

— Виждам, че ще имаш блестящо бъдеще на бойното поле. Но човек трябва да познава не само врага, а и приятеля си.

— Какво искаш да кажеш?

— Хубавата Алис може да е добродушна, но все пак е проститутка. Наемник. Няма да забавлява Бент гратис. Особено като му види шкембето.

Това беше реалност, с която трябваше да се съобразят. Заговорът замря в продължение на три седмици, докато най-различни кадети заговорници доставят одеяла и съдове за готвене. Никой не питаше откъде и как са ги взели. Контрабандата отиде у лодкаря срещу пари.

Вечерта преди изборите Джордж посети Алис с пари на ръка. На другия ден след вечеря механизмът на предполагаемото погубване на

Бент се задвижи.

Джордж и Пикет симулираха спор пред свидетели. Скараха се по повод поддръжката на Полк за анексията, като Джордж изложи познатото твърдение, че тя няма нищо общо с присъединяването на братя американци, а всъщност цели добавянето на още робовладелска територия към Съюза.

Пикет пламна. Отговори високо и свадливо. Случайните свидетели, а дори и неколцината, посветени в заговора, останаха с убеждението, че е побеснял.

През следващите няколко дни стана общоизвестно, че двамата Джорджовци са се скарали. Това даде на Пикет възможност да се присламчи до Бент, измама, в която му помогнаха присъщите на хората от Вирджиния хитрост и чар. Следващата сряда вечер заваля слаб сняг. Пикет покани охайеца при Бени Хейвън да пийнат нещо по-силничко. Сетне, на път за там, Пикет предложи посещение при Алис Пийт, като нещо по-стимулиращо.

Джордж и Ори, официални наблюдатели за кадетския корпус, проследиха двойката по снега. Треперейки от студ под прозореца на Алис, те гледаха как тя премина в действие. Актьорските й способности не бяха на равнището на Пикет, но това нямаше значение. Когато започна да обработва Бент, той беше окачил фуражката си на облегалката на стола, разкопчал яката си и изпил три чаши. Очите му вече се бяха изцъклили.

Алис се приведе близо до него и прошепна нещо на ухото му. Охайецът избърса от устните си капка слюнка. Отвън, през откrehнатия прозорец, двамата приятели го чува да пита Алис за цената й. Джордж стисна ръката на Ори — този беше критичният момент. Заговорът зависеше от това дали Бент щеше да повярва на твърдението на Алис, че няма да му вземе нищо, защото й е харесал.

— Това — както отбеляза Пикет, когато разработваха плана си — е все едно да накараш някой да повярва, че Ниагарският водопад тече нагоре, а не надолу.

Но Бент беше пиян и на Ори му се стори, че някъде дълбоко в дъното на размътените очи на охайеца долавя присъствието на раболепно дебело момче, което иска да бъде харесвано. Бент намигна на Пикет от другата страна на масата. Кадетът от Вирджиния стана, ухили се и махна с ръка за лека нощ.

Пикет излезе и затвори вратата зад себе си. Докато минаваше покрай останалите заговорници, прошепна, без да обръща глава:

— Разчитам на вас да докладвате всичко, което става.

И без да наруши крачката си, отмина през скриптящия сняг. През прозореца Джордж и Ори видяха как Алис протяга ръка на Бент и го повежда към отворената врата на спалното помещение. Стръвта беше налапана, капанът — готов да щракне.

Точно в десет, газейки през снега, завит до очите и весело тананикайки си „Честър“, се появи лейтенант Казимир де Джонг. Насочи се право към вратата на бараката и след бързо почукване влезе.

Наблюдателите чуха как Алис издава очевидно лъжлив писък на уплаха. Тя се втурна в главното помещение, придърпвайки надолу ризата си с една ръка, докато с другата се мъчеше да оправи разрошената си коса. От тъмнината отвъд вратата се дочу пръхтене и отмятане на завивки.

Старият Джонги грабна кадетската фуражка от облегалката на стола и за миг я разгледа. Сетне я смачка в ръка и застана пред вратата. Подобно на всички добри строеви офицери отдавна беше усвоил техниката на сплашващия рев. Сега я приложи.

— Кой е там? Излезте веднага, господине!

Миг по-късно, подсмърчайки и мигайки, се появи Бент. Старият Джонги зяпна.

— Свети Боже, господине... не мога да повярвам на очите си.

— Нещата не стоят така, както смятате — викна Бент. — Аз дойдох... дойдох само за прането си.

— С наполовина свалени панталони и разкопчано бельо ли? В името на приличието, господине, облечете се!

Все още приведени, Ори и Джордж се доближиха до отворената врата на бараката. Джордж едва успяваше вече да сдържа смеха си. На светлината на газената лампа Ори видя как Бент като обезумял се мъчи да си дръпне нагоре панталоните. Алис кършеше ръце.

— О, господин Бент, тъй се увлякох, та съвсем забравих, че всяка седмица по това време лейтенантът идва да си получи прането. Ей го там пакета над...

Приведе се да отбегне юмрука на Бент.

— Млък, пачавро такава.

— Престанете, господине! — изкрещя Де Джонг. — Дръжте се като джентълмен, докато все още имате възможност.

Лицето на Бент лъсна, сякаш намазано с лой. В тишината на близката гора нощно животно настъпи съчка. Звукът проеца високо като изстрел.

— Докато все още имате възможност ли? — прошепна Бент. — Какво искате да кажете?

— Не е ли очевидно, господине? Срещу вас ще бъде подаден рапорт за повече нарушения, отколкото ми се ще да изброя за момента. Но бъдете сигурен, че ще ги изброя. Особено онези от тях, които водят до уволнение.

Бент имаше вид на болен.

— Господине, всичко това е недоразумение. Ако ми дадете възможност да обясня...

— Да дадете същите обяснения, които дадохте за нараняванията на Ишъм ли? Лъжи ли? — Де Джонг беше великолепен изразител на служебен гняв. Ори едва не съжали тлъстия кадет от първи клас.

Де Джонг се въртна към вратата. Бент видя как едва ли не цялата му кариера изчезва заедно със строевия офицер. Той сграбчи рамото на Де Джонг.

— Махни си ръцете от мен, пиано прасе такова — процеди Де Джонг със смразяващо тих глас. — Ще се явиш в моята канцелария в мига, в който се върнеш в Академията, и ще е добре това идване да не отнеме повече от десет минути, че чак в Ню Йорк ще чуят тупурдията.

Величествен в гнева си, лейтенант Де Джонг пристъпи надолу по стълбите и потъна в падащия сняг. Така и не видя двамата кадети, скрити в сянката.

Вътре в колибата Бент се нахвърли върху Алис.

— Глупава, смотана курво...

Той отметна паянтовата маса настрана. Тя изтича до печката и грабна един касапски нож от полицата, която висеше до нея.

Вдигнатият нож проблесна. Джордж и Ори размениха бързи, тревожни погледи, докато Бент стоеше там и се олюляваше зашеметен.

— Махни се оттук. Мечо каза, че си бил луд, но не му обърнах внимание. Каква идиотка съм била... Махни се оттук. Махай се!

— Мечо ли? Да не искаш да кажеш, че Хазард има нещо общо с това? Пикет предложи да дойдем тук, а твоя беше идеята аз да...

такова...

Не можа да продължи. Гневът му се замени с израз на такава заслепяваща ярост, та Ори си помисли, че никога няма да види нещо подобно, изписано на човешко лице.

Алис натри сол в раната с писклив смях.

— Моя идея ли? Бих ли допуснала да ме докосне свиня като теб, освен ако не ми се плати, при това богато. Дори и при това положение за малко не се отказах.

Бент се разтрепери.

— Трябваше да се досетя. Номер. Заговор. Всички те, срещу мен... така е, нали?

Алис осъзна грубата си грешка.

— Не, не исках да кажа...

— Не лъжи — рече Бент. Двамата кадети отвън не видяха какво стана после. Очевидно Бент беше тръгнал заплашително към перачката, защото тя започна да пищи. Този път не разиграваше театър.

— Млъкни или ще събудиш цялото село!

Алис точно това искаше — започна да пищи още по-високо. Бент се втурна тромаво към вратата, косата му се развяваше, очите му бяха изпълнени със страх. Побягна, държейки с една ръка панталоните си.

Джордж и Ори впиха погледи един в друг. Нито един от двамата не изпитваше въодушевлението, което толкова отдавна очакваха.

След по-малко от три дни Бент пое пътя към Кентърбъри.

Повечето кадети заявиха, че се радват на уволнението му. Ори наистина се радваше. И Джордж. Но и двамата признаваха, че се чувстват малко виновни заради начина, по който бяха подмамили охайеца. Постепенно приятелите изхвърлиха вината от главите си. Ори разбра, че кризата на съвестта му е към края си, когато отново започна да сънува чувствени сънища с участието на Мадлин.

По Коледа всички продължаваха да обсъждат победата на Полк. Тъй като новоизбраният президент продължаваше да заявява намерението си да анексира Тексас, Ори започна да се чуди дали няма да се наложи направо след завършването си да ходи да се бие срещу мексиканската армия. И дали в резултат на текущия спор с англичаните — къде точно минава границата на Орегон — няма да има

и втори фронт на северозапад. Много вълнуващи, но едновременно с това и плашещи възможности.

Последната съботна нощ от декември отново се бяха събрали на яхния в стаята на Пикет, когато на вратата плахо се почука. Ори отвори и видя пред себе си Том Джаксън. Джаксън бе станал превъзходен ученик, преди всичко благодарение на решителните си усилия. Поради странния му характер не го обичаха особено. В него имаше нещо — някаква сила, неизказана свирепост, — което внушаваше уважение. Беше добре приеман в проявяващите по-голяма търпимост групи кадети, каквато беше и тази.

— Здравейте, генерале — подвикна Джордж, докато Джаксън затваряше вратата. — Ще хапнете ли малко?

— Не, благодаря — Джаксън се потупа по стомаха, за да покаже, че се безпокои за храносмилането си. Мършавият кадет от Вирджиния изглеждаше дори по-сериозен от обикновено, направо излъчваше печал.

— Какво е станало? — попита Ори.

— Нося неприятни новини. Особено за вас двамата — рече Джаксън, поглеждайки към Ори и Джордж. — Очевидно връзките на кадета Бент във Вашингтон не са били продукт на самохвалното му въображение. Аджутантът ме осведоми съвсем отговорно, че едно от последните неща, които е свършил военният министър Уилкинс, докато все още е заемал поста, е било да се намеси в случая.

Джордж прокара върха на показалеца по горната си устна.

— По какъв начин се е намесил, Том?

— Отменил е уволнението. Господин Бент ще бъде отново сред нас до две седмици.

Отменянето на заповедите за уволнение не беше нещо ново за Академията. Благодарение на политическите връзки на кадетите то ставаше твърде често и се беше превърнало в една от основните причини за непопулярността на институцията. Това беше злоупотреба с власт, срещу която и най-съвестният началник не можеше да направи нищо, тъй като последната дума по отношение на Уест Пойнт казваха във Вашингтон.

Необходими бяха само шест дни, за да се появи отново Бент, лишен от предишния си чин. Джордж и Ори очакваха да последва някакво отмъщение, но това не стана. Двамата приятели го отбягваха, доколкото им беше възможно, но нямаше как въобще да не се натъкват на него. Когато някой от тях срещнеше охайеца, неговата реакция оставаше все една и съща. Тлъстото му лице запазваше безучастно, каменно изражение. Сякаш Джордж и Ори бяха абсолютно непознати.

— Това ме кара да се страхувам много повече, отколкото ако викаше и ругаеше — заяви Ори. — Какво е намислил?

— Доколкото чувам, много учел — рече Джордж. — Мен ако питаш, напразни усилия. След онова, което направи, ще има късмет, ако успее да влезе в пехотата, дори и с най-високите оценки.

С приближаването на юни Бент продължи да се държи настрана, отмененото уволнение се обсъждаше все по-рядко, а накрая въобще престана. Имаше много по-важни неща, за които да се говори, защото тази пролет се оказа съдбовна за страната.

На първи март, три дни преди Полк да поеме властта, президентът Тайлър подписа съвместното решение на двете камари на Конгреса, призоваващо Тексас да се присъедини като щат. Полк наследи последиците от този акт, като първа дойде реакцията на мексиканското правителство. В края на месеца пълномощният министър на Съединените щати в Мексико сити беше уведомен, че дипломатическите отношения са скъсани.

Военна треска обхвана някои части на страната и по-специално Юга. Ори разпечата едно писмо от къщи и в него прочете оплакванията на Купър от пламенното желание на Тилет за военен поход в защита на новия щат, ако законодателното събрание на Тексас одобри анексията, както положително щеше да направи. На север бяха разделени по въпроса за войната. Съпротивата беше най-силна около Бостън, отдавна известен като център на аболиционистки действия.

Бент и останалите първокласници бяха погълнати от подготовката за последните си изпити и производителите на сандъци и военните шивачи, които винаги пристигаха по това време на годината. Класът на Бент беше типичен с това, че от него щяха да завършат около половината от появилите се на първия летен лагер. Всеки от заминаващите кадети щеше да бъде повишен в звание кандидат младши лейтенант в съответния род войски. Този род повишение не

носеше пълната заплата, на която чинът даваше право, затова повечето завършващи си поставяха за задача да спечелят повишение в пълен чин младши лейтенант през първата година от действителната си служба. Прогнозата, която направи Джордж по отношение на Бент, се оказа вярна. Охайецът не успя да стане нещо повече от кандидат младши лейтенант в пехотата.

След заключителния годишен парад Бент най-сетне проговори на Джордж и Ори. Беше по залез, в прохладна юнска вечер. Меко очертаните закръглени върхове се издигаха, наполовина алени, наполовина сини, над Равнината, където много новозавършили получаваха поздравления на разцъфнали в усмивка майки, изпълнени с тиха гордост бащи, възторжени по-малки братя и сестри и обожателки от женски пол, непринадлежащи към семейството. Джордж забеляза, че Бент е един от малкото, чиито роднини не присъстваха.

Охайецът изглеждаше стегнат в кадетската си униформа, която носеше за последен път. Беше си пуснал пищни бакенбарди, каквито разрешаваха на първокласниците. След час щеше да слезе долу на пристана за параходите, плаващи за Ню Йорк, и вероятно за вечерята на класа, която винаги се уреждаше в деня след завършването в някой луксозен хотел. За Бент и всички останали отпуската свършваше в края на септември.

Ори се озадачи от усмивката на Бент. Сетне охайецът се обърна леко и избледняващата дневна светлина попадна в очите му. Тогава Ори видя омразата в тях.

— Онова, което имам да кажа на двамата господа, е кратко и по същество — говореше на къси, задъхани залпове, сякаш се бореше да овладее някакво могъщо чувство. — Вие за малко не ме лишихте от военна кариера. Този факт никога няма да престане да стои в центъра на вниманието ми. Не след дълго ще бъда на високо място — на много високо място, запомнете и разчитайте на това. И няма да забравя имената на онези, които лепнаха трайно петно в досието ми.

Обърна се така рязко, че Джордж отстъпи встрани — нервна реакция. Залезът зачерви очите на Бент. Той се помъкна към своята казарма. Тежестта му пречеше да заеме военна стойка.

Джордж мятеше слисани погледи към своя приятел, сякаш да му каже, че не може да повярва на мелодраматичния изблик, който току-

що чуха. Ори се молеше Богу приятелят му да не го приема несериозно и да не се смее, защото човек трябва да вярва на декларациите на лудите.

Да вярва и да се пази.

8.

На летния лагер произведоха Джордж в кадет лейтенант. Единствен Ори сред първокласниците не получи никакъв чин.

Остана си, както гласеше една стара шега, високопоставен редник, което беше отчайващо, защото показваше колко лошо мнение имаха началниците му за него. О да, много им харесваше като човек. Но не — не вярваха от него да излезе военен.

Като че ли предметите в първи клас бяха предназначени да оправдаят това мнение. Докато Джордж преминаваше през тях, без каквито и да е усилия, Ори се бореше с курса по етика, който включваше принципите на конституционното право, както и практиката на военните съдилища. Още по-големи неприятности му създаваха военното и гражданското машиностроене, които го поставяха редовно в досег със страховития и легендарен професор Мейхън.

Облечен в тъмносин фрак, сини панталони и светлобежова жилетка, Мейхън беше от главата до петите типичен професор от Академията. Когато пред него застанеше някой кадет, той не му позволяваше да се отклонява от онова, което е предавал, и от начина, по който го е предавал. Неразумният кадет, който би посмял да не се съгласи с него, колкото и плахо да го направеше, скоро биваше смирен от прочутата язвителност на Мейхън — а също така изпадаше в подолна категория в съзнанието на професора. В съзнанието на Мейхън всеки кадет беше степенуван. От това положение нямаше измъкване, било то справедливо или не.

Въпреки това кадетите го харесваха, дори го обожаваша. Ако не беше така, щяха да си правят шеги с лекия му говорен дефект, поради който изглеждаше като че непрекъснато страда от настинка. Вместо това обичливо отбелязваха дефекта с прякора Страфия Смисъл, защото Мейхън непрекъснато пееше за предимствата на „страфия смисъл“.

Освен машиностроене Мейхън преподаваше и военна теория. В този курс вдъхваше на учениците си страхопочитание с предсказанията си за нов, апокалиптичен вид война, която щяла да се

породи от текущата ера на индустриализация. Те щели да бъдат призвани да командват войски в този нов вид война, казваше той. А може би тя щяла да се води по-скоро, отколкото очаквали. През юли отряд от хиляда и петстотин души под командването на генерал Закари Тейлър получи заповед да се насочи към река Нуесес, която според настояванията на Мексико продължавала да бъде нейната северна граница. Тейлър зае позиции на брега на Нуесес при Корпъс Кристи като предпазна мярка в случай на мексиканско настъпление.

През късната есен отрядът на Тейлър нарасна на четири хиляди и петстотин души. На 29 декември Тексас се присъедини към Съюза в качеството на негов двайсет и осми щат, като все още продължаваше да настоява на твърдението си, че мирният договор след неговата война за независимост е утвърдил южната му граница по Рио Гранде.

Протестите на Мексико ставаха се по-войнствени. Договорът бил нищожен, а Република Тексас измама — такава не съществувала. Как би могла несъществуваща политически единица да се присъединява към Съединените щати? Отговорът бил очевиден. Не можела. Да се мисли противното би означавало да се предизвикат тежки последици.

Заплашителните приказки доставяха удоволствие на онези американци, които вярваха, че страната има едва ли не дадено от Бога право да разширява границите си. Робърт Уинтроп, конгресмен от Масачузетс, се натъкнал на един израз в някакво неизвестно издание, който сякаш обобщавал по неоспорим начин това право. В началото на януари Уинтроп заговори от трибуната на Конгреса за „очевидно предопределение“ и така Америка се сдоби с нов обединителен призив.

През зимата опитите за мирни преговори, водени от пълномощния министър в Мексико Джон Сливър, се провалиха. Генерал Тейлър получи заповед от началниците си във Вашингтон и отново напредна, този път в южна посока, през рядко населената пустош, върху която имаха претенции както Мексико, така и Тексас, и стигна чак до Рио Гранде. Хората започнаха да говорят за войната като за действителна, възможност. Противниците на президента я нарекоха „войната на господин Полк“.

През тази тревожна пролет на 1846 Джордж Хазард се огледа добре, премига и осъзна, че през четирите години, докато се е занимавал с пури, момичета и от време на време с учене, са настъпили

дълбоки промени. Момчетата бяха станали млади мъже, младите мъже бяха се превърнали в оцелели, оцелелите предстоеше да се превърнат в офицерски кандидати — какъвто беше случаят с него, и в офицерски кандидати с новопокарали бакенбарди — какъвто беше случаят с Ори.

Ори отиваше в пехотата, затова и Джордж поиска да отиде там. Някои професори и строеви офицери не одобриха решението му. Те казаха, че с високите си бележки Джордж би могъл да отиде в артилерията, а може би дори при топографите. Ори настоя пред приятеля си да се вслуша в този съвет, но той остана непреклонен.

— Предпочитам да служа в пехотата с приятел, отколкото да хвърча насам-натам, яхнал предницата на някое оръдие, с куп непознати. Освен всичко друго, все още имам намерение да подам оставка в края на четвъртата година. За мен няма значение къде ще прекарам това време, стига да не ме стрелят прекалено често.

Ако Джордж не изпитваше особен възторг при мисълта да ходи на война, Ори, от своя страна, наистина искаше да се изправи лице в лице с опасността — да види слона, както обичаха да казват — на някое далечно бойно поле в Мексико. Понякога се чувстваше виновен, че изпитва такова желание, но бойният опит щеше да е безценен за човек, който иска да направи военна кариера. Макар началниците да не намериха за подходящо да повишат Ори в чин, това не беше променило избора му на цел в живота. Щеше да стане военен, независимо какво смятат другите.

Подобно на Ори повечето първокласници бяха силно възбудени, макар и малко стреснати, пред възможността да влязат в бой. Може би корпусът „разглезени аристократи“ от Уест Пойнт най-сетне щеше да има възможност да докаже на какво е способен. Това всъщност важеше за армията като цяло. Твърде много граждани се отнасяха с презрение към американския войник, заявявайки, че бил способен само на едно — да издигне симулантството във висше изкуство.

Въпросът с войната беше решен още преди Джордж и Ори да завършат. На 12 април мексиканският командващ в Матаморос наредил на генерал Тейлър да се оттегли. Стариият Джаста-праста пренебрегнал предупреждението и в последния ден от месеца мексиканските войници започнали да преминават през Рио Гранде. В началото на май армията на Тейлър отблъсна три пъти превъзхождащ я по брой вражески отряд при Пало Алто и още веднъж при Рисака де ла Палма

няколко дни по-късно. Танцът започна. Конгресът отговори на навлизането в американска територия, като на дванайсети май обяви война.

Войната стана повод да се развихри буря от противоречия. Джордж не отиде дотам, докъдето стигаха някои антиюжняшки виги, като например Хоръс Грийли, главният редактор на вестник „Ню Йорк Трибюн“, който нарече войната скалъпено заграбване на земя и предупреди, че една южняшка клика тика страната в „бездънна пропаст от престъпления и беди“. Джордж също се отнасяше с присмех към мексиканската пропаганда за някакъв несправедлив кръстоносен поход за изтичане на католицизма от Северна Америка. Тъй като беше очаквал да прекара четири лениви години в армията, той намираше войната просто за неудобна и досадна.

След като взе решение за рода войска, Джордж писа на баща си да задвижи връзките си. Сега най-сетне получи заповедта, с която го назначаваха в Осми пехотен полк. Ори обяви с изненада, че го пращат в същия полк. Джордж се направи на много изненадан от това съвпадение.

През юни, който се случи прекрасен, завършващите приеха добрите пожелания на своите професори и заудряха крак в последния си парад. Джордж и Ори навлякоха за първи път синята униформа на редовната армия — тъмносин мундир, светлосини панталони с тънкия бял кант на пехотата.

Бащата на Джордж и брат му Стенли присъствуваха на заключителния парад. Никой от семейството на Ори не успя да направи пътешествието от Южна Каролина. Веднага след парада Хазардови взеха кораба за Олбани, където имаха делова работа. Джордж и Ори бяха готови за тръгване около час по-късно.

Докато параходът се изтегляше от пристана, Ори пристъпи до перилото и проследи с очи пътеката, по която се изкачиха за първи път преди четири години.

— Ще ми липсва това място. Сигурно ще ми се смееш, но най-вече ще ми липсва барабанът. След известно време просто ти влиза под кожата.

Джордж не се засмя, но поклати глава.

— Ще ти липсва барабанът, който разделяше живота ти на неизменните малки отрязъци?

— Да. Това придаваше някакъв ритъм на деня. Схема и ред, на които можеш да се облегнеш.

— Е, господин Клечо, не тъгувай. Ще чуем предостатъчно барабани в Мексико.

Нощта се спускаше, докато заобикаляха остров Конститушън. Когато плаваха надолу по Хъдсън, беше вече тъмно. В града отседнаха в „Америкън хаус“, а на следващия ден разгледаха забележителностите на Ню Йорк. На Бродуей срещнаха случайно неколцина сержанти от драгуните и за първи път им отдадоха чест. Ори се въодушеви.

— Вече сме военни. Официално.

Приятелят му сви рамене равнодушно. Преди Джордж да се качи на влака за Филаделфия, Ори го накара да обещае, че ще дойде в Монт Ройъл към края на отпуската си. След това биха могли да пътуват заедно до своя полк. Джордж се съгласи. През изминалите четири години беше започнал да харесва повечето южняци, които срещаше.

Освен това съвсем не беше забравил какво каза Купър Мейн за хубавите момичета от околността.

Едно от първите неща, които направи Джордж, когато пристигна в Лихай Стейшън, беше да разопакова метеорита, намерен в планината над Уест Пойнт. Избра му внимателно място на перваза на прозореца в стаята си, където никоя камериерка не би го сбъркала с боклук, та да го изхвърли. Сетне сплете длани под брадичката си и се загледа в скъпото притежание.

Минаха десет минути. Двайсет. В тишината богатото на желязо парче с грапава повърхност сякаш му говореше без думи, но гласът му беше могъщ и му разказваше за своята мощ, с която можеше да променя или унищожава всичко, построено или изобретено от човека. Когато най-сетне се надигна и тръгна да излиза от стаята, по гърба му пропълзяха студени тръпки, нищо че беше лято и в къщата беше горещо.

Малко бяха нещата, на които Джордж гледаше сериозно, а още по-малко онези, които докосваха по някакъв значим начин чувствата му. Парчето звездно желязо, веществото, което стоеше в сърцевината на Хазардовото богатство, правеше рядко изключение. През идващите години му предстоеше важна работа и затова нямаше намерение,

докато е в Мексико, да срещне смъртта на храбрите, но бързо забравяните. Нека Ори прекарва живота си в уреждане на гранични спорове на бойното поле. Чрез железарския бизнес Джордж щеше да допринесе светът да се промени в много повече насоки.

В средата на септември си събра багажа и каза довиждане на семейството си. По време на едно осемдневно примирие армията на Тейлър напредваше към Монтерей в Мексико. Джордж следеше движението ѝ, защото неговият полк беше част от Втора дивизия на Тейлър, командван от генерал Уърт. Осми пехотен полк вече беше участвал в истинско сражение и се предполагаше, че ще участва и в още такива.

По време на дългото пътуване с влак до Южна Каролина Джордж се опита да подреди представите си за северняци и южняци. В Уест Пойнт кадетите от двете части на страната бяха в почти пълно съгласие, че янките са по-добре подготвени, защото Северът имаше по-добри училища. Южняците обаче високомерно правеха уговорката, че това нямало толкова голямо значение; битките обикновено печелел не ученият, а смелият водач.

Ако го попитаха за регионалните различия, би характеризирал янките като практични, неспокойни, любопитни по отношение на обикновените неща в живота и изпълнени с желание да внасят подобрения в него там, където е възможно. За разлика от тях южняците му се струваха доволни от живота, който имаха. В същото време бяха склонни към безкрайни спорове и теоретизиране, винаги абстрактно, на теми като да речем политика, робството на негрите и конституцията.

Разбира се, робството винаги се разглеждаше като нещо положително. Интересно, но Джордж си спомняше думите на Ори, че невинаги е било така. Като момче подслушвал разговорите на баща си с господата, които му идвали на гости. Те често се насочвали към тази особена институция и веднъж чул Тилет да заявява, че някои елементи от робството били противни Богу и човеку. Но както забелязал Ори, след въстанията на Веси и Търнър вече нямало такива свободни разговори в Монт Ройъл. Тилет казвал, че това можело да доведе до ново въстание.

Джордж нямаше твърди убеждения по въпроса за робството, били те за или против. Реши, че няма да обсъжда въпроса в Южна

Каролина и в никакъв случай няма да казва на Мейнови какво мислят останалите членове на семейство Хазард. Майка му и баща му не бяха фанатични аболиционисти, но вярваха, че робството е изцяло несправедливо.

Ори го посрещна с карета на малка спирка в гориста местност на Североизточната железопътна линия. По време на пътуването до плантацията приятелите разговаряха оживено за войната и за изминалите месеци. Ори каза, че семейството му се е върнало от лятната си резиденция две седмици по-рано, за да са вкъщи, когато пристигне Джордж.

Джордж беше очарован от пищната растителност на низината, поразен от големината и красотата на Монт Ройъл и запленил от семейството на Ори.

Или най-малкото от повечето негови членове. Тилет Мейн му направи впечатление на суров и подозрителен по отношение на външни хора. Освен това тук беше и Братовчеда Чарлс — момче с вулгарна красота, чието основно занимание сякаш беше да се усмихва начумерено и да се упражнява да мушка и финтира с голям ловджийски нож.

Естествено сестрите на Ори бяха твърде малки за Джордж. Току-що навършилата девет години Брет беше красива и умна, но донякъде избледняваше и се превръщаше във фон в присъствието на единайсетгодишната Аштън. По-голямата сестра беше най-хубавото малко момиче, което Джордж беше виждал. Каква красавица щеше да стане на двацет!

През първия си ден в Монт Ройъл обикаля оризищата и научи как работи една оризова плантация. Късно следобед го предадоха на Клариса и двете ѝ дъщери, които го отведоха в очарователна беседка в единия ъгъл на градината. Когато всички се настаняха удобно в плетени столове, две черни момичета им сервираха прекрасна лимонада и дребни сладки.

След малко Клариса се извини и отиде да види нещо в кухнята. Аштън сплете ръце в полата си и се вгледа с големите си тъмни очи в Джордж.

— Ори казва, че прякорът ви бил Мечо. Не ми приличате на мечка — рече тя и се усмихна, святкайки с очи.

Джордж прокара показалец под стегнатата си, пареща яка. Веднъж и той да не може да намери думи. Брет му се притече на помощ.

— Това е най-хубавата униформа, която съм виждала, макар че, да си призная, не съм виждала много.

— Не толкова хубава, колкото онова, което е вътре в нея — каза Аштън и при тези й думи Джордж взе да се изчервява. Сестрите приличаха на малки женички, а не на деца. Вместо да му достави удоволствие, флиртаджийската природа на Аштън го накара да се почувства неудобно.

Реши, че се дължи на възрастта й. Беше прекалено малка, за да се прави на кокетка и въпреки това го правеше. Хубавите жени привличаха Джордж, но той беше склонен да отбягва красивите. Прекалено добре съзнаваха привлекателността си и това често ги правеше непостоянни и трудни. Подозираше, че Аштън щеше да стане същата.

Тя продължаваше да го наблюдава над чашата си с лимонада. С облекчение се върна в мъжката компания, когато дойде краят на следобеда.

Две вечери по-късно Клариса оповести на масата планове си да устрои голям пикник, на който Джордж да бъде представен на съседите и роднините.

— Ако имаме късмет, ще бъдем почетени с присъствието на сенатора Калхун. От няколко седмици той си е у дома във Форт Хил. Страда от белодробно заболяване, а климатът по поречието на Потомак само го изостря. Във вътрешността на страната въздухът е чист и хубав. Това му носи известно облекчение, което е причината... Тилет, защо правиш такива гримаси?

Всички глави се обърнаха към края на масата. Навън в тишината прокънтя далечна гръмотевица. Аштън и Брет размениха тревожни погледи. Беше сезонът на ураганите, които връхлитаха от океана с унищожителна ярост.

— Джон вече почти не се държи като един от нас — каза Тилет. На челото му кацна някакво насекомо. Замахна да го удари, после направи жест на раздразнение.

Едно негърче стоеше неподвижно в ъгъла и държеше пред себе си като мускет махало за прогонване на насекоми. В отговор на жеста

на Тилет момчето скочи напред и размаха енергично махалото около главата му, но разбираше, че е закъсняло. Беше раздразнило собственика си. Страхът в очите на момчето даде на Джордж да разбере повече за връзката между господар и слуга, отколкото би научил след часове аболиционистки лекции.

— При всеки възможен случай вдигаме тост за Джон — продължи Тилет. — Издигаме статуи и слагаме паметни плочи, чествайки го като най-великия жив жител на щата — може би и на страната. Сетне той се отнася във Вашингтон и напълно пренебрегва волята на избирателите си.

Купър леко изсумтя, с което очевидно ядоса баща си.

— Хайде, татко — рече той. — Да не искаш да кажеш, че господин Калхун може да се счита за южнокаролинец само когато е на едно мнение с теб? Съпротивата му срещу войната може да е непопулярна, но пък е искрена. Всъщност споделя и подкрепя повечето твои възгледи.

— Което не важи за теб. Разбира се, не се вълнувам особено от този факт. — Сарказмът му накара Джордж да се почувства неудобно, а освен това подозираше, че дълбоко в себе си Тилет силно се вълнува.

— Добре — отвърна Купър и замахна безгрижно с чашата, без да обръща внимание на умолителните погледи на майка си. — Няма защо да се тревожиш за това, което мисля аз. Опасно е, когато не обръщаш внимание на онова, което мисли останалата част от страната.

Ръката на Тилет стисна салфетката. Той хвърли поглед към Джордж и направи усилие да се усмихне.

— Моят син се е самообявил за специалист по проблемите на страната. Понякога ми се струва, че на север би се чувствал повече у дома си.

Оставайки непреклонен, Купър каза:

— Дрън-дрън, та пляс. — Вече не се усмихваше. — Презирам проклетите аболиционисти с цялото им фарисейско удряне в гърдите. Но тяхното лицемерие не ме прави сляп за истината, която се съдържа в някои от обвиненията им. В момента, в който някой посмее да критикува нашата уредба, тук започваме да се браним като погнат глиган. Янките казват, че робството е зло, ние твърдим, че е благодат. Те сочат белезите по гърбовете на негрите...

— В Монт Ройъл няма да видите белези по гърба на никого — прекъсна го Тилет, заради Джордж. Купър не му обърна внимание.

— ... а ние отговаряме с многословни декларации, че робите били щастливи. За Бога, та кой лишен от свобода е щастлив?

— Внимавай какво дрънка гадната ти уста пред децата — изкрещя Тилет.

Но младият мъж беше не по-малко ядосан от възрастния.

— Вместо да се поучим от истината, бягаме от нея. Задоволяваме се с онова, което сме били от сто и петдесет години — земеделци, чиято реколта зависи от потта на черни роби. Не обръщаме внимание на хора като бащата на Джордж, макар на север те да са станали безброй. Бащата на Джордж произвежда желязо, като наема свободни хора. Това желязо се превръща в машини. Машините създават бъдещето. Янките разбират каква е повелята на века, докато ние разбираме повелята на миналия. Ако сенаторът Калхун вече не повтаря като папагал установените възгледи на щата, толкова по-добре за него. Имаме нужда от още дузина подобни.

Гласът на Клариса прозвуча с неприсъща за нея острота.

— Невъзпитано е от твоя страна да приказваш така невъздържано пред нашия гост.

— Да, по дяволите истината. Добрите маниери над всичко. — Купър вдигна чаша сякаш за тост. Тилет му изби чашата от ръката.

Негърчето с махалото се наведе. Чашата се строши в стената. Брет изпищя и се сви на стола, вдигайки ръка към очите си. Ори погледна към гостенина и сви рамене; усмивката му говореше, че се чувства неудобно и поднася извинение.

Тилет кипеше.

— Изпи много вино, Купър. Ще направиш добре да се прибереш, докато още се владееш.

— Да, точно така — потвърди Клариса и макар да го каза тихо, прозвуча като заповед.

Купър наистина се държи малко като опиянен, помисли си Джордж. По-възрастният брат стана, вторачи се в баща си и се изсмя, преди да излезе бързо навън. Тилет стана морав — очевидно подигравката вбеси главата на семейството на Ори повече, отколкото ереста.

Никой не се усмихна, нито пък проговори до края на вечерята. Джордж се почувства потиснат. Явно в семейство Мейн съществуваше разцепление. Същото, което, както казваше баща му, бавно, но неумолимо разделя страната.

9.

Макар пикникът да се състоя по време на болния сезон, събраха се повече от двеста души. Мнозина дойдоха от летните си къщи, а някои чак от Кълъмбия. Това направи дълбоко впечатление на Джордж, но не толкова, колкото появата на Джон Калхун към обед.

Сенаторът Калхун и съпругата му Флор се появиха по алеята в стара, но елегантна каляска. Около нея веднага се струпаха приятели и любопитни. Джордж беше чул някой да казва, че сенаторът прекарал нощта в Чарлстън, заедно с кочияша си и още трима негри домашни прислужници, които следваха каляската в теглена от муле каруца.

През последните трийсет години в живота на нацията нямаше друга личност, която да е оказвала по-разностранно и по-силно влияние от високия, приличащ на ястреб човек, който бързо слезе от каляската и започна да поздравява почитателите си. Джордж не можа да си спомни всички длъжности, заемани от Калхун. Знаеше, че между тях са министър на войната и вицепрезидент.

В началото на кариерата си Калхун бе горещ привърженик на Федералния съюз и Академията. Докато други оспорваха амбициозните програми за реформи на Силванъс Тайър, Калхун ги подкрепи, вярвайки, че Америка не може да съществува без здрава военна сила. Но, разбира се, сега повечето северняци свързваха името му само с едно — доктрината за обезсилването.

Сенаторът я бе изложил в началото на трийсетте години. Ставаше въпрос за протекционистко мито, което беше непопулярно в Южна Каролина. Калхун настояваше, че щатът имал суверенното право да отмени митото, а на практика това означаваше, че отделните щати могат да не се подчиняват на всеки федерален закон, който не им допада. Президентът Джаксън го притисна и го накара да отстъпи, намеквайки, че ще прибегне до изпращане на федерални войски, и така сложи край на движението за обезсилване.

Представиха Джордж на Калхун. Предположи, че сенаторът е някъде към шейсет и пет годишен. Очевидно възрастта и болестта бяха изпили лицето и високото му и здраво тяло. Но в театралния перчем

посивяла коса, отметнат над челото му, и в ярките тъмносини очи все още отекваше далечно ехо от предишна хубост.

Калхун измърмори няколко похвални думи за Уест Пойнт, сетне продължи да се движи сред гостите. Джордж остана с впечатлението, че сенаторът е един изчерпан, огорчен човек. Усмивката му изглеждаше фалшива, движенията му — пресилени.

Джордж скоро получи световъртеж от безкрайните нови запознанства. Запозна се с представители на семействата Мейн, Бул и Смит, на Рет, Хюгър, Бойкин и Ламот и Равънел. Една представителка на семейство Смит, някъде на негова възраст, изглеждаше привлечена от униформата му не по-малко отколкото той от нейното деколте. Обещаха си да се срещнат след двайсет минути на масата с пунша.

Хер Нагел, който се грижеше за образованието на сестрите Мейн, вече беше пиян-заян. Джордж му помогна да се добере до една пейка. След това прекара няколко неприятни минути в разговор с надзирателя на плантацията на Тилет, нисък янки на име Салем Джоунс. Джоунс имаше лице на херувим, но зли очи, които оставаха втрещени в една странична част от ливадата. Там стояха няколко маси с храна за група привилегирани домашни роби, на която беше разрешено да ядат, докато чакаха да ги повикат, за да обслужват гостите. Негрите на Калхун се отправиха направо към групата на робите, която започваше да става шумна. Джоунс сви устни, докато ги наблюдаваше.

Смрачи се от надвиснали буреносни облаци. Лек дъжд накара всички да се разтичат. Пет минути по-късно дъждът спря и гостите отново се разпределиха по групи, но Джордж не успя да намери момичето на Смит. Натъкна се на Ори и забеляза блуждаещия му поглед.

— Кой те хипнотизира, Клечо? Аха, разбирам — одобрителната му усмивка изчезна. — Забелязвам много пръстени на ръката ѝ. Единият е венчална халка. Това ли е дамата, в която се влюби преди две години?

— Красива е, нали? — попита тихичко Ори.

— Красива е слаба дума. Бих казал, че е очарователна. Значи това е Мадлин. Изглежда изтощена. — Но една обикновена умора едва ли можеше да обясни странно замаяния ѝ вид.

Ори предложи обяснение с думите:

— Току-що се е върнала от Нови Орлеан. Баща ѝ получил нов удар, тя веднага тръгнала, за да бъде до болничното му легло, и няколко дни след както пристигнала, той умрял. Трябвало сама да уреди всички въпроси, свързани с погребението. Нищо чудно, че е останала без сили.

Джордж почувства силното вълнение в гласа на приятеля си. През последните месеци не го бе чувал да говори за фамозната Мадлин и беше решил, че Ори е преодолял страстното си увлечение. Явно беше сгрешил.

Вгледа се по-отблизо в нея. Въпреки сенките на изтощение около очите ѝ тя беше наистина една от най-красивите жени, които беше виждал в живота си. Устните ѝ бяха червени и пълни. Бледата кожа и черната права коса създаваха чудесен контраст. Приблужи се до приятеля си.

— Запознах ли се със съпруга ѝ?

— Да. Оня простак.

Ори кимна с глава по посока на един от Ламотовци. Тогава Джордж си спомни за запознаването. Джъстин — така се казваше мъжът. Арогантен мръсник. А също и брат му Франсис, който стоеше наблизо заедно с размъкнатата си съпруга. Синът им, облечен в елегантно сако и пищна вратовръзка, се пъчеше не по-малко от баща си и чичо си. Държаха се като европейски монарси, а не като американски фермери.

— Как може да се разбира с такива хора? — прошепна той.

— Добре се справя. Мадлин би могла да очарова и самия дявол. А майка ми казва, че е усвоила изключително добре задълженията си в плантацията. Това не е нещо обичайно, защото Мадлин не е обучавана да изражда бебета и да управлява кухня. Убеден съм, че Джъстин не е способен да оцени достойнствата ѝ. Ела, ще те представя.

Младежите тръгнаха към нея. Мадлин ги видя и лицето ѝ се оживи от спонтанна радост. Боже мой, каза си Джордж, хлътнала е не по-малко от него. След миг безжизненото изражение се върна. Напомни на Джордж за човек, направил ужасяващо откритие. Без съмнение нещо, свързано със съпруга ѝ, помисли той цинично.

Мадлин се отдалечи от Джъстин. Но преди Ори да успее да я заговори, се появи Калхун. От дясната му страна вървеше Тилет, по

петите го следваха няколко мъже. Всички слушаха с огромно внимание думите на сенатора.

— Някои твърдят, че онова, което стана с обезсилването, доказвало, че доктрината е погрешна, Тилет. Не съм съгласен. Доктрината е перфектна от конституционна гледна точка. Само начинът, по който я приложихме, беше лекомислен. Предварително обречен на неуспех. Един щат не може да разчита да преодолее мощта на федералното правителство. Но няколко щата — обединени и решителни — това вече е друг въпрос.

Тилет се покашля.

— Да не би да говориш за отделяне?

Калхун сви рамене рязко, едва ли не свирепо.

— Е, това е термин, който напоследък често се чува на юг. Чух го в Чарлстън и снощи. Един джентълмен, когото уважавам, нарече отделянето единствения адекватен отговор на условието, поставено от конгресмена Уилмът.

Имаше предвид една поправка към федералното законодателство, която би осигурила два милиона долара за ускоряване на преговорите с Мексико. Уилмът беше предложил робството да бъде изрично забранено на територия, придобита в резултат на подобни преговори. Доводите за и против поправката бяха вдигнали врява на национално равнище. Камарата на представителите прие законопроекта, но Сенатът го отхвърли, преди да се оттегли на почивка през август.

— Джентълменът е прав — рече един от останалите. — Условието е крайно предизвикателно. Оскърбление към Юга.

— Какво друго може да се очаква от един демократ от Пенсилвания? — попита Тилет. — Там, на север, имат неизчерпаем запас от чувство за собствена правота.

Калхун кимна.

— Приказките за отделяне висят във въздуха именно поради тази причина. Може би това е единственият начин да се отстранят причините за недоволство в тази част от страната.

— Според мен да не се бавим повече — намеси се Джъстин Ламот. Той мина покрай жена си и я погледна намръщено. Джордж не виждаше друга причина, освен че тя проявява интерес към разговора,

една жена сред дузина мъже. Съпругата на другия Ламот се беше измъкнала.

Тилет се обърна към Джъстин:

— Колкото и да презирам някои от политиците на янките, не бих предпочел да се стигне до разцепление след всичките борби за създаването на тази страна.

Устните на Калхун се сгърчиха.

— Думата „предпочел“ придава погрешен нюанс. Ако се стигне до разпадане на съюза, то ще е защото ще бъдем принудени да го направим. Подтикнати от онези северняци, чието любимо забавление е да се гаврят с нас.

— Далеч по-добре ще бъдем като отделна държава — заяви Франсис Ламот.

— Как можа да го кажеш, Франсис?

Женският глас накара всички останали да млъкнат, да обърнат глави и да зяпнат. Джъстин изглеждаше така, като че би искал земята да го погълне. Ори видя как сепването и срамът му се превръщат в гняв.

Мадлин сякаш не го забеляза. Странното вцепенено изражение изчезна, очите ѝ придобиха живот. Веднъж продумала, не показва намерение да спре. Говореше на Калхун.

— Аз съм родена и възпитана на юг, сенаторе. Преди доста години за първи път чух да се говори за откъсване от съюза. Баща ми казваше, че идеята е зловредно бръцолевене, защото от нея няма нищо да излезе. Оттогава съм мислила по въпроса и стигнах до заключението, че съм съгласна с него.

Калхун реагира по-възпитано от останалите мъже, които се навъсиха и замърмориха. Но очевидно и той беше объркан от това, че една жена се намесва в мъжки работи. С леко повдигане на веждата си попита:

— Наистина ли, мадам?

Мадлин се усмихна обезоръжаващо.

— Разбира се. Помислете само за практическата страна на въпроса. Какво би станало, ако сме отделна държава и пазарите на памука и ориза намалеят? И преди се е случвало. Колко съчувствие... колко помощ... бихме получили от останалата част от страната на север? Какво би станало, ако на власт там дойде едно наистина

враждебно нам правителство? Какво би станало, ако приемат закони, с които да ни попречат да купуваме необходимите за ежедневието ни стоки? Зависим от Севера, сенаторе. Нямаме наши фабрики. Нито други значителни ресурси, освен...

— Имаме нашите принципи — прекъсна я Джъстин. — Те са по-важни от фабриките. — Хвана я за китката. Джордж видя как тя трепна от болка. — Но съм убеден, че сенаторът не се интересува от женски мнения.

Изплашен от яростта в очите на Ламот, Калхун се опита да бъде милостив.

— Аз винаги съм се интересувал от мнението на своите избиратели, които и...

Джъстин не го остави да продължи.

— Хайде ела, мила. Някой искаше да те види. — По страните му бяха избили алени петна. Усмиваше се като озъбен скелет.

Тя се задърпа, за да се освободи от ръката му.

— Джъстин, моля те...

— Идвай!

Дръпна я така, че я завъртя. Когато се отдалечиха от групата, Франсис се присъедини към тях. Джордж хвърли разтревожен поглед към приятеля си. За момент помисли, че Ори е способен да извърши убийство. Сетне Калхун пусна някаква шега, за да намали напрежението, и кризата премина.

Междувременно Джъстин изблъска Мадлин към далечния край на поляната, където в дълги редици стояха наредени каляските. Знаеше, че го наблюдават. Но беше прекалено ядосан, за да го е грижа. Франсис го молеше да се успокои, Джъстин наруга брат си и му заповяда да си върви. С унижен вид последният се обърна и се върна при останалите.

Джъстин блъсна жена си върху голямото задно колело на една каляска. Главината се заби в гърба ѝ и тя изохка.

— Пусни ме. Нямах право да се отнасяш...

— Имам пълно право — рече той. — Аз съм твой съпруг. Ти ме злепостави пред сенатора и приятелите ми.

Тя го изглежда яростно, а лицето ѝ пламна.

— Извинявай, Джъстин. Не съм знаела, че в Южна Каролина несъгласието с нечие мнение се е превърнало в престъпление. Не съм

знаела, че свободата на словото е ограничена от...

— Стига си дрънкала глупости! — Изви ръката ѝ и я блъсна отново върху главината. Тя изплака тихо, сетне го изгледа с отвращение.

— Копеле мръсно. За теб има значение само проклетата ти репутация, а не онези, които нараняваш според капризите си. Заподозрях го след първата ни брачна нощ. Сега вече нямам съмнения.

„А мога и завинаги да съсия скъпоценната ти репутация.“ Но колкото и ядосана да беше, знаеше, че няма да го направи.

Но Джъстин не беше на себе си. Дори опитът на Мадлин да се съпротивлява — нещо, което му се видя смайващо от страна на една жена — не би могъл да спре избухването му. Отново я разтърси.

— Ще ти кажа още нещо, в което не бива да се съмняваш, скъпа. Положението, в което се намираш. Ти си съпруга! Това означава, че нямаш право да даваш мнения по каквито и да било важни въпроси. По нашия край жените с претенции за интелект свършват зле — урок, на който покойният ти баща трябваше да те научи.

— Той ме научи, че няма нищо лошо в това, жената да мисли самостоятелно...

— Хич не ме интересуват грешките на баща ти. Нещо повече, радвам се, че никога не съм спорил по този въпрос с него. Можеше да ми се наложи да го ударя.

С рязко дръпване тя освободи ръката си и я вдигна към гърдите си.

— Ти друго не знаеш, нали? Знаеш само да удряш онези, които не са съгласни с теб, така ли? С грубиянство да постигаш своето в живота!

— Както искаш го наречи. Но запомни едно — жените и идеите не са предназначени да се съчетават. Сестрите Гримке трябваше да напуснат щата, защото забравиха този урок. Сега те живеят на север и там проповядват свобода за негрите, свободна любов, позорейки себе си и пола си. Няма да позволя моята съпруга да се държи по такъв начин. Трябва да си знаеш мястото и да не мърдаш от него. Освен това ти обещавам следното: — Наведе се към нея, копринената му кестенява коса падна в безредие над челото му. Когато я погледна в очите, предизвикателното ѝ държание се изпари и я обзе страх. — Ако

някога отново си отвориш устата и ме посрамиш, както направи преди малко, ще страдаш. Смятай се за предупредена.

Изправи се и приглади косата си назад. След това се върна към пикника, опитвайки се да се усмихва, сякаш нищо не се е случило. Но в отношенията им беше настъпила промяна и двамата го знаеха. Бяха разкрили и извадили на показ дълбоко скривани в себе си неща, за които досега само намекваха.

— Копеле — прошепна отново Мадлин. Колко сладко и жестоко заслужено би било да каже на Джъстин онова, което ѝ призна баща ѝ точно преди да умре. Да му каже докрай всичките му последни потрисащи думи.

Облегна се на колелото, опитвайки се да задържи сълзите си. Не можеше да прецени кое беше най-лошото — унижението, гневът ѝ или новата ѝ увереност, че заплахите на Джъстин не бяха празни.

* * *

Ори наблюдаваше отдалеч сцената при каляските. Рядко му се бе случвало да се чувства така напрегнат и безпомощен. Искаше да се намеси, да спаси Мадлин, да пребие Ламот. Но тя беше обвързана със съпруга си пред църквата и закона. Беше съпруга, собственост на Джъстин. Ако се поддадеше на порива си, щеше да направи нещата по-лоши за нея.

Възхити се от храбростта на Мадлин, когато тя със спокойно изражение на лицето се върна сред хората, които продължаваха шепнешком да я одумват. Мълчаливо ги проклинаше за пренебрежителните погледи, които отправяха зад гърба ѝ. Джордж забеляза възбудата му. А също и Купър, който беше научил вече доста клюки за спора на Мадлин с Калхун.

И двамата се опитаха да разговарят с Ори, но той се измъкна. Най-накрая, след като крачи безцелно насам-натам няколко минути, забеляза, че Мадлин стои сама. Плю на всякаква предпазливост и постъпи така, както през изтеклия час му диктуваха чувствата. Отиде направо при нея.

— Добре ли сте?

— Да, да. — Но не беше, личеше как кипи от ярост. — Не бива да ни виждат да разговаряме.

— Обичам ви — каза той, забил поглед във върховете на ботушите си. Имаше чувството, че го тресе. — Не мога да понасям да се отнасят зле с вас. Да се срещнем утре. Или вдругиден. Моля ви.

Тя почти не се колеба.

— Добре. Къде?

Бързо я насочи към първото безопасно място, което му дойде на ум. Тъкмо свърши и тя пое рязко дъх.

— Някой идва.

Той прошепна часа на срещата. Тя се обърна и изчезна. Той забърза в обратната посока, а сърцето му блъскаше от страх и радост.

През по-голямата част от своя съзнателен живот Натаниъл Грийн беше принадлежал на Джон Н. Калхун. Вече на шейсет и три години, той не обичаше напрежението, свързано с пътуванията и необходимостта да общува с роби с по-ниско обществено положение.

Грийн имаше две основания да се гордее: господарят му принадлежеше към най-видните хора в страната и Грийн му беше служил като домашен роб — положение, далеч по-високопоставено от това на обикновените полски работници.

Грийн беше роден в низината, но мразеше горещината, вонята и гъмжащите от насекоми мочурливи пространства. Копнееше по познатите високи плата горе в Клемсън. За прохладната, тясна къща на Калхун, със заобикалящите я лехи с цветя и диви портокалови дървета. В Монт Ройъл се чувстваше раздразнителен, а неговата раздразнителност имаше свойството да извежда на преден план склонността му към подлост.

Скоро компанията на домашните роби, събрани около определените за тях маси, му досади. Грийн имаше известни изисквания и беше изтънко запознат с границите на търпимост на своя господар. Отпи тайно няколко глътки от плоската бутилка с уиски, която държеше скрита в елегантното си ленено сако. Сетне тръгна да търси забавление.

Близо до кухненската постройка забеляза едър, як полски работник, който мъкнеше дърва за горене. Близо до кухнята въздухът

беше горещ като в пещ. Грийн се подсмихна и зачака.

Скоро робът се появи отново. Грийн го повика с жест. Показа му плоската бутилка под сакото си, после с невинна усмивка рече:

— Изглеждаш ми страшно жаден, негре. Ела ей там на сянка и се разхлади с глътчица виска.

Полският работник се изкуши, но се отдръпна.

— На негрите не се разрешава да пият. Знаеш го.

— Разбира се, че зная. Но днес е ден за веселба, а господин Калхун се прави, че не вижда.

Полският работник неспокойно погледна към робите край масите, отделени за тях. Те ядяха и бърбеха, сърбаха безалкохолен пунш. От време на време някой се отзоваваше на повикване от поляната или кухнята, други се връщаха, след като бяха изпълнили поръчка.

— Освен това не бива да се въртя около домашните негри — каза полският работник. — Започват да се надуват.

— Остави това на мен, негре. аз съм домашен негр на господин Калхун, така че ако те покания аз, няма да има нищо нередно — рече Грийн и повлече полския роб към групата. — Как те казват?

— Прайъм.

— Много хубаво име. Сръбни една глътчица.

Прайъм беше разгорещен и ожаднял. Това и убедителният начин, по който му говореше Натаниъл Грийн, надделяха над предпазливостта и той се остави да го заведат при останалите. Разбира се, те разпознаха Прайъм и започнаха да му хвърлят презрителни погледи, докато не схванаха намеренията на Грийн, който неспирно намигаше и жестикулираше зад гърба му.

Презрителните погледи изчезнаха, напрежението по лицето на Прайъм се разсея. През три-четири минути Грийн измъкваше със замах плоската бутилка от скривалището ѝ и тайно даваше на Прайъм да пие. Не мина много време и робът започна да хихика и дори високо да се смее. Останалите, с изключение на две жени, които не одобряваха подобно забавление, се подсмиваха и побутваха.

— Още малко — рече Прайъм.

— Разбира се — ухили се Грийн. — Ела си вземи.

Държеше плоската бутилка на една ръка разстояние. Прайъм се потътри напред и посегна към нея. В последния миг Грийн дръпна

бутилката от пътя му.

Прайъм налетя право върху масата. Протегнатата му ръка бутна съд с бял боб в тревата.

Грийн се засмя.

— Господи, колко недодялан си бил.

— Какво искаш от един тъп полски негър — обади се друг.

Въпреки опиянението си Прайъм започна да изпитва подозрение.

— Дай ми да пия — изръмжа той.

Грийн размаха плоската бутилка съблазнително.

— Ето го пиенето, негре. Всичкото е за теб, стига все още да можеш да го видиш.

Гръмна смях.

— Я го дай насам! — изрева този път Прайъм.

— Брей, я виж колко му порасна работата — рече Грийн и продължи да размахва бутилката. — Дава заповеди на повисокостоящи от него.

— Надува се — добави презрително друг роб.

Прайъм премига и избърса потта от врата си. Гледаше как плоската бутилка се поклаща пред него и това го влудяваше. Внезапно се хвърли напред, опитвайки се да я сграбчи в мечешка прегръдка. Грийн игриво отстъпи назад. Прайъм сграбчи само въздух.

Смехът експлодира.

Прайъм наведе глава, обърна се и се нахвърли върху останалите негри с размахани юмруци. Жените запищяха. Мъжете се разпръснаха.

Врявата накара Тилет и някои от гостите да изтичат. Тилет беше сприхав заради горещината и защото не можеше да се отърси от горчивината след скарването си с Купър. На всичкото отгоре зърна под една от масите Братовчеда Чарлс със скъсано коляно на елегантния си панталон.

С радостно въодушевление Чарлс насърчаваше и двете страни в боя.

Тилет пристигна тъкмо когато Прайъм отново се опитваше да сграбчи Натаниъл Грийн. Робът на Калхун се шмугна зад гърбовете на трима едри домашни негри. Сенаторът се появи тъкмо когато Грийн позна собственика на Монт Ройъл и възкликна:

— Този негър ми налетя! Пиян е като свиня.

Тилет нямаше нужда от обяснения, за да го разбере.

— Прайъм, върви си в колибата. После ще се оправям с теб.

Върху лицето на Прайъм се изписа страх. Разбра, че всички домашни роби ще вземат страната на Грийн, и това го накара отново да се разгневи. Пристъпи към Тилет и посочи падналата бутилка.

— Пих от това, щото негърът на господин Калхун ми даде. Правеше се на дружелюбен, после започна да ме обижда.

Тилет беше толкова оскърбен, че почти беше загубил дар слово.

— Не ме интересуват обясненията ти.

Грийн се изсмя кратко, сякаш не повярва на ушите си.

— Какво говори този негър? Всички знаем, че на негрите не се разрешава да пият. От мен не е получил и капчица. Не, господине — и погледна прочувствено към господаря си.

— Прав е — каза една черна жена. — Юначагата беше вече пьян, когато се домъкна тук.

Други домашни роби закимаха и замърмориха, че било така. За момент Прайъм не можа да повярва, че хора в неговото положение могат да му скроят такова нещо. Изглеждаше така, като че бяха забили копие в гърба му.

Праведен и гневен, Грийн размаха пръст на Прайъм.

— Спри да говориш повече лъжи, че ще ме вкараш в беля, негре.

— Не — каза Тилет и посегна към ръката на своя роб, — недей. И без това си се забъркал в голяма беля.

Прайъм се отърси от ръката на Тилет. Зрителите ахнаха, прозвуча така, сякаш се разби голяма вълна. Тилет наведе очи и заразглежда ръката си, като че ли не можеше да повярва, че Прайъм е могъл да го направи.

Тогава се появи Салем Джоунс. Едва прикривайки усмивката си, се примъкна до своя работодател. Прайъм стоеше леко приведен, със стиснати юмруци, а по бузите му течаха струйки пот. Ори и Джордж се присъединиха към зрителите. Ако Тилет не виждаше, че Прайъм е престанал да се владее до опасна степен, те виждаха.

— Най-добре ще е да си ходим — рече Калхун. — Натаниъл, би ли...

— Не — каза Тилет. — Не е необходимо да го правите, Джон. Вината е на Прайъм. — Ори забеляза, че в баща му се надига необичаен гняв. — Върви си в колибата, Прайъм. Направи го веднага или ще стане лошо за теб.

Прайъм поклати глава. Тилет се вцепени, сякаш му удариха шамар.

— За последен път ти заповядвам — каза той.

И отново робът поклати глава. Лицето на Тилет стана мораво. Надявайки се, че ще успее да предотврати по-нататъшни неприятности, Ори понечи да заговори на баща си. Преди да успее да каже нещо, Тилет направи бърз жест с ръка, сякаш хвана с кука нещо. Джоунс долови сигнала. Той измъкна дървената палка изпод пищната си горна дреха и даде знак на няколко от домашните роби да минат напред.

— Ти, Джим. Ти, Аристотъл. Хванете го.

Прайъм изрева и размахва юмруци. Мъжете се приближиха. Прайъм отстъпи три крачки и се строполи назад върху масата. Купи с ядене западаха с трясък на земята, едни се чупеха, други се разсипваха.

Джоунс остави двамата си черни помагачи да усмирят Прайъм. Сетне надзирателят се наведе през раменете на Джим и Аристотъл и удари Прайъм с палката. Направи го няколко пъти. При последния удар краката на Прайъм се подкосиха и той се смъкна на колене. Втрени изпълнени с омраза очи в господаря си, който пристъпи към него.

— Казах ти, че ще стане лошо, Прайъм. Наистина ми се иска да беше послушал.

Застанал близо до баща си, Ори попита:

— Не смяташ ли, че вече си получи наказанието?

Тилет все още беше морав. Дишаше тежко.

— Не. Прайъм развали празненството и ме посрами пред гостите. Отнасям се с хората си добре, но няма да търпя неблагодарност или непокорен дух. Ще накажа този негър за назидание на останалите.

Тилет никога не наричаше робите си по този начин. На Ори му стана ясно, че няма да успее да отклони баща си от онова, което е намислил.

И Прайъм разбра, че господарят му е небивало разярен. Той плачеше тихо, докато се отдалечаваше, куцукайки, хванат от другите двама роби.

В Резолют Мадлин се обърна за двайсети път в леглото си. Още преди час, когато си облече нощницата и духна свещите, знаеше, че няма лесно да заспи. Прекалено много се беше случило. Прекалено много имаше още да се случи, ако нямаше достатъчно смелост — или се окажеше достатъчно глупава — да го допусне.

В тъмнината прозорецът на спалнята стоеше отворен, но въздухът не помръдваше. Точно под стаята ѝ някой ходеше из къщата и я затваряше за през нощта. Навън едва доловимото движение и жужене на нощните твари служеше за фон на звука от собственото ѝ дишане.

Слава Богу, Джъстин го нямаше. Беше потеглил на кон с брат си за Чарлстън, вероятно с чувството, че тя има нужда да остане известно време сама, за да осъзнае колко чудовищни са както нейните прегрешения, така и наказанието, което я очаква, ако продължи да греши.

„Копеле“, помисли си тя, когато във въображението си видя изпълненото с чувство за собствена правота лице на съпруга ѝ. Изненадващо леко ѝ се удаваше да го нарича с разни долни епитети. Как ѝ се щеше да би могла да направи повече от това. Как ѝ се щеше да се изправи пред него с признанието, което баща ѝ направи тъкмо преди очите му да се склопят за последен път. Как копнееше да се усмихне на Джъстин и да му каже:

— Скъпи, мой болезнен дълг е да те уведомя, че си се оженил за жена с негърска кръв.

Джъстин я беше измамил, докато я ухажваше, така че щеше да е върховна справедливост да му признае, макар и късно, че го е измамила. Разбира се, неволно; не знаеше, нито подозираше истината, прошепната през бледите устни на баща ѝ, докато седеше до леглото му в плътно затъмнената стая, в която леко се смесваха миризмите на горящи свещи, пот и смърт.

През целия си живот Никола Фабре беше правил всичко възможно да осигури лек живот на дъщеря си и тези последни мигове не правеха изключение. Доколкото можа, омекоти удара; говореше бавно, но изразително за майката на Мадлин, колко прекрасна била, колко внимателна и изпълнена с любов. Едва тогава ѝ разкри, че съпругата му, по всички външни признаци бяла жена, била всъщност една четвърт негърка. Мадлин била окторонка.

— Защо... — тя сви в юмрук треперещата си ръка и я притисна върху коляното си, — защо ми го казваш сега?

— Защото ако някога го научиш от другиго, ще проклинаш паметта ми.

Неизказана остана по-страшната мисъл: „Защото си уязвима с тази истина, независимо от усилията ми да я потуля, колкото и да е невероятно някога да се разкрие.“

Двамата с жена му желяеха за Мадлин по-добър живот, отколкото би имала, ако станеше ясно, че е със смесена кръв. Квартеронки и окторонки имаха възможност да се радват на благосклонността на бели джентълмени, а дори да получават част от богатството им. Но предимствата им неизменно бяха временни, защото жена със смесена кръв не би могла да стане нещо по-добро от метреса, нещо по-добро от елегантна проститутка на бял мъж.

Никола Фабре не бе пожелал да участва в тази тъжна малка драма, така разпространена в Нови Орлеан. Оженвайки се за жената, която обичаше, бе извършил нещо, изискващо огромна смелост. Не го каза, разбира се. Но Мадлин разбра това и се наведе над леглото, прегърна крехкото, полупарализирано тяло и очите ѝ се изпълниха със сълзи.

Не, продължи Фабре, нямаше какво да се губи, а само можеше да се спечели от прикриването на някои факти свързани с произхода на Мадлин. Не било трудно да се поддържа измамата, каза той, защото майката на Мадлин била почти непозната в призрачния свят на кварталонките и окторонките в града. А прахът на времето само допринесъл за прикриването. Сега Мадлин трябвало да се присъедини към заговора на мълчанието и да запази сигурността, която така дълго се стремил да ѝ създаде.

Най-накрая той разкри най-важната причина, поради която искал дъщеря му да се омъжи за Джъстин Ламот. Джъстин бил не само мил и почтен човек — тук Мадлин обърна глава, а устата ѝ се сви в сардонична усмивка, — но освен това живеел далеч от Луизиана. На практика в Южна Каролина шансът някога да бъде изправена пред истината за произхода си бил нищожен. В Нови Орлеан възможността, колкото и малка да е, винаги съществувала. С несигурен глас Фабре промърмори нещо за някаква картина с майката на Мадлин.

— Картина ли, папа? Искаш да кажеш портрет с маслени бои, така ли?

— Да, портрет с маслени бои. — Очите му отново се затвориха, сякаш му беше трудно да говори.

— Някъде има неин портрет, така ли?

— Имаше. — Върхът на езика му бавно мина по сухите устни. Сетне отвори очи и се опита да поясни отговора си, но гласът му беше толкова слаб, думите толкова неясни, че тя не успя да схване повечето от онова, което ѝ казваше. Остана с впечатлението, че портретът е изчезнал. Кога и как той не каза.

Сетне нишката на мисълта му се загуби, тъй като излиялото му тяло започна да се тресе от леки конвулсии. Държеше ръката му и притискаше другата към бузата си, сякаш така можеше да сдържи мъката си. Извика минаващ покрай стаята слуга и го накара да потърси веднага лекаря. Десет минути преди той да дойде, Никола Фабре умря.

Почувства шока едва на следващия ден, след като се погрижи и за последната подробност по организирането на погребението. После се срина и плака почти час, сломена от смъртта на Фабре и от отвратителната тайна, с която я беше натоварил. За един кратък период го мразеше, защото я посвети в нея — да имаш дори капка черна кръв на Юг беше равносилно на това, кожата ти да е черна като ебонит.

На погребението присъстваха много от най-видните политици и делови хора в града, както католици, така и протестанти. Доведоха своите бели съпруги и когато забеляза това, Мадлин оцени ловкостта, с която баща ѝ е осъществил заблудата. Последните остатъци от лошото ѝ чувство към него я напуснаха; едновременно скърбеше и му беше благодарна.

Лежейки в тъмното, Мадлин се питаше как можа да отговори с „да“ на изречената шепнешком молба на Ори за тайна среща. Съвестта ѝ вече я измъчваше и въпреки това знаеше, че стига да има как, ще я осъществи. Готовността ѝ дойде като естествена реакция на жестокостта на Джъстин. Но едновременно с това представляваше и неоспоримо нарушение на кодекса на поведение, към който се бе придържала цял живот. Как можа да стане това, дори като се има предвид характера на Джъстин? Много жени понасяха до последния си ден такова, ако не и по-лошо отношение. Какво предизвика разликата в нейния случай?

Отговорът се криеше в нещо, което не се поддаваше на логично обяснение. Нещо в очите на младия кадет, в изисканите му обноски и срамежливото му поведение я привличаше, стигаше до нея на някакво дълбоко и първично равнище, въпреки страха ѝ, че поради възрастта си не би могъл да е онова, което изглеждаше.

Сложи опакото на дланта си на бузата и издаде тих, тъжен звук. Животът ѝ, така внимателно и съвестно подреден от покойния ѝ баща, все по-безнадеждно се объркваше. Радваше се, че Никола Фабре няма как да го разбере.

Представи си лицето на Ори. Наистина беше млад. Това правеше риска страшен, но той щеше да е един от няколкото, които имаше намерение да приеме. Друг риск щеше да поеме, напускайки Резолют за срещата. Без да маха ръката си затвори очи и съсредоточи вниманието си върху съставянето на план как да отклони подозрението, когато тръгне утре на кон. Все още лежеше в същото положение, когато заспа и засънува, че Ори я целува.

Също както Мадлин робинята Семиреймис не можеше да заспи тази нощ. Джоунс щеше да извърши нещо ужасно върху брат ѝ. Най-вероятно щеше да го бие с бич. Прайъм предизвика голяма бъркотия на пикника. През остатъка от деня робите в Монт Ройъл не говореха за нищо друго.

Повечето смятаха, че брат ѝ ще получи онова, което заслужава. Говореха лоши неща за него, защото завиждаха на смелостта му. Той винаги шепнеше за Севера, за това, че ще избяга на свобода. Останалите го наричаха хвалипръцко. Не мислеха, че ще го направи, именно защото знаеха, че би могъл, а те не. Разбира се, нямаше да успее, ако избухливостта му го довършеше преди това.

Семиреймис искаше да заспи, да забрави боя, който щеше да получи Прайъм. Обърна се на една страна, сетне на другата върху миришеция на кисело тънък сламеник. Не можеше да лежи спокойно, прекалено беше напрегната.

През затворената врата проникваше светлина. В двора на конюшната, зад къщата на стария Джунс, пламтяха запалени факли. Скоро щеше да започне наказанието. За това ѝ говореха факлите, а

също и нощната тишина. Никой по улицата на робите не се смееше, нито говореше.

Стресна се от потайно почукване. Скочи на постелката.

— Кой е там?

Сянка закри част от трепкащата светлина.

— Къфи.

— О, не, Господи — подвикна тя. — Не тази вечер, момчето ми.

Преди няколко месеца започна да си доставя удоволствие с Къфи, макар да беше много малък, прекалено малък, както казваха някои ревниви старици. Но не го бяха виждали без панталони, нито знаеха какво можеше да прави със забележителния си...

Преди да успее да довърши мисълта си, момчето беше вътре и коленичило край сламеника.

— Не съм дошъл за това. Дошъл съм заради Прайъм.

— Джоунс ще го бие с бич.

— Ъ-ъ. По-лошо. Джоунс донесе от голямата къща големия котарак. Ще го дерат с котка.

Стъписване. Мълчание. Сетне Семиреймис продума:

— Исусе Христе, Христе Боже. Това ще го убие. — И се хвана за корема.

Брат й бе разгневил господин Тилет повече, отколкото си беше представляла. Как ли се е перчил и бил Прайъм! Не видя, само чу за това; по същото време работеше на друго място. Сега искаше да се втурне към голямата къща и да моли за милост.

Къфи я разубеди. Остана при нея, шепнейки празни утешения, докато чакаха да чуят първия писък.

Забити в земята факли осветяваха ярко двора на конюшната. Прайъм лежеше на земята по корем, с разперени ръце и крака.

Джоунс беше събрал публика от двайсет мъже роби, защото ако се изпълнеше както трябва тазвечерната работа, в продължение на много години щеше да е от полза за плантацията. Можеше да остави силно и трайно впечатление у всички останали негри, които биха опитали да се бунтуват. Впечатлението щеше да се получи не само от страданието на Прайъм, но и от унижението, на което го подложиха преди това. Принудиха го да се съблече гол, да коленичи и да наведе

глава, докато завързваха с въжета глезените за китките му. Въжетата, опънати на колчета върху песъчливата почва, държаха крайниците му опънати.

В тъмнината отвъд двора на конюшната отекваха крясъците на животни и птици. Робските колиби оставаха необикновено тихи. Добре, помисли си Джоунс, много други гледаха или се ослушваха. Урокът нямаше да им се размине, а разказите на свидетелите щяха да му придадат допълнителна сила.

Едър негр на име Хармъни държеше чувал от зебло в протегнатата си встрани ръка. Чувалът подскачаше и се гърчеше, сякаш живееше свой собствен живот. Джоунс го наблюдаваше с удоволствие, докато без да бърза навличаше дебело подплатени предпазни ръкавици. Досега не бе имал случай да ги използва в Монт Ройъл, но ги държеше в сандъка си за всеки случай. Остана едновременно изненадан и очарован, че Тилет Мейн, когото тайничко презираше, наистина се оказа в състояние да заповяда дране с котка.

Джоунс мина надут покрай главата на Прайм, за да може да види добре предпазните ръкавици. Беше разместил трите кофи солена вода, които имаше намерение да плисне върху раните на Прайм. Кофите със саламура представляваха скромнен принос от страна на Джоунс.

Махна към чувала, сетне протегна дясната си ръка над него.

— Добре, Хармъни, хайде.

Неспокойният роб отвори гърлото на чувала. Джоунс бръкна в него с облечената си в ръкавица ръка. С опипване хвана и стисна задните крака на котарака. Вдигна побеснялото, пиццещо животно на светлината.

Робите преглътнаха и отстъпиха. Джоунс държеше главата си наполовина обърната, пазейки се да не би някой от размаханите като ками нокти на предните лапи да му одерат окото. Най-сетне успя здраво да хване с две ръце задните крака на котарака.

Задъхан от възбуда, Джоунс пристъпи от дясната страна на Прайм, слагайки единия си ботуш до бедрото на роба, а другия до ребрата му. Бореше се с котарака непрекъснато, но резултатът щеше да оправдае риска. Замахна с гърчещата се котка така, както би замахнал с палката си джентълмен, който играе старата игра голф. Предните нокти попаднаха между раменете на Прайм, разрязвайки и

разкъсвайки по целия си път плътта до под кръста, преди Джоунс отново да дръпне котката нагоре. Той се усмихна на окървавените нокти.

Прайъм не извика. Но почти беше прегризал долната си устна, както забеляза Джоунс, който едва ли не приветливо съобщи:

— Не сме свършили. Съвсем не.

В спалнята за гости на втория етаж Джордж легеше и не можеше да заспи. Беше съблякъл всичко, освен памучните си долни гащи, но продължаваше да се къпе в пот. Болеше го стомахът. Цепеше го глава.

Изминалият ден не беше приятен. Неприятностите, предизвикани от онзи роб, Прайъм, разстроиха и засрамирах Ори. Започна да се притеснява от Джордж, да говори само когато беше съвсем наложително. Случилото се повлия и на Джордж. За първи път от пристигането си нещо го застави да премисли всичко видяно. Мислеше най-вече за робите и за онова, което беше прочел по лицата и в очите им.

Не искаше да мисли лошо за хора, които се отнесоха така мило с него. Не искаше да мисли лошо за най-добрия си приятел. Но нещата, на които се натъкна в Монт Ройъл, го навеждаха на неизбежно заключение. А то беше много тревожно. Най-сетне разбра смисъла на онова, за което говореха у дома. Особено Върджилия.

— О, Господи — възкликна внезапно той, скачайки в леглото и извърщайки се към прозорците, които гледаха към верандата. Далеч в нощта някой крещеше.

Беше убеден, че това е робът, който получаваше наказанието си. Виковете продължиха на пресекулки около пет минути. Когато спряха, той остана да лежи, втренчил поглед в тавана. Съмняваше се, че тази нощ ще успее да заспи. Знаеше, че никога няма да забрави крясъците.

Същите крясъци накараха Купър да се втурне надолу по стълбите, а полите на потната му нощница се развяваха около краката. От седмици живееше с чувството, че в живота му се задава криза, че

положението става непоносимо. Но беше необходимо да стане някакво важно събитие, за да го подтикне към действие.

Тази вечер то се случи. Робите живееха на повече от километър от голямата къща. Щом виковете стигаха на такова разстояние, това говореше много. Прекалено много. Втурна в библиотеката, без да чука.

— Какво, по дяволите, правят с Прайъм?

Тилет погледна нагоре към сина си през задавящия облак дим от лулата си. По плешивото му теме блестяха капки пот. Всички прозорци бяха затворени. За да останат навън неприятните звуци ли?

— Заповядах да го одерат с котка.

Лицето на Купър се ожесточи.

— Господи, та това е варварство.

Тилет скочи на крака.

— Не ме интересуват набожните ти приказки.

— А твоите собствени?

— За какво говориш?

— Онази вечер много самодоволно съобщи на приятеля на Ори, че в Монт Ройъл нямало белязани гърбове. Би ли се наел да обясниш белезите по гърба на Прайъм?

— Не е необходимо да обяснявам, хлапако нахален. Прайъм е моя собственост и ще правя с него каквото си ща.

Мъжете стояха лице в лице. Купър внезапно се изпълни с чувство на погнуса.

— Той е човек. Ти го наричаш собственост. Този щат и целият проклет Юг ще се сринат заради една нечовешка идея.

— Лекцията ти съм я слушал и преди. — Тилет размаха лулата си. Тя оставяше димна дантела по пътя си през задушния въздух. Обърна гръб на сина си.

— Бъди така добър да ме оставиш сам.

На излизане Купър тръшна вратата.

На следната сутрин закуската премина унило. Джордж попита Ори за състоянието на Прайъм. Ори като че ли се разгневи на въпроса и отговори рязко, че робът почивал в болничната сграда. Няколко минути по-късно съобщи, че по обед и ранния следобед ще отсъства. Не даде никакво обяснение, нито пък се извини, че оставя гостенина

си сам, а изведнъж започна да се държи нервно. Джордж се почуди каква е причината.

Дойде Клариса, която се опитваше неуспешно да изглежда бодра, но очевидно беше спала лошо. Мълчаливо бодна в чинията си и изглеждаше едва ли не доволна, когато се наложи да хукне, за да изиграе ролята на арбитър в надвикването между сестрите на Ори.

Появи се Купър. Косата му не беше сресана. Ризата му висеше от колана на смачканите панталони. Строполи се на стола до Джордж, не обърна внимание на храната и на няколко пъти промърмори нещо с надебелял език. Само веднъж Джордж успя да намери смисъл в чутото.

— Не мога да остана тук. Не мога да остана и да помагам в управлението на такова нещо. Цялата система е не само престъпна, но и глупава. Глупава и обречена.

Купър скоро напусна стаята, олюлявайки се. Ори вдигна вежди:

— Питам се какво, по дяволите, става с него?

Прозвуча по-скоро като реторичен въпрос, но Джордж му отговори.

— Подуших вино. Не искам да казвам нищо лошо за брат ти, Клечо, но според мен е пиян.

По права линия разстоянието от Монт Ройъл до Параклиса на Спасението беше не повече от три километра. Но малката опожарена черква оставаше добре скрита в гората и до нея можеше да се стигне само като се върви по пътища, които се виеха между дърветата и през тресавището. На кон това отне почти час. Ори все повече и повече се убеждаваше, че Мадлин няма да го чака, защото всеки следващ отрязък ставаше все по-тесен и по-обрасъл. Вероятно е сметнала набързо прошепнатите от него упътвания прекалено неясни или разходката — прекалено трудна за сама жена, което беше по-вероятно.

Параклисът на Спасението затвори врати преди пет години, когато нейният креслив методистки пастор се строполи мъртъв по време на една особено неистова проповед. Не можа да се намери друг, за да го замени. И без това паството не беше голямо — няколко дребни оризови плантатори и техните семейства, както и няколко освободени черни, на които разрешаваха да се молят на балкона.

Полека-лека белите се разпръснаха. Негрите останаха. Скоро черквата придоби славата на център на незаконни събирания, място, където, както подозираха, черните се срещат, за да обсъждат забранени теми. Всеобща еманципация. Бунт. Една нощ черквата тайнствено изгоря. Говореше се, че в тази работа имали пръст братята Ламот. Освободените роби повече не се върнаха. Растителността започна да настъпва.

Представляваше великолепно място за тайни срещи, тъй както беше заобиколена от три страни от гора. От четвъртата страна се откриваше смайваща гледка към няколко километра тресавища. Буря от чувства разтърсваше Ори, докато яздеше през последния оставащ половин километър. Не се страхуваше особено от Джъстин Ламот, но се боеше, че е изложил Мадлин на ненужен риск. Напомни си сам, че тя вероятно няма да дойде. Но пък какво щеше да поиска от нея, ако се окажеше там? Да измени на мъжа си ли? Макар, от една страна, да си признаваше, че го желае, съвестта — загрижеността за доброто на Мадлин — му говореше, че това е невъзможно.

Тези чувства се смесваха с други, изтикани на повърхността от неприятностите в Монт Ройъл. Ори са срамуваше, че са дали на Джордж пример за жестокостта, която караше северняците да осъждат Юга. Неудобството на Ори го поставяше в положение на отбрана и дори, съвсем нелогично, го беше яд на приятеля му. Така че беше много нервен, когато бутна настрана последните надвиснали клони и поведе коня си към Параклиса на Спасението. Останките от почернели носещи греди и стени отдавна се бяха срутили сред разрушената основа от таби. Развалините и блатото отвъд тях изглеждаха тихи и пуси. Носът му клюмна.

Изцвили кон. Храсталакът се размърда. По брега на блатото, от лявата му страна, се появи Мадлин. Скрита от него зад някакви дървета, тя стоеше загледана към осветената от слънцето панорама от тръстики и проблясваща вода.

Скочи от коня, върза го и изтича към нея. Колко красива изглеждаше в елегантния си костюм за езда. Сграбчи я за раменете, наведе се към нея, сетне, пламнал, се отдръпна.

— Дори не се сетих да попитам дали е било опасно за вас да дойдете.

Тя се усмихна и сви рамене смутено.

— Не особено. Не днес поне. Не привличам особено внимание, когато отивам да видя пациентите в нашата болница. От една жена се очаква да го прави. Казах на моите домашни прислужници, че след посещениято си искам да поия известно време сама. Те разбират. Знаят, че Джъстин може да бъде непоносим. Освен това до утре вечер той ще бъде в Чарлстън заедно с Франсис. И все пак не мога дълго да остана.

Посегна да я хване за ръката. Усмивката ѝ изчезна, изглеждаше напрегната.

— Много се радвам, че сте тук — каза той. — Ще си помислите ли нещо лошо за мен, ако кажа — тук преглътна, — ако кажа, че искам да ви целуна?

По лицето ѝ пробяга паника, но изчезна толкова бързо, че той се запита дали не си е въобразил. Побърза да добави:

— Оттеглям си въпроса, ако мисълта за това ви смущава.

Очите ѝ заискриха, устните се отпуснаха. Крайчетата им се извиха в мила усмивка.

— Не можете, прекалено е късно. Освен това — тя отвърна на натиска на пръстите му — аз искам да ме целунете. Само че малко ме е страх, това е всичко.

Прегърна я с недодялан плам. Устните ѝ бяха нежни и хладни. Никога не беше усещал женски език така, както усети нейния, когато те се разтвориха. Срамуваше се от сковаността си, но тя се притисна плътно към него, сякаш не я забелязваше.

Шеговитостта изчезна, остана само един дълъг, напрегнат миг, докато се притискаха един към друг и се целуваха страстно, неудържимо по очи, страни и уши, разкривайки чувствата и копнежите си. Не се сдържа да го каже на висок глас.

— Мадлин, обичам те. От самото начало.

Тя се засмя със сълзи в очите. Докосна лицето му. Думите ѝ се изляха като порой.

— О, милият ми Ори. Моят рицар. И аз те обичам, не го ли знаеш? Също като теб го разбрах в деня, когато се срещнахме, и оттогава се опитвам да го отрека. — Започна отново да покрива лицето и устата му с целувки.

Естествено и без да иска ръката му се вдигна към гърдите ѝ. Тя потрепери и се притисна още по-силно. После се отдръпна. Знаеше,

също както и той, какви биха били последиците, ако се оставят чувствата им да надделят.

Седнаха върху основите от таби, загледани как белите чапли се вдигат от блатото, описвайки красиви, извисяващи се извивки. Той я прегърна, тя се отпусна до него — седяха съвсем чинно, като фигури на семеен портрет.

— Съпругът ти... — покашля се той. — Съпругът ти отмъсти ли си по някакъв начин, когато се върнахте у дома?

— О, не. Дребното унижение в Монт Ройъл беше предостатъчно. Ори се навъси.

— Ще ми кажеш ли, ако някога ти причини физическа болка?

— Никога не е стигал дотам. Жестокостта му е по изтънчена. И по-опустошителна. Както съм установила, Джъстин знае безброй начини да нарани духа. Знае как само с присмех или поглед да лиши човека от всякакво чувство за собствена стойност. Според мен мъжете в този щат не би трябвало да се страхуват от бунта на робите си, а от бунта на съпругите си.

Той се засмя, сетне докосна ръкава на костюма ѝ за езда.

— Наистина не пести от материалните неща. Колко струва това?

— Твърде много. Прав си, не се скъпи за нищо, освен когато става дума за внимание към останалите. Сметне ли, че имам нужда от нещо — купува го. Позволява ми да правя каквото пожелая, стига да не забравям, че съм Ламот. И жена.

— Нямаше да е така, ако беше омъжена за мен. Как бих искал да беше!

— И аз бих искала. Много, много.

— Не трябваше да те моля да се срещаш с мен по този начин, но... — погледна към нея, опитвайки се да скрие болката си, — ... но трябваше веднъж поне да ти кажа какво чувствам.

— Да. — Погали го леко по бузата. — И аз също. — Целуна го продължително и страстно.

Докато отново почиваха, в гласа ѝ се прокрадна нова нотка на огорчение.

— Джъстин започва да смята, че съм се провалила като жена.

— Защо?

— Не съм му родила деца.

— Това да не е... искам да кажа... — Спря и се изчерви.

— Не е поради липса на усилия от негова страна — каза тя и също леко се изчерви. — Той много... много енергично се опитва да стане баща.

Ори се почувства така, сякаш забиха нож в стомаха му. Седеше неподвижен. Болката отмина, но бавно. Мадлин продължи:

— Позволявам си да бъда откровена, защото нямам с кого да споделям тези неща. Всъщност — обърна се с лице към него и стана сериозна — аз съм убедена, че не съм забременяла по вина на Джъстин. Доколкото разбрах, първата му жена също била ял... бездетна.

— Вярно е — каза Ори.

— Разбира се, не бива никога да казвам, че причината е в него.

— Не ти разрешава да имаш подобни идеи?

— Не ми разрешава въобще да имам идеи.

През следващия час говориха за най-различни неща. Приятелят му Джордж. Войната, която ще отведе двамата в Мексико и, предполага се, ще се бият. Непокорството на Прайъм и наказанието, както и последвалият семеен скандал. Всички тези неща някак си не изглеждаха действителни. За известно време не съществуваше друга вселена извън това закътано място, а в нея — никаква друга сила извън любовта им.

Накрая обаче слънцето започна да захожда и светлината се промени. Мадлин стана.

— Трябва да си вървя. Не мога да идвам пак тук, мили ми Ори. Целуни ме за сбогом.

Прегръщаха се, галиха се и дадоха воля на чувствата си за няколко трепетни минути. Сетне ѝ помогна да се качи на коня. Докато все още водеше коня си около разрушените основи, грациозна, възседнала странично, тя погледна, назад, сетне дръпна юздите.

— Сигурна съм, че като се върнеш от Мексико, ще се виждаме от време на време. По гости, по сватби. И винаги, когато те погледна, ще знаеш точно какво чувствам. О, Ори, толкова те обичам!

Прозвуча едновременно като радостно признание и вик на болка. Тя изчезна от погледа му, а той потегли към къщи двацет минути по-късно. Почти му се щеше тази среща да не беше се състояла. Само беше разчоплила голямата рана вътре в него, която веднъж се беше затворила, но сега никога вече нямаше да зарасне.

10.

Същия ден след вечеря Джордж и Ори се разходиха до пристана за кораби. Джордж пушеше пура. Ори не обясни отсъствието си, но очевидно беше напрегнат. Това, а и събитията от предишния ден правеха и Джордж сприхав.

Седнаха на две стари бурета, загледани как Ашли отразява първите вечерни звезди. Внезапно горе в къщата тропна врата. Видяха как Клариса се забърза по алеята, която водеше към робското селище.

— Изглежда разстроена — каза Джордж.

— Предполагам, че Прайъм е зле. Брет ми каза, че мама е ходила два пъти следобед в болницата.

Джордж пусна струйки дим от носа и устата си.

— Тя много съвестно се грижи за вашите роби, нали?

— Има основание. Те не знаят как да се погрижат за себе си. Като деца са.

— Може би е така, защото не им се разрешава да бъдат други.

— Е, хайде. Нека да не спорим.

— Споровете са за политиците. Аз просто изразих едно мнение.

— Надявам се, че си свършил — сопна се Ори.

Тонът на Ори подсказа на Джордж, че ще направи добре да прекрати разговора. Но нещо не му позволяваше да постъпи по този начин. Съвестта го тормозеше — едно ново изживяване — и той не можеше да бъде доволен или да се чувства честен, ако премълчи онова, което мисли. Заговори тихо, но твърдо.

— Не, не съвсем. Семейството ти е чудесно, Ори. Изискано. Любезно. Много просветено в редица отношения. Същото би могло да се каже за повечето ти съседи. Поне онези, с които се запознах. Но робовладелството, виж — съгласен съм с брат ти. Робовладелството е като залък, който човек не може да преглътне, колкото и упорито да се старае.

— Смятах, че тези неща не те тревожат.

— Така беше. До вчера. — Джордж изтръска пепел от пурата си.
— Какво му направиха на онзи роб?

Ори не откъсна поглед от обсипаната със звезди река.

— Не зная. Каквото е било, е било необходимо.

— Но точно това не мога да преглътна. Не би трябвало да е необходимо едно човешко същество да наранява друго. Ако една система го прави необходимо или го оправдава, тогава системата е порочна.

Ори се изправи, гневно се намръщи. Джордж беше поразен от острия тон на приятеля си.

— Нека ти кажа нещо за южняците. На южняците им идва до гуша да ги критикуват за всичко, което става тук, янки, изпълнени с чувство за собствена правота. Купър имаше какво да разкаже за жалките условия, в които живеят работниците от фабриката на Хазардови. Нима икономическото робство е по-малко осъдително от онова, срещу което възразяваш?

Джордж също скочи на крака.

— Я почакай. Тези фабрични работници...

— Не, ти почакай. Преди да сочи с пръст, Северът трябва да оправи собствения си дом. А ако на юг има проблеми, южняците ще си ги решават сами.

— Не забелязвам да решавате нещо, приятелю. А ставате дяволски самодоволни и докачливи, когато някой ви каже да побързате.

— Ставаме докачливи, когато ни го казват янки. Страшно се ядосваме. Северът се намесва в работите на Юга от трийсет години. Ако това продължава, може да доведе само до едно.

— Отделно робовладелско правителство? Твоите приятели южняци в Уест Пойнт винаги излизаха с тази заплаха. Ами добре, хайде. Отделете се!

— Не, не заплашвам с такова нещо — отвърна Ори. — Но обещавам неприятности, много неприятности за всеки външен човек, който настоява да каже на южнокаролинците как да мислят и какво поведение да имат.

— Аз включен ли съм в понятието „външен“?

— Напълно — отговори Ори и тръгна по кея.

Джордж помисли дали да не си събере багажа и да си тръгне същата вечер. Но не го направи. Знаеше, че Ори е дълбоко разстроен и подозираше, че причината няма нищо общо с темата на спора им.

Въпреки това кавгата го смути. Тя му позволи да види въпроса за робството в нова и мрачна светлина.

Можеше да разбере как по въпроса за робството биха се скарали случайни познати или естествени опоненти, каквито са политиците. Но щом беше в състояние да постави под заплаха отношенията между добри приятели, проблемът беше дълбок и тежък.

Следващите няколко дни минаха в атмосфера на напрежение и неискрена любезност. Приятелите не се сдобриха, докато не настъпи вечерта преди деня, определен за заминаването им за Чарлстън. След няколко чашки инициативата пое Ори.

— Виж какво, от нас се очаква да се бием с мексиканците, а не помежду си.

— Абсолютно вярно — отговори с огромно облекчение Джордж. — Извини ме, че си пяхнах носа в твоите работи.

— Аз се извинявам, че се опитах да ти го отсека.

Подновиха приятелството си и отново се заклеха в него с по още една чаша. Но и двамата не забравиха кавгата и причината за нея.

Каботажен кораб ги отнесе покрай Флорида до Мексиканския залив. Морето беше бурно. През първите няколко дни Джордж прекарваше дълго време надвесен над перилата. Когато параходът пристана в Нови Орлеан, за да натовари запаси от провизии, той беше благодарен за възможността да се добере със сетни сили за няколко часа до здрава почва под краката си.

Двамата с Ори се разходиха по дигата и в стария квартал, сетне пиха в едно кафене горчиво черно кафе. Джордж беше купил три вестника и след като поръча второ кафе, навакса с новините. В края на септември генерал Тейлър беше нападнал и завладял Монтерей и благодарение на това беше станал още по-голям герой. Политиците заявяваха, че Тейлър ще бъде следващият кандидат за президент от вигите, освен ако началникът му генерал Скот, също техен привърженик, нямаше свои собствени амбиции. В далечния Запад американците бързо завладяваха Испанска Калифорния, която Съединените щати вече бяха анексирани с прокламация.

Понякога на Джордж му беше трудно да повярва, че неговата страна и Мексико водят война. Преди малко повече от двайсет години

мексиканското правителство беше подканило янките да колонизират щата Коауила и Тексас и бяха дали концесия на американския *empresario* Мозес Остин да осигури желаните заселници.

Разбира се, това беше станало може би в последните часове на продължителното управление на Мексико от Испания. Страната скоро извоюва независимостта си и това сякаш сложи началото на неприятностите. На няколко пъти Конституцията от 1824 беше подкопана от революции. Правителствата идваха на власт и падаха със смайваща скорост.

Годината 1836 донесе кратката, брутална борба за независимостта на Тексас. В началото на март същата година бяха изклани тексасците, които отбраняваха мисията Аламо. Малко повече от месец по-късно, при Сан Хасинто, хората на Сам Хюстън спечелиха войната и свободата на републиката. Мексиканското недоволство тлееше още оттогава.

Джордж откри, че в новините отново се споменава едно име, свързано с мексиканско-американските отношения през последните две десетилетия. Генерал Антонио Лопес де Санта Ана доброволно се върнал от изгнание в Куба, заедно със свитата си и седемнайсетгодишната си съпруга. Както предполагаха — за да поеме командването на мексиканската армия, при това не за първи път.

Вече петдесет и две годишният, жилав и лукав Санта Ана беше воювал на толкова различни страни и фракции, че за да се ориентира в пъстрата му кариера, на човек му беше необходим едва ли не справочник. Беше служил на Испания като млад офицер, после се беше присъединил към бунта срещу родината си. В различни периоди беше изпълнявал ролята на военен ръководител, президент и диктатор на Мексико. Спечелил бе кървавата победа при Аламо, сетне загубил в Сан Хасинто и заловен най-позорно, докато се опитвал да избяга предрешен в мръсна престилка и по пантофи.

При Тампико, докато защитавал страната си срещу опит на испанците да я завладеят отново, този Наполеон на Запада, както сам се наричаше, беше загубил единия си крак. По-късно, докато беше на власт, кракът беше превърнат в светиня и изложен в Мексико Сити; сетне, когато съдбата му се промени, тълпите го влачиха по улиците. „Не може да се отрече, че този човек винаги успява да оцелее“, си каза Джордж. Санта Ана вървеше натам, накъдето духаше по-силният

вятър и нищо не можеше да послужи за по-добър пример от текущия граничен спор.

Като победен пълководец Санта Ана лично беше подписал мирния договор от 1836, признавайки Рио Гранде за граница на Мексико. Сега заявяваше, че макар името му наистина да стояло под документа, единствено той го бил подписал. С други думи, мексиканското правителство не го било подписало и следователно Мексико имало пълно право да отхвърли договора и да се бие за оспорваната територия, естествено под командването на Санта Ана.

Когато Джордж се опита да разговаря за това с Ори, установи, че той не проявява интерес към темата. Почуди се каква ще е причината за окумената физиономия на Ори, докато не се сети, че Мадлин Ламот произхожда от Нови Орлеан. Джордж веднага заяви, че би се върнал на борда на кораба, за да напише отдавна отлаганото писмо до дома.

Ори каза, че и удоволствие ще си тръгне. Настроението му се оправи в мига, в който обърнаха гръб на града.

Параходът запори през залива, насочвайки се към устието на Рио Гранде. Внезапна буря, нещо обикновено за сезона, но този път особено силна, повреди лявото му гребно колело, принуждавайки капитана да пусне котва край остров Сейнт Джоузеф, за да го ремонтира. Лихтери отведоха всички военни пътници на брега в Корпъс Кристи. Понякога наричано Кингс Ранч, селището бе жалко, с общо около четирийсет къщи и магазини на западния бряг на река Нуесес.

Няколко часа приятелите се движиха поотделно. Ори беше пленен от равния, песъчлив терен на тексаския бряг. Докато се разхождаше по калната главна улица, той се слиса като видя зад небоядисаните сгради да пасат спокойно няколко антилопи. Запомни предупреждението на един от търговците за тарантулите и го предаде на Джордж, когато се срещнаха. Приятелят му проявяваше интерес към друг вид дивеч. Обаче докладът му не вдъхваше надежди.

— Видях всичко на всичко едно момиче. С лицето ѝ камъни да чукаш. Може би тази вечер ще имам повече късмет.

— Къде?

— На вечеринката. Местните жители я уреждат за всички зловещи, заседнали военни. Кълна се, че ще полудея, ако съвсем скоро не стисна в ръце дамски кръст.

Вечеринката се състоя в една плевня, в търговския пункт на полковник Кини. Накачиха фенери, по рафтовете наковаха малко проядена от молци украса. По пръстения под пръснаха прясна слама, доведоха цигулар, импровизирани маси на дървени магарета бяха отрупани с кейкове, паеве и торти, имаше и огромна купа с пунш от уиски. Присъстваха около осемдесет офицери и сержанти и може би наполовина на техния брой граждани, от които само седем от женски пол. Точно една от седемте беше привлекателна и се радваше на вниманието на повечето.

И го заслужаваше. Беше стройна, зашеметяваща червенокоса дама на около двацет години. Кожата ѝ беше бяла като гъста сметана, а очите ѝ — най-сините, които Джордж някога бе виждал. Той не се стресна от изненадващата ѝ височина и от дузината офицери, които вече я бяха наобиколили.

Някои от тях бяха майори и полковници и сигурно щяха да му излязат насреща с чиновете си, ако опиташе пряко нападение. Срещу врага трябваше да се приложи обходен маньовър. Докато дойде цигуларят, Джордж се приближи към купата с пунш и с усмивка се представи на различни граждани. След пет минути научи каквото му трябваше и направи план.

Закрачи твърдо и се приближи до един цивилен, застанал на широкия отворен вход на плевнята. Беше прекарал половин час да почиства от светлосините си панталони праха, полепнал от пътя, да лъска месинга на дръжката и украсата по ножницата на дългата около метър сабя на пехотен офицер.

Човекът, на когото искаше да направи впечатление, беше червендалест, с нос като копче и къса, непокорна коса, повече бяла, отколкото червена. Носеше старомоден костюм от черен плат. Джордж вдигна тост с чашата си за пунш.

— Чудесна вечеринка, господине. Вие, тексасците, сте добри домакини.

С кисела усмивка мъжът отвърна:

— По време на война, господин лейтенант, патриотизмът понякога превишава предпазливостта.

— Не ви разбирам, господине.

— В Корпъс Кристи обществото има възможно най-лошото мнение за военните. На път за Рио Гранде войските на Зак Тейлър лагеруваха тук. Градчето няма лесно да забрави това преживяване. За щастие, тексасците знаят как да бранят себе си и дъщерите си — каза той и потупа с длан огромния пистолет, който висеше в кобур на дясното му бедро. Дулото му беше дълго почти трийсет сантиметра. Колт Патърсън, реши Джордж, вероятно калибър 36.

— Така ли? Да не би да водите със себе си дъщеря?

Руменоликият мъж му хвърли развеселен поглед.

— Не съм казвал такова нещо, момчето ми. Но ти очевидно си събрал сведения. Това ли те накара да дойдеш да разговаряш с мен?

Джордж преглътна, сетне се засмя.

— А мислех, че постъпвам хитро. Прав сте, господине. При тази тълпа не мога да разчитам на особен шанс да се запозная с нея. Ще имам преимущество, ако вие ме представите.

— Може да не си хитър, но в замяна на това си умен. Обаче не мога да те представя, след като не зная името ти.

— Лейтенант Джордж Хазард. Осми пехотен полк.

Набитият човек подаде ръка.

— Патрик Флин. Родом от Капомоър, околия Лимърик, но вече се смятам за тексасец. Тук съм от достатъчно дълго време. Пристигнах през годината, след като полковник Кини откри търговския си пункт. Същата година загубих съпругата си, но двамата с Констанс успяхме да оцелеем — макар тук с юридическа дейност и бълха да не можеш да изхраниш.

— Значи сте адвокат? В този град ли?

— Понякога отивам за по месец в Сан Антонио. Всъщност там си изкарвам прехраната. В Сан Антонио се водят много дела. Завърших право още в Белфаст. Подготовката там е много добра — цялото това корабоплаване в езерото създаваше всевъзможни заплетени юридически казуси. Поредица злополуки ме отведоха в Тексас по времето, когато Сам Хюстън се бореше да го извоюва от мексиканците. Заселих се в Корпъс Кристи, защото смятах, че ще се превърне в пристанищен град с много работа за адвокати. — И отново с кисела усмивка добави: — Събитията не оправдаха надеждите ми. — Отметна назад глава и пресуши чашата с пунш. — Нито жаждата ми.

— Но сигурно ви харесва тук.

— О, така е. — Флин кимна. — Тук въздухът е свободен и пространството е свободно. Няма ги снобските ограничения, на които се натъквах като момче в старата родина. Някои местни граждани се отнасят с недоверие към римокатолическата ми вяра, която не мога да упражнявам, тъй като наоколо няма католическа църква, но това прави резултата равен, защото аз пък съм противник на преобладаващото схващане за робовладелството.

— Чувал съм, че повечето тексасци го подкрепяли.

— Със съжаление трябва да заявя, че отговаря на истината. Често казвам, че човек работи за бучката захар на личното си преуспяване повече, отколкото за камшика на робския надзирател. Но тази истина съседите ми не желаят да чуят. В повечето случаи се ограничават да мърморят и ругаят, но има няколко луди глави, които биха искали да ме прогонят, защото намирам смелост да казвам подобно нещо. Не го правят, защото знаят, че, как да кажа, мога да разчитам на себе си.

Засмя се и отново докосна дръжката на своя колт.

— Но ти искаш да се запознаеш с Констанс.

— Да, наистина. Много искам.

— С удоволствие ще те представя веднага щом я спася от тази глутница тъпаци — никой от тях не проявява твоето въображение. Да не би случайно да си ирландец?

Джордж се засмя.

— Не, господине.

— Ще се опитам да погледна със снизхождение на този недостатък.

Адвокатът се отдалечи с широка крачка. Джордж си оправи яката, видя Ори да се насочва към него и му даде знак да не идва. Ори се огледа, разбра какво става и се присъедини към други кандидат лейтенанти, застанали до казана с пунш с мрачно изражение на лицата си.

Патрик Флин измъкна дъщеря си от групата старши офицери. Джордж се опита да не обръща внимание на враждебните им погледи и да съсредоточи вниманието си върху момичето. Едновременно раздражена и развеселена от начина, по който баща ѝ я беше сграбчил за китката и издърпал, тя позволи да я доведат при Джордж и да ѝ го представят.

— Констанс, това е лейтенант Хазард. Той искаше да се запознае с теб и знаеше, че има по-добри шансове, ако първо говори с мен.

— Но откъде е бил сигурен, че аз искам да се запозная с него, татко? — попита момичето с язвителна усмивка.

Джордж се изпъна, за да изглежда колкото е възможно по-висок. „Господи, та аз съм все още пет сантиметра по-нисък.“ Усмихна се и погледна право в бляскавите ѝ сини очи.

— Дайте ми пет минути, госпожице Флин, и ще премахна всякакви съмнения.

Констанс се засмя. Тя зърна да ги дебне един майор от драгуните със свирепи мустаци и хвана Джордж за ръка.

— Да танцуваме, господин лейтенант, или няма да ни оставят и тези пет минути.

Той не се нуждаеше от повече подканяне. Цигуларят скрибуцаше валс. Джордж се понесе с Констанс покрай кипящия от гняв майор и се озова на дансинга. В прегръдките му тя беше нежна и миришеше сладко, толкова пленително и прекрасно, че той внимаваше извънредно много как я държи. Тя забеляза това.

— Едва ме докосвате, лейтенанте. Да не се боите, че ще се счупя?

— Защо, не, вие не сте чуплива, вие сте изключително ме... искам да кажа...

Задави се по средата на изречението. Какво му ставаше, по дяволите? Обикновено не се смущаваше така от момичетата. Държеше се като Ори, който сега го наблюдаваше от масата с пунша. На лицето му се беше изписала широка, самодоволна усмивка.

До края на този танц разменяха несъществени реплики. Той ѝ разказа някои неща за Уест Пойнт и за дома си в Пенсилвания. Тя повтори голяма част от сведенията, които баща ѝ му беше дал. Главата на Джордж се въртеше. Така и не успяваше да подбере най-точните думи, камо ли да ги изрече с нещо подобно на чар. От своя страна Констанс оставаше напълно спокойна, усмихваше се и приказваше, без какъвто и да е признак на смущение.

Скоро установи, че тя е не само красива, но и интелигентна.

— Татко ме изпрати в една академия за млади жени в Сан Антонио. Той е привърженик на това, жените да получават образование. За човек с неговия произход е много либерален. Заявява,

че вярата в Света Троица не бива в никакъв случай да изключва здравословен интерес към светските дела.

Джордж се усмихна и малко се отпусна.

— Баща ви ми хареса.

— Сигурно и той ви е харесал, инак нямаше да ни запознае. Много се радвам, че го направи.

— Наистина ли? Госпожице Флин, това е чудесно.

В пристъп на въодушевление той я завъртя в още една валсова фигура. Миг по-късно тя леко потупа ръката му с ветрилото си. Искеше да спре да танцува. Подчини се.

Всички наоколо ги гледаха с ухилени физиономии. Дори Ори едва прикриваше глупава усмивка. Констанс му прошепна:

— Музиката спря преди няколко секунди, лейтенант Хазард.

— Така ли? Дявол... Искам да кажа... Госпожице Флин, нямаш намерение да ругая пред...

— Господин лейтенант — прекъсна го тя. — Аз ще съм онази, която ще ругае, ако позволите да попадна в ръцете на онзи драгун, който се е насочил към нас. Моля ви да ме изведете да се поразходим.

— С удоволствие!

Джордж ѝ подаде ръка и двамата тръгнаха към вратата на плевнята. Мустакатият майор ги последва, а ядът му растеше с всяка изминала секунда. Намираше се само на три крачки зад тях, когато Патрик Флин се препъна, блъсна се в майора и едва не обърна пунша си върху униформата му. Но пък заля офицера с толкова многословни извинения, че онзи нямаше как да му се ядоса.

В това време Джордж и Констанс се измъкнаха през вратата навън в тъмнината.

— Влюбен съм — заяви Джордж няколко часа по-късно.

— Това било значи — отбеляза Ори. — Мислех си, да не би да е някакво нервно заболяване. Досега не съм те виждал така втрещен пред момиче. Или пък да не знаеш какво да кажеш.

Двамата газеха по брега на реката към белите палатки и фенери на лагера, издигнат като импровизиран подслон за хората от парахода. Джордж се сепна, когато голям заек пресече със скок пътя му. Сетне, след въздишка, несъмнено изпусната от отчаяно влюбен човек, каза:

— Струва ми се, че ме харесва. Но не съм сигурен.

— Разбира се, че те харесва. Нали прекара по-голямата част от вечерта в твоята компания? А имаше избор. Не непременно от по-красиви от теб мъже — Ори очевидно му се надсмиваше, но добродушно, — но все пак мъже, които не бяха за изхвърляне.

В отговор Джордж тръсна някакъв епитет и удари приятеля си по ръката. Ори се разсмя. А Джордж отново въздъхна.

— Надявам се, че ремонтът на парахода ще трае поне седмица. Покани ме утре на обяд. Варено говеждо по тексаски с картофи.

— Вече обсъждаме готварските й способности значи? Говориш така, сякаш си открил най-голямата любов в живота си — отбеляза тихо Ори.

— Кълна се, че може и да си прав. В момента, когато я прегърнах, почувствах... как да кажа, нещо съдбовно. Но ако се получи нещо трайно, ще има проблеми. Тя е ирландка и католичка на всичко отгоре. Там, на север, на това невинаги се гледа с добро око.

— Ставаш ужасно сериозен.

— Не зависи от мен. Нито пък ме е еня. Джордж Хазард, господарят на нежния пол, този път е напълно безпомощен. Това е най-странното от всичко.

— Не, не е. Прекрасно те разбирам.

Джордж схвана, че Ори му казва нещо, но беше прекалено възбуден, за да чуе думите или пък да забележи тъгата в гласа на приятеля си.

Далечна свирка оповести последната подкана да се качват в лихтера. Джордж разтърси ръката на Патрик Флин.

— Довиждане, господине. Отнесохте се прекрасно с един чужд човек.

— Ти вече не си чужд човек, момчето ми — каза адвокатът, хвърляйки бърз поглед към дъщеря си. Констанс беше метнала лек шал и нервно си играеше с чадъра. Флин сложи свободната си ръка на рамото на Джордж и леко го стисна. — Пожелаваме ти добър път към бойната зона и безопасно изпълнение на дълга ти. Искаме пак да дойдеш.

— Да, господине, ще го направя.

В гласа му звучеше повече надежда, отколкото сигурност. Във вестниците беше прочел достатъчно, за да знае, че вече много хора бяха загинали в Мексико не само от вражеския огън, но и от болести. Много още щяха да погинат преди войната да свърши. Допреди няколко дни не се тревожеше за тези неща. Сега, в това смешно селце на голия бряг, животът внезапно стана удивително ценен.

Двамата с Констанс излязоха от къщата. Джордж пристъпи от дъсчената площадка в калта и вдигна ръка. Тя стисна пръстите му в своите и едва тогава слезе долу при него и отвори чадъра.

Беше печален есенен ден с намек за зима в поривите на вятъра. Той взе чадъра и предложи на момичето другата си ръка. То притисна гърдта си към ръкава му и по този начин мълчаливо му заговори. Докато бързаха към пристана, където се товареше последният лихтер, започна да ръми.

— Ще ми пишеш ли, Джордж?

— Редовно. Всеки ден! Ще ми отговаряш ли?

— Знаеш, че ще ти отговарям. Трябва да се върнеш веднага щом имаш възможност.

— Обещавам ти. Искам да те представя в Пенсилвания. Да те запозная със семейството си.

Знаеше, че Констанс ще ги очарова и може би дори ще преодолее предразсъдъците по отношение на католиците, които владееха страната. Но ако по някаква случайност семейството не я посрещнеше добре, той нямаше повече да се смята за Хазард. За тези броени дни тя се бе превърнала в негова вселена, заради нея щеше да се бои от случайни мексикански куршуми така, както никога преди не се бе страхувал.

— Татко е под силното впечатление на онова, което му разказа за семейството си — рече тя. — Той смята, че повечето тексасци са глупаци, защото не искат да признаят, че фабриките стават по-важни от фермите.

— Семейството на моя приятел Ори също не иска да го признае.

— Понякога южняците са страшно тесногръди.

Не по-тесногръди от северняците, помисли той, спомняйки си една случка във Филаделфия през седмицата, преди да потегли за Монт Ройъл. Мръсни думи и изречения бяха наплескани с червена боя по целите стени на една католическа черква. Дори брат му Стенли,

който далеч не гледаше с добри очи на папистите, беше скандализиран, макар и повече от езика, отколкото от подбудите за този акт.

В лихтера седяха трима старши офицери. И тримата нетърпеливо навъсени. Кормчията даде знак на Джордж да побърза. Нов порив на вятъра изтръгна чадъра от ръката му и го запрати да плава по водата, където започна да подскача като дантелена лодка.

Мъжете в лихтера му се смееха. Джордж не го беше еня. Умът и сърцето му бяха изпълнени с Констанс, с нейната развята от вятъра огнена коса, със сините ѝ очи, впити дълбоко в неговите, с опръсканите ѝ от дъжда бузи...

Впрочем не. Изведнъж сепнато разбра, че това не беше дъжд, а сълзи.

— Констанс, досега не съм казвал такова нещо на никое друго момиче. Може да ме сметнеш за невъзпитан и нахален, тъй като се познаваме от толкова малко време. Въпреки това не мога да не ти... — пое дълбоко дъх и направи крачката. — Обичам те.

— И аз съм влюбена в теб, Джордж. Ще ме целунеш ли?

— Пред хората ли?

— Пред хората. Насаме. Навсякъде... и завинаги.

Последните думи отекнаха като слаб вик. Тя обгърна с ръце врата му и пламенно го целуна.

Той я притисна към себе си, тялото му се сля с нейното и направи раздялата още по-напрегната и тъжна. Червената ѝ коса продължаваше да се вее и да го удря по бузите. Усети по лицето му да се стичат неподобаващи на мъж сълзи — не нейните, неговите — и пет пари не даваше, че ги гледат.

Кормчията подвикна:

— Последно повикване, господин лейтенант. Качвайте се или ще ви обявят за дезертьор.

Отвъд един пясъчен нанос параходът наду свирката си. Джордж се отскубна и изтича надолу по кея. Скочи в лихтера и падна върху един полковник от артилерията, който грубо го изруга.

Седна на средната седалка, гребците се напънаха, лихтерът се изтегли. Дъждът го шибаше. Осъзна, че е загубил шапката си. Нямаше значение.

Констанс Флин остана на кея, с вече напълно разпусната коса. Тя се вееше като червено знаме над раменете и надолу към кръста.

— Ще се върна — продума тихо Джордж. Седналият до него офицер зяпна.

Повтори го отново на ум, докато гледаше как фигурата на момичето се смаява заедно с грубите постройки на градчето. „Ще се върна!“

Обещание, но едновременно с това и молитва.

11.

Сержант Джезръл Фликър се вгледа в празния бряг.

— Никаква следа от мазнокожите. Много странно. Та ние съвсем не сме крили, че правим десант.

Седнал до него в клатещата се десантна лодка, Ори изръмжа:

— Кога най-сетне ще ни изпратят, по дяволите? Ако зад онези дюни има стрелци, могат да ни изпозастрелят един по един като риби в каче.

Кръглото като луна лице на Фликър остана невъзмутимо. Беше от редовната армия — лаконичен кентъкиец, десет години по-голям от Ори. И на двамата беше ясно, че той е човекът, който командва взвода. В отговор на нервното избухване на Ори той отбеляза:

— Хайде, хайде, господин лейтенант. Зная, че горите от нетърпение да видите бой, но, повярвайте ми, не е чак толкова приятно.

Ори се намръщи. Лесно му беше на сержант Фликър да гледа отвисоко на величието на битките, бил е в разгара им в Монтерей и другаде и е оцелял. Но Ори още не беше изпитан в бой. Беше прекарал вече почти шест месеца в Мексико, а единствените изстрели, които беше чувал, се дължаха на проклетите доброволци, които все се напиваха и си прострелваха пръстите на краката.

Някои от хората на Ори бяха позеленели — силното течение откъм сушата караше лодката непрекъснато да мърда. Дълга дванайсет метра, тя беше една от сто и петдесетте, поръчани от генерал Скот конкретно за този десант. Всяка побираше осемчленен екипаж от военни моряци и четирийсет до петдесет войници. На практика доставиха само шейсет и пет и сега те бяха разположени в линия непосредствено край плажа Коладо срещу остров Сакрифисиос, на около четири километра под пристанищния град Веракрус. Там, извън обсега на защитната артилерия на града, Скот имаше намерение да предприеме своя пробив навътре в сушата към Мексико Сити.

Джордж и Ори служеха в различни роти на Осми пехотен полк. И двете бяха включени в първата десантна вълна и заедно с други

подразделения на пехотата и артилерията влизаха в състава на Първа бригада на генерал Уърт. Взводът на Ори се състоеше от ирландци, немци, няколко унгарци и шестима души, родени в Америка. Дори и в мирно време преселниците съставяха голям процент от военните сили на страната.

Осемте гребци се мъчеха да задържат десантната лодка на определеното ѝ място в дългата редица подобни плавателни съдове, чакащи сигнал да дебаркират. Вече бяха загубили няколко часа, защото редицата непрекъснато се разместваше от течението, което се въртеше около Сакрифисиос. Зад десантните лодки стояха транспортните кораби и останалата част от десантната флота, десетки всевъзможни по големина съдове, като се започне от параходи и се свърши с малки катери. Рейките и марсите бяха отрупани със зрители, както моряци, така и обикновени войници, които щяха да дебаркират на следващите етапи. Докато стрелците на бойните кораби зареждаха оръдията си с шрапнел, оркестрите на някои от тях се надпреварваха да свирят. Над шума от плискането на вълните в борда на лодката, от ругатните и мърморенето на войниците Ори чуваше „Здравей, Кълъмбия“ и „Янки Дудъл“.

Признаваше, че имат много основания да се оплакват. Недоволстваха за всичко, като се започне от държавните обувки — евтино направени и то така, че да стават и на левия, и на десния крак — и се свърши с гумените манерки. Един редник отпи, направи гримаса и плю във водата.

— Не е приятно да се пие гореща вода, нали, Новотни? — подсмихна се сержант Фликър. — Трябваше да ме послушаш, като ти казах миналата седмица. Гумата се нагрива. Щом ти се отдаде случай, хвърли това нещо и се снабди с една такава — и почука по собствената си манерка — кратунка, вързана на връв.

Войниците недоволстваха, че ги пращат на брега натоварени с раници и шинели. Недоволстваха и от оръжията си. Някои части бяха получили произведени през 1841 винтовки с патрони, но хората на Ори все още носеха старите пушки, просто защото върховното командване смяташе, че мускетите по-лесно ще се поддържат от хора с ограничен интелект. Подобно отношение отчайваше Ори. Когато хората знаят, че не ги смятат за нищо, се държат по такъв начин.

Беше мек, безоблачен следобед, идеално време. На северозапад се виждаха кубетата и покривите на Веракрус. Право напред, на известно разстояние от брега, през леката омара стърчеше внушителният, снежен връх Оризаба. Но Ори беше прекалено зает с мислите си, за да отдели внимание на гледката. Размишляваше върху това, как възгледите му за службата в армията се бяха променили, след като дойде в Мексико. Продължаваше да се стреми към военна кариера — това беше и причината да копнее да влезе в бой, — но много от романтиката, с която преди ограждаше тази професия, вече я нямаше.

На първо място бойната му служба до момента не само го разочарова, но се оказа направо неприятна. Параходът от Корпъс Кристи хвърли котва в пристанището на Бразос Сантяго, в устието на Рио Гранде. Двамата с Джордж потеглиха навътре в сушата заедно с други военни и на втората нощ дизентерията повали Ори, което, както го осведомиха, било обикновено посвещение за новодошлите. Дори и заобикалящата го обстановка — хладните, приятни плата на Сиера Мадре — не можеха да компенсират страданието му.

Двамата приятели се явиха в полка си в Салтильо. Бяха определени да заместят офицери, ранени при Монтерей. Ротният командир на Ори беше мързелив мърморко на име Уилфорд Плейс. Капитан Плейс сякаш не обичаше никого, независимо дали стои по-високо или по-ниско от него, но Ори скоро установи, че отношението на Плейс е по-скоро типично, отколкото изключение. В армията на Съединените щати враждата беше начин на живот.

Възпитаниците на Уест Пойнт презираха офицерите, които не бяха завършили Академията. Всички от редовната армия мразеха недисциплинираните доброволци, склонни да палят къщите на мексиканците, да крадат тяхната собственост, да изнасилват мексиканки. Родените в Америка се отнасяха с недоверие към пришълците и обратното. Дори най-висшите ешелони не бяха лишени от вражди. Още от самото начало на войната генерал Уърт враждуваше с генерал Туигс по въпроса кой от двамата е с по-висока длъжност. Тази нелепа кавга беше създавала фракции вътре в армията и най-накрая бе сложила край на приятелството между Уърт и Зак Тейлър, които се познаваха още от войната през 1812.

Далечният Вашингтон се беше присъединил към играта на взаимно недоверие. След като победи врага в Монтерей, Тейлър бе

предложил на мексиканците великодушни условия. Прекалено великодушни, добавяха някои: като генерал, командващ бойните действия, той беше позволил на победената армия да се измъкне отвъд линията на примирие. Неговите критици твърдяха, че е можел безпощадно да унищожи мексиканските сили и така да сложи край на войната.

Президентът Полк използва това като претекст да критикува Тейлър, когото подчинените му извънредно много харесваха заради непретенциозната му природа и неоспоримата храброст. Нарастващата популярност на Тейлър сред онези от партията на вигите, които издигаха хората на политически постове, може би също имаше нещо общо с враждебността на Полк. В края на краищата Полк беше предан на демократите.

Президентът поиска отделен втори фронт на юг, пряк удар срещу мексиканската столица. За да постигне тази цел, той нямаше какво друго да направи, освен да възложи операцията на друг генерал от вигите — върховния командващ на армията Уинфийлд Скот.

За предлагания морски десант Скот взе около девет хиляди души от редовната армия на Тейлър, като му остави армия, съставена предимно от доброволци. С тези сили Тейлър трябваше да се изправи срещу огромна мексиканска армия, която, както се говореше, се придвижвала срещу него. Мексиканците били под командването на Санта Ана, самозвания Наполеон на Запада. Недотам почитателите му почитатели го наричаха Безсмъртния Три-четвърти, поради дървения му крак.

За Ори всички тези стратегически маневри и професионални удари с нож в гърба означаваха само едно — никаква непосредствена възможност да влезе в бой. Като част от отряда на Уърт, в началото на януари двамата с Джордж трябваше да бият обратно целия този път до Сантяго и да чезнат на плажа, докато армейските снабдителите се справят със закъснелите доставки на всичко — от бурета с вода до транспортни кораби. За да убие времето, Ори пишеше дълги писма на Мадлин. Още щом свършеше поредното от тях, той го късаше и започваше друго.

И ето го сега, на девети март 1847, да се подмята в десантна лодка, все още не помирисал кръв, все още виждащ действителна

битка само във въображението си. Наистина чакането беше по-лошо и от най-лютата битка.

Внезапен трясък на оръдие го върна към действителността. Сред гората от мачти и рангоути, от парахода „Масачузетс“ се издигаше облаче дим. С прегракнал от възбуда глас Ори се обърна към сержант Фликър.

— Това е сигналът.

— Да, господин лейтенант, и аз така мисля — гласът на Фликър също звучеше напрегнато. Това успокои Ори, че не само той очаква възможна съпротива на брега.

Някакъв странен, непознат рев предизвика озадачени изражения по лицата на мъжете в лодката. Редник Новотни първи предложи обяснение.

— От корабите е. Моряците на Татнъл и артилеристите. Окуражават ни.

Шейсет и петте десантни лодки се понесоха едновременно към брега. В късния следобед слънчевите лъчи се отразяваха от няколко хиляди натъкнати щикове. Гребците се насочиха между военните съдове от прикриващата ескадра. Погълнат от великолепието на момента, Ори забрави болестта и скуката, еднообразието и дребнавостта през последните няколко месеца. Ето това беше висшето изкуство на войната, бляскавата страна на военния занаят.

Пред останалите съдове изскочи лека, бърза лодка от военен кораб. Гребците в нея гребяха бясно, очевидно с намерението да са първи на плажа. Прав на носа, с извадена сабя, стоеше мъж, когото всички познаха — техния красив, белокоп командир, генерал Уърт.

Сержант Фликър свали със замах фуражката си, размахна я и поздрави генерала. Ори се присъедини към него, същото направиха и подчинените му. Скоро нямаше войник от първата вълна, който да не крещи до пресипване.

Половин минута преди килът да изскърца в пясъка, Ори изтегли от ножницата сабята си. Размахвайки я, се изправи и първи скочи от лодката, крещейки:

— Напред, момчета. Оттук направо в дворците на Монтесума в Мексико Сити.

За тези си думи и той получи овации.

* * *

След такова вдъхновяващо начало следващият час се оказа пълно фиаско.

Полкът се строи под знамето, сетне със сведени щикове се втурна към върха на първата дюна. Атаката бързо загуби мощ, защото там не ги дебнеха мексиканци, нито пък се виждаше някъде вражески пехотинец или кавалирист. Единствените врагове, на които се натъкнаха американците през останалата част от следобеда, бяха пясъчните бълхи и засилващият се вятър, който набиваше дращеци пясъчинки в очите, носовете и устата им.

За десанта Скот беше организиран хората си в три големи отряда. След първите два — редовните части на Уърт и тези от Втора бригада на генерал Дейви Туигс — на брега слязоха доброволците. Общото командване на тази бригада беше възложено на генерал Патерсън. В нея влизаха подразделения от Южна Каролина, Тенеси и Пенсилвания, водени от човек на име Гидиън Пилоу, чието едничко качество, оправдаващо неотдавнашното му производство в чин генерал, беше, че преди войната бил съдружник в адвокатската кантора на Полк.

С приближаването на нощта извършилата десант армия разтегли фронта на северозапад. Бригадата на Уърт трябваше да държи десния фланг, близо до предмостията, и там Ори и неговият взвод започнаха да се окопават. Дори времето да се окажеше идеално за целта, щяха да са необходими няколко дни, за да се разтоварят всички войски и материалната част, необходими за завършването на дългата четиринайсет километра обсадна линия. Очакваше се артилерията да започне обстрел веднага след като тя се склочи около Веракрус. Но градът можеше дълго време да не падне. Беше здраво укрепен, защитен с девет форта откъм сушата и крепостта Сан Хуан де Улуа в пристанището.

Минаваше полунощ, когато Ори се довлече в палатката трапезария. Беше плувнал в пот, покрит с пясък и изпохапан от насекоми. Свлече се до Джордж на страшно оплесканата маса, вторачи се в нещо, което приличаше на старо късче месо, заклещено в една от цепнатините.

Помъчи се да извади засъхналото парченце с нокът.

— Божичко, тази маса е невероятно мръсна.

Капитан Плейс попи бузите си с кърпата.

— Не е от нашите. Редица неща са разменени при разтоварването. Това са хирургически маси, за последен път използвани в Монтерей. За ампутации... такива неща.

Ори се задави и избърса ръка в панталоните си. Сетне отекна буен смях. Ревеше дори Плейс, който по природа не беше склонен към веселие. Стара шега в армията, както научи по-късно Ори. Това го накара да се почувства по-добре. Вече не беше новак, най-сетне го бяха приели.

Никой не можа да разбере защо мексиканският командир на Веракрус не даде дори един изстрел срещу десантните части. Но отсъствието на враг караше Ори да се чувства нервен, докато към три часа сутринта обикаляше от пост на пост в своя сектор. Дясната му ръка не се отдалечаваше от личното оръжие, което купи със собствени средства, практика, следвана от повечето офицери. Пистолетът беше модел 1842, за един изстрел с взривателна капсула, произведен от И. Х. Джонсън и смятан от всички за най-добрия военен пистолет на пазара.

Нощта беше ветровита, не се показваше нито една звезда. На половината път между два поста Ори дочу нещо отляво, от обратната на брега страна. Долови потайни гласове и движение. С пресъхнала уста извади пистолета.

— Кой е там?

Веднага се възцари тишина, ако не се смяташе вятърът.

Повтори въпроса си, осъзнавайки със закъснение, че откъм тъмната страна представлява ясна цел, тъй като точно зад него беше осветената от фенер палатка на полковия щаб. Бързо се размърда. Направи само две крачки, когато отново чу гласове, този път високи, които гневно крещяха нещо на испански.

Отекнаха три изстрела. Усети как един куршум перна панталоните му. Падна на коляно, прицели се и стреля. Някакъв мъж изпищя. Друг изруга. Дочуха се забързани стъпки. Часовите от околните постове се развикаха, искайки паролата.

Врхлетя го болка, която сложи край на победното му чувство. Погледна надолу и за свое изумление установи, че куршумът не само е пернал панталоните, а е продупчил крака му под коляното.

Успокои часовете и докуца в медицинската палатка, която се намираше на близо километър, а ботушът му се напълни с кръв. Дежурният санитар му отдаде чест. Преди да успее да му отвърне, Ори припадна.

Раната не беше сериозна. Чувстваше се доста бодър, когато късно на следващия ден го посети Джордж.

— Първата ти рана от сражение — ухили се Джордж. — Моите поздравления.

Ори направи гримаса.

— Очаквах бойното ми кръщение да бъде по-величествено, благодаря. Представата ми за героизъм не е по мен да стреля промъкнал се партизанин. Струва ми се все пак, че улучих един от тях.

— Зная. Фликър намерил тялото на зазоряване.

— Войник, или цивилен?

— Войник. Облечен като селянин, но снаряжението му било военно.

Ори вече не изглеждаше толкова недоволен. Джордж се приведе до походното легло и попита тихо:

— Каж ми нещо. Когато започна стрелбата, изплаши ли се?

Ори поклати глава.

— Нямаше време. Но минута или две след това аз... — замълча за миг — дойдох на себе си. Би могло да се каже, че премислих всички подробности, които си спомнях. Тогава наистина се изплаших.

Колкото повече Ори си мислеше за това, толкова повече се убеждаваше, че е направил важно откритие за поведението на мъжете по време на война.

Няколко нощи по-късно в палатката си Джордж се наведе още по-близо до мъждивия фенер и запрямата парче молив насам-натам из пръстите си. Пишеше дълго писмо на Констанс. Изпращаше горе-долу по едно на всеки три дни. Толкова много я обичаше, че искаше да сподели с нея колкото се може повече от преживяното, доколкото го допускаше приличието.

Но пропускаше някои от най-силните си вълнения. Копнежът му да е с нея го изпълваше със силна омраза към тази война, реакция,

надминаваща далеч примирението, с което я приемаше преди Корпъс Кристи.

Нещо го погъделичка по врата, докато премисляше какво да е следващото нещо, което ще напише. Плесна се със свободната ръка, смачка малко насекомо, направи гримаса и избърса пръстите си в края на походното легло. Сетне поднесе молива към хартията:

Обикновено невидими стрелци дават по няколко изстрела всяка вечер, но тази беше тиха. Започвам да смятам, че истинският ни враг е тази земя. Вятърът духа...

Задраска буквата „а“ — беше започнал да пише „адски“.

... яростно и в резултат на това очите и кожата са непрекъснато разлютени от летящи песъчинки. Когато човек се прибере в палатката, този проблем почти изчезва, но това не му осигурява спокойствие или здрав нощен сън, защото ние, американците, водим битка с друга армия, за която старшите ни командири пропуснаха да ни предупредят. Имам предвид армията от бълхи и горски кърлежи, с каквито този бряг гъмжи.

Малкият Мак Макклелън, един от съвипускниците ми, който е тук с инженерните войски, е изобретил ново средство за защита срещу пъклените твари. Всяка вечер се намазва от главата до петите с осолено свинско и така „защитен“ благодарение на вонята, се напъхва в брезентов чувал, който сетне завързва плътно около врата си с шнур. Твърди, че вършело чудесна работа, но аз съм един от тези, които не са дотам отчаяни, та да прибягват до такива крайности.

Джордж подскочи при звука на пушечен изстрел. Някой извика. Разкрещяха се и се разтичаха хора. Остави писмото и побърза да

излезе навън, където откри, че вражески куршум е повалил стоящ наблизо постови.

Часовоят, редник на възрастта на Джордж, лежеше настрана и горната половина от лицето му се осветяваше от светлината на фенер. Едното око, което Джордж видя, стоеше отворено и вторачено. Фаталният куршум беше попаднал в средата на гърба.

Един сержант се зае да уреди заравянето на тялото. Редникът беше от друга рота; Джордж не го познаваше. Силно разстроен, той се върна в палатката и се захвана отново с писмото. Нямахше да пише нищо за убийтия. Започна да пише, но трябваше почти веднага да престане. Лицето на мъртвия редник все се вмъкваше неканено в мислите му, заедно със спомена как на Ори за малко му се беше разминало. Пет минути минаха, преди ръцете му да спрат да треперят и да е в състояние отново да хване молива.

Ураганни ветрове от север забавиха разтоварването на артилерията, мунициите и товарните животни на Скот. До 22 март по Веракрус не беше даден нито един изстрел. Оръдията заговориха за първи път вечерта на този ден. Скот имаше намерение да накара града да падне в резултат на „бавен, научно разработен процес“ на артилерийски обстрел.

Ори скоро се завърна в строя. Обстрелът продължаваше, а мексиканците оставаха скрити. Американските войници станаха неспокойни, защото нямаха търпение да влязат в бой с врага. По цял ден ги тормозеше климатът, а сега пък нощем ги държеше будни ответният огън на мексиканските топове, които така и не можеха да стигнат до американските позиции, но все пак бяха адски шумни. Ори трябваше непрекъснато да разтървава и наказва подчинените си.

Където и да отиде двамата с Джордж, те се натъкваха на възпитаници на Академията. В началото на войната в редовната армия служеха около петстотин възпитаници на Уест Пойнт, още толкова бяха призовани от цивилния живот да командват доброволчески части. Том Джаксън, който сякаш с всеки изминал ден ставаше все повикснат и самовгълбен, беше в артилерията; Пикет, Би и Сам Грант служеха в пехотата. Други хора от Академията двамата приятели познаваха слабо, а някои дори само по име: Ли и Пиер Борегар в

инженерните войски; Джу Джонстън и Джордж Мийд — при топографите; Дик Юъл и Плезантън, съквартирантът на Том Джаксън, командваха кавалерийски части. Робърт Андерсън, Амброуз Бърнсайд, Пауъл Хил и един фанатичен аболиционист на име Абнър Дабълдей служеха в артилерията заедно с Том. Според Джордж едно от хубавите неща в тази операция беше чувството за сигурност, създавано от присъствието на офицери от същата среда.

Шест далекобойни морски оръдия, осигурени от комодора Матю Пери, подсилиха обсадната артилерия на 24 март. Същият този ден извикаха Ори в командването на бригадата заедно с капитан Плейс да обясни едно намушкване с нож, станало в неговия взвод. Разпитът беше повърхностен, защото настроението на всички в командването беше приповдигнато. Непрекъснато идваха разузнавачи, които донасяха, че най-сетне американският обстрел нанасял съществени повреди на градските стени.

— Отървахме кожата благодарение на топовете на комодора Пери — изръмжа Плейс, когато двамата с Ори напуснаха палатката след разпита. — Смятам, че му дължим благодарност, макар и да пицеше като приклепена кокошка за правата на флотата. — Скот се бе принудил да разреши шестте далекобойни оръдия да се обслужват от флотски артилеристи. Ори разбра, че в армията не гледат с добро око на офицери, които държат...

— Лейтенант Мейн. Чувате ли... лейтенант Мейн!

— Да, господине! — Ори машинално вдигна ръка да отдаде чест още докато се обръщаше кръгом в отговор на познатия глас, който не успяваше да свърже с човек. Замръзна.

Елкена Бент отвърна на поздрава небрежно, едва ли не подигравателно. Той отбеляза бойната фуражка на Ори с презрителен поглед. Бент носеше по-официалната, въведена под френско влияние *chapeau bras*^[1].

— Помислих си, че сте вие — каза той. — Получих съобщение, че двамата с вашия приятел Хазард сте се явили при нас.

Ори сметна за лош признак, че охайецът си спомняше името на Джордж. Но пък нали обеща да помни. Опита да се направи на безразличен.

— Добре изглеждате, капитане.

— Като се имат предвид всички бойни действия, в които съм участвал от миналата година, се чувствам прекрасно. Осведомиха ме, че сте били един от малкото ранени. Куршумът на партизанин ви засегнал, нали?

— Тъй вярно, господин капитан. През нощта, след като дебаркирахме. Раната не беше сериозна.

— Радвам се да го чуя — многозначителната физиономия на Бент говореше тъкмо обратното. — Е добре, лейтенант, уверен съм, че ще се срещнем отново. Може би когато това стане, ще си спомним за дните ни в Уест Пойнт.

Веждите на капитан Плейс се свъсиха. Беше усетил напрежението. Но Ори единствен разбра какво искаше да каже. Гръбнакът му се скова от мрачно предчувствие, а Бент се повлече, с длан, надута сложена на главичката върху ефеса на сабята му, оформен като фригийски шлем. Беше все така тлъст и все така отровен.

— Познаваше ли това копеле в Академията? — попита Плейс.

Ори кимна.

— Беше във випуска преди мен. Служили ли сте с него?

— Слава Богу не. Но всички са чували за капитан Бент от Трети пехотен. Полковият му командир полковник Хичкок не крие презрението си към него. Казва, че Бент бил болен от неудържима амбиция и решен да се катери нагоре по стълба от трупове, ако е необходимо. Бъди благодарен, че вече нямаш нищо общо с него.

„Там е работата, че имам“, помисли си Ори, докато вървяха.

Топовете на Пери се оказаха прекалено много за защитниците на Веракрус. На 29 март, съгласно условията, уговорени с щаба на генерал Скот, мексиканският гарнизон свали знамето си и мина в марш през портата Мерсед. Мигове по-късно американските батареи на брега и корабите изреваха своя салют, а на всички възможни пилони в града се издигна знамето на Съединените щати.

Победата струва живота на по-малко от сто американци. Джордж и Ори бяха потресени да научат, че политиците и някои обществени групи в страната не се радвали на малкото жертви или, както каза Джордж:

— Те преценяват значението на победата както касапите печалбата си. А сетне се чудят защо никой не иска да остава в армията.

Скот беше доволен от развитието на войната. Предаването на Веракрус дойде като капак на зашеметяващия триумф на Тейлър при Буенависта. Скот отново реорганизира армията си за поход срещу столицата.

На 8 април дивизията на Туигс потегли навътре в сушата. Дивизията на Патерсън я последва на другия ден. Войниците на генерал Уърт очакваха заповед да тръгнат за подкрепление, когато дойде съобщение, че Санта Ана, отново издигнат като президент, е заел позиция при Халапа, на националния път за Мексико Сити. На 11 и 12 април части от отряда на Туигс се сблъскаха с вражески разузнавачи и улани. Пред Веракрус барабаните и тръбите призоваха отряда на Уърт да потегли в усилен марш, за да се присъедини към Туигс при селото План дел Рио.

В първите часове на похода горещината повали край пътя десетки войници. Сам той близо до припадък, Ори рискува да бъде порицан от по-старшите, като изостана и подкрепи един олюляващ се войник, който имаше всички данни да стане чудесен сержант, ако климатът, болестите, мексиканските куршуми или носталгията по Бруклин не му видеха преди това сметката. След двайсет минути войникът можеше да върви самостоятелно.

На смрачаване четирима души от взвода на Ори бяха болни от диария. Същото се отнасяше за десетки други в колоната. Крайпътните канавки воняха и жужаха от зелени мухи. Но дизентерията не беше единствената болест, от която трябваше да се страхуват. От седмици офицерите изразяваха тревога, че идва сезонът на жълтата треска. Епидемиите на тази болест унищожаваша всяка година живеещите в низините край морския бряг. Скот искаше преди започването на сезона да придвижи хората си към платата и подадената от Туигс тревога му даде възможност да го стори. Когато един ефрейтор се оплака, че се придвижват прекалено бързо за такова разстояние — почти сто километра, Ори побърза да каже:

— Щом стигнем при генерал Туигс, ще ти стане много по-добре.

— Ще ми е по-добре, отколкото да съм далеч от куршумите на мазнокожите ли? Много се извинявам, господин лейтенант, но не ми се вярва.

— Все пак е така. Много по-малка е вероятността да те повали куршум, отколкото *vomito*.

Същата вечер Ори забеляза, че димът от готварския огън се издига право нагоре в прозрачния въздух без омара. Въздухът беше похладен. Вече се бяха изкачили над крайбрежната равнина, чийто болестотворен климат му напомняше за дома. Посочи промяната на ефрейтора, но не успя да го убеди. Пристигна сержант Фликър. Той докладва, че часовите са поставени съгласно заповедите на Ори. Приклекна до огъня, извади парче сухар и започна да вади червеите от него. Той отбеляза, че сега вероятността да има по-голямо сражение с мексиканците нараствала — прекалено дълго време нещата били спокойни. Сетне рече:

— Между другото, господин лейтенант, така и нямах възможност да ви попитам преди. Докопахте ли някоя сеньорита във Веракрус?

Нахалството на сержанта смая Ори. Фликър вероятно смяташе, че продължителната служба му дава някои привилегии, когато разговаря с офицерите.

— Не, сержанте — отговори той. — Имам си момиче у дома. — Удобна, макар и болезнена лъжа.

— Аха — изразът на Фликър говореше, че не разбира защо едното да изключва другото. — Някои от тези дами са много сговорчиви. Разбира се, имах лошия късмет да посетя едно тяхно заведение същата нощ, когато един капитан от Трети полк започна да мъчи момичето, за което платил. Тя се развика като луда и шефката за малко не затвори.

— Трети полк ли рече? Как се казваше капитанът?

— Бент.

Мълчание.

— Чувал съм за него.

— Сигурно, кой не е чувал? Хората му го наричат Касапина Бент. Онова, което направи в Монтерей, беше скандално.

— Не съм чувал.

— Нали през есента минахте през града? Тогава, предполагам, си спомняте разположението на укрепленията от източната страна. Черния форт на главния подстъп и редута, наречен на името на някаква

дъбилня малко по-нататък? Бент влизал в колоната на Гарланд, насочила се покрай Черния форт. Огънят бил доста ожесточен. Когато колоната се обърнала, огънят от редута почти помел левия фланг. Войниците започнали да тичат, разчитайки да намерят прикритие из близките улици. Но и те не били безопасни. Като че ли от всеки прозорец или градинска порта гърмял по някой мазнярски пистолет или пушка. За няколко минути нещата се объркали. Единственият начин бил да се мине на следващите улици, където не се криели толкова много въшльовци. Така Бент и останалите щели да се измъкнат от най-лошия обстрел и от фортовете. Но Касапинът Бент хич и не мислел да спасява някого. Решил да става герой и да вземе редута с името на дъбилнята. Изпратил един взвод да го завладее.

— И завладели ли го?

— Разбира се, че не. Било невъзможно. Бент загубил повече от половината взвод. После чувах, че са намерили най-малко двама души с куршуми в гърба.

— Искаш да кажеш, че са ги застреляли, докато са бягали от редута?

— Застреляли са ги, докато са бягали от капитан Бент.

— Всемогъщи Боже. Защо някой не е докладвал за това?

— Той целува много задници, господин лейтенант. А има идиоти, ръководещи армията тук, които хич не ги е грижа как човек постига резултати, стига да ги постига. Казват, че Бент имал и куп приятели във Вашингтон.

Това Ори можеше да потвърди, но не го направи.

— Никой не знае с положителност, че е застрелял тези войници — продължи Фликър. — Искам да кажа, никой не може да го докаже. Чух, че Бент заплашил да изправи пред военен съд всеки, който повдигне въпрос за тази малка негова операция. Това ви говори нещо, нали?

Ори кимна.

— Значи подчинените му не си отварят устата, така ли?

— Дяволски прав сте. Прекалено са наплашени. Бог знае колко още ще изпрати на онзи свят, преди да го пипнат или преди да го изберат за президент, което е по-вероятно. Боже мой, не могат ли да ни намерят сваятна храна? — наведе се и изплю един гърчещ се червей в огъня.

По-късно Ори откри ротата на Джордж край пътя. Докладва какво му разказа сержант Фликър.

— Вярвам на всяка негова дума — рече Джордж. Много внимателно постави един камък върху тънкия лист хартия, на който пишеше с молив. Под наполовина изпълнения лист имаше още осем или десет други. Ново писмо до Тексас, предположи Ори.

— Виж какво ще ти кажа, Клечо — продължи Джордж. — Ако добрият Господ някога се обърне срещу мен и уреди да ме преместят под командването на Бент, сигурно ще се самоубия, преди да се явя там. Между другото, току-що научих, че в нашите батареи при Веракрус имало няколко топа, излети в Колд Спринт — и изпадна във възторга, присъщ на един производител на железни изделия.

Тази вечер Ори спа лошо. Мъчеха го спомените за онова, което му разказа Фликър, и за очите на Бент.

Вечерта преди Серо Гордо Джордж изпи една трета от бутилка мексиканско вино, вмъкната от ротния му командир, възпитаник на Академията на име Инос Хоктър. Не обичаше особено капитан Хоктър. Беше прекалено сериозен, прекалено склонен да се тревожи на глас и надълго за репутацията на Уест Пойнт.

Джордж не споделяше загрижеността му за Академията, но с удоволствие пи от неговото вино. Щеше да покани и Ори да се присъедини към тях, но приятелят му заяви, че иска да прекара известно време, препрочитайки „Тактика на пехотата“ от Скот. Бедният Ори, който копнееше да вкуси за първи път от битката. Джордж би се радвал, ако никога не чуе край ушите му да пропищи вражески куршум.

За да продължат похода към Мексико Сити, американците трябваше да разчистят вражеските укрепления при Серо Гордо по Националното шосе. На Телеграфо, около сто и осемдесет-двестаметрова укрепена височина, бяха заели позиции мексикански батареи, насочени към клисурата, през която минаваше пътят в западна посока от американския лагер при План дел Рио, към Серо Гордо.

Вражески оръдия бяха разположени и на втора височина — Аталая. Но капитан Робърт Ли от инженерните войски беше открил пътека за мулета, водеща около северния фланг към тази височина и

както се говореше, дори се отличил със смелостта си. По-рано същия ден — беше седемнайсети април — по пътеката се промъкнали американски стрелци и след три отчаяни атаки разчистили Аталая. Сега там придвижвали оръдия, за да бият по Телеграфо.

При започването на главното сражение на следващия ден дивизията на Туигс имаше задачата да пробие през възвишенията над шосето и да мине във фланг на мексиканската отбрана. Дивизията на Уърт, в която влизаха Джордж и Ори, трябваше да се придвижи бързо напред, а сетне да се задържи на Националното шосе, в случай че Туигс има нужда от подкрепления. Джордж смяташе, че на Ори му предстои ново разочарование — дивизията можеше така и да не влезе в бой.

След като изпи виното на Хоктър, Джордж заспа без трудности. Стана много преди изгрев, когато започна артилерийски дуел. От мястото, от което той и подчинените му очакваха заповеди, се виждаха само дим и червено сияние. Сетне през склоновете до тях достигна пушечна пукотевица, барабанен бой и сигнали на тръба, както и, от време на време, протяжни викове на болка. Хората на Джордж спряха да си шепнат и мълчаливо размениха погледи.

Джордж отдавна беше загубил надежда да разбере нещо от стратегията на сраженията, в които взимаше участие. Беше лейтенант на бойната линия, малко колелце в огромна машина. Освен това него го интересуваше единствено как да си върши работата и да оцелее. С Ори не беше така. Той оставаше в плен на стратегията, защото това беше занаятът на офицера от кариерата. Джордж виждаше приятеля си с взвода му по-нагоре по фронта и се надяваше, че той е успял да схване нещо от общия план за деня. Това би могло да компенсира до известна степен факта, че отново няма да влезе в бой.

Битката трая малко повече от три часа. В девет и половина наблизко затрещяха барабани, затръбиха тръби и хората от дивизията на Уърт започнаха да си разменят обичайните нервни шеги, докато се готвеха да тръгнат напред. Задачата им, както се оказа, била да се придвижат бързо на петнайсет километра по Националното шосе, преследвайки битата мексиканска армия. Санта Ана се заклел публично, че ще победи при Серо Гордо или ще умре. Но този Наполеон на Запада неведнъж беше давал предимство на оцеляването пред обещанията. Както научи по-късно Джордж, когато поражението

станало неизбежно, Санта Ана отрязал сбруята на един кон от президентската си каляска и в галоп потънал в шубрака.

Вече подути на слънцето трупове лежаха от двете страни на Националното шосе. Повечето бяха мексиканци, но сред тях имаше по някой и друг американски кавалерист. На Джордж му прилошаваше от вонята на мъртва плът и изпразнени черва, докато най-накрая повърна в една канавка. Запита се какво ли си мисли сега Ори за бойната слава.

Други останки от отстъплението на мексиканците бяха пръснати по подстъпите към прохода Ла Хойа — мъртви коне, преобърнати артилерийски ракли. На три километра от отсамната страна на прохода, от каменистия склон над северната страна на пътя внезапно отекна пушечна стрелба.

— Прикрий се! — изкрещя Джордж, измъквайки пистолета и сабята си. Командата беше излишна, хората му се хвърляха надясно и наляво. Всички, освен двамина го направиха достатъчно бързо, за да избегнат куршумите.

Приведен под равнището на пътя, Джордж видя, че единият от двамата все още мърда. Той присви очи към белите облачета дим, които изригваха по склона. Преглътна два пъти, сетне започна да се катери по наклонената страна на канавката.

— Назад, лейтенант — изкрещя отляво капитан Хоктър. Но Джордж вече беше наполовина път до ранения ефрейтор, когото вдигна и отнесе до пътя, докато куршумите от склона се сипеха по земята около него.

Спусна ранения в канавката и скочи след него. Американско оръдие откри огън по скритите стрелци. След три изстрела с шрапнел стрелбата престана, чуваха се само викове и стенания.

— Изложихте се на опасност без нужда — изръмжа Хоктър на Джордж, когато носачите отнесоха на носилка ранения. — Имате дълг към хората си.

— Съжалявам, господин капитан — отвърна Джордж. — Смятах, че изпълнявам дълга си.

„Безчувствен кучи син — помисли си той. — Не го е грижа за този войник, нито пък че си изкарах ума от страх.“ Ако Уест Пойнт завършваха много такива като Хоктър, Академията заслужаваше критиката, на която беше подложена.

Същата вечер Джордж реквизира един кон и се върна назад в полевата болница да види как е ефрейторът. Момчето било в добро настроение и щяло да се възстанови. На съседното легло лежеше червеноброд сержант, превързан около кръста с бинтове, по които бяха избили кафяви петна. Това означаваше рана в червата или стомаха, възможно най-лошата. Докато слушаше как човекът се оплаква на един санитар, Джордж дочу името на Бент.

— Извини ме, войниче. За капитан Елкена Бент ли говориш?

Сержантът изведнъж се наостри и отвърна, с немощен шепот:

— Приятел ли ви е, господин лейтенант?

— Тъкмо напротив. Мразя това копеле.

Сержантът се почеса по брадата. Изненадата и подозрението му попречиха известно време да говори. Най-накрая реши, че може без страх да продължи разговора за друг офицер.

— Откъде познавате Касапина Бент?

— Бяхме заедно в Уест Пойнт. Видях как едва не уби половин дузина плебеи. Какво казваше за него? Мъртъв ли е?

— Де такъв късмет. Бент ми отне най-добрия взводен командир, който някога съм имал. Изпрати лейтенант Къминс нагоре по Телеграфо срещу редут, който не би могла да вземе и цяла бригада. Разбира се, Бент остана отзад, добре прикрит както винаги. Един заблуден снаряд от оръдията ни на Аталая направи лейтенанта и отряда му на парчета, а заедно с тях и много мексиканци. Тогава Касапина взе, че поведе останалите от нас през дима и ни заповяда десет минути да сечем със саби мазняри. Мъртви.

— Господи — прошепна Джордж. Почти виждаше пред очите си кръглото въсъчно лице на Бент по време на инцидента; сигурен беше, че капитанът се е усмихвал.

На светлината на лампата Джордж видя как в очите на ранения проблеснаха искрици.

— Онова, което остана от Къминс, го сложиха в чувал от зебло. Но вие знаете кой ще получи орден.

— Кажи ми, сержанте. Ако Къминс е знаел, че атаката е безумие...

— Разбира се, че знаеше. Всички знаехме.

— Искам да кажа — постави ли заповедта под въпрос?

— Не, не му беше работа да го прави.

— Някой оспори ли я?

— Взводният сержант. Той е... беше свадлив стар глупак. Двайсет години в армията. Не се даваше много на офицерите, особено на онези от Академията. — Покашля се, осъзнал със закъснение какво е казал. — Не исках да ви обидя, господин лейтенант.

— Не си ме обидил. Продължавай.

— Сержантът, той веднага заговори. Каза, че да се изпратят войниците срещу редута си е чисто убийство.

— Как реагира Бент?

— Включи и сержанта в отряда.

— И отново Къминс нищо не каза, така ли?

— Защото беше добър офицер! И предполагам, не му се искаше да свърши с някой изпратен от Бент куршум в гърба. При Монтерей...

— Да, чух вече за Монтерей. Струва ми се, че ако Бент продължава да върши такива работи, може самият да бъде застрелян. От собствените си подчинени.

Макар и немощен, гласът на сержанта прозвуча като хладно острие.

— Не и ако аз първи го оправя.

— Да го оправиш ли? Как?

— В мига, в който съм отново на крака, ще отида в дивизионния щаб и ще разкажа всичко. Ако в тази проклета армия има някаква справедливост, ще съдят и разжалват Бент.

— Да не искаш да кажеш, че ще обвиниш Бент в конкретно закононарушение?

— Наистина ще... — сержантът се закашля втори път, очевидно това му причиняваше болка. — Кълна се, че наистина ще се опитам.

— Но ако си единственият, който ще отправи обвинения...

— Доникъде няма да стигна, това ли искате да кажете? — Джордж кимна. — Хубаво, но няма да съм сам. Имам свидетели от взвода. Половин дузина, може би и повече.

— Готови ли са всички да дадат показания?

— Всички бяха там и това ми казаха.

— Има ли офицери в групата?

— Не, господин лейтенант.

— Много лошо. Би придало тежест на обвиненията ви — едва след като го каза, Джордж забеляза напрежението, с което го гледаше

сержантът.

— Да, наистина е така, господин лейтенант. Вие... вие ще помогнете ли? Ще дадете ли показания за онова, което знаете за Бент? Доколкото разбирам, според вас той е негодник.

— Така е, но...

— Той трябва да бъде наказан. Трябва да бъде спрян. Помогнете ми, господин лейтенант. Моля ви.

Джордж пое дълбоко дъх. Едва ли не с изненада чу собствения си отговор:

— Ще направя каквото мога.

По-късно същата вечер намери Ори при неговия взвод. Дръпна го настрана и предаде разговора си с червенобрадия сержант, чието име беше научил накрая на срещата им: Ленард Арнесен.

Когато свърши, Ори поклати глава. Джордж настръхна.

— Не вярваш ли на онова, което каза Арнесен?

— Разбира се, че вярвам. Но ми е трудно да повярвам, че ти ще се забъркаш в нещо такова.

Джордж приклепна и бръкна под десния си крачол да се почеше. Откри кърлеж и го изтръгна.

— Е, и на мен ми е трудно да повярвам. Хазард, специалистът по спасяването на собствената си кожа, беше готов да откаже на Арнесен. Но когато помислих за всичките неща, които онзи тлъст копелдак свърши в Уест Пойнт, си казах: ако някой застрелва наши войници, това трябва да го правят мексиканците, а не собствените ни офицери.

— Започваш да говориш като мен. Тъкмо преди да дойдеш казвах на няколко от моите сержанти, че Пилоу трябва да бъде отстранен. Чу ли как оплескал задачата, която му поставиха тази сутрин?

— Не.

— Преднамерено излязъл на неподходяща позиция от ляво. Поради това войските му били изложени на огъня на три вражески батареи, вместо на една. Сетне Пилоу започнал да крещи заповедите си толкова високо, че мексиканците знаели точно къде се намира. И открили огън с всичко, което имали.

Джордж уморено изпсува.

— Какво друго очакваш от политически генерал? По въпроса с Пилоу не мога нищо да направя. Но виж Бент... това е нещо друго.

— Какво ще направиш?

— Първо ще разговарям с моя капитан. Ще му кажа, че имам намерение да подкрепя разказа на Арнесен. Няма как да свидетелствам за случилото се във взвода на Арнесен, но дяволите да ме вземат, ако не мога да говоря компетентно за характера на Бент и неговото минало. Както каза сержантът — ако в тази армия има някаква справедливост, в дивизионния щаб ще ме чуят. Разбира се — продължи той и се вгледа в приятеля си, — двама офицери ще звучат по-убедително от един.

— Имам предчувствието, че ще поискаш да тръгна с теб.

— Ще тръгнеш ли?

Без да се поколебае, Ори отговори:

— Да. — Прозя се и добави: — Но на сутринта.

— Възмутен съм — рече капитан Хоктър. — Не, по-лошо, ужасен съм.

Джордж хвърли поглед към Ори, който беше застанал до него, доволен, че уводът му е предизвикал такава силна реакция.

— Окуражен съм от онова, което чувам от вас, господин капитан — обърна се той към Хоктър. — Поведението на Бент наистина е...

— Не говоря за поведението на капитан Бент. Имах предвид вашето. Откровено казано, не мога да повярвам, че един възпитаник на Академията би могъл да постави под съмнение способностите, подтиците и пригодността на друг. Нещо повече, някой да е казвал на някого от двамата джентълмени, че от един командир наистина се очаква да изпрати хората си срещу позициите на врага, независимо колко здраво са укрепени, колко голямо е превъзходството му?

За миг на Джордж му се зави свят.

— Да, господин капитан, разбира се. И на пръв поглед капитан Бент не е направил нищо повече от това. Но има и други страни на въпроса, става дума за характер, за...

— За минали негови действия — добави Ори. — Нали обвинението ще трябва да се прецени и в тази светлина?

Погледът на Хоктър беше унищожителен.

— Досега не съм чувал да има устав по този въпрос, лейтенант Мейн. Доводът ми остава в сила. Не мога да повярвам, че вие, джентълмени, можете да участвате в подобно злонамерено обвинение, когато репутацията, може би дори и оцеляването на Академията зависи от мнението на обществеността и Конгреса за нейните възпитаници.

С напрежение в гласа си Джордж рече:

— Господин капитан, моите уважения, но мога ли да попитам какво общо има Академията с всичко това? Сержант Арнесен ще се закълне, че капитан Бент е извършил едва ли не убийство. Възводният сержант поставил заповедта под въпрос и заради това Бент го изпратил също да бъде убит. Сержантът има свидетели и те са готови да свидетелстват пред съда в подкрепа на всяка...

— Вече го казахте, лейтенант. — Тонът на капитана беше изпълнен с презрение.

— Извинявайте, господин капитан, забравих — Джордж задърпа яката си. — Но съм напълно уверен, че има достатъчно основания и доказателства за вина. Двамата с лейтенант Мейн сме готови да дадем сведения за миналото. Такива не липсват. Сигурно сте чули за Монтерей...

— Разбира се. Храбрите офицери са били винаги в прицела на по-малко смелите — изражението на Хоктър подсказваше, че той вече е включил и Джордж в тази група.

— Извинявайте, господин капитан — обади се Ори. — Смятам, че трябва да се прави разлика. Позволете да взема за пример капитан Ли от инженерните войски. Не съм чул един-единствен офицер или войник да поставя храбростта му под въпрос. Проявил е храброст при Серо Гордо с лично участие, а не като е хвърлил добри войници в безнадеждно положение. Бент, от друга страна...

— Стига толкова — прекъсна го Хоктър. — Казахте, каквото имайте да казвате и двамата. Позволете да ви задам един въпрос. — В гласа му се долавяше нотка на заплаха. — Наистина ли имате намерение да поставите въпроса по официалните канали?

Джордж не мигна дори.

— Да, господин капитан. — Ори даде същия отговор.

— Предполагам, господин капитан, че когато напиша официалния си рапорт за дивизията, ще го получите и изпратите нагоре.

Огънят в очите на Хоктър се разбушува. Гласът му почти не се чуваше.

— Противно на мнението, което сякаш долавям в думите и поведението ви, лейтенант, аз не съм непочтен човек...

— Господин капитан, никога не съм имал намерение да намегна...

— Позволете да довърша. Разбира се, не бих задържал или потулил вашия рапорт. Офицерският ми дълг не би го допуснал. Но това не означава, че одобрявам онова, което предприемате. Отвращавам се от него. Ако това вече е ясно — напуснете.

С чувството, че е спечелил победа, макар и доста опасна, Джордж се върна още същата вечер в полевата болница, за да уведоми сержант Арнесен. Когато стигна до неговото легло, той спря и загледа глупаво. На мястото на Арнесен лежеше млад редник с рус мъх по бузите.

Присви го коремът. Обърна се, неистово запретърсва сенките, в които мърдаха и тихо стенеха мъже. Един санитар се завтече покрай него с вонящ леген.

— Сержант Арнесен ли? Снощи умря на масата. С повечето от тях става така, когато попаднат в ръцете на лекарите.

Войничето с мъха по бузите гледаше с озадачени, мътни очи. Санитарят се завтече нататък. В главата на Джордж имаше една-единствена мисъл:

„Той така и не ми каза имената на останалите свидетели.“

Въпреки опасенията си Джордж се върна при капитан Хоктър да го уведоми за последните събития и да каже, че все още има намерение да приготви рапорт.

— Напълно ли сте обезумели, лейтенант? Всяка частица от показанията ви, свързани със смъртта на този лейтенант Къминс, вие сте чули, а сега вече дори не можете да представите източника им! Сержантът е мъртъв, не знаете самоличността на свидетелите, каквито според него имало, зарежете тази работа.

— Мога да разпитам. Да се опитам да науча имената на...

— Само да сте го направили, и няма да получите съдействие от мен. Отидохте достатъчно далеч. Според мен прекалено далеч.

Посланието, което се криеше зад думите му, беше ясно. Рапортът на Джордж, ако го подадеше, щеше да бъде спрял, щеше да влезе трайно към архив, дори да бъде унищожен. Въпреки това съвестта му го подтикна към едно последно усилие.

— Господин капитан, капитан Бент не е уравновесена личност. Извършил е беззаконие, опасен е, трябва да бъде отстранен от...

Хоктър скочи.

— Повече не желая да слушам. Дори и да има зрънце истина в твърденията ви, наистина ли сериозно смятате, че Бент е единственият лош офицер — или най-лошият — в армията? Не сте ли чули за обвиненията, които отправят срещу онзи бездарник Гидиън Пилоу? Ако не друго, капитан Бент е завършил Академията, също като нас и вашия приятел Мейн. Бог знае защо двамата не сте в състояние да схванете значението на тази връзка или отговорността, която означава тя за вас. Но в името на вашите кариери се надявам, че двамата с лейтенант Мейн скоро ще го осъзнаете. Свободен сте.

— Капитан Хоктър...

Лицето на Хоктър почервения.

— Свободен сте!

Унизен, Джордж излезе.

* * *

— Е, това е жесток урок — каза Ори, когато приятелят му описва сцената. — Уест Пойнт брани своите. Вероятно е трябвало да го прозрем още от онова, което каза Хоктър първия път. — Въздъхна. — Поне Бент няма да разбере, че сме се опитали да го лишим от лаврите му и да го затрием.

— Така ли смяташ? Аз докарах Хоктър до бяс. В неговите очи ние сме опасните. Готов съм да се обзаложа, че капитан Касапина Бент скоро ще знае точно какво сме имали намерение да направим. Сигурен съм, че Хоктър ще му го каже. В края на краищата — тук направи гримаса — Уест Пойнт защитава своите.

Когато възприе и осъзна казаното, Ори дума не можа да каже.

Скоро след това Джордж отново писа на Констанс. В началото на писмото се казваше:

Никога през живота си не съм се чувствал по-уморен, макар според мен това да се дължи не само на недостига на сън, но и на отвращението ми към тази война. Смърт, рани, мръсотия, вечен страх, армия от некадърници, страхливци, политически приятелства и жертви — винаги има и жертви, които останалите изпращат на заклание на свое място — това е „славата“, която съблазнява Ори. Кога ли ще осъзнае, че тази „слава“ всъщност е само слой позлата, нанесена надве-натри, за да прикрие колко е гнило всичко отдолу? Заради самия него се надявам това просветление да дойде, преди да отдаде живота си на военната служба. Но напоследък, понякога, скъпа моя, съм толкова уморен, че дори не ме интересува съдбата на най-добрия ми приятел.

Онова, което изпълва нощите и дните ми, дава ми сили както нищо друго не е в състояние да ми даде, е мисълта, че един ден отново ще се съберем и пред нас няма да има нищо по-страшно от обикновените превратности на съвместния ни живот. Не съм много религиозен човек, но открих, че в последно време непрекъснато се моля отново да се видим. Казват, че на бойните полета Бог приобщавал мнозина към себе си — думи, които започвам все повече да разбирам.

Състоянията, които ти описвам, се задълбочиха още повече от това, че неотдавна не успях да поправам една престъпно несправедлива ситуация. Наистина се опитах да го направя, но...

Изведнъж се върна към написаното. Отвратен осъзна, че изливайки мрачните си мисли, е мислил само за себе си. Ако добавеше към нейните тревоги нови, заслужаваше да го набият с камшик. Взе листата и ги смачка. Това беше единственото написано в Мексико писмо, което така и не изпрати.

[1] Защитна шапка (фр.). — Б.пр. [↑](#)

12.

Над главното шосе за Чурубуско профуча снаряд. Мексиканските артилеристи в женския манастир Сан Матео бяха намерили прицела. Същото се отнасяше до онези при укрепления мост, който прехвърляше пътя през Рио Чурубуско, а оттам по посока на Мексико Сити.

Със сабя в лявата и пистолет в дясната си ръка Ори клечеше приведен в блатистата царевична нива край пътя. Присви се в очакване снарядът да експлодира. Взривната вълна едва не го събори.

Вляво от него в мократа нива избухна гейзер, вдигайки със себе си царевични стебла, кървави глави и крайници. Беше към средата на следобеда на двацети август. Вече три часа Ори участваше в тежки боеве и беше решил, че е претръпнал пред вида на насилствена смърт. Затриването на цяло отделение от попадението на снаряд му подсказа колко глупав е бил. Задави се, когато човешките останки се пръскаха обратно на земята.

Задушлив дим загложди очите му. През пушека едва различаваше върховете на кулите в мексиканската столица и връх Попокатепетл. Потърси да види познати лица, но не зърна нито едно сред щуращите се насам-натам групи в царевичната нива.

От шосето се чуваха прегракнали заповеди; правеха опит да престроят там дивизията на Уърт. След като преодоля съпротивата и разгроми гарнизона в Сан Антонио, дивизията се втурна в усилен марш към Чурубуско, но унищожителен огън откъм манастира Сан Матео и моста я погна от пътя в нивата.

От пушека изплува олюляваща се набита фигура, със стиснати зъби и едва различаващо се под слоя прах лице. Ори се изсмя диво, на пресекулки и размаха ръце.

— Джордж, Джордж, насам!

Джордж се заклатушка към него. Край тях тичаха сержанти и офицери, повечето по посока на пътя, но някои отиваха в обратна посока.

— Изгубих от погледа си знамето — изпъшка Ори.

— Аз пък изгубих всичките си хора — изкрещя в отговор Джордж. — Когато откриха кръстосания огън, цялата дивизия сякаш се стопи. Но видях капитан Смит от Пети полк, който се беше отправил да реорганизира... Исусе Христе, лягай!

Той блъсна Ори с лице надолу в калта. Ори си напълни устата с мръсотия, но по-добре така, отколкото да го разкъсат зарядите от шрапнел, които се пръскаха и изпращаха с писък хиляди убийствени частици метал сред царевицата.

Изчакаха да настъпи пауза в артилерийския обстрел, сетне приведени затичаха един до друг към главния път. Пушечният огън от моста и оръдейната площадка на манастира почти не спираше. Джордж срещна осем от своите хора по пътя; бяха се изгубили, объркали и изплашили.

Водени от Джордж, те се покатериха по насипа близо до едно кръстовище, където се издигаха няколко кирпичени колиби. Стените им бяха надупчени от американски и мексикански куршуми, два от покривите горяха. Навсякъде наоколо кресяха офицери, опитвайки се да организират отделения или взводове от всякакви налични хора. Ори видя непознати лица и опознавателни знаци на части, които нямаха нищо общо с тази част от бойното поле.

Взе пример от другите офицери.

— Строй се! Строй се по взводове! — закрещя той, сграбчвайки тичащи войници и пращайки ги в редица в края на платното. Хвана около дваисет, но половината от тях незабавно побягнаха към тила. Джордж заплаши останалите с пистолета си.

— Ще застрелям следващия, който побегне.

Това ги задържа за около трийсет секунди. Сетне вкупом малката група изчезна от пътя. Един снаряд направи огромна дупка в средата на платното.

Сред дъжда от пръст и останки, които започнаха да падат след това, Ори отново се закатери по насипа. Откри, че кракът му е затънал в нещо мокро. „Мислех, че всичката вода е отишла в царевицната нива.“ Погледна надолу. Кракът му беше хлътнал здраво в топла червена кухня, която някога е била човешки корем. Отскубна се назад и се опита отново да повърне, но вече нямаше какво.

Някой го бутна отзад. Изпсува, но после се сети, че това е Джордж, който се опитва да го измъкне от трупата. Отново се покатериха

на пътя и започнаха да престрояват своята група. Четирима бяха убити.

Внезапно откъм укрепения мост се появила тичешком мъже в униформа. Американци.

— Отблъснати сме — крещяха, профучавайки край тях.

Една фигура в дима вляво от Ори се плъзна към него.

— Може би ще е добре да разузнаем и открием дали това е вярно, господа офицери.

Ченето на Ори падна. Джордж беше не по-малко слисан. Мръсен, разрошен, мазен от пот, пред тях стоеше Елкена Бент, в едната ръка държеше сабя, а в другата револвер. И последното съмнение на Ори, че Бент е луд, отпадна, като го видя, че се усмихва — усмихва! — сред този ад от пушечен и артилерийски огън.

Бент махна с ръка към малката група, присвита наблизо.

— Лейтенант Мейн, вземете тези хора и се върнете с доклад за положението при реката. — Мъничките очички се отместиха към Джордж. — Вървете с тях, лейтенант Хазард.

— Всемогъщи боже, Бент, знаете ли какво говорите? Няма начин един отряд да стигне достатъчно далеч по пътя, за да види...

Бент запъна револвера и го насочи към Джордж. Още войници изтичаха покрай тях, гледайки с широко отворени очи. Но не спряха да попитат каква е причината за тази налудничава сцена. Изглеждаше, сякаш капитанът вкарва в пътя двама страхливи подчинени.

— Върнете се да докладвате или ще ви застрелям заради неподчинение на пряка заповед на бойното поле.

Ръката на Ори стисна дръжката на сабята. Започна да се бори с порива да прободне Бент и така да изложи на опасност собствения си живот. Бент долови това и обърна револвера си към него.

Джордж хвана Ори за ръката. И двамата разбираха, че Бент иска те да умрат. Джордж намигна бързо и кимна с глава към моста, сякаш искаше да каже: „В тази посока имаме някакъв шанс; тук нямаме никакъв.“

С гръб към тлъстия капитан, те застанаха близо един до друг, оглеждайки пътя. На четири-петстотин метра отвъд кръстопътя се издигаха две други селски къщи, привидно изоставени.

— Да напреднем към онези там прошепна Джордж. — Веднъж да се прикрием вътре, той няма да е в състояние нищо да ни направи. Тогава ще планираме следващия си ход.

За момент Ори сякаш изгуби представа за действителността.

— Ще го убия! — повтори два пъти монотонно той. Джордж го сграбчи за лявата ръка и го стисна с все сили. След секунда Ори трепна от болка, премига и се осъзна. Джордж изкрещя заповед за тръгване напред. Ори се помъкна с останалите.

Не бяха направили повече от десетина крачки, отдалечавайки се от къщите при кръстопътя, когато с дрънчене на счупено стъкло през все още оцелял прозорец на една от къщите пред тях се подаде дулото на мускет. Вратата се отвори с трясък и от нея се подадоха още три мускета. Мускетите гръмнаха и убиха двама изненадани войници на метър вляво от Ори.

Джордж изкрещя всички отново да се прикрият в канавките. Още двама души паднаха, преди да стигнат до края на платното. Внезапно Джордж загуби дар слово от ярост. Погледна назад, видя как Елкена Бент маха с ръце пред майор от конните стрелци. Само Господ знаеше как майорът и конят му се бяха озовали в това ъгълче на ада. Чувствайки се точно така, както се беше почувствал Ори преди, Джордж понечи да тръгне към Бент. Беше решил. Независимо от последиците щеше да убие свинята на място.

Спря го някакъв крясък. Звучеше като гласа на Ори и в него имаше нещо ужасяващо. Джордж се вторачи през пушека, докато крясъците се засилваха в кресчендо.

Не беше вик на болка, а на безумна ярост. Ори тичаше по средата на пътя, размахал сабя, и надаваше този див вик. Той извади от равновесие партизаните, които се криеха в къщата. Няколко мига никой не стреля по тичащата към тях фигура. Докато осъзнаят какво е трябвало да направят, Ори се намираше на два метра от вратата.

Първият куршум не го улучи. Вторият накара бойната му фуражка да хвъркне. Той стигна вратата, разтвори я с ритник и се хвърли в тъмнината вътре, като продължаваше да крещи и да размахва сабята си.

Джордж видя как Бент и офицерът от конните стрелци гледат слисани. Откъм къщата се чуха писъци. Можеше да са и на Ори. Приведен ниско, Джордж се затича напред да помогне на приятеля си.

Трима от войниците, които беше събрал, се покатериха по насипа и го последваха; щиковеите им се врязваха в дима пред тях. Пред Джордж и вляво от него удари снаряд. Затвори очи да ги предпази от

лелящата пръст, свърна вдясно и продължи да тича. Писъците не спираха, сякаш къщата беше някаква кланица.

Внезапно от вратата изскочиха двама мексиканци в прашно облекло, двама други се хвърлиха през счупен прозорец. На вратата се появи Ори, от сабята му течеше кръв. Държеше в лявата си ръка нещо — някакво парче от човешко същество, което за щастие хвърли зад гърба си преди Джордж да е видял какво е.

Войниците намушкваха с щикове си партизаните, които се опитваха да бягат. Джордж тичаше с все сили към приятеля си, но преди да е успял да каже каквото и да е, чу, че идва друг снаряд, много бързо, много шумно.

Замаха като бесен.

— Ори, махни се от...

Снарядът експлодира. Къщата се пръсна на стотици парчета. Прах и парчета се вдигнаха като гъба нагоре — един мътен облак. Джордж премига и се задави, усети болка в гърдите си. Лежеше на платното и дори не си спомняше, че се е хвърлил върху него.

Сигурно го е направила експлозията. Но къде беше приятелят му? Никъде не виждаше Ори.

Изправи се на крака, олюлявайки се, загледан през късото разстояние до новия кратер, образуван на мястото на къщата. Последните парчета от разрушената сграда трополяха по земята. Димът се разпръсваше. Зад себе си чу да крещат офицери — един от тях беше Бент, — опитвайки се отново да организират войниците, които се точеха през царевичната нива. Вниманието на Джордж се съсредоточи върху нещо, което лежеше на ръба на кратера.

Замаха с дясната ръка напред-назад пред очите си, като че отпъждаше муха. Искаше да отхвърли онова, което му говореха възприятията. Не можа. Затича се.

До кратера лежеше лява човешка длан и половината от подлакътницата. Платът около ръката беше разкъсан и обгорен. Намери Ори проснат на насипа вляво от пътя, кръвта му изтичаше.

Съзнанието на Джордж изтри спомените за следващите четири или пет минути. По-късно си даде сметка, че никога не би понесъл онова, което видя, и не би успял да направи необходимото, ако се беше замислил. Изключи от съзнанието си ужаса и така беше в състояние да действа.

Спомняше си все пак как, приведен над Ори, повтаряше четири думи:

— Не можеш да умреш.

Но не си спомняше, че е направил турникет с плат, откъснат от униформата му, и го е затегнал здраво с дулото на собствения си пистолет, спирайки кръвотечението от онова, което беше останало от ръката на Ори.

Олюлявайки се, тръгна към тила, праметнал Ори така, че той висеше с главата надолу зад гърба му. С дясната ръка го крепеше, а с лявата държеше пистолета. Не знаеше дали Ори все още диша. Може би се опитваше да спаси един труп. Не смееше да си го помисли. Мобилизирайки сили, каквито не беше предполагал, че има, ускори крачката си, докато почти се затича отново.

Край него препусна майорът от конните стрелци, събирайки с размахана сабя хора зад себе си. Сетне мина Бент, задъхан, но вече заобиколен от двама сержанти и няколко редници със затъкнати щикове. Хвърли убийствен поглед на капитана. Лицето на Джордж беше почерняло, очите му изпъкваха на него като бели кръгове. Ако Бент беше разпознал този призрак с метнато през рамо тяло, не го показва по никакъв начин.

Войниците изчезнаха нагоре по пътя към Мексико Сити, а Джордж продължи да върви в другата посока, от усилието очите му се пълнеха с пот и сълзи. Гърдите го заболяха. Няколко минути по-късно попадна на спряла край пътя линейка.

Санитарят прегледа набързо Ори.

— Помогнете ми да го сложа вътре.

По нареждане на санитаря коларят обърна бързо линейката и шибна конете да препускат. Джордж се замята напред-назад в нея. Опря длани встрани, за да не падне върху приятеля си.

— Ще го убие, за Бога! — протестира той. — По-бавно!

— Как го искате — жив и насинен или мъртъв? — изкрещя санитарят. — Единственият му шанс е да стигне до лекарите. Млъкнете и здраво го дръжте.

Джордж примижа и започна да вижда малко по-ясно. Загледа приятеля под себе си. Главата на Ори подскочаше върху мръсните одеяла, прострени на пода на линейката. Свали си куртката, нави я на възглавница и внимателно я подложи под главата му. В този момент,

когато димът изпълваше линейката, а навън вилнееха шумовете на битката, разбра колко много обича приятеля си.

И каза на един Бог, когото молеше да го чуе:

— Не позволявай да умре! — По страните му се стичаха сълзи.

В полевата болница цареше лудница, тя беше потънала в кръв и разтърсвана от вопли. Изтощеният хирург запали лампите над почервенялата маса, докато санитарят държеше турникета, затегнат с дулото на пистолета. След кратък преглед хирургът даде знак на втори санитар.

— Пригответи го.

— Какво ще правите? — попита Джордж.

— Ще отрежа каквото е останало. Само така мога да му спася живота.

— Не — рече Джордж така настървено, че накара главите на всички, които се намираха на два метра около него, да се обърнат. Лекарят му хвърли унищожителен поглед.

— Бихте ли пожелали да се заемете със случая?

Джордж обърса устата си с горната част на дланта.

— Не, разбира се, но... ако му отрежете ръката, това ще го убие.

— Глупости. Вече е загубил половината, а още диша. Благодарение на бързите ви действия. Всеки ден, когато има бой, извършвам десетки ампутации. Четирийсет или петдесет процента от хората оцеляват.

— Нямах това предвид, когато казах...

— Е, нямам време да гадая — прекъсна го лекарят. — Напуснете палатката, ако обичате. Ще ви се обадя, когато свършим.

Ори се събуди в непозната обстановка. Видя над него да висят осем фенера, всичките светеха. Болката прииждаше на големи приливни вълни, въпреки това се опита да мръдне ръцете си и откри, че не може. Имаше някакво усещане, че нещо не е наред — извън болката, — макар да не успяваше да проумее какво е то. Внезапно се появи шкембелия мъж, облечен в изцапана престилка. В пухкавата си ръка държеше мокър червен трион. Изведнъж Ори разбра къде е и

защо. Изкрещя. Невидими ръце го хванаха за раменете. Изви глава, видя друг човек да нагрива инструмент за обгаряне на мангал с дървени въглища. Отново изкрещя. Наляха в отворената му уста уиски, за да го спрат.

Шест вечери по-късно Джордж влезе в палатката на ротния командир на Ори. Без да пита, си наля от уискито на капитан Плейс. Долината на Мексико беше тиха, ако не се смятаха далечни тръбни призови и от време на време пушечен пукот. Генералите бяха уредили ново примирие, вероятно за да обсъдят условията за сключване на мир. Джордж не знаеше подробностите, а и не го интересуваха. Както повечето от офицерите и войниците от американската армия на бойното поле беше на мнение, че онзи, който е предложил примирие тъкмо когато Мексико Сити беше готов да падне, заслужава да бъде линчуван.

— Как е той? — въпросът на капитана, както и посещението на Джордж се бяха превърнали във вечерен ритуал.

— Все още без промяна. И едното, и другото е възможно.

Джордж гаврътна уискито. Понякога, изпълнен с угризения, си мислеше, че ще е по-добре Ори да умре.

Плейс започна да рови из купчина рапорти и заповеди. Измъкна един документ и го подаде на Джордж, който се загледа в него, без да вижда.

— Е — рече капитанът. — Надявам се да се възстанови достатъчно, за да прочете това.

— Какво е то?

— Повишаването му в чин. Вече не е офицерски кандидат. Има и похвала от генерал Скот. За това, че е помогнал да се разчисти главният път, за да може укрепеният мост да бъде атакуван и превзет. Предполагам, че капитан Хоктър ще има същите добри вести и за теб.

— Лейтенант! — рече смаян Джордж. — Стана за по-малко от година.

— Чух и още нещо, което не е така приятно. Капитан Бент от Трети пехотен полк очевидно е предложил приемливо обяснение за това, че се е озовал толкова далеч от мястото, където е трябвало да бъде. Също така е успял да убеди началниците си, че той е ръководел

атаката срещу партизанското гнездо. Научих от източници, на които може да се вярва, че го повишават в чин кандидат майор.

Джордж изпсува и посегна към бутилката с уиски. Плейс не чуваше за първи път войнишки псувни, но думите, които употреби Джордж, накараха и него да се засрами.

Един от лекарите каза на Ори, че ще оживее, но мина цял ден преди той да осъзнае на каква цена. Когато го проумя, бесня и плака в продължение на час, сетне се обърна с лице към стената на палатката и затвори очи.

Оттогава нататък искаше единствено да спи. Но и това не се оказа начин да избяга от ужаса. Отново и отново сънуваше изправен на осветена от слънцето скала военен барабан, който мълчеше. Някой го беше пробил с щик или сабя. От кожата висяха само парцали.

Едва на шестнайсети септември се съгласи да приеме посетител. Два дни преди това генерал Скот беше влязъл в Мексико Сити на кон като победител. Примирието се провали, на няколко места имаше разгорещени сражения, а сетне врагът капитулира.

— Здравей, Ори.

Джордж премести сандък от муниции до походното легло и седна на него. Ори имаше добър цвят на лицето. Брадата му беше пораснала гъста и пищна. Но очите му бяха безжизнени. Беше дръпнал изцапания чаршаф над лявото си рамо, така че приятелят му да не види превързания чукан.

Най-накрая той продума:

— Здравей, Джордж. Чувам, че сме победили.

Джордж кимна.

— Очаква те похвала. Вече си младши лейтенант. Също и аз. Нашият приятел Бент, за нещастие, е кандидат майор. Научавам, че и тримата сме били големи герои по пътя за Чурубуско.

Усмихна се, но не и Ори. Очите му оставаха вперени в напречната рейка на палатката. Джордж въртеше фуражката в ръцете си.

— Как се чувстваш?

— Ами не знам. — Гласът на Ори беше толкова безизразен, че беше невъзможно да се разбере какво означава отговорът му. Джордж седеше съвършено неподвижен и стискаше фуражката. Искаше да разкаже на приятеля си нещо за ожесточените боеве, довели до капитулацията на Мексико Сити, но очевидно моментът не беше подходящ. Щеше ли да има подходящ момент?

Някъде отвън любител музикант засвири популярна мелодия на устна хармоника. Открай време Джордж знаеше тази мелодия като „Бързо, хитрецо“, но някои свирачи започнаха да я наричат „Пуйка в сламата“. Испита желание да излезе и да удуши музиканта. Песента беше прекалено пламенна, прекалено много напомняше за удоволствията, на които би могъл да се радва един мъж, стига да е цял-целеничък.

В един момент Ори отново го погледна.

— Сигурно би трябвало да ти благодаря, че ми спаси живота. През повечето време, докато лежа тук, ми се ще да не беше го направил.

Джордж каза малко троснато:

— Хайде, Клецо, не започвай да се самосъжаляваш. Ти си жив. Животът е безценен.

— Безценен е, ако имаш заради какво да живееш — съгласи се Ори. — Започнах да проумявам, че всъщност никога не съм имал шанс при Мадлин. Изгубил я бях, преди да съм я срещнал. Но имах чудесен шанс да направя единствената кариера, която някога съм искал. Сега ще ме уволнят.

— Но ще можеш да се върнеш у дома.

Джордж видя болката в очите на приятеля си и се почувства като глупак.

— Към какво? — попита Ори.

И тогава в Джордж се надигна гняв. Обърка всичко, не успя да повдигне духа на приятеля си. А кой би могъл, ако не той?

Опита за последен път.

— Утре пак ще дойда да те видя. Междувременно почивай и се взимай в ръце, скоро ще се почув...

Спря, пламнал. Без да ще посегна да стисне ръката на Ори. Лявата му ръка. Опомни се, когато неговата се намираше на сантиметри от чаршафа.

Тъмните очи на Ори сякаш казаха: „Виждаш ли? Вече не съм същият като теб, затова не се прави, че съм.“ Обърна се на другата страна и рече безизразно:

— Благодаря ти, че дойде.

Джордж се измъкна навън сломен. Надяваше се, че времето ще излекува горчивината и тъгата на приятеля му, но не беше убеден. Ори беше ограбен от двете неща, които най-много желаше в живота си. Как да оцелее човек при това положение?

Получи писмо от Констанс и само то попречи денят да се превърне в пълна катастрофа.

Джордж се радваше на опияняващото октомврийско слънце, седнал в пивница на открито в Мексико Сити. Пивницата гледаше към великолепия Национален дворец, над който от всички пилони се вееше американското знаме. Седеше на една маса с Пикет, Том Джаксън и Сам Грант. Четиримата се събираха за първи път от месеци насам.

Пред Пикет и Грант стояха няколко празни бирени чаши, пред Джордж също. Пред Джаксън имаше само една чаша с вино. Непрекъснато тревожейки се за храносмилането си, той винаги поръчваше по чаша вино и я оставяше недокосната.

Мексиканците посрещнаха изненадващо ведро изхода от войната. Цивилните търговци и собствениците на пивници посрещнаха със свиване на рамене загубата и бързо се заеха да извлекат печалба от окупацията. По европейски маниер правителството сечеше медали, отбелязвайки всяко по-голямо сражение, независимо дали е спечелено или загубено. Пикет, който ораторстваше за Робърт Ли, беше получил медал за Чурубуско и той стоеше закачен на куртката му.

— Не го говоря като човек от Вирджиния, макар че сигурно така смятате. Боб Ли е най-добрият офицер в армията. Доказа го веднъж завинаги в *pedregal*^[1].

Говореше за едно пространство, осеяно с вулканични скали, на което американците се бяха натъкнали, настъпвайки към Мексико Сити. Изглеждало непроходимо, но Ли и Пиер Борегар го огледали и заявили, че не било така. Сетне, по време на гръмотевична буря, Ли предложил доброволно да мине отново през *pedregal*, за да отнесе

важни сведения на Скот. Яздил на кон през стръмни склонове и коварни равнини и само светлините на светкавиците му показвали пътя.

— Съгласен съм — каза Грант и отпи от бирата. — Не познавам по-умен и храбър войник. Благодаря на Бога, че не ни е враг.

Общо взето, в шестмесечната бойна кампания членовете на корпуса на подготвените от Академията офицери се бяха представили добре. Дори Елкена Бент минаваше за герой. Ако Джордж го обвинеше в некадърност или го нападнеше физически, малцина щяха да застанат на негова страна и той го разбираше.

Останалите на масата бяха живо доказателство, че Уест Пойнт произвежда храбри и компетентни офицери, помисли си Джордж. Грант например бил сред първите, взели с щурм Молино дел Рей заедно с капитан Робърт Андерсън от Трети артилерийски полк. По-късно, при атаката срещу самия град, Грант извлякъл планинска гаубица на някаква камбанария, която гледала към портата Сан Косме. Направил го по собствена инициатива. Огънят от гаубицата изтребил едва ли не до крак гарнизона, който я отбранявал.

Джаксън се отличил на няколко пъти, най-вече при северната стена на Чапултепек, където сам-самичък обслужвал оръдие от леката батарея на Джон Магрудър. Що се отнася до Пикет, по време на същата атака възпитаник на Академията на име лейтенант Луис Армистед паднал ранен, докато носел знамето нагоре по стълбата. Втори възпитаник на име Джеймс Лонгстрийт го взел и се качил с него. И него ранили. Пикет бил онзи, който най-накрая го изнесъл.

Скоро Джордж започна да се върти на стола си. Останалите не бързаха да си изпият питието, а в джоба си имаше две нови писма, едното от Констанс. Докато разговорът на масата се насочваше към нова тема, измъкна нейното писмо и го отвори. Когато го прочете, се засмя и внимателно го прибра с намерението да го прибави към всички останали, които пазеше.

— От кого е? — попита Грант. — От красивата ти ирландка ли?

Джордж кимна.

— Имаш ли намерение да се жениш за нея?

— Може и да го направя. — Потупа издутия от писмото джоб. — Все още ме харесва.

— Естествено — засмя се Пикет. — Та ти си герой на героите. Този месец всички сме големи герои. За разлика от всеки друг път дори и Конгресът е на това мнение.

Мрачният Джаксън се покашля.

— Твоята дама вярваща католичка ли е, Джордж?

— Да. Защо питаш?

— Само за да ти напомня, че кариерата ти може да се забави, ако се ожениш за папистка. Напоследък го осъзнах, защото... такава... посещавам млада дама в този град.

Пикет се наведе напред, зяпнал от изненада.

— Ти ли, генерале? Ухажваш една сенъорита?

Джаксън се изчерви и впери поглед в чашата си с вино.

— Имам тази чест, да. За съжаление, боя се, че за брак и дума не може да става. Бог създава всички свои деца равни, но в очите на Генералния щаб и повечето американци католиците са по-малко равни от останалите.

Грант и Пикет се засмяха, но лицето на Джордж остана сериозно. Обичаше Констанс много силно и затова беше склонен да отмества настрана въпроса за религията. Знаеше, че той неминуемо ще се превърне в проблем. Когато заговори, се опита да не прояви онова, което мисли.

— Не се тревожа за кариерата си. Срокът ми изтича след по-малко от три години.

— Достатъчно дълъг е, за да направят така, че да ти опротивее — обади се Грант.

— Най-вече любимият майор Бент — допълни Пикет.

Камбаните на близката катедрала забиха. Ято гълъби излетяха от покрива на Националния дворец. Ярката слънчевата светлина бе отстъпила място на кехлибарената, присъща на късния следобед. За Джордж приятното събиране отново с приятели в пивницата се развали.

Е, може би в другото писмо, което получи днес, щеше да има нещо весело. То беше от Лихай Стейшън. Докато Грант и Пикет поръчаха още по една чаша, Джордж счупи восъчния печат и прочете първите няколко реда, изписани със ситния почерк на майка му. Пребледня.

— Какво е станало, Мечо?

Изглежда Грант с празен поглед.

— Баща ми. Преди два месеца получил удар във фабриката. Сърцето му. Мъртъв е.

Два дни след кратичкото писмо на Мод Хазард пристигна много по-дълго от Стенли. Стенли молеше по-малкия си брат да подаде оставка и да побърза да се върне. Хазард Айрън бил прекалено голямо предприятие, за да го управлява сам човек, особено сега, след като фирмата пускала в действие нов стан. Уилям Хазард проектирал цеха, надзиравал строежа му и в деня, когато умрял, се борел с проблемите, възникнали покрай монтажа на съоръженията.

Последното разширение на Хазард Айрън беше сложно профилен стан, предназначен да валцова Т-профилни релси. Профилът Т бързо заменяше обърнатото U като стандарт в американските железници. В писмото брат му повтаряше нещо, което беше казвал и преди — в смисъл че баща им пристъпил към това разширение, след като в Денвил, Пенсилвания, открили конкурентен стан. Ако останало на него да реши, пишеше Стенли, той би наложил вето върху идеята, като прекалено новаторска и изпълнена с рискове.

— Прекалено новаторска — изпуктя Джордж пред Ори, който събираше багажа си за заминаване у дома. — Макар че Хенри Корт има такъв стан във Фонтли, Англия, вече повече от двацет години. Моят пъзлив брат вероятно би хленчил „изпълнена с рискове“, докато премине бумът на железниците, страната бъде покрита с линии от океан до океан и не останат повече пазари.

Ори сгъна една риза и я сложи в сандъчето си. Ставаше специалист да върши нещата с една ръка. Веднъж рече, че покритият с кожена капачка чукал доста го боли и често му пречи да спи, но извън това въобще не обсъждаше дефекта си. Напоследък рядко се усмихваше.

Поседна на ръба на походното легло, за да почине.

— Реши ли какво ще правиш, Джордж? — Откак го изписаха от болницата, Ори никога не се обръщаше към Джордж с прякора му.

Джордж кимна мрачно.

— Ще бъда лоялен към семейството си, след като то има нужда от мен. Колкото и да мразя проклетата армия, колкото и да искам да

видя отново Констанс, не се чувствам удобно от това решение. Предполагам, защото съм се съгласил да служа четири години и обещанието си е обещание. Но нищо не мога да направя. Ще пиша на Стенли и ще му кажа, че ще се върна у дома. Разбира се, няма гаранции, че Министерството на войната ще ме освободи. Най-малкото скоро.

По този въпрос го очакваше изненада. В деня преди заминаването на Ори пристигна ново писмо от Стенли. Той казваше, че е отнесъл случая на Джордж до един нов приятел, Саймън Камерон, сенатор демократ от Пенсилвания.

— Сенаторът е една от основните причини демократите в нашия щат да вонят до небесата — каза Джордж на приятеля си. — Той е по мошеник и от най-големите разбойници на света и петни цялата партия. Стенли винаги е ломотел нещо за това, че има политически амбиции, но никога не съм очаквал от него да се сдуши с тип като Камерон.

— Брат ти има ли способности за политик?

— Мен ако питаш, Ори, човек става политик, когато не е способен да свърши никаква друга работа като света. Но отговорът на въпроса ти е — не. Брат ми никога не се е отличавал с прекалено много ум. Камерон може да се интересува от Стенли само по една причина — големината на банковата му сметка. Използване на връзки във Вашингтон — Всемогъщи Боже! — Джордж удари с юмрук отворената си длан. — Това ме прави не по-свестен от Бент. Ще пиша на Стенли и ще му кажа да прекрати веднага тази работа.

На следната сутрин двамата приятели си казаха довиждане. Ори щеше да пътува до брега с обоз, който отвеждаше ранени и няколко роти прибиращи се у дома доброволци.

И двамата се чувстваха неудобно. Ори покани Джордж да се отбие в Монт Ройъл на път за север. Джордж каза, че ще се опита. Той не беше изпълнен с желание да стане свидетел на продължаващия упадък на приятеля си. Ори беше издължил нос. Отслабнал беше с десет килограма. Изглеждаше смазан, докато се отдалечаваше, тръгнал да намери колата, на която му беше определено да се качи.

Оказа се, че протестното писмо на Джордж е стигнало прекалено късно. Капитан Хоктър го повика три седмици след като го изпрати.

— Току-що се получиха документите ви, обработени по ускорена процедура от кабинета на министър Марси. Не знаех, че синовете на богатите производители на железни изделия попадали в категорията на онези, от които семействата се нуждаят за своята издръжка. — Язвителната забележка беше посрещната с хладен поглед. Хоктър се покашля. — Във всеки случай ще бъдете освободен от армията още тук, до края на следващата седмица.

По-късно Хоктър се опита да разбере защо тази добра вест накара лейтенанта да избухне и да изрече бесен порой от псувни. Капитанът се радваше, че се е отървал от такъв явен размирник.

Следващият обоз се предвиждаше да замине на сутринта, след като Джордж щеше официално да се уволни. Дотогава той много беше мислил. Проявил се беше като малодушен червей, след като беше позволил религията на Констанс Флин даже за миг да го разколебае. От Веракрус щеше да пътува направо за Корпъс Кристи, с каквото транспортно средство намери.

Вечерта преди тръгването на каруците Джордж се напи ужасно с Пикет и Грант. Събуди се един час преди разсъмване. Стомахът го болеше, главата му пулсираше, в устата си имаше отвратителен вкус. Час по-късно се натъкна на майор Елкена Бент за първи път след Чурубуско.

Джордж мина забързан, без да отдаде чест; боеше се, че при най-малкото предизвикателство би могъл да извърши убийство.

Бент го върна.

— Защо не сте в униформа, лейтенант?

— Защото вече не съм в армията, майоре.

Джордж усещаше, че слепоочията го стягат. Преставаше да се владее. Не го беше еня.

Бент преглътна вестта с разочарован вид. Джордж продължи:

— Поздравявам ви с повишението. Спечелихте го за сметка на моя приятел Ори Мейн. Ако не бяхте вие, той все още щеше да си е цял-целеничък. Всички смятат, че сте страшен герой, но ние знаем какво се опитахте да направите на пътя за Чурубуско, майоре.

— Пусни ми ръката, нагло малко...

Тогава Джордж го удари. Усети сътресението чак до рамото си. От носа на Бент се разхвърчаха сополи и кръв. Джордж се отдалечи с бавна и твърда крачка, а охайецът беше прекалено сащисан... може би и прекалено изплашен, за да отвърне на удара.

Джордж усещаше юмрука си като строшен. Никога не му се беше случвало болката да му донесе такова удовлетворение.

[1] Каменисто място (исп.). — Б.пр. ↑

13.

Джордж пристигна в Корпъс Кристи в края на октомври. Въздухът беше студен, хладно беше дори по обяд. Когато слезе от лихтера на пристана, беше точно четири следобед, но слънцето вече слизаше зад хоризонта. Сградите хвърляха дълги сенки. Есенната светлина беше едновременно ярка и слаба.

Сцената предизвикваше тъжни чувства. Годишната приближаваше бързо към края си, а също така и времето му, отделено на тази земя. Мексико му беше внушило необичайно за един млад човек съзнание за смъртта; предполагаше, че това е цената, която човек плаща, отивайки на война, макар да излезе от нея от страната на победителите. Все пак, след като беше възприел урока, нямаше да е така глупав да го пренебрегне. Ето защо дойде направо от Веракрус.

На пристана никой не го посрещна. Настроението му още повече се развали. Но внезапно се подобри, когато чу вик: „Ето ме, Джордж!“ и видя иззад ъгъла на една постройка да се появява Констанс.

Беше облечена в една от онези новоизмислени корави кринолиненни поли, която се полюляваше напред и назад като кораб в буря, докато се опитваше да тича. Цветът на роклята беше смарагдов и много ѝ отиваше.

— Извинявай, че закъснях. Отделих повече време да се приготвя — исках да ти се харесам, а сетне установих, че когато човек е облечен по този начин, не може да бърза. Ох, исках да съм на пристана и да чакам, когато лодката ти дойде...

Смееше се и плачеше едновременно. Той остави пътната си чанта на земята. Пръстите ѝ го пипаха по ръката, сетне по лицето, сякаш за да проверят дали наистина е цял, незасегнат, след като се връща от зоната на бойните действия.

— Много ми стана мъчно, когато разбрах за баща ти. Не очаквах, че ще намериш време да се отбиеш на път за дома.

— Погребението на баща ми е било преди седмици. Няколко дни повече нямат значение. Имам — едва не се задави, докато изричаше тези думи — да ти задам важен въпрос.

— Какъв е той? — щастливата усмивка показваше, че знае.

— Смятам, че първо трябва да поговоря с баща ти.

— Той ни чака. Наглежда печеното агнешко, което съм сготвила за теб. Но първо трябва да ме целунеш.

Тя пусна колосаната си пола, която държеше, за да не се влачи по земята, и се хвърли на врата му. Полата имаше формата на камбана, затова той трябваше да се наведе, за да я прегърне. Пътната му чанта изчезна, когато полата ѝ падна върху нея. Това нямаше значение, нито пък изражението на лицата на хората по пристана; някои от тях се забавляваха, един-двама бяха възмутени. Единственото, което имаше значение за него, бяха думите, които тя прошепна, докато двамата се притискаха един към друг.

— О, Джордж! Колко ми липсваше. Толкова те обичам.

Докато Констанс довършваше слагането на масата, Джордж излезе да се поразходят с баща ѝ. Належащият въпрос не изненада дребния на ръст адвокат.

— Мислех си, че двамата ще поискате скоро да се ожените. От дни се готви за пристигането ти. Забеляза ли всичките онези издания на „Гоуди“ до масата ѝ за шев? Кройките и другите подробности? Бедното дете ме е подлудило с шевовете и напръстниците си — и това ако не е любов, трябва да няма такова животно.

Флин сплете пръсти под черното си сако.

— Нямам сериозни възражения срещу брака ви. Но имам един въпрос и той е много важен.

Спря се на улицата и се обърна с лице към по-младия мъж.

— Какво ще правиш с разликата във вероизповеданията?

— Ще трябва да говоря с Констанс за конкретните ѝ желания, господине. Ще направя каквото е необходимо в съответствие с тях.

— Така е правилно. Но дали семейството ти ще я посрещне добре?

— Убеден съм в това — излъга Джордж.

— Тогава можеш да я имаш.

— О, господине, благо...

— При едно условие! — Вирнатият пръст на Флин хвърли дълга, подобна на скелет сянка на земята. Внезапно той направи жест към

голия хоризонт. — Ожени се за нея на север. Тук мястото е прекалено печално за сватба. Освен това ще ми е приятно да се поразходя. До гуша ми дойде да слушам хората да казват, че конгресменът Уилмът е син на дявола. Необходима е промяна на гледната точка.

— Ще я имате — обеща с усмивка Джордж. Тръгнаха обратно, когато Констанс ги повика на вечеря.

По-късно същата вечер двамата влюбени тръгнаха ръка за ръка към брега. Констанс беше наметнала дълга, обточена с кожа пелерина, но тя служеше повече за украса, отколкото да я стопли. Джордж я прегърна, за да ѝ даде колкото може повече топлина. През пясъчната ивица на пристанището духаше леден бриз и накланяше растящия по дюните див овес. Във водите на реката проблясваха звезди. Из залива се виждаха малки бели зайчета.

— На север става много по-студено — каза той. — Боя се, че ще ти липсва топлият климат.

— Тогава ще трябва много да се потрудиш, за да ми стане топло в леглото.

Той се покашля, за да прикрие, че закачката ѝ го е смутила. Беше откровено момиче — едно от многото нейни качества, които обичаше — и поради тази причина тя често казваше неща, които биха шокирали по-конвенционално мислещите хора. За нейната откровеност може би отчасти допринасяше възпитанието ѝ край границата. Надяваше се, че семейството му ще я разбере.

— Всъщност — продължи тя — ще се радвам да отида някъде, където няма да е необходимо човек да върви хиляда километра, за да намери някой аболиционист. След като се оженим, може би ще се заловя с тази работа. — Спряха близо до върха на една дюна, загледани към безбрежния Мексикански залив. — Смяташ ли, че семейството ти ще има нещо против?

Той се усмихна.

— Това би ли те спряло?

— Не. Не смятам, че бих го направила дори и заради теб.

— Добре. Ако го направеше, нямаше да си момичето, в което съм се влюбил. — Той я целуна по бузата.

— Не отговори за семейството си.

— Констанс, веднъж като се оженим, ти ще си моето семейство. Само ти и всеки друг, който би принадлежал и на двама ни.

Доволна, тя му поднесе нежно устните си, сетне прошепна.

— Ще се опитам да не те разочаровам в това отношение.

— Ти не би могла да ме разочароваш в каквото и да е. Обичам те.

Мина зад нея и плъзна ръце около кръста ѝ; трябваше да стъпи на полата ѝ, за да се приближи. Тя нямаше нищо против. Облегна се на него.

Плъзна ръце нагоре, докато опряха в гърдите ѝ. Боеше се, че може да я разсърди. Но тя сложи ръце върху неговите и те се притиснаха още по-силно.

— Тук е красиво — рече след малко Джордж. — Ще ти липсва.

— Зная, че понякога ще ми липсва. Но ти би ми липсвал повече. — Обърна се към него след няколко мъчителни маневри, наложени от полата. Нежно, настойчиво тя рече:

— „Дето живееш ти, там ще живея и аз; твоят народ ще бъде мой народ.“ Първа глава от Книга на Рут. — Отново докосна с устни неговите. — Толкова често я четох, докато те нямаше, че я зная наизуст.

Тихо се засмяха, а челата им се докосваха. Червената ѝ коса се вееше около тях като наметка от паяжина. На път към къщи те обсъждаха практически въпроси, включително планове за сватбата. Джордж каза, че би искал Ори да му е кум.

— Той ще се съгласи ли?

— Не съм сигурен — отговори намръщен Джордж. — Войната му отне нещо повече от един крайник. Тревожа се за него. Макар никак да не ми се иска, ще се отбия до Монт Ройъл на път за къщи.

14.

Няколко километра под плантацията Джордж подуши дим. Вече мрачното в късния октомври небе стана още по-мрачно. Разтревожен, попита капитана на речното параходче дали е възможно някоя от сградите да гори.

Капитанът му хвърли изпълнен с превъзходство поглед.

— Съмнявам се, господине. Предполагам, че горят сламата.

Въздухът се изпълни с шум от граченето на невидими птици. Черните валма продължиха да се търкалят над върховете на дърветата и по реката. Скоро Джордж започна да кашля. Когато параходчето пристана, не видя никъде Ори, макар да беше писал, за да съобщи, че пристига.

Не знаеше дали да обвинява за това пощенските служби или душевното състояние на приятеля си. Закрачи нагоре по пристана; димът дразнеше очите и гърлото му. Имаше чувството, че се намира отново в зоната на бойните действия.

От купчината с натрупани на три реда бурета за ориз върху него се метна някаква фигура. Джордж отскочи и затаи дъх. Усмихна се не особено весело.

— Изкара ми ума, Чарлс.

— Така ли? — рече момчето, което беше скочило. — Мислех, че си ме видял горе. — Не се извини.

Пулсът на Джордж се нормализира. Братовчеда Чарлс продължи:

— Ори ме изпрати да те прибера. Той работи на карето Хъл — съобщи и изчегърта мръсотия изпод един от ноктите си с големия си ловджийски нож.

По пристана към тях закуцука възрастен домашен прислужник. Чарлс се намръщи на негъра.

— Сисъроу, върви по-пъргаво, че ще ти разпоря тумбака — заплаши го той и се хвърли с ножа напред. Старият негър писна и отскочи. Не успя да се задържи накрая на пристана и плесна шумно в плиткото. Чарлс изтича да го види.

— Боже мой, Сисъроу, та аз само се майтапех с теб.

— Откъде мога да знам? — изпъшка старецът, докато Чарлс му помагаше да се измъкне от водата. — Понякога наистина погват хората с това ужасно нещо.

Чарлс натика ножа в пояса си.

— Погвам само Смитови и Ламотови, никога негри. Сега се залавяй за работа и отнеси чантата на господин Хазард в къщата.

От лицето и дрехите на стареца течеше вода. Кафявите му палци се подаваха през дупките на скърцащите му обувки. Той взе пътната чанта на Джордж и се забърза, защото не му се щеше да удължава срещата си с Братовчеда Чарлс.

— Хайде — каза момчето, все още развеселено. Едва ли имаше повече от единайсет, но изглеждаше четири или пет години по-голям. Беше избуял с още доста сантиметри, откак Джордж го видя за последен път. Раменете му бяха станали значително по-широки. На Джордж му се доця да беше наполовина на него жилав и красив.

Чарлс го поведе по насипите, които разделяха големите квадратни оризища. От три от тях вяло се издигаше дим. Там роби влачеха с помощта на мотики пламтящи клони през стърнищата, за да ги подпалят. Всички до един бяха жени. Полите им бяха вързани над коленете, кърпи пазеха косите им. В далечината, на друг насип, Джордж зърна Салем Джоунс, възседнал муле... С бича и тоягата си надзирателят напомняше статуя на конник.

Джордж послуша съвета на Чарлс и си сложи кърпичка на устата. Черните жени сякаш не страдаха от изпълнения с искри пушек. Може би, след като са били принудени да го вдишват толкова много години, вече не им пречеше. Когато пламъците напредваха прекалено бързо, жените изтичваха до най-близкия напоителен канал и скачаха на безопасно място. Чу една от тях да възкликва:

— Огънят ще те стигне, бягай!

Останалите побягнаха с крясъци и смях. На Джордж това съвсем не му се струваше игра. По-скоро картина от ада. Но може би изгарянето на стърнищата носеше желана промяна в еднообразието на плантацията.

— Вече не сме далече — рече Чарлс, давайки му знак с ръка да върви по посока на оризищата, където стърнищата бяха изгорени. В тях големи ята черни птици и диви патици шумно атакуваха почвата. Търсели непокълнати зърна, каза Чарлс в отговор на въпроса му. През

сезона на растежа семейство Мейн се борели срещу птиците, но през сезона на изгарянето разчитали на помощта им.

Силни удари с чук привлякоха вниманието на Джордж към насипа до реката. Там зърна Ори, единствения бял сред група от шестима мъже. Ори набиваше пирони в шлюза на един от оттоците, водещи към реката. Един негър нервно поставяше всеки пирон на място и бързо се оттегляше, преди Ори да е нанесъл първия удар. Той въртеше чука с голям замах над рамо.

Защо, за Бога, Ори трябваше да се опитва да върши дърводелска работа, след като е сакат, Джордж не можеше да си представи. Сетне му дойде на ум, че Ори сигурно работи като бесен именно защото е сакат.

Най-сетне свърши и се обърна към приятеля си, който чакаше наблизо.

— Здравей, Джордж, извинявай, че не те посрещнах. Тези момчета объркаха ремонта. Трябваше да им покажа как трябва да се направи. — Пусна чука, без да обръща внимание на факта, че за малко не падна върху крака на един от робите.

Джордж се потресе, като видя отблизо Ори. Приятелят му изглеждаше по-стар. Измършавял, изцапан, сякаш изваден от Библията. Неподдържаната му брада висеше едва ли не до гърдите. Левият ръкав на мръсната му бяла куртка беше прикрепен с игла на рамото.

— Как я караш? — попита Джордж, докато вървяха по посока на голямата къща.

— Зает съм — Ори почти изплю думите. — Опитвам се да привикна към рутината на нещата колкото се може по-бързо. Татко е прекалено стар да върши всичко сам, а Купър заминава. Всъщност днес, веднага след обед.

Джордж вдигна въпросително вежди.

— Къде отива?

— Чарлстън. По взаимно споразумение с татко. Мисля, че би могло да се нарече доброволно изгнание. Купър просто вече не може да кара с татко. Има прекалено радикални идеи и двамата го съзнават. Купър предложи да напусне, преди кавгите да са станали съвсем ужасни.

Вестта беше зашеметяваща, нищо чудно, че Ори изглеждаше разстроен.

— Ще намери ли работа?

— Вече го чака. Преди година един човек, който дължеше на татко много пари, не можа да се издължи. Приписа му единствената си собственост — малка компания за превозване на памук с кораби. Имуществото не е голямо — два стари парахода със странични гребни колела, разрушено складово помещение и кей. Татко не дава и две пари за цялата тази работа, ето защо не се опъна, когато Купър предложи да поеме управлението ѝ. Радвам се да те видя, Джордж, но моментът не е подходящ за гостуване в Монт Ройъл. От дни насам хората тук си крещят един на друг.

„И ти ли включително?“, запита се Джордж, но запази въпроса за себе си. Колко изпосталял и с хлътнали очи изглеждаше Ори. Видът, в който завари приятеля си, го натъжи.

— Трябваше да се отбия — обясни той, забелязвайки, че Братовчеда Чарлс си е отишъл. Зърна момчето в едно от най-близките оризища, където се смееше и потупваше по задника една два пъти по-възрастна от него черна жена.

— Ще се женя за Констанс. Би ли искал да ни кумуваш?

— Каква чудесна новина. Моите поздравления. — Ори не стисна ръката на приятеля си, дори не забави крачката си. Посегна с ръка зад себе си, търсейки носна кърпичка в десния заден джоб.

— В другия е — обади се Джордж и посегна да я извади.

— Мога да я стигна. — Навъсен, Ори се напъна да стигне дотам през кръста си. Хвана крайчето на носната кърпичка и я измъкна.

— Ще ми станеш ли кум, Ори?

— Какво? О, да, разбира се. Стига тук да няма много работа. Надявам се, че няма да имаш нищо против да обядваш с баща ми и Купър. Няма да е много приятно.

Нищо в Монт Ройъл не беше приятно през този ден. На Джордж му се дося да не беше идвал. Реши да си тръгне колкото се може по-скоро.

Обядът се оказа така неприятен, както го предвиди Ори. И Тилет изглеждаше години по-стар, отколкото го помнеше Джордж. Двамата с

Купър се задоволиха да обсъдят оттук-оттам няколко въпроса, свързани с малката корабна компания. Дори и външен човек можеше да разбере, че Тилет не се интересува от това. Просто търсеше безопасна тема за разговор.

От друга страна, Купър излагаше с въодушевление плана си да направи компанията печеливша.

— Всяка година изнасят с кораби все повече памук от щата. Би трябвало да вземем своя дял от тези приходи.

— Е, направи каквото можеш — отвърна Тилет, свивайки рамене. Ори му беше казвал, че не обичал да слуша, че Южна Каролина разширява своето производство на памук. По някакъв начин го тълкувал като заплаха за всички оризови плантатори, и по-специално за семейство Мейн. Смятал производителите на памук за парвенюта без благородно потекло, макар сред тях да се нареждали някои от най-изтъкнатите, а може би и най-богатите граждани на щата. Например Уейд Хамптън от Милуд също отглеждал памук.

Купър долови всичко това в думите на по-възрастния мъж и се подразни.

— Можете да разчитате, татко — отсече решително той. Клариса въздъхна и го потупа по ръката. Тилет не им обърна внимание.

По време на яденето Аштън, която вече проявяваше първите признаци на младо женче, непрекъснато се взираше в Джордж. Вниманието ѝ го напрягаше. Брет сбута с лакът сестра си, за да я накара да спре. Аштън оскуба къдриците на Брет, при което Тилет избухна и отпрати и двете навън заедно с Клариса, за да получат боя си.

Когато останалите също излязоха, Брет преглъщаше със зачервени очи. Каретата беше пристигнала. Очите на Аштън бяха вперени в баща ѝ, пламнали, изпълнени с омраза. Ако това дете въобще е способно на чувства, то те са до едно лоши, помисли си Джордж.

Братовчеда Чарлс седеше, облегал гръб на една от колоните и дялкаше. Внезапно раздразнена, Клариса го перна по ухото със средния си пръст.

— Стани да кажеш довиждане на братовчед си.

Чарлс погледна намусено.

— Опитвах се да свърша това, което съм започнал да дялкам.

Ори направи широка крачка напред.

— Изправи се! — Провря пръсти под лявата му ръка и го дръпна толкова силно, че Чарлс извика от болка. Сетне гневно го загледа. Ори му отвърна със същото, без да мигне.

Джордж разгледа ръката на Ори. Изглеждаше много силна, много по-широка в китката, отколкото я помнеше. Дали пък я е упражнявал, за да стане такава? Очевидно.

След като промърмори „довиждане“ на Купър, Чарлс сложи ловджийския си нож в пояса и се залови да разтрива мястото, където го хвана Ори. Пет минути по-късно, когато каретата потегли, още продължаваше да разтрива.

Тази вечер Джордж съобщи на Мейнови, че на сутринта ще замине за Пенсилвания. Ори каза, че ще придружи приятеля си до малката спирка в гората на Североизточната железопътна линия. Джордж спа на пресекулки и се събуди при първите признаци на зазоряване. Облече се и излезе от стаята си. Предполагаше, че няма да събуди друго извън робите, които сигурно бяха приготвили вече чайник с кафе. За негова изненада чу долу високи гласове, гласове на господари, а не на слуги. Тилет беше буден, и Клариса, и Ори. Защо?

Бързо слезе по голямата стълба и намери Мейнови в трапезарията. Навън, през дърветата на изток, пробиваха първите слаби лъчи на слънцето. По поляните, побелели от скреж, имаше мъгла.

— Добро утро, Джордж — каза Клариса. — Не я беше виждал с разпусната коса — по-голямата част от нея беше бяла — или пък negliже. Пеньоарът ѝ беше стар, а цветовете на сложната бродерия — избелели с годините.

— Добро утро. — Какво ли каза след това? Може би попита защо са се събрали? Дали някой не е умрял през нощта?

Тилет седеше отпуснат на стола си; изглеждаше по-стар от когато и да било. До ръката му стоеше голяма глинена чаша с кафе, от която се издигаше ароматна пара. Ори изпусна продължителна въздишка и се обърна към приятеля си.

— Няма смисъл да крия от теб. Цялата плантация е на крак. Напоследък не сме видели друго, освен неприятности от онзи мъжкар

на име Прайъм — помниш го, нали?

Джордж кимна; та как би могъл да забрави писъците през онази нощ?

— Е добре — каза Ори, — изглежда, че нощес е избягал.

В настъпилото мълчание влезе едно от домашните момичета и донесе чиния курабии и купа див мед. Джордж помнеше момичето от предишното си идване. Беше същество със слънчев характер, което се шегуваше с всички. Тази сутрин стоеше с наведена глава, а очите ѝ гледаха настрана. Пристъпваше почти безшумно.

Когато тя излезе, отново долови шум от разтревожени гласове, този път през прозореца, който беше останал леко отворен. Домашните роби разговаряха навън, до кухненската сграда. Джордж не чу смях. Очевидно престъплението, извършено от един роб, падаше върху всички. Но не единствено робите се тревожеха. Тук, в трапезарията, миризмата на страх беше почти толкова силна, колкото и тази на горещи бисквити.

— Папа, какво е станало? Защо всички са на крак?

Неочакваният звук ги накара да подскочат. В хола стоеше Брет по нощница, със сериозно изражение на лицето.

— Един от негрите е избягал. Ще го хванем. Хайде обратно в леглото.

— Кой от тях, папа? Кой е избягал?

Тилет тропна по масата.

— Марш в стаята си.

Брет побягна. Джордж се заслуша в ритъма на босите ѝ крака по стъпалата. Клариса промени положението на стола си. Сви ръце и заби поглед в блестящо полираната повърхност на масата. Ори крачеше напред-назад пред прозорците.

Зората подпали част от мъглата отвън. Тилет разтри с длани бузите и очите си. Джордж дъвчеше бисквита, чувстваше се объркан. Защо трима възрастни хора бяха толкова разстроени заради бягството на един човек? Свободата на един човек? Толкова неприемлива идея ли беше свободата? Нали прадедите на Тилет Мейн се бяха сражавали срещу англичаните за свободата точно на този щат?

Но скоро осъзна, че въпросите бяха идиотски. Хората от семейство Мейн са се сражавали за свободата на белите хора, нещо силно желано. Свободата за един черен беше нещо съвършено

различно, то вдъхваше страх не единствено само по себе си, но и заради възможните последици. Най-сетне Джордж започна да разбира донякъде дилемата на Юга. Започна да проумява, че робството държеше в мъртва хватка онези, които го прилагаха. Не биваше да се позволява на нито един роб да избяга, защото ако един успееше, хиляди биха могли да се опитат. Мейнови и всички други като тях бяха заложници на самата система, от която се облагодетелстваха. Бяха заложници и на страха. Съжаляваше семейството на Ори, но за първи път изпита и презрение към тях.

Звук от конски копита накара Тилет да се изправи на крака. Салем Джоунс се появи в галоп на алеята пред къщата. Миг по-късно влезе с широки крачки в стаята. Надзирателят изглеждаше развеселен. Потисна усмивката си, докато докладваше.

— Все още няма и следа от черния. За последен път са го видели към залез-слънце вчера. Претърсих колибата му. Сега разбирам защо е създавал толкова главоболия. — Хвърли бърз, изпълнен с обвинение поглед към Клариса. Вниманието ѝ беше съсредоточено другаде, но Тилет не пропусна погледа на надзирателя.

— За какво говориш? — попита той.

Джоунс бръкна под дрехата си.

— За това. Намерих го скрито в сламеника на Прайъм. — Хвърли изцапана, с подвити ъгълчета книга на масата. Останалите се струпаха да я видят. — Подозирам, че я е чел, преди да избяга. Бих се обзаложил, че му е дала идеи за това, колко лошо се отнасят с него — добави Джоунс многозначително.

— Мислех, че робите не ги учат да четат — обади се Джордж.

— Обикновено не — потвърди Ори.

— В случая с Прайъм направихме изключение — каза Тилет, избягвайки погледа на жена си. — Госпожа Мейн смяташе, че като момче показва големи възможности. И че е миролюбив. Може да е била права за първото, но що се отнася до второто — виж, Клариса, не те обвинявам...

В този момент най-сетне погледна към жена си. Хвърляше изцяло, от край до край вината върху нея.

— Разреших да научиш Прайъм да чете и смята — продължи Тилет. — Катастрофална грешка. — Обърна се към Джордж. — Сега може би разбирате защо Югът трябва да има закони, които да

забраняват образование за негрите. Дори Библията не бива да се чете; когато погрешно се тълкува, може да стане източник на бунтовни идеи.

Ори вдигна книгата с меки корици.

— Кой е внесъл този боклук в плантацията?

— Не зная — рече Тилет. — Но се погрижи да бъде изгорена.

Сега вече Джордж разпозна книгата. Беше я виждал у тях преди няколко години. На корицата си носеше емблемата на Американското дружество против робството в Ню Йорк и думите „Робството в Америка — такова, каквото е“. Книгата бе издадена от преподобния Тиодор Уелд през 1839 и представляваше сборник от робовладелски закони, свидетелства на избягали роби и разобличителни цитати от южняци робовладелци, които се опитваха да защитят институцията и да сведат до минимум или да отрекат злоупотребата с черните. Джордж беше чувал сестра си Върджилия да казва, че трудът на Уелд бил най-значимият и влиятелен антиробски документ, публикуван до момента в Съединените щати.

— Много хубаво е да сочиш сега с пръст, Тилет, но кажи какво имаш намерение да правиш — рече Клариса.

Пръв се обади Салем Джоунс.

— Ще разпитам сестрата на Прайъм, макар че няма да има никаква полза. Изплашена е. Кое то е по-лошо — в неведение е. Дори и да иска да ми даде полезни сведения, не би могла. Единственото, което би могла да каже, ако я попитам къде е брат й, ще бъде: на север. И ще казва истината, предполагам. По скромното ми мнение нямаме друг избор, освен да се обърнем към съседите и да организираме конна потеря да преследва негъра.

Тилет попита сковано:

— Вържени ли?

— Тежковържени, господине. За съжаление, това е необходимо.

Дребното чудовище ще започне да се хили, преди още всичко да е свършило, помисли си Джордж.

Тилет нервно прокара длан по челото си.

— Никога в историята на Монт Ройъл Мейнови не са прибегвали до конна потеря. Никой от хората ми не е бягал досега. Нито един! — Вдигна измъчен и умоляващ поглед към Джордж. Все още объркан и в същото време ядосан, Джордж отклони погледа си.

Лицето на Тилет се ожесточи.

— Но ти си прав, Джоунс. Очевидно Прайъм не си е извлякъл поука от дрането с котка. Трябва да се даде пример.

— Съгласен съм — рече Ори, почти без следа от неохота. Потресен, Джордж се вгледа с широко отворени очи в приятеля си. Без да прави опит да скрие нетърпението си, Джоунс излезе навън.

Няколко часа по-късно Ори и Джордж пристигнаха на коне при спирката на железницата. Малко думи размениха, докато Ори го водеше по странични пътища и пътеки. Беше облякъл фрак, стар, но очевидно от високо качество. На дясното му бедро висеше в кобур пистолетът му „Джонсън“.

Близко до земята се носеше мъгла, а оранжевата слънчева светлина, която проникваше през нея, придаваше на гората красота и я правеше призрачна. Копитата на конете удряха меко в килима от борови иглички и гниещи листа. Пътната чанта на Джордж се подмяташе зад седлото му.

Защо Ори беше толкова мълчалив? Изглеждаше ядосан. Но на кого? На Прайъм? На баща си? На света въобще?

Или пък на мен?

Искаше да попита за Мадлин Ламот. По време на гостуването му името ѝ не се спомена нито веднъж. Реши, че ще направи добре да не пита.

На около километър от спирката, в гората отекна продължителен писък на локомотивна свирка. Джордж подбутна с токове коня си до този на Ори.

— Това моят влак ли е?

Ори измъкна от един вътрешен джоб голям златен часовник. Щракна и капакът се отвори, щракна отново и той се затвори, после поклати глава.

— Товарен влак, който пътува на север. Минава всяка сутрин по това време. Все още е на около осем-десет километра на юг от тук. Звукът се носи отдалеч над мочурищата. До идването на пътническия влак има още двацет минути.

Продължи напред. Пътеката ги изведе от гората, обиколиха още едно мъгливо мочурище и се върнаха отново в гората. Скоро излязоха

на мрачна поляна, разполовена от единична железопътна линия, която водеше от югоизток към северозапад. От едната страна на линията се издигаше потъмнял от времето навес от кипариси, отворен към линията.

Преценката на Ори за разстояние се оказа правилна. Товарният влак се приближаваше, но все още не се виждаше. Гората ечеше от тропота на съединителните звена и писъка на колелата. Докато Джордж завързваше нервните коне, Ори пристъпи под навеса и отвори капака на окачената на стената дървена кутия. От нея измъкна червено флагче. Вдигна го на фала върху боров пилон в единия край на навеса.

— Ето на. Това ще даде знак на пътническия влак да спре. — Пресече линията, за да се присъедини към приятеля си тъкмо когато локомотивът на товарния влак се появи иззад един завой вляво. Свирката отново отекна оглушително. Локомотивът изтрополи покрай тях, движейки се с около петнайсетина километра в час. Огнярят и машинистът махнаха с ръка. Ори отвърна лаконично на поздрава. Джордж изтръска долетелите сажди от косата си.

Локомотивът изчезна в гората от дясната им страна. Край тях преминаваха конски и открити вагони. Ори понечи да каже нещо. Джордж гледаше с широко отворени очи покрай него, стреснат от появата на черен мъж, който изскочи от храсталака и сега тичаше край влака.

Ори видя изражението на приятеля си и се обърна. Изненадата му бързо се смени от гняв.

— Прайъм! Спри!

Робът беше видял белите, но очевидно не ги беше познал. Изглеждаше ужасен. Той се покатери на влака през една отворена врата на конски вагон, докато Ори изтича за коня си. Джордж не беше виждал приятеля си да тича, нито да възсяда коня си толкова бързо.

Хванат за пода на конския вагон, Прайъм направи грешката да погледне назад. Разпозна брадатото лице, което стърчеше над коня. Див страх изпълни очите му, като видя как Ори пришпорва коня си напред. Джордж се усети как безмълвно крещи: „Продължавай, продължавай, влез във вагона, където не може да те види и да те застреля.“

Но очевидно присъствието на господаря му сащиса Прайъм. Лежеше по корем на входа на вагона и се мятеше като риба на сухо.

Краката му висяха навън, мръсните му боси ходила едва се издигаха над насипа от чакъл. Ори мина в галоп покрай вагона, чак до края на поляната. Там той се обърна бързо, така че влакът му остана от дясно.

Прайъм ахна, вдигна десния си крак и влезе във вагона. Джордж можеше само да предполага, че робът е не само изплашен, но и изтощен, инак щеше да се покатери вътре без трудности. Левият му крак продължаваше да виси и да рита във въздуха.

Докато конският вагон се търкаляше бавно покрай него, Ори се протегна и хвана Прайъм за глезена. Негърът беше извлечен заднешком през отвора. Направи опит да се задържи на една от вратите, но изпищя и се пусна, тъй като трески бяха разкъсали дланите му. С колене Ори насочи коня наляво, като продължаваше да дърпа. Прайъм се откъсна от влака и падна.

Падна на гърди върху наклона на насипа. Над трополенето на последните минаващи вагони Джордж чуваше хлипанията на роба.

Един спирач на служебния вагон гледаше с отворена уста сцената, която се разиграваше на поляната, сетне изчезна сред дърветата.

— Джордж, имам нужда от помощта ти — викна Ори, слизайки от коня и изваждайки пистолета си. Джордж се втурна напред. Ори му подаде пистолета с дръжката напред.

— Дръж го насочен към него. Стреляй, ако мръдне.

Прайъм погледна през рамо. Джордж едва издържа на онова, което видя в очите на роба.

— Гос'ин Ори... моля ви, гос'ин Ори.

— Не подхващай с този тон — прекъсна го Ори и вдигна навитото въже от седлото си. — Знаел си какво правиш, когато си тръгнал да бягаш. Изправи се и сложи ръце на гърба.

— Гос'ин Ори — повтори Прайъм, докато се изправяше неуверено на крака. Нямаше и следа от предишното му предизвикателство. Бягството го беше направило уязвим като малко дете. Имаше нещо срамно и едва ли не неприлично голям човек да моли така отчаяно, че по страните му да се стичат сълзи.

— Дръж пистолета насочен към него — каза Ори, без да отмества очи от беглеца. Направи примка и върза единия край на въжето около китките на Прайъм. Беше не по-малко ловък с една ръка, отколкото повечето хора с двете. Беше научил много за малко време.

Джордж се облиза.

— Какво ще стане сега?

— Не зная. Вероятно ще го окуцят, за да не може повече да бяга. Но баща ми е толкова ядосан, че може би ще накара да го убият.

Прайъм наведе глава.

— О, Боже, Боже.

— Стига, Прайъм. Ти знаеше наказанията, преди да...

— Ори, пусни го.

Джордж се изненада колко дрезгаво прозвуча гласът му. Стигна до пропаст и импулсивно прекрачи ръба ѝ. Не му влизаше в работата. Но нещо дълбоко в него не му позволяваше да остане безучастен и да гледа как връщат черния в Монт Ройъл, за да го осакатят или дори екзекутират.

За момент се почувства като идиот. Прайъм не означаваше нищо за него, а приятелството му с Ори — твърде много. Въпреки това знаеше, че няма да може да се понася, ако сега замълчи.

— Какво рече? — попита Ори с израз, какъвто би имал, ако видеше слънцето да изгрява от запад, или пък по дърветата да растат банкноти вместо листа.

— Пусни го. Не ставай съучастник в убийство.

Ори успя да преглътне яростния си отговор, дълбоко пое дъх.

— Бъркаш хора с роби. Те не са едно и също...

— Как, по дяволите, да не са! Не го прави — треперещ, Джордж се опита да се овладее. Гласът му се промени. — Изпълни това мое желание, ако приятелството ни означава нещо за теб.

— Не е честно. Злоупотребяваш с чувствата ми.

— Да, наистина. За да спася живота му.

— Не мога да се върна в Монт Ройъл и да кажа на татко...

— Защо трябва въобще да казваш? — прекъсна го Джордж. — Аз няма да кажа, а ти няма повече да видиш Прайъм.

— Да, господине. Ще мълча — забърбори Прайъм. — Пред Бога, господин Ори. Кълна се, че след като си отида, никой никога няма...

— Млъкни, дяволите да те вземат.

Крясъкът на Ори прокънтя в тишината. Джордж чуваше за първи път приятелят му да призовава дявола в подобен момент.

Разтри устата си с длан. Хвърли косо гневен поглед към приятеля си, сетне грабна пистолета от ръката му. „Боже мой, ще го застреля на

място.“

Лицето на Ори говореше, че би желал да направи точно това. Джордж разбираше, че онова, което поиска от него, противоречи на всичко, на което са го учили, на цялата му същност. Внезапно Ори разсече въздуха с пистолета, жест на ярост, както и знак за освобождаване.

— Бягай — рече той. Бягай, преди да съм променил решението си.

Прайъм не загуби време да благодари. Големите му, размазани очи се отместиха за миг към тези на Джордж — единственият знак за благодарност, който получи. После драсна сред борове от северната страна на поляната.

Ори се отдалечи, сетне спря с наведена глава. Стъпките на Прайъм заглъхнаха. От другата посока Джордж дочу свирката на приближаващия се пътнически влак.

Пое дъх и се приближи към приятеля си.

— Зная, че не биваше да те моля да го пускаш. Зная, че е твоя собственост. Но просто не можех да стоя настрана и да оставя...

Спря. Ори продължаваше да стои с гръб към него.

— Е, във всеки случай ти благодаря.

Ори рязко се обърна. Стискаше пистолета така здраво, че ръката му беше побеляла като брашно. Джордж очакваше от него да се развика, но той заговори тихо.

— Веднъж се опитах да обясня как стоят нещата на юг. Казах ти, че разбираме собствените си проблеми, собствените си нужди по-добре от странични хора. Казах ти, че в последна сметка сами ще решим тези проблеми, стига да не ни се месят хората отвън. Изглежда нищо от това не е стигнало до теб. Иначе не би ме молил да пусна Прайъм. Изпълних желанието ти, защото сме приятели отдавна. Но ако искаш да си останем приятели, никога вече не искай от мен подобно нещо.

Джордж почувства гневен порив, но той бързо отмина. Тихата ярост на Ори му направи силно впечатление и постави напълно ясно условията на бъдещите им взаимоотношения.

— Съгласен съм — каза той. — Разбирам те.

— Надявам се.

Ори стисна пистолета под мишница и бръкна в джоба си за часовника. За времето, докато пътническият влак пристигна с пухтене на спирката, се беше успокоил достатъчно, за да подхване друга тема.

— Съжалявам, че посещението ти стана по време, когато всичко тук сякаш се бе объркало. — Очите на Ори вече не гледаха така сурово. Той поднесе словесно маслиненото клонче. — Другия път, когато дойдеш, няма да е така. Дотогава с нетърпение очаквам момента да застана до теб на сватбата ти с Констанс. Впрочем ако продължаваш да го искаш...

С облекчение Джордж стисна рамото на приятеля си.

— Разбира се. Ще ти пиша за датата и подробностите още щом ги уточним.

— Добре. Приятно пътуване. И поздрави семейството си.

— Ще го направя, Ори. Благодаря ти.

Кондукторът му викна да се качва. Скоро Джордж стоеше на вратата на вагона и махаше с ръка. Парата, димът и гората скриха от погледа му Ори.

Джордж прибра пътната си торба във вагона и седна, загледан през прозореца към борове, които преминаваха край него. От време на време гората се разтваряше и се разкриваше изглед към мочурищата. Но онова, което продължаваше да стои пред очите му, беше съвсем различно. Все така виждаше Прайъм в момента, в който го извличаха от конския вагон и ужаса от предстоящата смърт в очите му.

Прайъм трябваше да бъде наказан, защото се стремеше към свобода, към същата тази свобода, на която се радваше Ори, защото беше бял. Джордж никога не се беше смятал защитник на негърската раса, но сега вече, изглежда, беше станал, най-вече по въпроса за свободата. Защо на нея да нямат право всички хора, особено в Америка?

Искаше му се Ори да е прав, че Югът в последна сметка ще реши собствените си проблеми. Ако не го стореше, останалата част от страната положително щеше да предприеме и действия. Не само го проумя за първи път, проумя и причината за това.

15.

Няколко дни по-късно в Резолют Мадлин стоеше в сенките на будоара си и се опипваше. Всичко я болеше. Но болката не беше физическа; причиняваше я самотата и липсата на любов, нарастващото чувство за изолация.

Стисна с ръце гърдите си, та по този начин да сложи край на болката. Застана за момент с отметната назад глава и затворени очи, но не помогна. Унило мина през просторната спалня и излезе на терасата на втория етаж. Потрепери от хладината на здрача. Откъм кухненската сграда долиташе богатият аромат на дивите птици, които печеха за съботната вечеря. Утре беше събота, наистина. Дните вече нямаха особено значение. Всеки приличаше на предишния — само изпитание.

Как ѝ се щеше Мама Сали да е все още при нея. Но старицата се беше върнала в Нови Орлеан, за да гледа бащата на Мадлин през последните му дни. Тъй като не беше робиня на Никола Фабре, а наета прислужница, тя предпочете да не се връща в Южна Каролина след смъртта му. Мадлин разбираше нейното решение — няколкото месеца, прекарани при Ламотови, се оказаха предостатъчни за Сали. Не понасяше арогантни и безжалостни хора, а Джъстин и повечето членове на семейството му съчетаваха и двете.

Мадлин откри кой, някой ден, би могъл да заеме мястото на Мама Сали — Нанси, домашна робиня, красива жълта мулатка някъде над двайсетгодишна. Двете се разбираха добре и си имаха донякъде доверие. На два пъти Нанси донесе на Мадлин бележки от Монт Ройъл.

И двата пъти посланията бяха кратки: Параклиса на Спасението, после денят и часът. Не се споменаваха имена и в очите на Нанси нямаше и следа от хитър присмех. Ако нещо се четеше в тях, то беше израз на съчувствие, на разбиране.

Мадлин така и не попита как посланието изминава пътя от робите в едната плантация до тези в другата и приемаше на доверие дискретността на вестителите. Та имаше ли друг избор? Това, че прие Нанси в ролята на посредница, изгради помежду им мост на доверие.

Мадлин не отговори на бележките, нито отиде при параклиса, макар че буквално я болеше от желание да отиде, да бъде с Ори, да го прегръща и целува. Изведнъж, както стоеше облежната на перилата на терасата, осъзна, че не чува разговори от кухнята, макар робите да работеха там. Почуди се каква ли е причината за странното мълчание. Сетне чу звук от канцеларията на плантацията, малката сграда, в която Джъстин се завърташе толкова рядко. Звукът беше от пляска на кожа върху гол гръб.

Във вечерната тишина се чу ясно и друг звук. Стенание. Джъстин налагаше някого от негрите. Случвало се беше и преди.

Отблъсната, но и неудържимо привлечена, тя се промъкна надолу по стълбите, през фойето, където стара, нащърбена сабя украсяваше стената. Тя принадлежеше на Ламотови от няколко поколения. Джъстин казваше, че някакъв негов предтеча я размахвал, когато се сражавал до Геймкок Съмтър^[1] по време на революцията.

Тя изтича по пътеката, която щеше да я отведе в един храсталак близо до канцеларията. Докато се промъкваше зад храста, прозвучаха още удари, още викове. Сетне прегракналият глас на Джъстин:

— Брат ми е сигурен, че през нощта, когато негрът на Мейн е избягал, някой в тази плантация му е помогнал да се скрие. Кой е той, Изъкиъл? Кажи ми.

— Не зная, господин Ламот. Кълна се в Бога, че не зная.

— Лъжец — Джъстин го удари отново. Изъкиъл проплака.

Мадлин застина неподвижна — една сянка в по-дълбоката сянка. Разтревожи се, като осъзна, че Джъстин пита за роба Прайъм. Как ли е открил Франсис Ламот, че някой в Резолют е помогнал на беглеца? Дали знаеше със сигурност или само подозираше? Докъде би стигнал Джъстин в разследването си? Чак вътре в къщата? Чак до Нанси ли?

Мадлин знаеше, че не бива повече да се върти тук. Щеше да попадне под подозрение, ако някой я откриеше. Но имаше малка беседка недалеч от канцеларията, в която би могла да седне, сякаш е излязла да подиша въздух. С малко късмет в безветрена вечер като тази би могла да чуе повечето от онова, което става в канцеларията.

Скри се в беседката и бе възнаградена. През следващия три четвърти час Джъстин продължи да разпитва различни роби, налагайки всеки с по няколко удара. Онова, което вбеси Мадлин, беше

как съпругът ѝ разпитва някои от момичетата. Той ги биеше също така силно, както и мъжете. Задаваше все едни и същи въпроси:

— Кой го направи? Кой му помогна? Кой е съчувствал на негър беглец? Кажете ми, Клита.

Клита ли? Мадлин се изпъна, сякаш я удариха. Мислите ѝ се бяха отклонили. В Резолют имаше само една Клита, неженено момиче на осемнайсет години. Мадлин подозираше Джъстин, че е спал с нея няколко пъти. Беше бременна. Точно като си спомни това, чу как Джъстин отново удари момичето. Клита изпищя.

— Кой го направи? — изкрещя той. Ноктите на Мадлин се забиха в дланите ѝ. Избягалият роб беше носил отговора на този въпрос, докато патрул го открил на няколко километра от тази страна на границата със Северна Каролина. Прайъм оказал съпротива и пистолетът на единия от преследвачите го наранил смъртоносно. Името на тайния му благодетел беше умряло заедно с него.

Мадлин вече мръзнеше. Дъхът ѝ образуваше облаче пара. Джъстин повтори въпроса на висок глас. Последва нов удар и писък. Мадлин заби нокти още по-дълбоко и те я порязаха като мънички ножове.

„Кой го направи ли, Джъстин? Собствената ти съпруга. Твоята съпруга беше онази, която Нанси извика през нощта, когато се появи Прайъм, изплашен и гладен. Аз съм онази, която се измъкна навън да му помогне. Ти така и не разбра. Беше навън с някой от конете си или някоя от робините си пачаври — както обикновено. Аз съм онази, която му помогна, гадино такава. Аз съм онази, която има особено съчувствие към негрите.“

Не ѝ достигна смелост да се втурне в канцеларията и да му каже всичко това направо. Срамуваше се от тази липса на кураж в себе си. Побягна от беседката, запушвайки си ушите, за да не чува писъците на Клита.

Обикновено Джъстин използваше отделна спалня, идвайки в нейната само когато го подтикнеше нагонът. Тя се радваше, че я остави сама тази нощ. Онова, което чу в беседката, прекалено я разстрои и не ѝ позволи да заспи. Желанието да отмъсти на съпруга си отново я изпълни. Отмъщението беше една от причините, които я накараха с удоволствие да помогне на Нанси, когато робинята я помоли да скрият беглеца на покрива на болничната сграда.

След известно време се поуспокои и в съзнанието ѝ отново се промъкнаха мисли за Ори. Хората казваха, че бил съвсем различен, защото си загубил ръката в Мексико. Казваха, че станал мрачен, ожесточен. И въпреки това на два пъти ѝ изпрати бележка да я моли за тайна среща.

Все още в плен на миналото, все още придържаща се към остатъците от кодекса за коректно поведение, който някога имаше пълна власт над нея, тя не отговори на нито една от тях. Нима Джъстин заслужаваше такова снизхождение! Ръцете ѝ се плъзнаха надолу — опитваше се да потисне онова, което чувстваше в себе си. Не успя. Утре след обед щеше да посети Клариса Мейн. Джъстин нямаше да тръгне с нея, разбира се; в повечето случаи самото споменаване на светски задължения го караше да се прозява. След като посети плантацията на Мейн, на свой ред ще изпрати бележка.

Защо чака толкова дълго? Защо не си позволяваше дори миг щастие? Неоправданият ѝ страх от младостта на Ори, собствената ѝ непоколебима съвест, тайната, която баща ѝ сподели с нея, преди да издъхне, бяха най-непреодолимите ѝ съображения. Нито едно от тях сякаш нямаше вече значение. Молеше се Ори да не се е засегнал твърде много от безцеремонното ѝ мълчание, та сега той да не отговори.

На сутринта, преди разсъмване отиде в кухнята по пенъор. Както се надяваше, намери там Нанси да оправя сама тлъстите пуйки на светлината на лампа със свален надолу фитил.

— Днес след обед отиваме в Монт Ройъл, Нанси.

— Да, г'спожо.

Мадлин беше така доволна, така изпълнена с очакване, че не се запита защо Нанси има такъв сериозен, печален вид.

— Можеш ли да предадеш там една бележка, по същия начин, по който другите дойдоха до мен?

Очите на Нанси се отвориха малко по-широко.

— Бележка до господина ли?

— Точно така. Това трябва да е наша малка тайна?

— Да, г'спожо. Разбира се.

— Нанси, какво има?

Мулатката впери поглед в грамадната желязна кухненска печка, от която се издигаха съблазнителни миризми. Мадлин докосна тънката

й китка. Кожата беше студена.

— Кажи ми.

— Заради Клита, г'спожо. Тя пометна, след като господин Джъстин я би снощи.

— О, не. О, Нанси — възкликна Мадлин и прегърна момичето да го утеши.

По лицето ѝ се стичаха сълзи, но вътре в себе си не плачеше, когато мислеше за съпруга си. Гадина. Гадина!

Ори препусна гологлав към Параклиса на Спасението, макар посивелите небеса да подсказваха, че ще вали дъжд. Заваля през последния километър. Дъждът не беше силен, но студен. Зимен дъжд, знак, че идва краят на още един земеделски сезон и скоро ще започне светският сезон в Чарлстън.

Тази сутрин нищо не беше в състояние да понижи духа на Ори. Наведе глава под последните надвиснали клони. Пред погледа му се появиха разрушените основи. Отвъд тях мъгла скриваше по-голямата част от блатото. Подвикна името на Мадлин.

— Ето ме, скъпи.

Гласът дойде отляво. Както първия път беше потърсила подслон под дърветата близо до брега на блатото. Той скочи от коня си, върза го за колче и се втурна към нея.

Хвана я за лявото рамо. Тя посегна към другата му ръка и почервения, когато осъзна, че е постъпила нетактично. Внезапно сред тъмната маса на брадата му проблесна, като фар, усмивка.

— Ще свикнеш с това, че вече я няма. Аз свикнах, почти.

Усмивката изчезна, когато я обхвана с ръката си. Притегли я към себе си в стремежа да усети всяка мека извивка на тялото ѝ, най-последно оставяйки се на собствената си, дълго потискана нужда. Тя го усети през пластовете плат върху себе си. Притисна се още повече към него, а дълбоко от гърлото ѝ се изтръгна слаб звук.

Отпусна се на гърдите му. Той я погали по косата.

— Мислех си, че няма повече да пожелаеш да ме видиш.

— Защото не отговорих на онези бележки ли? Не посмях — каза тя и се отдръпна. — И сега не биваше да съм тук. Прекалено много те обичам.

— Тогава тръгни с мен.

— Къде?

— Където и да е.

Изпита голямо облекчение, че най-сетне го изрече. Вместо отговор Мадлин се усмихна и едновременно с това се разплака. Повдигна се на пръсти да го целуне, а дланите ѝ се притиснаха към косматото му лице.

— Душата си бих дала да го направя. Не мога.

— Защо да не можеш? Не е възможно да имаш високо мнение за Джъстин.

— Ненавиждам го. Едва сега открих колко много го ненавиждам. Затова и посетих майка ти в събота. Не можех повече да търпя да съм далеч от теб. Искам да ми разкажеш всичко за Мексико. — Сега тя галеше лицето му и пръстите ѝ се задържаха на всяко място, което докосваше.

— Как те раниха? Как се оправяш...

— Много по-добре ще се оправям, ако сме заедно.

— Ори, това е невъзможно.

— Заради Джъстин ли?

— Не лично заради него. А заради онова, в което съм се клела, когато се омъжвах за него. Дала съм обещание до живот. Ако го наруша, ако тръгна с теб, вечно ще се чувствам виновна. Вината ще съсипе живота ни.

— Не изпитваш ли вина, че се срещаме тук?

— Разбира се, че изпитвам. Но тя е... поносима. Мога да се убеждавам, че продължавам да изпълнявам нашето брачно споразумение.

Подозрението го завладя. Не беше докрай искрена. Имаше някаква друга причина за несъгласието ѝ. Сетне реши, че само си въобразява, може би, за да притъпи донякъде болката от отказа.

Тя рязко се обърна, закрачи към брега на блатото.

— Вероятно ме смяташ за ужасна лицемерка.

Докосна косата ѝ отзад, вдигна я, за да може нежно да целуне извивката на врата под ухото ѝ.

— Смятам, че те обичам, това е всичко. Искам да те имам с мен до края на дните ни.

— И с мен е същото, мили. Но ти също имаш отговорности. Независимо какво казваш, не смятам, че можеш да избягаш от тях и да си щастлив.

Той се опита да насочи разговора към друга тема, за да могат и двамата да се успокоят.

— Ще съм щастлив, ако баща ми дойде на себе си. Знаеш ли, че изложи тялото на Прайъм, беглеца, за назидание на нашите хора?

— Не, не знаех. — Потри ръце, без да го поглежда. — Това е противно.

— Най-малкото не беше необходимо. Нашите хора бяха разбрали значението на Прайъмовата смърт далеч, преди да видят трупа му, положен върху лед. Понякога си мисля, че баща ми вече е оглупял. Или пък проклетите аболиционисти го подтикват към това. Той е горд мъж. Може да бъде много упорит.

— Това като че ли е местна черта — каза тя с крива усмивка.

Той не понасяше повече да разговарят, сякаш са някакви познати, които се срещат в гостната. Физическият му глад беше прекалено силен, едва ли не болезнен. Обърна се с лице към нея, впери поглед в очите ѝ.

— Стига приказки. Искам те. Ела... моля те...

Хвана я за ръка и без да крие намеренията си, я задърпа към едно равно място, където листата и боровите иглички изглеждаха сухи.

— Не, Ори.

Очите му се изпълниха с гняв, когато тя измъкна рязко ръката си.

Хвърли се към него и обгърна с ръце гърдите му.

— Не разбираш ли, че не трябва да стигаме толкова далеч? Никога! Ако го сторим, вината ни ще е почти така голяма, сякаш сме избягали.

Сега вече той невъздържано галеше косата ѝ, целуваше я по очите и влажните, топли ъгълчета на устните.

— Ти искаш да се любим, не можеш да го отречеш. — Плъзна длан под кръста ѝ, изненадан от собствената си смелост. Но огън го изгаряше и му се струваше съвършено естествено да дръпне бедрата ѝ към своите и отново да я целуне. — Не можеш!

— Не. До болка желая да ме държиш по този начин. Но не бива.

Той я пусна.

— Не те разбирам.

На челото ѝ беше паднал кичур лъскава черна коса. Тя го отметна, сетне тъжно се усмихна.

— Как би могъл да ме разбереш, когато самата аз не се разбирам напълно? Кой изобщо е в състояние да проумее себе си? Зная само, че когато е малка вината, е поносима, когато е по-голяма, не е.

Ори отново помръкна. Напрежението, което ѝ предаваше посредством прегръдката, спадна.

— Ако не можем да живеем заедно или поне да се обичаме истински, тогава какво ни остава?

— Можем... — Тя пое дъх, изправена пред риска на презрението му. Гласът ѝ укрепна. — Можем от време на време да се срещаме тук. Да говорим. Да се прегръщаме за мъничко. Това, ако не друго, ще направи живота ми поносим.

— И това е измяна, Мадлин.

— Но не е прелюбодеяние.

— Смятах, че двете означават едно и също.

— За мен не.

— Е, разликата е несъществена. Съмнявам се дали друг би я доловил.

— Не ме интересува. Смяташ ли, че любовта въобще някога е била разбираема за останалите?

Той стисна устни, поклати рязко глава, отдалечи се с широка крачка към блатото, излезе изпод дърветата на лекия дъжд. Предлагаше му връзка, но по определени от нея правила.

Отдалечи се докъдето можа да стигне и спря едва когато почвата под краката му започна да потъва. Широките му стъпки оставиха след себе си смачкани тръстики. Обърна се, в брадата му се събираше дъжд.

— Тежки условия предлагаш.

— Не е ли малко любов по-добре от никаква?

За малко да изтърси „не“. Тя тръгна бавно към него, дъждът мокреше дрехите ѝ, от влагата косата ѝ прилепваше към главата. Но и раздърпана, тя си оставаше най-красивата жена на Божия свят. Не можеше да отхвърли условията ѝ, макар те да бяха почти толкова мъчителни, колкото онези, които ги налагаха.

Тя се приближи близо до него и го погледна в очите.

— Не е ли така, Ори?

Той се усмихна тъжно.

— Така е.

Мадлин тихо възкликна и отново се притисна към него. Той я прегърна и се усмихна, без да му е весело.

— Божичко, ще ми се да не беше толкова почтена жена.

— И на мен понякога ми се прииска.

Разсмяха се и това облекчи покрусата им. Върнаха се под дърветата, седнаха и говориха почти час. Той ѝ обърна внимание, че колкото по-често се срещат, толкова по-голям ще е рискът да ги открият. Тя отвърна, че е готова да го поеме. Целунаха се и отново се прегърнаха.

Преди Мадлин да си тръгне, развълнувани кроиха планове за следващата среща. Ори си помисли, че сигурно е луд, щом е готов да приеме такова нещо. Като оставяха незадоволено взаимното си влечение, те се обричаха на мъчително физическо и психическо напрежение. Разбираше, че докато продължават да се срещат, то ще расте.

И въпреки това, докато стоеше край основите на параклиса и гледаше как тя се отдалечава на коня си, настроението му се промени. Макар да оставаше напрегнат, по някакъв странен начин себеотрицанието направи по-силен и по-дълбок копнежа му по тази жена, любовта му към нея.

[1] Томас Съмтър (1734–1832 г.), един от героите на Войната за независимост в южните щати. С бдителността и храбростта си спечелва прозвището Геймкок (петел за борба). — Б.пр. ↑

16.

Очите на Прайъм преследваха Джордж по целия му път на север. Продължаваше да ги вижда, докато седеше подпрял брадичка върху ръката си, загледан навън през прозореца на вагона към река Делауеър.

В потискащия сумрак падаше сняг и се топеше в мига, щом се допреше до земята или стъклото. Изтощен беше от дългото пътуване и безкрайното прехвърляне от една линия на друга. Получи разстройство от храната, която си поръча в ресторанта на една гара, а през последните двестатина километра изгаряше от топлина, защото останалите пътници настояваха пред кондуктора непрекъснато да слага дърва в печката в началото на вагона.

Най-сетне утре щеше да пристигне в Лихай Стейшън. Предвидил бе да преспи една нощ в хотел „Хейвърфорд Хаус“, където Хазардови винаги отсядаха, когато посещаваха Филаделфия. Сутринта щеше да хване пътническия влак и още с пристигането си у дома трябваше да подхване деликатната работа да подготви семейството за брака си с католичка.

Споменът за Прайъм се върна. Той го наведе на мисли за отношенията му с Ори, а оттам и за отношенията му със семейството на Ори. Джордж намираще у всеки от тях, дори и у Братовчеда Чарлс, колкото и безотговорен да беше, по нещо, което да му харесва, но това водеше до вече познатото му объркване и пораждаше чувство за вина. По стечение на обстоятелствата и по собствен избор Мейнови оставаха дълбоко свързани с робството.

Влакът намали ход, тракайки покрай бараки и порутени сгради, преди да спре на гарата. Покривът над пероните не допускаше по-голямата част от слънчевата светлина. Покрай прозореца се въртяха искри вместо снежинки. Отраженията им блестяха в опушеното стъкло. Но Джордж виждаше Прайъм.

Робството трябваше да бъде премахнато. В това се убеди, отбивайки се в Южна Каролина. Целта нямаше лесно да се постигне. По пътя към нея имаше прекалено много препятствия. Традицията. Гордостта. Икономическата зависимост от системата. Несъразмерно

голямото влияние на малкото семейства, които притежаваха повечето от робите. Дори Библията. Точно преди Джордж да тръгне от плантацията, Тилет цитира Светото писание, за да оправдае изпращането на хайка след Прайъм. Беглецът очевидно не се беше подчинил на заръката в третата глава от Посланието на Свети апостол Павел до колосянци: „Вие, робите, бъдете във всичко послушни на вашите по плът господари...“

Ликвидирането на робството щеше да изисква гъвкавост, добра воля и, преди всичко, решимост да се направи това. Джордж не забеляза нищо подобно в Монт Ройъл.

Подходи към проблема от другата му страна, смятайки приятелството си с Ори за нещо, което трябва да се запази. И в това отношение се очертаваха сериозни трудности. Когато го помоли да пусне Прайъм на свобода, Ори ясно го предупреди. Не биваше отново да се меси, ако искаше да останат близки.

И все пак, колко здраво беше това приятелство? Бяха ли в състояние да пренебрегнат несъгласието си по фундаменталния въпрос за човешката свобода — сякаш този въпрос и различните им мнения по него не съществуваха? Можеше ли приятелството да оцелее в атмосфера на нарастващо напрежение между двете части на страната?

Ори смяташе, че биха могли — стига да оставят настрана проблема с робството. Но старият Калхун, болен и ожесточен, косвено подсказа, че не могат, когато заяви, че единственото решение, което остава, е разделянето.

Джордж беше убеден, че отговорността за намирането на решение пада преди всичко върху хора като Мейнови. Макар Югът да не беше единствено отговорен за възникването на проблема, той го беше запазил и той трябваше да предприеме стъпки да го реши. Джордж смяташе, че Северът няма вина и не носи отговорност. Поне такава беше мнението му, докато се мъknеше по перона с пътната си чанта.

За негов късмет в „Хейвърфорд Хаус“ го настаниха без предварителна резервация. Подписваше се в тефтера, когато мазният администратор заговори:

— Тука има още един гост от...

— Джордж, ти ли си?

Гласът, който чу зад себе си, прозвуча едновременно с последните думи на администратора:

— ... вашето семейство.

Той се обърна, сетне се засмя на младата жена, която бързаше към него, разтопени снежинки блестяха като диаманти по маншона и кожата, обточваща шапката ѝ.

— Върджилия. Боже мой, не очаквах да те срещна.

Беше поруменияла от възбуда и за момент почти квадратното ѝ лице изглеждаше едва ли не красиво. В негово отсъствие талията ѝ се беше разширила.

— Взех стая, защото оставам в града тази вечер — каза тя задъхано.

— Сама ли? За какво?

— Ще произнеса за първи път слово на събрание, организирано от дружеството.

Той поклати глава.

— Не ми е ясно. Какво дружество?

— Дружеството против робството, разбира се. О, Джордж, толкова съм напрегната... От седмици насам пиша и запаметявам словото си. — Хвана ръцете му в своите; пръстите ѝ бяха много студени и силни. Почти като мъжки. — Напълно забравих, че се прибираш днес или утре. Трябва да дойдеш и да ме чуеш! Всички билети са продадени преди седмици, но сигурно ще мога да те вкарам в някоя ложа.

— С удоволствие ще дойда. Чак утре сутрин тръгвам за вкъщи.

— О, това ще е приказно. Искаш ли първо да хапнеш? Аз не мога, прекалено съм напрегната. Джордж, най-сетне открих кауза, на която мога да посветя цялата си енергия.

— Радвам се да го чуя — каза той, докато вървяха към стълбището, следвайки портиера на хотела, който носеше багажа на Джордж. „Намерила си си кауза, защото не си могла да си намериш мъж.“

Вътре в себе си се упрекна за своята жестокост. Двамата с Върджилия така и не се сближиха, но все пак тя си оставаше негова сестра. Беше изморен и може би малко сепнат от нейния ентусиазъм.

— Освен всичко останало, това е много достойна кауза, макар и да се съмнявам, че Ори Мейн би бил на същото мнение. Не знам как

можеш да дружиш с такива хора.

— Ори ми е приятел. Да не го намесваме в нашия разговор, а?

— Но това е невъзможно. Той притежава негри роби.

Джордж се въздържа да я скастри и си помисли дали да не я помоли да го остави на спокойствие през остатъка от вечерта.

Салонът побираше около две хиляди души. Всички места бяха заети. По страничните пътеки и зад столовете стояха прави мъже и жени. Присъстваха деца и неколцина добре облечени негри. Лампите в салона хвърляха димяща жълтеникава светлина.

Притиснат на един стол, Джордж седеше в дъното на лежа, разположена на втория ред вдясно от сцената. Тримата мъже и трите жени, които седяха пред него, носеха вечерно облекло. Когато се представи, го поздравиха кратко и сдържано. Предположи, че принадлежат към висшето общество във Филаделфия.

Независимо че навън беше доста студено — температурата падна рязко, докато вечеряше, — притиснатите едно до друго дебело облечени човешки тела затопляха помещението и всички лица блестяха от пот. Още преди началото на официалната програма, изпаднали в опиянение, хората изпяха няколко религиозни химна, като тропяха с крака и пляскаха с ръце.

Джордж присви очи да прочете програмата, която му връчиха на влизане в ложата. Въздъхна. Беше разделена на девет части. Дълго щеше да трае.

Когато групата оратори се появи иззад кулисите, ги посрещнаха с бурни ръкопляскания. Върджилия изглеждаше уверена и спокойна, докато вървеше към столовете, подредени пред яркочервената кадифена завеса. Седна на третия стол отляво и вдигна поглед към брат си. Той кимна и се усмихна. Председателстващият, свещеник методист, се доближи до катедрата и удари чукчето, за да въведе ред. Програмата започна с изпълнение на група певци, семейство Хътчинсън от Ню Хемпшир. Посрещнати с ръкопляскания, те заеха мястото си вдясно от катедрата.

Хътчинсън старши представи групата като „членове на племето на Джеси и приятели на равноправието“. Това предизвика нови одобрителни викове, пляскане с ръце и тропане с крака. Макар

Джордж да не беше чувал за нея, групата очевидно беше добре позната в средите на противниците на робството. Учуди се и донякъде се обезкуражи от ентусиазма на аудиторията. Не знаеше, че аболиционистите в Пенсилвания са толкова емоционални. Това му помогна да разбере по-добре проблема, дал повод за събранието.

Хътчинсънови изпяха пет песни. От мястото на оркестъра ги съпровождаха пиано и чело. Последната от песните представляваше вълнуващ химн, който завършваше с думите:

*„И ето, че каузата на еманципацията
препуска като дорест кон през нацията.
И носи вест по своя път съдбовен —
пребори свободата враг лъжовен!
Все тъй препускай ти през нацията,
о, светла кауза на еманципацията!“*

Мъже и жени скочиха на крака, ръкопляскайки. Ентусиазираната публика задържа семейство Хътчинсън на сцената и ги накара да се покланят повече от три минути. Върджилия отново вдигна поглед към ложата, бузите ѝ изглеждаха лъскави и влажни.

Първото десетминутно слово произнесе друг свещеник, този път от Ню Йорк. Той обясни и подкрепи антиробската позиция на известния свещеник от Унитаристката църква Уилям Елъри Чанинг от Бостън. Според Чанинг робовладелството можело да се победи най-добре, ако се апелира направо и непрекъснато към християнските принципи на робовладелците. Заключение то приличаше на онова, до което Джордж стигна във влака. Сега съпостави тази теория с представата си за Тилет Мейн и изживя шок. Разбра, че планът на Чанинг никога не ще успее.

И публиката не го възприе с ентусиазъм. Свещеникът седна, изпратен от вяли ръкопляскания.

Вторият оратор заслужи много повече овации. Представиха високия, посивял негър като Даниъл Фелпс, бивш роб, избягал през река Охайо и посветил се на това, да изнася лекции за робските си дни в Кентъки. Фелпс се оказа ефектен оратор. Независимо доколко беше вярно във всички подробности, неговото четиринайсетминутно слово

изстиска до последна капка чувствата на публиката. Мрачните разкази за побоя и мъченията от страна на неговия господар накараха мъжете да наскачат с яростни викове. Когато Фелпс свърши, станаха прави да му ръкопляскаат.

Върджилия мачкаше нервно кърпичката си, докато водещият я представяше. Той подчерта особено фамилното ѝ име. Из залата се разнесе шепот. Явно някои от присъстващите проумяха, че става дума за добре известните производители на железни изделия. Една от жените в ложата се обърна да го огледа. Почувства се по-добре, след като не беше вече само един анонимен.

Докато отиваше към катедрата, Върджилия продължаваше да дава признаци на смущение. „Бедното момиче наистина е прекалено пълно, помисли си Джордж, едва ли не непривлекателно.“ Но може би интелектът ѝ щеше да привлече някой мъж. Надяваше се да стане така, заради нея.

Върджилия започна неуверено, поднасяйки на аудиторията само общоприети доводи против робството. Четири или пет минути по-късно обаче словото ѝ промени насоката си. Аудиторията престана да шуми нервно и от първия ред до най-високото място на балкона всички впериха погледи в нея.

— Не бих желала да говоря за такива неща в присъствието на представителки на нежния пол и малки деца. Но както се казва, истината не е и не би могла да бъде нечиста. Затова не бива да отбягваме разглеждането на който и да е аспект от робството в Юга, независимо колко е отвратителен... колко е неморален.

Залата притихна. Публиката усети, че Върджилия ловко примесва гняв и възбуждащо гъделичкане. Мъжете и жените пред Джордж се приведоха напред, за да чуват. Той погледна през тях към тълпата, смутен при вида на толкова много потни лица, на които беше изписано праведно усърдие. Онова, което най-много го смути, беше сестра му. Тя стисна катедрата отстрани и продължи, без да се колебае, макар и малко несвързано.

— Всякаква вежливост, всякакви претенции за изисканост, доколкото съществуват на юг, са поставени на гнила основа. Основа, която пренебрегва най-важните човешки и Божии закони. Омразната система на Юга с безплатна работна сила зависи от възпроизводството на тази работна сила. А откъде идват новите работници, когато по-

старите паднат край пътя, изтощени от жестокия труд или убити от потисническата дисциплина? Новите работници идват от същите тези плантации. Защото истинската реколта в тях е човешката.

Публиката схвана какво има предвид и през залата премина трепет и въздишка на възбуда. Една жена на балкона стана и повлече дъщеричката си към изхода. Мнозина около нея се начумериха и изсъскаха да не вдига шум.

— Плантациите на Юга са всъщност развъдници на негри. Огромни бардаци, утвърждавани, поддържани и увековечавани от една деградирала аристокрация, която газии с подковани ботуши върху християнските принципи на малцината — наистина малцината — обикновени хора на юг, които надигат немошните си гласове, но никой не чува, напразни са протестите им срещу тези побеснели сатири, тази безбожна липса на морал!

Деградирала аристокрация? Побеснели сатири? Негърски развъдници? Джордж седеше с пресъхнала уста и не вярваше на ушите си. Върджилия оплюваше всички южняци вкупом, но нейните обвинения просто не важаха за семейство Мейн. Не важаха, освен ако не е малоумен или пък съзнателно са го заблуждавали в Монт Ройъл. В робовладелството имаше страшно много злини, но той не беше видял доказателство за съществуването на онази, за която говореше Върджилия.

Ужаси го реакцията на тълпата. Вярваха на всяка нейна дума. Искаха да вярват. Като добра актриса Върджилия долови тази готовност, която протече като ток над свещите в поставените на пода лампиони, и се възползва от нея. Измъкна се иззад катедрата, за да им даде възможност да я видят цялата. Да видят нейния изпълнен с чувство за собствена правота бяс, пламтящите очи и треперещите ръце, които вдигна към гърдите си, стиснати яростно, до побеляване.

— И камъните вдигат глас срещу такова беззаконие. Всяко почтено човешко сърце заявява гневно: „Не! Не!“ — Отмьташе назад глава и се блъскаше по гърдите всеки път, когато произнасяше тази дума. Един мъж от балкона поде и започна да скандира. Скоро цялата зала кълтеше.

— Не! Не! Не! Не!

Полека-лека бурята стихна. Върджилия протегна ръка и се подпря на катедрата. Гърдите ѝ се вдигаха и спадаха. По дрехите ѝ се

появиха петна от пот, докато се напъваше да си спомни на кое място в текста си се намира. Задъхана се понесе бързо към заключението, но Джордж почти не обърна внимание на думите. Ужасиха го неистовите ѝ декларации и това, че тълпата незабавно ги прие.

Очевидно сестра му беше намерила начин да изразява отдавна потиснатите си чувства. Имаше нещо срамно в това да я гледа човек как ги излага на показ пред стотици зрители. Езикът, с който заяви, че моралът изисквал да се предприемат действия срещу развъдниците за негри, беше сексуален, стилът — едва ли не оргиастичен:

— Те трябва да бъдат изгорени. Разрушени. Изтрити от лицето на земята! А с тях и собствениците им!

Той скочи от мястото си, напусна ложата и в бързината събори стола си. Побягна надолу по стълбите, защото имаше отчаяна нужда да вдъхне студен, чист въздух. Когато стигна на равнището на залата, усети как стените ѝ потрепераха от ръкопляскане и тропане с крака, с които посрещнаха края на словото. Надникна от задната врата.

Цялата публика беше на крака. На сцената, с отметната назад глава, стоеше Върджилия. От напъване косата ѝ висеше разпусната, а облеклото — размъкнато, но това сякаш не я интересуваше. Лицето ѝ излъчваше мечтателна екзалтация, задоволство. Той се извърна — повдигаше му се.

Излезе навън, пое въздух и се наслади на падащия сняг. Разбира се, щеше да ѝ каже, че е говорила ефектно. Но също така имаше намерение да постави въпроса за необоснованите ѝ обобщения.

Изпълнението ѝ дълбоко го засегна, не само поради разумни съображения, но и лично. Вярно, че Върджилия беше възрастна жена, която отговаря за собствения си живот. И все пак изтръпна при вида на сестра си, а това важеше и за всяка жена, която би се излагала така безсрамно на показ. Независимо от лустрото на приличие словото ѝ беше изблик на сексуална страст. То ѝ даде възможност да изрече неща, които нито една жена, а пък ако става въпрос и мъж, не би посмял да изрече на публично място при други обстоятелства.

Най-много го потресе усещането, че Върджилия изпитваше удоволствие от изживяването и то не само поради моралните основания, които изтъкваше.

Но и да оставеше настрана личните съображения, крясъците и виковете „дръж“ в залата продължаваха да го измъчват. Те му показваха

едно измерение на сблъсъка по въпроса за робството, за което не беше и подозирал. Независимо колко достойна беше каузата на Върджилия, тя по някакъв начин я изкриви, призивът за справедливост се изроди в гнусен, даже вдъхващ страх призив за варварска свещена война. Бойци вътре имаше предостатъчно. Все още ги чуваше как вят за южняшка кръв.

Докато пътуваше насам, беше стигнал до заключението, че вината изцяло носят южняците, робовладелците, с цялата им разрушителна гордост. Тази вечер му даде ужасяващ урок. Разбра, че е бъркал.

В рамките на един час промени възгледа си за северняците аболиционисти, защото Върджилия положително се водеше по други членове на движението. Колко ли от тях се интересуваха повече от сблъсъка, отколкото от решаването на въпроса? Колко проповядваха омраза, вместо здрав смисъл? Не гледаше с добро око на робовладелството, нито пък търсеше оправдание за семейство Мейн поради онова, на което стана свидетел тази вечер. Но за първи път повярва, че може би имаха основание да негодуват, както самите те твърдяха.

Би ли могло приятелството между хора от различни региони, дружбата, родена в споделени несгоди, да издържи на такъв ужасяващ натиск? Имаше ли достатъчно добра воля у хората въобще, а и в народа му, за да преодолее подобна безумна страст, каквато видя да подбужда сестра му?

Потръпна, когато подгоненият от вятъра сняг го зашиба под навеса при входа на залата. Бурята се засилваше, скривайки близките светлини на града. Бъдещето му се разкри по-мрачно от всякога. За миг видя как проблемът за робството разтърсва страната му и под ударите му тя се раздробява като трошлив чугун.

С положителност предстояха трудни времена. Констанс щеше да му помогне да ги издържи, а се надяваше, че и неговата любов ще й вдъхва сили. Но доколко страната щеше да издържи тежките удари, дали щеше да намери необходимата гъвкавост и съчувствие да реши въпроса, това никак не знаеше.

До този момент, реши той, е живял с илюзии или в невежество. Сега, свит под навеса до стената, невиждащ поради засилващия се

вятър огънчето на пурата си, стоеше, вперил поглед в действителността.

Тя го ужаси.

Последния етап от пътуването си Джордж измина с кораб по Лихайския канал, който следваше течението на реката през долината от Моч Чънк до Истън. Голямата долина на Лихай беше дом за четири поколения от семейство Хазард. Прапрадядото на Джордж, който работел на една пещ в Пайн Баренс в Ню Джърси, по онова време водеща в железарството област в колониите, напуснал, за да започне самостоятелно работа в Пенсилвания.

В долината не разполагал с огромни естествени залежи от мека руда като в Ню Джърси. Нито пък с толкова стопилка, която в Пайн Баренс вземали под формата на глина или мидени черупки направо от близките солени заливи. Но прапрадядото на Джордж намерил големи горски масиви, подходящи за превръщане в дървени въглища. Намерил и водна енергия. Но, преди всичко, намерил добрия случай.

В продължение на години неговата леярна оставала единствената по реката. Рудата трябвало да се прекарва през планините в кожени чували, на гърбовете на товарни коне, но това не го спряло. Същата транспортна система дълго време обслужвала Ню Джърси.

Конкурентите му го смятали за луд, че не се премества в долината на река Шюкил, но прапрадядото на Джордж не обръщал внимание и упорствал. В долината на Лихай нямал господар, можел да успее или да се провали в резултат единствено на собствените си решения.

По време на Революцията Хазардови хвърлили всичко във всенародните усилия да се спечели войната и почти били притиснати до стената във финансово отношение. За щастие, бунтовниците спечелили и не се стигнало дотам родовата приемственост да бъде внезапно прекъсната от въжената примка. Но неоспоримият успех все още се изплъзвал.

Година след година Хазардови били принудени да изпращат производството си надолу по реката до Делауеър в стари лодки, които скалите в бързеите на Лихай непрестанно повреждали. Сетне, през 1829, бил открит каналът. Прокопал го местен жител на име Джосайа

Уайт, преди всичко, за да прекарва по него антрацитните въглища, открити в района. Но корабите, потеглили по водния път, донесли благоденствие на почти всички предприятия в долината и Хазард Айрън не правел изключение. В продължение на един век продуктите от леярната давали на семейството твърд, макар и не особено внушителен доход. Изведнъж, благодарение на канала, те стигнали до много повече пазари и за едно поколение, това на бащата на Джордж, Хазардови станали богати.

Джордж беше отраснал заедно с канала. Виковете на хората от корабите и разнасящият се от време на време рев на запънало се товарно муле представляваха съществена част от момчешките му изживявания. Сега хората твърдяха, че ерата на канала почти отминавала. Беше продължила едва трийсет години, още едно смайващо доказателство за това, колко бързо се променяше задвижваният от машините свят. Очевидно Уилям Хазард е вярвал в тези предвиждания. Иначе не би навлязъл в производството на релси.

Корабът спря за половин час в разрастващия се град Бетлеем, чиито първи заселници били членове на чешката моравска църква. На няколко километра след Бетлеем очертаванията на Саут Маунтънс започнаха да придобиват познатите форми. Денят беше ветровит и мрачен. Всички останали пътници се задържаха под палубата, но Джордж стоеше на панорамния покрив на главното помещение и се наслаждаваше на родния пейзаж.

Ниските, закръглени върхове изглеждаха почти черни под препускащите сиви облаци. Планинският лавър, който ги покриваше, сега спеше зимен сън. Но през пролетта всички склонове разцъфтяваха в хиляди розови и бели цветове. Човек можеше да ги види навсякъде из къщата на Хазардови. Майката на Джордж имаше особено, едва ли не религиозно преклонение пред планинския лавър. Казваше, че храстът приличал на семейство Хазард. Често пускал корен в камениста, неблагоприятна почва, но оцелявал и виреел там, където други растения не могат. Беше предала на Джордж това особено чувство, тъй както баща му беше му предал вярата си в могъществото на желязото.

Параходчето направи широк завой и постепенно пред него се разкри изглед към малкото градче Лихай Стейшън, а до него, нагоре по течението, се разпростираше Хазард Айрън.

Най-близо до брега бяха разположени няколко парцела, гъсто застроени с бедняшки колиби. Тази част на града обитаваха все поголемият брой ирландци, уелсци и унгарци, които се преселваха нагоре по реката, за да заемат новите работни места, създавани от разширяващия се производствен асортимент на Хазард Айрън. При строителството на големите градове използваха все повече и повече желязо. Създава се бе мания да вграждат чугунени колони, сложни чугунени корнизи, произвеждаха се и цели фасади на сгради. Сега, разбира се, Хазард произвеждаше и железопътни релси.

По склона, над работническите коптори, се издигаха по-големите дървени или тухлени къщи на търговската общност в града, както и къщите, принадлежащи на майсторите и надзирателите в леярната. Най-високо, над всички, в огромен парцел, разположен терасовидно по планината, се извисяваше родната къща на Джордж.

Обичаше я, защото беше негов дом, но мразеше външния ѝ вид. Най-старата част, строена преди сто години, отдавна се беше загубила сред различните преустройства, всяко от тях плод на различен архитектурен период или стил. В къщата имаше трийсет-четирийсет стаи, но ѝ липсваше цялостност, име, а според него и характер.

Във фабричния комплекс Хазард Айрън господстваха очертанията на трите пещи: пресечени, високи дванайсет метра каменни конуси. Дървен мост водеше от всяка от тях към склона. Две от пещите работеха. Джордж виждаше тремавото движение на духалата, които вкарваха горещ въздух, и чуваше шумните парни машини, задвижващи духалата. Пещите бълваха дим и изпращаха чернилка в и без това мътното небе. Дървените въглища бяха мръсно, а също и отживяло времето си гориво.

По моста на третата пещ, откъм склона на планината работници бутаха ръчни колички. Те изсипваха съдържанието им в отвора за зареждане, сетне се връщаха в другия край на моста за следващия товар. Положително можеха да се разработят по-добри методи за пренасяне на рудата, горивото и стопилката. Може би система от задвижвани с пара конвейери. Вероятно брат му Стенли щеше да изчака всички други леярни в щата да монтират такива системи, преди да помисли за сериозни подобрения.

Пещта за рафиниране на чугуна, изглежда, също работеше. Беше забравил колко се е разраснал Хазард Айрън, особено след като към

него бяха добавили голяма сграда, която Джордж не беше виждал. Намираше се точно до стана за плоско желязо. Реши, че това сигурно е станът за железопътни релси.

Хазард Айрън представляваше шумно, тресящо се, нечисто предприятие. Големите купища от шлака и дървени въглища обезобразяваха пейзажа. Димът беше нещо отвратително, а горещината и трясъкът — достойни за ада. Но с всеки изминал ден ставаше все по-ясно, че Америка съществуваше и се разрастваше благодарение на желязото и хората, които знаеха как да го произвеждат. Тази работа беше проникнала до мозъка на костите на Джордж, но трябваше да преживее това завръщане, за да го осъзнае.

Как щеше да свикне с него Констанс? Дали би била щастлива тук, омъжена за производител на железни изделия и живееща на непознато място? Закле се да стори всичко възможно да я направи щастлива, но как тя щеше да се погоди с Лихай Стейшън, не зависеше само от него. Това го тревожеше.

Радваше се, че някаква дейност на дружеството на аболиционистите задържа Върджилия в града, така че се прибираше у дома сам и щеше да има възможност да се върне постепенно към стария живот, заедно с всичките му радости и скърби. Баща му си беше отишъл. Обзе го вина, че за известно време, завладян от познатите гледки, всъщност беше забравил за баща си. Трябваше да се извини и да му каже сбогом.

Внушителният залез осветяваше мраморния обелиск, в основите на който стоеше изсечено името **Уилям Хазард**. Джордж свали ръце от очите си, намести за последен път черния венец, който беше положил, и се изправи.

Изтупа праха от коленете си и в това време се приближи майка му. Придружи го на гробището, осветено от суровата, ярка светлина на зимния следобед. Но остана на няколко метра зад него, докато той мълчаливо се сбогуваше.

Тръгнаха надолу по стръмната пътека към каретата, която ги очакваше. Беше се върнал само преди няколко часа, но Мод Хазард вече кипеше от планове за сватбата.

— Наистина е трагедия, че баща ти не доживя да се запознае с Констанс — каза тя.

— Смяташ ли, че щеше да я одобри?

Мод въздъхна, дъхът ѝ образува малко облаче.

— Най-вероятно не. Но аз ще я посрещна добре, обещавам ти.

— А Стенли ще я посрещне ли добре? — в тона му пролича скептицизъм.

— Джордж... — каза тя и се обърна към него, — вече знаеш, че някои хора ще те намразят заради стъпката, която предприемаш. Ирландците са презрян народ, макар и да не разбирам защо. Но ти очевидно имаш съвсем реална представа за това и аз ти се възхищавам. Възхищавам се на готовността ти да посрещнеш омразата, на която може би ще се натъкнеш.

— Мамо, не съм разсъждавал по този начин. Просто обичам Констанс.

— Зная, но на този свят има много нечовешка омраза. По някакъв начин любовта ще я победи. Тя ще победи и трябва да победи, за да оцелеем.

Джордж си спомни за Елкена Бент, Тилет Мейн и собствената си сестра. Можеше да повярва в „трябва“. Но в „ще“? Изпитваше големи съмнения.

КНИГА ВТОРА

ПРИЯТЕЛИ И ВРАГОВЕ

„Човешките същества може да са непоследователни, но човешката природа остава вярна на себе си. Изрекла е гръмко своята присъда срещу робството още откак чудовището се е пръкнало и докато не загине, сред презрението на Вселената, тя ще върви по следите му из света, ще стоварва ударите си върху главата му, ще го белязва с осъдителния си печат.“

Тиодор
Дуайт Уелд,
„Робството в
Америка —
такова, каквото
е“, 1839 г.

17.

У дома посрещнаха Джордж официално с коледно тържество. То му даде възможност да забележи всички промени, настъпили в семейството за относително кратко време. Някои от тях му се сториха много изненадващи.

Така например дванайсетгодишният му брат Били имаше вид на възрастен и се държеше като такъв. Лицето му се бе закръглило и приело формата, присъща на всички възрастни мъже от семейството, с изключение на Стенли — широко и решително. Кестенявата му коса беше по-тъмна от тази на Джордж, сините очи не толкова бледи и строги. Усмивката му беше привлекателна, но от нея нямаше и следа, докато задаваше трезви и разумни въпроси за войната. Кой е по-добър пълководец, Тейлър или Скот? Как изглежда мексиканската в сравнение с американската армия? Какво мисли Джордж за Санта Ана?

Джордж реши, че няма как Били да е толкова сериозен, колкото изглежда. Но от друга страна си спомни колко сериозно самият той се бе отнасял към свадите, в които попадаше на неговата възраст. Някои от тях бяха по повод млади жени. Дали и Били се забъркваше в подобни неща? Джордж не би го одобрил.

Сетне се надсмя над себе си. И той се бе променил заедно с останалите Хазардови.

Върджилия непрестанно бърбореше за движението против робството; говореше за него като за свое дело. Не само беше станала фанатичка, но и се надуваше. Естествено Джордж не го изрече на глас, но пък и не успя да скрие гнева си, когато обяви пред всички, че Ори ще му бъде кум, а Върджилия отвърна с думите:

— О, да... твоят приятел робовладелец. Е добре, Джордж, искам да те предупредя, че няма да се усмихвам и да любезнича с подобен човек.

Имаше всички изгледи сватбата да протече зле. Върджилия очевидно бе решила да опрости посещенията на Ори, а жената на Станли направи няколко студени и саркастични бележки по отношение на религията на Констанс Флин, както и във връзка с мястото на

церемонията — мъничката и непретенциозна католическа черква до канала.

Стенли се бе оженил преди малко повече от година, когато Джордж пътуваше към Мексико. Изабел Тръскот Хазард беше на двайсет и осем години, с две години по-възрастна от съпруга си. Произхождаше от семейство, което претендираше, че основоположникът на рода им е бил колега и приятел на Уилям Пен^[1]. Макар през по-голямата част от първата си година в Лихай Стейшън да бе заета с бременността си, фамилното име на съпруга ѝ и собствената ѝ амбициозна природа вече я бяха утвърдили сред лидерките на обществеността в града.

Джордж направи опит да хареса Изабел, но опитът му трая не повече от пет минути. Беше грозна като кобила, което едва ли би имало значение, ако проявяваше повече интелект или изисканост. Вместо това тя открито се хвалеше, че никога не чете друго, освен светската хроника във вестника.

Джордж би могъл да я съжалява, но защо да си дава труд? Тя се смяташе за идеална. Имаше същото мнение за дома си, гардероба си, вкуса си по отношение на обзавеждането и за близнаците, родени почти точно девет месеца след сватбата. Вече беше осведомила Стенли, че няма да ражда повече деца, тъй като цялата процедура ѝ се видяла противна.

Много горд, Джордж показва на семейството малка дагеротипна снимка на Констанс. Няколко минути по-късно, докато един лакей сервираше пунш с ром, Изабел му каза:

— Мис Флин е много хубава.

— Благодаря, съгласен съм.

— Казват, че там, на юг, мъжете се възхищавали от физическа красота без, как да кажа, съдържание. Надявам се вашата годеница да не е толкова наивна да смята, че същото се отнася и до нашата част от страната.

Джордж пламна. Очевидно Изабел бе решила да произнесе присъдата си над Констанс, защото се бе оказала красива.

Мод не хареса забележката на снаха си. Стенли забеляза как майка му за миг се намръщи и на свой ред се начумери на Изабел. Това ѝ затвори устата до края на вечерта, макар Джордж да беше убеден, че не е завинаги.

За Коледа широката бяла полица над камината в дневната беше украсена с листа от планински лавър. А също и всички врати и прозорци, на полицата стоеше семейната гордост, масивен, висок шейсет сантиметра бокал, създаден през 1790 от прочутия стъklar Джон Амелунг от Мериленд. Бащата на Уилям беше купил бокала в период на просперитет. На стъклото майсторът беше гравирал щит и американски орел с разперени криле. От човката на орела се вееше панделка с думите *E pluribus unum*^[2]. Съвсем подобаващо, Мод застана до полицата с великолепия предмет на изкуството, за да произнесе кратко слово към присъстващите.

— Сега, след като Джордж окончателно се завърна у дома, трябва да внесем промяна в управлението на Хазард Айрън. От днес нататък, Стенли, двамата с брат си ще носите наравно отговорност за работата на леярната и становеите. Ще дойде и твоето време, Били, не се тревожи.

Стенли се усмихна насила, но изглеждаше така, сякаш е лапнал лимон. Мод продължи:

— Семейството става по-голямо и не можем да продължаваме да живеем всички под един покрив, така че ще трябва и в това отношение да внесем някои промени. Отсега нататък тази къща ще принадлежи на Стенли и Изабел. Аз ще остана тук с вас, а също, за известно време, Били и Върджилия.

Погледът ѝ се спря на Джордж. Взе от полицата сгънат документ, който не беше забелязал преди това.

— Едно от последните желания на баща ти беше да те осигури със собствен дом. Така че това е за теб и невестата ти. Представлява нотариален акт за част от земята, на която се намираме. Парцелът е голям и е разположен непосредствено до нашия. Баща ти го подписа два дни преди да получи удар. Построй дом за Констанс и децата си, мили. С нашата любов и най-добри пожелания.

Докато приемаше нотариалния акт, очите на Джордж се наляха със сълзи. Били започна да ръкопляска. Към него, без особено въодушевление, се присъединиха Стенли и Изабел. Джордж разбираше причината за поведението им. Стенли не беше склонен да дели ръководството на семейните дела с брат, когото смяташе за неопитен и безразсъден.

Констанс и баща ѝ дойдоха на север в края на март, а младите се бракосъчетаха през един топъл ден в началото на април. По това време Джордж вече трети месец изпълняваше новите си задължения.

Още от малък той беше вършил по някоя и друга работа из Хазард Айрън. Но сега гледаше на предприятието с окоето на ръководител, а не на момче, на което му е скучно и предпочита да бъде другаде. Обикаляше около високите пещи, рафинерията и стана по всяко време на денонощието, запознаваше се с хората, надявайки се да им докаже, че могат да му имат доверие. Задаваше въпроси, а сетне слушаше напълно съсредоточен отговорите, които получаваше. Ако в тях се съдържаше проблем, който беше в състояние да реши, го решаваше.

Много нощи стоя и чете до зори. Зарови се в старата кореспонденция на фирмата, пребори се с дебели наръчници по металургия и технически брошури. Любопитството му дразнеше Стенли, но Джордж не се смущаваше от това. Прочетеното го обогатяваше с много познания, а понякога го и вбесяваше. Материалите от папките показваха, че винаги, когато баща му е възлагал на Стенли отговорността да вземе решение, брат му е избирал път, без каквито и да е рискове. За щастие, Уилям Хазард не бе делегирал много отговорност на старшия си син. Джордж остана с убеждението, че ако го беше направил, предприятието досега да се е върнало, препъвайки се, в осемнайсети век.

Все пак намери време да наеме архитект от Филадельфия, който да огледа неговия парцел и да изработи проект за новата къща. На мода бяха вилите в италиански стил. Архитектът изготви плановете за такъв вид сграда, с асиметрична Г-образна форма, с претрупана наблюдателна кула в единия ъгъл. Тази кула, или Белведере, подсказа и името за претенциозната каменна богаташка къща; архитектът съобщи, че Белведере означавало „хубав изглед“, а къщата наистина щеше да го предлага след завършването си. Когато семейство Флин пристигна, основите тъкмо бяха изкопани.

Констанс бързо схвана, че Изабел я презира. Усмиваше се и се опитваше да се прави, че не забелязва. А Ори, дори и да се бе почувствал обиден от Върджилия по време на тържеството, запази реакцията за себе си. Младоженците потеглиха на сватбено

пътешествие в Ню Йорк. Семейната карета мина покрай стария търговски пункт, на който градът дължеше половината от името си, но Джордж и Констанс така и не видяха тази забележителност. В каретата пътуваха прегърнати. Прекараха блажена нощ сами в Юстън, а на сутринта се появи куриер, за да повика Джордж обратно, както се оказа, за първата от многото кавги с брат му.

Една от пещите се бе пропукала от налягането, създавано от огромните сили, затворени вътре в нея; такива инциденти се бяха случвали и друг път. Двама от работниците бяха намерили смъртта си, смазани от срутването. Като завърши огледа, Джордж се изправи срещу Стенли в канцеларията.

— Защо на пещите не са поставени железни обръчи? В книгите е отбелязано, че пари за това са отделени.

Стенли изглеждаше блед и изтощен. В тона, с който отговори, пролича раздразнение.

— Идеята беше таткова, не моя. След като умря, отмених монтажа. Имаше леко задържане на пласмента. Реших, че не можем да си го позволим.

— Смяташ, че повече можем да си позволим два трупа и две семейства без бащи ли? Искам обръчите да бъдат поставени. Ще напиша заповед.

Стенли се опита да изрази накърнено достойнство.

— Според мен не си упълномощен да пишеш...

— По дяволите! Твоите пълномощия превишават моите само в едно отношение. Ти си онзи, който е упълномощен да подписва платежните нареждания до банката. Обръчите ще бъдат поставени. Освен това ще платим по хиляда долара на всяко от двете семейства.

— Джордж, това е безкрайно глупаво.

— Не и ако искаме да запазим добрите си работници. Не и ако искаме да спим спокойно нощем. Или подписваш платежните нареждания, Стенли, или ще събера сто души и ще обсадя къщата ти, докато не го направиш.

— Проклето парвеню — промърмори Стенли, но когато изготвиха двете платежни нареждания за семействата, ги подписа.

Когато стигна дотам, да съобщи на Мод за плановете да се поставят защитните обръчи, представи идеята като своя.

Закари Тейлър спечели президентските избори през ноември 1848. Същия месец работниците завършиха Белведере и Джордж и Констанс, която беше в много напреднала бременност, се преместиха там. Не много време след това в тяхното легло с балдахин се роди Уилям Хазард III.

Съпрузите обичаха новата си къща. Констанс обзаведе първо детската стая, после напълни останалите помещения със скъпи, но удобни мебели, чиято функция бе да се използват, а не да им се възхищават. За разлика от тях Стенли и Изабел поддържаха дома си така, сякаш беше музей.

Джордж обсъждаше всяко свое важно решение с Констанс. Поне в началото тя не разбираше нищо от металургия, но имаше остър и практичен ум и бързо се учеше. Той ѝ призна, че вероятно си търси провала, като по много въпроси действа прекалено бързо, дори прибързано, разчитайки едва ли не само на инстинкта си. Но каза, че според него напредък не може да се постигне по друг начин. Тя се съгласи.

Скоро разрастващата се американска железопътна мрежа поглъщаше всички релси, които станът беше в състояние да произведе на три смени, независимо от лошия делови климат. Джордж трябваше на всяка крачка да се преборва с брат си, практически по всеки важен въпрос.

— За Бога, Стенли, намираме се наред район с първокласни каменни въглища, а ти сякаш не забелязваш. Минали са някакви си сто и петдесет години, откак във Великобритания Дарби са започнали да топят желязо с кокс. И това ли ти се вижда все още не съвсем доказано?

Стенли изгледа Джордж, сякаш е откачил.

— Дървените въглища са традиционни и вършат чудесна работа. Защо да ги сменяме?

— Затова, защото дърветата няма да ги има вечно. Не и при темпото, с което ще сечем.

— Ще ги използваме, докато се свършат и едва тогава ще експериментираме.

— Но дървените въглища са мръсни. Ако оставят ей това — той прокара пръста си по бюрото на Стенли и върхът на показалеца му

почерня, — какво предполагаш, че става, когато вдишваме дима и праха? Бих искал да получа съгласието ти да изградим една експериментална коксова...

— Не, няма да дам пари за това.

— Стенли...

— По всички останали въпроси се наложи, но по този няма да стане.

Освен това Джордж искаше да вложи малко капитал и да опита да възпроизведе забравения процес, с помощта, на който през трийсетте години братята Гарард са произвеждали в Синсинати висококачествена инструментална стомана. Сайръс Маккормик^[3] беше сметнал стоманата на Гарардови за достатъчно добра за остриетата на първите си косачки. Но намаляването на вносните мита през администрацията на президента Джаксън отвори пътя за нахлуване на европейска стомана, която задоволи малкото вътрешно търсене и помете намиращата се в зародиш американска стоманодобивна промишленост.

Днес Америка произвеждаше само около две хиляди тона въглеродна стомана годишно. Но Джордж предвиждаше заедно с разрастването на страната да се увеличава потреблението и пазарът да се разширява. Проблемът не се състоеше в това, как да се произвежда стомана, тъй като беше известно от векове, а как то да става достатъчно бързо, за да бъде продукцията рентабилна. При стария процес на циментация бяха необходими почти десет дни, за да се произведе минимално количество. Говореше се, че Гарардови са намерили по-добър начин. Затова Джордж безмълвно отстъпи по въпроса за кокса, запазвайки сили за битката, която положително щеше да се разгори около предлаганото от него проучване в областта на стоманодобива.

Без съмнение подтикван от Изабел, Стенли отхвърляше почти всички предложения на по-младия си брат. Така стана и с предложението за стоманата. Джордж бесня в продължение на дни и го спаси само съобщението на Констанс, че носи второто им дете.

През лятото на 1849 Стенли и съпругата му посрещнаха посетител от Мидълтаун. Гостенинът остана да преспи. Джордж и

Констанс не бяха поканени на вечеря. Върджилия беше във Филаделфия, а Мод беше завела Били в Ню Йорк за ваканцията. Усамотението сякаш беше планирано.

Джордж не се засегна от това, че не са проявили внимание към него, но изпитваше любопитство за целта на посещението. Веднага разпозна високия, достолепен петдесетгодишен мъж, който слезе от една карета и изчезна в къщата на Стенли за остатъка от вечерта. Саймън Камерон беше добре известен в Пенсилвания и през годините се беше занимавал изгодно с печатарство, банково дело, строеж на железопътни линии, а дори и с металургично предприятие.

Джордж се досети, че съвсем различен интерес е довел посетителя в Лихай Стейшън. Може би политически? Камерон беше приключил един непълен мандат в Сената, но по-късно, когато щатската конференция на демократите обсъждаше предстоящото назначение за пълен мандат, го подминаха, а то минаваше през Законодателното събрание на щата, където демократите имаха мнозинство. Същата вечер, както лежеше в леглото с ръка, положена върху корема на жена си, Джордж внезапно свърза посещението на Камерон с друг факт.

— Боже Господи, питам се дали той не е получателят на банковите ордери.

— Не знам за какво говориш, мили.

— Не съм имал време да ти кажа. Току-що открих, че през всеки от изминалите три месеца Стенли е писал по един банков ордер за петстотин долара. Име не се посочва — те са на предявител. Може би помага на Камерон да стъпи отново на крака.

— Имаш предвид да се върне в Сената?

— Възможно е.

— Под знамето на Демократическата партия ли?

— Не, това няма как да стане. Разгневил е прекалено много хора, отклонявайки се от партийната линия. Един от разгневените е старият Джим Бюкенън. От друга страна, човек не може да се отърве от Камерон, като просто му каже „не“. Това само го подтиква да продължава. Трябва да установя дали Стенли му дава пари, за да създаде нова организация.

Тя нежно го целуна по бузата.

— Всички тези кавги със Стенли те карат бързо да остаряваш.

— А какво ще кажеш за вас двете с Изабел?

Тя се обърна с гръб към него, свивайки толкова пресилено рамене, че очевидно не беше искрена.

— Тя не ме засяга.

— Не съм очаквал да кажеш друго. Но зная, че те засяга.

— Да, така е — призна Констанс, внезапно разстроена. — Тя е зла. Да ме прости Господ, но ми се ще земята да погълне и двамата.

Сгуши лице във врата му, праметна ръка през гърдите му и заплака.

— Да, давам пари на Камерон — призна Стенли на следващата сутрин. Сетне замаха с ръка пред лицето си. — Трябва ли да димиш с тези вонящи бурени тук?

Джордж продължи да пуфка кубинската си пура.

— Не променяй темата. Даваш пари на фирмата. Пари, които трябва да послужат за делова дейност. Нещо по-лошо, даваш ги на един политически мошеник.

— Саймън не е мошеник. Той прослужи достойно мандата си.

— Аха, така значи? Защо тогава демократите го отхвърлиха за втори мандат? Трябва да кажа, че това хич не ме изненада. През цялото време гласуваше съвсем непоследователно. Никой не може да е сигурен какви са позициите му или коя партия поддържа, разбира се, ако това не е партията на изгодата. Към кого се е прикачил сега? Това съвсем не е известно, нали?

Стенли се закашля силно, за да покаже, че димът го дразни, а и за да спечели малко време, докато намери отговор. Пред прозореца на малката дървена сграда на канцеларията, един по един, надолу по склона преминаваха мръсни, парцаливи мъже — нощната смяна от пещта. В обратната посока проскърцаха шест прикачени една към друга каруци, натоварени с дървени въглища.

— Саймън изгражда щатска организация — продума Стенли най-сетне. — Той няма да забрави онези, които са помогнали в тази работа.

— Стенли, този човек е опортюнист! Знаеш вица, който разправят за него — неговото определение за честен политик: „Купиш ли го веднъж, остава си купен.“ Ти с такъв ли искаш да се свържеш?

Стенли не се смути.

— Саймън Камерон ще стане сила в Пенсилвания. А също и в страната. Просто е имал няколко временни несполуки.

— Добре, но не му помагай да ги преодолява с нашите пари. Ако продължиш да го правиш, ще бъда принуден да поставя въпроса пред мама. За съжаление, това е единственият начин, по който мога да те спра, без да се стига до побой.

Брат му го изглежда гневно, защото не сметна сарказма му за забавен. Джордж го плашеше. Сетне прехапа устни и промърмори.

— Добре, ще помисля по възражението ти.

— Благодаря — отсече Джордж и излезе.

Разбра, че е спечелил. Послужи си с оръжие, със заплаха, до каквато преди не беше прибегвал. Не искаше да си служи с нея; само глупците подлагат другите на унижение. Унижените често отвърщат на удара, при това по непочтен начин. А рискът нараства, когато става дума за човек като Стенли, който вътрешно съзнава собствената си непригодност.

И все пак, в случая Джордж нямаше друг избор.

Констанс е права, мислеше си той, докато се катереше нагоре по склона към пещите. Безкрайните битки го изхабяваха. Тази сутрин, застанал пред огледалото да се бръсне, забеляза няколко бели косъма над челото си. А все още не беше навършил двацет и пет години.

Изабел избухна, когато научи за последния спор.

— Ще го оставиш ли да му се размине, Стенли? Когато сенаторът отново си стъпи на краката, положително ще си спомни с благодарност за теб. Тогава ще получиш политическия пост, който двамата така много желаем. Това е нашият шанс да избягаме завинаги от това мръсно селце.

Стенли се отпусна на един от столовете в спалнята. Развърза вратовръзката си с вяли движения.

— Ако не се съглася да спра даренията, Джордж ще се обърне към мама.

— Момченцето тича за помощ при мама — надсмя се тя.

— Не мога да му се сърдя. Докато аз контролирам паричните средства, той няма друг изход. — „Освен ако не се нахвърли върху ми с

голи юмруци“, си помисли Стенли и по гръбнака му премина тръпка на страх. Джордж беше сприхав, а ходи и на война, така че сбиванията не му бяха чужди. Човек лесно можеше да си го представи как напада собствения си брат. Стенли не би рискувал.

Изабел се спусна побесняла към стола му.

— Тогава, за Бога, не допускай контролът върху кесията да премине в ръцете на това безбожно, подло човече.

— Не, от това няма да отстъпя — обеща Стенли. „Последната частица власт, която ми остава.“

— Освен това намери начин да изпращаш дарения на Камерон, разбираш ли?

— Да, любов моя, ще го направя. — Стенли въздъхна с болка. — Боя се, че започвам да мразя брат си.

— О, не смятам, че трябва да стигаш дотам — парира го тя. Но тайничко се зарадва.

Той се изчерви и пристъпи зад един параван да си свали ризата.

— Не зная, невинаги е така. Само понякога.

— Виновна за разрива между двамата с брат ти е онази идолопоклонничка, за която се ожени. — Тя се вгледа в отражението си в декоративното огледало, но видя само красивото лице на червенокосата господарка на Белведере. — Тази папистка кучка. Време е да ѝ посмачкам фасона.

Стенли подаде глава иззад паравана.

— Как?

Изабел му отговори само със студена усмивка.

[1] Пен, Уилям (1644–1718) — виден английски квакер, назначен за собственик на Пенсилвания през 1681. — Б.пр. ↑

[2] „Един от много“ (лат.) — някогашен девиз на Съединените щати. — Б.пр. ↑

[3] Маккормик, Сайръс (1809–1884) — американски изобретател и конструктор на селскостопански машини. — Б.пр. ↑

18.

Чешката семинария и дамски колеж се намираше на брега на Моноаки Крийк близо до Бетлеем. Създаден през 1742, той се славеше като първият дамски пансион в колониите. Върджилия учи в семинарията два срока, но я отпратиха у дома, защото отказа да се подчинява на правилата му.

Всяка година, в края на септември, дамите от околността уреждаха базар, за да съберат средства за училището. Събитието ставаше на поляната пред общината. Подготовката започваше още от лятото. Поканата да председателстваш някоя от многобройните комисии беше признак за обществено признание. Предишната година Изабел председателства една такава комисия.

Констанс вярваше в необходимостта жените да получават образование — толкова образование, колкото бяха в състояние да оползотворят, дори ако това ги караше да се съревновават с мъжете. Джордж намираше този възглед изненадващ, но не го оспорваше. Констанс му каза, че би желала да помогне за организирането на базара през септември, защото бременността все още не ѝ пречеше да бъде активна, нито да пътува по лошите планински пътища. Джордж обеща да спомене за нейния интерес пред Стенли, но забрави да го направи.

Констанс изчака. Занимаваха я предостатъчно неща. Грижеше се за малкия Уилям по няколко часа на ден, убедена, че ако бебетата не получат достатъчно милувки и грижи като мънички, стават изкривени, неприятни хора. А истината беше, че много обичаше да се занимава с розовото, дебеличко момченце.

Имаше и домакински задължения. Беше добър ръководител на слугите в Белведере, кавгите помежду им уреждаше по твърд, но справедлив начин и им помагаше да постигнат повече за по-кратко време, като ги учеше как да планират работата си и да я вършат резултатно. Скоро започнаха да я уважават и да ѝ се възхищават, но и по мъничко да се страхуват от нея. Имаше ирландски темперамент и го

проявяваше, когато видеше лошо свършена работа или пък някой се опитваше да се защитава с лекомислени доводи или дребни лъжи.

Колкото и да беше заета, Констанс продължаваше да мисли за базара. Най-накрая попита Джордж какво става с молбата, която трябваше да предаде. Той се плесна по челото и изпъшка така мелодраматично, че я разсмя. Тя го увери, че нехайството му нямало значение, щяла сама да говори с Изабел. За това трябваше специална организация, защото двете жени рядко се срещаха и то само случайно. От време на време, в моментите, когато чувстваше честолюбието си накърнено, си мислеше, че причината за това е Изабел.

Покани Мод и Изабел на чай. Отначало разговаряха за бременността ѝ. Констанс каза, че този път със сигурност носела момиче; двамата с Джордж се споразумели да го кръстят Патриша Флин Хазард. Като чу това, Изабел сви устни и се загледа в далечината.

Констанс спомена, че се интересува от базара. Мод веднага рече:

— Колко хубаво. Убедена съм, че дамите ще се радват на готовността ти. С удоволствие ще спомена за интереса ти, макар че вече не вземам участие. Работих за последен път в комисия преди две години. Сметнах, че е време по-млади жени да поемат кормилото.

— Аз ще спомена за това, мила — обади се Изабел, — на заседанието на организационната група другия понеделник.

— Благодаря ти — каза Констанс, опитвайки се да открие неискреност в сладката усмивка на Изабел. Не успя.

На заседанието в понеделник Изабел спомена името на етърва си.

— Смятах, че би могла да председателства комисията по юрганите... — поде тя.

— Чудесна идея — заяви една от дамите.

— Но когато ѝ споменах за това, ми отказа.

Думите ѝ накараха някои от насядалите в кръг дами недоволно да се намръщят.

— На какво основание, Изабел? — попита едната от тях. — Да не би да недоволства против образованието за жени?

— Не мога да кажа — отвърна Изабел. — Рече, че не можела да участва, защото религиозната ориентация на семинарията нарушавала много от заповедите на нейната собствена църква, която, според нея, е единствената истинска църква.

Жената, която председателстваше заседанието, отсече:

— Добре, това е последният път, когато я имаме предвид за нещо.

Изабел поклати глава.

— Жалко. Констанс е умна жена. Има някои чудесни качества. Чувала бях, че католиците са странни и фанатични, но не го вярвах, докато не се запознах с нея. Сигурна съм, че убежденията ѝ се дължат на влиянието на свещеници и калугерки. Та как може човек, който вечно живее в тъмна килия, да е... как да кажа, наред? А се чуват и повече от ужасни неща за онова, което се вършело в манастирите.

Казаното беше посрещнато с дълбокомислени кимания. По това време подобни приказки бяха на мода и като вярвах в тях, изпитвах възбуждащи усещания.

Следващия следобед Изабел посети Констанс. С лице, което даваше израз на тревогата ѝ, тя съобщи:

— Не ми е лесно да ти го кажа, мила. Предадох твоето много щедро предложение, но дамите от организационния комитет отказаха да го приемат. Моля те да разбереш, че не се дължи на някакви твои лични недостатъци, но, в края на краищата, този базар е предназначен да събере средства за едно различно от твоето вероизповедание.

Констанс смачка бродираната си носна кърпичка.

— Искаш да кажеш, че не приемат помощ от католичка.

Изабел въздъхна.

— Много съжалявам. Може би догодина.

Изабел знаеше, че винаги ще изпитва наслада при спомена за изражението, което се изписа на лицето на етърва ѝ в този момент.

Докато Изабел беше на посещение при Констанс, Джордж тичаше към стана за релси, повикан от изплашен надзирател. Кавга беше довела до нещастен случай. Стенли винаги отстъпваше на брат

си, когато се случваха подобни неща. С безизразно лице заявяваше, че било така, защото Джордж имал подход с простолюдието. Ако го кажеше Изабел, Джордж щеше да е сигурен, че става дума за обида.

Отминалото лято се оказа необикновено горещо и настъпването на есента не донесе облекчение. Избухванията в семейство Хазард зачестиха и Джордж можеше да си представи напрежението, което се създава около стана, където температурата беше адска.

Станът за релси беше от типа, който в занаята наричаха белгийски. Дългата, бързо придвижваща се лента от накален до бяло метал ставаше постепенно по-тънка и приемаше съответната конфигурация, като преминаваше през поредица от профилни валци, монтирани на стендове. Между стендовете яки мъже, наричани хващачи, хващаха метала с клещи и го насочваха към следващата група валци. Работата беше тежка и опасна и голяма част от нея щеше да отпадне, ако някой успееше да проектира стан, който прокарва метала неспирно през ролките. Няколко години преди това един собственик на стан в Ню Йорк, на име Серъл, почти го постигна, но се оказа, че проектът му е сбъркан. Джордж също се беше занимавал с въпроса, досега безуспешно.

Тичаше колкото се може по-бързо. Цялата работа около стана беше спряла. Както видя, когато наближи мястото на инцидента, желязото, подадено в първата група ролки, вече беше изстинало. Един от хващачите лежеше на пръстения под и стенеше. Джордж се задави, когато подуши миризмата на опърлено облекло и изгорена плът.

Падналият, жилав славянин, чието име Джордж не можеше да произнесе, беше добър работник, за разлика от партньора му на този пост, широкоплещеста горила на име Бровниц.

— Изпратихме да повикат доктор Хопъл — съобщи надзирателят.

— Добре — одобри Джордж и коленичи между ранения човек и огънатата лента от тъмно, изстинало желязо, която лежеше наблизо. Очевидно беше паднало диагонално през дясната страна на човека, изгаряйки предницата на ризата и дълбоко гърдите и голата подлакътника. Овъглената плът на човека напомняше недопечено месо. Джордж преодоля напъна да повърне, който се надигна в гърлото му. Само Бог знаеше дали този човек щеше някога да може да използва за нещо ръката си.

Потри уста с опакото на дланта си и попита:

— Как се случи?

— Нещастен случай — изтърси Бровниц. Вирнатата му челюст заплашваше всеки, който би посмьл да го отрече, но сплашването не успя. Един потен, изцапан работник пристъпи напред.

— Никакъв нещастен случай. Бровниц задяваше жената на Тони. Тони му каза да престане и... — Бровниц изпсува и се нахвърли. Трима души го сграбчиха и го държаха, докато говорещият посочи лентата метал. — А Бровниц го събори с това, а сетне го пусна върху му.

— Лъжец шибан — изкрещя Бровниц, дърпайки се да се освободи от мъжете, които го държаха. И щеше да успее, ако Джордж не бе налетял и забил пръст в мръсната му риза.

— Откак съм те взел на работа, само неприятности сме имали с теб, Бровниц. Вземи си надниците и се махай оттук. Още сега.

Сърцето на Джордж биеше учестено. Бровниц присви очи надолу към него.

— Добре ще направиш да не...

Джордж трябваше да дръпне глава назад, за да отвърне на погледа му.

— Казах, напускай още сега!

— Ще ти го върна! — обеща Бровниц, отдалечавайки се побеснял.

Минута след като Изабел си отиде, Констанс наведе глава и заплака. Стоеше до високия прозорец в гостната. Отвъд него се разстиляше градът, знойният блясък на реката отдолу. Не виждаше нищо. Хвана се за пердето, защото се уплаши, че ще падне.

Риданията я разтърсваха едно след друго. Презираше се, че плаче. Беше ѝ се случвало много рядко, докато растеше в Тексас, но тук беше различно. Понякога, въпреки любовта ѝ към Джордж, не можеше да понася Лихай Стейшън и ѝ се щеше да избяга. Вместо това плачеше.

Убедена беше, че Изабел ѝ е уредила грубия отказ. Съпругата на Стенли я мразеше. Друга дума освен „мразя“ за това нямаше. Когато Джордж се върне у дома, ще му каже какво се е случило. Опитваше се

да не занимава съпруга си със своите неприятности, но това вече беше прекалено, за да го понесе сама. Изабел се бе хванала за религията ѝ, но вероятно имаше и други причини надутата жена да я мрази. Защото беше изкривена, нещастна личност, а разполагаше с власт дълбоко да наранява Констанс.

— Госпожо, нещо лошо ли се е случило? Стори ми се, че чух...

Прислужничката се опитваше да се измъкне обратно през вратата на гостната, която беше отворила, без подарката ѝ да забележи. Констанс се почувства неудобно повече заради момичето, отколкото заради себе си. Избърса с двете длани сълзите от лицето си.

— Извинявай, че те разстроих, Бриджит. За миг-два не бях на себе си. Моля те, не споменавай пред никого. Ще ми донесеш ли мъничкия Уилям, ако е буден?

— Веднага, госпожо. — Бриджит се оттегли с облекчение.

След малко, когато държеше в ръце своя дебеличък, гукащ син, Констанс се почувства далеч по-добре. Съжаляваше, че е допуснала Изабел да я сломи. Разбира се, няма да каже нищо на съпруга си. Ще води собствените си битки, както винаги го е правила. Избра да дойде да живее в тази част на света, защото обичаше Джордж и няма да позволи на Изабел и дори на цял полк фанатички да я победят.

Яд я беше на себе си, защото допусна, макар и за миг, да се издаде пред Изабел, че е засегната. Знаеше, че съпругата на Стенли е видяла как жестоката ѝ играчка е успяла. Но за последен път получава такова удовлетворение, помисли си тя, докато гушкаше Уилям на рамото си.

— Трябва да помислим дали да не си купим лятна резиденция — заяви Мод. — Времето през изминалите няколко месеца беше направо ужасно.

— Съгласен съм — каза Стенли. — Изабел се оплаква от горещината ден и нощ. — Приведен над един тефтер, Джордж му хвърли поглед, с който сякаш казваше, че Изабел непрекъснато се оплаква от едно или друго.

— Наистина можем да си позволим да имаме лятна къща — продължи Стенли. — Имаш ли идеи къде бихме могли да потърсим, мамо?

— На брега на Атлантическия океан ще е приятно.

В малката канцелария не се дишаше. Два часа бяха минали, откак Бровниц напусна бесен стана; Мод току-що беше пристигнала за седмичното си посещение. Започна ги веднага след като съпругът ѝ почина. Преди това не стъпваше на територията на Хазард Айрън.

Отначало Стенли се опита да отклони интереса ѝ, като казваше, че не е прилично една жена да се занимава с делова дейност. Когато Джордж се върна, той скоро се досети каква е причината за неодобрението на Стенли. Само за няколко месеца Мод беше научила повече по въпроса за производството, фондовете и движението на средствата, отколкото най-големият ѝ син щеше да усвои до края на живота си. Точно тази инстинктивна вещина смущаваше Стенли, подтикваше го да се противопоставя на посещенията ѝ.

Споровете по въпроса не помогнаха. Въпреки присъщата си ненатрапчивост Мод беше корава като желязото на Хазард, което корабите пренасяха надолу по канала към пазарите му.

Подсетен от думите на Мод за брега, Джордж подхвърли:

— Ори ми каза веднъж, че много плантатори от Южна Каролина прекарвали лятото в Нюпорт.

Мод плесна с ръце.

— Ами да, Аквиднек Айлънд. Чувала съм, че там било прекрасно.

Стенли се готвеше да възрази на предложението, когато вратата се отвори с трясък и очертанията ѝ се запълниха с грамадата на Бровниц, предшестван от облак спиртни пари — в ръката си държеше стар пистолет.

Мод се задави, после застина, напълно неподвижна. В същия миг Стенли се хвърли на пода.

— Казах ти! — изкрещя Бровниц, който се олюляваше и примижаваше, опитвайки се да насочи дулото към Джордж. Без да се поколебае, Джордж грабна шишето с мастило от бюрото и плисна съдържанието в лицето му.

Бровниц се наведе и се блъсна в рамката на вратата, а от лицето му закапа черната течност. Пистолетът гръмна, но ръката му се бе отклонила нагоре. Куршумът се заби в тавана. Джордж вече беше прескочил перилото, което разделяше канцеларията. Той изтръгна пистолета от ръката на Бровниц и го стовари в основата на носа му.

Вбесеният мъж се опитваше слепешката да го докопа с мастилените си ръце. Джордж отстъпи, сетне с все сили стовари подкованата си обувка в чатала му.

Бровниц изрева, замаха с ръце и падна назад през вратата и надолу по стълбите. Едва тогава Джордж почувства, че го обхваща паника. Хвана се за рамката на вратата и махна на четирима минаващи работници.

— Хванете този пиян идиот. Един от вас да изтича до селото и да намери полица.

Стенли с мъка се надигна. Мод, която не беше помръднала, го изгледа и каза с мек тон:

— Трябваше да помогнеш на брат си. Можеха да го убият.

Стенли почервения, прекалено стъписан, за да каже нещо. За първи път майка му направи избор между двамата си сина. Това не вещаеше нищо добро за в бъдеще.

Същата вечер, когато Джордж се върна в Белведере, Констанс с нищо не показва колко е била нещастна. Джордж приказваше непрекъснато, очевидно все още под впечатление на злодеянието при стана. Беше посетил ранения работник у дома му близо до канала и разбра, че ще се възстанови. Доктор Хопъл смяташе, че ще може да му спаси ръката, макар все още да не беше ясно дали ще е в състояние да върши тежък физически труд. Ако не можеше, Джордж щеше да му намери по-лека работа. Бровниц затвори вратата на канцеларията на полица.

В съседната къща вечерята беше свършила. Мод беше излязла да се поразходи с Били. Върджилия си беше в стаята. След превърналото се в ритуал петминутно посещение при близнаците Лабан и Леви Изабел се върна в трапезарията. Двамата със Стенли останаха насаме. Тъкмо се готвеше да му разкаже за победния си миг с Констанс, когато той отново се върна към неприятностите в канцеларията. Когато се прибра, разказа накратко какво е станало, сетне потъна в мрачно мълчание. Мод говореше за това оживено, но избегна момента със стрелбата.

— Мама ме изглежда така, сякаш съм най-долният страхливец — поде той отчаян. — Не мога да го забравя.

— Стенли, разбирам, че случката те е разстроила, но вече чух за нея. Ще ми се да ми дадеш възможност да кажа...

Той запрати смачканата си на топка салфетка в лицето ѝ.

— Млъквай, проклетнице такава. Толкова ли си глупава, та не разбираш какво става? Джордж настройва мама срещу нас! Следващото, което ще научиш, ще бъде, че му е дала да контролира паричните средства. Как ще се почувстваш тогава, с твоето прахосничество и фукни?

Крещеше толкова високо, че висулките на полилея зазвънтяха. Безмълвна, Изабел впери поглед в салфетката, която я удари по брадичката и падна в празната чиния от десерта.

Първият ѝ порив беше да се нахвърли върху съпруга си и да му даде да разбере заради това абсолютно недопустимо избухване. Но бързо ѝ хрумна следваща мисъл. Риташе срещу нея, така да се каже, не за друго, а защото майка му го е сритала. При това напълно заслужено. Стенли беше страхлив. Нямаше значение, стига да запазва авторитета си в семейството.

Скоро успя да се убеди, че вината за неприятностите всъщност носи Джордж. Напористият, арогантен Джорджи. Днес тя победи съпругата му, но Джордж е поставил Стенли в такова положение, че сега той отказва да изслуша разказа за победата ѝ. Разбира се, получаваше удовлетворение дори само при мисълта за злощастieto на Констанс.

Но миг по-късно и тази сигурност остана под въпрос. От страничната поляна на Белведере се чува весели гласове. Изабел отиде до прозореца и видя Джордж и Констанс да играят на кегли в здрача на летния ден. Смееха се и се закачаха като деца.

Стенли каза нещо, Изабел не му обърна внимание. Гледаше как Мод седи в страничната лоджия на Белведере и дундурка малкия Уилям на коляното си. Били стоеше облегал наблизо. Изабел кипеше. Мод никога не беше обръщала такова внимание на Лабан и Леви.

Констанс изглеждаше щастлива. Щастлива! Със своята сила беше обезсмислила днешната ѝ победа. Сега вече Изабел се изпълни с мрачна увереност, че Констанс и съпругът ѝ усилено се стараят да настроят Мод срещу Стенли.

В този момент Изабел ги намрази по-пламенно и отпреди.

— Още един влак е дерайлирал — рече Констанс. — Четирима души са загинали. Това е третата катастрофа за месеца. — Поклати глава и сгъна вестника.

Джордж продължи да изучава архитектурните планове, разгънати на масата в библиотеката. Обади се, без да вдига очи:

— Колкото повече линии се изграждат и колкото повече влакове се включват в разписанието, толкова повече нараства вероятността от катастрофи.

— Но това е наистина прекалено просто обяснение. Чувала съм многократно, че половината от катастрофите, а дори и повече, можели да се предотвратят.

— Може би да. Хората грешат в управлението на движението. Използват се негодни материали при строежа на трасетата и вагоните. Освен това хубаво ще е, ако всички железопътни компании постигнат съгласие за еднакво междурелсово разстояние.

Изправи се, протегна се, сетне посегна да намести предмета, който държеше на масата, изложен като безценна антика. А това беше не друго, а железният метеорит, който намери близо до Уест Пойнт през кадетските си години. Държеше на него, защото, както казваше, обобщавал мащабите и смисъла на работата му. Тя забеляза, че Джордж премести метеорита на не повече от сантиметър. Усмихна се на себе си.

Той се приближи до стола ѝ и я целуна по челото.

— Както би казал Ори, смятам, че за прогреса трябва да се плаща.

— Не си получавал доста време писмо от него.

— Месец и половина — каза Джордж и бавно отиде до прозореца. Отвън светлините на Лихай Стейшън се виждаха размазани зад завесата на първия лек снеговалеж. — Писах му и поканих цялото семейство Мейн в Нюпорт следващото лято.

През октомври Джордж и Стенли посетиха острова в залива Нарагансет и купиха голяма, изградена на ширина къща и десет акра земя на Бат Роуд, на близко разстояние пеша от плажа. Архитект от Провидънс представи проект за основна модернизация на къщата; това бяха планове, които разглеждаше Джордж. Архитектът обещавахе

реконструкцията да бъде завършена преди откриването на летния сезон през 1850.

— И оттогава не си получавал вест от него?

— Не.

— Дали нещо не е наред?

— Дори да е така, не зная какво е.

— Нюпорт е северняшки курорт. Смяташ ли, че ще приеме поканата?

— Не виждам причина да не я приеме. През лятото там все още продължават да идват на тълпи хора от Южна Каролина.

Не беше съвсем честен с жена си. Редките писма на Ори, макар и на пръв поглед приятни, оставяха някакъв странен, горчив привкус. Джордж беше чувствителен към него, защото познаваше един предишен, по-жизнерадостен Ори Мейн.

В писмата си Ори на няколко пъти споменаваха за своето „вечно ергенство“. Само от време на време отговаряше на предпазливите въпроси на Джордж за М., а понякога съвсем неочаквано вземаше повод от някаква невинна вест за излияние, което би могло да се нарече единствено филипика срещу силите на Север, противопоставящи се на робството. Особено враждебен беше към така наречените „политически групи на Свободната земя“, които се стремяха да направят така, че новите щати или територии да забранят робството. Освен това говореше унищожително за така наречената „поправка Уилмът“. Очевидно Югът щеше много дълго време да ѝ има зъб.

Така че, макар Джордж силно да желаете да се срещне с приятеля си отново, част от него се безпокоеше от тази среща.

В средата на декември получи вест, че тя наистина ще се състои. Вестта дойде в един страшно студен ден. Тази нощ Джордж се вмъкна в леглото до своята намираща се вече в много напреднала бременност жена и започна сънливо да говори за събитията през деня.

— Имам писмо от Ори.

— Най-сетне! Беше ли весело? — в гласа ѝ се долавяше някаква задъханост, чието значение той не успя веднага да прозре.

— Не особено. Но казва, че ще ни посети следващото лято и ще доведе когото от останалите успее да убеди.

— Това е... чудесно. — Констанс изохка. — Но според мен тъкмо сега ще направиш добре да отправиш покана към доктор Хопъл.

— Какво? Време ли е? Точно сега? Господи! Значи затова звучеше така задъхано.

Измъкна се от леглото и в бързината стъпи в нощното гърне. За щастие то беше празно. Но загуби равновесие и се просна по гръб.

— Ох.

— О, Божичко — рече тя, опитвайки се да седне. — Ако продължаваш да се измъчваш и да се държиш по този начин, няма да имаме повече деца.

На зазоряване беше дала на света, без особени трудности, Патриша Флин Хазард. Джордж научи новината в библиотеката, където седеше сънливо усмихнат и разтриваше бинтования си крак.

Вече четиринайсетгодишен и ставащ все по-висок с всеки изминал ден, Били си дойде от пансиона за коледната ваканция. Беше впечатлен от новата си племенница и прекарваше повечето време в Белведере, макар всичките му неща да оставаха при Стенли.

Били имаше самочувствието на възрастен и независим мъж. Често дразнеше майка си, като заплашваше, че много скоро щял да се отправи към златоносните райони на Калифорния. Половината страна беше обхваната от тази треска. Защо да не отиде и той?

— Защото ти нямаш нужда от пари, млади човече — отговори Мод един път на вечеря.

— Напротив, имам. Нямам си свои. — Сетне, тъй като му беше омръзнала играта, изтича до стола ѝ и я прегърна. — Всъщност не искам да промивам пясък и да търся злато.

— А какво искаш?

— Искам да слушам отново за битката при Чурубуско.

На Били не му омръзваше да слуша тази история. Докато я разказваше, Джордж неизбежно започваше да описва надълго и несвързано живота си в Уест Пойнт. Обичаше да се впуска в спомени край пламтящия огън, а това беше и добър повод да не пуска още цял час по-малкия си брат при Стенли и Изабел. От нападението на Бровниц, заради което последният се озова в затвора в Харисбърг, Стенли стана мрачен. Изабел се държеше опърничаво както винаги.

Джордж смяташе, че могат да повлияят лошо върху Били. Радваше се, че прекарва в своето училище по-голямата част от годината.

— Доколкото разбирам, Ори е чудесен човек — обади се Били след един от монолозите на Джордж за Академията.

— Такъв е. Освен това е най-добрият ми приятел. Ще се видиш с него следващото лято, надявам се.

— Бие ли негрите си?

— Ами, не смятам.

— Притежава негри, нали? — Неодобрението на Били беше очевидно.

Джордж се намръщи и посегна към гарафата с кларет. Както изглежда, нямаше начин да се избяга от проблема.

— Да, притежава доста.

— Тогава си променям мнението. Не смятам, че е толкова свестен, колкото казваш.

Джордж потисна раздразнението си.

— Така е, защото все още нямаш петнайсет. Никой на твоите години не се съгласява с възрастните.

— О, не, съгласяваме се — отговори Били толкова бързо, че Джордж се разсмя.

Били не разбра какво смешно има. И продължи заинатен:

— Съгласен съм с всичко, което казваш за Уест Пойнт. Изглежда чудесно място.

Джордж отпи вино и се вслуша в уютното, познато проскърцване и шепот на къщата. Семействата би трябвало да имат традиции и на него току-що му беше хрумнала блестяща идея в това отношение. Но не искаше да я прокламира прекалено явно пред един твърдоглав юноша. Така Били можеше твърде лесно да каже „не“. Затова започна да обикаля на пръсти около темата.

— О, има и тежки моменти. Но след като ги преодолееш, човек започва да се чувства повече мъж. А има и много прекрасни моменти. Сприятелих се с толкова свестни хора. Том Джаксън — той е преподавател в един военен колеж във Вирджиния. Джордж Пикет. Добри приятели — промърмори отново той, впери поглед назад през краткия период от няколко години, който вече му изглеждаше много по-дълъг. — А не може да има никакво съмнение, че Уест Пойнт дава най-доброто образование, което човек може да получи в Америка.

Били се ухили.

— Мен повече ме интересува воденето на боеве.

Джордж си помисли за кръвопролитията при Чурубуско и снаряда, отнесъл ръката на Ори. „Значи не разбираш какво всъщност означава да се сражаваш.“ Усмивката му помръкна, но той запази мисълта за себе си. Остави Били сам да даде идеята, което момчето направи, малко колебливо, миг по-късно.

— Знаеш ли какво, Джордж, исках да те питам какви смяташ, са шансовете ми...

Джордж прикри радостта си.

— Шансовете ти за какво?

Очите на момчето сияеха от възхищение пред по-големия му брат.

— Да изкарам Академията като теб.

— Смяташ ли, че ще ти допадне?

— Да, много.

— Великолепно!

Професията на военния е тежка, понякога дори страшно непривлекателна. В разгара на войната прозря, че тя е отвратителна и нечовешка. Все още смяташе така. И все пак, в тази епоха и в тази държава един мъж не би могъл да започне живота си на зрял човек по-добре, отколкото да премине подготовката в Уест Пойнт. Джордж обаче съзнаваше, че невинаги го е вярвал. Фактът, че сега безусловно го вярваше, говореше за още една промяна в характера му, която го изненадваше.

— Естествено винаги има жестоко съревнование за назначенията — продължи той. — Но ти няма да бъдеш готов да влезеш там по-рано от — чакай да видим — три години. Ще си на седемнайсет, ако постъпиш с петдесет и шести випуск. Трябва да проверя ще има ли свободно място от нашия избирателен район. Веднага ще се заема с тази работа.

И го направи.

19.

Към края на 1849 живеещите по бреговете на Ашли казваха за Ори Мейн: всеки месец брадата му става по-дълга, а приказките му — по-къси.

Всъщност Ори се стремеше да говори кратко, а не да бъде груб. Умът му непрекъснато анализираше и организираше стотици подробности, свързани със семейството и управлението на Монт Ройъл. Повечето от тях изискваха да предприеме някакво действие, а то, от своя страна, трябваше да се планира. Освен това едва ли не всяка седмица настъпваше криза, която налагаше намесата му. Така че времето не му стигаше. Пестеше го, когато разговаряше с други хора.

Ако съсед и познати го приемаха като признак на враждебност, просто една от промените, предизвикани от нараняването му във войната, той нямаше нищо против. Тази реакция носеше практическа изгода. От него не очакваха да бърбори за личния си живот, нито пък се стремяха настоятелно да го увещават по въпрос, който го вбесяваше.

Впрочем не го увещаваше никой друг, освен баща му.

Тилет наближаваше петдесет и пет, страдаше от подагра и беше станал много сприхав.

— По дяволите, момче, та ти си изключително добра партия — рече една вечер в библиотеката той. — Защо не желаеш да си потърсиш жена?

По прозорците потропваше декемврийски дъжд. Ори въздъхна и остави писалката. Събираше числа от един тефтер, един от няколкото, които беше донесъл от канцеларията. Откак Тилет започна да става болнав за воденето на сметките отговаряше Салем Джоунс. Той отбелязваше броя на буретата във всяка пратка, заминаваща за Чарлстън.

След жътвата Ори случайно надникна в тефтера за текущата година. Четливо нанесените числа не съвпадаха с интуитивното му чувство за броя на буретата с ориз, напуснали плантацията. Не съвпадаха със зрителния му спомен за много повече бурета, натрупани на пристана — на който, както си спомни, трябваше да се сменят две

подпори. От седмици имаше намерение да си отбележи, за да не забрави. Направи го сега, преди да се обърне към баща си.

— Мога ли да знам какво те накара да повдигаш отново този въпрос, след като, според мен, го уредихме така, че всички да са доволни?

— Майка ти може да е доволна, но аз не съм.

От мястото, където седеше, Тилет размаха страниците на последното писмо от Купър.

— Брат ти кавалерства на подходящи млади дами по всички възможни балове и празненства в Чарлстън. Естествено, ако реши да погледне сериозно на някое момиче, бащата ще го отпрати поради неговите щури идеи. Но семейното положение на брат ти не ме интересува. Привеждам го само като пример за онова, което ти би трябвало да правиш. Ти...

Тилет леко се размърда, трепна от болка и хвана протегнатия си крак. Миг по-късно довърши започнатата мисъл:

— ... би трябвало да се ожениш и да имаш деца.

Ори поклати глава:

— Прекалено съм зает.

— Но няма как да не изпитваш нужда от женска компания. Един енергичен и здрав мъж на твоите години винаги...

Ори се усмихна, което накара баща му да спре. Тилет видимо се отпусна. Ори рече:

— Имам грижа за това, не се безпокой.

Тилет се ухили.

— Чух вече от няколко господа от околността. Но този вид жени — от простолюдието или оцветени с негърска кръв, стават само за едно. Не можеш да се ожениш за такава.

— Нямам подобно намерение. Както съм казвал много пъти — тук докосна с писалката прикачения с игла ръкав, — не се смятам вече подходящ за женитба. А сега искам да се върна към работата си. Открих някои дяволски странни несъответствия, започнали още преди две и половина години.

Тилет се покашля, което при него се равняваше на разрешение. Синът му прекалено рязко беше заявил, че не е подходящ за женитба. Тилет често чуваше това извинение и колкото и да не му се искаше да

го признае, смяташе, че в него има нещо вярно. Знаеше какво мислят хората край Ашли за Ори. Мислеха, че от войната се е посмахнал.

Съществуваха много доказателства в подкрепа на подобно твърдение: начинът, по който Ори се нахвърляше на задълженията си в Монт Ройъл, сякаш се стремеше да докаже, че е равностоеен на неосакатен човек. Дрехите му, винаги прекалено тежки и мрачни за климата и настройката на хората от низината. Резките му маниери. Тази проклета брада, толкова дълга и гъста, че в нея биха могли да се крият скакалци.

Веднъж, когато се връщаше от Чарлстън с каретата си, Тилет срещна при входа на алеята Ори, който отиваше на кон по някаква работа. Трима от градинарите, които косяха бурени, зяпаха след него, докато препускаше край тях. Робите размениха погледи; единият поклати глава, а другият направо потрепери. Тилет видя това и се натъжи. Синът му се бе превърнал в странна, дори плашеща останалите фигура.

Разбира се, слабостите са нещо относително. Колкото и странно да се държеше Ори, Тилет го харесваше далеч повече от Купър. Купър се беше хвърлил в управлението на малката корабна компания и се справяше добре. Но продължаваше да изразява крайно неприятни, да не кажем направо предателски становища.

Напоследък много пишеха за няколко резолюции, които старият Хенри Клей имаше намерение да внесе в Сената в началото на следващата година. Клей се надяваше да предотврати по-нататъшното разширяване на пропастта между Севера и Юга. Съюзът, в който влизаха трийсет щата, се крепеше на деликатно равновесие. В петнайсет от тях съществуваше робство, а в останалите петнайсет не съществуваше. Клей искаше да подхвърли по някой кокал на всяка от страните. Имаше намерение да обвърже новия щат Калифорния със Севера, при условие, че там робството няма да бъде разрешено. Южняците щяха да получат обещание за ненамеса в движението на роби между щатите, както и един по-ефективен закон за избягалите роби.

Ако някой поискаше от Тилет да определи причината, която най-силно го подтикваше към враждебност спрямо Севера, той веднага щеше да посочи проблема с избягалите роби. В Член четвърти от Конституцията конкретно се заявяваше, че всеки има право да си

възвърне избягал роб. Освен това в него се казваше, че законите в щат, където не съществува робство, не отменят това право. Законът за бегълците роби от 1793 беше изготвен така, че да се спазва Конституцията. А оттогава насам благородните лицемери от Севера търсеха всякакви начини да преиначат или напълно да заобиколят основния закон на страната.

Тилет беше против компромисите на Клей. Това важеше и за мнозина от ръководителите на Юга, включително сенатора Джеф Дейвис от Мисисипи и сенатора Джон Калхун. На страната на Клей стоеше прочутият и влиятелен сенатор Уебстър. Но му се противопоставяха различни безскрупулни аболиционисти, сред които може би най-краен беше сенаторът Сьюърд от Ню Йорк. За разлика от друг път сега Тилет изпитваше благодарност към тези негодници.

Купър смяташе толкова обсъжданите компромиси за разумни и много нужни. Тилет смяташе за много нужен един бой с камшик за Купър.

Докато тези мисли минаваха през главата на Тилет, Ори премисляше думите на баща си за хората наоколо, които знаят, че ходи при жени. Радваше се да го чуе. Защото това означаваше, че планът му е успял. През последната година смени редица любовници, последната от тях шивачка мулатка, която срещна при едно свое отиване в Чарлстън. Внимаваше тази му дейност да е дискретна, но не и тайна.

Жените му даваха единственото нещо, което Мадлин не можеше да му даде съгласно условията на споразумението им. Но не би се захващал с подобни истории само за да задоволи тази необходимост, макар че Тилет очевидно мислеше другояче. Ори се залавяше с различни жени така, че хората да забележат и следователно да няма голяма вероятност да свързват необяснимото му отсъствие от Монт Ройъл от време на време с отсъствията на Мадлин от Резолут в същия ден. Да я предпазва от подозрение беше почти толкова важно, колкото да се вижда редовно с нея.

Доволен, че измамата е успяла, Ори се върна към тефтерите. Беше се натъкнал на нещо, което определено намирисваше на непочтеност и през следващия половин час съсредоточи вниманието си върху него, докато Тилет дремеше и се наслаждаваше в съня си как тълпата пребива с камъни сенатора Сьюърд.

Сепна се от звук, наподобяваш изстрел с пистолет; Ори беше затворил с трясък счетоводната книга. Стоеше прав, с нея под ръка.

Тилет разтри очи.

— Какво е станало?

— Достатъчно много. Приютили сме крадец. Той се е отблагодарил за доверието и добротата ти с измама. Никога не съм харесвал този копелдак. Ще се отърва от него веднага.

— Кой? — попита Тилет, все още сънлив и объркан.

На вратата Ори се обърна.

— Джоунс.

— Но... Но аз съм го наел. Не можеш просто да го изхвърлиш.

— Извинявай, но не съм съгласен с теб, татко — каза Ори с глас толкова тих и ожесточен, че по-възрастният мъж едва го чу през шума на дъжда. — Сега аз управлявам тази плантация. Ще приемеш решението ми, когато ти покажа доказателствата. Но дори и да не се съгласиш, с Джоунс сме приключили.

Ори впери поглед в баща си. Не гневен, просто неотклонен. Брадата, очите, високото мършаво тяло и празният ръкав — всичко това заедно оказа странно въздействие върху Тилет. Имаше чувството, че спори с непознат, при това внушаващ страх непознат.

— Както кажеш — промърмори той. Синът му кимна леко и отривисто и излезе.

Ори отиваше към къщата на надзирателя със счетоводните книги под ръка, а зад него се издуваше като камбана старо наметало. По косата и брадата му се събираше дъжд. Вървеше с широки и бързи крачки, така погълнат от онова, което му предстоеше, че не забеляза Братовчеда Чарлс, застанал на тъмната площадка пред една робска колиба.

Джоунс спеше. Ори го събуди с викове, сетне се изправи срещу него в кухнята на безупречно поддържаната къща. Внезапното посещение беше извадило от равновесие надзирателя. По голата му глава блестяха капки, петна от пот имаше и по нощницата му. Донесъл беше бича и тоягата от спалнята. Очевидно спеше с тях.

— Системата е била проста, нали? — каза Ори и хвърли счетоводните книги на кухненската маса. По лицето на Джоунс

пролича паника. — При окончателното отбелязване на всяка пратка сте вписвали по-малък сбор. До десетина бурета по-малко от действително натоварените на кораба. Но нашите комисионери плащат за толкова бурета, колкото действително получават. Тъй като сте водили и сметките, свързани със сделките с тях, трябвало е само да впишете сума, която да съответства на намаления сбор изпратени бурета, отбелязан в книгата, и да приберете разликата в джоба си. Последния път, когато бях в Чарлстън, разгледах сметките на търговеца. В тях на много места ясно личи, че той ни е плащал повече, отколкото са сумите, които сте вписвали като постъпили.

Джоунс преглътна и притисна тоягата към шкембето си, сякаш го заболя.

— Не можете да докажете, че за несъответствието съм виновен аз.

— Може би в съда не, макар да смятам, че бих могъл да представя убедителни доказателства. Докато не се прибрах от Мексико, друг не е пипал тези книги извън вас и баща ми, който, за съжаление, е ставал по-слаб и по-доверчив, отколкото трябва. Едва ли някой би предположил, че баща ми ще тръгне да мами себе си.

— Каквото и да казвате, няма да бъдете в състояние да докажете...

— Престанете да дрънкате за доказателства. Не ми е необходима присъдата на закона, за да ви уволня. Това решавам аз и вече съм го направил.

— Това не е почтено — възкликна Джоунс. — Отдал съм всичките си сили на тази плантация.

На светлината на лампата лицето на Ори изглеждаше застрашително. В очите му проблеснаха пламъчета.

— Но и много сте взели.

— Не съм млад човек, господин Мейн. Моля ви да ми дадете още една въз...

— Не.

— Ще ми трябва най-малко седмица, за да си събера нещата — каза Джоунс и остави бича на масата.

— Ще напуснете тази къща до разсъмване. Ще заповядам на отговорниците да изгорят всичко, което намерят тук на сутринта.

— Проклет да сте — извика Джоунс и сянката на вдигнатата тояга пробяга по стената, а сетне по тавана. Когато понечи да го удари по челото, Ори се извъртя настрани, за да може по-добре да използва дясната си ръка. Хвана китката на Джоунс и задържа тоягата над двамата.

— Аз не съм един от робите, господин Джоунс. Ако още веднъж повишите глас или вдигнете ръка срещу мен, ще се погрижа да пътувате надолу по течението на носилка.

Разтреперан, той измъкна тоягата от ръката на Джоунс и я пхна под своята. С бързо движение подбра счетоводните книги и тръгна с широка крачка към вратата. Едва ли забеляза Братовчеда Чарлс, който се подпираше на една от колоните от таби, а по лицето му се четеше възбуда, почти обожание.

— Какво става? — попита Чарлс. — Нещо лошо ли е направил Джоунс?

Дъждът се бе превърнал в лека мъгла. Ори слезе от площадката пред вратата, а тропотът на ботушите му заглуши краткия му отговор. Братовчеда Чарлс помисли, че Ори не е сметнал за необходимо да му отговори. Обида замени радостната възбуда по лицето му.

Братовчеда Чарлс лежеше гол до Семиреймис. Гладката ѝ, топла кожа излъчваше леката миризма на пот от неотдавнашното им любене.

В тъмното момичето чуваше един повтарящ се зловещ звук. Тряс, тряс. Всеки удар се предшествахше от рязко размърдване на тялото на Чарлс. Той многократно забиваше ловджийския си нож в дъсчената стена вдясно от сламеника.

Винаги, когато беше ядосан, си играеше с този голям нож. Нямахше как да го е яд на нея. Сляха се както винаги чудесно, макар че, като си помисли човек, той се забиваше необикновено дълбоко и грубо.

Семиреймис протегна ръце над главата си, но не изпита желание да спи. Чарлс продължи да блъска с ножа по стената. Беше изминал почти час, откак се вмъкна да ѝ каже, че е срещнал господин Ори. Сега цялата робска община бръмчеше с вестта, че на Салем Джоунс е заповядано да напусне. Навсякъде из луксозната му надзирателска къща горяха светлини. Събираше си багажа. Отвън, от мъгливата

мрачина Семиреймис дочуваше смях и кратки откъси от радостни разговори. Хората бяха будни и се радваха. Седмици напред цялото селище щеше да се чувства празнично.

Вестта за Джоунс беше оказала същото въздействие и върху Семиреймис. Беше във великолепно, гостоприемно настроение, когато едрият четиринайсетгодишен младеж ѝ се качи. Чарлс винаги ѝ носеше удовлетворение, но тази вечер удоволствието ѝ беше по-голямо заради Джоунс и затова, че момчето се бе върнало при нея. Тя първа му показва какво правят мъжете и жените заедно, и независимо с колко момичета се забавляваше, той винаги се връщаше. Напоследък, както чуваше, душел около едно от момичетата на Смит. Сю Мари Смит — така се казваше. Хубавичко същество, но прекалено изискано за такова яко кутре.

Тряс. Стената потреперя. Тя хвана свободната му длан и я положи върху косматото си хълмче. Той я дръпна.

— Божичко — рече тя с лек, пресилен смях. — На кого толкова те е яд?

— На Ори. Гледа през мен като през прозорец. Не ме забелязва. Нито го интересувам.

Тряс.

— Хм. Сигурно го мразиш толкова, колкото аз татъо му, задето изложи на показ брат ми като някакъв кокошкар. Сигурно съм грешала по отношение на господин Ори.

— Какво искаш да кажеш?

— Някак си мислех, че го харесваш.

Братовчеда Чарлс се изкикоти.

— Ти би ли обичала някой, който те смята негоден за нищо? За боклук.

През съзнанието ѝ преминаваха лицата на толкова бели, че тя не успяваше да ги проследи.

— Не, сладкото ми момче, не бих.

— Тогава не го искай от мен.

Тряс. Този път заби ножа толкова силно, че острието иззвънтя.

— Според мен с удоволствие си уволнил Джоунс — отбеляза Мадлин следващия път, когато се срещнаха при параклиса.

— По дяволите. Не съм го организирайл.

— Не настръхвай така, мили. Разбира се, че не си. Но онова, което казах, остава в сила.

Положи хладна длан на бузата му.

— Вече те познавам. И тъй имаш прекалено много работа, но продължаваш да поемаш още. Джоунс можеше да бъде освободен след седмица или след месец. Но ти си изпитвал желание да добавиш веднага неговата към своята работа. — Нежно го целуна. — Изглеждаш изхабен. Нали разбираш, че не си несломим.

Почувства се така, сякаш тя беше насочила силна светлина вътре в него, в някаква яма, където скриваше мислите и чувствата, от които се срамуваше. Проницателността ѝ го разгневи. Но както винаги гневът му към нея бързо се изпари. Може би, осени го внезапно прозрение, любовта съществува в най-истинската си, най-силната си форма, когато единият от партньорите вижда какво става в душата на другия, но онова, което открива там, не го отблъсква.

Успя да се засмее уморено.

— Струва ми се, че разкри тайната ми. Многого работа и тези срещи са единственото, което ми пречи да полудея.

Тя надзърна отвъд усмивката, видя болката в очите му. Чу и отчаяната истина, която се съдържаеше в казаното от него. Прегърна го здраво, без нищо да каже.

20.

На 29 януари 1850 сенаторът Клей внесе в Конгреса своите осем резолюции.

В Резолют ги обсъждаха разгорещено. Двама от чичовците на Джъстин, и двамата богати търговци в Кълъмбия, бяха осъдени от живеещите в низината Ламотови, защото докато седели на масата на Джъстин, рекли, че Югът не бива да е прекалено тесногръд и да отказва да прави компромиси. Особено след като равновесието на силите в страната продължавало да се накланя във вреда на региона; само 90 от общо 234 членове на Сената представяха робовладелски щати.

Дни наред Джъстин бълваше огън и жупел срещу еретичните възгледи, излагани от чичовците му. Съпругът на Мадлин не понасяше мнения, които се противопоставяха на традиционния начин на мислене, на неговия начин на мислене. Това беше една от причините, които я караха често да мечтае за бягство.

Възпираха я няколко неща. Продължаваше да вярва, че такава постъпка ще бъде непочтена. Имаше и практичен аспект — ако избягаше, трябваше да го направи сама, не можеше да иска от Ори да сподели нейния позор. Но това означаваше никога повече да не го види. При сегашното положение на нещата поне се срещаше с него почти всяка седмица.

През изминалите няколко години постепенно възникна и друга причина, може би също толкова задължаваща. Отначало, когато пристигна в Резолют, беше градско момиче. Сложните подробности от живота в плантацията ѝ бяха чужди. Но дойде решена да ги овладее. Решимостта ѝ не намалю, макар скоро да се разочарова от брака си. И дори се засили, защото скоро видя, че Резолют се нуждае от смекчаващо влияние. От някой, който безшумно да работи там, където е възможно, в защита на интересите на черните и да направи непосилното им робство поне мъничко по-поносимо.

Заговорничеше с работещите в кухнята, за да отпусне повече храна за робите. Вземаше малки суми от парите, които имаше на

разположение за домакинството, и ги събираше, докато не станеха достатъчно, за да купи по-добро облекло или допълнителни лекарства за болницата. Научи се да разпознава разпространените заболявания и да ги лекува с прости, традиционни средства, което беше част от задълженията ѝ като съпруга на Джъстин. Но се опитваше и да смекчава необикновено жестоките наказания, налагани от съпруга ѝ, което пък не влизаше в задълженията ѝ.

Например след скарването си с чичовците той търсеше някого, когото да ритне, при това не образно казано. Избра за жертва Том, четиринайсетгодишно момче, което прислужваше в къщата. Не беше лъснало част от месинга в хола така, че да задоволи Джъстин.

В отговор на въпросите му ужасеното момчето успя само да смотолети нещо. Това даде повод на Джъстин да го обвини в наглост. Заповяда момчето да получи двайсет удара с бич. Мадлин възрази — тя винаги протестираше срещу жестокостите му. Както обикновено, Джъстин не ѝ обърна внимание. Отдалечи се, пускайки заядливи забележки за женската чувствителност. Минути по-късно Мадлин побърза да отиде в робското селище и да намери черния отговорник, който трябваше да изпълни присъдата.

Работата беше деликатна. Ако отменеше заповедта на Джъстин, тя щеше да постави под заплахата отговорника. Единственото, което можеше да направи, бе да помоли грамадния, черен като въглен мъж на име Самюел да удря колкото може по-леко, без да си навлече сам наказание.

— Шъ го нъправъ, но трябъ да му стори и по-лошо на момчето — заяви Самюел. — Гус'ин Джъстин ми рече да сипя кофа на раните му.

— Кофа с какво?

Смутеният отговорник отклони погледа си.

— Чу ли какво те питам, Самюел? Какво трябва да има в кофата?

— Търпантин.

— О, Господи — рече тя и стисна устни. — Това ще го убие.

Опечалено свиване на рамене.

— Гус'ин Джъстин беше много ядосан. Трябва да го направя.

Тя скръсти ръце на гърдите си и се замисли.

— А ако някой ти подаде кофата, Самюел, нали ти няма да отговаряш за онова, което има в нея?

Той впери очи в нея, започвайки да разбира.

— Права сте, гус'жо Мадлин. — Искаше да се усмихне, но не посмя.

— Аз самата ще донеса кофата с терпентин. Аз ще ти я подам, а сетне ти ще направиш каквото ти е казано. Само се погрижи да няма наоколо тълпа свидетели, които биха могли да разкажат на съпруга ми какво са подушили или не са подушили в кофата.

— Не, гус'жо, няма да има никой да гледа. Гус'ин Джъстин не го изисква.

И така само набиха Том с бич, вместо да го набият и изтезават. Това не беше особено голяма победа за Мадлин или пък за момчето. Но тя знаеше, че ако избяга от Резолют, нямаше да има и такива победи.

* * *

Много от онова, което знаеше за живота в плантациите и за мястото на една жена с чувство за отговорност в него, Мадлин бе научила от около половин дузина съседки и най-много от Клариса Мейн. Макар и да произхождаха от различна среда, двете жени бяха близки по темперамент. А може би Клариса долавяше нещо от чувствата на сина си към съпругата на Джъстин. Във всеки случай Клариса прекарваше часове с Мадлин в Монт Ройъл и внимателно я обучаваше.

Сред нещата, които Мадлин научи, беше акушерството. В началото на февруари, около десет часа през една лунна вечер я повикаха в робското селище да помогне на полска работничка на име Джейн. Това беше първото раждане на Джейн и десетото на Мадлин.

В колибата на Джейн се бяха събрали няколко черни жени. Мадлин коленичи и позволи на бременното момиче да ѝ стиска ръцете, когато спазмите го разтърсваха. Отначало там стоеше коленичила друга жена, но Джейн се отказа от помощта ѝ. Мадлин беше господарката и в нея имаха доверие. Тя с радост беше готова да упражнява правото да лекува, доколкото ѝ беше дадено.

Помогна да вържат в съответното положение глезените на Джейн, а сетне гледа как старата акушерка Леля Бел манипулира с

дървения си форцепс. По-простите раждания водеше Мадлин. Този път поради трудността отстъпи на Леля Бел, която специално бяха повикали. Бебето се намираше в неправилно положение, но старицата го обърна ловко с форцепса и скоро го извади читаво на хладния въздух.

Леля Бел Нин беше мършава окторонка на шейсет и пет, може би и седемдесет години. Живееше сама далеч навътре в блатата и ходеше да помага при трудни раждания, когато пратеха да я повикат. Получаваше възнаграждението си във вид на храна, топове плат и тютюн за дъвчене. Сега галеше влажното новородено с цвят на кокосов орех, сякаш беше нейно.

— Ще порасте здрав — каза тя. — Можете да ми вярвате. Надживяла съм ад, урагани и съпрузи. Ако аз съм могла да го направя, смятам, че и този младеж ще може.

Мадлин огледа бедната колиба. От години стените не бяха варосвани. Почуди се защо трябва да се ражда на този свят дете, ако ще прекара живота си в принудителна нищета и подчинение. Напоследък започваше по-добре да разбира какво преследваха аболиционистите и защо. Джейн поиска Мадлин да подържи бебето и тя го направи, мислейки си колко много би искала Ори да го види. По-късно, когато се готвеше да си тръгва, една приведена, сбръчкана жена с тъжни очи направи умотелен жест. Мадлин спря.

— А съм майката на малкия Том. Онзи, когото бичуваха за нахално държание.

— О, да. Надявам се, че е добре.

— Подобрява се. Никога няма да бъде както трябва. Ще му останат за цял живот белези по гърба. Самюел... — тя сви устни, за момент изпълнена със страх — Самюел ми каза какво сте направили. Благодаря ви, гос'жо Мадлин. Вие сте почтена и добра жена.

Мадлин се стъписа, като чу шепота на съгласие. Сред онези, които стояха зад нея и слушаха, беше и Леля Бел Нин. Тя запали глинената си лула и заговори.

— Те всички казват това за теб, господарке. Наблюдавах те тази вечер. Смятам, че са прави. Потърси ме, ако някога има нещо, с което мога да ти помогна.

— Благодаря ти, лелю Бел.

Доволна, побърза да се върне в голямата къща, където намери Джъстин да разглежда книга с литографии на състезателни коне. Робите може да я уважаваха, но не и той. Това стана очевидно още щом му каза къде е била.

— Е — каза той, — каква възхитителна грижа имаш за дома. Можеш да израздаш негърски бебета. Колко жалко, че не можеш да родиш свое.

Тя се извърна отвратена и обидена. Той го долови и продължи, за да я засегне още по-дълбоко.

— Може би имаш нужда от специална помощ. Дали да не подбера някой от мъжкарите и до го използвам като жребец. Май имаш слабост към чернилки. Към мен със сигурност нямаш.

Ярост замени болката.

— Джъстин, направих съзнателно усилие да съм добра съпруга във всяко отношение. Не бива все мен да обвиняваш, че не съм забременяла.

„Може би трябва да обвиняваш себе си.“

Той праметна крак през крехката ръкохватка на стола си в стил Шерътън.

— Защо не? Ти никога не си се размърдвала, когато сме се опитвали да продължим нашия клон от семейството. Тези случаи стават все по-редки, макар че, предполагам, и аз нося някаква отговорност за това. Видиш ли, отбягвам те нарочно. Привързаността ти към негрите започва да ми омръзва. Лека нощ, любов моя.

И се върна към книгата си.

Минала беше едва седмица, откакто ходи при Параклиса на Спасението, но на следващата сутрин, отчаяна и нещастна, тя посети Монт Ройъл, така че Нанси да предаде съобщение на Ори.

* * *

— Мислиш ли, че знае за нас? — попита Ори, когато се срещнаха при параклиса следващия следобед. Времето беше ясно и опияняващо; такива дни не бяха редки за низината. Ори беше свалил сакото и вратовръзката си.

Мадлин поклати глава.

— Ако знаеше, нямаше да се питаме. Джъстин не е от онези, които страдат мълчаливо.

Ори разсеяно почука с пръст книгата, която беше донесъл.

— Тогава защо прави всичко възможно да те накара да се чувстваш нещастна?

— Защото няма деца. Във всеки случай това е причината в момента. Джъстин е от онези слаби, окаяни хора, които са винаги нещастни. Но вместо да потърси причината в собственото си мислене, обвинява друго или нещо извън себе си... и посяга да удари. Понякога изпитвам желание да знае за нас. Тогава бих се чувствала почитена по отношение на чувствата си. Заради него и заради теб.

Тя крачеше напред-назад, но в този момент спря. Ори седеше на основите от таби, калните му ботуши висяха в кафявата трева. Мадлин го прегърна през врата и го целуна.

— Наистина ти благодаря, че дойде днес. Не бих могла да понеса Резолют и секунда повече.

Втората целувка беше по-гореща. Сетне тя поприглади полата си и отиде до брега на блатото. Както правеше винаги по време на срещите им, започна да описва случките от последните няколко дни. Раждането на сина на Джейн. Бичуването на Том. Това изведе чувствата ѝ по отношение на робството на повърхността. Обикновено отбягваше темата, защото знаеше какво мисли той. Днес не можеше.

— Според мен южняците ще започнат да гледат на системата по друг начин едва тогава, когато я видят през очите на робите, така да се каже. — Тя се извърна от осветеното от слънцето блато и загледа със сериозно изражение. — Как би се почувствал, ако видиш някой да слага белезници и вериги на глезените на майка ти и да я предава на друг, който ще ѝ казва какво да прави до смъртта ѝ?

Ори се намръщи, показвайки, че е раздразнен.

— Майка ми е бяла жена. Момчето, на което си помогнала, е африканче.

— А това оправдава ли престъплението? Дори обяснява ли го задоволително? Том наистина е африканец, но едва ли ще отречеш, че е и човешко същество, нали?

— И в твоите очи аз съм престъпник, така ли?

За миг прозвуча като Джъстин, давайки да се разбере, че не ѝ позволява да обсъжда темата. Тя овладя избухването си и побърза да се

върне при него, опитвайки се да отговори спокойно и без да проявява враждебност.

— Не те обвинявам в нищо, мили. Само искам да виждаш нещата ясно. Ти си по-умерен от... — щеше да каже „баща ти“, но побърза да смени посоката — от повечето. В отношението на Юга към цялата система има някаква ужасяваща логика. Вие давате на един човек нова риза всяка Коледа, но го лишавате от свободата му и очаквате да ви е благодарен. Очаквате от света да ръкопляска!

— Мадлин, говориш за човек, който...

— Стои по-долу. — Вдигна двете си ръце. — Слушала съм хиляди пъти това оправдание. Просто не вярвам в него. В Резолют има черни мъже, които са по-умни от Джъстин — просто на тях не им се разрешава да използват ума си. Но нека оставим това настрана. Да допуснем за секунда, че в оправданието все пак има доза истина и белите, по някакъв необясним начин, превъзхождат черните. Това как ще оправдае факта, че е отнета свободата на един човек? Не възниква ли по-скоро задължението да му се помогне да успее, защото не е имал толкова късмет? Не би ли било такова християнското поведение?

— Да пукна, ако зная. — Ори се изправи и плесна тъничката книжка по бедрото си. — Страшно ме объркваш с всичките тези приказки.

— Съжалявам.

Но не съжаляваше. Беше доволна. Ори не се опитваше да отрече или да отхвърли доводите ѝ. Това би могло да означава, че ги премисля. Може би никога нямаше да бъде в състояние да го убеди, че робството е порочно, но ако успееше да посее в съзнанието му някое и друго съмнение, щеше да го смята за успех.

Известно време той мълча. Сетне сви рамене.

— Не съм достатъчно умен, за да намеря път сред всичките тези доводи. Освен това смятах, че ще четем.

Показа ѝ гръбчето на книгата, която беше пристигнала с вчерашния кораб от Чарлстън. На него със злато беше отпечатано заглавието: „Гарванът и други стихотворения“.

Мадлин прихвана полите си и седна до него.

— Едгар Алан По. Жената на Франсис Ламот спомена за него миналата седмица. Прочела няколко от фантастичните му разкази и направо не ги харесала. Рече, че мястото му било в лудницата.

За първи път в този ден Ори се засмя.

— Типична реакция спрямо написаното от автор янки. Боя се, че няма как да бъде сложен под ключ. Умрял е миналата година в Балтимор. Само на четирийсет години, но е бил пословичен пияница. Имаше няколко статии за него в „Садърн литеръри месинджър“. Известно време го е издавал самият той. Интересното за мен е, че е ходил в Уест Пойнт.

— Кадет ли е бил?

— Един срок. Доколкото зная, през есента на 1830. Очевидно е имал блестящо бъдеще. По всички предмети е бил в първата група. Но е станало нещо и го съдил военен съд за грубо погазване на дълга. Непосредствено преди уволнението прекарвал почти цялото си време в Бени Хейвън.

— Пиел ли е?

— Предполагам... Макар че онова, което всъщност ни привличаше при Бени, беше храната. Никога няма да разбереш как чиния пържени яйца би могла да е неземно вкусна. Никога не си се хранила в кадетска трапезария.

В гласа му се долавяше мека носталгична нотка. Взорът му се спря някъде отвъд блатото. „Колко му липсва“, помисли си тя и провря ръката си под неговата. Неизменно сядаше от дясната му страна, та да не би случайно да привлече вниманието към онова, което беше загубил.

— Както и да е — той отвори книгата, — не мога да давам оценки за поезия, но част от тези неща наистина ми харесват. В тях има някаква необикновена, чудна мелодия. Да започнем ли с ей това?

Заглавието на стихотворението беше „Аннабел Ли“. Първа започна да чете тя:

*„То бе тъй отдавна в далечна страна,
в приморска страна сред мъгли,
И в тази страна бе девойка една,
наречена Аннабел Ли.“*

Направи пауза в края на стиха, давайки му знак да започне той.

*„Но безкрайна любов — непозната до днес —
ме обвързваше с Аннабел Ли.“*

Вече спокойно четяха поезия на глас. Започнаха преди няколко месеца, когато Ори я изненада, донасяйки книга. Част от стиховете не бяха много хубави, но те извличаха удоволствие от обряда, а днес тя отново изпитваше трепетно желание, събудено от мерената реч.

Първия път, когато я изпита, физическата ѝ реакция я сепна. Сега я очакваше със сладостно нетърпение. Мекото редуване на гласовете им придобиваше някакъв сексуален ритъм, сякаш се обладаваха взаимно, притежаваха се взаимно, по единствения възможен начин. И двамата държаха книгата, опакото на нейната лява длан се докосваше до кокалчетата на ръката му. Контактът я караше цялата да пламва. Тя леко се извърна, за да може да го гледа, докато четат.

Неизвестният влюбен в поемата изгубва своята Аннабел Ли. Те преживяваха загубата, а куплетите ги понасяха към развързката. Гласът ѝ стана дрезгав.

*„Щом луната изгрей, скъпи мисли навей
за нетленната Аннабел Ли.“*

Ори ускори темпото.

*„И звездите навред ми изпращат привет
със очите на Аннабел Ли.“*

Очите ѝ прескачаха от страницата към лицето му и обратно. Под пластовете плат гърдите я боляха. Слабините си чувстваше като разтопен метал.

*„В нощния мрак аз съм пак там под гробния свод,
с нея — моята душа — и любов — и живот.“*

Запъна се и трябваше бързо да погледне надолу, за да довърши своя стих.

*„Сякаш двама ни сбра...
в един саркофаг“,*

четеше той,

„Любовта на морския бряг“^[1]

Той затвори книгата и стисна ръката ѝ. Седяха мълчаливо, вгледани един в друг. Сетне, не можеща повече да се владее, тя го прегърна през врата и му предложи отворените си устни.

Ори яздеше към къщи в ранния сумрак на февруарския следобед. Чувстваше се както винаги след срещите с Мадлин. Никога не му стигаше времето, което прекарваха заедно. А четенето на поезия не можеше да замени същинското любене, така както Бог е пожелал да бъде, когато е създавал мъжа и жената.

Днес бяха стигнали до ръба, почти се бяха поддали на глада, който ги надмогваше. Само невероятното усилие, неистовата борба да овладеят чувствата си ги възпря да се претърколят в кафявата трева край основите на параклиса. Тъй като бяха стигнали толкова близо до това, Ори се чувстваше по-самотен и незадоволен от всякога, когато препусна по алеята и предаде коня си на един от домашните слуги. Робът му се усмихна и го поздрави. Ори отговори с рязко кимване. Какво ли си мислеше всъщност негърът? „Ти ми даваш по една риза всяка Коледа, а ме лишаваш от свободата ми и очакваш от мен да ти целувам ръка. По-скоро ще ти я откъсна.“ Дяволите да я вземат Мадлин, че му пълни главата със съмнения и въпроси за системата, която беше приемал за морална и правилна през по-голямата част от живота си.

Втурна се в библиотеката и дръпна пердетата, за да пропусне немошните лъчи на залеза. Да продължава да я вижда беше мъчение, мъчение беше и мисълта да се откаже от нея. Какво да прави?

Наля си яка доза уиски. Последната светлина си отиваше. Една по една се губеха изпъкналостите по месинговата украса на ножницата на армейската му сабя, която висеше на закачалка, поставена от него в ъгъла. Тъмносиният му мундир също беше окачен на закачалката. Разбира се, не онзи, с който беше облечен, когато снаряждът му откъсна ръката; този имаше два ръкава. Забеляза, че месинговите копчета, а и главичката на ефеса на сабята в ножницата имаха зеленикав оттенък. Тук-там по мундира се виждаха петна от мухъл.

Отпусна се на любимия си стол, мислейки за тези паметници на миналото. Трябваше да се отърве от тях. Непрекъснато му напомняха за осуетените амбиции. Бавно се съсипваха, както и собственият му живот. Безсмислени бяха, както и самият той. Съществуваха и нищо повече.

Господи, ако не беше се случило това при Чурубуско! Ако беше посетил Нови Орлеан като по-млад и случайно бе срещнал там Мадлин! Ако! Сигурно някъде можеше да се намери противоотрова за това вечно „ако“. Но каква е тя?

Слепешком отиде при шкафа, за да напълни още веднъж чашата. Горестите му се караха. Напоследък сякаш непрекъснато се караха. Възрастта им беше такава. Затвори прозорците и седна да пие, заслушан в призрачни барабани. Най-накрая униформата се загуби в мрака.

Към единайсет часа Клариса отвори вратата и го намери проснат на пода. Двама слуги го отнесоха в леглото.

Аштън и Брет бяха станали девойки, но продължаваха да делят просторна спалня на втория етаж. Вече четиринайсетгодишна и напълно развита, пишно красива млада жена, Аштън непрестанно се оплакваше от това положение. Защо трябвало да я лишават от правото да има място, където да се усамоти? Защо трябвало да живее, както тя се изразяваше, с „дванайсетгодишно бебе, което е все още плоско като дъска“?

Тази вечер в стаята беше изключително горещо. Аштън, която спеше на леглото по-близо до прозореца, неспирно се оплакваше, че ѝ е тежко. Непрекъснато потупваше възглавницата си, слагаше опакото на китката си на влажното чело и пъшкаше.

Най-накрая, сънлива и раздразнена, сестра ѝ рече:

— Хайде, за Бога, усмири се и ме остави да спя.

— Не мога. Опъната съм като барабан отвътре.

— Аштън, понякога не те разбирам.

— Естествено, че не ме разбираш — рече надутото Аштън. — Ти си просто бебе. Бебетата имат бяла кожа и носят широки бели гащи. Ти сигурно ще си останеш такава и като старица.

— Охо — рече Брет и хвърли възглавница. Нито едно от оскърбленията, които Аштън сипеше върху нея, не я дразнеше повече от намеците, че все още нямаше и следа от онова, което някои наричаха „проклятието на женския срам“. Един път месечно Аштън се разхождаше гордо из стаята, за да може сестра ѝ да види изцапаните ѝ дълги гащи. Това неизменно унижаваше Брет, както и фактът, че тялото ѝ оставаше детско.

Разбира се, не беше убедена, че иска да порасне. Сигурно не, ако това означаваше, че ще трябва да върти очи и да се държи лигаво и закачливо в присъствието на всеки мъж под трийсет години. С положителност не искаше да порасне, ако това би означавало да се докарва човек пред такива като адвоката Хънтун.

Мисълта за него подсети Брет за една от малкото ѝ възможности за отмъщение. Подражавайки на най-лигавите маниери на сестра си, тя рече:

— Сигурно тази вечер си преизпълнена с блаженство. Утре ще идва Джеймс Хънтун, ще идва заедно с онези политици, с които папа е толкова гъст напоследък. Харесва ти господин Хънтун, нали?

Аштън хвърли обратно възглавницата.

— Смятам го за крастава жаба и ти го знаеш. Той е старец. Почти двайсетгодишен. Ето това мисля за него.

Изплези език и се оригна четири пъти.

Брет притисна възглавницата към корема си, омаломощена от смях. В низината все още родителите решаваха кои млади мъже са подходящи кавалери за дъщерите им. Аштън беше достатъчно голяма

да има няколко поклонници, но досега единствен Хънтун имаше разрешение от Тилет Мейн да я посещава.

Брет имаше желание да продължи да дразни сестра си, но шум отвън привлече и двете момичета до прозореца. Обединени от любопитството си, те гледаха как по алеята в галоп премина призрачна фигура на кон, профуча през петно лунна светлина и изчезна по посока на конюшните.

— Това беше Братовчеда Чарлс — рече Брет с тон на страхопочитание.

— Разбира се, че беше той — потвърди Аштън. — Трябва да е чукал Сю Мари Смит. Нея или някое негърче. — Представата за това накара Брет да се изчерви.

Аштън се изкиска.

— Ако Уитни Смит разбере, че братовчедка му Сю Мари си има вземане-даване с Чарлс, ще стане голям скандал. Сю Мари и Уитни са сгодени.

— Вие с Хънтун кога ще обявите вашия годеж?

Аштън оскуба сестра си.

— На куково лято.

Юмрукът на Брет се плъзна по рамото на Аштън, сетне тя се оттегли в леглото си. Аштън застана с лице към осветения от луната прозорец, потривайки с длани корема си напред-назад, така че нощницата ѝ се надигна, според Брет, по съвсем безсрамен начин.

— Сигурно Сю Мари не може да се въздържа с Чарлс. А и с което и да е момче. Казват, че гащите ѝ парели по-силно от ракети по празник. Разбирам я добре — заключи Аштън с тъжна въздишка. — Но ти едва ли.

Брет скупчи възглавницата и се обърна на другата страна, по-скоро обидена, отколкото ядосана. Аштън я превъзхождаше по остроумие, красота и способности. Без съмнение винаги щеше да е така.

Освен това Аштън беше и по-смела. Тя рискуваше. В това отношение много приличаше на Братовчеда Чарлс. Може би адвокатът Хънтун щеше да я укроти. Брет се надяваше, че това ще стане. Смяташе, че обича сестра си, но понякога подвизите ѝ направо ѝ идваха до гуша.

Джеймс Хънтун носеше кръгли очила и невидима мантия от чувство за собствена правота. Макар да беше само шест години по-възрастен от Аштън, вече му се очертаваше гуша и началото на коремче. Тлъстини разваляха иначе красивото му лице.

Семейството на Хънтун живееше в щата от дълго време, но му липсваха около петдесет години, за да е толкова старо, колкото това на Мейн. Първият Хънтун в Каролина, емигрант, който не можел да чете и да пише, се заселил в планинската част на страната. Член на следващото поколение стигнал до откритието, че пътят към издигането не води през битието на невеж селянин в планините и се преместил на брега, където нечестната търговия и няколко щастливи покупки на недвижими имоти довели, в рамките на още две поколения, до натрупването на значително богатство. Хънтунови сключвали бракове с представители на няколко изтъкнати семейства и по този начин постепенно се сдобили с родословие.

По-голямата част от семейните земи вече ги нямаше, станали жертва на същата беда, която разори Ламотови — лошо управление, съчетано с прекалено охолнен начин на живот. Възрастните родители на Джеймс Хънтун преживяваха от подаянията на роднини. Обитаваха западналата си плантаторска къща и за тях се грижеха петима негри, които бяха прекалено стари, за да се намери купувач за тях. От ранни години на Джеймс му стана ясно, че ако иска да оцелее и благоденства, това няма да стане от земеделие.

За късмет Хънтунови все още притежаваха внушителна колекция от приятели и познати; в Южна Каролина фактът, че едно семейство е загубило богатството си, не съсипваше задължително общественото му положение. Със сигурност това можеше да стори неприемливото поведение. Затова Джеймс познаваше всички онези, от които зависеше нещо, и можеше да се обърне към тях, когато се зае да си пробива път в Чарлстън. Изучи право в една от водещите фирми и неотдавна започна самостоятелна практика в града.

Тилет смяташе, че повечето членове на клана Хънтун не заслужават внимание; докато хората от другите издигнати семейства се тревожеха за бъдещето на щата, те дрънкаха за миналото и се държаха така, сякаш не съществуваша смазващите проблеми на настоящето. Но Тилет долавяше у Джеймс някакъв потенциал, макар младият мъж да

отбягваше да полага усилен труд, с какъвто понякога беше свързана адвокатската професия. От друга страна, връзките, които Хънтун имаше из целия щат, му даваха всички шансове за успех.

Освен това обичаше политиката и беше добър оратор. По възгледи беше свързан с онези, които настояваха щатът и регионът да утвърдят своята независимост сред един все по-враждебен свят. Между тях беше Робърт Барнуел Рет, влиятелният редактор на вестник „Чарлстън Мъркюри“. Майката на Хънтун беше сродница на Рет чрез брак.

Хънтун видя за първи път Аштън миналата зима в един театър в Чарлстън. Клариса заведе дъщерите си в града за светския сезон и семейството нае лежа за изпълнението на известния актьор Фредерик Станхоуп Хил. Той винаги включваше Чарлстън в турнетата си, също както и повечето театрални светила.

Изгаряща похот завладя младия адвокат още щом видя Аштън Мейн. Тя беше красива и макар още съвсем млада, вече беше сексапилна. Хънтун изпрати на Клариса картичка, с която молеше да му разреши да направи посещение тогава, когато родителите сметнат, че дъщеря им е станала на подходяща възраст.

Няколко месеца и един рожден ден отминаха, преди Клариса да отговори с кратко любезно писмо. Другите момичета започваха да приемат посетители на четиринайсет години, така че двамата с Тилет не можеха да откажат това на Аштън. Но тя предупреди бъдещия ухажор по следния начин: „Съпругът ми споделя правилото на низината, което гласи, че името на една жена би трябвало да се появява във вестниците само два пъти: единия път, когато се омъжи, и втория — когато умре. Споменавам това само за да ви е съвсем ясно какво е отношението му към какъвто и да е вид непристойно поведение.“

Съответно на предупреждението Хънтун постави началото на ухажването с традиционните подаръци — първо цветя, сетне ярешки ръкавици и френски шоколадови бонбони. Сега беше стигнал дотам, да остава сам с Аштън в къщата за кратки периоди. Все още не можеше да става и дума да бъде сам с нея другаде — да излязат да яздат без придружителка например. Хънтун правеше всичко по силите си, за да овладява похотта си. Един ден, ако нещата се наредяха както трябва, това великолепно тяло щеше да бъде негово.

Трябваше да си признае, че Аштън малко го плашеше. Външно не излизаше извън рамките на приетото, но притежаваше някаква нахакана смелост, неприсъща за момичетата на нейната възраст и положение. Възхищаваше се от надменния ѝ вид, който някои наричаха арогантност. Освен това се възхищаваше и от богатството на Тилет Мейн.

Колкото до останалите членове на семейството, не изпитваше особен възторг. Клариса беше безобидна стара жена, а сестричката на Аштън ужасно скучна. Хънтун избягваше какъвто и да е контакт с Ори, едноръкия таласъм, а що се отнасяше до Купър Мейн, който крачеше гордо из Чарлстън, сякаш наистина имаше някакво право да се нарича южняк, той беше убеден, че би трябвало да го изгонят, овесен на върлина, от щата. Четиримата джентълмени, които придружаваха Хънтун в Монт Ройъл тази сутрин, споделяха неговото мнение. Един от тях беше Рет, главният редактор на „Мъркюри“.

— Конгресът е свикан за юни — съобщи Хънтун на домакина им. — В Нашвил. Делегати от всички южни щати ще се съберат, за да направят оценка на резолюциите на сенатора Клей и да решат каква да бъде общата реакция.

— Значи юни? — Тилет се почеса по брадичката. — А дотогава няма ли да са гласували за резолюциите?

Друг от посетителите се засмя.

— Едва ли е възможно при сегашното разцепление в Конгреса.

Хънтун сви устни, неволна реакция на изпитателния поглед, с който го оглеждаше Ори, когото Тилет някак си беше убедил да дойде на тази среща. Ори показваше неохотата си, като седеше отпуснат в ъгъла, прехвърлил крак върху крак — един безмълвен наблюдател.

Защо проклетият му таласъм го наблюдава така? Ори не би могъл нищо да каже срещу поклонника на сестра си. Хънтун заключи, че вниманието му е продукт на най-обикновена антипатия. Тя беше взаимна.

— Въобще необходима ли е тази среща в Нашвил? — попита Тилет. — Казахте, че нямало да бъде официален конгрес на партията...

Рет рязко се изправи. Петдесетгодишният редактор господстваше над събранието, както ставаше обикновено, където и да присъстваше.

— Тилет, приятелю, вече прекалено много време си настрана от обществените дела.

— Зает съм да си изкарвам прехраната, Робърт.

Останалите се засмяха. Рет продължи.

— Знаеш също като мен, че вече двацет години и повече противниците ни проповядват враждебност към Юга. Оскърбяват ни с лъжите си и систематично ни ограбват с техния странен данък върху земеделието на Юга — митото. Нещо повече, в редовете на Демократическата партия ще намерите мнозина от най-злите ни врагове. При това положение партийната организация в Южна Каролина постепенно се оттегли, докато сега може да се каже, че не членуваме активно в националната организация, а само понякога сме в съюз с нея. По друг начин не можем да изразим своята антипатия към възгледите и практическото поведение на партията.

Най-накрая Ори се обади.

— Но ако не ни харесва начинът, по който партията действа, не е ли по-лесно да я променим отвътре, отколкото отвън?

Рет го погледна накриво.

— Господин Мейн, смятам този въпрос недостоеен за човек, роден и израснал в този щат. Или пък на юг. Човек не прави компромиси със закleti врагове. От двацет и пет години сме обект на северняшка агресия. Няма ли да е глупаво, за да оправим това положение, да се обърнем към хората, станали причина за него? Ще поправим несправедливостите, следвайки един-единствен път — този, който води към независимост.

Калхун умираше и мнозина твърдяха, че членовете на законодателното събрание вече са избрали Рет да го замести в Сената. Тилет разбираше защо. Дразнеше се от това, че синът му сякаш не беше убеден, дори се съмняваше.

— Що се отнася до мен — добави Рет, — и аз не виждам особена нужда от този конгрес в Нашвил, тъй като въобще смятам идеята за компромис недопустима. Но подкрепям конгреса в името на единството на Юга.

— При цялото си уважение към моя изтъкнат роднина — рече Хънтун с присъщата си хаплива усмивчица, — някои от нас, макар привърженици на един самостоятелен Юг, не са съвсем готови да се съгласят с онова, което вие и „Мъркюри“ пропагандирате напоследък.

С мрачно изражение Ори заяви:

— Разтрогване на Съюза.

— Точно така — заяви Рет, който в този момент напомняше на Ори спечелил победа боен петел.

Ори отклони погледа си, без съмнение с неодобрение. Двама от посетителите дадоха с очи знак на Хънтун, защото и Тилет изглеждаше скептичен. Хънтун потисна похотливите си мисли за Аштън, която днес все още не беше виждал, кръстоса крака и взе връх в разговора.

— Не сме дошли тук да обсъждаме този въпрос, Тилет, а да поискаме подкрепата ти за конгреса в Нашвил. Всъщност да те помолим да го подпомогнеш по един много осезаем начин. Напоследък изрази интерес отново да се заемеш с щатски дела. — Предпазливо кимване от по-възрастния мъж. Хънтун продължи натиска. — Делегацията на Южна Каролина ще направи разходи за пътуването си до Тенеси, както и за храна и квартири, докато заседава конгресът. Помислихме си...

„Ето за какво са дошли“, си рече Ори. Пари. Не чу нищо повече от разговора. Съгласи се да присъства на събранието, за да направи удоволствие на баща си. Сега съжаляваше, че го е направил.

Скоро Тилет беше спечелен. Той обеща да дари петстотин долара, за да допринесе за покриването на разходите на делегацията. Отвратен, Ори продължи да гледа през прозореца. На вратата се почука. Едва не скочи, за да отиде да види и с удоволствие се извини и измъкна навън в отговор на прошепнатата молба на сестра си.

— Какво е станало, Аштън?

Брет се втурна зад сестра си. Очите и на двете момичета бяха широко отворени от уплаха.

— Братовчеда Чарлс — съобщи Аштън. — В голяма беда е. Дошъл е човек, който иска удовлетворение с дуел.

[1] Превод Г. Михайлов, 1945 г. — Б.пр. ↑

21.

— Никъде не можем да намерим Братовчеда Чарлс — съобщи Брет, докато тримата бързаха навън. — Затова Аштън прекъсна заседанието ви.

Ори изтрополи тежко по верандата към посетителя, който чакаше до коня си.

— По-глупаво нещо не съм чувал. Братовчеда Чарлс няма работа да се бие на дуели. Малък е още.

— Това едва ли има някакво значение за господина — рече задъхана Аштън. Ори реши, че е права. В пресиления начин, по който младият денди докосна излязлата от мода шапка от бобър, пролича ледена гордост и враждебност.

— Ваш слуга, господин Мейн. Казвам се Смит Докинс.

— Зная кой сте. Кажете за какво сте дошли.

— Ами, господине, смятах, че младите дами са ви предали естеството на задачата ми. Тук съм като представител и роднина на господин Уитни Смит. Миналата нощ той се натъкнал на господин Чарлс Мейн от тази плантация, който флиртувал с неговата годеница госпожица Сю Мари Смит. Господата се скарали и господин Мейн му нанесъл удар, при което господин Смит поискал удовлетворение. Аз съм тук, за да уредя подробностите. Приемам, че сте упълномощен да преговаряте като секундант на господин Мейн.

— За нищо такова не съм упълномощен. Предлагате нещо противозаконно.

От Докинс направо струеше презрение.

— Господине, знаете не по-зле от мен, че *code duello*^[1] се практикува широко, независимо от законите на Южна Каролина.

Предвзетият млад хлапак залагаше клопка, страшна клопка. Братовчеда Чарлс не можеше да я избегне, освен ако не искаше да се прояви като страхливец. Разбира се, спасявайки престиж и чест, би могъл да загуби живота си. Ето това правеше кодекса пълна идиотщина. Господин Смит Докинс не би си играл със смъртта така лекомислено, ако беше видял Чурубуско.

Посетителят нахлупи шапката на главата си.

— Бихте ли ме насочили към секунданта на господин Мейн или, ако не към него, към самия джентълмен...

Ори въздъхна и се предаде.

— Не зная къде можете да намерите Чарлс точно сега. Ще действам като негов секундант.

— Много добре, господине.

— Предполагам, че за да избегнем съдебно преследване, ще трябва да пътуваме чак отвъд Савана.

— Моята страна обещава пълна дискретност и да няма никакви други свидетели, освен членове на семейството. При положение, че дадете подобно уверение и вие, няма да става нужда срещата да се състои в друг щат.

Имайки предвид колко многоброен беше кланът Смит, свидетелите щяха да наброяват стотици. Но Ори пусна това да мине. Кимна рязко в знак на съгласие.

— Продължавайте.

Поговориха още пет минути и се спряха на обикновени пистолети за дуел, следващия вторник, веднага след разсъмване. Мястото щеше да е поляна, известна като Шестте дъба, на около три километра нагоре по реката.

Доволен, младият Докинс докосна отново шапката си и се отдалечи на коня си. С буреносно изражение Ори напусна площадката при входа и се отправи да търси Чарлс, за да му предаде неприятната вест.

Двете момичета бяха проследили сцената, скрити зад една колона. Когато Ори тръгна, Аштън понечи да му подвигне. Брет дръпна сестра си за ръката и сложи пръст на устните си, предупреждавайки я да мълчи. За първи път Аштън послуша нечий съвет.

Ори реши да не казва нищо за дуела на Клариса и Тилет. Майка му щеше да се разтревожи, а баща му вероятно щеше да поиска да присъства. Ори се надяваше, ако е възможно, срещата да стане пред малцина свидетели. И, което беше по-важно, да завърши, без Чарлс да пострада.

По това време сутрин момчето обикновено се навърташе близо до кухнята, където изпросваше лющен овес или филии прясно опечен

царевичен хляб. Но този ден никой от робите в кухнята не го бе виждал. Ори се упъти към конюшната, решавайки, че ще е по-лесно да търси на кон. В далечината отекна изстрел.

Промени посоката и закрачи бързо надолу по пътя към робските колиби. Зад него няколко от жените в кухнята започнаха да гадаят защо изражението му е толкова гневно.

Ори прехвърли първо единия, после другия си крак през оградата от цепени стволове. В отсрещния край на стърнището Братовчеда Чарлс упражняваше отмерената стъпка на участник в дуел, който се отдалечава от противника си. В дясната му ръка висеше огромен, ръждясал пистолет, който Ори виждаше за първи път.

Остана неподвижен, докато Чарлс не направи десетата си стъпка и не се обърна на пета. Момчето вдигна пистолета нагоре с неовладяно и неспокойно движение. Докато се обръщаше, видя Ори до оградата; вятрецът развяваше брадата му и закачения с игла ръкав. Момчето отвори широко очи, но завърши обръщането и стреля.

Облачето дим се разнесе. Ори бързо тръгна напред.

— Току-що при къщата идва Смит Докинс — подвикна той. Напрегнат, Чарлс изчака Ори, който имаше застрашителен израз, да спре. — Уредихме подробностите, свързани с твоето блестящо начинание. Пистолети, следващия вторник. Излиза, че съм станал твой секундант.

— Смятах, че не одобряваш дуелите.

— Не ги одобрявам. Ти и останалите селски кавалери нямате никаква представа какво значи истински бой.

Момчето се опита да се усмихне лъчезарно.

— Казано от истински войник.

В отговор получи кръвнишки поглед. Чарлс престана да се усмихва.

— Съжалявам, че са те замесили, Ори. Снощи загубих представа за времето. Не си тръгнах от Сю Мари навреме. Иначе това нямаше да се случи.

— Но вече се е случило. Значи продължаваме оттук нататък. Какво знаеш за пистолетите?

— Не много. Но според мен мога да науча всичко, което трябва.

— Не и както си започнал — Ори посочи презрително ръждивия пистолет. — Откъде набара това чудовище?

Чарлс премига и сви рамене.

— Няма значение.

„Откраднал го е“, помисли отвратен Ори.

— Добре, първото, което ще направим, ще бъде да се отървем от него. — Грабна пистолета и го запрати високо и надалеч.

— Хей! — извика Чарлс почервенял. — Трябва да се упражнявам.

— Ще използваме моя армейски пистолет. Пистолетите за дуел са главно кремъклии, но дори различен, моят ще е по-близо до онзи, който вероятно ще използваш. Сигурно ще е калибър шейсет или седемдесет. Още нещо. Пистолетите за дуел обикновено имат много чувствителен спусък. Ако се обърнеш така, както направи преди минута, и ръката ти се мята като крило на повредена вятърна мелница, пистолетът за дуел ще гръмне прекалено рано. Ще улучиш небето или дърветата и ще дадеш на противника време, колкото му е необходимо, за да те убие. Трябва да се прицелиш спокойно и уверено.

Ори тръгна назад към пътя. Тъй като Чарлс не го последва, той се обърна и махна с ръка.

— Хайде. Ще се биеш във вторник, не догодина.

— Смятах да свърша тази работа сам...

Изречението остана недовършено, разнесено от ветреца, който духаше през осветената от слънцето нива. Чарлс придоби сърдито, дори предизвикателно изражение.

— Ако искаш да те убият поради невежество — викна в отговор Ори, — наистина можеш да го свършиш сам.

С побелели устни Чарлс изтърси:

— Защо ти трябва да ми помагаш? Ти не ме обичаш.

— Онова, което не обичам, Чарлс, е поведението ти през последните една-две години. Ако това означава, че не те обичам, нека да е тъй. Но все пак имам отговорност за теб. Не мога да стоя настрана и да оставя Уитни Смит да извърши убийство. Ако щеш идвай с мен, твоя работа.

Ори продължи пътя си през нивата. Чарлс остана неподвижен, с ръце до тялото, свити в юмруци. Като топящ се лед враждебността изчезна от лицето му и бавно се замени с учудена усмивка. Прибра от

земята шомпола, пукнатия рог с барут и торбичката с куршуми. Сетне хукна след Ори.

Упражняваха се по три часа на ден. Ори закле сестрите си да пазят дуела в тайна. Но Аштън се изпусна. Това стана на вечеря и Чарлс с изненада видя колко много се разтревожи Клариса. Ори посочи, че обучава Чарлс, и момчето има всички шансове да се отърве с лека рана или въобще без рана.

Тилет се съгласи с прогнозата, като каза обидни неща за репутацията и смелостта на Уитни Смит. Пожела успех на племенника си. Общо взето, всичко това беше поразително преживяване за Чарлс. Никой дотогава не бе проявявал такъв интерес към него.

„Не“ беше думата, която Ори произнасяше най-често, докато се упражняваха.

— Не се прицелваш достатъчно време. Зная, че страхът те подтиква да бързаш. Но бързината ще те натика направо в гроба.

Сграбчи дясната ръка на Чарлс и я разтърси.

— За Бога, добре ще е да запомниш едно: ако се оставиш да те убият, ще ме направиш за смях.

Последното изречение произнесе неволно, без да съзнава колко абсурдно звучи, докато Чарлс не се засмя и не рече:

— Е, ако не за друго, поне затова не бива да се оставя да ме убият.

Усмивката веднага замръзна на устните му. Ори беше суров човек, безпощаден и взискателен учител. Опитвайки се да се пошегува с него, Чарлс беше прекрачил границата. Беше се увлякъл от промяната, настъпила в отношенията помежду им през изминалите няколко дни; някакво братско чувство, от време на време дори направо обич, беше заменило ненавистта му към Ори. Очевидно той не смяташе, че съвсем за нищо не го бива, инак не би отделял толкова време, за да му помага. Но сега Чарлс отиде прекалено далеч. На Ори не му беше смешно.

Внезапно обаче, някъде вдън сплъстената му брада, проблесна нещо бяло. Усмивка.

— Разбира се, че си прав — рече той, най-сетне разбирайки каква глупост е изрекъл. — По дяволите спасяването на живота ти. Спаси честта ми. Спаси гордостта ми. В края на краищата аз съм южняк.

Разсмяха се едновременно, високо и продължително. Тогава Ори докосна лъскавата цев на пистолета Джонсън, толкова добре запазен, че по него не личеше и най-малко петънце ръжда.

— Нищо няма да свършим, ако седим и се кикотим като някакви глупаци. Ще преброя до десет. Ти тръгни, обърни се и уцели този клон. Опитай се този път да го направиш както трябва. Имаме още само два дни.

Нахлу студена вълна. В деня на дуела Чарлс и Ори се надигнаха в четири и половина сутринта, изядоха по една бисквита и пиха кафе, сетне навлякоха топли връхни дрехи. Тъй като Ори беше назовал мястото и часа, семейство Смит трябваше да осигурят оръжията.

Излязоха навън, където в тъмнината ги чакаха коняри с конете им. Там беше Тилет, а и Клариса; на момичетата не разрешиха да слязат.

Над земята се носеха ивици мъгла. Утринта беше мрачна. „Може би мраз цари само в сърцето ми“, помисли Ори, докато възсядаше коня и изчакваше да се сбогуват.

Тилет стисна ръката на Чарлс. Клариса го прегърна. Потеглиха ходом с конете си надолу по алеята и Ори видя на изток светлина, която предвещаваше зазоряване. Когато животните издишваха, от ноздрите им излизаха дълги струйки пара. Чарлс се покашля.

— Ори?

— Да?

— Каквото и да стане, искам да знаеш, че съм ти благодарен за помощта, която ми оказа. Никога не съм предполагал, че въобще някой го е грижа за мен.

— Всички ни е грижа, Чарлс. Ти си Мейн. Човек от нашето семейство.

Говореше сериозно. Изненада се как в отношението му към момчето бе настъпила такава промяна за толкова невероятно кратко време. Чарлс се оказа прилежен ученик, без да се опитва да пуска глупавите шеги, които караха Ори да гледа на него отвисоко. Разбира се, сега залогът беше собственият живот на Чарлс. Но Ори смяташе, че промяната в младия мъж се дължи на нещо повече от това. Ори му

подаде ръка и Чарлс я стисна като истински роднина. Колко жалко, че промяната настъпи така късно.

Около тях се търкаляха валма мъгла. Стотици звезди пронизваха избледнялото небе. Чарлс пое дълбоко дъх.

— Ори?

— Какво?

— Ужасно ме е страх.

— И мен — каза Ори, докато двамата обръщаха конете си нагоре по пътя край реката.

Когато стигнаха Шестте дъба, дневната светлина беше прогонила мъглата. Ори с раздразнение установи, че в групата на Смит имаше повече от двайсет души, най-различни роднини от мъжки пол и от всички възрасти. При толкова много зрители поне имаше достатъчно младежи, които да изпълнят ролята на постове по пътя и речния бряг. Определените за това протестираха, че ще пропуснат каквото предстоеше да става, но протестите им бяха набързо отхвърлени.

Ори завърза конете на колчета в края на поляната, определен за тях. Чарлс хвърли горната си дреха, самото, жилетката и вратовръзката, сетне си нави ръкавите. В сянката на огромен дъб от отсрещната страна на поляната безукорно облеченият Уитни Смит и други членове на неговия клан наблюдаваха приготовленията му с видимо презрение.

Роднината на Уитни Смит Докинс се отправи наперено към двамата Мейн с красиво сандъче за пистолети от розово дърво, което отвори, за да видят съдържанието му. Оръжията калибър 70 бяха достойни за кутията. Всяко осмоъгълно дуло влизаше до половината в приклада от полиран дъб, а в гнездо под него почиваше малък шомпол. Изработката беше изящна и на пистолетите стоеше гравирано името на лондонски оръжеен майстор и дата — 1828 година.

— Задоволяват ли ви? — заинтересува се Докинс.

— Ще ви кажа, след като ги разгледам. — Ори извади единия от пистолетите от гнездото му от оранжево-червено кадифе.

По челото на Чарлс имаше тънък слой пот. Той крачеше напред-назад, докато секундантите се погрижиха да заредят пистолетите. Подадоха по един на всеки от участниците в дуела, сетне посочиха

отправната точка, за която се бяха споразумели. Дадени бяха пет минути за окончателните приготовления.

Чарлс изглеждаше спокоен. Колко е напрегнат проличаваше само по това, че многократно приглаждаше с длани косата на слепоочията си. На Ори много му се уринираше, както предполагаше, от напрежение, но не му се щеше да оставя Чарлс сам. Особено при положение, че Уитни Смит и приятелят му Докинс непрестанно се подсмиваха, пъчеха се и подхвърляха шеги по адрес на противника.

Ори се обърна с гръб към тях.

— Зная, че те е страх, Чарлс. Но запомни следното. Ти имаш определено преимущество. Ще го видиш, ако се вгледаш добре в онзи паун зад мен. Тъй като външният вид е по-важен за него от подвижността, той продължава да носи дебело палто. Освен това е прекалено глупав, за да се изплаши, а изплашените хора внимават. Такива като Уитни падат първи в битките.

Чарлс искаше да отговори, но успя да издаде само нещо като нервно грачене. Ори го стисна над лакътя. Чарлс сложи длан върху ръката на Ори и я задържа за секунда.

— Благодаря ти — рече той.

— Готови ли сте, господа? — подвижна Смит Докинс. Звучеше нетърпеливо.

Ори се обърна кръгом.

— Готови сме — рече той и тръгна към мястото, следван непосредствено от Чарлс. Зрителите се умълчаха. Една бяла чапла се плъзна над осветените от слънцето върхове на дърветата. В края на поляната реката течеше златиста и кротка.

Уитни и Чарлс се поздравиха с кимване; това на Уитни приличаше на отпращане, помисли си Ори. Отблизо гнойните пъпки по лицето му се виждаха съвсем ясно. Чарлс, който беше пет години по-млад, изглеждаше по-зрял и овладян. Ръката на Уитни трепереше, когато вдигна пистолета отвесно пред лицето си. Добър признак, освен ако не беше един от много редките дуелисти, които се целят по-добре, когато са много напрегнати.

Докинс се покашля и се обърна към противниците, застанали гръб до гръб с вдигнати пред лицата пистолети.

— Първо ще произнеса думата „тръгни“. Това ще е знак да започнете да изминавате разстоянието в такт с моето броене.

Направите ли десетата и последна крачка, сте свободни да се обърнете и да стреляте, когато пожелаете. Готови ли сте? Тръгни.

Чарлс тръгна в едната посока, Уитни в другата. Сърцето на Ори започна силно да бие. Той пое дълбоко дъх и го задържа. Двамата с Докинс бързо се оттеглиха встрани. Докинс застана до него, броейки.

— Три. Четири. Пет.

Чарлс правеше широки и уверени крачки. Слънчевите лъчи, които падаха през дърветата, осветиха косата му. „Много би могло да излезе от него, помисли си Ори. Стига да има възможност да се осъществи. Стига да живее достатъчно дълго, за да успее някой да опита.“

— Седем. Осем.

Мазна пот обливаше петнистото лице на Уитни. Треперенето беше стигнало до раменете му. Дали ще успее да стреля, преди да се срине?

— Девет.

Чарлс гледаше право напред. Ори видя как върхът на езика му обира потта от горната устна, единствения признак на тревогата, която сигурно го свиваше под лъжичката. Искаше му се да викне: „Помни: уверено и плавно.“

— Десет.

Коленете на Уитни се подгънаха, но той остана прав и успя да се обърне. Изхвърли напред ръката си, с която държеше пистолета, също така рязко, както Чарлс първия път на нивата, когато Ори толкова го критикува. Гърмежът стресна Чарлс. Той премига така силно, че Ори си помисли, че е засегнат. Сетне един клон падна от дърво на около метър зад Чарлс.

Отпред на панталона на Уитни се появи мокро петно. Той се обърна несръчно и понечи да направи крачка. Зрителите нададоха възклицания, а Докинс просъска тихо и гневно:

— Трябва да останеш на място, Уитни. На място!

Послуша го, но не без усилие. Срамното петно стана по-голямо. Тресеше се така, че пистолетът подскачаше неудържимо. Чарлс бавно протегна ръка, прицели се хладнокръвно по дължината на осмоъгълната цев и стреля.

Уитни изпищя като момиче. Изви се наляво и падна, сграбчил ръкава си. Между пръстите му потече нещо червено, но Чарлс само го

беше одрал. Нещо повече, беше засегнал точно мястото, в което се бе прицелил. Ори изтича напред ликуващо.

Уитни припадна, а Докинс коленичи до него. Зрителите започнаха да ръкопляскаат. Освободен от напрежението, Чарлс тръгна на зигзаг към брега. Ори го хвана.

— Трябва да отговориш на ръкопляскането. То е за теб.

Младият мъж зяпна Ори, сякаш поразен от гръм. Сетне погледна към роднините на Смит. Вярно беше. Те ръкопляскаха на неговата стрелба, на смелостта му и снизхождението, защото само рани Уитни, а можеше да го убие. „Всички характерни за истинския джентълмен южняк черти“, помисли Ори, почти загубил сваят от щастие.

Чарлс поздрави зрителите с пистолета си. Но като че ли не можеше да повярва на станалото.

— Още веднъж трябва да ти благодаря — обади се Чарлс, докато язدهа на път за дома. Меката слънчева светлина между дърветата хвърляше сенчести ивици върху пътя. И двамата мъже смятаха, че е великолепно да си жив в този късен зимен ден.

— Ти сам го направи, Чарлс.

— Не, уважаеми господине. Без теб щях да лежа там мъртъв. — Усмихна се и поклати глава. — Боже мой, не знаеш как се почувствах, когато чух тези мъже да ръкопляскаат на мен, а не на собствения си роднина.

— Който за нещастие се прояви като страхливец. Много шумни заплахи без съдържание. Това не им хареса.

— Е, аз пък не мога да го преживея. Никога няма да мога. Но имам един въпрос за...

Спря. Ори чакаше, но Чарлс не каза нищо повече. Ори посочи напред към един крайпътен коптор, пред който висеше накриво надживяла времето си фирма.

— Познаваш ли това заведение? Едва ли може да мине за кръчма, но съдържателят разполага с поносимо уиски. Смятам, че и двамата заслужаваме по чашка. Да спрем ли?

— На всяка цена — засмя се Чарлс и препусна напред.

Съдържателят зяпна, когато посетителите му поръчаха концентрат в седем и половина сутринта. Парите на Ори бързо

сложиха край, на каквито и да е възражения или въпроси. Копторът вонеше, затова двамата излязоха да пият на слънце, седнали върху стъпалото пред вратата.

Ори отпи половината от своето уиски, потрепера и премига от удоволствие. После рече:

— Преди малко започна да задаваш някакъв въпрос.

— Да. Винаги досега, когато се забърквах в някакъв бой, хората не одобряваха. Включително и ти. Какво беше толкова различно тази сутрин? Участвахме в нещо много по-страшно, отколкото да си разменяме юмручни удари. Защо никой не възрази?

Ори изгледа Чарлс, искайки да разбере дали въпросът, който му задава младежът, не е саркастично подмятане. Не откри подобни признаци. Чарлс задаваше сериозен въпрос. Освен това и важен.

Ори искаше отговорът му да бъде какъвто трябва. Помисли по него, сетне изсипа остатъка от питието в гърлото си и потупа Чарлс по рамото.

— Смятам, че ще ти отговоря най-добре, като се върнем в Монт Ройъл.

— Не разбирам.

Но Ори вече се мятеше на седлото.

— Да вървим.

Тилет, Клариса и момичетата изтичаха навън в момента, в който зърнаха конете на алеята. Последва неизбежно отлагане, докато очарованите слушатели чува разказа на Ори. Тилет поднесе възторжени поздравления. Клариса хлипаше с облекчение, докато момичетата подскачаха нагоре и надолу и молеха Ори да опише още един път хладнокръвната смелост на Чарлс. Това отне общо около час. Едва тогава Ори дръпна братовчеда си в сумрачната библиотека и посочи към закачалката, на която висяха униформата и сабята му.

— Ето ти отговора.

Чарлс изглеждаше объркан.

— Не разбирам какво имаш предвид.

— Помисли за мъжете, които отиват на война. Какво правят те?

— Бият се.

— Да, но и нещо повече, бият се по начин, по който предварително са се разбрали и споразумели. Колкото и свирепа да е битката, има кодекс на поведение между почтените мъже, когато се сражават. Хората от клана Смит ти ръкопляскаха не само защото спечели, но и защото спази правилата. Уитни не постъпи така. Той се опита да избяга от куршума ти. Видя реакцията. Преди никога не си се бил по правилата. Ето тази е разликата.

Ори вдигна левия ръкав на мундира.

— Светът не осъжда непременно хората, които обичат да се сражават. Той насърчава и награждава някои от тях. Когато се напишат книгите по история, част от славата може да се падне и на загубилия храбрец. Не съм убеден, че е съвсем правилно да се насърчават и награждават хора, задето се сражават и убиват, но така стоят нещата. Получи ли своя отговор?

Чарлс бавно кимна, загледан в ножницата, месинговите копчета, тъмносиния мундир, сякаш бяха проникнали от някакво религиозно значение. Онова, което Ори току-що каза, дойде като откровение.

Ори започна да рови из шкафа.

— Тук има уиски. Не зная как си ти, но аз продължавам да съм греховно жаден.

— И аз също.

Чарлс обиколи от другата страна на закачалката, без да отделя очи от униформата. Откровение осени и Ори. Видя Братовчеда Чарлс в съвършено нова светлина.

„Може пък в последна сметка да не е загубен. Виж само как зяпа униформата. Запленен е от нея.“

Започвайки още от сутринта, той се зае с Братовчеда Чарлс.

Започна с дребни корекции. Меки, едва ли не срамежливи предложения, свързани с външния вид. Държане. Програма. Отначало нищо прекалено важно или трудно, защото очакваше бунт. Вместо това се натъкна на незабавна и трогателна отстъпчивост. Чарлс започна да се явява на всяко ядене с измити лице и ръце, с прибрана в панталоните риза и без затъкнат в пояса ловджийски нож.

Три седмици след дуела Ори предложи на Чарлс няколко книги и настоя да ги прочете. Подбра неща, които не бяха трудни: леки исторически романи от Уилям Гилмър Симс, един южнокаролинец, който беше също толкова популярен, колкото на времето си Фенимор

Купър. Бързината, с която Чарлс изчете романите, убеди Ори, че младежът е изключително интелигентен — нещо, което Клариса твърдеше от години. Ори така и не й бе повярвал.

Сетне предаде на братовчеда си кратки уроци по някои от обществените условности — вниманието, което трябва да се оказва на дамите, какво представлява подходящо облекло за различните светски и семейни събития. Чарлс не само възприемаше, но започна и да прилага принципите в действие. Скоро се отнасяше с Аштън и Брет с една нова, изтънчена вежливост, която направо ги стъписваше. Но пък им и харесваше, защото Чарлс беше красив и изпълняваше изисканите жестове почти без никаква следа от недодяланост.

— Момчето е роден кавалер — възкликна Ори пред Мадлин при следващата им среща. — Кара ме да се срамувам. Той е изящен, очарователен и, нещо повече, всичко му идва отвътре. Къде е крил тази си страна от характера?

— Най-вероятно под пласт от озлобление и мръсотия — рече тя с нежна усмивка.

— Сигурно си права. Преобразяването е невероятно. Трябваше му само мъничко обич от страна на близките, за да се превърне в онова, което всъщност е.

— Обич от твоя страна преди всичко. Дори и в Резолют клюкарстват за промяната. Нанси ми каза, че Чарлс вървял навсякъде подире ти.

— По цял ден. Като кутре! Да му стане неудобно на човек. — Но изразът на Ори показваше, че всъщност няма нищо против това обожание. — Бедата е там, че веднъж като се справиш с някакъв проблем, самото му решаване поражда друг.

— Сега пък какво? Казваш, че Чарлс се оправял...

— Точно това имам предвид. Оправя се. Преди това бях убеден, че ще свърши убит в някой хендек след сбиване или надпрепускване с коне. Сега си блъскам главата да реша какво би трябвало да прави оттук нататък. Трябва да предложи нещо и то скоро.

— Говориш като баща.

— Не си прави шеги. Това не е малка отговорност.

— Разбира се, че не е. Не си правя шеги. Усмихнах се, защото си щастлив. Не съм те виждала в такова добро настроение. Отговорността ти харесва.

Той я погледна.

— Да, харесва ми.

Всяка вечер след вечеря, ако Ори не трябваше да работи в канцеларията, двамата с Чарлс пиеха по едно уиски в библиотеката. Понякога Тилет се присъединяваше към тях, но оставаше мълчалив свидетел. Мълчалив и смаян. Разбираше, че нещо положително и здравословно се е случило в отношенията между сина и племенника му. Не искаше да се меси. Освен това осъзнаваше, че и на теория, и на практика Ори бързо се превръщаше в глава на семейството. Тилет доста се дразнеше от това. Но му правеше и удоволствие. В присъствието на Тилет Братовчеда Чарлс се държеше по-резервирано. Когато него го нямаше, младежът не можеше да се наслуша на кадетските преживявания, на Ори.

— Наистина ли ти харесваше в Уест Пойнт?

— Е, не съвсем. Но завързах няколко добри приятелства, а срещнах и най-добрия си приятел.

— Джордж. — Когато Ори кимна, Чарлс попита: — Искаше ли да останеш във войската?

— Много. Но генерал Скот има някакъв странен предразсъдък срещу едноръки офицери. Може би защото все още разполага с две ръце.

Чарлс се усмихна. Шегата не беше особено сполучлива, но той си даде сметка, че никога преди Ори не е бил в състояние да се шегува с осакатяването си. Това бе забележителна промяна.

Чарлс отново впери очи в униформата на закачалката.

— Все още не мога да възприема, че на човек могат да му плащат, за да се сражава.

Ори затаи дъх. Дали пък не е настъпил подходящият момент? Реши да се възползва от него.

— Чарлс... хрумна ми нещо. Може би ще можем да уредим за теб назначение в Академията.

— Но... аз не съм достатъчно умен.

— Напротив, умен си. Просто не знаеш достатъчно, за да издържиш приемните изпити. С други думи, имаш интелекта, но не и фактите. Хер Нагел спокойно може да ти ги даде през следващите няколко години. Ще трябва здравата да залегнеш, но съм убеден, че можеш да го направиш, стига да имаш желание.

Зашеметен от новото бъдеще, което зърна пред себе си, Братовчеда Чарлс остана безмълвен за момент, преди да отговори.

— Да, уважаеми господине, искам.

— Великолепно! Ще притисна Нагел утре сутринта.

— Какво? — възкликна учителят, когато чу за плана на Ори. — Да преподавам на него? Бих казал не, хер Мейн. Още първия път, когато му се скарам, че не е изпълнил никаква задача, ще измъкне своя огромен нож и хоп! — Нагел прокара пръст през гърлото си. — Това ще сложи край на блестящата ми академична служба във вашето семейство.

— Чарлс е променен — увери го Ори. — Дайте му шанс. Ще ви платя допълнително.

На тази основа хер Нагел вече беше готов да рискува. В края на седмицата се върна при работодателя си зашеметен.

— Вие сте свършено прав. Прераждането е изненадващо. За някои неща продължава да е упорит и раздразнителен, преди всичко по отношение на собствената си незапознатост с понятия, които би трябвало отдавна да е научил. Но схваща лесно. Смятам, че ще мога да го подготвя бързо, макар това, естествено, да изисква допълнителни усилия.

— За които ще получавате допълнително компенсация всяка седмица.

— Много любезно от ваша страна — промърмори хер Нагел, покланяйки се. — Ще направим това момче учено.

В гласа на Ори прозвуча възторг, а очите му блеснаха.

— Искаме само да го направим кадет в Уест Пойнт. В семейството ще имаме професионален военен.

А за себе си добави: „В края на краищата.“

В края на първата седмица от април Ори отиде при баща си.

— След две-три години Чарлс би трябвало да е готов за постъпване в Академията. Научих, че по това време щяло да има свободно място. Не е прекалено рано да му осигурим назначение. Бихме могли да започнем с писмо до Министерството на войната. Може да помолим сенатора Калхун да го предаде. Аз ли да го напиша или ти?

Тилет му показва един брой от „Мъркюри“.

— Калхун е мъртъв.

— Господи, кога е умрял?

— В последния ден на март. Във Вашингтон.

„Всъщност не би трябвало да е особено изненадан“, помисли си Ори. Калхун отдавна линееше, а в политическо отношение миналият месец беше сред най-бурните в близката история. Компромисните резолюции на Хенри Клей бяха поставени за обсъждане в Сената. Тъй като Калхун беше ръководител на парламентарната група на Юга, неговата реакция, макар и предвидима, се очакваше от широки кръгове. Но се оказа прекалено болен, за да вземе думата. Вместо него становището му прочете сенаторът Мейсън. Разбира се, Калхун осъди програмата на Клей и отново отправи предупреждение, че враждебното отношение на Севера прави отделянето привлекателно за южняците. В течение на годините Калхун последователно отстъпваше от позицията си за запазване на целостта на страната към друга, която поставяше преди всичко благото на своята част от нея. Повечето южняци бяха съгласни, че към тези твърди и тесногръди схващания го е тласнала дейността на аболиционистите както в Конгреса, така и извън него.

Три дни след представянето на речта на Калхун сенаторът Даниъл Уебстър беше взел думата, за да представи противоположното становище. Говорил бе дълго и убедително в полза на резолюциите и на голямата нужда преди всичко да се запази Съюзът. Речта беше прекалено изпълнена с добра воля и дух на компромиси, за да е по вкуса на колегите северняци на Уебстър, които веднага започнаха да го оплюват. И Тилет нарече речта на Уебстър от седми март мерзост, макар и не по същите причини, поради които я смятаха за такава сенаторите аболиционисти.

Но за момента Ори мислеше за Калхун от друг ъгъл.

— Сенаторът беше един от най-последователните защитници на Академията.

— На времето си — сопна се Тилет. — Той беше приятел и на Съюза. Както и всички ние. Сетне янките се опълчиха срещу нас.

Тилет сякаш искаше да каже, че атаката е била безпричинна. Ори си помисли за Прайъм, но нищо не каза. Неочакваните угризения на съвестта го изненадаха и смутиха. Баща му продължи:

— Не само старостта и болестта убиха Джон Калхун. Това направиха Джаксън, Гарисън, Сюърд, цялата проклетата банда, която се противопоставяше на него и на нас по всички въпроси, от обезсилването до начина, по който печелим хляба си. Гонеха Калхун като глутница бесни кучета. Изтощиха го. — Тилет хвърли вестника на пода. — Това няма да бъде забравено.

Ори продължи да мълчи, смутен от безкомпромисния тон на баща си.

Няколко седмици по-късно Тилет имаше още една причина да бъде бесен. Професионален преследвач заловил в Кълъмбъс, Охайо, роб, избягал от плантация недалеч от Монт Ройъл. Преследвачът бил нает от собственика на беглеца.

Аболиционистите се намесили преди той и пленникът му да успеят на напуснат Кълъмбъс. Заплашили да го линчуват и поставили избягалия черен под арест, за да не му се случи нещо, под претекст, че било необходимо съдът да се произнесе по законността на претенциите. Това било хитрост, защото знаели, че съдът няма такава юрисдикция. Но забавянето дало време да измъкнат беглеца от затвора. По някакъв тайнствен начин вратата останала отключена. Той минал границата и се оказал на сигурно място в Канада, преди повечето хора да разберат какво става. Съшитата с бели конци интрига в Охайо вбеси собственика на роба и много от съседите му. Тилет не приказваше почти за нищо друго.

Междувременно Ори сподели личното си щастие с Мадлин. Братовчеда Чарлс се заловил с ученето си при хер Нагел и Ори не можеше да се нахвали с напредъка на протежето си.

— Но ще трябва да прекратим уроците за два месеца това лято. — Макар и недодялано, по този начин повдигна въпрос, който отдавна

имаше наум и трябваше да го постави.

— Чарлс заминава, така ли?

— Заедно с всички нас. Наех лятна вила в Нюпорт, близо до къщата на Джордж.

— Най-сетне ще се съберете отново!

— Да.

— О, Ори, колко е хубаво. — Реакцията ѝ му се стори неподправена. Ако изпитваше разочарование, то добре го криеше.

— Няма ли да ти липсвам?

— Не ме дразни. Ужасно ще ми липсваш. Тези два месеца ще са най-дългите в живота ми.

Хвърли се на врата му и го целуна така страстно, че томчето със стихотворения на Кълън Брайънт се плъзна и падна от полата ѝ незабелязано. След като пое дъх, тя каза:

— Но ще доживея. Или по-точно казано, ще доживея, стига да знам, че ще се върнеш при мен. Не бих го понесла, ако се хванеш с някоя янки.

— Никога няма да го направя — отвърна Ори съвсем сериозно и искрено, нещо, което Мадлин намираще понякога трогателно, докато в други случаи по необясними причини я разгневяваше. Той продължи. — Време е Чарлс да надникне към света отвъд границите на Южна Каролина. Ако постъпи в Академията, ще се срещне с всевъзможни хора с нови и различни идеи. Това може да се окаже шок за него. Както стана с мен. Трябва да е подготвен.

Тя докосна лицето му.

— С всеки изминал ден все повече говориш като баща.

— Няма нищо лошо в това, нали?

— Нищо — увери го тя и го целуна по бузата като съпруга. — Ще е чудесно за Чарлс, но той няма да е единственият, който ще извлече облаги от тази нова връзка, в никакъв случай. Ти също си толкова по-щастлив. Това прави и мен щастлива.

Този път го целуна, за да докаже колко искрено го е казала. Няколко мига по-късно, когато се навеждаше да вземе падналата книга, ѝ хрумна въпрос.

— Каза, че цялото семейство отиват на Роуд Айлънд?

— Разбира се, без Купър.

— Това имах предвид. Кой реши Купър да остане, той или баща ти?

Преди две вечери Купър беше дошъл в Монт Ройъл. Не бе възможно той и Тилет да бъдат заедно в една стая и да не се скарат страшно по въпроса за резолюциите на Клей. Усмивката на Ори изчезна.

— И двамата — рече той.

[1] Кодекс на дуелите (итал.). — Б.пр. ↑

22.

Купър Мейн беше влюбен в Чарлстън.

Обичаше тесните му калдъръмени улички, които на много посетители напомняха за Европа; скъпите стоки, които се продаваха в магазините; звънът на камбаните от белите черковни кули, които бяха издържали на соления въздух и морските бури толкова години. Обичаше политическата реторика, която дочуваше в бара на хотел „Чарлстън“; тропотът на товарните каруци, чиито колари непрестанно биваха глобявани, че препускат с опасна скорост по улиците; сиянието на уличните лампи, след като е минал да ги запали един от двамата общински служители или някой от шепата техни роби. Обичаше и къщата, която купи с част от приходите, донесени през първата година от Каролина Шилинг Къмпани.

Тя се намираше на Трад Стрийт, току зад ъгъла на прочутата стара резиденция на Хейуърд. Беше типична чарлстънска сграда, проектирана да осигури хлад и спокойствие. На всеки от трите ѝ етажа имаше веранда, а всяка веранда минаваше по цялата дължина на къщата, тоест около дващест метра. Беше широка шест метра, колкото ширината на една стая, и разположена на парцела така, че едната ѝ дълга страна да опира на уличния тротоар.

Макар в къщата да се влизаше откъм улицата, за нейна фасада се смяташе обратната страна, която гледаше към градината. Купър наричаше градината втората си канцелария. Зад високата тухлена стена той често работеше с часове по проблемите на компанията, заобиколен от сезонната красота на азалии и магнолии и контрастиращото зелено на мирти и юки. Смяташе, че е срамът да живее в такава красива къща съвсем сам.

Но не мислеше често за това; прекалено зает беше. Превърнал бе в триумфален успех заточението си, както и малката компания за транспортиране на памук. Сега беше в процес на удвояване на складовите ѝ пространства, добавяйки още към наличните. Не се съветваше с баща си за такива решения. Тилет продължаваше да смята

Каролина Шипинг Къмпани за излишен товар, за финансов риск. Това даваше възможност на Купър да я управлява, както той иска.

Канцеларията, складът и кеят на компанията бяха разположени на Конкорд Стрийт над федералната митница. Емблемата, изписана на фирмата отпред, а също и на флагите на двете ѝ раздрънкани корабчета, представляваше овал от корабно въже, който заобикаляше три по-малки парчета корабно въже, заели формата на буквите КШК.

Купър разбираше, че Чарлстън никога няма да се превърне в основно пристанище за памука, тъй както някога е било основно пристанище за ориза. За момента Алабама и Мисисипи доминираха в производството на памук. Но Чарлстън все още изпращаше внушителен тонаж и Купър искаше КШК да има все по-голям дял в него. По тази причина преди няколко месеца ипотекира всичко и поръча в корабостроителницата Блек Даймънд в Бруклин, Ню Йорк, нов кораб със съвременна, нещо повече, много напредничава конструкция.

Той трябваше да се задвижва с перка, а не със странични колела. Три напречни прегради под палубата щяха да създадат четири отделения, които щяха да бъдат херметизирани. В случай че някоя крайбрежна скала пробие корпуса, товарът в незасегнатите отделения можеше да се запази.

Вътрешните прегради увеличаваха значително цената на кораба. Ала Купър вече беше описал на неколцина местни търговци на памук нововъведението и от много положителната им реакция разбра, че извънредният разход ще даде преимущество на неговия кораб пред конкуренцията, макар тези кораби рядко да засядаха. Изборът на търговците щеше да се повлияе от онова, което би могло да се случи.

Пробивът ставаше още по-малко вероятен поради една втора необичайна характеристика — използването на желязо вместо на дърво. Хазард Айрън щеше да достави специална марка плоско желязо за корпуса.

Купър се гордееше с конструкцията на новия товарен кораб, който трябваше да се нарича „Монт Ройъл“. Преди да изготви списък от характеристики и спецификации за техническите възможности и да ги занесе в Бруклин, той прекара месеци в четене на книги по корабна архитектура и изпълни много скици. Президентът на Блек

Даймънд заяви, при това съвсем не на шега, че ако Чарлстън някога му омръзне, ще го вземат веднага на работа.

Купър не срещна особени трудности с финансирането на проекта си. Макар чарлстънските банкери да не харесваха политическите му възгледи, на тях им допадаха деловите му идеи, увереността му и постигнатото досега. Вече беше успял да увеличи с осемдесет процента обема на дейността на КШК, а доходите — с двайсет. Постигнал го бе, като ремонтира старите кораби, за да може повече да се разчита на тях, и като предложи отстъпка на търговците, които вършеха основно работата си с него.

Освен собствеността на Конкорд Стрийт, КШК сега притежаваше друг недвижим имот, парцел от сто декара на остров Джеймс, разположен срещу полуострова, на който се простираше градът. Парцелът излизаше на морето в продължение на около километър и се намираше недалеч от изоставения Форт Джонсън. Купър придоби тази привидно безполезна земя като част от дългосрочните си планове, които пазеше в тайна от всички. Не се страхуваше, че ще му се смеят; просто беше убеден, че предпазливият бизнесмен пази за себе си добрите идеи, докато не му стане изгодно да ги направи обществено достояние. Сега, в сумрака на отиващия си първи майски понеделник, той се разхождаше по Батъри и гледаше към имота си там, отвъд водното пространство. Продължаваше да вярва, че решението му да го купи е било правилно. Може би щяха да минат години, преди да използва тази земя, но че ще я използва не се съмняваше.

Под мишница носеше последния брой на „Мъркюри“. Крайните възгледи на вестника го отблъскваха, но той отразяваше задоволително проблемите на града и щата. В материал на първа страница се разказваше сърцераздирателна история за възрастна жена, удушена в леглото си от двама домашни роби, на които се скарала. Робите изчезнали и били все още на свобода; в редакционна статия се говореше за тенденцията към непокорство сред негрите и как тази тенденция се подклаждала от пропагандата на Севера. Купър винаги прекрасно беше разбирал колективния страх на щата от многобройното му негърско население.

В друг материал се описваха няколко нови закона против пожари. Чарлстън непрекъснато приемаше противопожарни закони, опитвайки

се да предотврати нова беда, подобна на онази, която за малко не помете града през 1838. На полето до тази статия Купър набеляза списък от неща, от които имаше нужда за утрешното си пътуване на север.

Населението на града приближаваше двайсет и осем хиляди души, малко повече от половината от тях бели. Освен старата аристокрация имаше значителна група неспокойни ирландци, обособени на кланове германци, привързани към традициите си евреи. Кулите и покривите на града, сред които се издигаха високи дъбове и палми, изглеждаха прекрасни в сумрака. Приятната гледка, съчетана с ободряващия солен въздух, му припомни за клетвата, която си бе дал преди месеци: докато е жив, това да остане негов дом. Или най-малкото докато политическите му възгледи не станат причина тълпата да го прогони от града.

С крива усмивка обърна поглед от града към изгледа, който обичаше повече дори — пристанището и огромния океан отвъд него. Пристанището на Чарлстън си оставаше една от най-здравите крепости на федералното правителство, на практика, където и да погледнеш, имаше форт. Далеч от лявата му страна, на остров Съливан, се простираше Форт Мултри. По-близо, в едно мочурище, виждаше крепостта Пинкни. Право напред се издигаше грамадата на Форт Съмтър, а от другата страна на остров Джеймс бяха изоставените стари сгради на Форт Джонсън.

Различните фортове съвсем не въодушевяваха Купър. Онова, което го вълнуваше всеки ден, беше движението на параходите в пристанището. За относително кратко време разви силна любов към корабите и морето, което ги носеше.

Сушата зад гърба му изглеждаше стара, застинала в калъп, оформен преди много векове. Сушата представляваше вчерашният ден, вече беше отживяла или почти отживяла времето си, докато морето, с всички тези щъкащи насам-натам параходи, които носеше върху себе си, беше съвременното царство на скорост, безкрайни открития, безкрайни възможности. Морето представляваше утрешният ден.

И по някакъв неочакван, едва ли не необясним начин Купър престана да е сухопътно същество, превърна се в морски човек. И това много му харесваше.

До Ню Йорк пътува с влак и там прекара две седмици в невзрачен хотел близо до корабостроителницата Блек Даймънд. Параходът му вече се строеше, напречните прегради щяха да бъдат свършени преди края на месеца.

Той нарисува много пъти съда и строителната площадка, изпълни цели тефтери с бележки, преди да си тръгне с чувство на облекчение. В сравнение с градовете близнаци Бруклин и Ню Йорк, Чарлстън изглеждаше заспал и назадничав. Големината им, дейните им и напористи жители го плашеха.

Качи се на влак за Пенсилвания. Броят на железопътните линии, тръгващи от Ню Йорк, сякаш беше нараснал десетократно от последното му посещение. Въпреки че прочутият „най-добър приятел“ на Чарлстън, първият локомотив, построен в Америка, беше направил историческото си пътуване преди близо двацет години — през декември 1830. Три години след това влезе в експлоатация цялата линия Чарлстън и Хамбург, двеста и двацет километра железен път, който стигаше до мястото, където река Савана преставаше да е плавателна. Тъжна ирония бе за Купър обстоятелството, че щатът, който е сложил началото на строителството на железопътни линии, сега изостава. Янките се бяха заели да стават железопътни магнати, тъй както искаха да бъдат магнати във всеки друг основен клон на стопанството.

Когато Купър пристигна в Лихай Стейшън, Джордж го заведе при стана и му показа част от плоската стомана, предназначена за корпуса на „Монт Ройъл“. Надвиквайки шума, му каза:

— Много корабни архитекти продължават да гледат с презрение на стоманата като строителен материал. Но той все повече се налага.

Купър викна в отговор нещо, но Джордж не го чу.

— Онзи британски инженер, Брунел — продължи той, — построи „Грейт Бритън“ от стомана и тя безпроблемно пресича Атлантическия океан. Брунел се кълне, че някой ден ще построи кораб от стомана, до който „Грейт Бритън“ ще изглежда като прашинка. Така че вървиш в крак с чудесни хора.

— Зная — изкрещя Купър, — „Монт Ройъл“ е всъщност умалено копие на парахода на Брунел. — Идеята да пригоди конструкцията на „Грейт Бритън“ му дойде наум, когато за първи път прочете за него.

Джордж разведе посетителя си из целия комплекс на Хазард Айрън, който много се бе разраснал откак Купър го видя за последен път. Огромните високи пещи, рафинерията и станът за плоска стомана, новият стан за железопътни релси — всички те работели с пълен капацитет, както каза Джордж. Потоците разтопено желязо, облаците искри, излитащи от тях, ослепителната светлина и адската топлина изплашиха Купър дори повече от градовете, които неотдавна напусна. В огъня и шума на Хазард Айрън той отново разпозна растящата индустриална мощ на Севера.

По някакъв начин тази мощ и човешкото гъмжило в градовете правеха повече от смешни напъните на Юга за независимост. Защо не вземат лудите глави от Каролина да прекарат поне една седмица тук? Скоро щяха да видят, че Северът и само Северът ги снабдява с повечето от необходимите им неща, от строителното желязо до земеделските сечива; от фуркетите за жените и любовниците им до стоманата за оръжията, с които някои от тях имаха намерение да защитят своите абсурдни декларации за свободен и отделен Юг.

От друга страна, реши той, Тилет Мейн никога не би променил позициите си след такова едно посещение. Баща му не искаше убежденията му да бъдат обърквани от истината, а Купър познаваше много мъже, които бяха същите като него. Предполагаше, че и Северът има своя дял за това.

На вечеря се чувстваше в помрачено настроение. Насилваше се да се усмихва, макар и да не му беше до усмивки, докато из тъмните пространства на въображението му изригваха огнени езици от желязо. Мъчеше се да следи насоката на разговора, който водеха очарователната съпруга ирландка на Джордж и нейната енергична свекърва. Децата на Джордж, Уилям и Патриша, се хранеха отделно.

— Добри деца са — каза Констанс, — но необуздани. Реших, че ще е по-добре да вечеряме, без да има опасност около нас да хвърчи яйчен крем.

На масата Джордж произнасяше преди всичко монолог за нуждата от по-добри и по-евтини методи за получаване на стомана. Той обясни някои от техническите проблеми толкова ясно, че Купър ги помнеше в подробности много време след това. Констанс разбираше загрижеността на съпруга си и не го прекъсваше, докато той говореше надълго и широко. Когато вечерята и монологът приключиха, двамата

мъже се оттеглиха в пушалнята. Джордж запали пура, докато Купър отпиваше от коняка си.

— След малко ще се присъединим към дамите в стаята за музика — рече Джордж. Не изглеждаше особено въодушевен. — Брат ми Били ще дойде от съседната къща, а също Стенли и съпругата му. Били ще постъпва във Военната академия. Каза ли ти Ори?

— Не. Каква великолепна изненада. Може би ще има нови срещи след година-две.

— Нови срещи ли? Какво имаш предвид?

— Помниш ли Братовчеда Чарлс? Много се е променил откак си го виждал. Той също има амбицията да постъпи в Уест Пойнт.

Джордж се наведе напред.

— Да не искаш да кажеш, че е възможно да има друг Мейн и друг Хазард заедно там? — Сравниха датите и установиха, че е напълно възможно.

Усмихнат, Джордж се облегна назад на стола си.

— Е, това ми повиши настроението за вечерта. — Но бързо изтрезня. — Надявам се, че няма да ти е неприятно, ако напомня нещо.

— Защо да ми е неприятно?

— Сестра ми Върджилия си е у дома за няколко дни. Тя рядко вечеря с нас, но е тук.

— Много добре си я спомням. Хубаво момиче. — Купър пусна елегантно лъжата в разговора.

— А и догматична. Особено по въпроса за премахването на робството — рече Джордж, хвърляйки многозначителен поглед към гостенина си. — Всъщност тя успя да конфронтира повечето от жителите на Лихай Стейшън. Взема зрънце истина и я обвива с най-възмутителни квалификации и условия. Така например твърди, че въпросът за свободата на негрите бил философски обвързан с принципа на свободната любов. Ако вярваш в едното, трябвало да повярваш и в другото. Разбира се, това естествено води до междурасовите връзки, които, според нея, били напълно в реда на нещата.

Купър, който движеше чашата си, така че конякът вътре да се върти, не каза нищо.

— Но дори като оставим последния въпрос настрана — Джордж дъвчеше димящата угарка от пурата си, — мога да ти кажа, без

опасение някой да го оспори, че с държанието си Върджилия предизвиква страшно много враждебност у хора, които иначе биха споделили някои от възгледите ѝ. Тревожи и семейството. Търпението на майка ми почти се изчерпа. А не мога да ти опиша как Върджилия въздейства на съпругата на Стенли... О, вярно, не си виждал Изабел, нали? Ще имаш възможност тази вечер. Ще я опознаеш това лято.

— Боя се, че няма да мога — промърмори Купър. — Задълженията ми ще ме задържат в Чарлстън. — Още една лъжа, но този път в негова полза.

— Съжалявам. Но докъде, по дяволите, бях стигнал?

— Изабел и сестра ти.

— О, да. От двете се тревожа преди всичко за Върджилия. Откак се е прибрала у дома, вече получи две злобни анонимни писма. Долу в селото онзи ден някой хвърлил кал по нея. Не се знае какво може да ѝ се случи, ако продължава да пропагандира безумните си идеи. Вероятно и тя ще дойде тази вечер. Сметнах, че трябва да те предупредя.

Купър прехвърли крак връз крак и се усмихна.

— Благодаря за грижата. Няма да ме ядоса.

— Надявам се, но не бъди толкова сигурен.

Купър установи, че Стенли Хазард си е все така надут. В разговора непрекъснато споменавахе имената на политици от Пенсилвания. Всяко от тях изричаше така, сякаш очакваше от Купър да ги познава и да му направят впечатление.

Изабел му се стори свадлива. Беше довела близнаците в стаята за музика. Те се въргаляха в полата ѝ и се опитваха да се надкрещят. Констанс предложи да подържи единия, но Изабел отказа — остро, помисли си Купър; етървите очевидно не се обичаха. Най-накрая Стенли заповяда на жена си да изведе близнаците от стаята. Всички изпитаха облекчение.

Били говореше възбудено за предстоящото прекарване в Нюпорт. Беше завършил програмата на пансиона си и сега, ръководен от преподаватели от Филаделфия, където прескачаше от време на време, продължаваше да се подготвя у дома. Момчето съвсем определено принадлежеше на семейство Хазард, макар в никакъв случай да не

беше близък на Джордж. Косата му беше по-тъмна от тази на Джордж, очите — по-тъмносини. Имаше весело лице с квадратна брадичка, което му придаваше вид на солиден и надежден човек. Могъщият му гръден кош го правеше да изглежда здрав като дъб.

Пристигна Върджилия. Тя стисна ръката на Купър и я разтърси по мъжки. Майка ѝ се намръщи. След кратък банален разговор Върджилия седна до Купър и започна направо.

— Господин Мейн, как във вашата част от Юга гледат на предложенията на сенатора Клей?

Внимателно, помисли си той, забелязвайки пламъка в очите ѝ. Искане да те предизвика. Политическите разговори на маса рядко водят до друго, освен до лоши чувства, определено никога до съгласие. Затова отговори с мила усмивка:

— Както би могло да се очаква, госпожице Хазард. Повечето хора на юг са против всякакъв компромис с...

— И аз също — прекъсна го тя. Мод тихо я смъмри. Купър беше убеден, че Върджилия е чула, но не ѝ обърна внимание. — По въпроса за човешката свобода няма място за компромиси или преговори. Уебстър и Клей и цялата тази банда трябва да бъдат линчувани.

Купър усети, че усмивката му се сковала.

— Смятам, че Джон Калхун имаше подобно, но не дотам свирепостотношение към господата и техните предложения — макар и положително не поради споменатата от вас причина.

— В такъв случай и аз един път да съм съгласна с покойния и непрежалим господин Калхун. В други отношения беше предател.

Джордж неволно хвърли току-що запалената клечка кибрит на килима.

— Боже мой, Върджилия. Я се дръж прилично.

Мод се втурна и настъпи клечката.

— Джордж, виж какво направи.

Стенли подсмръкна и скръсти ръце.

— Това го направи езикът на Върджилия.

— Предател? — повтори Купър. — Сигурно не сте искали да кажете това, госпожице Хазард.

— Няма друга дума за човек, който, за да спаси робството, се застъпва за разцепление на Съюза. — Тя се приведе напред със свити

на коленете юмруци. — Тъй както няма друго определение за робовладелец, освен съдържател на бардак.

Настъпи тишина, толкова пълна, че чак от другата страна на къщата до тях стигна плачът на близнаците. Купър рече тихо:

— Ако не бях убеден, че сте говорили прибързано, бих приел това като оскърбление към цялото ми семейство. Не отричам, че семейство Мейн притежава роби, но то управлява плантация, а не бардак.

Сепна се и се обърна към Мод.

— Извинявайте, госпожо Хазард. Не исках да говоря мръсотии. — Не стана нужда да добавя, че го е подтикнал гневът му. Беше очевидно.

— Върджилия, дължиш на госта ни извинение — каза Джордж.

— Аз... — Тя започна да върти кърпичката си в ръце. Сипаничавото ѝ лице почервения. Попи потта от горната си устна. — Исках само да изразя едно лично убеждение, господин Мейн. Ако съм ви обидила, не е било съзнателно.

Съвсем съзнателно беше. Продължаваше да попива горната си устна и по този начин покриваше част от лицето си. Но очите ѝ я издаваха. Те се бяха вперили в Джордж с фанатична ярост.

— А аз реагирах прекалено бурно. Извинете ме.

Трудно му беше да го каже, но възпитанието го изискваше. Джордж прескочи изгореното на килима и го дръпна от стола му.

— Не искаш ли да се поразходим?

В мига, в който излязоха навън, той възкликна:

— Боже мой, много се извинявам за онова, което рече тя. Не мога да разбера какво удоволствие изпитва да се държи невъзпитано.

— Не се тревожи. — Купър тръгна по плочника към края на терасираната поляна. От дясната му страна трите високи пещи оцветяваха небето в червено.

— Да не се тревожа ли! Не искам Върджилия да те оскърбява и съвсем определено не искам да оскърбява семейството ти през лятото. Ще трябва да поговоря с нея. — Решителността му прерасна в недоумение. — Сестра ми е, но да ме обесят, ако я разбирам. Всеки път, когато ораторства за робството и Юга, го облича, как да кажа... е добре, в плътска форма. По някакъв начин е останала с впечатлението, че целият Юг представлява едно бурно море на разврата.

Хвърли му бърз поглед, за да види дали се е шокирал. А Купър помисли, че хората често осъждат онова, което тайничко желаят.

— Прекалено се е пристрастила към каузата си — оплака се Джордж. — Понякога се тревожа, че това се отразява на психиката ѝ.

„Боя се, че може и да си прав“, помисли си Купър, но замълча.

С това инцидентът приключи. На сутринта замина, без да види Върджилия. Скоро споменът за гневните ѝ очи избледня донякъде на фона на собствените му доста изненадващи реакции при размяната на реплики. Възмути се от казаното; възмути се като член на семейство Мейн и съвсем като южняк.

Купър се смяташе за умерен човек. Ако една фанатична янки можеше да вбеси него, колко ли повече биха се разгневили крайните южняци? И към какъв ли необуздан отговор би ги подтикнал този им гняв? Ето тази страна на снощната проява най-много го смущаваше.

За първи път видя девойката на палубата около час след като каботажният параход напусна Ню Йорк на път за Чарлстън. Беше между двайсет и трийсетгодишна и очевидно пътуваше сама. Висока, с тънки ръце и крака, плоски гърди и дълъг нос. Под шапката ѝ се виждаше изобилие от къдрава, тъмноруса коса. Вървеше бавно покрай перилото, сетне спря и се загледа в океана. Нейната сигурност и самоувереност подсказваше познаване на света, опитност да се справя с него сама. Той стоеше и я наблюдаваше скришом от почтено разстояние.

Погледът ѝ изглеждаше мил, устата ѝ имаше дружелюбна извивка, сякаш се усмихваше често и го правеше естествено. И все пак обективният наблюдател би казал, че взети заедно, чертите ѝ дават в най-добрия случай нещо обикновено, а в най-лошия — грозновато. Тогава защо му направи толкова силно впечатление? Не знаеше, но и не го интересуваше.

Скоро забеляза, че и друг мъж наблюдава момичето, при това не така дискретно. Беше тлъст, на средна възраст и носеше костюм на карета. Купър се раздразни и изпита разочарование, когато девойката отмина. Не даде да се разбере, че е забелязала вниманието на дебелака.

Моментално изчезна от погледа му. Купър почувства, че трябва да се запознае с нея. Но как? Един джентълмен просто няма как да

спре млада жена, на която не е бил представен. Все още се бореше с решението на проблема, когато черен сервитьор би гонга за обяд.

В трапезарията се вбеси като видя, че случаят е поставил момичето на една маса с мъжа в карирания костюм. Той не беше джентълмен. Придърпа стола си по-близо до нейния, без да обръща внимание на вдигнатите вежди на четиримата други пасажери, които седяха на масата. Многократно буташе ръката ѝ с длан, докато ядяха. Няколко пъти се приведе към нея интимно, изричайки по някое остроумие, което тя посрещаше с любезна усмивка. Нахрани се бързо и първа напусна масата. Минути по-късно Купър се втурна на палубата да я търси.

Откри я при перилото на десния борд да гледа далечните дюни по брега на Джързи. „Ще го направя, по дяволите риска“, помисли си той. Покашля се и изправи рамене. В стомаха му запърхаха пеперуди. Тръгна към нея, напълно решен да я заговори. Тя се обърна и приветливо му даде да разбере, че е забелязала присъствието му. Той спря, посегна към периферията на шапката си, сетне осъзна, че я е оставил в кабината. Встъпителните думи замряха в гърлото му.

Поздрави с единственото, на което беше способен — нещо, наподобяващо ръмжене — и побърза да я подмине. Идиот. Идиот! Сега тя никога не ще разговаря с него и не можеше да я упреква. Искаше да ѝ направи добро първо впечатление, опитвайки се да ѝ подсказе, че е възпитан и дори свенлив — все качества, които, предполагаше, че биха ѝ допаднали, стига да имаше възможност да ги забележи. Неопитността му го провали. И тя видя един глупак, който не поздравява, а само ръмжи.

Реши, че няма да присъства на вечерната забава, но в последния момент промени решението си, присъединявайки се към групата от около трийсет души в главния салон. Касиерът на кораба, весел италианец, съобщи, че са заменили предварително предвидената програма с нещо по-специално. Открили сред пътниците музикално дарование и поканили дамата да пее. Касиерът щял да акомпанира на пианото. След това представи госпожица Джудит Стафорд от Бостън.

Госпожица Стафорд се изправи. Беше същата девойка. Седеше на първия ред, където Купър не можеше да я види. Все още носеше просто скроената черна рокля, с която я забележа на палубата. Сигурен

беше, че това е „официалната рокля“. Всяка жена разполага с такава, обикновено копринена.

Седеше омагьосан, докато тя обявяваше първото си изпълнение, ария от „Норма“. Изпя я със сладко сопрано, с фразирание, жестове и изражения, които говореха за професионална подготовка. Изпълни още три неща, все от опери, като последното беше ярка, жива ария от Вердиевата „Атила“.

Купър се влюбваше все повече и повече с всяка изпята нота. Подскочи, когато забеляза един зрител да се промъква напред покрай стената. Оня в кариения костюм. Леко се олюляваше и то не поради морското вълнение. Морето беше спокойно тази вечер. Лъстивите очи на този тип подсказваха от какво се интересува. Във всеки случай не от дарованието на госпожица Стафорд.

Слушателите откликнаха на последната ѝ ария с гръмки ръкопляскания и поискаха още. Тя се посъветва с касиера, сетне очарова слушателите с игриво изпълнение на „О, Сузана“, негърската балада, разпространена сред златотърсачите в Калифорния. И отново аудиторията настоя за бис. Тя изпя „Секачо, пожали това дърво“, популярна песен отпреди десет години. Изпълнението ѝ накара очите на няколко души от публиката да се напълнят със сълзи.

Но не и тези на господин Каре, както Купър започна да го нарича. В отблъскващите му очички лъщеше единствено похотливост.

Слушателите наградиха момичето с последни овации и се разпръснаха. Касиерът ѝ благодари и се измъкна, оставяйки я сама, и тогава Купър внезапно забеляза господин Каре да криволичи към нея с размазана усмивка. Така и не разбра как изхвърча като ракета към двамата. „Вероятно е професионален побойник. Ако се намесиш, ще те направи на пихтия, а тя все така ще те смята за смотаняк.“

Въпреки песимистичната си самооценка не промени посоката, в която се беше упътил, и побърза да излезе в предния край на салона. Господин Каре остана закован на два метра отляво на госпожица Стафорд, мигайки глуповато. Купър хвана момичето за лакътя.

— Наистина беше очарователно, госпожице Стафорд. Сега си искам наградата. Да се поразходим, както ми обещахте.

„Сега ще се разпищи за помощ“, помисли той.

— Хей, чакай — рече господин Каре, забърза се към тях и падна презглава от другата страна на голямо кожено кресло, което не беше

забелязал.

Джудит Стафорд се обърна с лъчезарната си усмивка към Купър.

— Не съм забравила и я очаквам с нетърпение.

Сърцето му едва не спря да бие, когато тя мушна ръка под неговата. Позволи му да я изведе навън. В мига, в който излязоха на палубата, тя поривисто му стисна ръката над китката.

— О, благодаря ви. Този гущер ме гледа още откак напуснахме Ню Йорк. — Издърпа си ръката. — Не искам да съм нахална, но съм ви много благодарна, господин...

Тя се поколеба. Да вярва ли на ушите си?

— Купър Мейн от Чарлстън. Да не сте случайно от Южна Каролина?

— Аз съм от село Черо, в планината. Отивам си у дома на гости. Искam още веднъж да ви благодаря за помощта, господин Мейн. Лека нощ.

„Ако я загубя сега, ще я загубя завинаги.“ Хвана ръката ѝ и отново я провря под своята.

— Госпожице Стафорд, искам си наградата. Разходката, за която говорех. Охо, ето го. Оттук.

Минаха покрай един илюминатор, от който се взираше навън сломеният господин Каре. Не излезе на палубата, нито ги закачи през остатъка от пътуването. Така приключиха страховете му, че оня има опит в боя с юмруци.

Джудит Стафорд се изсмя на Купъровата дързост. Но се държеше здраво за ръката му, докато вървяха с бърза крачка, упътени към кърмата. Беше толкова щастлив, че ако му бе казала да скочи от борда, би го направил. Би го направил, независимо че не можеше и два метра да преплува.

По-голямата част от следващия ден прекараха заедно. Купър разбираше, че тя постъпва така, защото го смята за безопасна компания и държи настрана други, на които по-малко можеше да има доверие. Единственото, на което се надяваше, бе това да прерасне в приятелство, преди да стигнат до Чарлстън. След един ден за покупки в града тя имаше намерение да потегли по-нататък за Черо с влак и дилижанс.

Беше се родила в полите на планините на Южна Каролина, единствено дете на двама фермери. Майка ѝ починала, а баща ѝ сега

живее в Черно при роднина; нещастен случай с рало го осакатил преди две години.

— Баща ми е смес между уелсец, шотландец и още няколко народности — съобщи тя, докато седяха и отпиваха бульон късно сутринта. — Роден е каролински селянин и ще си умре такъв. Докато обработваше земята, го правеше съвсем сам, освен ако не прибегваше до помощта на съседи, на които се отплащаше по същия начин. Презира плантаторите на ориз и памук, защото могат да успяват единствено като използват армии от роби. Презира ги и защото са толкова малко, а имат пълна власт над щата. Всъщност тази власт е една от причините, поради които заминах преди пет години, когато бях на двайсет и една.

— В планинската част на страната фермерите, които споделят чувствата на баща ви, са много, нали?

— Хиляди. Ако останеше на тях, робството щеше да бъде премахнато за миг.

— За да бъде последвано от въстание на черните в следващия.

— О, това е само претекст — рече тя, отмятайки глава.

— Да, но често го чувам. — Преглътна и призна истината. — Моето семейство сее ориз и притежава роби от поколения.

Тя възкликна изненадана.

— Съобщихте името си, но така и не го свързах със семейство Мейн от Монт Ройъл.

— Защото казах, че живея в Чарлстън, което е вярно. Напуснах по своя воля дома си по-миналата година. Двамата с баща ми не можем да се разберем по редица неща. Едното е нашето робовладелство.

— Искате да кажете, че сте против него ли?

— Точно така. Не само по морални, но и по практични съображения.

— Значи мислим по един и същ начин.

— Радвам се, госпожице Стафорд. — Усети, че се изчервява.

В кестенявите ѝ очи блесна светлина, каквато той дотогава само беше мечтал да види. Внезапно от паметта му се изтри всякакъв спомен за огнените пещи на Лихай Стейшън и бъдещето започна да му изглежда съвършено различно.

— Моля ви — рече тя — бихте ли желали да ме наричате Джудит?

Когато му се налагаше, Купър умееше да говори убедително, но това винаги ставаше с усилие. Тя имаше същата склонност към свенливост. Може би тази беше причината връзката им да възникне така внезапно и да е толкова здрава.

По време на пътуването за Чарлстън ѝ разказа много неща за себе си. Тя му отговори със същото. Баща ѝ вярвал в необходимостта от образование и пестил цял живот, за да направи възможно тя да го получи. Отишла на север, за да завърши последните две години от подготовката си в Академията за жени на госпожица Диърдорф в Конкорд, Масачузетс, а като завършила, я поканили да остане като преподавател по музика и литература.

При това положение, строго погледнато, не била от Бостън, но ходела в града при всяка възможност. Принадлежала към Църквата на Федъръл Стрийт и споделяла умерените аболиционистки възгледи на нейния пастор, преподобния Уилям Елъри Чанинг.

— Унитаристка^[1] значи? — засмя се Купър. — Научени сме да смятаме, че повечето от тях са с рога.

— Има и такива, които са много по-радикални. Например доктор Емерсън^[2]. Той проповядваше от амвона на Втората бостънска църква, докато не стигна до заключението, че съвестта повече не му позволявала да дава светото причастие. Прекалено е труден за разбиране от моя гледна точка, макар че, без съмнение, е дълбоко нравствен човек. Между другото, живее в Конкорд. Виждам го няколко пъти седмично. Но, разбира се, нямам смелостта да го заговоря.

Обичала малкото селце, където фермерите янки първи открили огън по войниците на крал Джордж. Там живеели няколко прочути личности. Освен Емерсън може би най-известен бил писателят Хоторн^[3]. Освен това спомена за радикал на име Торо^[4], някакъв горски отшелник, за когото Купър въобще не беше чувал.

Говориха за много неща: за бостънската супа от миди и Трансцеденталисткото движение. За вездесъщия дамски чадър — Джудит също имаше такъв, малък и с ресни — и за поетите от Нова Англия: Лонгфелоу^[5], лауреата на движението за отменяне на робството Уитиър^[6], младият Лоуъл^[7], който едва сега започваше да става известен в национален мащаб.

— Познавам творчеството на Лоуъл — рече Купър. — По време на Мексиканската война четох в „Калифорния“ неговата епиграма,

която имаше претенцията да разкрива мотива за военната кампания. — Цитира я. — „Тоз, който черни роби от негрите прави, той иска бели роби от вас да направи.“

За първи път погледът, който му хвърли Джудит, изразяваше неодобрение.

— Искаш да кажеш, че според теб придобиването на робска територия не беше причината за войната?

— Това беше една от причините, но не и единствената. Нещата рядко са толкова изчистени. Страната ни постепенно се насочва към сериозни беди поради шумните искания за прости и незабавни решения на сложни проблеми, за преодоляването на които ще са необходими десетки години, дори при положение, че и двете страни направят неимоверни усилия. Така например нито една от двете страни не иска да чуе за постепенна еманципация на робите, със съответни компенсации, по пътя на която негрите ще станат свободни, без това да съсипе стопанството на Юга. Прекалено бавно било. Прекалено оцветено с компромиси. Всеки иска бързи, чисти, разрушителни решения.

— Много ми е трудно да реша на коя страна си.

— За мен няма готов етикет. Боя се, че макар да съм против системата на робството, никога не бих се съгласил това да се постигне с насилие. Смятам, че опитът да се спаси институцията, като се създаде независима южняшка държава, е нелеп. Трябва да се разбираме с янките. Не бива да рискуваме сериозно да се скараме с тях — те са повече от нас, а ние зависим за оцеляването си от техните фабрики. Ако тръгнем по свой път, това ще е краят.

— Доколкото съдя по онова, което чета, южняшките политици са на друго мнение.

— Не си спомнят уроците от Библията — отговори той с лека, горчива усмивка. — „... Гордостта на сърцето ти те измами.“ Книга на пророк Иеремия, глава 49.

— Е — каза тя, след като помисли малко, — аз не съм за такова постепенно решение. Робството е злина, която трябва да се изкорени с необходимите средства. Преподобният Чанинг се опитва да се обърне към християнските чувства на робовладелците, но досега това не е дало резултат.

— Няма и да даде. По тези места парите говорят доста по-високо от Господ Бог.

— Не е ли така навсякъде? Все пак, как можем да твърдим, че в нашата страна има свобода, ако част от населението е в робство?

— Баща ми настоява, че робството е нещо полезно.

— Без да искам да обидя баща ти, но деспотите винаги заявяват своята добронамереност.

Той се усмихна и каза:

— Доколкото виждам, си прочела Преподобния Уелд.

— И Гарисън, и Дъглас. Вярвам на казаното от тях. Цената на еманципацията ще трябва да се плати, независимо колко висока ще бъде.

— Не бих се съгласил. Но може би ще дойде време, когато ще го направя. Установявам, че все повече и повече преставам да съм в крак с мнозинството. Вероятно в най-скоро време ще ме пропъдят от Чарлстън. Но преди това да се случи, бих искал да ти покажа къщата си.

— Какво? Без възрастна придружителка? — закачи го тя. Очите ѝ срещнаха неговите. — Много бих искала да видя къщата ти, Купър.

Няколко минути по-късно, окуражен от настойчивия ѝ поглед, той я целуна на вратата на кабината ѝ. Тя реагира пламенно, веднага се извини за безсрамието си, а сетне шепнешком го помоли отново да я целуне.

Пътуването се превърна в магия и в края му бяха влюбени и открито го показваха. Докато параходът приближаваше пристанището на Чарлстън, те престанаха да обсъждат колко скоро би могла да се освободи от задълженията си в Конкорд и дали би се радвала отново да се върне в Южна Каролина.

Пристанищният пилот се качи на борда точно по залез-слънце. Купър и Джудит стояха на перилото и гледаха как камбанариите на града пламтят, огрени от последните лъчи на слънцето. Дотогава не беше срещал човек, на когото да има такова пълно доверие. Човек, с когото можеше да говори, без да се страхува, че ще го разбере погрешно или ще му се надсмее.

— Родът ми винаги е бил свързан със сушата, но аз се влюбих в морето. Може би защото земята е неотделимо прикована към робството и неговите страдания. — Погледна към кърмата и, отвъд нея, към океана. — За мен този океан представлява действителна възможност да се освободя от старите навици. Той олицетворява скоростта на задвижването от пара кораби. Един все по-малък свят. Бъдещето...

Поколеба се, за миг се изчерви.

— Смешно ли го намираш?

Тя поклати глава.

— Похвално. При това реалистично. Но отживелите времето си идеи трудно умират. Затова сега изживяваме такъв смут. Умира една отживяла времето си идея, но хората в този щат не искат да приемат факта, че това е неизбежно. Ако го приемеха, щеше да е много по-лесно...

Купър въздъхна.

— Да, но съпротивата е разбираема. Отказвайки се от негрите си, човек се отказва от много неща. Лишава се от нещо, което досега не съм чул някой робовладелец да споменава, но то съществува, то е основно и е единственият фактор, който поражда и развива злината в системата. — Вятърът в пристанището развяваше косата му, а той се бе загледал по посока на морето. — Пълната власт. Робството дава на един човек пълна власт над друг човек. Никое човешко същество не бива да има такава власт. Ни крал, ни президент... и с положителност не баща ми. Властта разрушава. Най-сетне видях ясно това. Баща ми винаги е бил добър и човечен господар, но един ден се ядоса и нареди да дерат един от нашите роби с котка. Знаеш ли какво представлява това?

Тя потрепера.

— Да, чела съм.

— Е, баща ми нареди да го направят. И тъй като притежаваше този човек, притежаваше го неоспоримо, нямаше нищо, което да го предотврати. Нищо, което да предотврати едно човешко същество да се държи като див звяр, а друго — да бъде третирано като такова. Ето защо се съмнявам, ме подходът на Преподобния Чанинг ще успее. Пълната власт притежава някаква привлекателна сила, която въздейства на тъмната страна у всеки от нас.

Виждайки напрегнатото му изражение, Джудит придоби достатъчно смелост да стори нещо, което никога преди не си бе представляла, че може направи — взе ръката на един мъж в своите пред очите на всички.

Нежно сплете пръстите си с неговите. Беше очарована от смелите си постъпки по време на пътуването. Когато тръгна от Бостън, далеч не предполагаше, че ще ги предприеме. Тази чудна нова свобода положително беше още един признак, че най-сетне е намерила мъжа, когото да обича до края на живота си.

И Купър си бе намерил партньорка. Почтена, умна жена, която в неговите очи беше ненадминато красива. Жена, която споделяше необикновения му, скъсал с традиционните представи начин на мислене, както и много от нещата, в които вярваше, а и някои от съмненията му. Ако тя би пожелала, с нея щеше да надживее бурните времена, които се задаваха. Още тази нощ, в къщата на Трад Стрийт, щеше да ѝ предложи женитба.

Решението върна спокойния израз на лицето му. Хванати за ръце, без да забелязват погледите на скандализираните пътници, Купър и Джудит стояха, впили погледи един в друг, докато Форт Съмтър изплува покрай носа и бавно изостана зад тях.

[1] Унитарист — човек, който отрича Светата троица, привърженик на свободата в религията. — Б.пр. ↑

[2] Емерсън, Ралф Уолдоу (1802–1883) — американски поет и есеист. — Б.пр. ↑

[3] Хоторн, Натаниъл (1804 — 1864) — американски писател. — Б.пр. ↑

[4] Торо, Хенри Дейвид (1817–1862) — американски поет и есеист. — Б.пр. ↑

[5] Лонгфелоу, Хенри Дейвид (1807–1882) — американски поет. — Б.пр. ↑

[6] Уитиър, Джон Гринлийв (1807–1892). — Б.пр. ↑

[7] Лоуъл, Джеймс Ръсъл (1819 — 1891) — американски поет, есеист и дипломат. — Б.пр. ↑

23.

Тази пролет семейство Хазард се раздираше от напрежение и кавги. Слугите се обзалагаха на малки суми кои от тях все още ще си говорят, когато дойде време семейството да замине за Нюпорт. Някои бяха готови да се обзаложат, че въобще няма да се стигне до заминаване.

Джордж откри, че Стенли е направил още едно дарение на Камерон, този път в размер на две хиляди долара.

— Обеща да не го правиш повече. — При всяка дума той удряше по бюрото толкова силно, че прозорците дрънчаха. Преди да отговори, Стенли отстъпи в другия край на канцеларията. Джордж беше нисък, но Стенли живееше в страх от него. Страхът от Изабел обаче беше по-голям.

— Никога не съм имал намерение да спра изобщо. Ако си решил така, не си ме разбрал. Освен това Саймън спешно имаше нужда от...

— О, вече е Саймън, така ли? Дружки! Какъв пост купуваш? Каква е цената? — Стенли почервения. Джордж крачеше назад-напред като див звяр. — Разходите ни растат всеки ден, а ти дрискаш парите ни по политически отрепки и частни железопътни вагони.

Без да пита никого, Стенли беше сключил договор за пътнически вагон на осем колела, с дневна, спални купета и кухня. Необикновеният вагон, каквито се брояха на пръсти в страната, беше набързо завършен в Делауеър. Към тази покупка го подтикна съпругата му, която заяви, че няма да пътува в обществен вагон за Роуд Айлънд.

— Не можем ли да обсъдим това, без да говориш мръсотии, Джордж?

— Какво, по дяволите, има да обсъждаме? Твърде късно е да направя нещо за вагона, но няма да ти позволя да дадеш на Камерон и стотинка повече.

— Докато аз контролирам банковата сметка, ще правя каквото искам. Ако не ти харесва, говори с мама.

Нямаше куража да гледа към по-малкия си брат, докато хвърляше своя коз. Джордж кипеше, но млъкна, както Стенли очакваше. Той

можеше и да заплашва, че ще се отнесе до Мод, но брат му беше преценил, че гордостта няма да му позволи да го направи. Усмивайки се самодоволно, Стенли наперено излезе навън. Вратата тресна — предизвикателен акорд към разговора.

Псувайки, Джордж седна. Опита да се успокои, но не успя. Стенли го беше поставил натясно и това беше ясно на двамата. Не искаше да тича при Мод, но положението беше нетърпимо. Не знаеше какво да прави. Взе една мастилница и я запрати по стената.

— Детинщина — изръмжа миг по-късно. Но се почувства много по-добре, независимо че проблемът оставаше нерешен и пръските от мастилото съсипаха ризата му.

Стенли описа спора на Изабел. Естествено Джордж беше негодникът, а той — героят.

Тя си отмъсти, като предприе нова кампания срещу етърва си. С фалшива загрижена усмивка започна „да се пита“ на глас за естеството на религиозното възпитание, което щяха да получат малките Уилям и Патриша. Изрови обичайните страховити приказки за зловеци католически свещеници, които упражнявали лошо влияние върху енорияшите и чрез тях върху децата им. Но основният ѝ прицел си оставаше Джордж. В продължение на няколко седмици очевидната липса на каквато и да е религиозност у него се превърна в популярна тема за разговор сред по-издигнатите жени в Лихай Стейшън.

Не, Джордж не се моли като католик, казваше им Изабел, но така и не стъпва в собствената си методистка черква. Нямаше ли опасност бедните му дечица да пораснат безбожници? Хора, които преди това не се бяха замисляли по въпроса или за характера на Джордж, започнаха да говорят едва ли не само за това.

Част от клюката стигна до Констанс, а сетне и до Джордж. Тя се натъжи, а той се вбеси. Не го успокои и писмото на Ори, от което научи, че у Мейнови също имало раздори. Купър обявил, че ще се жени за унитаристка с аболиционистки възгледи. Тилет едва сдържал недоволството си. Ори се надяваше, че пътуването до Нюпорт ще облекчи напрежението, поне за малко.

Върджилия замина за десет дни за Филадельфия, където трябваше да говори на поредното събрание. Мод отдавна беше престанала да настоява тя да ходи с придружителка. Върджилия правеше каквото си ще.

Пет дни по-късно, когато започнаха да събират багажа за Нюпорт, Изабел беше посетена от една своя приятелка. Жената, Грейс Труит, току-що се бе върнала от Филадельфия. Една вечер двамата със съпруга ѝ ходили в Честнът Стрийт Тиътър да гледат новата постановка на „Адвокат на народа“, много популярна пиеса, в която главният герой, селяк янки, надхитрява хора, минаващи за по-умни от него; от години хитрият селянин си оставаше неизменен герой в американската комедия.

— Вашата зълва беше в една ложа с красив кавалер на име Тоби Джонсън — съобщи посетителката.

— Не познавам господина.

— Щях да се изненадам, ако го познавахте, но цяла Филадельфия е чувала или чела за него. Върджилия и господин Джонсън са говорили на събранието на аболиционистите. Грейс Труит замълча, наслаждавайки се на онова, което следваше. — Господин Джонсън разказал своите преживявания в Северна Каролина, преди да избяга.

— Преди да избяга ли? Господи, Боже мой, да не искате да кажете, че той е... африканец?

— Кафяв е като орех — кимна другата. — Перчеха се в театъра. Докосваха се непрекъснато, разменяха си погледи, които... как да кажа... ами... — жената попи потта от лъсналата си горна устна. — Човек би могъл да ги нарече единствено любовни. Не ми е приятно да ви нося такива печални вести, но мислех, че трябва да знаете.

Изабел остана отвратена.

— Предизвика ли реакция присъствието им в театъра?

— Бих казала, че да. Няколко двойки напуснаха в знак на протест, преди да се вдигне завесата. През първата пауза някой хвърли кесия с боклуци в ложата. Просташка постъпка, наистина, но все пак. Върджилия и кавалерът ѝ си седяха съвсем нагло и не им обърнаха внимание.

Изабел стисна ръката на жената.

— Моля ви не казвайте на никого, Грейс. Ще уведомя семейството в подходящ момент, след като Върджилия се прибере у

дома.

— Можете да разчитате на моята дискретност.

Това си остана само празно обещание.

Мод изпрати кола и кочияш в селото да прибере Върджилия от кораба. На първата пряка след канала двама безделници я видяха да се вози в колата с багажа си. Единият от мъжете вдигна камък.

— Не води любовника си негър в Лихай Стейшън!

И запрати камъка с много ярост, но съвсем неточно. Върджилия го изгледа как прелетя край нея, без да я докосне. Каруцарят я погледна стъписан. Тя не му обърна внимание и хвърли свиреп поглед на безделниците. До вечерта, когато Джордж и семейството му пристигнаха вкупом на вечеря у Стенли, инцидентът се бе превърнал в тема на разговорите и в двете къщи.

Преди да сервира първото ястие, Мод попита:

— Върджилия, чух, че си имала неприятен инцидент в селото. Каква беше причината?

Върджилия сви рамене.

— Приятелството ми с Тоби Джонсън, предполагам. Ходих с него на театър във Филаделфия. Клюките бързо се разпространяват. Предполагам, че там ме е видяла някоя ограничена душица от Лихай Стейшън.

Изабел се ядоса, че разкритието ѝ беше отнето. Все пак, тя можеше да наблегне колко чудовищно е злодеянието на Върджилия.

— В случай, че някой не знае, Джонсън е негър.

За Джордж това не беше новост; двамата с Констанс го бяха обсъждали преди час. Той дъвчеше яростно пурата си, защото изражението на Върджилия говореше, че смутът в семейството ѝ доставя удоволствие. Вече не се изненадваше от подобно поведение, но все още се гневеше.

Тя вирна предизвикателно брадичка.

— Тоби Джонсън е изискан мъж и ще се срещам с него колкото често си искам.

Били имаше възбудено любопитно изражение, всички останали бяха разстроени. Стенли се задави и не беше в състояние да говори свързано. Мод изгледа дъщеря си с тъжно примирение; Джордж заговори от името на всички.

— Ние не оспорваме каузата ти, Върджилия. Но отиваш прекалено далеч. Не го казвам просто защото този мъж е черен...

Погледът, който тя му отправи, беше унищожителен.

— Разбира се, че затова го казваш. Не бъди лицемерен.

— Добре, може би цветът му има знамение. Но сигурно бих могъл да го надживея или да се примиря с това, ако не беше твоето позорство. Мисля, че всъщност и пет пари не даваш за този човек.

— Как си позволяваш да съдиш какво аз всъщност...

— Върджилия, млъкни и ме остави да довърша. Смятам, че онова, което всъщност искаш, е да привлечеш внимание върху себе си. Да се изплезиш на света, защото неоснователно си решила, че ти е сторил зло. Правейки го, срамиш майка си и уронваш честта на семейството. Една почтена жена просто не прави определени неща, независимо дали мъжът е черен, бял или лилав.

Върджилия смачка салфетката си на топка и я запрати настрана.

— Какъв ужасен формалист си станал.

Мод тихо изхлипа и обърна лице настрана.

— Не говорим за мен, а за теб и твоето поведение — отвърна Джордж. — Няма да го търпим.

Тя стана и впи студен поглед в него.

— Ще трябва, братко мили. Пълнолетна съм. Моя работа си е с кого спя.

Засрамена, Крнстанс се обърна към Били. Джордж и Стенли се втренчиха един в друг, веднъж и те обединени от шока и гнева си. Изабел с труд поемаше дъх. Върджилия царствено се изнесе от стаята.

Мод прикри с ръка лицето си, за да скрие внезапно бликналите сълзи.

На другия ден Уилям се изрина. Джордж и Констанс се уплашиха, че е шарка.

Доктор Хопъл ги успокои, че не е шарка, но момчето вдигна температура. Констанс остана цяла нощ да се грижи за него. Джордж също не си легна, разтревожен за нея и за кашата, забъркана от сестра му. Беше в лошо настроение, когато на другия ден след обед семейството потегли в две карети; третата ги следваше с цяла планина от багаж. Във Филаделфия Хазардови щяха да се качат на частния

вагон, който трябваше да ги отведе до една странична линия близо до фериботното пристанище на Нюпорт.

Джордж се безпокоеше, че оставя предприятието за два месеца. Беше изготвил няколко списъка с указания за надзирателите и отговорниците и имаше намерение поне веднъж да прескочи до Лихай Стейшън. Все пак семейството имаше по-голяма нужда от него, отколкото Хазард Айрън. Нещо трябваше да се направи, за да се възстанови мирът и да се попречи на Върджилия да го наруши през следващия месец и нещо.

Изабел непрестанно пускаше хапливи забележки зад гърба на Върджилия. Обектът на вниманието ѝ се държеше така, сякаш нищо не се бе случило. Върджилия бърбеше за онова, което отминаваше покрай прозореца, за времето и за всичко друго, освен по въпроса, който предизвика скарването. Беше весела, едва ли не арогантно жизнерадостна.

През нощта, която престояха във Филаделфия, тя изчезна и не даде никакви обяснения. Вечерта Мод си легна преди залез-слънце. Но на следващата сутрин изглеждаше по-добре, сякаш бе решила да приеме положението, колкото и да е плачевно. Тръгна на покупки с малкия Уилям, който отново се чувстваше добре.

Качиха се на частния вагон в четири часа следобед.

От двете страни на вагона с високи по петнайсет сантиметра букви беше изписано „Гордостта на Хазард“. Златен орел с разперени криле стоеше над фирмата. Вътре също беше луксозно. Всички ахнаха, като видяха гравираните краища на стъклата на прозорците, лъщящата месингова арматура, ламперията от розово дърво и покритите с дебела червена дамаска стени над нея.

Стенли не беше се скъпил. Тапицерията бе от най-скъп плюш, мивките — от най-скъп мрамор. Джордж трябваше да признае, че вагонът е красив, но не смееше да попита за окончателната цена. Искаше да си е у дома, седнал и леко пийнал, когато види сметката.

Бяха наели негър готвач за лятото. Той вече работеше в кухничката и приготвяше риба за вечеря. Върджилия разговаря с него в продължение на десет минути.

— Сякаш й е равен — просъска Изабел на Констанс зад гърба й.
— Трябва да се направи нещо.

Констанс не й обърна внимание. Върджилия излезе от кухничката и изчезна в спалното си купе с един брой на „Либърейтър“^[1].

Момчетата, Уилям, Лабан и Леви, тичаха насам-натам из вагона, катереха се по мебелировката, тракаха с ръчките на вратите на купетата и правеха какофония с помощта на хармониума, сврян до стената в края на спалните помещения. В пет без четвърт прикачиха вагона към експреса за Ню Йорк и няколко минути по-късно потеглиха.

Семейството вечеря с филе от риба и пи скъпо френско вино, докато експресът препускаше на север през скучните равнини на Ню Джързи. Върджилия не присъстваше, занесе поднос в купето си.

— Вероятно ще покани черния си приятел в Нюпорт — рече Изабел с набъбнал език. Беше погълнала много кларет, пренебрегвайки бялото вино, което сервираха на останалите. — Трябва да предприемем нещо.

Джордж забеляза пламъка в очите на жена си. Но Констанс запази спокойствие и каза:

— Все пак би трябвало да имаме търпение. Ако се е забъркала с Джонсън само за да покаже колко е независима, това няма да трае дълго.

Изабел недоволно захленчи.

— А през това време какво да правим? Да търпим унижения ли? Да бъдем отхвърлени от обществото ли? Казвам ви, че трябва да предприемем нещо.

— Все едно и също повтаряш — сопна се Мод. — Какво предлагаш?

Изабел отвори уста, затвори я и нервно стана.

— Извинете, стори ми се, че чух децата.

Побърза да си отиде в купето. Джордж се пресегна под изящната ленена покривка, намери ръката на жена си и я стисна, гледайки я примирително. Сетне си наля още една чаша шардоне и го изпи на няколко големи глътки.

Около полунощ на Нюйоркската разпределителна гара откачиха „Гордостта на Хазард“ от влака от Филадельфия и го прикачиха към този за Провидънс. Сложиха го веднага след товарните и багажните вагони и непосредствено пред пътническите. Така се оказа точно в средата на влака.

Почти по същото време някъде по бреговете на Кънектикът, близо до селцето Уест Хейвън, един стрелочник, който жестоко се бе скарал с приятелката си, хвана бутилката, за да удави гнева си. Пи толкова много и така бързо, че забрави да обърне стрелката, след като пътническият влак за Ню Йорк премина от странична линия на главната. Беше стоял изтеглен в нея, докато мине експресът за Бостън.

Стрелочникът се отправи, олюлявайки се, към Ню Хейвън. Ако беше благонадежден човек и трезвен, би се разтревожил, че стрелката не е в нормалното си положение. Всеки влак, идващ от Ню Йорк със скорост повече от осем километра в час, щеше да се отклони в страничната линия, която беше къса, и да се вреже в бариерата на край й. След бариерата имаше широка, мрачна клисура.

Констанс се намести в прегръдката на съпруга си. Място за двама нямаше, но тя не хареса уединението и неудобството на собственото си легло и се премести да полежи за малко при него.

— Преди да стана редовен пътник в нощни влакове, някой гений ще трябва да измисли по-добри условия за спане — прошепна тя във врата му.

— Удобно е все пак, нали? — Докато го казваше, внезапно залитнаха. — Усети ли? Като че ли минахме на друга линия.

Машинистът на локомотива с осем колела „Уинанс“ изпита ужас. Видя положението на стрелката с няколко секунди закъснение. Машината неочаквано се шумугна в страничната линия и макар да дръпна връвта, за да сигнализира за помощ, разбираше, че спирачите няма да успеят да завъртят колелата си и да спрат влака навреме.

На ярката светлина от работещия с газ фар видя пред себе си да изниква бариерата и изкрещя:

— Скачай, Фред — но огнярят вече се хвърляше от стъпалото в мрака.

Значи така щеше да свърши, помисли си машинистът. Някакво име във вестникарски репортаж за поредната катастрофа. Толкова много станаха вече, че проповедници и политици заявяваха, че трябвало да спрат да строят железопътни линии.

Още веднъж дръпна рязко сигналната връв. Тя се скъса в ръката му. На светлината на огнището зърна разнищения ѝ край и това беше последното нещо, което видя на този свят. Локомотивът се врязва с трясък в бариерата с петдесет километра в час, понесе се нагоре по лекия наклон, а от там — над клисурата, като огромен снаряд, който влачеше след себе си влака.

[1] „Освободител“ — Б.пр. ↑

24.

— Констанс, вземи децата. Нещо...

Джордж така и не довърши предупреждението. Тя разбираше, че става нещо нередно от начина, по който вагонът се подмяташе, а сетне започна бавно да се преобръща на лявата си страна.

Изпита необикновеното усещане, че плува. Започна да се катери с мъка по внезапно наклонилия се под към междинната врата, която свързваше тяхното с купето на децата. Локомотивът падаше към отвъдния край на клисурата. Мигове преди зашеметяващия удар осъзна, че частният вагон, а вероятно и целият влак са дерайлирали.

Силом отвори междинната врата. Първо видя опушеното стъкло на лампата, която беше оставила да гори. Целият вагон беше от дърво и лак. Ако им се разминееше смазването, щяха живи да изгорят.

Бавното, мудро превъртане в пространството сякаш нямаше край. Желязото виеше, докато връзките се късаха. Товарният вагон пред тях падна на дъното на пропастта, а „Гордостта на Хазард“ се стовари върху него на покрива си. Казанът на локомотива се пръсна на ръба на пропастта и взривът изхвърли огромен облак от нагорещена пара и парчета метал. Облакът се издигна нагоре и встрани като цвете в градината на лудостта.

Воят на желязото се смесваше с човешки писъци. Вагонът на Хазард се смачка върху покрива си. Второкласният вагон непосредствено след него се удари отстрани и спря до купчината вагони, върху които се бяха озовали Хазардови. Под себе си Констанс чуваше в мрака да викат ранени мъже — служителите на компанията от фургона бяха заклещени на самото дъно.

— Уилям? Патриша? Стойте при мама. Дръжте се за мен. Не бойте се.

Децата хлипаха. Както и десетки други пътници във всички вагони — цял хор от ужасени хора, които се опитваха да надвикат цепещото се дърво, чупещото се стъкло, учестеното прашене на пламъците. Къде беше Джордж? В ужаса си загуби следите му.

Смяташе, че е излязъл от купето им през вратата, която водеше към коридора.

Във вагона на Хазардови лампите бяха угасени, но имаше светлина. Светлина от огън. Видя я да облива лицето на Джордж, който влезе в тяхното купе, вървейки по покрива, превърнал се в под. Той се втурна към междинната врата.

— Дай ми едното от децата. — Протегна ръце. Зад него зърна Стенли да се катери нагоре по коридора. Буташе Мод и мъкнеше Изабел, която носеше по един близнак във всяка ръка.

Констанс подаде Уилям на Джордж. Носейки Патриша, прескочи високия праг, образуван от това, че вагонът стоеше обърнат наопак. Не смееше да се вслушва във виковете или в шума от разпространявания се пожар. Той обхвана стената зад нея и топлината му я пареше.

— Върви, Джордж. Нищо ми няма. — Със свободната си ръка вдигна полите на нощницата, за да не се спъва. Закашля се от дима, който бързо се съгъстяваше.

Последва съпруга си навън от купето. Коридорът беше запушен в едната посока от катастрофата, а в другата — от Изабел. Изабел внезапно престана да се владее. Пусна близнаците в краката си и истерично се разпищя.

Димът почервеня от пламъците, които обхващаха вагона. Тригодишните близнаци плачеха и дърпаха майка си за краката с надежда да им обърне внимание. Тя не ги забелязваше.

— Трябва да я махнем от пътя — изкрещя Констанс и набута Патриша на съпруга си. Той прехвърли Уилям в една ръка и с пъшкане вдигна детето на рамото си. Констанс се провря покрай него, сграбчи Изабел за раменете и я разтресе. Когато това не помогна, ѝ удари шамар. Изабел залитна върху Стенли, който я хвана за китките и я извлече от аления пушек.

— Лабан, Леви — задави се Констанс, приклепнала до близнаците, докато Джордж се промъкна покрай нея и продължи нагоре по коридора. Оставаха ѝ само мигове; купето зад нея беше в пламъци. Огнени езици се подаваха от преградата. Бузестите близнаци се притиснаха към нея, докато се бореше със себе си, за да не допусне нервите ѝ да я предадат.

Подаде им ръце.

— Дръжте се за мен, момчета — рече им тя и ги поведе по коридора в посоката, в която отиде Джордж. Беше се изгубил в дима. Както и останалите.

Дървената преграда от дясната ѝ страна пареше. На метър пред нея тя внезапно се разцепи и се изви навън, потъвайки в пламъци. В тази посока нямаше измъкване. Зад нея също се издигаше огнена преграда.

Значи прозорците. Тя ритна единия от тях с боса пета. Той потрепери, но не се счупи. Ритна отново. Трясък, стъклото разпори петата ѝ, разряза стъпалото на крака ѝ.

Въздухът, който нахлу, разпали пламъците. Какво имаше отвън? Високо ли беше? Или пък имаше само опасни останки от катастрофата? Нямаше как да види, но друг път за бягство не оставаше. Отпори парче дърво от огъващата се преграда и разшири назъбения отвор, като счупи още от стъклото. Нямаше спомен да се е порязала, но когато свърши, кръв течеше от десетки рани по китките ѝ. Пусна дървото и вдигна Лабан.

Хвърли го навън през отвора и брат му след него. Сетне скочи и тя, миг преди вагонът да се потопи в една огнена Ниагара, която стигаше до небесата.

Падна върху склон, покрит с остри камънаци, само на два и половина или три метра под вагона. Претърколи се на известно разстояние, зашеметена. Над нея пламтящите развалини престанаха да са толкова ярки, защото погледът ѝ се замъгли. Мъчеше се да поеме въздух, без да може да помръдне, почти загубила съзнание.

Отвсякъде писъци. Носещ се пушек. Пукот от пламъци и пронизително съскане на пара, която продължаваше да изпуска някакъв клапан на разрушения локомотив.

Наранена и замаяна, Констанс все пак успяваше да различава звуците: чу Лабан и брат му да плачат изплашени, докато се лутаха по склона. Имаха нужда от помощ.

Наложи си да се върне от тъмата, която почти я бе погълнала. С червени ръце отметна червена коса от челото си и се запрепъва по наклона на урвата, докато най-накрая стигна при близнаците. Докато

ги вдигаше от земята, издаваше странни гъргореци звуци. Това бе всичко, което можеше да предложи като смях.

— Момчета, страшното свърши. — Взе единия под едната, а другия под другата си ръка и се помъкна по склона. Камънаците нараняваха и режеха и без това кървящите й крака. — Няма страшно. Ще намерим майка ви. Ей сега ще я намерим.

Ако е жива.

Дали момченцата щяха да запомнят писъците на жертвите, затиснати под купчината вагони? Щяха ли да запомнят пронизителните, задавени крясъци на някакъв човек, уловен в капана на горящ вагон и жив изпечен? Тя щеше да помни. Всевишни Боже, щеше да помни.

Броят на жертвите от катастрофата, която евтината преса по-късно нарече „Катастрофата при Уест Хейвън“, беше дваисет души. Четиринайсет пътници и шестима служители на компанията, включително и машиниста. Нито един от пътниците не се оказа Хазард, но негърът готвач на семейството загина от парче греда, пронизала като копие нощницата на гърдите му. Оказа се, че средата на влака е била най-сигурното място; всички жертви бяха пътували в предния край или в последните два пътнически вагона.

Един по един Констанс издири останалите. Първо Били. После Мод, която седеше на земята, замаяна и неспособна да стане. Джордж и техните деца. И Стенли, който се опитваше да утеши и успокои Изабел, а тя плачещи и нареждаше.

Най-накрая зърна Върджилия в другия край на влака. Сестрата на Джордж беше разкъсала роклята си за превръзки. По долни дрехи, ужасно изцапана, тичаше като планинска коза нагоре и надолу по грамадите от люлеещи се развалини, издирваше оцелелите и помагаше да ги измъкват. Що се отнася до „Гордостта на Хазард“, той вече не съществуваше.

Констанс разтърка очи. Видя Стенли, коленичил до синовете си, да разглежда разкъравените им крачета.

— Как са? — попита тя.

— Не зная. Как са си нарязали толкова лошо крачетата?

Констанс не отговори. Можа само да поклати глава. Глупакът беше ядосан на нея. Невероятно.

— Кой е порязан? Ранени ли са децата ми? Я да видя.

Писклива, но очевидно отново на себе си, Изабел се втурна покрай Мод и падна на колене до близнаците, които се опитваха да сдържат сълзите си.

— Лабан... Леви... О, бедничките ми. Вижте тази кръв. Тези ужасни рани. Какво ви направи тя?

Прегърна момчетата и между тях се вторачи с препълнени от ненавист очи.

— Констанс, никога няма да ти простя, ако някой от тях е трайно увреден.

— Трайно...?

Това се видя толкова нелепо на Констанс, че не можа да продължи. Отметна глава и се разсмя — дрезгав, истеричен смях, който накара Стенли да се навъси, а и Джордж също.

— Божичко, Изабел — най-сетне успя да си поеме дъх — ти чуваш ли се какво говориш?

Изабел пусна момчетата и се олюля. Кичури коса падаха по челото ѝ. Тя се запрепъва към етърва си.

— Разбира се, че зная. Я ги виж. Виж им краката.

— Съжалявам, че не одобряваш онова, което съм сторила, Изабел. Но ти никога не си одобрявала каквото съм правила. Опитях се да спася близнаците. Никой друг не им помагаше. А ти съвсем определено. Само пицеше истерично. Беше изоставила децата си на ужасна гибел.

Чу тихия глас на Джордж:

— Смятам, че не е необходимо да казваш нищо повече.

Констанс знаеше, че не ѝ заповядва, а я моли да спре дотук, за да не става кавгата по-голяма. Чу го ясно и разбра. Но сега това нямаше значение. Сблъсъкът ѝ със смъртта отприщи дълго потискани чувства.

Без да отделя очи от Изабел, тя продължи:

— О, да, има доста неща за казване. С камшик трябва да те набият, задето си така неблагодарна. Бих го направила, ако не беше толкова жалко създание...

— Виж какво... — поде Стенли, но писъкът на Изабел го заглуши.

— Кучко ирландска.

Грабна един назъбен камък от земята и се втурна към Констанс. Джордж скочи пред жена си, изтръгна камъка от Изабел и го запрати към пламтящата влада на влака.

Изабел замахна с юмрук да го удари. Джордж я хвана с лявата си ръка за китката и постепенно, но неотклонно смъкна нейната. Гласът му трепереше.

— Права е, неблагодарна си. Откак Констанс дойде в Лихай Стейшън, друго освен зло не си й сторила. Тя се правеше, че не вижда... опитваше се да ти прости... а също и аз. Но това е краят. Тя спаси близнаците, а вместо да ѝ благодариш...

— Джордж, прекали — избоботи Стенли зад гърба му.

Джордж не погледна към брат си.

— Стой настрана. Изабел, винаги ще държа децата ми да се отнасят възпитано с теб, но само толкова. От днес нататък не искам да те виждам в Белведере. Да не си стъпила в къщата ми.

— Я да не говориш така на жена ми — възкликна Стенли, сграбчвайки Джордж за рамото. Импулсивната постъпка на Стенли изигра ролята на клечка кибрит, поднесена към фитил от чувства. Джордж се извъртя, отклони ръката му с удар по китката, сетне отстъпи назад, за да застане на необходимото разстояние.

Стенли пръскаше слюнки. Стъпил здраво, Джордж пренебрегна последния слаб вопъл на разума и направи онова, за което отдавна мечтаеше. С все сила удари Стенли в корема.

Изабел писна. Стенли дишаше тежко, както и Джордж; ударил го бе толкова силно, че се уплаши да не си е счупил ръката.

— Папа — изрева един от близнаците и заплака. Стенли се опита да се задържи на крака, но ударът го извади от равновесие. Размаха ръце, олюля се назад, сетне се стовари на задника си. На светлината на горящите вагони бузите му червенееха и лыщяха. Взираше се нагоре в по-малкия си брат и постепенно в очите му се промъкна някаква безнадеждност. Мъчеше се да си поеме дъх. Тъй както беше седнал, изглеждаше тлъст и отпуснат. Изведнъж състарен. Грохнал.

„Господи, не биваше да го правя“, помисли Джордж. Но ударът не можеше да се върне. Щеше винаги да се помни, срам за него и всички останали. Беше странно, че можеше едновременно да съжaliaва и да изпитва облекчение и чувство на гордост от онова, което направи.

Пристъпи напред и подаде ръка на брат си.

— Ще ти помогна да станеш.

Стенли хвана Джордж под лакътя и се вдигна на крака. Премига, за да покаже, че отбелязва помощта, но в погледа му нямаше благодарност, а Джордж и не очакваше такава. Но имаше и нещо друго. Чувство, което беше забелязвал или най-малкото подозирал. Сега нямаше грешка.

„Той се страхува от мен. Винаги го е било страх от мен.“

Дори и да бе съзнавал този страх в миналото, никога не бе оценявал властта, която му даваше; до този момент.

Стенли се промъкна покрай него и увери Изабел, че нищо му няма. Тогава се обърна към близнака, който плачеше. Вдигна момченцето и го успокои. Джордж и Констанс държаха своите деца до себе си. Били отиде при Мод и застана до нея. През следващите няколко минути никой нищо не каза. Настъпил бе шок. Джордж не беше сигурен дали причината за него е катастрофата или последвалата кавга.

Стенли и Изабел избягваха да поглеждат към Джордж и семейството му. Чувството за вина у Джордж бързо избледняваше. Разчистването на сметките със Стенли отдавна беше назряло.

Около двацет минути по-късно пристигна Върджилия с петима мъже от селцето Уест Хейвън. Двама от тях отнесоха Мод на носилка от два пръта и брезент. През това време Джордж беше стигнал до заключението, че няма защо да съжалява за онова, което направи.

Когато слънцето изгря, на мястото на катастрофата запъплиха неколкостотин железничари доброволци. Хазардови вече почиваха в един хотел в Ню Хейвън. Върджилия реши да продължи за Нюпорт. Неколцина слуги бяха пристигнали там. Търговците от Ню Хейвън откликнаха на спешната нужда и възможността да спечелят, като донесоха и предложиха дрехи, обзавеждайки напълно цялото семейство Хазард.

Късно сутринта движението на влаковете беше възстановено и в двете посоки. Влакът на Върджилия тръгваше в три часа. Били сам предложи да наглежда децата, докато спяха следобедния си сън, така че Джордж и Констанс придружиха Върджилия до гарата, сетне отидоха в един магазин за допълнителни покупки. Когато се върнаха в хотела, надникнаха да видят как е Мод, която все още беше на легло.

Две от ребрата ѝ бяха счупени, но твърдеше, че се чувства добре, ако не се смята лекото виене на свят.

— Радвам се да го чуя, мамо — каза Джордж. — Смятам да потърся Стенли.

Мод изгледа сина си без укор.

— Къде е цялата сутрин?

— Двамата с Изабел и децата изчезнаха в стаите си веднага след закуска — намеси се Констанс.

Мод въздъхна.

— Радвам се, че ще поговориш с него.

Джордж поглади мустака си с върха на показалеца.

— Не само за да се извиня. Двамата със Стенли имаме да уреждаме разни неща.

Примирена, тя промърмори.

— Разбирам. Доста отдавна го очаквах да стане. Може би няма да дойде по-подходящ момент от този.

Тя затвори очи и отпусна ръце една върху друга на чистата завивка. Той се зарадва, че проявява разбиране. Това правеше значително по-лесно онова, което му предстоеше.

Почука тихо на вратата на братовия си апартамент. Отвори Изабел и хладно го осведоми, че Стенли бил долу в бара. Джордж го намери приведен над голяма чаша с кентъкско уиски. Поръча за себе си, но не го докосна. Заговори, правейки усилие да звучи спокойно.

— Ще поема отговорността за банковите сметки на компанията.

— Аха. Значи си говорил с мама, така ли? — попита Стенли уморено и огорчено.

— Не съм. Това е между нас двамата. Когато стигнем в Нюпорт, ще съчиним писмо до всяка от банките, с които работим. — Сърцето му биеше ускорено. — Отсега нататък единствено моят подпис ще разрешава разходи над петдесет долара. За известно време няма да има частни железопътни вагони.

Стенли стоеше, вперил поглед в огледалото с махагонова рамка зад бара. Над него със стъклени, лишени от интерес очи ги гледаше рогатата глава на елен. Стенли неочаквано се засмя.

— Знаех, че ще стане нещо такова. Хич не ме е еня. И без това никога не съм харесвал металургията, а ти все се натискаше да вземеш цялата власт.

Джордж овладя гнева си и продължи спокойно.

— Мога да посветя на работата цялото си внимание. Ти проявяваш други интереси. Доколкото разбирам, не би имал нищо против да заемеш политически пост.

— След време — съгласи се Стенли. — Най-малкото ще ме отърве от Лихай Стейшън. — „И от теб“, което не добави на глас.

Джордж избегна уловката.

— Тогава се радвам, че постигнахме разбирателство. Съжалявам за онова, което направих снощи.

Подаде ръка. Стенли я погледна, сетне сви пръсти около чашата си и се наведе над нея, сякаш за да я защити.

— Ако нямаш нищо против, предпочитам да пия сам.

— Както кажеш.

Джордж излезе от бара.

Останалите доловиха, че в семейството е настъпила промяна. Изабел не криеше възмущението си, но от време на време Стенли проявяваше признаци на облекчение. Смееше се и се шегуваше така, както не го беше правил от години.

Останаха в Ню Хейвън още един ден, за да допишат и подпишат писмените си показания за железопътната компания. На следващата сутрин доста неспокойни се качиха на друг влак за Роуд Айлънд. Бяха пътували около час, когато се случи нещо, което показва, че промяната на ръководството е пълна и окончателна.

Обсъждаха как ще кръстят лятната си къща; всички подобни имоти в Нюпорт имали имена. Стенли спомена, че пред къщата имало широко и красиво тревно пространство. Предложи името Феърлон^[1].

— Добре звучи — каза Мод. — Ти какво смяташ, Джордж?

Джордж си помисли, че в името липсва достатъчно въображение. Сетне си спомни един от уроците, научени в Уест Пойнт. От офицера се очакваше да прояви учтивост към победения противник.

— Харесва ми — каза той, усмихвайки се на брат си.

Изабел рече пренебрежително:

— С това, смятам, въпросът е решен.

Така беше. Стенли се чувстваше щастлив като малко момче.

[1] „Красива поляна“. — Б.пр. ↑

25.

Феърлон беше великолепна, просторна къща на три етажа и блестеше с новата си бяла боя. Но градината беше изоставена. Бурени задушаваша цветята в лехите, изсъхнали клони обезобразяваха дърветата. А тухлената ограда имаше нужда от измазване. По молба на Джордж Стенли надзираваше майсторите и градинарите. Като че ли това му доставяше удоволствие.

Цената на къщата включваше пълното обзавеждане. Жените обаче не харесаха повечето от мебелите и прекараха първите няколко дни в това, да поръчват други, с които да ги заменят. Констанс се съобразяваше с Изабел винаги, когато можеше. Това обаче с нищо не смекчи враждебността на етърва й.

Всички членове на семейството се стараеха да бъдат колкото е възможно повече заети, защото чувстваха, че това ще им помогне да забравят катастрофата. За преживяното най-явно напомняше състоянието на Мод. Продължаваха пристъпите на световъртеж, а освен това се придвижваше бавно, поради счупените ребра. Констанс сънуваше кошмари, винаги свързани с борбата й да се измъкне от горящия вагон. Уилям също сънуваше станалото; будеше се, плачеше и се мятеше всяка нощ в продължение на близо две седмици.

Семейство Мейн пристигна на пети юли, един ден след като президентът Тейлър се разболя, защото беше ял прекалено много краставици и пил прекалено много студено мляко на едно патриотично честване. На 9 юли умря от *cholera morbus*^[1]. Някои от авторите на редакционни статии заявиха, че всъщност го погубили тревогите и напрежението, свързани с длъжността му, най-вече тези, породени от враждата между частите на страната. На 10 юли Милърд Филмор пое президентския пост.

По това време Мейнови бяха свикнали с наетата къща, недалеч от Олд Бийч Роуд. Двете семейства се отдадоха постепенно на удоволствията, които предлагаше Нюпорт през лятото. Разхождаха се в теглени от понита каручки и през деня прекарваха на открито край брега. Уреждаха игри на поляната през дългите вечери, напоени със

сладкия аромат на прясно окосена трева. Плажът на Нюпорт се намираще наблизно, но беше препълнен и семейството предпочиташе по-усамотеното място за къпане в южния край на острова, откъдето се виждаше щръкналото край брега образувание, което местните хора наричаха издигнатата скала.

Отначало Тилет сякаш не се чувстваше удобно на територията на янките. Но скоро поднови познанствата си с няколко други семейства от Южна Каролина, включително Изърдови, след това се отпусна и започна да се забавлява.

Освен когато четеше вестите от Вашингтон. Филмор възнамеряваше да подкрепи компромисните проектозаконови на Клей, които, както вече ставаше ясно, сигурно щяха да бъдат приети, преди да изтече годината. Група млади конгресмени, водени от Стивън Дъгълс от Илинойс, бяха обещали да нарушат патовата ситуация при гласуването, създавана от старата гвардия.

Четиримата младежи прекарваха голяма част от времето си заедно. Аштън и Брет се разбираха добре с набития, жив и войнствен Били Хазард, макар той да се интересуваше преди всичко от Аштън. Беше петнайсетгодишен, тя с една година по-малка; Брет си беше дете на дванайсет.

Четиринайсетгодишният Чарлс правеше впечатление на най-зрял от четиримата. За това до известна степен допринасяше височината му; вече стърчеше цяла глава над Били. Беше красив и склонен много да се смее. Чарлс и Били се отнасяха един към друг толкова сърдечно, колкото можеше да се очаква от две момчета, които все още се опознават. Ори и Джордж наблюдаваха с голям интерес зараждащото се приятелство.

Джордж купи малка лодка и веднъж след вечеря момчетата слязоха на брега да я опитат. Джордж и Ори отидоха с тях, за да държат под око новоизлюпените мореплаватели. Били имаше много ограничен опит с малки лодки, а Чарлс никакъв.

Джордж и Ори седяха от двете страни на голяма скала. Атлантикът беше спокоен, а бризът беше достатъчен за ветроходство близо до брега. Ори взе шепя пясък и го остави да изтече през пръстите му. Ваканцията, изглежда, му помагаше да се отпусне. И все пак, от време на време, Джордж продължаваше да долавя горчивина в тона на приятеля си.

Но не и тази вечер. Ори се усмихваше, загледан в лодката.

— Виж ги. Ако малко се коригират някои от чертите им, спокойно биха могли да минат за нас двамата. „Клечо и Мечо“ номер две.

Джордж кимна и пухна с пурата си.

— Надявам се да станат също толкова добри приятели в Уест Пойнт, макар и да са в различни класове. Чарлс е дяволски красиво момче, нали? Едва ли не идеалът за елегантен джентълмен южняк.

Ори се засмя.

— Кой би предположил, че нашата врана ще се превърне в ястреб. Както се казва, напълно се поправи.

— Според баща ти заслугата е твоя.

Ори сви рамене.

— Чарлс обича кавгите. Когато установи, че има начин да се бие, без да го хвърлят в затвора или да си навлича гнева на останалите, това се оказа най-важният му урок. Научи го добре.

— А и много други неща. Винаги съм смятал, че имам много добри маниери пред дамите, но не мога да се кланям и да целувам ръка на жена грациозно както него. Първата вечер, когато дойдохте във Феърлон, така се засуети около майка ми, че я накара да се изчерви като момиче.

Откъм водата отекнаха свадливи гласове, последва тържествуващ вик и плясък. Били беше бутнал Чарлс във водата.

Ори и Джордж скочиха. Чарлс бързо се покатери обратно в малката лодка. Посочи към нещо на хоризонта — нещо несъществуващо, и когато Били се обърна да види, го сграбчи за колана и ризата и го хвърли във водата. Няколко секунди по-късно момчетата седяха в лодката и се смееха, докато от двамата течеше вода.

— Гордея се с това, в което се превръща — призна Ори, заемайки отново мястото си на скалата. — Когато се върнах от Мексико, имаше за какво да съжалявам. Чарлс ми помогна да прогоня част от съжаленията си.

— Промяната пролича в писмата ти. И беше добре дошла.

— А тази ваканция също бе добре дошла. Е, да кажем, в повечето отношения. Все така не понасям вонята на бурените, които пушиш.

Джордж се разсмя. Ори протегна дясната си ръка високо над главата и се прозя. Залезът хвърляше техните тънки, издължени сенки върху плажа. Вятърът се усили. Край тях като змии се плъзгаха фини пясъчни воали.

На Джордж гледката се видя тъжна. Напомни му колко бързо минава времето. Дори впечатлението, че то се връща, уловено в очертанията на двамата смеещи се младежи, беше илюзия, създадена от мозъка му противоотрова на действителното състояние на нещата. Безсилна противоотрова; нищо не може да спре времето и промяната. Напоследък съзнанието за това придаваше на живота му едновременно сладък и горчив вкус.

И все пак моментът беше хубав, спокоен, завършен, каквито рядко изживяваше напоследък.

Ори също го почувства. Разнежи се.

— Ще ти кажа колко ми е приятно. Толкова, че дори съм склонен да проявявам великодушие към по-големия си брат.

— Как е Купър?

— Щастлив. Женен за онази свободомислеща унитаристка. Хубав брак. Баща ми не може напълно да го приеме. Разбира се, с радост приема всички приходи, които Купър докарва от параходната компания. Писах ли ти за нашия нов кораб? До месец ще слезе от стапела. Купър вече мисли да вложи пари в още такива кораби. Исква да ходи в Англия, за да изучи техните методи на корабостроене.

Джордж се покашля и най-накрая зададе въпроса, който му се въртеше из главата, откак Ори пристигна.

— Какво става с Мадлин?

Ори се обърна към приятеля си, гърбом към слънцето. Очите му останаха потопени в сенчести петна.

— Всичко е по-старому, няма промяна.

— Продължаваш ли да я виждаш?

— Колкото мога по-често. Сделката не е добра, но по-добра няма.

Пясъкът шептеше край краката им. На плажа се стъмваше. Джордж стана и даде знак на момчетата. Били и Чарлс изтеглиха лодката на плажа, свалиха мачтата и я дигнаха на раменете си.

— От теб ще излезе моряк — рече Били, докато следваха по-възрастните към селския път, който водеше у дома.

Чарлс се засмя.

— Моряк да, но, надявам се, никога янки.

— Какво им има на янките?

— Господин Хазард, моля. С удоволствие ще ви кажа... стига да сте свободен през остатъка от вечерта.

— Не и за да слушам преувеличени и измислени истории. — По някакъв начин закачката подразни Били. — Да говорим за нещо, в което можем да стигнем до съгласие.

— Момичета?

— Момичета — отсече категорично Били и настроението му се подобри. Мислеше за определено момиче на име Аштън.

Пред тях Джордж и Ори се придвижваха в сумрака бавно като сенки. Джордж се усмихна, дочувайки младите гласове. Усмихна се и Ори. „Клечо и Мечо“ номер две.

Приятното настроение помръкна още щом пристигнаха във Феърлон. Дамите се бяха събрали на площадката пред страничната врата около кани лимонада с лед — отначало без Върджилия. Сега тя присъстваше; присъедини се към тях, след като беше изпила доста кларет. Джордж и останалите дойдоха точно когато беше стигнала до средата на проповед по въпроса за ревизията в закона за избягалите роби от 1793, която в момента обсъждаха в Конгреса.

— Цялата работа е само начин да се задоволят исканията на южняците — заяви тя, заваляйки не една от думите си.

— Божичко — въздъхна Клариса. — Наистина в такива разговори се чувствам ужасно безпомощна.

— В такъв случай на ваше място бих се информирала, госпожо Мейн.

Тонът на Върджилия подразни останалите жени от семейството ѝ. Сред тези от семейство Мейн най-видимо реагира Аштън. Седнала на един плетен стол с чаша лимонада, от която не беше отпила, тя загледа яростно Върджилия, която не ѝ обърна внимание.

— Много просто, поправките ще отнемат от юрисдикцията на щатите делата, свързани с избягали роби. От този момент нататък всички такива дела ще се гледат от федералните власти. Това би ви

накарало да мислите, че по всяка вероятност решенията ще бъдат в полза на бегълците, нали?

— Да, бих сметнала, че е така.

— И много ще сгрешите. Истинската цел на поправките е да се заобиколят категоричните закони в полза на свободата, какъвто е този на Върмонт. Поправките са в полза на ловците на бегълци и собствениците на роби. Единственото, което ще е необходимо като доказателство за собственост, е клетвена декларация, каквато много лесно би могла да се подправи. Освен това на избягалия роб няма да се даде възможност да каже и дума в своя защита. Тази работа е скалъпена и най-вече позорна. Така и няма да разбере защо Вашингтон се подмазва на Юга.

Мод мълча, докато все още беше възможно. Сега тя заяви твърдо на дъщеря си:

— Доста невъзпитано е от твоя страна да изнасяш лекции пред едно светско събиране. Ако си свършила, може би ще сториш добре да се оттеглиш. Изглеждаш уморена.

Изабел се изсмя.

— О, нека си кажем истината. Бедното дете е пило повече, отколкото трябва.

— Изабел... — започна Мод, но преди да успее да каже нещо повече, Аштън скочи, вирна брадичка и се втурна към Върджилия.

— Ако не обичате южняците, защо сте ни поканили?

Клариса стана.

— Аштън, достатъчно. — Обърна се към мъжете, които стояха и мълчаха. — Ори, радвам се, че се върна. Моля те да ни придружиш до къщи. Много ми беше приятно с вас — завърши тя и протегна ръка на Мод. Посещението приключи набързо с нотка на неудобство.

След като Мод си отиде, Джордж прилепна сестра си на поляната, където беше отишла, за да избяга от гнева на семейството.

— Ще бъдеш ли така добра да ми обясниш защо продължаваш да дразниш гостите ни? — попита той.

— Защо да не говоря онова, което мисля?

— Ако бях убеден, че наистина постъпваш така, не бих имал нищо против. Но откровеността ти далеч надхвърля обикновения разговор или дори убеждение. Опитваш се да оскърбиш хората. Да ги нараниш. И го правиш по отношение на мои много добри приятели.

— Те не са и мои приятели. Те представят начин на живот, който е отворителен и изцяло погрешен. Няма да съжалявам, ако земята се отвори и ги погълне всичките.

— За Бога, ти си най-невъзпитаното, най-грубото...

Говореше на светулките; Върджилия се беше обърнала и хукнала към къщата.

Трябваша му три пури и дълго обикаляне по опустелите улици на Нюпорт, за да се успокои донякъде. Какъв е смисълът да спори с нея? Тя беше непоправима. „Боже мой, как ще изкараме остатъка от лятото?“

За късмет два дни по-късно едно писмо от колега аболиционист повика Върджилия в Бостън. Тя си събра багажа и тръгна за ферибота, почти без дума да каже на когото и да било. Мод изглеждаше облекчена. Макар и да не го проявяваше, същото се отнасяше и за Джордж.

В последна сметка най-силната реакция, която събуждаше у него сестра му, беше съжаление. Удряше напосоки и погрешно срещу твърде много хора. Един ден някой от тях щеше да отвърне на удара. Дори и янки. Северняците едва ли бяха толкова добродетелни, колкото искаше да ги представи Върджилия.

Тогава как се очертаваше бъдещето ѝ? Какво би могла да очаква тя? Нещастие? Без съмнение. Трагедия? Да, това е много вероятно, призна си той тъжно.

— По дяволите. Кво е туй, дето го виждаме?

— Тъй как го гледам, нищо друго, освен курортист.

— Не ти говоря за него бе, Оръл. Виж готината пръчка и кошницата.

Без да го виждат, Били чу ниските гласове и застина на мястото си. Стърчеше високо на дървото, където се беше покатерил, за да стигне до хубавите ябълки. Под него четирите градски хлапета се бяха подали през една пролука в живия плет, който заграждаше овощната градина. Тримата бяха бели, единият черен.

Били и Чарлс ходиха до северните околности на града, два часа ловиха безуспешно риба, а на връщане се отбиха през градината. Сега бяха изпаднали в беда. Повечето граждани не понасяха ордите

посетители, от които островът гъмжеше всяко лято. Четиримата не правеха изключение.

Били клечеше на един чатал, образуван от два горни клона на дървото, петата му силно се врязваше в бедрото. Мускулите на този крак вече страшно го боляха. Момчетата не го бяха забелязали. Вниманието им оставаше съсредоточено върху скъпите риболовни принадлежности до Чарлс, който седеше, облегнал гръб на дървото. Брадичката му опираше на ризата. Очите му бяха затворени.

— Щом ти харесва, си я вземи — каза момчето, към което се обръщаха с името Оръл; това беше негърчето. — Няма да го прави на въпрос, щото кърти.

Очите на Чарлс веднага се отвориха. Едно от момчетата стреснато извика. Чарлс използва отклоняването на вниманието, за да дръпне десния си крак така, че да приеме формата на обърнато V и да приближи ботуша до ръката си. Ботушът, в който криеше ловджийския си нож.

— И по двата пункта грешите — рече им той, широко усмихнат. Били се взря надолу към темето му, към дългата, развяна от вятъра коса. Не пропусна как небрежно сложи дясната си ръка върху коляното, на няколко пръста от горнището на кончова.

— Да пукна, ако не говори като южняк — обади се едно русо, рошаво момче. Подбутна негърчето. — Обзалагам се, че е от ония, дето бият с камшик твоите хора долу в Джорджия.

— Тъхъ, обзалагам се, че е така — потвърди Оръл. Очите му бяха зли. — Вземаме тези риболовни неща.

Все така усмихнат, Чарлс обхвана леко горната част от прасеца си с дясната ръка.

— Много ще сбъркате, ако го направите, момчета.

— А, тъй ли? — озъби се Оръл. — Четирима на един сме.

Наведе се и посегна към голямата плетена кошница на Чарлс. Внезапно русокосият зърна другата въдица, подпряна на дървото.

— Гледай, Оръл. Въдиците са две. Защо са му две?

Оръл толкова много искаше да придобие нещата на Чарлс, че пренебрегна тревожната нотка в гласа на приятеля си. Другите две момчета започнаха да се оглеждат из градината озадачени. Бавно и тихо, без да отделя очи от дясната ръка на Чарлс, Били изправи левия

си крак. Когато последният посегна към кончова на ботуша си и се претърколи, Били скочи.

— Иисусе Всемогъщи — изпищя русокосият секунда преди тежките ботуши на Били да се стоварят върху раменете му. Изпукаха кости. Русокосият падна назад към живия плет. Приведен, Чарлс бавно замърда ръка. Оръл гледаше кръга, който описваше острието на ножа във въздуха. Черният младеж започна да се поти.

— А сега, господине — каза му Чарлс. — Вие всички южняци ли не обичате? Или само южняци, които не понасят крадци?

Били беше се изправил вече. За няколко секунди изгуби от погледа си другите две момчета. Откри ги внезапно, когато сенките им заподскачаха по тревата. Тичаха към Чарлс изотзад, всеки грабнал от земята по един клон.

— Зад теб! — изкрещя Били.

Чарлс започна да се обръща на пета. По-близкото момче го удари по слепоочието. Клонът беше гнил и се пръсна на няколко парчета. Но ударът го зашемети и го хвърли срещу Оръл, който му измъкна без усилие ловджийския нож от ръката. Очите на негърчето се плъзнаха надолу. То се захили самодоволно, направи крачка встрани, сграбчи Чарлс за яката, а с другата си ръка замахна с ножа към лицето му.

Ужасен, Били се метна във въздуха. Стовари се върху краката на Оръл. Ножът за сантиметър не улучи бузата на Чарлс.

Били събори Оръл на земята. Чарлс грабна най-близкото оръжие, своята въдица, и замахна с кордата срещу другите две момчета, които отново го нападаха. Русокосият размахваше остър камък.

Летящата кука попадна на един мускул на врата на русокосия. Чарлс дръпна пръчката с отмятане на китката, като едновременно с това задържа кордата с палец. Кукичката се заби. Русокосият изпищя.

Междувременно Били се въртеше насам-натам, а Оръл стоеше коленичил на гърдите му. Негърът беше изпечен и як, решен да го нарани. Били отдръпна глава вдясно миг преди ножът да прободне земята близо до лявото му ухо.

— Копеле бяло такова — изпъшка Оръл. Ритна с коляно Били в слабините.

Долната част на тялото на Били се взриви от болка. Тя забави рефлексите му. Разбра, че няма да успее да избегне следващия удар.

Оръл вдигна ножа бавно, подобно на някакъв езически жрец, който извършва жертвоприношение.

Слънчевите лъчи пламтяха по голямото острие. Сетне внезапно ножът изчезна от ръката му. Устата му остана отворена. Той падна настрани и започна да се гърчи. Чарлс грациозно измъкна ножа, който беше забил в дясното бедро на Оръл отзад.

Макар и да дишаше тежко, Чарлс изглеждаше спокоен, напълно се владееше. Обърна се с широка, ледена усмивка към хлапетата.

— Момчета, ще направите добре да изчезнете, преди да сме ви убили. А видите ли приятеля ми или мен по улиците на Нюпорт, обръщайте се кръгом и изчезвайте в обратната посока или това тук ще ви се стори шега.

Опря десния си ботуш на един пън и облегна лакти на коляно. Незасегнатото момче повлече Оръл към живия плет, оставяйки червени ивици след себе си.

Били използва собствения си нож да отреже кордата. Другите две момчета се изнизаха. Едното от тях все още с кукичката във врата. Русокосият надникна още веднъж, изпълнен със страхопочитание, през дупката в живия плет.

Чарлс размаха ловджийския нож така, че да блесне на слънцето:

— Да те няма!

Русата глава изчезна.

Едва тогава Били въздъхна с облекчение. Отпускайки рамене, той се просна на тревата.

— Защо налетяха на бой?

— Защото моята пръчка и кошница им харесаха. Защото не им хареса произношението или мястото, от което произхождам — сви рамене Чарлс. — Установил съм, че човешката проклетия няма край. Във всеки случай преминахме изпитанието. Бих казал, че от нас ще излезе добра двойка бойци. Много благодаря за навременната помощ, господин Хазард.

Били се усмихна, но не така уверено както спътникът му.

— Нищо особено, господин Мейн. Само ми се ще да имах твоя стил. Аз се изплаших до смърт.

— Ти да не мислиш, че аз не се изплаших, а? Краката ми бяха станали като желе.

— Наистина не ти пролича.

— Така трябва. Ако не показваш на другата страна какво изпитваш, тя се изнервя и започва да греши. Ори ме научи на това.

— Може би и аз ще трябва да взема някой и друг урок — рече Били, докато си събираха нещата.

— Но ще трябва да обясниш защо имаш нужда от тях. — Усмивката на Чарлс започна да изчезва. — Що се отнася до мен, бих си мълчал за кашичката, в която се забъркахме. Ори и леля Клариса, и чичо Тилет смятат, че съм надраснал такива сбивания. Бих предпочел да запазя илюзията им. — Протегна ръка. — Разбрахме ли се?

— Разбрахме се.

Били стисна предложената му ръка, за да запечата споразумението да пазят тайна. За първи път почувства Чарлс Мейн свой приятел.

Но се оказа, че боят не остана в тайна.

Няколко дни по-късно Аштън и сестра ѝ отидоха на плажа, за да газят из прибой. Чарлс и Били бяха в лодката близо до брега. В един момент вятърът утихна. Те изтеглиха лодката на плажа. Чарлс легна да подремне.

Аштън се намираше на известно разстояние и почиваше в плетен стол под голям чадър на ивици. Облечена беше в лятна рокля от лек лилав плат, който морският ветрец прилепваше към наливащите ѝ се гърди. Гледката беше толкова предизвикателна, че Били трябваше да погледне в другата посока.

Непрекъснато мислеше за Аштън. Във фантазиите му тя винаги беше гола. Лятото като че ли подтикваше към такива видения. И ето ги — две момчета и две момичета заедно на плажа, без възрастни хора.

Били не смяташе това обстоятелство за случайно. Досадната Брет го преследваше навсякъде. Сигурно е досаждала и врънкала сестра си да слязат на плажа. За съжаление, Били не представляваше никакъв интерес за Аштън. Повечето време тя се държеше така, сякаш той не съществуваше.

Коленичи и се захвана да строи замък. Прецеждаше пясък и вода през юмрука си, за да оформи кулите му. Занимаваше се така от десет минути, когато върху сложната плетеница от кули и защитни стени падна някаква сянка. Беше Брет, която въртеше напред-назад една от плитчиците си.

— Здравей, Били.

— О, здравей.

Хубавичка е наистина, помисли си той, макар и да нямаше как да не обърне внимание на луничките ѝ, които потъмняваха от лятното слънце. Бидейки още много малка, ставаше плоска като дъска отпред. Но не само това го смущаваше в нея.

— Чух, че сте се били — рече тя.

Той се сепна и без да иска събори една от кулите.

— Кой ти каза?

— Вчера ходих в магазина да си купя бонбони. Чух едно момче да разказва как онзи ден го нападнали двама побойници.

— Познаваш ли момчето?

Брет поклати отрицателно глава.

— Как изглеждаше?

— Косата му беше жълта. Светла, почти бяла. Носеше мръсна превръзка на врата си. — Тя докосна своя приблизително на мястото, където Чарлс заби кукичката в русокосия.

— Продължавай.

— Застанах да гледам бурканите с бонбони, докато не свърши да разказва. Каза, че побойниците били курортисти. Когато ги описа, реших, че говори за теб и Чарлс.

Били погледна покрай нея. Аштън все така си почиваше, без да обръща внимание. По дяволите.

— Наистина грешиш, Брет.

— За Бога, не се нахвърляй върху мен! Точно вие сте били. — Загледа го сериозно. Това го раздразни и го накара да се почувства неудобно. — Ако се навърташ около Братовчеда Чарлс, ще си намериш белята — продължи тя. — Зная, че е красив и забавен, но прекалено много обича да се бие. Не е подходящ за приятел.

Били се навъси.

— Винаги ли, по дяволите, така раздаваш мнения?

— Освен това не бива да ругаеш.

Той скочи и разрита замъка.

— Ако имам нужда от мнението ти, ще го поискам. Междувременно не казвай нищо лошо за Чарлс. Той ми е приятел.

Объркана, тя гледаше след него, докато той се отдалечаваше сърдит, като продължаваше да рита пясъка.

— Само се опитах да ти бъда полезна. Просто исках честно да те предупредя...

Изречението увисна недовършено. Засука плитчицата си толкова силно, че я заболя. Били възприемаше погрешно всяка нейна дума и действие. Не разбираше ли, че го преследва от обич и от грижа го предупреждава? Както всички останали момчета, и той не можеше да възприеме момиче, което казва каквото мисли.

Истина е, че често се държеше прекалено сопнато с него, но това се дължеше на смущението ѝ. На чувството ѝ на копнеж и на липсата на опит да го изрази. Защо не надникне отвъд думите в очите ѝ, в душата ѝ? Да види, че по цял ден мисли за него, а нощем плаче. Защо не го вижда?

Забеляза как забави крачката си, когато се приближи до големия чадър на ивици. Знаеше отговора на всичките си отчаяни въпроси. Били не можеше да я види заради Аштън.

Аштън беше специалистка в справянето, с което и да е момче. Тя знаеше как да се появят на лицето ѝ трапчинки и кокетно да сведе клепачи, така че момчето да се разтопи. Винаги се съгласяваше с мнението на момчето, а ако наистина искаше нещо от него, го измъкваше толкова мило и сръчно, че то и не подозираше как са го изработили.

Имаше и друго, огромно преимущество. Беше по-голяма, вече жена.

Ядосана на Били, но повече на себе си, Брет се завъртя и тръгна по брега в обратна посока. Вдигна длани и ги притисна към отвратителните си плоски гърди. Натисна с все сили, докато я заболя.

О, Били, Били, мислеше си тя. Никога няма да разбереш каква съм в действителност. И колко много те обичам.

Аштън се събуди, докато Били все още разговаряше със сестра ѝ. Знаеше, че Брет го обожаваше, но не беше виждала по-малкото момиче да говори с него така открито или с толкова очевидно чувство. Дори отдалеч умолителното ѝ изражение личеше съвсем ясно.

Безнадеждна малка патка, помисли си Аштън. Брет няма представа от значението на думата „любов“. Аштън беше опитала вече

три пъти. Но в нито един от тези случаи любовникът ѝ не беше онзи гол охлюв Хънтун.

Първия път се ужаси, втория по-малко. И в двата случая не изпита удоволствие от партньора си, младеж от семейство Смит на нейна възраст и очевидно неопитен. Не че опитността имаше значение; нейният ужас, съчетан с любопитството, което изпитваше, я правеше напрегната и студена.

Убедена бе, че за неспособността ѝ да изпита нещо беше виновно момчето. Чувала бе малко по-големи момичета от нейния кръг да си шепнат и във всички случаи се намекваше за огромното удоволствие от любенето. Третият път доказа, че момичетата са били прави; изживяното се превърна в откровение за нея.

Това се случи в един мрачен, дъждовен ден в Чарлстън. Тъкмо когато започваше да се здрачава, а лятната буря отминаваше. Аштън се измъкна навън сама. Улиците бяха пуссти.

Мъжът, на когото случайно се натъкна, беше моряк, говореше грубо и изглеждаше поне петнайсет години по-възрастен. Известно време повървяха заедно. Сетне, с голяма надежда, но и с голяма боязън, тя се съгласи да го придружи до един порутен крайбрежен хан. Разбираше, че всеки момент могат да я разпознаят и това да я съсипе. Но порочната възбуда беше взела дотолкова връх над нея, че за връщане назад не можеше да става и дума.

Една пряка преди хана дъждът заваля отново и намокри бонето ѝ. Спря да го свали и да разгледа отражението си във витрината на западнал магазин.

Изложената на витрината стока беше боклук, включително и посребреният медальон с капаче и верижка, на който се спря погледът ѝ. Морякът беше нетърпелив и тя мигом реши да изпита колко е голямо това нетърпение. Посочи медальона и верижката и по мил и заобиколен начин му даде да разбере, че евтиното украшение ще бъде цената на нейната благосклонност. Морякът се втурна в магазина почти без да се поколебае. По този начин Аштън откри колко силно половият апетит мотивира мъжа.

След като получи такъв ценен урок, с още по-голямо удоволствие се съблече пред моряка в жалката му наета стая и установи, че почти не я е страх, а е доста влажна и трепери в очакване, докато той си разкопчаваше панталоните и си показваше инструмента.

Оказа се огромен и като го видя, я разтърси спазъм. Не след дълго, докато ту пъшкаше, ту сквернословеше, я разтърси поредица спазми, всеки от тях по-необуздан от предишния.

Никой не я бе подготвил за такова удоволствие. Този акт не носеше само практическа полза, а беше нещо, на което човек да се наслаждава, при това ненаситно. Получени наведнъж, двата урока бяха едва ли не повече, отколкото можеше да понесе. Скоро захвърли медальона и верижката, но в продължение на дни изпитваше щастие.

Поради наличието на този си опит Аштън съжаляваш своята мършава и наивна сестричка. И все пак сега внезапно изпита и ревност към Брет. Аштън хич не се интересувахе от Били Хазард. Но очакваше от всеки млад мъж, когото срещнеше, да обожава нея и никого друго. Макар и да не смяташе Брет за сериозна съперничка, за нея беше станало неприемливо съперничеството от какъвто и да е вид; съперничество от страна на сестра ѝ беше немислимо. Така че когато Били се зададе, газейки нагоре по плажа, разритвайки около себе си пясък, Аштън стоеше нащрек и беше пуснала най-сладката си усмивка.

Извика го и му махна с ръка. За секунди той се озова на колене до нея с думите:

— Смятах, че си почиваш.

— Да почиваш дълго е скучно. Не сме имали много възможност да се опознаем. Искаш ли да седнеш и да побъбрим?

— Да, естествено. Разбира се!

Податливостта му я забавляваше. Но той наистина изглеждаше добре, такъв един як и подобен на бик. Може би можеше да постигне нещо повече от това да го държи настрана от Брет.

* * *

Седмица по-късно, седнали в малката платноходка, Чарлс каза на Били:

— Снощи пак те видях да се разхождаш с братовчедка ми Аштън. Забелязах ви как отивате към Бийч Роуд. Не мога да си представя какво толкова интересно намирате там — освен ако не е липсата на човешко присъствие.

Били се засмя.

— „Липсата на човешко присъствие.“ Това се казва приказка за милиони.

Чарлс се наведе над напречната греда и провлече ръката си по водата.

— До миналата година не бях чувал за нея. Но човек не може да е невежа и да следва в Академията. — Усмихна се. — Ти наистина много ловко смени темата. Искам да ти кажа нещо за Аштън. Никога не съм си мислил, че ще хареса един янки.

Обърнаха се по вятъра тъкмо когато далеч навътре в морето от утробата на буреносен облак се озъби светкавица. Случайната бележка за янките ги наведе на разговор по проблемите, които по-възрастните от тях често обсъждаха. В началото размяната на реплики беше съвсем приятелска, но скоро двете момчета говореха с разпалеността, присъща на годините им.

— Работата е там, че правата на щата стоят над всичко — рече Чарлс.

— Над тези на Съюза ли?

— Абсолютно. Съюзът е създаден със съгласието на отделните щати. Всеки щат може да оттегли това съгласие, когато пожелае...

— Не, Чарлс, става дума за междудържавен договор. И ако няма конкретна част от този договор...

— Клауза.

— Добре, клауза. Ако няма клауза, която да описва по какъв начин да се обезсили договорът...

— Кой сега използва опашати думички?

— Остави ме да довърша — каза навъсен Били. — Един договор не може да бъде разтрогнат законно, освен ако договорът не го предвижда. В случая със Съюза такова нещо няма...

— Редиш ги като истински филаделфийски адвокат. Не говорим за споразумение между няколко амбулантни търговци. Става дума за споразумение между управляващите и управляваните. Това е съвсем различно. Аз твърдя, че всеки щат има право да се оттегли по всяко време.

Платното започна да плющи. Били коригира курса и изръмжа:

— Това ще доведе до хаос.

— Не, драги ми господине, само до края на един Съюз, който се е превърнал в тиранин. Ето ти още една красива дума за твоята

колекция.

Чарлс почти изсъска думите си срещу вятъра. Били не си спомняше неговият приятел някога да е бил толкова напрегнат или лишен от хумор. Опитва се да свали напрежението, като се усмихна и каза:

— Джордж ми казваше, че вие, южняците, обичате да спорите. Прав е бил.

— Южняците обичат свободата — отговори Чарлс. — И я обичат твърде много, за да гледат как тя бива свеждана до нищо.

Мълния отекна в морето като топовен гръм. Били стисна устни така, че побеляха. Сарказмът на Чарлс внезапно го беше разгневил.

— Разбира се, говориш за свободата на белите, нали?

Били знаеше, че е прекалил. И въпреки това проклет да бъде, ако отстъпеше. Чарлс погледна зверски и понечи да отговори. Сетне забеляза вълни с бели гребени да се разбиват на около миля от носа им. Докато бяха спорили, засилващият се североизточен вятър бе довял тъмни облаци.

— Задава се буря — промърмори той. — Няма да е зле да свърнем към брега.

— Съгласен съм.

През останалата част от деня разговаряха сопнато. Никой от двамата не се извини, но и никой не продължи нерешения спор. Просто го оставиха да затихне. Постепенно доброто им разположение се върна. Но в миговете, когато съзнанието на Били не беше изпълнено с образа на Аштън, той си спомняше сцената, смаян колко малко им трябваше, за да започнат да си крещят един на друг. Допреди няколко години му ставаше смешно винаги, когато членове на семейството му захващаха многословни спорове по въпроси, свързани със страната. А сега се улови, че тези въпроси го вълнуват и взема страна.

Но ако искаше да запази приятелството на Чарлс, не биваше да го прави. От този момент нататък внимаваше да не казва нищо, което би могло да предизвика сблъсък. Чарлс също проявяваше такава сдържаност.

Все пак в отношенията им настъпи определена промяна. Двамата бяха усетили съществуването на сила, която би могла да разруши новосъздаденото им приятелство, и колкото да се преструваха, че няма

такава, не можеха да я забравят. Тя винаги присъстваше, застрашителна като далечната буря в онзи следобед, когато се скараха.

Аштън го заведе зад една скала, която стърчеше на бреговата линия като двуметрово кафяво яйце. Тя се облегна на камъка, добре скрита от случайни погледи. Били стисна крака с надеждата, че тя няма да забележи какво става с него.

Морето се вълнуваше, сиво под сивото следобедно небе. Чайките крещяха и се гмуркаха за риба. Денят беше обагрен с тъгата на отиващото си лято.

— Не ми е приятна мисълта, че утре си тръгваме.

Били облегна длани от двете страни на главата ѝ, сякаш искаше да я задържи там завинаги. Хладният въздух караше кожата му да настръхва.

— Ще ти пиша веднъж седмично — обеща той.

— О, това е чудесно.

— Ти ще ми пишеш ли?

Червените ѝ устни лъщяха, когато се усмихна. Веждите ѝ леко се свиха.

— Наистина ще се опитам. Но тази есен ще бъда страшно заета.

Колко ловко го правеше. Даваше по нещо, но запазваше друго. Достатъчно, за да не се почувства удовлетворен или спокоен. Постигаше го с дребни неща, а и със себе си като цяло. Понякога я мразеше за това. Тогаваше се взираше в тъмните ѝ очи и не го интересуваше нищо друго, освен това да я притежава, каквито и условия да поставяше тя.

— Ще дойдеш ли пак другото лято? — попита той.

— Надявам се. Толкова приятно беше.

Носът му клюмна.

— Само това ли — приятно?

Тя се загледа покрай голата му китка към океана.

— Ще е неприлично от моя страна да кажа нещо повече. Ако ти покажа какво чувствам, може да си помислиш, че не се държа като дама.

Вдигна се на пръсти и го целуна по устата. Сетне езикът ѝ се промъкна между устните му. На Били му се зави свят. Само беше чувал

за момичета, които целували по този начин.

Хвана я опипом за кръста и я притисна към себе си, така че да го усети под пластовете плат. Тя го почувства и тихо изпъшка. Изпъшка от удоволствие, помисли си той.

Доколко имаше опит тя? Отчасти за да разбере, но само отчасти, той плъзна длан нагоре от кръста ѝ. В момента, в който докосна гърдите ѝ, тя се откъсна от прегръдката. Изтича към водата, като се смееше и си оправяше косата.

Той я последва, уплашен, че може да я е разсърдил. Но не беше така.

— Били — прошепна тя с очи, вперени в морето, — не бива да правим такива неща. Ти имаш някаква способност да ме караш да забравям приличието.

Беше поласкан, но и смутен. Не ѝ повярва. Тя знаеше точно какво прави, винаги знаеше. И в това донякъде се състоеше ужасното очарование, което упражняваше над него. Това не го тревожи дълго време. Прекалено го владееше споменът за прегръдката им.

Същото се отнасяше и за Аштън и това я дразнеше. Беше манипулирала Били до момента, когато се прегърнаха. Сетне той се притисна към нея и напълно срина надмощието ѝ. За миг-два почувства, че се влюбва. Това не биваше никога да става. Винаги трябваше тя, а не мъжът да владее положението.

Но сякаш нямаше силата да превърне в дело решимостта си. Когато тръгнаха да се прибират, преплете пръсти с неговите и притисна ръката му към полата си. Отпусна глава на една страна, така че слепоочието ѝ да се допира до рамото му. Сетне започна да шепти като обезумяла от любов глупачка:

— Ще настоявам пред Ори да ни доведе отново другото лято. Толкова много искам отново да те видя, мили. Струва ми се, че никога не съм искала нещо друго повече от това.

[1] Остър гастроентерит, който се наблюдава през лятото и се характеризира с остри колики, диария и повръщане. — Б.пр. ↑

26.

Купър отиде на кея да посрещне семейството, което се прибираще. Имаше намерение да предаде поканата на Джудит да се съберат на Трад Стрийт, щом се възстановят от пътуването. Беше в чудесно настроение. Внезапната поява на Джеймс Хънтун го развали.

Младият адвокат беше довел снажен черен мъж с царствена осанка, на около трийсет години. Купър позна в него един от няколкото роби, които семейство Хънтун все още притежаваха. Казваше се Грейди. Произхождаше от племето ибо, второ поколение в Америка. Докарали бяха незаконно баща му от Бенин някъде около 1810, две години след като Конгресът забрани вноса на черни. По всяка вероятност бащата на Грейди беше пристигнал през Хавана и беше стоварен на някое пусто заливче по брега на Флорида. Дори и сега до Купър достигаха слухове за тайна търговия с негри, която минавала по този маршрут.

Негрите от племето ибо не се приемаха добре като роби, защото определено проявяваха склонност да бягат. Хънтунови се бяха погрижили, ако някога Грейди реши да избяга, лесно да го разпознаят. Много отдавна бяха извадили четирите му предни горни зъба. Това беше обичайният начин за маркиране на човешката собственост върху хора.

Грейди отправи към Купър възпитан поздрав, много по-възпитан от този на Хънтун.

— Доведох Грейди да помогне за багажа на сестра ви — обясни адвокатът и посочи няколко бедняшки облечени черни мъже, които стояха наблизко. — Тези негри носачи нищо не струват. Виждам съм ги как изпускат съзнателно куфари, защото знаят, че собственикът им е бял, но е безсилен да накаже освободен роб.

Купър нищо не каза. Какво, за Бога, виждаше Аштън в този глупак?

Някакъв проблем задържа пристигащия параход още трийсет минути в морето. Хънтун започна да проклина компромисните законопроекти. Купър не искаше да спори, но адвокатът толкова го

раздразни, че не след дълго разпалено го правеше. Препираха се за правото на даден щат да напусне Съюза, спор, който през тези дни се водеше навсякъде из страната.

Нито един от двамата не спечели. Единственият резултат бе, че останаха с лошо чувство един към друг. На Хънтун му се дощя да е достатъчно силен физически и да има смелостта да набие Купър така, както заслужава. Но единствената сила, с която разполагаше адвокатът, беше словото и той го знаеше. Трябваше да се задоволи с това, последната дума да бъде негова.

— Нищо чудно, че вече нямате нито един приятел сред управляващата класа в този щат.

Параходът пристана на кея, изтегляйки хвърленото въже. От перилото Клариса и Брет викаха надолу и махаха с ръце.

Купър вдигна вежда и отвърна:

— Имаме ли управляваща класа в Южна Каролина? Бях с впечатлението, че с революцията сме сложили край на такова нещо. Коя е следващата идея, която ще бъде възродена? Може би свещеното право на плантаторите?

Студеният му сарказъм вбеси адвоката. Но най-неочаквано Купър бе наказан заслужено пред очите на цялото семейство.

Докато отиваше към стълбата, която докерите негри поставяха на място, той зърна позната фигура да приближава по препълнения с хора кей — Робърт Рет, редактора на „Мъркюри“, роднината на Хънтун. Придружаваше го посетител, когото бяха посочили на Купър на улицата предишния ден — политик от Джорджия на име Боб Тумс, още един запален защитник на правата на южняците.

Тумс и Рет се движеха бавно под ръка. Когато видяха Купър, усмивките им изчезнаха. Купър ги поздрави. Нито един от двамата не отговори. Минаха гордо покрай него и отидоха направо при Хънтун, стиснаха му ръка и го поздравиха толкова високо, че да няма как Купър да не чуе.

Аштън видя как Рет и другият мъж пренебрегнаха брат й. Тя очакваше със страх връщането в Чарлстън, защото означаваше, че Хънтун отново ще й досажда. И наистина ето го, червея му жалък. Дори водеше красивия си негр с извадените зъби.

Колко отпуснат изглеждаше Хънтун в сравнение с Били Хазард. Колко немощен на слънчевата светлина, която се отразяваше в очилата

му. И все пак не можеше да не ѝ направи впечатление топлотата, с която Рет поздрави младия адвокат.

Баща ѝ посочи към спътника на Рет.

— Това е Боб Тумс от Джорджия.

Каза го, сякаш му бе направил силно впечатление. Трябваше да разбере какъв е непознатият. В последно време Аштън започваше да се замисля над това, какво означава да си Мейн от Южна Каролина. Какво означава да си богат, виден, влиятелен и приятел с влиятелните. Разликата ѝ стана ясна и придоби още по-голяма тежест, когато видя какво означава да си лишен от влияние и поради това да те отминават, тъй както отминаха брат ѝ преди малко.

Влиянието неизменно си оставаше ключ към взаимоотношенията ѝ с Брет. Аштън знаеше много добре, че храни дълбока, само отчасти осъзната потребност да бъде личността, която командва. Сега видя своята потребност в смисъла на широкия свят. И в него тя искаше да е онази, която дава заповедите, искаше да е призната за такава.

Там, облегната на перилото, не само осъзна тази нова задача, но и прозря, че ако желае да я осъществи, поведението ѝ трябва да стане по-пресметливо. Хънтун имаше важни връзки. Трябваше да се възползва от този факт, независимо какво мисли лично за него. Били беше лятото, а Хънтун бъдещето.

Така че когато семейството слезе от парахода, тя побърза да хване баща си под ръка, защото знаеше, че ще отиде право при Рет и останалите. Така и стана. Когато стигна при Хънтун, тя го приветства със смела целувка по бузата.

— Джеймс, толкова ми липсваше.

— Така ли? Това е чудесно.

„Освен това е и лъжа“, помисли тя, но не го каза на глас.

Остана довольна от себе си, че показва на всички къде са насочени нейният интерес и привързаността ѝ. Нека Брет да тича при Купър и да го прегръща, както правеше сега. Брет не беше важна, никога нямаше и пукната пара да струва. Аштън махна небрежно на брат си отдалеч.

В Белведере една вечер в началото на октомври Констанс попита Джордж:

— Мили, спомняш ли си онази барака край завода?

Той бутна настрана листа, на който пишеше. Разработваше план за бързо разширение на стана за релси. През септември федералното правителство за първи път отпусна безвъзмездно държавни земи на железопътните компании, за да стимулира строежа на нови линии. Джордж плащаше значително месечно възнаграждение на един вашингтонски адвокат, чиито задължения включваха и това да осведомява клиента си за решенията, които биха могли да имат връзка с черната металургия. Съобщавайки за отпуснатите земи, адвокатът също така предричаше, че ще бъдат дадени и много още подобни навсякъде в Запада и Юга. За Джордж това бе сигнал, че през следващите десет, а може би и двайсет години ще има голямо търсене на релси.

Осъзна, че Констанс мълча дълго преди да зададе въпроса си. Занимаваше я нещо важно.

Салонът и къщата бяха тихи. Позлатен часовник тиктакаше. Вече минаваше десет. Той стана и се протегна.

— Бараката, където по-рано държахме сечива, нали? — каза и кимна. — Е, какво?

— Би ли се съгласил да ми позволиш да я използвам?

— Ти? За какво?

Не му даде пряк отговор.

— Няма да я използвам често. Но бих искала да знаеш какво може да се случи там.

— Боже мили, не съм чувал нещо по-тайнствено. Какво става?

Усмиваше се, но тя оставаше мрачна, сякаш се тревожеше каква ще е неговата реакция. Побърза да се приближи до него.

— Нека ти покажа. Ела с мен.

— Къде?

— До бараката.

— Сега ли?

— Да, моля те.

Любопитството и сериозното ѝ изражение го накараха бързо да се съгласи. Няколко минути по-късно се катереха по наклонения път зад фабричните сгради. Въздухът беше студен, небето безоблачно. Бараката се очертаваше ясно на светлината на звездите.

Джордж спря внезапно и посочи. От една стена, там, където дъските не се допираха плътно, се процеждаше жълта светлина.

— Вътре има някой.

— Да, зная — хвана го тя за ръка. — Няма нищо страшно.

— Значи знаеш, а? — попита я той и тръгна отново. — Би ли била така добра да обясниш какво означава всичко...

— Господин Белзър — прошепна тя пред вратата на бараката. — Аз съм, Констанс. Трябва да преместите фенера. Вижда се отвън.

Светлината в процепа избледня. Белзър беше търговец от селото, квакер. Какво, за Бога, правеше тук? Вратата се отвори и Джордж видя слабичкия, неспокоен магазинер. Зад него, завита в стари одеяла, зърна втора фигура, чийто вид го стъписа и му обясни всичко.

Младият мъж, завит в одеялата, вероятно все още нямаше двайсет години, но изпитваше такъв страх и беше толкова отслабнал, че изглеждаше два пъти по-стар. Имаше кехлибаренокафява кожа.

— Нямахме къде другаде да го скрием — обясни Белзър на Джордж. — Дойде у дома рано тази сутрин. Но за мен вече не е безопасно да подслонявам... пътници. Прекалено много хора знаят с какво се занимавам. Този следобед стана наложително да скрия момчето. В Лихай Стейшън пристигна представител на новия районен комисар.

Белзър имаше предвид федералния комисар за избягали роби. На 18 септември президентът Филмор подписа закона и машината за прилагането му бързо се сглобяваше.

Беглецът подсмръкна, сетне два пъти кихна. Все още зашеметен, Джордж се обърна към жена си.

— Откога се занимаваш с тази работа?

— Господин Белзър ми предложи през пролетта. Оттогава му помагам.

— Защо нищо не си ми казала?

— Не се гневи, Джордж. Не бях сигурна как ще реагираш.

— Знаеш какво е отношението ми към робството. Но да се заобикаля или да се пречи на новия закон е сериозно престъпление. Ако те хванат, може да отидеш в затвора.

Констанс посочи към треперещото момче.

— А къде ще се озове той, ако го хванат? Обратно в Северна Каролина. Където ще му наложат Господ знае какво зверско наказание.

— Какво те накара да се решиш на това?

— Това, че робовладелците сега имат всички преимущества. От федералните комисари се очаква да решават безпристрастно отделните случаи. Но новият закон им плаща по десет долара за всеки върнат роб и пет за всеки, когото не върнат. Безпристрастни ли? Само един фарс.

— Това беше компромис — рече Джордж.

Белзър рече едва ли не с враждебен тон:

— Както щете го наречете, господин Хазард, но новият закон си остава оскърбление към Господа и съвестта на тази страна. Констанс, съжалявам, ако съм предизвикал неприятности между вас и съпруга ви. Изглежда сме го преценили погрешно. Ще се опитам да намеря ново място за Абнър.

Засегнат, Джордж изтърси:

— Чакайте. — Останалите го изгледаха. — Не съм казал „не“, нали?

Гневът на жена му отстъпи пред проблесналата надежда. Тя изтича при него.

— Единственото, от което имаме нужда, са малко хранителни запаси и допълнителни одеяла, катинар за вратата и една-две табели „Минаването забранено“, за да се отклоняват случайни минувачи. Ако похарча пари извън това, ще ти кажа. Иначе няма нужда да се тревожиш за онова, което става тук.

— Да не се тревожа, че на моя имот е организирана спирка по нелегалния канал? Мисля, че не можете да очаквате това от мен. — Прехапа долната си устна. — Защо, за Бога, искате да използвате точно това място?

Отговори Белзър.

— Изолирано е и до него може да се стигне през гората нагоре по възвишенията. Такова... пътниците могат да пристигат и заминават за Канада практически незабелязано.

В продължение на около петнайсет секунди Джордж гледеше втренчено подсмърчащия, недохранен беглец. Разбра, че няма избор.

— Добре, но трябва да наложа някои условия, за да сме всички защитени и...

Нямаше възможност да довърши. Констанс се метна на врата му и започна да го целува, докато Белзър зашепна успокоително на Абнър, който се усмихна, а сетне се преви на две и закиха.

Джордж се гордееше с постъпката на Констанс. Посветиха и Мод в тайната. Тримата се споразумяха да не казват на другото от семейството за спирката. Стенли и Изабел щяха да възразят, защото Стенли не искаше да се замесва в скандали. Напоследък той прекарваше само по два или три дни у дома. През останалото време ухажваше нови приятели в Харисбърг или Филадельфия.

В щатската организация на Демократическата партия се беше разгоряла борба за влияние. Тя противопостави приятеля на Стенли Камерон срещу признатия ръководител на партията Бък Бюкенън от Ланкастър. След като при президента Полк заемаше поста на държавен секретар, Бюкенън поиска кандидатурата за президентските избори през 1848. Обвиняваше Камерон, че с машинациите си му е попречил да я получи. Сега двамата се отричаха публично един от друг. Стенли залагаше на Камерон, което Джордж смяташе за глупаво.

Но кой би могъл да е сигурен в период, когато партийната лоялност, а и самите партии сякаш се променяха за една нощ? Неотдавна се появи нова политическа сила, партията Свободна земя. Тази група от активисти представляваше коалиция от анти южняшки виги, бивши членове на Партията на свободата и няколко Подпали хамбари, прякор, даден на твърдолинейни демократи, противници на робството. Според Джордж привържениците на Свободната земя сякаш се бяха заели да извадят очи, вместо да изпишат вежди. Те заявяваха, че ако цената, която трябва да се плати за разрастването на страната, ще е допускането на робство на новите територии, щели да застанат изцяло против присъединяването на тези територии. Върджилия присъстваше на всички съвещания на партията в щата или по-скоро на всички, на които допускаха жени. Пишеше дълги меморандуми, в които настояваше жените да бъдат допускани в залата като участници.

Тримата заговорници искаха да скрият и от нея съществуването на спирката по нелегалния канал. Тя, разбира се, щеше да я одобри, но би могла да се разприказва твърде много. В Хазард Айрън работеха мнозина, които си оставаха противници на негрите, при това ожесточени. Освободените черни щяха да представляват заплаха за такива хора, защото щяха да ги конкурират за работните им места. Джордж би искал в металургичните предприятия да не съществува такава омраза, но пък знаеше, че никое правителство не може да я

премахне със закон, защото тя се коренеше в страха, безразсъдния страх. Щеше да е необходимо цяло поколение или повече и много усилия в образованието, за да се сложи завинаги край на това отношение.

— Не мисля, че ще е разумно да казваш и на приятелите си южняци — рече Констанс.

Джордж се намръщи.

— Прозвуча така, сякаш у тях има нещо непочтено. Смятах, че са и твои приятели.

— О, разбира се — побърза да се съгласи тя. — Просто не съм така близка с Мейнови, както си ти. Ако се наложи да избирам между това, да направя удоволствие на Ори или да помогна на Джоел Белзър, решението ми може би няма да е по вкуса ти.

Той разбра, че тя не се опитва да го предизвика или раздразни, а говори откровенно. И все пак думите ѝ не му допаднаха. Мод забеляза този факт и се загледа в ръцете си.

— Защо трябваше да казваш това? — сопна се Джордж. — Никога няма да ти се наложи да правиш такъв избор.

Но не беше убеден в думите си и тази несигурност, заедно с мрачните изводи, до които тя водеше, всъщност го правеха загрижен и раздразнителен.

— Петижер — съобщи Чарлс и показа предмета, който дялкаше. С върха на ловджийския си нож посочи продълговатата вдлъбнатина, която правеше в дървото. — Това е речна лодка от издълбан дънер, каквито има в Каролина. Мисля, че в Луизиана ги наричат пироги.

Четиригодишният Лабан Хазард седеше в краката му на предното стълбище на Феърлон. Момчето обожаваше Чарлс и от цяла година чакаше отново да го види. Мейнови бяха пристигнали в Нюпорт тази сутрин.

Изад ъгъла на къщата се появи близнакът на Лабан, който караше пред себе си обръч. Той посочи лодката:

— За Лабан ли е?

Чарлс кимна.

Леви се начумери.

— Искам и аз.

Чарлс се засмя. Леви, изглежда, беше наследил характера на майка си.

— Добре — каза Чарлс. — Като свърша тази.

Леви се нацупи и поклати глава.

— Направи първо моята.

Чарлс насочи ножа към него.

— Я се дръж както трябва, господин янки, или ще те набода на шиш и ще те опека за вечеря.

Каза го на шега, но Леви изпищя и побягна. Лабан се засмя и се облегна на коляното на своя идол. От къщата се зададе Били.

— Жабето бърза да хукне по любов, така ли? — попита Чарлс. — Момичетата сигурно още не са си оправили багажа.

Били не му обърна внимание и заоправя вратовръзката си. Чарлс подсвирна.

— Охо-о! Я какво сако. Не помня миналото лято да си се обличал толкова изискано. Трябва да е от любов...

Били се засмя.

— Върви по дяволите. Лабан, не казвай на баща си, че съм ругал пред теб.

И потегли. Насред поляната започна да тича. Прескочи тухлената стена, стряскайки майсторите, които отново поправяха мазилката.

Тази пролет първите признаци на женствеността докоснаха Брет Мейн. „Дали той ще го забележи?“, питаше се тя, докато разглеждаше образа си в огледалото и се опитваше да направи така, че малките ѝ гърдички да изпъкнат повече, като издърпа роклята и бельото си под колана.

Зад нея Аштън възкликна очарована.

— Мале мила, вече е тук! Чувам го да говори с Ори.

Тя се спусна по стълбата със скоростта и ефекта на празнична ракета. Брет беше само на няколко крачки зад нея. Нямаше смисъл. Докато успее да слезе до средата на стълбата, Ори беше излязъл от фойето, а Били и Аштън изтичаха навън от къщата, без дори да погледнат към нея.

Остатъкът от пътя до долу извървя бавно. Една ръка я докосна отзад по рамото. Тя изписка и подскочи.

— Папа!

— Мислех, че ще си починаш, госпожичке.

Тилет забеляза сълза на бузата на дъщеря си. С леко пъшкане и пукане на коленните стави той седна на най-долното стъпало и я притегли към себе си. Прегърна я.

— Защо си толкова нещастна?

— Заради този Били Хазард. Той е най-нафуканото същество, което съм виждала. Искях да му кажа здрасти, но той дори не ме погледна.

— Не бъди толкова сурова към момчето. Има слабост към сестра ти. Смятам, че е взаимна.

— Тя винаги получава всичко, което пожелае! Ще получи и него, нали?

— О, това не зная. И двамата са много млади, за да се говори за бра... Госпожичке, върни се. Не исках да те разстройвам.

Но тя вече беше хукнала нагоре по стълбите, а отчаяният ѝ плач отекваше след нея.

Били и Аштън отидоха направо при скалата, където се бяха целунали миналото лято. В мига, в който Аштън усети ръцете на Били да я прегръщат и сладкия, срамежлив натиск на устните му, практическите съображения се стопиха.

Колко много време пропиля по всички онези задълбочени планове, които правеше миналата година, след като от перилата на парахода видя как господин Боб Рет се отнесе презрително с брат й. Сега плановите и жалкият Хънтун бяха напълно забравени. Ще се ожени за Били и за никого другиго.

Но това влизаше в по-далечните й намерения. Хазардови можеше да са янки, ала бяха богати и известни. Трябваше да даде на Били да разбере какви са амбициите й. Не точно в този момент, разбира се. Сега искаше само да усети вкуса на отдаването на любов и на него.

Притисна го силно, така че той да усети гърдите й.

— Никога не съм си представяла, че някой може толкова да ми липсва. Само дето не умрях през седмиците, докато чаках писмата ти.

— Не ме бива за писане. На всяко получено от теб има по десет скъсани.

— Ще можеш да си наваксаш сега, мили мой. Целуни ме и да не си посмял да спреш, докато не съм готова да загубя свят.

Той изпълни с възторг желанието й.

През това лято на 1851 двете семейства, а и цялата страна се обгърнаха с мантията на фалшиво спокойствие. Повечето американци бяха изтощени от войната и дърленето по въпроса за робството. Макар Компромисът от 1850 да не доведе до някакво трайно решение на проблема, хората бяха готови да се правят, че това е станало. Високи гласове и от двете страни продължаваха да настояват шумно, че почти нищо не се е променило и нищо не се е уредило, така че, скрито под превръзки, раковото образувание си оставаше раково образувание. Но през онези топли и меки месеци такива като Джеймс Хънтун и Върджилия Хазард трудно пропагандираха войнствените си възгледи. Повечето американци искаха почивка, поне за сезон или два.

Купър и Джудит се бяха оженили на първи юни и природата бързо се намеси в планове на Купър да посети Великобритания. Точно девет месеца след сватбата Джудит роди Джуда Тилет Мейн — или Джей Ти, както започна да го нарича гордият му дядо, още щом научи за появата му на бял свят. В края на юли 1851 родителите, бебето и дойката отпътуваха за Нюпорт, за да прекарат десет дни с Мейнови.

Няколко часа след пристигането на групата Тилет се настани на люлеещ се стол на верандата пред вратата на наетата къща. Купър седна до него. Тилет се взираше гордо във внука си, който почиваше в одеяло в ръцете на Купър. Джудит беше на поляната и играеше на кегли с Джордж, Били и Аштън. Те хвърляха продълговати сенки в сумрака.

Тилет се покашля.

— Съпругата ти е святна жена.

Купър се разчувства. Никога преди това баща му не бе казвал добра дума за нея.

— Благодаря ти, татко. Съгласен съм. — Той подгъна ъгъла на одеялото така, че да пази темето на сина му от лекия вятрец.

Тилет се облегна и преплете пръсти на корема си, който с всяка изминала година ставаше все по-голям. „Колко стар изглежда“, помисли си Купър. „На колко ли години е вече? Петдесет и пет? Не, петдесет и шест. Проличава в бръчките по кожата му. По очите. Знае, че вече приближава края.“ За първи път от много време Купър почувства изблик на обич към баща си. Обич без резерви и уговорки.

Но Тилет имаше уговорка, която съобщи миг по-късно.

— Мога да хваля Джудит, без да се съгласявам с всичко, което казва. Нали знаеш, че не съм съгласен. И все пак... роднините не бива да се карат помежду си.

— Съгласен съм, татко — каза Купър и си помисли: „Но в такива времена е дяволски трудно да се постигне този идеал.“

— Справи се много добре с компанията — продължи баща му. — Всъщност постигна невероятно много. „Монт Ройъл“ е красавец... Да, знай, освен това има и невероятен търговски успех.

— Трябват ни три такива като него, за да поемем всичката работа, която ни се предлага. Проучвам въпроса. И още нещо. Помолиха ме да проектирам и строя кораби за други хора. И това проучвам.

Тилет се почеса по брадичката.

— Смяташ ли, че е разумно да се разрастваме толкова бързо?

— Да, татко, така смятам. Смятам, че от строежа на параходи можем да разчитаме на по-голям и по-надежден доход, отколкото от превоза на памук.

— Това само приказки ли са или се основава на нещо сериозно?

— Ако питаш дали съм поел твърди ангажименти — да. По отношение на една корабна компания в Савана и друга в Балтимор. Все още преговаряме по някои подробности, но всяка от тези фирми определено иска съд като „Монт Ройъл“, стига да мога да им го осигуря. А имам намерение да опитам.

Наведе се напред, въодушевен.

— Предвиждам, че ще дойде ден, може би след по-малко от пет години, когато параходите на Мейн ще сноват нагоре и надолу покрай Източния бряг и до Европа под флаговете на дузина компании. Пазарът на памука може и да се свие с времето, но съм убеден, че търсенето на товарни капацитети и възможности за бързи доставки на всевъзможни стоки само ще нараства, докато сме живи.

— Може би докато аз съм жив. Нямам куража да правя предвиждания в далечна перспектива. Политиците на янките са непредвидими. Алчни и коварни като... е, нека да не задълбаваме и да не съсипваме всичко. Честно казано, изпитвам страхопочитание пред славата, която си създаде само с един кораб.

— „Монт Ройъл“ включва много нововъведения. Двечки от тях са мои. Патентовах ги.

— Защо да не могат тези други корабни компании да поръчват кораби направо от онази Бруклинска корабостроителница?

— Могат, но искат нещо повече. Искат аз да надзиравам изготвянето на плановите и строителството. Съвсем случайно се превърнах в един от южняшките специалисти по корабостроене. Няма много такива — каза Купър и се усмихна. — Нали знаеш какво е определението за специалист? „Някой не от нашия град.“

Тилет се засмя. Шумът накара внука му да се събуди и да се разплаче. Купър погали нежната, топла бузка, докато бебето се укроти отново.

— Не бъди прекалено скромен за постиженията си — каза Тилет на сина си. — Работил си здравата в Чарлстън — чувал съм го от

много места — и не спираш да работиш. Погледни само четивото, което си донесъл със себе си за почивката. Корабна архитектура, металургия — все книги, които едва успявам да повдигна, камо ли да разбера.

Купър сви рамене, но изненадващата и неочаквана похвала го стопли.

— Като част от този процес на подготовка през ноември най-сетне заминаваме за Англия.

— И внук ми ли?

— Да, отиваме всички. Докторът каза, че Джуда можел да пътува с кърмачка. Брунел ми обеща среща. Представи си — да прекарам един час с този човек. Неговата дарба, размахът на въображението му, това е просто невероятно. Знаеш ли, че той и баща му са прокарали тунела под Темза?

— Не, но кому е притрябвал тунел под река? Какво им е на фериботите? Или на мостовете? Ако става въпрос, кому са необходими по-бързи кораби? Спомням си нещо, казано от Уелингтънския херцог за железопътните линии в Европа. Казал, че те само ще допринесат за общественото брожение, като дадат възможност на простолюдието да се движи свободно. Така гледам на всички нововъведения, които се появяват в наши дни. Прекалено са революционни!

— Думата е точна, татко. Изживяваме революция, мирна революция на промишлеността и откривателството.

— Би трябвало да я възпрем за известно време.

— Няма как да стане. Нито пък би могъл да се върнеш назад. Едничката възможна посока е напред.

— Не го казвай така, сякаш наистина страшно ти допада! — Тилет въздъхна. — Е, добре... хайде и тук да не задълбаваме. Ти наистина имаш право на това пътуване. Но си заслужил повече и исках да ти съобщя нещо. — Отново се покашля. — Дадох указания на семейните адвокати да подготвят документи, с които структурата на собствеността в КШК се променя. Отсега нататък ще владееш петдесет и един процента от деловия капитал на компанията и ще получаваш съответен процент от чистите приходи. Чел съм всичките доклади, които ми изпращаше. При темпа, с който увеличаваш доходите, и при новите обстоятелства скоро ще станеш много богат. Със собствени сили. И това е достойно.

Мина доста време, преди Купър да преодолее изненадата си дотолкова, че да рече:

— Не зная как да ти се отблагодаря. За проявеното доверие? Или за щедростта ти?

Тилет махна с ръка.

— Ти си ми син. Даде моето име на първородното си дете. Каква по-голяма благодарност! Роднините не бива да се карат.

Този път го каза малко по-прочувствено. Молба? Предупреждение? „Надявам се, че не — помисли Купър. — Надявам се, че не се опитва да си осигури мълчанието или съгласието ми с неговите гледища. Обичам го, но не може да ме купи.“

Сетне се запита дали не е неблагодарен. Щеше му се да попита Тилет какво точно имаше предвид, като каза, че роднините не бива да се карат, но не искаше да наруши спокойствието на вечерта. Също като спокойствието на страната то беше крехко. И нямаше да е трайно.

Двете семейства се отдадоха на лятото с удоволствие. Цареше отпуснато и разнежено настроение, за което всички се стараеха да допринасят. Дори Констанс и Изабел разменяха от време на време по някоя и друга приказка.

Разговорите по проблемите на страната бяха изключени по взаимно споразумение, нарушено само веднъж. Една вечер Върджилия, чиито задръжки преодоля прекалено многото изпито вино, заклеими последните изявления на Уилям Янси, произхождащ от Джорджия адвокат и бивш конгресмен, който се бе превърнал в духовен наследник на най-крайните възгледи на Калхун. Югът все още имаше зъб на сенатора Сюърд от Ню Йорк. Сюърд бе защитил поправката на Уилмът, заявявайки, че съответствала на закон, стоящ по-високо от Конституцията — Божия закон, който един ден щял да победи робството. Янси бичувал с думи сенатора по време на една своя лекция. Когато Върджилия я прочете, го нарече с куп епитети, включително съдържател на бардак. Не след дълго тя не правеше разлика между Юга и Янси. Ори избухна.

— Какъв великолепен запас от чувство за собствена правота сте натрупали тук на север, Върджилия. Всички грехове се приписват под линията Мейсън и Диксън^[1], макар че, както току-що прочетох, Айова

налага строги наказания на всеки свободен негър, който посмее да стъпи в щата. Цялото лицемерие също е долу, на юг, макар Калифорния, която вашите политици се постараха така прилежно да примъкнат в Съюза като свободен щат, да изпраща привърженици на робството в Сената. Такива неща никога не признавате. Пренебрегвате ги и сипете ли, сипете обиди.

Хвърли салфетката си настрана и напусна трапезата. Десет минути по-късно Джордж заклеши сестра си в един ъгъл и крещя, докато тя не обеща да се извини. Направи го с голямо нежелание.

* * *

Ако не се брои това отклонение, топлите, заредени с оптимизъм дни оставаха мирни. Брет доставяше радост на всички с новата песен на Фостър „Старите у дома“, която изпълняваше на пианото. Джордж се оказа непобедим шампион на кегли. Оживено обсъждаха на предната веранда кампанията, подета от някои проповедници, да се забрани новият пикантен роман на господин Хоторн „Алената буква“. Някакъв свещеник нарекъл издаването ѝ „реклама на сладострастието“.

Изабел и Тилет се съгласиха, че подобен боклук би трябвало да бъде забранен със закон. Джордж отвърна, че всеки, който прави подобни изявления, не разбира какво означава свобода на словото. Клариса рече плахо, че макар романът да ѝ се струва неприличен, тя вярва, че Джордж е прав по принцип.

— Жено — изрева Тилет, — чуваш ли се какво говориш?

За щастие, по-нататъшният спор беше предотвратен, тъй като на поляната пред къщата, наета от Мейнови, се появиха Аштън, Били и Братовчеда Чарлс.

Младежите отиваха на плажа. Ходеха там почти всяка вечер, а Чарлс им служеше като символичен блюстител на морала. Това забавляваше Ори. Чарлс се бе променил и все пак това му изглеждаше като да наемеш дявола за мисионерска работа.

Джордж наблюдаваше как младежите се отдалечават бавно на светлината на луната. Сетне рече на Ори:

— Оставам с впечатлението, че сестра ти е хвърлила око на Били.

— Джордж, не бързай толкова — възкликна Констанс не съвсем на шега. — Следващото лято Били отива в Академията. За четири години.

— Въпреки това — вметна Ори — смятам, че Джордж е прав.

Не си направи труд да каже, че се съмнява някога да се стигне до брак. Аштън беше прекалено непостоянна. Разбира се, би могла и да се промени, също като Чарлс. Имайки предвид това, добави:

— Трябва да доведете Били в Южна Каролина.

— Да, ще се радваме, ако всички ни гостувате — намеси се Клариса. Седнала настрана от тях в края на верандата, Върджилия гледаше със скептично изражение.

— Бих се радвала да видя Монт Ройъл — продума Констанс.

Ори се наведе напред.

— Защо не тази есен? Октомври е един от най-хубавите ни месеци. Купър ще се радва да ви покаже Чарлстън, сетне ще дойдете нагоре по реката за продължително гостуване.

— Добре, ще го направим — рече Джордж, след като Констанс му стисна ръката, за да го насърчи.

Миг по-късно се разколеба. Върджилия гледаше и слушаше с голям интерес. Ако вземеха и нея, Мейнови вероятно щяха да съжаляват за предложеното гостоприемство.

* * *

Чарлс се облегна на влажната скала. Луната заливаше със светлината си затворените му клепачи, а той си представяше голи бедра в най-различни оттенъци на розово и кафяво. Един чифт от тях принадлежаха на пълничко и отзивчиво момиче на име Синтия Лаки. Чарлс я срещна през първата седмица това лято, когато отиде да купува кръц-кръц бонбони в магазина на баща й.

Встрани от себе си чу смях. Отвори очи и видя от сянката на крайбрежната височина да излизат две фигури. Две фигури, които приличаха по-скоро на една. Всеки от тях сложил ръка около кръста на другия, те пресякоха ярко осветения пясък.

— Внимавай, ето го нашия придружител — каза Били. Аштън се изкиска.

Мастиленото очертание се разполови. Чарлс пропъди, премигвайки, последните си еротични видения. Това не облекчи напрежението в слабините му. Време беше да се отбие отново при Синтия.

Аштън пригладя косата си. Били прибра ризата си в панталоните. Чарлс изпита съжаление към приятеля си. Не разполагаше с конкретна информация за опита на Аштън, но имаше своите подозрения. Най-малкото — че е свършена кокетка, която поощрява поклонника си до състояние очите му да придобият стъклен израз на неудовлетвореност, какъвто в момента Чарлс забеляза у Били.

На път за дома Аштън обсъждаше плановете за следващата вечер. Първо да наберат миди. Сетне да съберат изхвърлени парчета дърво от плажа, да накладат огън и...

— Боя се, че утре вечер няма да можем — намеси се Чарлс. — Двамата с Били имаме отдавнашен ангажимент на другия край на острова.

Слисан, Били рече:

— Така ли? Не си спомням... — Чарлс го сръга с лакът да мълчи.

Аштън се нацупи, сетне стана едва ли не неприятно настойчива. Чарлс се усмихваше, но не отстъпи. След като изпрати Аштън до вратата на къщата на Бийч Роуд, Били се втурна назад към страничната площадка, където Чарлс стоеше на лунната светлина, с крак, облегнат на перилото.

— Какъв е, по дяволите, този измислен ангажимент на другия край на острова?

— Момчето ми, ни най-малко не е измислен. Ще те представя на госпожица Синтия Лаки и сестра ѝ Софи. От добре осведомен източник зная, че Софи е готова не по-малко от Синтия да доставя удоволствие на момчетата и да получава в замяна удоволствие. Бил ли си досега с момиче?

— Разбира се.

— С колко?

Били се предаде пред неумолимия поглед на Чарлс.

— Добре де, не съм.

— Така си и мислех. Ще се постареем това лято да стане паметно. — Потупа приятеля си по рамото. — Освен това ми е известна славата на братовчедка ми Аштън като кокетка. Толкова много ви оставям сами, че според мен имаш нужда от облекчение, като прекараш една вечер с госпожица Софи.

Следващата вечер отидоха с една каручка, теглена от пони, до къщата на Лаки, малка ферма извън града. Върнаха се в Нюпорт в два часа сутринта, а Били благодареше на приятеля си и го уверяваше, че това лято наистина е станало паметно.

— Но аз искам да видя Юга — заяви Върджилия на Джордж. — И те ме поканиха.

— Поканиха те, защото го изискваше учтивостта, не за друго! — От два дни бяха в Лихай Стейшън. Този беше четвъртият им спор относно пътуването. — Не им трябваш там долу, на юг, да ги обиждаш непрекъснато и да гледаш отвисоко на начина им на живот — продължи Джордж. — Вероятно ще разнасяш това из Монт Ройъл. — Той повдигна широката сатенена лента, която беше донесла в кабинета му. Щеше да я носи в събота на демонстрацията, организирана от партията на Свободната земя в Харисбърг. На лентата беше изписан лозунгът на партията: „Свободна земя — свободно слово — свободен труд — свободни хора.“ — Да те покана да дойдеш с нас е все едно да понеса запалена факла в изсъхнала гора, Върджилия. Трябва да съм глупак, ако се съглася.

— Какво ще кажеш, ако обещаю да се държа по най-добрия възможен начин? Смятам, че за мен е важно лично да видя Юга. Ако ме вземеш, ще бъда добра като ангел. Нито дума за свободна земя или за каквото и да е друго, което Мейнови биха приели като обида.

Вгледа се в нея през дима, който се издигаше от пурата му.

— Сериозно ли говориш? Ще бъдеш мила през цялото време?

— Да, обещавам. Ако искаш, ще се закълна върху Библията.

Той се насили да се усмихне.

— Няма нужда. — Докато претегляше рисковете, изпусна тънка струйка дим през свитите си във формата на буквата „О“ устни. Сетне каза:

— Добре. Но при първото нарушение ще те изпратя у дома.

Тя се хвърли на врата му и се разписка, изразявайки благодарността си. Отдавна не се бе държала така момичешки. За миг почувства, че отново има сестра.

Когато си легна тази вечер, Върджилия беше прекалено възбудена, за да заспи. Но най-накрая се унесе. И засънува телата на черни мъже.

[1] Границата между Пенсилвания и Мериленд, очертана от Чарлс Мейсън и Джермайн Диксън (1763–1767). Преди Гражданската война е смятана за разделителна линия между свободните и робовладелските щати — Б.пр. ↑

28.

Хазардови бяха осмина: Мод, Джордж и Констанс, децата, тяхната бавачка, Били и Върджилия. Докато траеше бурното пътуване с кораб до Чарлстън, всички освен Били страдаха от морска болест. Починаха няколко дни в къщата на Купър и бързо се възстановиха.

Втората вечер, след като се нахраниха, Джудит забавлява гостите, като им свири на пианото. После ги събра около себе си и прекараха великолепно повече от час, като пееха възторжено химни и популярни песни. Всички взеха участие, с изключение на Върджилия, която се извини и си отиде в стаята.

Случи се „Монт Ройъл“ да е в пристанището, където товареше памук за Ню Йорк. Купър ги разведе из кораба, като им показва всеки детайл, от стройния като на клипер нос до перката със съвременна конструкция. Посетителите не разбираха така добре както домакина инженерните новости, следователно нямаше как да са въодушевени като него, но всички можаха да оценят външния вид на плавателния съд. Беше строен, грациозен — несъмнено модерен.

След това Купър ги заведе на остров Джеймс и им показва своя парцел.

— Имам намерение да използвам приходите от КШК, за да построя тук най-добрата корабостроителница за товарни параходи на Източния бряг.

— Започваш да говориш като янки — каза Джордж. И двамата се разсмяха.

Купър и Джудит им показаха забележителностите на Чарлстън, включително мраморната паметна плоча върху гроба на Калхун в двора на черквата „Свети Филип“. Сетне Купър предложи да заведе който от възрастните се интересува на събрание, уреждано от организация, която се наричаше Чарлстънска коалиция за правата на Юга.

— Това политическа партия ли е? — попита Джордж.

— Никой не може да каже със сигурност — отвърна Купър. — Поне засега. Традиционните партии изчезват по-бързо, отколкото мога

да проследя. Тук при нас „виги“ и „демократи“ са на практика безсмислени етикети.

— Какво идва на мястото на установените партии? — заинтересува се Върджилия.

— Групи, които попадат в два лагера. В единия са юнионистите, хора като Боб Тумс от Джорджия, които обичат Юга, но не могат съвсем да преглътнат хапчето на отделянето. В другия влизат привържениците на южняшките права: Янси, Рет, приятелят на Аштън Хънтун — между другото той ще бъде един от ораторите на събранието. Вероятно нищо от онова, което ще чуете, няма да ви хареса — внимателният, но многозначителен намек извика скована и лишена от хумор усмивка на устните на Върджилия, — но пък ще ви даде представа за сегашните настроения в Чарлстън.

Само Джордж и сестра му приеха поканата. Джордж се боеше, че въпреки обещанието си Върджилия ще направи сцена — може би дори ще прекъсне някоя от речите, като закреши оскърбления от ложата, в която седяха. Но погълната от свои си мисли, тя сякаш не се интересуваше от казаното. Докато Хънтун проповядваше от трибуната необходимостта от „велика робовладелска република от Потомак до тропическите ширини“, тя прошепна, че има нужда от чист въздух и излезе.

Втурна се към фойето, надолу по сумрачното стълбище. И наистина той беше там, висеше и чакаше заедно с другите кочияши пред главния вход — необикновено красив черен мъж, облечен в тежка кадифена ливрея. Зърна го по-рано, когато той отваряше вратата на каретата на своя господар. А това беше Хънтун, внезапно осъзна тя.

Докато се разхождаше насам-натам и си вееше с дантелена кърпичка, за да покаже защо е излязла навън, Върджилия усещаше гърдите си напрегнати и натежали. Сред мъха по горната ѝ устна лъщяха капчици пот. Просто не можеше да откъсне очи от негъра.

Гласът на Хънтун отекна през отворените врати зад нея.

— Нашата система трябва да следва американското знаме навсякъде, където то стига. Защото ако бъде ограничавана или дори ако не успява непрекъснато да се разпространява, ще е равносилно на поражение. Няма да го допуснем.

Прекъснаха го бурни ръкопляскания и насърчителни викове. Тропаха ботуши и тресяха пода. Шумът се изля от залата, обгърна я и

по някакъв начин подсили похотливото ѝ желание. Опита се да привлече вниманието на високия негър през рамото на друг кочияш.

Той я забеляза, но не посмя да изрази внимание към една бяла жена, за да не бъде наказан за смелостта си. Тя схвана. Опита се с продължителен поглед да го накара да почувства, че го разбира, а и нещо повече. Очите му трепнаха от изненада. Сетне, поглеждайки през рамото на друг кочияш, ѝ се усмихна. Тя затаи дъх. Четири от предните му зъби липсваха. Беше един от онези бедни нещастници, белязани от собствениците си по този безчовечен начин.

За секунда тъмните му, лъскави очи се спряха на гърдите ѝ. Имаше чувството, че ще припадне. Той разбра! Друг кочияш забеляза втрещения му поглед и се обърна да види къде е насочен. Когато зърна бялата кожа на Върджилия, изгледа високия си събрат шокиран и невярващ.

— Ето те къде си била — каза Джордж и се приближи забързан към нея. — Така бързо излезе, че се разтревожих. Да не ти е зле?

— Не, само че е прекалено горещо вътре. Сега се чувствам по-добре. — Хвана го под ръка и го поведе обратно.

Не можеше да си избие от ума високия негър. На връщане към Трад Стрийт попита дали има някакво особено значение това, че на даден роб му липсват зъби.

— Видях един такъв мъж пред залата.

Джордж се напрегна, докато Купър обясняваше вероятната причина за изваждането на зъбите. Върджилия реагира така, като че ли информацията бе нова за нея, но не последва избухване. Накрая Купър каза:

— Онзи, когото си видяла, сигурно е бил Грейди, човекът на Хънтун. Такъв един висок, красив?

— Честно да си кажа, не обърнах внимание — излъга Върджилия и стисна крака под полите си. Получила бе сведенията, които искаше.

„Грейди“. Докато се унасяше в сън вечерта, тя се наслаждаваше на името. Откъм изпълнената с аромати градина повя горещ ветрец. Сладките миризми и влагата на нощта подсилваха до болка желанието ѝ.

— Грейди — прошепна в тъмното тя. Знаеше, че никога повече няма да го види, но ѝ се щеше да има как да не бъде така.

Времето в Монт Ройъл се захлади тъкмо когато пристигнаха Хазардови. Резките, косо падащи лъчи на октомврийското слънце придаваха на дните някаква тъжна красота, но Били не я забелязваше. Едва ли виждаше нещо и някого извън Аштън.

Прекарваше всеки свободен час с нея. Тя го разведе из плантацията на кон, макар той да я заподозря, че съчинява повечето от онова, което му казва. Почувства, че тя твърде малко разбира или пък се интересува как се сее или събира оризът.

Робското селище оказа върху Били някакво мрачно, едва ли не болезнено очарование. Негрите отвръщаха на втренчения му поглед с тъжни, лишени от надежда очи. Чу смях, но не много. За първи път разбра донякъде защо Върджилия, Констанс и останалите членове на семейството се противопоставят на робовладелството.

В миналото отношението му до голяма степен отразяваше тяхното — правилно, но лишено от каквото и да е чувство. Едно преминаване на кон по прашната улица между редовете мизерни колиби промени всичко. Ако робите бяха безгрижни и щастливи, както твърдяха южняците, той видя дяволски малко доказателства за това. Разгневи се. Тук съществуваше очевидна неправда. Убеждението, че е така, наподобяваше тресчица, забила се в стъпалото му — не толкова болезнена, че да му попречи за нещо и все пак непрестанен източник на дразнение.

Имаше и още една тресчица, породена от връзката му с Аштън. Отначало не можа да определи причината, която го караше да се чувства неудобно в нейно присъствие. Все още го възбуждаше, макар и част от загатката на пола вече да не съществуваше, благодарение на търкалянето с онова нюпортско момиче в плевнята на баща й; след като премина първоначалното неудобство от това, че трябваше да си сваля панталоните, Били прекара с удоволствие своя час със Софи.

Във физическо отношение Аштън си оставаше едно от най-красивите същества, което бе виждал. Макар и не съвсем интелигентна, тя беше надарена с природен ум и дар слово. В края на първата седмица от пребиваването си в Монт Ройъл стигна до заключението, че онова, което го смущава, бе начинът, по който го целуваше, докосваше лицето му или го гледаше. Като възрастна —

това беше точната дума. А едва беше навършила петнайсет тази година.

В събота Ори организира вечерен пикник в чест на гостите. Докато се съгъстваше сумракът, в който появаше лек ветрец, запристигаха братовчеди и съседи. Една от гостенките беше красива жена на име госпожа Ламот, на която Ори като че ли обръщаше особено внимание. Тя почти никак не се застояваше до съпруга си; той стоеше настрана с други мъже и ако се съдеше по приглушените гласове и шумния смях, си разправяха мръсни истории.

Когато стана тъмно, осветиха страничната поляна с факли, закрепени в забити в почвата поставки. Те служеха също така и да пропъждат насекомите. Били и Аштън напуснаха мястото на пикника и ръка за ръка се измъкнаха надолу към реката.

— Колко е хубаво, че си тук — каза тя, докато вървяха към края на пристана, където застанаха загледани в черната, набръчкана от вятъра вода. — Ще останете ли още дълго?

— Джордж казва още около седмица.

— Това ме прави много щастлива. Но и тъжна.

— Тъжна ли, защо?

— Когато съм близо до теб...

Обърна се с лице към него. Далечните факли хвърляха в очите ѝ мънички, жестоки отблясъци. Гостите се лутаха насам-натам като привидения сред димящите светлини.

— Продължавай — подкани я той.

— Когато сме близо един до друг, трябва непрекъснато да се боря с чувствата си. Искам да сме още по-близо. — Тя притисна гърди, уста, а сетне и цялото си тяло към него. Почувства как устните ѝ мърдат, докато шепнеше: — Много по-близо, отколкото въобще е прилично.

Понечи да я целуне, но изведнъж усети нещо под кръста си. Всемогъщи Боже! Тя го опипваше надолу, за да го хване през панталоните и долните гащи. Земята да се бе разтворила под него, нямаше да е по-изненадан.

Простена името му, стисна здраво с ръка и страстно го целуна. Той бързо преодоля своята изненада и сдържаност и отвърна на целувката. Лявата ѝ ръка го прегръщаше през врата, докато дясната стискаше ли, стискаше. Играта на устните и ръцете ѝ скоро доведе до срамен завършък. Тя усети как той се стегна в ръцете ѝ.

Отскочи назад, притиснала устата си с длани.

— Господи Боже мой, аз ли предизвиках...

Почувства се безкрайно унижен, неспособен да каже каквото и да е. Обърна се настрани към реката.

— Били, толкова съжалявам. Не можах да се въздържа, мили.

— Няма нищо — изломоти той.

Пет минути по-късно през поляната бавно се зададоха Брет и Чарлс, които ги търсеха. Били трябваше да се изправи пред тях, все едно че нищо не се е случило. За късмет носеше вълнен панталон, десенът му беше ситно каре, така че ако някой се окажеше толкова невъзпитан да попита какво се е случило, той щеше да излъже, че е разлял чаша с пунш.

Присъединиха се към останалите. Нямахме въпроси. Но поведението на Аштън му направи силно впечатление. „Прекалено изкусна.“ Това бяха думите, които си повтаряше на ум половината от нощта и дни наред по-късно. За годините си беше наистина прекалено изкусна.

Как е станала такава? Като се замисли за възможностите, усети да го обхваща непреодолима ревност. Искаше му се да разбере как е научила всичко, което знаеше. И в същото време не го желаше. Разбираше, че връзката между тях е започнала да вехне. Това го караше да се чувства тъжен, но и някак малко облекчен.

Започна период на мрачно, кално време. Между Били и Аштън възникваха дребни спречквания. Тя не успяваше да схване какво й говори, макар той да го повтаряше. Камъче в обувката му пречеше да върви толкова бързо, колкото тя би искала. Дребни неприятности, които ги гневяха и всичко съсипваха.

Разривът настъпи в един горещ, задушен съботен ден. Не успяха да измислят да правят нещо, което да не им е досадно. Накрая тръгнаха да се разхождат по високия бент, който отделяше реката от оризищата. Десетина минути по-късно Аштън седна на земята, без да я е грижа за праха по полата й. Когато той се отпусна до нея, тя направо попита:

— Държиш ли догодина да отидеш в Академията?

— Да.

— Според мен един мъж може да се залови и с нещо по-добро. Той се намръщи.

— Теб какво те засяга? Не си мъж.

Тя го изгледа. Не точно враждебно, но в очите ѝ липсваше топлотата, която се излъчваше от тях това лято.

— Не съм, но ще се омъжа за мъж — отвърна тя.

— И вече знаеш какво очакваш от него, това ли искаш да кажеш?

— Зная какво очаквам за себе си. Зная какво искам и какво той трябва да ми даде.

Тонът на разговора ставаше все по-неприятен; дали е усетила неговото отдръпване? И все пак не искаше да се кара с нея. Усмихна се с надежда да облекчи напрежението. Подложи длан и вдигна над нея другата си ръка, сякаш държи молив.

— Можем ли да получим списъка за справка, госпожице Мейн?

— Не се шегувай, Били. На петнайсет години съм. След още пет животът ми ще е минал почти наполовина. А и твоят.

Това го отрезви.

— Така е.

— Ако човек изживява живота си без план, накрая се оказва без нищо. Имам намерение да се омъжа за мъж с пари. Поне достатъчно пари, за да зная, че той не се е оженил заради моите. Но, което е още по-съществено, трябва да представлява нещо. Конгресмен. Губернатор. Не бих имала нищо против, ако е президент. Време е да имаме отново южняк за президент.

— Старият Зак Тейлър беше родом от Луизиана.

— Уф, та той беше повече янки от теб. Във всеки случай искам да съм съпруга на мъж изтъкнат и с власт.

Останалото, макар и неизречено, си беше противно ясно. Мъжът, когото щеше да вземе, щеше да бъде тласкан да постига нейните цели, ако те не бяха и негови. С блясък в тъмните си очи тя завърши:

— Разбира се, и военният може да стане прочут и изтъкнат. Виж генерал Скот. Или онзи янки от Ню Хемпшир, когото споменават като кандидат за президент... как му беше името?

— Пиърс. Генерал Франклин Пиърс.

— Да — усмивката ѝ стана предизвикателна. — Ще бъдеш ли такъв военен?

Всичко свърши. Той го осъзна. И отговори:

— Не.

Не беше подготвена за такъв категоричен, окончателен отговор. Усмивката ѝ стана кокетна. Наведе се към него, позволявайки на гърдите си да докоснат ръката му, като намек за онова, което би могла да даде на един мъж.

— Обзалагам се, ме би могъл, стига да поискаш.

— Нямам такава амбиция. — Той се изправи и изтупа праха от панталоните си. — Да вървим, а? Като че ли ще вали.

Върнаха се в голямата къща, без да си продумат. Нейното мълчание беше объркано и нацупено, а неговото — пропито с някакъв нов мир. Беше му се предложила, като му съобщи и цената. Прекалено потайна, прекалено опасна беше за него. Той се чувстваше като отстъпил от ръба на пропаст и изпита облекчение.

Засилващият се вятър брулеше листа от водните дъбове близо до къщата. Листата се носеха около младежите, когато се натъкнаха на Ори. Той надзираваше половин дузина роби, които приковаваха капациите на прозорците и вратите.

— Току-що дойде един от хората на Купър. Изпроводил го на кон от Чарлстън — каза Ори. — Пристигащите кораби съобщавали за урагани ветрове на сто мили навътре в морето. Разпратих хора на коне да предупредят съседните плантации. Може би ни очаква ураган.

Аштън подхвана полата си и се втурна в къщата. Ори погледна след нея и се почеса по брадата.

— Струва ми се, че вече е имало ураган по-близо до дома.

Били се усмихна механично.

— Да си виждал Чарлс?

На сутринта Аштън се появи отново широко усмихната. Тя влезе театрално в трапезарията и седна до Били, който довършваше последния от няколкото дебелите резена пушен бут. Потупа го по ръката.

— Какво ще правим днес?

Той бутна стола си назад.

— Чарлс ще ме води на лов за сърни с лъкове и стрели. Ще се видим довечера.

Когато той излезе от помещението, в стомаха ѝ се образува болезнен възел. Съжаляваше за онова, което му каза долу при реката.

Направи го по-скоро за да го изпита, любопитна беше да разбере от какво тесто е замесен и колко може да го превие. Не че имаше някакво значение, защото беше влюбена в Били. Можеше да си остане цял живот лейтенант и тя пак щеше да го обича. Заради него с удоволствие щеше да зареже мечтите си, амбицията си, всичко.

Но остана с чувството, че това вече едва ли имаше смисъл.

Присвил очи, Били се приведе над врата на коня. От проливния дъжд видимостта намаля до няколко метра. Дърветата проскърцваха. Бурята кършеше клони и ги отнасяше. Не беше по-късно от четири-пет часът, а тъмносивото небе изглеждаше призрачно.

— Ето я къщата — извика Чарлс отпред. Били не виждаше нищо, освен опашката на коня му, която се поклащаше напред-назад. Ако не го водеше Чарлс, щеше да се загуби. Всичко го болеше от ездата и шибания вятър. Чарлс изкрещя още нещо, но то заглъхна в страхотен пукот. Били вдигна очи тъкмо когато огромен клон от дъб се откърши и започна да пада към него. Сръга с пети коня си да отскочи напред. Помалките клони го шибнаха, но най-тежката част падна зад животното и ездача.

Подплашеният кон затанцува. От мътилката изникна ръка, която погали животното и го успокои. Когато отминаха последиците от страха, Чарлс попита:

— Нищо ти няма, нали?

Били преглътна и кимна.

След още пет минути се озоваха в обора. Останалите коне бяха неспокойни и ритаха преградите на боксовете си. Били и Чарлс предадоха животните си на изплашените коняри и оставиха лъковете и стрелите върху една бала сено. Бяха двама мокри до кости, много уморени и неуспели ловци. За целия ден зърнаха само един сръндак. Чарлс даде на Били пръв да опита. Стрелата му отиде встрани и животното избяга. Чарлс срязва ризата на Били отзад — традиционния знак за новак, който е пропуснал.

Били беше недоволен от неуспеха си, но не и съвсем изненадан. През целия ден го разсейваха мисли за Аштън. Виждаше я в по-реална светлина, без собствените му чувства да изкривяват същинския ѝ образ. Тя оставаше красиво, желано в много отношения момиче, но не

беше за него. Почувства се късметлия, че го е открил, преди да се забърка повече.

— Имаме късмет, че реколтата е прибрана — изкрещя Чарлс, докато тичаха към къщата. — Понякога бурята предизвиква приливна вълна и тя докарва по реката чак дотук солена вода, като по този начин изтравя оризищата.

— Смятах, че силните бури са през август или септември.

— Обикновено е така, но връхлитат и по-късно. Сезонът им продължава до края на ноември.

Стигнаха до къщата. Отдъхнаха с облекчение, втурнаха се вътре и се заковаха на място при вида на напрегнатата група от роднини в хола.

— Е, поне вие двамата сте в безопасност — рече Джордж със скован глас.

Били отметна мокра коса от челото си.

— Какво е станало?

Отвърна Ори.

— Късно тази сутрин сестра ти настоя да излезе да се разходи на кон. Изпратих един от хората си с нея. Не са се върнали.

Били усети присъствието на Брет на стълбището. Наблюдаваше го с тревога, когато той рече на Ори:

— Да оседлаем ли отново и да ги потърсим?

— Зададох същия въпрос — рече Джордж. — Но Ори ме разубеди.

— И с основание — гласът на Ори прозвуча сприхаво, сякаш беше засегнат от критичния намек на Джордж. Върджилия би могла да се намира на една дузина пътеки и странични пътища. Няма как да преценя откъде да започна. А след като бурята е вече толкова силна, бихме могли да минем на десет метра от нея и да не я видим. Но ще тръгна, ако искаш, Джордж.

— Не, ако не е разумно. Не съм искал да поставям толкова остро въпроса.

— Къфи е момче, на което може да се разчита — съобщи Ори на останалите. — Ще намери подслон. Сигурен съм, че нищо няма да им стане.

Някъде над тях вятърът отпори капака на прозорец, сетне се втурна в стаята, събаряйки мебели и чупейки стъклария. Клариса

възкликна уплашено и се втурна нагоре. Последваха я Мод и три от домашните робини. Брет се втурна при Чарлс. Аштън я нямаше, както забеляза със закъснение Били.

— Благодарна съм, че и двамата се върнахте — рече Брет. Докосна ръката на братовчед си, но гледаше към Били.

Той премига, забелязвайки я, забелязвайки я наистина за първи път. Изненада се и изпита удоволствие, че прояви такава грижа.

Тилет предложи на ловците да отидат с него и да се стоплят с по чаша уиски. Чарлс с радост се съгласи. Били тръгна подире му. За момент, докато минаваше покрай Брет, се вгледа в очите ѝ. Беше малка, но хубава. Лицето ѝ притежаваше мекота, каквато липсваше при Аштън. Намери я изключително привлекателна.

Може би не е насочил вниманието си към момичето, към което всъщност е трябвало.

— Госпожице, по-добре да обръщаме към къщи — рече Къфи около час след като тръгнаха от Монт Ройъл.

— Не, интересно ми е — надвика стоновете на вятъра Върджилия.

Къфи направи гримаса. Но беше пред нея, възседнал старо муле, и тя не видя неговата реакция.

Върджилия яздеше странешком. Помолила бе младия негър да ѝ покаже красивите кътчета край реката и сега той я водеше към едно такова място, следвайки горската пътека, която всъщност не представляваше нищо повече от тясна, кална бразда. Гъсто израсналите дървета не допускаха по-голямата част от гаснещата светлина да прониква долу, но дъждът стигаше до пътиниците, а това говореше колко силно духа вятърът.

Върджилия беше доста изплашена. Никога не беше изживявала ураган. В същото време самата свирепост на налитащата буря я възбуждаше по съвсем неочакван начин. Започна да се чувства напрегната и овлажняла под костюма си за езда. Стоманените банели се впираха болезнено в тялото ѝ.

— Къфи, не ми отговори на въпроса, който ти зададох преди малко.

— Тревожа се заради бурята, госпожице. Не помня въпроса.

Лъжец, помисли тя, изпълнена по-скоро със съжаление, отколкото с гняв. Изтръгнато от корен дърво падна някъде зад тях с голям пукот и изпочупи храстите наоколо. Когато се стовари долу, земята се разтресе.

— Бихте ли почакали тук, госпожице? Добре ще е да се върна назад и да видя дали пътеката е все още отворена.

Срита мулето си с боси пети и мина покрай нея, хвърляйки ѝ нервен поглед. Беше красиво момче, точно около възрастта на Братовчеда Чарлс. А и интелигентно, макар да правеше всичко по силите си да го скрие. Уплаши се от въпросите, с които го обсипваше през изминалия половин час. Мейнови го бяха пречупили до положение да отрича и крие възможностите на дарения му от Господа разум. Ето още една причина да мрази семейството и цялата тази проклета робокрация.

За да дойде в Южна Каролина и да получи лични впечатления от системата, тя трябваше да се преструва, че е приятелски настроена, и да потиска убежденията, чувствата и щенията си. Не че успяваше съвсем. Днес, когато онзи проклет високомерен Ори Мейн се опита да я разубеди да не предприема разходката на кон, учтиво му се противопостави. Направи го по принцип, а и защото искаше да поговори насаме с един роб. Така да се каже, на собствената му територия. Досега разговорът вървеше само в едната посока.

Къфи се върна, шибайки мулето си с пръчка. Като че ли се притесняваше, че трябва да дойде отново при нея. Не, схвана тя, нещо друго го безпокоеше.

— Госпожице, когато е паднало, дървото е разтворило цяло гнездо медноглави змии. Гъмжат навсякъде по пътеката. Голяма буря — плаши ги. Прави ги зли. Не можем да рискуваме да се върнем по този път. Трябва да заобиколим много отдалеч. По този път ще яздим един час повече.

— Не се тревожа. Ти си отличен водач.

Усмивайки се, тя се наведе да го потупа по ръката. Той се отдръпна, сякаш го опари. Сетне срита мулето да върви.

— Няма к'во друго да пра'им сеа, освен да върим напред към крайречния път — промърмори той.

— Тъй като ще мине известно време, докато стигнем у дома, би могъл да ми отговориш на въпроса. Искам да зная дали разбираш

значението на думата „свобода“.

Само шумът на дъжда нарушаваше тишината. Секундите се проточиха до половин минута.

— Къфи? — подкани го тя.

— Така смятам — обади се той, без да погледне назад.

— Имаш ли някаква представа какъв би бил животът ти, ако беше свободен?

— Пред... — как го казахте, госпожице?

— Имаш ли някаква идея какво е това чувство да си свободен?

— Не, госпожице. Никога не мисля за това. Щастлив съм тук.

— Погледни ме и пак го кажи.

Не се обърна, нито каза нещо.

— Къфи, бих могла да ти дам пари, ако пожелаеш да избягаш.

Като чу това, той накара мулето си бързо да се обърне, а очите му необуздано се застрелкаха, опитвайки се да проникнат през засилващия се дъжд.

Бедното същество се страхуваше, че някой би могъл да ги чуе наскреда гората. Проклети да са за това, че са смазали духа му. Проклети да са Мейнови, всички южняци до един, проклет да е и брат й Джордж. Той се превръщаше в най-обикновен тестолик — янки, който симпатизира на Юга. Какво ли не би дала, за да ги накаже всичките.

Къфи се взря в нея с големи, молещи очи.

— Никога няма да тръгна да бягам, госпожице. Гус'ин Тилет и гус'ин Ори се отнасят добре с мен. Аз съм един щастлив негър.

Колко тъжно и отчаяно прозвуча това. Махна рязко с ръка.

— Добре. Да вървим нататък. Много силно вали.

По пътеката, която се виеше из гъстата гора, стана тъмно. Онова, което доскоро беше обикновен дъжд, се превърна в порой, който накара костюма й за езда да прогизне. Видя две сърни, които се бяха упътили с подскоци на запад. Храсталакът се събуди, зашептя и зашумя, защото животинското население се втурна пред приближаващата се буря.

Гневът на Върджилия нарастваше заедно със силата на стенещия вятър. Беше се престорила, беше дала лъжливи обещания, за да убеди Джордж да я вземе на юг. Сега не знаеше дали ще може да понесе остатъка от прекарването, без да разобличи онези, които бяха

пречупили духа на Къфи и скопили смелостта му. Искаше да ги нарани, да направи така, че да ги заболи...

— Какво правиш тук, негре?

Сепната, Върджилия осъзна, че Къфи е стигнал до края на гората. Крещеше на някого, когото тя не виждаше. Побърза да отиде до него. Тогава видя луксозната карета, чиито задни колела бяха потънали до главините в гъста лепкава кал.

Кочияшът все още стоеше кацнал на високата си капра. Дъждът плющеше по остриганата му глава, а той размахваше написан на ръка картон, който висеше от врата му на парче канап.

— Я не ми крещи, негре. Имам разрешение да пътувам.

Върджилия се вцепени. Лицето на кочияша беше разкривено, сякаш така можеше да се предпази от дъжда. Гримасата откри зъбите му. Четири от тях липсваха.

Не така враждебен вече, Къфи рече.

— Не те познах, Грейди. Какво се е случило?

— Не виждаш ли, по дяволите? Старата госпожа Хънтун, тя искаше да закарам обратно каретата в Чарлстън, за да може гус'ин Джим да я използва. Казах ѝ, че бурята ще разкаля прекалено много пътищата, но не пожела и да чуе.

В последните думи Върджилия долови възмущение, дори потисната ярост. Собствениците на Грейди не бяха отнели мъжеството му.

Къфи забеляза, че другият роб се взира във Върджилия с интерес. И когато заговори, в тона му пролича предупредителна нотка.

— Тази дама е гостенка в Монт Ройъл. Дойдохме по онази пътека там, но тя гъмжи от змии. Трябва да я заведа обратно у дома по дългия път.

— По-добре не опитвайте сега — посъветва го Грейди. — Поне дамата да не опитва. Бурята е прекалено свирепа. Сложи я в каретата, а аз ще я пазя. Ти препусни бързо-бързо до Монт Ройъл и им кажи, че ѝ няма нищо.

Къфи прехапа устни.

— Мисля ти да отидеш.

Имаше много нещастен вид. Очевидно се боеше да не го накажат, ако се случи нещо на гостенката. Грейди беше по-възрастен и

по-силен и Къфи се страхуваше от него. Но не се подчини, докато Върджилия не надвика вятъра и шума на дъжда.

— Да, Къфи, върви. Ще се тревожат. Аз ще съм на сигурно място с този човек.

— Добре — рече той. — Но я пази много внимателно, Грейди. Ще се върна колкото се може по-бързо с някои от гус'дата.

И изчезна от погледа им. Когато последното плъокане на мулешко копито заглъхна сред шума на бурята, Грейди слезе от капрата. Очите му не се отделяха от Върджилия, докато се приближаваше към вратата на каретата.

— Не зная дали бихте искали да се скриете тук, госпожице. Сигурно ще е много влажно и кално.

— Да. Особено ако вратата не се затваря както трябва. — С изражението на лицето си и поглед тя се опитваше да му подсказва, че няма от какво да се страхува.

Той я погледа още миг, сетне впи две ръце в долния ръб на прозореца на вратата. Дръпна рязко вратата. Когато я пусна, тя падна в калта, увиснала само на долната си кожена панта. Двете по-горни бяха отпорени.

Посочи към тях.

— Сега вече съвсем няма да се затвори. Водата скоро ще прелее през прага.

— А какво... — преглътна тя, — какво ще стане ако Къфи си спомни, че вратата не е била счупена, когато дойдохме?

— Прекалено е разтревожен, за да си спомни. Но и да си спомни, няма нищо да каже. Ще се погрижа за това.

Тя почти изгуби сваяст от възбуда.

— Къде можем да отидем?

— На около километър надолу по пътя има една изоставена тепавица. Когато се появят, ще съм застанал на пост, но не очаквам това да стане, преди да минат няколко часа. — Хвърли й още един продължителен поглед, сетне хвана поводите на коня и тръгна по пътя.

— Казвам се Грейди.

— Да, зная.

Това го накара да погледне назад и да се усмихне.

Старата тепавица беше изпълнена с паяжини и миризма на плесен. Но покривът беше солиден и сградата предлагаше отличен подслон.

Върджилия се чувстваше нервна като ученичка, която танцува първия си кадрил. За нея това беше необикновена реакция. Причината беше Грейди, защото изглеждаше така груб и едновременно с това така царствен. Намираще го за царствен въпреки калните му ръце и крака и окъсаните дрехи.

С цинично пламъче в очите той попита:

— Защо искаш да направиш това?

— Грейди, Грейди... — тя прокара длан по дебелията му, влажна китка, — не ме гледай така. Аз съм ти приятелка.

— Няма бял мъж или жена, който да е приятел на един негър. Поне не в Южна Каролина.

— На север е различно.

— Оттам ли си?

— Да. Хората на север мразят робството. И аз го мразя. Принадлежа към организация, която помага на избягали роби да започнат нов живот. Като свободни хора.

— Мислил съм един-два пъти да отида на север. Не бях сигурен дали си струва риска.

Тя стисна ръката му с двете си длани, пръстите ѝ се забиха дълбоко в плътта му.

— Повярвай ми, струва си.

— Искаш само да ми помогнеш, това ли е всичко?

— Не, знаеш, че не е — прошепна тя.

Той се усмихна.

— И пак питам: защо? Никога ли не си била с негър преди?

— Не се ласкай.

Проявата на раздразнение предизвика в отговор гърлен смях.

— Е, ти не си най-хубавата жена, която съм виждал...

Тя прехапа устни и прие оскърблението с усмивка. Той даваше да се разбере кой командва.

— ... но очите ти са сякаш най-топлите. — Докосна леко с кокалчетата на пръстите си бузата ѝ. Нагоре и надолу. — Наистина бих искал да видя и останалото от теб.

Миг по-късно, задъхана от огъня, който я изгаряше, Върджилия смъкна панталетите^[1] си. С две ръце вдигна полата и фустите си отпред. Усмивката на Грейди изчезна.

— Мале, мале. Изглежда, не бях прав преди минута. Ти си достатъчно хубава.

— Не, не съм. Няма значение.

— Но трябва да ти кажа истината, госпожице Върджилия. Не съм бил преди с бяла жена.

— Тогава ела насам — рече тя и леко въртна полите си.

Сетне загуби представа за времето, поемайки го в себе си отново и отново, и отново, докато ураганът беснееше навън.

Розово и тихо утро последва бурната и дъждовна нощ. Едва се зазори и при изоставената тепавица се появи на кон Ори, заедно с Джордж, Били и Къфи. Намериха Грейди да пази отвън.

— От много време търсим — кресна Ори. — Защо не останяхте при каретата?

Грейди стана на крака и отвърна почтително.

— Гус'ине, щяхме наистина така да направим, както рекох на ей този ваш негър. Но вратата на каретата се счупи и вътре влизаха кал и вода. Не беше подходящо, сухо място, където да се подслони една бяла дама. Спомних си за старата тепавица и стигнахме тук, преди бурята да задуха наистина силно. Знаех, че трудно ще ни намерите, но знаех, че ще дойдете по ей тоя път и ще ме видите или аз ще ви видя. Цяла нощ съм стоял буден. Дамата е много добре вътре. Сигурно е гладна, но иначе е съвсем добре.

Вътре в себе си той се подсмиваше. Винаги замазваше думите си, когато разговаряше с бели. Това ги караше да мислят, че имат работа с тъп и простодушен черньо като всички останали. Хитростта вършеше чудесна работа и обикновено минаваше.

Появи се Върджилия, правейки се, че изпитва голямо облекчение. Похвали Грейди за учтивостта и верността през цялата нощ. Джордж изглеждаше успокоен, когато тя се върна вътре да вземе мокрите си обувки и чорапи — това били единствените неща, които свалила, за да заспи.

* * *

Най-тежки разрушения имаше по брега. Когато ураганът се понесе нагоре по Ашли, силата му вече намаляваше. Стоварвайки силата си върху Монт Ройъл, той изкорени дървета и направи пътищата непроходими. Но плантацията, а и съседните имения не понесоха никакви по-сериозни щети, освен повредени покриви и петна по мебелировката там, където дъждът нахлу през счупените прозорци. Приливната вълна не беше толкова силна, че да докара солена вода чак до това място по реката. Общо взето, Мейнови можеха да благодарят, че един от най-големите урагани отново ги е пощадил.

В срядата на последната седмица от посещението на Хазардови Върджилия оповести, че ще вземе речното корабче до Чарлстън, за да направи някои покупки. Искаше да я придружи едно от домашните момичета, ако госпожа Мейн би разрешила. Естествено Клариса каза да.

Мод разпита дъщеря си за пътуването. Не може ли да направи покупките си, когато отидат в Чарлстън да хванат парахода? Не, отвърна с усмивка Върджилия, това било невъзможно. Мод щяла да разбере причината, когато се върне.

Поведението на Върджилия озадачи майка ѝ. Но от друга страна, тя се държа странно през цялото гостуване. Не се прояви зле. А може би отива в Чарлстън да купи подаръци за Мейнови? Мод имаше намерение да изпрати своите, след като се прибере в Лихай Стейшън. Ако дъщеря ѝ изпитва необходимост да изрази благодарността си преди това, Мод нямаше намерение да ѝ пречи. Промяната у Върджилия беше прекалено желана, за да ѝ се пречи.

* * *

Да се измъкне от своята робиня придружителка не се оказа толкова лесно, колкото силното ѝ желание я бе накарало да си представи. Наложиха се да изчака, докато момичето задреме на сламеника си, а това отне повече време, отколкото очакваше. Най-сетне се промъкна навън от стаята си и надолу по стълбите в хотела.

Самотната бяла жена, която бързаше по Митинг Стрийт, привлече втренчените погледи на закъснелите безделници, но това бяха все хора, които никога повече нямаше да види. Новата ѝ страст ѝ помагаше да пропъди страха, че могат да я открият. В странична уличка близо до театъра на Док Стрийт се натъкна на Грейди, който се таеше в мрака на един вход. В тепавицата бяха обмислили деня на срещата, часа и мястото. В мига, когато пристигна, той ѝ се сопна.

— Прекалено закъсня.

— Нямаше как. Трудно ли се измъкна от къщата?

— Не. Никога не съм имал такива затруднения, но преди половин час дадох знак, че е дошъл часът негрите да се прибират. Пропускът, който нося, е отпреди шест седмици. Трябваше да измислим някакъв начин да се срещнем по светло.

— Ако се бяхме срещнали по светло, нямаше да можем да направим ей това. — Тя го прегърна и страстно го целуна. — Можеше да бъдем принудени да чакаме месеци, докато уредя спирки по нелегалния канал. Решихме да стане сега. Решихме го заедно, помниш ли?

— Да — призна той.

Отново го целуна, сетне отвори чантата си.

— Ето ти. Това са всичките ми пари. На листчето е написан адрес във Филаделфия. Там има явка, поддържана от приятели. Квакери — поправи се тя, когато осъзна, че той не разбира за какво става дума.

Грейди опипа листчето с неудобство.

— Не мога да го прочета. Не мога изобщо да чета.

— О, Боже мой. Как не се сетих.

— Но винаги мога да открия Полярната звезда, ако нощта е ясна.

— Разбира се! Ако се загубиш, поискай в някоя черква да те упътят. Черквите не са винаги безопасни за бегълци, но не мога да измисля по-добро място или място, което по-лесно да се разпознае. А сега за храната. Можеш ли да смяташ?

Той поклати глава.

— Тогава, ако купуваш храна, има опасност да те измамат, защото не знаеш да боровиш с пари. И по-лошо дори — може да събуди подозрение. Изглежда, че ще бъде по-малко рисковано да крадеш. Сам ще решиш.

Той долови тревогата в гласа ѝ и нежно я потупа.

— Ще стигна дотам, не се тревожи. Вече имам добро основание да стигна.

Още една продължителна, гореща прегръдка. Тя притисна буза до чистата му работна риза.

— И не само тази причина, Грейди. На север ще те науча да четеш и да смяташ. Ще ти купим хубави нови зъби. Ще бъдеш най-красивият мъж на света.

Отдръпна се и го загледа на слабата светлина, която се процеждаше от края на уличката.

— О, толкова много те обичам.

Самата тя се изненада, когато го разбра. Как се случи това? Заради желанието ѝ да засегне Мейнови и другите като тях? Защото искаше да докаже пълното си отдаване на каузата? И двете, но и нещо повече.

Той се засмя притеснен, а сетне прошепна:

— Понякога имам чувството, че заради това и двамата ще горим в ада.

Колко мрачен ѝ се стори въпреки смеха. Опита се да го развесели.

— В ада за белите или в ада за черните?

— О, за белите. Чувам, че там било много по-приятно. Но и на двете места свършваш по един и същ начин.

— Няма да стане. Ще заживеем щастлив и ползотворен живот заедно.

„И нека Джордж или някой от тях се опита да ни спре.“

— Кой е там?

Настойчив шепот:

— Бягай, Грейди! — Той побягна в тъмното.

Преброи до десет, сърцето ѝ биеше неудържимо, а сянката наедряваше. Хвърли чантата си към далечния край на уличката, сетне викна:

— Пазач? Насам. Едно момче ми грабна чантичката и го подгоних.

Беше дала на Грейди всичките си пари; историята щеше да мине. Пълният пазач стигна до нея задъхан и светна с фенера в очите ѝ.

— Негър ли беше?

— Не, бял. Бих казала на около петнайсет години. С малка златна халка на лявото си ухо. Обзалагам се, че е някой юнга от параходите. Моля ви светнете насам, струва ми се, че виждам нещо.

Миг по-късно му показва вътрешността на чантичката си.

— Не е оставил никакви пари. Постъпих глупаво, като излязох от хотела да подишам въздух. Смятах, че Чарлстън е безопасен за бели жени, след като барабанът нареди на негрите да се приберат от улиците.

Изкусната ѝ игра напълно заблуди пазача. Нямахше недоверчиви въпроси и той лично я придружи до хотела.

Два дни по-късно собственикът на Грейди се появи в Монт Ройъл.

[1] Старомодни дълги женски долни гащи. — Б.пр. ↑

29.

Когато съобщиха за посетителя, Ори и останалите се бяха събрали около масата в трапезарията, където Върджилия беше струпала подаръците за семейството. До момента само Тилет беше отворил своя — скъпа копринена вратовръзка.

Ори бутна стола си назад.

— Извинете ме. Ще видя какво иска.

— Не мога да си представя — рече Тилет. — Смяташ ли, че има нещо общо с бягството на Грейди?

— От къде на къде? — възрази Клариса. Сетне забеляза как съпругът ѝ се взира във Върджилия, която без покана беше седнала начело на масата. Устните ѝ бяха присвити някак особено. Самодоволно. Така Клариса го определи в себе си. Джордж също забеляза и се намръщи.

Ори излезе с широки крачки в преддверието.

— Добро утро, Джеймс.

Протегна ръка да стисне тази на Хънтун, която както обикновено беше мека и отпусната. А също и неочаквано влажна. Времето беше хладно, но посетителят страшно се потеше, пот се стичаше и по стъклата на очилата му. Докато ги бършеше в реверите на самото си и ги слагаше обратно на носа си, Ори се чудеше как Аштън може да търпи такъв плужек.

— Какво те води насам? — попита Ори.

— Посещението ми не е светско, уверявам те. Знаеш ли, че един от робите ми офейка?

— Да. Грейди. Вестта стигна до нас. Съжалявам.

— Намирам за повече от странно съвпадение, че негър, който никога преди не е проявявал и най-малкия признак на недоволство, внезапно решава да избяга, когато ти посрещаш посетители от Севера.

Ори настръхна.

— Джеймс, да не намекваш...

— Съвсем не намеквам — прекъсна го другият. — Направо го заявявам.

През отворената врата бе зърнал Мейнови и гостите им в трапезарията. Говореше високо, за да го чуят. В ответ се чу стържене на стол. Ори разпозна тежкия тропот на бащините си обувки.

Хънтун продължи:

— Убеден съм, че някой е насърчил Грейди да избяга. Нещо повече, смятам, че личността, отговорна за това, е отседнала в тази къща.

Сянката на Тилет падна върху бледия триъгълник слънчева светлина, проникваща от ветрилообразния прозорец над входната врата.

Останалите го последваха от трапезарията. Хънтун гледаше заплашително.

— Ори, на всички е известно, че една от посетителките ти от Севера се занимава с това да насърчава бунта на негрите на юг. През нощта, когато имаше буря, Грейди е пазил или се е правел, че пази същата тази гостенка. — Хънтун пристъпи наперено покрай него. — Питам ви направо, госпожице Хазард. Помогнахте ли на моя роб да избяга?

Ори хвана Хънтун за ръката.

— Само за минута, Джеймс. Не може да идваш тук и да говориш на моите гости като обвинител. Разбирам, че си претърпял финансова загуба, но това не е оправдание...

— Нека отговори — сръза го Хънтун.

Останалите стояха пред него, образувайки нещо като полукръг. Аштън гледаше Върджилия с нескрита вражда. Били беше не по-малко ядосан, но по отношение на Хънтун. Тилет изглеждаше нещастен, Клариса — объркана, Джордж — потресен, сестрата на Джордж...

В стомаха на Ори сякаш падна камък и се удари в дъното му. Върджилия стоеше с вирната нагоре брадичка и гледаше предизвикателно.

— Не, Джеймс. Не и преди да бъдеш така добър да ни съобщиш основанията си.

Порозовелите бузи на Хънтун свидетелстваха за растящия му гняв.

— Основание за какво?

— За подозрението си. Трудно е да повярваме, че именно тук, а не някъде другаде, те е довело да търсиш виновника само

предположение... най-обикновена догадка.

С бързината на котка, която скача върху мишката, Хънтун рече:

— Аха, но аз не правя догадки. Първо, както вече казах, госпожица Хазард е прекарала цяла нощ в компанията на моя негър — нещо, което, разбира се, нито една бяла южнячка не би допуснала, но това няма значение. Предполагам, че е напълнила главата на Грейди с нелоялни мисли...

— Върджилия, съзнаваш ли какво казва този човек? — намеси се Джордж.

Усмивката ѝ не трепна.

— Напълно.

— Кажи му, че това не е вярно, за Бога.

— Защо пък? Защо да удостоверявам с внимание брътвежите му?

Ори го заболя още повече стомахът. Тя не заяви, че не е виновна. Джордж също го схвана. Имаше вид, сякаш му е прилошало.

— Освен това — продължи Хънтун, смутено опипвайки реверите си, — има и още доказателства. От достоверен източник знам, че госпожица Хазард е прекарала в града нощта, когато Грейди избяга от Чарлстън, носейки стар пропуск, който съм пропуснал да унищожа. — Вярно, Ори беше забравил.

Хънтун повиши глас.

— Единствената ѝ придружителка е била негърка от тази плантация. Момиче с ограничен интелект, както е присъщо на нейната раса, момиче, което лесно може да бъде подведено. Освен това ме осведомиха, че същото момиче се е събудило някъде след девет часа въпросната вечер и е установило, че госпожица Хазард не е в стаята. Какво, предполагате, е правила навън в този вечерен час, ако не да съдейства на моя роб да избяга?

Хънтун се втурна напред.

— Защо не отговорите на това, госпожице Хазард?

— Да, наистина — обади се Аштън. — Време е да се отплатите с истината за гостоприемството ни.

Тилет посегна да спре дъщеря си.

— Отстъпи назад и не се бъркай. — Но тя вече се бе промъкнала покрай протегнатата му ръка. Хвана Хънтун под мишница, видимо заставайки на негова страна.

Ори впи поглед в сестра си, най-сетне проумявайки как така Хънтун се е появил в Монт Ройъл. Аштън го е повикала, след като подозренията ѝ са се подсилили от някои дребни наблюдения. Беше потресен, но не и изненадан от постъпката ѝ. Отдавна беше ясно, че Аштън ненавижда Върджилия.

Ори изпитваше същата ненавист. Изражението на Върджилия оставаше самодоволно, дори арогантно. Той се покашля.

— Върджилия, може би ще е добре да отговориш на онова, което каза Джеймс току-що.

— Да отговоря ли? Как?

Джордж беше този, който избухна.

— Като отречеш.

— Защо да отричам?

— По дяволите, Върджилия, престани да се усмихваш — викна Джордж, без да обръща внимание на това, че жена му рязко поема дъх. — Не съсипвай всичко. Отречи!

— Няма да отрека. — Тя тропна с крак. — Няма да допусна този човек да ми държи проповеди и да ме сплашва, когато собствените му ръце са нечисти. Как смее да дърдори за вина, след като гледа на човешки същества като на своя собственост?

С нотка на отчаяние Констанс рече:

— Никой не иска от теб да правиш компромиси с принципите си. Но бъди разумна. Не се отплащай на добротата на Мейнови с враждебност и лошо държание.

— Съжалявам, Констанс, но следвам повелите на съвестта си.

„Тя е не по-малко луда от Хънтун“, помисли Ори. Адвокатът завря бузестото си лице в това на Върджилия.

— Направили сте го, нали? Затова не искате да отречете.

Прелестната ѝ усмивка отново се появи.

— Никога няма да разберете, господин Хънтун.

— А какво още дадохте на моя негър? Вашите ласки ли? Чукахте ли се с него, за да покажете своята вяра в равноправието? Мога да очаквам това от една аболиционистка курва.

Между Били и сестра му никога не бе имало близост. Но последната дума, недопустима в един възпитан разговор, му дойде прекалено много. Изкрещя и скочи срещу Хънтун.

Аштън изпищя и се опита да го избута. Беше прекалено силен. Но Хънтун се отдръпна рязко назад, така че вместо да го хване за гърлото, Били само успя да му отскубне очилата. Те паднаха с глух звук на пода и заблестяха в триъгълника слънчева светлина. Джордж скочи да хване Били за ръката и превърна и двете стъкла в прах.

— Престани. Овладей се! Остави го!

— Не може да обижда Върджилия — рече задъхан Били.

Джордж пристъпи пред брат си и вдигна лявата си ръка като преграда. Тилет грабна очилата на Хънтун от пода и му ги подаде за едната дръжка.

— Моля те да си вървиш, Джеймс. Още сега — каза той. — Още сега.

Хънтун размаха разкривените рамки срещу Върджилия.

— Тя е заговорничила да ми отнеме собствеността. Този млад грубиян се нахвърли върху ми. Искам удовлетворение. Ще изпратя секунданта си.

— Дуел няма да има — отсече Ори. Братовчеда Чарлс, който стоеше и мълчеше зад останалите от групата, изглеждаше разочарован.

Били налетя върху ръката на брат си.

— Защо не? Искам да се бия с него. Ще убия този разплут кучи син.

Хънтун шумно преглътна. Аштън хвърли на Били изненадан, едва ли не възхитен поглед, а сетне се обърна и започна да избутва поклонника си към вратата. Той се перчеше и кипеше, но след няколко мига се намери в каретата си. Опуленият кочияш шибна конете с камшика си.

През отворената външна врата влезе облак прах, прашинките се виждаха отчетливо на слънчевите лъчи, които влизаха през прозореца над нея. Ори не допусна неудобството да го възпре да каже онова, което трябваше, на Хазардови:

— Когато обвиненията на Хънтун се разчуют, ще предизвикат много силно недоволство в околността. Може би е разумно да заминете за Чарлстън още днес.

— След час ще бъдем готови — каза Джордж.

Той избута Били към стълбището. Върджилия се плъзна покрай братята си, все така царствено надменна. Онова, което най-много смути Ори, бе начинът, по който реагира на предупреждението

неговият приятел. Джордж сякаш се разгневи, разгневи се на него. Ори поклати глава, изруга под нос и излезе навън да подиша въздух.

* * *

Четирийсет пет минути по-късно, вече поуспокоен, Джордж тръгна да търси приятеля си. Намери го настанен в плетен стол в края на долната веранда. Семейната карета стоеше пред вратата. Домашни роби прикрепяха с каиши пътни сандъци и чанти към металните оградки за багаж на покрива.

Ори седеше, сложил обувката си върху втори стол, прикрил очи с дясната си ръка. По някакъв начин тази поза изразяваше поражение. Джордж заогъва периферията на шапката си.

— Преди да заминем от Пенсилвания, Върджилия обеща да не прави нищо, с което да конфронтира теб и семейството ти. Очевидно е нарушила обещанието си. Може и да е нямала такова намерение в самото начало. Въпросът е, че не знам какво мога да направя. Говорих току-що с нея и тя не изпитва ни най-малко угризение. Всъщност изглежда доста горда от цялата работа. Смятам това за непростимо.

— И аз също.

Безкомпромисното заявление сконфузи Джордж. Внезапно Ори се изправи, чувството на поражение изчезна.

— Виж какво. Зная, че нямаш нищо общо с това. Без съмнение ще хванат Грейди, преди да е отишъл далеч. Съжалявам, че се случи, но станалото е станало и няма какво повече да се направи.

— Освен да се погрижа в бъдеще сестра ми да не стъпва в Южна Каролина.

— Да, това няма да е лошо.

Все още чувствайки се неловко, Джордж и Ори се вгледаха един в друг. Постепенно миналото и приятелството, което то бе изградило, преодоля взаимната стеснителност.

Джордж говореше от името и на двамата, когато каза:

— В гневни времена живеем. Гневът се задълбочава с всеки изминал ден. Непрестанно се сблъскваме с трудни въпроси, които привидно нямат отговор. Но не искам те да вбиват клин между семействата ни.

Ори въздъхна.

— Нито пък аз. Всъщност не те държа отговорен за поведението на сестра ти. — И все пак някаква болезнена част в него продължаваше да смята така.

— Ще доведеш ли семейството си в Нюпорт следващото лято? Ще уредя нещата така, че да отпратя Върджилия другаде.

Ори се поколеба, преди да отговори.

— Ако не се случи нещо особено, да. Ще се опитам.

— Добре!

Приятелите се прегърнаха. Джордж нахлупи шапката на главата си.

— Да тръгваме, преди да се е появил Хънтун с потеря, снабдена с въжета, за да ни линчува.

— Не правим такива неща по нашите места!

— Ори, успокой се. Само се пошегувах.

Ори се изчерви.

— Извинявай. Изглежда, съм станал прекалено чувствителен. Това като че ли е характерно за южняшкия темперамент в последно време.

От къщата излязоха Мод и Констанс, последвани от бавачката с децата.

— Готови ли сте вече? — попита Джордж жена си.

— Не съвсем — отвърна тя. — Не можем да намерим Били.

В същия момент Били крачеше бързо по постланата със сгурия алея, която свързваше голямата къща със сградата на кухнята. Едно от домашните момичета му бе казало, че Брет помага в печенето.

— Били? — За момент помисли, че гласът е онзи, който искаше да чуе. Сетне осъзна, че говори Аштън. Тя се втурна откъм ъгъла на голямата къща.

— Търсих те навсякъде.

Пусна обтегнатата с обръчи пола, която беше вдигнала, за да тича. Изгледа го изпитателно.

— Напълно готов за пътуване. Мале мила, колко красив изглеждаш.

— Съжалявам, че трябва да заминем при такива обстоятелства.
— Трудно намираше думите си и за момент се почувства неудобно в нейно присъствие. — Зная, че Върджилия не оправда доверието ви, но все пак не мога да позволя на приятеля ти да я обижда.

Очакваше Аштън да го оспори, но тя не го направи. Вместо това го изненада, като кимна.

— И аз изпуснах нервите си. Не биваше... наистина не мога да обясня защо го направих. Пет пари не давам за дъртия Джеймс Хънтун.

Леко отпускатки се, Били успя да се усмихне.

— Тогава си добра актриса. — Всъщност много отдавна го беше установил. — Щеше ми се брат ти и Джордж да ме бяха оставили да се дуелирам с Хънтун. Доста добре стрелям с пистолет.

— О, Джеймс е прекалено пъзлив, за да се яви на дуел. Само се перчи и дуе... както и повечето политици, около които се върти. Ти си различен...

Заопипва китката му под кадифената гарнитура на ръкава.

— Храбър. Възхищавам се на храбростта у един джентълмен. Храбростта и силата...

Върха на показалеца ѝ се плъзгаше напред-назад върху нежните косми на китката му. Желаше го и се опитваше да му го покаже с очи, с накланянето на брадичката, с гальовното движение на пръста си. Опитваше се да го привлече отново към себе си. Опитваше се и не успяваше.

— Благодаря за изразените чувства, Аштън. Но сега трябва да вървя. Има нещо, което трябва да свърша в кухнята.

— Охо, гладен ли си? — попита тя с крива усмивка. — Казват, че когато растели, момченцата били все гладни. — Подчерта думата „момченцата“.

Обидата го накара да се изчерви.

— Моля те да ме извиниш. — Обърна се и забърза по алеята. Беше приключил с нея. Ако досега беше имала някакво съмнение, бързото сбогуване го заличи. Очите ѝ се изпълниха със сълзи, които се опита да спре, но не сполучи.

Били се чувстваше малко глупаво, че като зарязва едната сестра, се втурва да гони другата. Но оставаше решен да намери Брет. Как ли щеше да реагира тя? Гневно? Или с презрение? Убеден беше, че ще е по единия или другия начин. Въпреки това нахълта сред горещината и дрънченето в кухнята, която гъмжеше от черни слуги и беше изпълнена с аромата на печащите се бисквити и дебелите резени червена шунка, които цвърчаха, докато се пържеха на огромната кухненска печка, стъпила на крака с формата, на животински лапи. На огнището къкреха котли с бульон. От време на време повеите на вятъра връщаха от комина лютив дим, който се носеше на облачета из помещението. През едно такова облаче зърна Брет да меси тесто.

— Да, господине, какво мога да направя за вас? — попита го пълна готвачка с вдигната вежда; тя очевидно се възмути, че чужд човек влиза в нейното царство.

— Бих искал да говоря с госпожица Мейн.

Брет вдигна очи, видя го и се смути. Изтри с престилка брашно от бузите си. Докато забързана обикаляше голямата кухненска маса от дебели дъски, готвачките и помощничките им размениха предпазливо развеселени погледи.

— Искан да ти кажа довиждане — рече Били.

Тя вдигна кичурчетата разпиляна коса от челото си и ги приглади назад.

— Мислех, че ще се сбогуваш с Аштън.

— Тя е приятелка на господин Хънтун. — Пушекът го накара да се закашля.

Брет хвана поривисто ръката му.

— Да излезем навън. Тук е адски горещо. — Това, че използва думата „адски“, показваше, че е нахакана или пък смутена. Били предположи второто.

Навън есенният ветрец ги разхлади. Червенината бавно се оттегли от лицето на Брет.

— Сигурно на нищо не приличам. Не очаквах някой да ме потърси.

— Трябваше да те видя, преди да замина. Върджилия провали това гостуване, но не искам да съсипе приятелството между семействата. Не и когато започнахме да се опознаваме с теб.

— Опознаваме ли се? Искан да кажа...

Щеше ѝ се да умре на място. Дълбоко засрамена от онова, което смяташе за пълна липса на женствена грация, тя едва успяваше да каже две свързани думи. Колко ли грозна му се струва, цялата оплескана с брашно и опръскана с тесто? Но му каза истината: беше напълно неподготвена за тази среща. Мечтаеше да я забележи, но не, мили Боже, когато се поти в кухнята.

— Надявам се, че ние се... ще... — Били също потъна в собственото си смущение. Предаде се и просто се засмя, като по този начин пречупи напрежението помежду им.

— Никой не ви обвинява за онова, което е направила сестра ти — каза Брет.

Започна да изучава очите ѝ. Колко хубави бяха. В тях нямаше никакво притворство. Не беше така ярко привлекателна като Аштън и никога нямаше да бъде. „Но притежава красота — помисли той, — една по-проста и по-земна красота, подсилвана отчасти от стеснителната мекота на погледа и добротата на усмивката ѝ. Красота, която времето никога няма да съсипе, тъй както щеше да стане с красотата на сестра ѝ. Тя стига, също като богата жилка чисто злато, чак до сърцевината на самото ѝ същество.“

Поне така му говореше романтичното му възприятие.

— Много мило от твоя страна да го кажеш, Брет. Върджилия забърка ужасна каша, но всички останали искаме семейството ти да дойде в Нюпорт следващото лято. Онова, което се питах...

Задната врата на голямата къща се отвори. Навън се подаде завързаната с боне глава на бавачката.

— Господин Били? Търсим ви. Готови сме да тръгваме.

— Идвам.

Вратата се затвори. Той заряза всякаква предпазливост.

— Ако Ори наистина дойде в Нюпорт, ще бъдеш ли с него?

— Надявам се.

— Междувременно... макар да не ме бива особено да пиша... мога ли да ти изпращам по някое кратичко писъмце?

— Бих искала да ми изпращаш.

Усмивката на лицето ѝ запали радост в неговата душа. Да посмее ли да я целуне? Вместо да се поддаде на порива и да я целуне както трябва, той се прегъна в кръста, хвана ѝ ръката и притисна устни към нея, съвсем като поболял се от любов благородник. Сетне хукна като

луд — главно за да скрие почервенялото си като домати лице. Брет склучи ръце на гърдите си като за молитва и се загледа след него със светнало от щастие лице. Мина много време, преди да се обърне към къщата.

Тъгълът, под който падаха слънчевите лъчи в момента, хвърляше върху всеки прозорец блестящи отражения. Отвън нямаше как да се види дали някой вътре наблюдава. Но Аштън не го знаеше. Боейки се да не я открие сестра ѝ, тя бързо отстъпи от горния прозорец, откъдето проследи цялата отвратителна сцена между сестра ѝ и Били Хазард.

Брет скоро излезе от полезрението ѝ, но Аштън стоеше все така неподвижна, с поглед, впит в прозореца. Бледа слънчева светлина падаше през дантеленото перде и рисуваше върху лицето ѝ шарка, подобна на паяжина. Само стиснатите ѝ на черта устни и свитите, заприличали на цепки очи говореха каква ярост я е обхванала.

— Папа, какво искаше мъжът с бакенбардите?

Малкият Уилям Хазард зададе въпроса си, облегнат на краката на баща си. Патриша седеше в скута на Джордж, ръчичките ѝ го прегръщаха през врата, а бузката ѝ се притискаше сънливо към неговата. И двете деца носеха бархетни нощници.

Белведере миришеше сладко на коледна зеленина. Ароматът във всекидневната се допълваше от острия мирис на горящото в огнището ябълково дърво и от приятния аромат на сапун на децата.

— Искаше от мен отново да стана войник — отвърна Джордж.

Уилям се развълнува.

— Ще бъдеш ли войник?

— Не. Веднъж ми стига. Бягайте в леглата и двамата.

Целуна шумно всяко от тях и ги плесна по дупетата, за да ги отпрати. Констанс ги чакаше в салона. Тя изпрати на Джордж въздушна целувка, после вдигна показалци над челото си и забля като коза. Децата се разписаха и побягнаха. Обичаха вечерната игра на гоненица. Понякога Констанс беше слон, друг път лъв или пък жаба. Измислиците ѝ доставяха огромно удоволствие на малките. Джордж не се изненадваше от това. Тя и него изпълваше с радост и му доставяше удоволствие.

Тази вечер, въпреки времето, прекарано с децата, Джордж се чувстваше в лошо настроение. Посетителят дойде от името на командващия милицията на Пенсилвания. Започна с това, че тя имала нужда от квалифицирани офицери, за да се развива и подготвя за войната, която с положителност щяла да се води до няколко години.

— Каква война? — поинтересува се Джордж.

— Войната, която ще накара да спрат предателските изявления, които се чуват на юг. Войната, която ще гарантира личната свобода навсякъде из новите територии на страната. — По този начин посетителят разкри, че е привърженик на Свободна земя. Продължи по-нататък, като обясни, че ако Джордж се присъединял към щатската милиция, можел на практика да е сигурен, че ще го изберат за капитан. — От контактите ми в Лихай Стейшън разбрах, че сте популярен. Убеден съм, че това ще помогне да се преодолее пречката, която представлява фактът, че сте получили подготовка в Уест Пойнт.

Каза го така снизходително, че Джордж за малко не го изрита на снега. Спомените от Мексиканската война избледняваха. Обществеността се връщаше към старата си подозрителност към военните и неприязънта към институцията, която подготвяше професионални офицери.

Посетителят се оказа упорит. Три пъти Джордж трябваше да отказва да се присъедини към милицията. Третия път, вече раздразнен, заяви, че не би желал робството да се ликвидира по друг, освен по мирен начин.

Джордж никога не бе харесвал военната дисциплина и се надяваше никога да не му се налага отново да я търпи. Още повече не хареса посетителя си и подигравателното подмятане, че на Джордж някак не му достигал патриотизъм, тъй като не искал да убива други американци. От този момент нататък Джордж стана груб. Мъжът си отиде начумерен.

Той върна Джордж към парливите въпроси, които си задаваше толкова често. Как би могло да се ликвидира робовладелството в Юга при положение, че силата бъде отхвърлена като средство? Не знаеше. Никой не знаеше. При повечето разговори, които биха могли да доведат до намирането на отговор, страстите обикновено изместваха разума. Конфликтът беше прекалено дълбоко вкоренен, прекалено

стар. Стар колкото Компромиса за линията по Мисури^[1] от 1820. Стар колкото първия товар черни хора, доставени на континента.

Спомни си за писмото, което от няколко дни имаше намерение да напише. Може би го написа, защото не му харесваше мисълта, че трябва да спести част от истината. Но знаеше, че ще е необходимо. Мина покрай празнично накичената, висока три метра елха. Видът ѝ не успя да го развесели. Преседя десетина минути с перото в ръка, преди да напише първия ред.

Драги ми Ори,

Може би ако спомена, че по мое искане сестра ми Върджилия се изнесе от дома, това ще помогне да се разсеят спомените от есента. Поведението на Върджилия в различните аболиционистки групи стана прекалено скандално и повече не можеше да се търпи.

Не каза нищо повече. Не спомена, че Грейди е пристигнал невредим във Филадельфия; нищо за това, че Върджилия ходи навсякъде с избягалия роб. Тя му поръча нови, изкуствени зъби, за да замени онези, които бившите му господари бяха извадили. Въпросът със зъбите предизвика окончателното ѝ скарване с Джордж.

Помоли го да ѝ даде пари на заем, за да плати новите зъби. Той се съгласи при условие, че тя престане да се перчи навсякъде, увиснала на ръката на Грейди. Последвалото спречкване беше кратко, шумно и ожесточено. Завърши с това, че ѝ нареди да напусне Лихай Стейшън. Един път и Стенли беше съгласен с решението на брат си.

Сега Върджилия и любовникът ѝ живееха във Филадельфия. Както Джордж предполагаше — в нищета. Малко хазяи, които даваха под наем прилични квартири, биха приели неженени мъж и жена, но във всеки случай никой не би приютил бяла жена с черен мъж.

До момента Грейди пазеше в тайна миналото си и повечето хора знаеха, че е роден в Пенсилвания. Но истината едва ли щеше да остане дълго време скрита, особено след като Върджилия се разкъсваше от противоречивите желания да крие любовника си и да го използва за своята кауза. Затова вече имаше една или две покани за публични прояви, които Грейди отклони. За речите се съобщаваше във

вестниците, а северните издания можеше да прочете и южняк, ловец на роби, нает от Джеймс Хънтун.

Но беглецът бе говорил пред закрито събрание на филаделфийски аболиционисти, един от които се оказа делови познат на Джордж. Ужасен, човекът му разказа как Грейди призовал за премахване на робството с „бунтове, палежи, терор и всякакви други резултатни средства“. Един Бог знаеше какви налудничави заговори срещу установения ред замисляха с Върджилия.

Понякога на Джордж му се щеше да не го е грижа за сестра му. Но семейната вяност така и не го напускаше, нито споменът за нещо, което майка му каза веднъж: „По някакъв начин любовта ще победи. Тя ще победи и трябва да победи, за да оцелеем“.

Ето защо в писмото не писа нищо за Грейди. Новината можеше да стигне до Хънтун и да го накара да изпрати ловец на избягали роби във Филаделфия.

„Какъв лицемер съм“ — помисли Джордж. Пет пари не даваше за връзката на Върджилия с бившия роб, но я покровителстваше, а заедно със сестра си покровителстваше и един беглец негър. Нещо го принуждаваше да го прави. В същото време поведението му оставяше у него някакво лошо чувство, чувството, че изневерява на приятеля си.

Господи, как мразеше тази бъркотия. Също като страната той бавно се разкъсваше на две.

[1] Пакет от закони, приети през 1820 с цел да се създаде равновесие между робовладелските и свободните щати в Америка. — Б.пр. ↑

30.

Тази зима Брет се сдобил с друг поклонник, макар и не по собствен избор.

Някаква палава жилка в семейството на Франсис Ламот бе създала син, който беше по-висок от баща си и много по-красив и от двамата родители. Форбс Ламот израсна як, над един и осемдесет, с руса коса, наперена походка и изявена склонност към леност, освен в случаите, когато ставаше въпрос да се погълщат чаши, да се препуска с коне или да се гонят хубави момичета. Франсис се бе надявал синът му да завърши Цитаделата, щатския вариант на Уест Пойнт, основан през 1842. Но след един срок във военното училище в Чарлстън уволниха Форбс поради липса на академични данни.

Уморен от долнопробни улици, които лесно му лягаха, и тъй като не проявяваше интерес към Аштън Мейн, от която тайно се страхуваше, Форбс забеляза Брет. През 1852 Брет щеше да навърши четиринайсет години. Продължаваше бързо да съзрява, да се закръгля и да придобива увереността, която често съпровожда младостта при жените. Заедно с тази увереност вървеше осъзнаването на собствената ѝ привлекателна сила.

Форбс пристигна на кон в Монт Ройъл да поиска разрешение да я посещава. При нормални обстоятелства щеше да го потърси от Тилет, но здравето на патриарха на семейство Мейн напоследък започна да запада. Трудно дишаше и повечето време беше на легло. На практика всички семейни задължения пое Ори.

Съседските клюки бяха разкрили на Форбс, че Брет получава от време на време по някое писмо от онова момче от Пенсилвания, което беше на гости в плантацията миналата есен. Но той не смяташе Били Хазард за опасен. Намираше се далече и в последна сметка неговият темперамент никога не би могъл да се съчетае с този на момиче, отгледано на юг. Ако Били някога се превърнеше в сериозен съперник, Форбс, който беше по-едър, просто щеше да го набие и да го сплаши.

Ори смяташе Форбс по-поносим от някои други Ламотовци и все пак не му допадаше особено. Но отговори с „да“ на искането му.

Разрешението да идва на гости беше много далеч от разрешението да се ожени. Освен това не очакваше сестра му да обърне особено внимание на подаръците, с които Форбс започна незабавно да я ухажва, или пък да го поощрява да идва на гости.

Брет изненада брат си. Имаше свои причини за това.

Дори и да не познаваше Били, никога не би сметнала Форбс за сериозен кандидат. Както и повечето други мъже от семейство Ламот, той смяташе собствените си мнения за Слово Божие и лесно се гневеше, когато някой не се съгласеше с някое от тях! Но трезвен и в добро настроение, ставаше очарователен.

Брет не можеше да прецени доколко сериозни бяха намеренията на Били. Между неговите кратки, недодялано съчинени писма винаги имаше дълги интервали и тя съзнаваше възможността той изведнъж да тръгне с някое северняшко момиче. Като се виждаше от време на време с Форбс, се надяваше да се предпази донякъде от възможно разочарование, защото обичаше Били повече, отколкото беше готова да признае.

Форбс беше пет години по-възрастен от Брет и три години помлад от онази бледа жаба Хънтун. Нямаше прилика между двамата кандидати: този на Аштън беше куче на каишка, а Форбс — независим, което доставяше значително удоволствие на Брет.

Необходимостта да парира опипванията на Форбс представляваше непрестанно предизвикателство. „Престани“ беше думата, която най-често използваше. Никога грубо, но винаги твърдо. Беше я изрекла току-що, когато се наведе през рамото ѝ, докато тя свиреше на пианото. Вместо да обърне нотната страница, той се пресегна и леко хвана гърдата ѝ.

— Казах да престанеш, Форбс — повтори тя, а когато не я пусна, взе ветрилото си от полицата за ноти и го перна по палеца. — Защо непрекъснато се отнасяш с мен така, сякаш съм някоя от чарлстънските уличници, с които се забавляваш?

Той се ухили.

— Защото си десет пъти по-хубава, от която и да е от тях и те желая десет пъти по-силно.

— „Желая“ е дума за съпрузи, само за съпрузи — рече с усмивка тя.

— Охо, доста смели приказки за момиче на твоята крехка възраст.

Но му правеше удоволствие, а и на нея, защото в отговор го закачи:

— Ако толкова си загрижен за крехката ми възраст, защо ръката ти винаги опипва ту тук, ту там, сякаш съм някоя дърта кокошка?

— Не мога да се въздържа — каза той и се отдръпна до края на пианото, където можеше да се облегне на лакти и да зяпа в нея. Неочаквано сериозното му изражение я накара да изпита неудобство. — Знаеш, че съм луд по теб, Брет. Някой ден двамата с теб ще се оженим.

— Не разчитай на това — отвърна му тя, скачайки на крака. — Та ти дори не ми носиш подаръците, които ти искам.

— Ама слушай какво, по дяволите... не познавам човек, който да продава вестник „Нашънъл Ира“ в Чарлстън. А ако има такъв, да пукна, ако купя подобен аболиционистки парцал.

— Но, Форбс, всички вестници и периодични издания пишат за поредицата на госпожа Стоу. Искам да прочета част от нея. — Дори Ори беше изразил интерес към новия роман.

— Да прочета — повтори думите ѝ с презрително махване на ръка. — От момичетата не се очаква да четат. О, предполагам, че „Гоуди“ не е толкова страшен, а и някои от стиховете на господин Тимрод са безопасни. Но ако Бог е искал жените да получават образование, е щял да им позволи да ходят в училища като Харвард. А там не ги пускат и това би трябвало да ти говори нещо.

— Това, което каза, е идиотско. Идиотско и назадничаво.

— По дяволите, съвсем не е. Чичо Джъстин страшно страда, защото леля Мадри чете толкова много. Би трябвало да видиш някои от боклуците, които поръчва от Ню Йорк. Направо го вбесяват.

— Във вашето семейство много ви бива да беснеете, когато не ви харесва нещо. Лека нощ, Форбс — рече безапелационно тя и излезе гордо от стаята.

Той зяпна към празната рамка на вратата като ударен от гръм.

— Брет? Почакай, по дяволите. Не исках да кажа...

Напразно. Шумът от стъпките ѝ вече заглъхваше по стълбите.

Удари длан с юмрук, сетне вдигна поглед и видя в преддверието Аштън с Хънтун. Двамата бяха прекарвали последния час в

библиотеката, заети да играят на лабиринти.

На поклонника на Аштън рядко му се удаваше възможност да отбележи точка срещу някой мъжага като Форбс. Прекалено сгоден случай, за да го пропусне.

— Ругаеш, приятел, а? Ц-ц-ц. Това не е начин да се ухажва една млада дама. Още по-малко начин да се ухажват близките ѝ. Онова, което трябва да направиш... — Хънтун преглътна остатъка от съвета си, защото Форбс налетя върху него.

— Кажи още нещо и ще смачкам свинския мехур, който наричаш свое лице. — Той сграбчи жабото на ризата му. — Кръв ще потече по всичките ти хубави дрешки. Сигурно ще припаднеш, като я видиш.

Дръпна жабото и го откъсна. Сетне си взе шапката, бастуна и ръкавиците и разгневен потъна в меката февруарска нощ.

— Негър, доведи ми коня!

Крясъкът накара Аштън да потрепери от отвращение.

— Той е едно животно и нищо повече.

— Абсолютно — съгласи се Хънтун. — Не зная как сестра ти го търпи.

Аштън погледна лъщящите бузи на Хънтун и потисна пристъпа на ненавист. Сладко усмихната, му хвана ръката.

— Тя няма амбиции. Тича все подир момчета, които нищо не струват. „Включително и подир онова, което все още желая.“

Форбс и Брет скоро се сдобриха. Направи го най-вече Брет. Тя реши, че не бива да взема на сериозно нищо, казано от Форбс.

През тази зима Хънтун посещаваше Монт Ройъл най-малко два пъти седмично. Това внимание не успяваше да направи Аштън щастлива. В ума ѝ се въртеше друг. Един следобед изпревари сестра си до плетената кошница, в която стоеше пощата от деня. Стигна първа и грабна запечатано с восък писмо.

— Охо, още едно от Били? Второто за този месец. Става все по-упорит.

Брет посегна за писмото. Нямахше как да не види ревността в очите на сестра си.

— Аштън, това е за мен.

По-голямото момиче се засмя и вдигна писмото над главата си.

— Какво ще получа за него?

— Ако продължаваш да ме дразниш, ще получиш синина.

— Охо. С времето все повече и повече заприличваш на господин Ламот. — Хвърли писмото на пода. — Били знае ли за него?

Брет каза с треперещ глас:

— Върви по дяволите.

По-голямата сестра остана поразена. Аштън не беше чувала сестра си да употребява думи, които дори да наподобяват ругатня. Може би е отишла прекалено далеч, но не може да се въздържи. Беше нещастна, а посещенията на Хънтун само засилваха това чувство. Той винаги се опитваше да я дръпне в някой усамотен ъгъл и да я опипва. А в случаите, когато тя решише да се противопостави, реагираше с обиден хленч:

— Защо се отнасяш така с мен, Аштън?

— Защото все още не сме женени. Това, че си се споразумял с Ори за зестрата, а аз казах, че ще стана твоя съпруга, когато му дойде времето, не ти дава право да си позволяваш волности.

Непостоянното ѝ поведение не преставаше да го изненадва. Често тя сякаш изпитваше удоволствие от онова, което той правеше, макар и никога да не го оставяше да стигне прекалено далеч. В други случаи го отхвърляше с едва ли не пламенна, предвзета скромност и това страшно го объркваше предвид старите слухове, които я свързваха с мъже от семейство Смит.

— Понякога ми позволяваш — оплака се той.

— Е, точно сега не. Освен това не ми се спори по въпроса.

По лицето на Хънтун избиха петна.

— Така ли имаш намерение да постъпваш, след като се оженим?

— Просто ще трябва да почакаш и да видиш.

Тогава долови, че го е разгневила. В усилията си да не му позволи да забрави кой е на власт във взаимоотношенията им бе отишла твърде далеч. Побърза да го целуне.

— Успокой се, Джеймс. Знаеш, че искам да се омъжа за теб. А след като се оженим, ти ще направиш блестяща кариера.

— Според плановете, които вече си начертала.

Сега той отиде твърде далеч. Пребледняла и стегната, тя се отдръпна.

— Мили мой, струва ми се, че нещо си недоволен. Ако си променил мнението си за нещата, които обсъждахме...

На това място замълча. Показа се, че е избрала най-добрата стратегия. Паникьосан, той сграбчи ръката ѝ.

— Не, не. Не съм си променил мнението за нищо. Искам да играеш роля в предначертаването на бъдещето ни. Не съм като дебелоглавите Ламотови. Смятам, че съпругата на един мъж трябва да е негов партньор. Особено ако той има намерение да се занимава с обществена дейност.

— Радвам се, че имаш такова намерение, Джеймс. Вече си спечелил важни приятели. Ще спечелиш още много. Ламотови ще прекарват живота си в хвърляне на зарове, конни надбягвания и ще мрат, без някой да ги запомни. Но не и господин и госпожа Джеймс Хънтун от Южна Каролина.

Той се засмя, макар и малко притеснен.

— Аштън, ти си наистина чудесна. Готов съм да се обзаложа, че ако аз искам да постигна всичко това — и ако не бях архитект на собствената си съдба, — бих се поверил изцяло в твои ръце, като те оставя да вземаш всички решения и успехът ми пак щеше да е сигурен.

„Пак?“ Наистина ли това глупаво същество вярва, че може само да се издигне по някакъв грандиозен начин? Наистина би могъл да постигне някаква дребна слава, но без нея никога няма да стане наистина издигнат. Скоро щеше да го разбере.

— Прав си, мили — усмихна му се топло тя. После го целуна, а след като устните им се докоснаха, ги разтвори.

Той бе стигнал прекалено близо до истината, за да е спокойна. Щеше да се омъжи за него, но този брак щеше да се ръководи изцяло от нейните условия. Бедният глупак го подозираше и вече се бе предал. Но започнеше ли прекалено много да се замисля върху поражението си, това можеше да развали нещата.

Слава Богу, знаеше как да му отвлече вниманието. Докато се целуваха, положи длан върху вътрешната страна на крачола му и започна да я върти леко и бавно.

* * *

Пролетта наближи. Една мартенска вечер Ори се оттегли в библиотеката с писмо от Били, което прочете три пъти. Дори и след третото прочитане не можеше да реши как да му отговори.

Седеше загледан в пространството, писмото висеше в ръката му. Сенките се издължаваха. Закачалката с униформата и сабята му се намираха в най-отдалечения от неговия стол ъгъл и едва се виждаха. Тъкмо преди да се стъмни чу тропот на кон по алеята. Мигове покъсно влетя Чарлс, по светлобежовите му бричове и тънката ленена риза бяха избили петна от пот. Широко се усмихваше.

— Къде си бил? — попита Ори, макар и да се досещаше.

— Яздих Минкс^[1] по крайречния път.

— Искаш да кажеш, че си се надбягвал. Победи ли?

Чарлс се отпусна в едно дълбоко кресло и прехвърли крак през ръкохватката.

— Да, господине, победих Форбс, а и Клинч Смит. Минкс изпревари конете и на двамата почти с цял километър. Спечелих два̀йсет долара.

Показа две жълтици. Изведнъж скочи, като ги подрънкваше в дланта си.

— Умирам от глад. Трябва да запалиш лампа. Тук е тъмно като в рог.

По всяка вероятност безполезен съвет, мислеше си Чарлс. Когато Ори изпадаше в такова настроение, се случваше с часове да седи в библиотеката в пълна тъмнина. Обикновено домашните слуги го намираха да хърка в креслото си на разсъмване. Наблизо винаги имаше празна чаша и гарафа с уиски.

Ори така и не можа напълно да преживее раната от войната; Чарлс и всички останали в Монт Ройъл го разбираха. Но може би тази вечер спомените от Мексико и последиците от станалото не бяха причината. Може би имаше друго основание за меланхоличното му настроение. То висеше от дългите му, тънки пръсти.

Чарлс посочи писмото.

— Нещо лошо ли ти съобщават?

— Според мен не, писмото е от Били. — Протегна ръка, подканяйки Чарлс да вземе листа.

Озадачен от думите му, той запали лампа и прочете кратичкото, приповдигнато писмо от приятеля си. Били искаше, преди да замине за

Военната академия през юни, да дойде пак в Монт Ройъл и в съответствие с обичая официално молеше за разрешение да ухажва Брет.

— Това е чудесно — възкликна накрая Чарлс. Но внезапно изтрезня. — Ще има ли някакъв проблем с идването на Били, искам да кажа с Хънтунови?

— Не, много отдавна им платих хиляда триста и петдесет долара за Грейди, само и само да предотвратят неприятностите.

Чарлс подсвирна лекичко и се отпусна обратно в креслото.

— Нямах представа.

Ори сви рамене.

— Чувствах се донякъде отговорен за претърпяната от тях загуба и исках Джордж да може да посещава Монт Ройъл без проблеми. Никой не знае, че съм платил, с изключение на Хънтунови и баща ми. Не го казвай на други.

— Разбира се.

— С всяка година първокласните мъжкарите стават все по-скъпи — продължи Ори. — Франсис Ламот предрича, че до края на десетилетието цената им ще стигне до две хиляди долара. Миналата седмица „Мъркюри“ отпечата редакционна статия, в която се казваше, че търговията с роби от Африка трябва отново да се узакони. Виждал съм няколко статии, които настояват за същото... но няма значение. Говорехме за Били.

Чарлс размаха писмото.

— Брет знае ли за това?

— Все още не.

— Ще кажеш на Били, че може да дойде, нали? И ще му дадеш разрешение да я ухажва?

— Не съм сигурен в отговора и на двата въпроса. Били е чудесен младеж, но има намерение да става офицер.

— Също и аз. Отивам в Уест Пойнт другото лято, нали помниш? Господи, Боже мой, Ори, ти го уреди. Ти ме насърчи!

— Зная, зная — побърза да потвърди Ори. — И се радвам, че ще отидеш. От друга страна, положението в страната се промени, откак за първи път разговаряхме за Академията. Стана по-лошо. В случай на неприятности смятам, че ще останеш верен на родния си щат. Докато Били е янки.

Чарлс попита тихичко:

— Смяташ ли, че се задават неприятности?

— Понякога да. Не знам само от какъв вид. Или докъде може да се стигне.

— Но това не би трябвало да има някакво значение. Въпреки онова, което направи Върджилия, Хазардови и Мейнови си остават добри приятели. Въпреки всичко. Ако не вярваше в това, ако не го искаше, не би платил на Хънтунови.

— Предполагам, че си прав. В същото време не бих желал да тласна Брет към нещо, което може да й донесе нещастие.

Гласът на Чарлс прозвуча студено.

— Струва ми се, че това трябва да избере тя.

— И аз. Сега, когато баща ми едва успява да стане от леглото, глава на семейството съм аз.

Спориха още десет минути, като Чарлс излагаше всички основания да бъде задоволена молбата на Били. Всъщност това бяха основания и за Ори. Но тази вечер играеше ролята на адвокат на дявола. Смяташе, че така трябва.

От друга страна пък може би страдаше от излишен песимизъм. Макар наистина да имаше много основания да се очаква гражданска война, съществуваша и такива, които говореха, че е възможно и друго решение. Южняците все още играеха съществена роля в живота на страната. Генерал Скот, родом от Вирджиния, оставаше главнокомандващ, а напоследък Ори чете някъде, че Робърт Ли, който вече почти сигурно можеше да се смята за приемник на Скот, щеше най-вероятно да е следващият началник на Уест Пойнт. Най-изтъкнатите личности в офицерския състав на армията произхождаха от Юга.

Купър твърдеше, че забелязвал признаци на нов интерес към индустриализирането на района. Наистина добиваният с робския труд памук продължаваше да има предимство; годишното производство възлизаше на милиони тонове. Но собствениците на южняшките железници усилено разширяваха и подобряваха мрежата си. „Монт Ройъл“ получаваше повече поръчки за пренасяне на товари, отколкото би могъл да изпълни. Купър се върна от Англия, обхванат от нов ентусиазъм за бъдещето на южняшката търговия въобще и по-специално на своята корабна компания. Може би новото постепенно

щеше да измести старото, хората с добра воля щяха да изтласкат настрана такива като Рет и Хънтун и щяха да намерят решение на противоречията...

Но Ори някак си не остана убеден.

— Ори?

Той изплува от унеса си.

— Какво?

— Ще кажеш „да“ и на двата въпроса, нали? Ще позволиш на Били да дойде на гости и ще му разрешиш да я ухажва, нали?

— Ще дам на Брет това писмо и ще си помисля. Това е най-много, което мога да направя за момента.

Разочарован, Чарлс гордо излезе от стаята.

* * *

— Забрани ми да чета романа — възкликна Мадлин. — Грабна го от ръцете ми и заповяда да го изгорят... като че съм малко дете.

Тя отиде до брега на блатото. Ори остана да седи на основите от таби, почуквайки върху книгата, която беше донесъл. Тя съдържаше необикновена, нова поезия от някакъв северняк вестникар на име Уитман. Купър беше щедър в похвалите си за свободните стихове, твърдейки, че улавяли ритъма на машинната епоха. Ори ги намираще трудни за четене, макар че ритъм наистина имаше. За него той беше като удари на барабан.

— Ще помоля Джордж да ми изпрати един екземпляр — каза Ори. — Макар да не мога да разбера защо ти трябва да четеш боклук, който допада на простолюдието.

Тя се обърна рязко към него.

— За Бога, не започвай да говориш като Джъстин. В момента романът на госпожа Стоу има най-голям успех.

Тук имаше право. Джордж му писа, че цялото семейство е прочело сантименталния разказ за роби и робовладелци, първо във вид на подлистници, а сетне и двутомното издание, публикувано неотдавна. Но въпреки вниманието, на което се радваше романът, Ори искрено не се интересувахе от „Живот сред нисшите“, каквото подзаглавие носеше творбата на госпожа Стоу. Всеки ден ставаше

свидетел на живота сред нисшите, та не чувстваше нужда да чете за всичките негови тежести. Те доста измъчваха съвестта му напоследък.

Така че в отговор на забележката изръмжа:

— По нашите краища едва ли го смятат за толкова голям успех. По-скоро го възприемат като скандален.

Това лесно би могло да я обиди. Не го прие навътре, защото разбираше, че всъщност е напрегнат заради писмото от Били Хазард, което обсъди надълго и нашироко с нея. Тя го прегърна през кръста и го целуна точно над сплетената брада.

— Всички вие, мъжете от Южна Каролина, сте такива едни избухливи. Все забравям и после ми се налага да съжалявам.

— Какво имаш предвид?

— Имам предвид, че когато миналата седмица Джъстин откри моя екземпляр от „Чичо Томовата колиба“, последиците бяха изключително неприятни.

— Изпадна в ярост...

— В продължение на близо половин час не можеше да говори свързано. Но това не е най-лошото. Случи се, че Франсис беше на вечеря у нас и Джъстин намери книгата малко преди да седнем на масата. Това даде повод на двамата да крещят през повечето време, докато ядяхме, за необходимостта от свободен и независим Юг.

— Съжалявам, че трябва да търпиш такива неща.

Тя се загледа в ръцете си.

— Не го търпях. Казах, че звучи много добре като политическа реч, но на практика идеята е повече от смешна. Знаех, че ще сгреша, ако се обадя, но с онези двамата просто понякога не успявам да си сдържа езика. Джъстин обаче е решил да ме накара да разбера къде ми е мястото, което не включва изразяване на мнение по въпрос, по-значителен от последния... — Задави се и прекъсна насред изречението. Стана му ясно, че споменът я изпълва с необикновено силно вълнение. Съвсем тихичко тя довърши — ... последния бод на бродерията ми.

Той остави Уитман настрана и стисна ръката ѝ.

— Как прие Джъстин думите ти?

— Много зле. Заклучи ме в стаята за един ден и една нощ. Накара Нанси да ми вземе всичките книги и да ми носи ядене. Нанси

беше единственият човек, когото видях за цялото време. И нощното гърне трябваше да й подавам...

Мадлин наведе глава и закри очи с ръка.

— Боже мой, наистина беше унижително.

— Копелето му с копеле. Би трябвало да го убия.

Тя бързо изтри сълзите от бузите си.

— Нямах намерение да предизвиквам неприятности, като ти казах. Правя го само защото няма с кого другиго да споделя.

— Повече щях да се ядосам, ако не ми беше казала. — Той тръгна с широки крачки през буренака, като разпръскваше дъждовните капки, паднали по него по-рано същия ден. — Искан ми се да те отвлека от онова проклето място. Резолют не е дом, а затвор.

— Вярно е. Все по-трудно и по-трудно ми става да понасям Джъстин или своето положение. Някога живеях с прекрасни представи за почтеност и святост на брачния обет. — Устните й се разкривиха в жалък опит да се усмихне. — Джъстин превърна всяко от тях в подигравка.

— Напусни го или ще му видя сметката. Ще му кажа...

— Не, Ори. Прекалено е късно. Прекалено много хора в Резолют зависят от мен. Не мога да направя много, за да подобря състоянието им, но знаей, че ще бъде безкрайно по-зле, ако ме няма. Единствената причина, поради която съм в състояние да търпя цялата тази безнадеждна история, си ти. — Тя се забърза към него, полите й шумоляха сред мокрите бурени. — Само ти.

Прегърна го през кръста и го загледа, а в очите й блесяха сълзи. Сетне, чувствайки отчаяна нужда от топлина и утеха, тя страстно го притисна. Целуваше го така, като че ли никога нямаше да спре.

Той зарови лице в косата й, опивайки се от благоуханието й. Както винаги тялото му измени. Тя усети как я желае и се притисна още по-силно, за да му покаже, че и тя го желае. Напрежението, създавано от въздържанието им, винаги беше мъчително. Днес стана почти непоносимо.

Тя си развърза корсажа. Смъкна бельото си надолу. Притегли устните му плътно към себе си и отхвърли глава назад. Затвори очи и се отдаде на удоволствието да целува гърдите й.

Не бяха стигали чак дотам. Успяха да се въздържат от последния акт само с невероятна сила на волята си.

— Ори, не бива. — Гласът ѝ беше дрезгав.

— Не.

Но той не знаеше колко още ще успее да издържи на изпитанието да я обича, да я желае и да не задоволява това си желание.

* * *

Няколко дни по-късно Ори и Чарлс излязоха след вечеря на верандата да пийнат уиски. Омара скриваше залязващото слънце, придавайки на последните му лъчи блед оттенък. Ори седеше и гледаше розовите отражения надолу по реката, докато Чарлс прелистваше един брой на „Мъркюри“. Напоследък той отделяше по няколко минути всеки ден на вестника, още един признак, че съзрява, при това, според Ори, сигурен признак.

След срещата си с Мадлин както винаги се усещаше физически неудовлетворен. Готов за нощно посещение при грозноватата, но пламенна вдовица, с която се беше разбрал. Все още не беше взел решение как да отговори на Били. И сега не можеше да реши.

Чарлс затвори вестника.

— Успя ли да го прочетеш?

Ори поклати глава.

— Хънтун пак е държал реч.

— Този път къде?

— Атланта. Какво е това народен суве...? Я моля ти се прочети това вместо мен.

Ори се наведе да види думата, която Чарлс сочеше с палец.

— Суверенитет. Сенаторът Дъглас измисли този термин. Той означава, че веднъж след като се организира нова територия, хората, които я населяват, имат правото да решават дали да допускат или да забраняват робството.

— Хънтун казва, че това е неприемливо, също както и доктрината за свободната земя. И това не го разбирам.

— Доктрината за свободната земя твърди, че Конгресът има моралното задължение да забрани робството на новите територии. Волята на народа няма значение. Мога да си представя речта, която е произнесъл Джеймс. — Ори разпери пръсти и притисна върховете им

към ризата си като оратор. Заговори надутото: — Поддържам великия Калхун. Робството трябва да следва националния флаг. Свещена отговорност на Конгреса е да защити цялата собственост на дадена територия...

Тук спря да подражава.

— Собственост означава роби. Това е единствената териториална доктрина, която повечето от нашите съседи намират за приемлива.

— А ти как смяташ?

Ори се замисли за момент.

— Смятам, че съм на страната на Дъглас. Мисля, че и Джордж е на това мнение.

— Е, опитвам се да се оправя в тези неща. Предполагам, че ще ми е нужно, защото когато отида в Уест Пойнт, ще се срещам с хора от всички части на страната.

— Въпросът за териториите може да гръмне и по-скоро. Според някои — още щом изберем нов президент тази есен. Западните части на страната започват бързо да се попълват. На тежки изпитания ще бъдат подложени най-различни видове лоялност. Към семейството и към други хора — завърши той с многозначителен поглед към Чарлс.

По-младият мъж протегна крака и се загледа в реката, където бяха останали само едно-две розови петънца.

— Продължаваш да се тревожиш за това. Тази е причината, поради която не си писал на Били, нали?

Ори се навъси.

— Откъде знаеш, че не съм писал?

— Ако беше писал, Брет нямаше да е така мрачна през цялото време. Сигурно не е прилично от моя страна да повдигам този въпрос, но оставам с впечатлението, че имаш намерение да откажеш на Били само по една причина — че е янки. Също като... — Преглътна, защото стигна до трудното. — Също като Хънтун. Или Върджилия Хазард. Те слагат всички хора от другата страна в един куп.

Ори наистина се подразни, че Чарлс си позволява да го съди, но раздразнението му трая само няколко секунди. Разумът победи. Разумът и силното чувство — защото ако Били ухажваше сестра му, това би могло да укрепи връзките между двете семейства. Върджилия почти успя да ги разруши.

Сред гъсталака на брадата му просветна усмивка.

— Започваш да ставаш проникателен, Чарлс. Радвам се да го отбележа. — Пое дълбоко дъх. — Още тази вечер ще съчиня писмо до Били. Писмо, което ще го направи щастлив. Би могъл да потърсиш Брет и да й кажеш.

Чарлс нададе вик, разтърси ръката на Ори и хукна в къщата.

Ори написа писмото същата вечер. Каза на Били, че е добре дошъл в Монт Ройъл и му предложи да доведе цялото семейство Хазарт със себе си. Освен Върджилия, помисли си той, знаейки, че не е необходимо да го споменава. Обеща, че ако семейството дойде, ще организира забава или бал, за да компенсира неприятния завършек на предишното посещение.

Изпита удовлетворение от писмото. Беше малка стъпка, но в положителна посока. Ако приятели северняци и южняци не успеят да запазят мир помежду си, как тогава би могло да се очаква такова нещо от хората, които ги представяха във Вашингтон?

[1] Хитруша, палавница. — Б.пр. ↑

31.

Хазардови приеха поканата на Ори. Пристигнаха в срядата на третата седмица от май. Мод не беше с тях. Беше си навехнала глезена, докато работеше в градината, и не можеше да пътува.

Балът трябваше да се състои в Монт Ройъл в събота. Изпратени бяха покани на всички съседи.

— Макар че, имайки предвид откъде идват гостите ти, Джъстин би предпочел да си остане у дома — рече Мадлин на Ори при срещата им предишната седмица.

Той целуна извивката на шията ѝ.

— Нека. Но ти ела.

— Би било божествено, ако можеше да стане. Боя се, че няма да имаме този късмет. Джъстин ще присъства. Страх го е, че ако откаже покана от Мейнови, ще има неблагоприятни последици за него. Но не разчитай да се държи добре.

Първата вечер от гостуването мъжете и жените се събраха поотделно след вечеря. Както отпиваха уиски и пушеха пури, Джордж рече:

— Докато минавахме с влака през Вирджиния и Северна Каролина, слушах да се говори само по два въпроса. Романът на госпожа Стоу... — Тилет издаде рязък звук, за да изрази неодобрение — и отделянето.

— Тази идея се носи из нашия щат като ураган — обади се Ори. — Това се повтаря през няколко години.

— Но сега изглежда по-силен — допълни Братовчеда Чарлс.

Купър въртеше уискито си в чашата. Двамата с Джудит и малкият Джуда бяха пристигнали към пет часа.

— Наистина е като ураган. И ще събори не друга, а нашата къща. Някои южняци го разбират. Например Александър Стивън. Но повечето глупаци са омаяни от собствената си реторика. Не разбират, че Съюзът не може да се разцепи така между другото, като да си поемеш дъх. Залогът е прекалено голям в икономическо и в емоционално отношение, та федералното правителство да го допусне.

В Чарлстън слушам хора да говорят за мирно отделяне. И ме разсмиват. Това е абсурд.

— Ти наистина си специалист по въпроса — намеси се Тилет с нескрит сарказъм. Купър предпочете да се загледа в съдържанието на чашата си. Баща му продължи. — Мирното разделяне би било идеално, но — както ти твърдиш, е невъзможно, а алтернативата е разделяне, извоювано със силата на оръжието. Има истини, които си остават. Смъртта е за предпочитане пред тиранията.

Без да мигне, Купър отново погледна баща си и каза меко:

— Точно така, татко. Това е, което си казват негрите всеки път, когато тръгват да бягат.

Тилет стана.

— Ще ме извините. Смятах, че става дума за светско събиране. — Напусна стаята с бавна, неуверена крачка и тресна вратата зад себе си.

Джордж изглеждаше смутен.

— Съжалявам, че предизвиках такава реакция.

Били запротестира. Също и Ори.

— Стигнахме ли дотам, че дори да не можем да не се съгласим един с друг като разумни хора?

Купър се засмя без хумор.

— В това семейство стигнахме дотам още преди години. Все се заблуждавам с надеждата, че нещата могат да се променят. Но никога не става.

Поднесе чашата си на Ори, който видя болката, стаена зад кривата усмивка на брат си.

— Налей ми пак, моля те — рече Купър. — До горе.

Констанс плесна с ръце.

— Джудит, това е чудесна новина.

Останалите подеха като ехо нейните думи, без Аштън, която седеше заглеждана в тавана и скучаеше. Дамите се бяха събрали на шери в стаята за музика. На Брет разрешиха само силен чай. Докато една от домашните прислужници разчистваше празните чаши, Клариса попита:

— Кога очакваш да родиш, мила?

— Доколкото успяхме да го сметнем, след около шест и половина месеца — отвърна Джудит. — Лекарят вече забрани продължително пътуване. Купър е на неговото мнение. Твоят син наистина е голям консерватор в някои отношения — добави с усмивка тя. — Със съжаление трябва да кажа, че това лято ще ходи сам в Англия.

— Отново в Англия ли? — възкликна Брет. — Та вие двамата току-що се прибрахте оттам.

— Горе-долу — съгласи се Джудит. — Но както знаеш, Купър е обсебен от идеите на господин Брунел, прочутия инженер. Двамата чудесно си допаднаха първия път и Брунел го покани да се върне за по-продължително гостуване. Купър живее със своята чудесна мечта да построи...

Чуха някой навън да мърмори и ругае. Клариса побърза да отиде до вратата и да погледне. Сърдитият глас на Тилет постепенно заглъхна по стълбите.

— О, Боже — каза тя, докато заемаше отново мястото си. — Съпругът ми. Положително отново е имало политически спор.

— Политиката съсипва всичко напоследък — рече Джудит с въздишка.

Клариса стисна устни.

— Нямам намерение да се провали гостуването ви. И съвсем определено нямам намерение да се провали балът. Това трябва да бъде едно радостно събитие, което всички да запомним като такова. Мъжете няма да се погрижат, значи ние трябва да се заемем.

Останалите се съгласиха. Аштън насила си даде вид, че е съгласна с тях. Но един бал в чест на Били Хазард и семейството му, следователно и в чест на Брет — такова празненство я изпълваше с ярост. А тя от своя страна породила желание да отвърне с удар на всички, които я бяха засегнали.

— Ох, ох. Вкарай го.

— Аштън, аз... — той беше не по-малко задъхан от нея — не искам да те заболи.

— По дяволите, Форбс, набутай го. Докрай. Ох. Така.

Последната дума се превърна в стенание. Слабо, някъде отвъд бученето в ушите си, Аштън чуваше как пристигат карети и оркестърът настройва инструментите си. Форбс и семейството му бяха сред първите гости. Аштън го причака и веднага го отведе в този тъмен и отдалечен ъгъл на конюшната.

Изпитваше лудо желание да бъде с мъж. И то не просто който и да е, а такъв, когото Брет имаше намерение да разкара. Но това не беше единствената причина, поради която стоеше готова за скок в момента, в който се появи Форбс. До ушите ѝ беше стигнало, че е забележителен представител на мъжествеността. В това отношение не я разочарова. Имаше чувството, че в нея е влязъл топ.

Стояха обърнати един към друг, тя с гръб, облегнат на един празен бокс. Не помнеше как си вдигна полите и всичко останало, за да не пречи. Необузданият ритъм на съвкуплението непрекъснато я блъскаше в преградата. Имаше чувството, че левият ѝ крак всеки миг ще поддаде. Десният беше праметнат през бедрото на Форбс, петата ѝ опираше в задника му.

Стигнаха до върха, при което тя трябваше да прехапе долната си устна, за да заглуши собствените си крясъци. Дереше му врата с ноктите на двете си ръце, докато не му пусна кръв. Секунди по-късно той показва оцапаната с кръв носна кърпичка.

— Как, по дяволите, ще обясня това?

Панталоните му все още бяха смъкнати до глезените, докато Аштън вече се бе заела да оправя различните части на облеклото си.

— Все ще измислиш нещо, мили. Да речем комари. Два от тях ме ухапаха преди малко.

— Точно така, лоши ухапвания от комари. — Той попи врата си отново, после се засмя тихичко, наполовина от възхита, наполовина със страхопочитание. — Да знаеш, Аштън, че си голяма работа.

— Искаш да кажеш, че не съжаляваш, задето дойде тук с мен?

— За нищо на света. Това беше... е добре, трябва да ти го кажа направо. Едва ли не най-хубавото, което съм имал.

Тя се нацупи.

— Това ли е всичко? Едва ли не?

Той се засмя.

— На всичкото отгоре си и ужасно суетна. — Той погали нежно гърдите ѝ. — Добре. Най-хубавото.

— Благодаря ти, Форбс. Но моля те, махни си пръстите от роклята ми. Ще ме оплескаш цялата отново.

Тя усърдно си оправи фустите, намести дантелите, увиснали от горещината. Би могла да заяви същото, което каза той. Никога не се бе чувствала така възбудена преди, нито толкова удовлетворена след това. Беше груб, заболя я, но всичко това ѝ носеше наслада.

Но не смееше да му го каже. Щеше да му се завърти главата. По-добре да го държи в неизвестност. Започна да си тананика.

Накрая той изтърси:

— Ще ми позволиш ли да те видя отново? Искам да кажа по този начин?

— Тази вечер не. Трябва да съм любезна с всички тези янки.

— Разбира се, че не тази вечер. Искам да кажа отсега, докато се омъжиш за Джеймс Хънтун.

Тя се плъзна към него, обръчите на полите ѝ се заклатиха напред-назад.

— Форбс, трябва да ти е ясно едно нещо. Моята връзка с господин Джеймс Хънтун може да се нарече делова. Това тук е удоволствие. Когато хората са дискретни, няма причина удоволствието да не продължава без ограничения.

— Искаш да кажеш и след като ти и Хънтун...?

— Защо не? Разбира се, освен ако вземеш да се запиеш, както правиш понякога, да се раздърдориш и да ме изложиш. Само да чуя такова нещо, няма да ме видиш повече.

— Кълна се, че никога няма да си отворя устата. Можеш всичко да поискаш от мен, Аштън, и аз ще го направя. О, Господи, та ти си голяма работа.

Тя му позволи още веднъж да я целуне, преди да напуснат обора през различни входи. Беше доволна от постигнатото до момента. Форбс ѝ помогна да облекчи отчасти огромното напрежение, което се натрупваше напоследък в нея. И нещо много важно — той ѝ се подчини изцяло. Имаше усещането, че е станала собственик на още един роб.

Докато бързаше по поляната към голямата къща по начервените ѝ устни играеше лека усмивка. Изпитваше предчувствието, че господин Форбс Ламот ще се окаже много ценен съюзник.

Тази вечер по всички прозорци блестяха разклонени свещници. Къщата не можеше да побере множеството гости, дошли с карети и на кон. Те се изсипаха навън, разпръснаха се между дърветата, разхождаха се в сенките на двойки или на малки групи.

Целият долен етаж беше освободен от всякакви мебели, оставени бяха само столовете. Трапезарията отделиха за танци, музиката осигуряваше оркестърът на фон Грабов от Чарлстън. Ори нае „Ютау“ да докара четиринайсетте музиканти с инструментите им до плантацията. В полунощ, положение, че ветровете бъдат благоприятни, речното корабче щеше да отведе гостите на разходка и на борда щяха да сервират вечеря.

На терасата, която гледаше към реката, сложиха големи маси, а на тях наредиха храната и питиетата. Момчета роби пъдеха насекомите от платата с шунка, агнешко и телешко печено на скара, варени пилета, миди, скариди, морски раци. За случая закупили сто килограма шунка и съответни количества от всичко останало. Лееше се френско шампанско, както и вносни френски и немски вина — бяха осигурили по четирийсет каси от всеки вид.

Гостите бяха елегантно облечени — на нивото на събитието. Въздухът ухаеше на напудрени рамене и парфюмирани деколтета. Много от господата бяха намазали с индонезийска помада косите си и те лъщяха ярко на светлината на книжните фенери. По-малко от час след началото Ори притвори очи, заслуша се в шума от празненството и разбра, че има невероятен успех. „Толкова високо се смеят и разговарят, че сигурно ги чуват чак в Кълъмбия“, помисли той.

Вечерта беше топла. Сакото, жилетката и вратовръзката го притесняваха. А температурата сякаш се повишаваше... или може би беше последица от шампанското. Обикаляше с чаша в ръка, а когато я изпразнеше, винаги наблизо имаше по някоя черна ръка да я напълни, независимо дали беше поискал или не.

Удоволствието, което Ори изпитваше, беше несравнимо по-голямо от притесненията му. За него празненството представляваше всичко хубаво и добро в родния му щат. Взети заедно, ослепителните светлини, храната, виното и музиката създаваха атмосфера на доброжелателство. Събитието беше вълшебно. Непрекъснато се убеждаваше в това.

Тилет и Джордж разказваха вицове и се смееха гръмко заедно, сякаш никога не бяха спорили за отделянето. Ори ги видя да си пълнят чашите и да тръгват да се поразтъпчат, хванати под ръка.

Констанс дойде от дансинга, олюлявайки се, зачервена, задъхана и кикотееща се. Едно от момчетата на Смит я бе поканило на полка и преодоля началното ѝ колебание с чара си. На бала бяха дошли много дами и господа на име Смит, макар никой от тях да не бе близък роднина на господин Уитни Смит, който отсъстваше.

Констанс танцуваше бързо и напористо и си спечели комплимент от партньора и прегръдка от Клариса, която каза:

— Танцуваш съвсем като южнячка. Сигурна ли си, че не искаш да се преместиш да живееш тук?

— Това празненство е чудесно и толкова много приятни хора има тук, Клариса, че бих могла да бъда убедена.

Ори се измъкна отново навън. Облегна се на една бяла колона; отпиваше по малко шампанско и се усмихваше на всички. Чувстваше се чудесно, макар и леко замаян. Не всички споделяха неговия възторг. Купър все още кипеше от поведението на баща си предишната вечер. То личеше от мрачния и замислен израз, с който стоеше и пиеше сам.

Ори се приближи до него, приятелски го побутна по рамото, като поля върху ризата му малко шампанско.

— Хайде и ти веднъж се позабавлявай. Не можеш да отречеш, че празненството е дяволски хубаво.

— Хубаво е — съгласи се Купър не съвсем искрено. Щеше да бъде чудесно, ако хората винаги се отнасяха така добронамерено към янките.

Ори премига.

— Добре, ако празненството ти харесва, защо не се усмихваш?

— За съжаление, все си мисля колко ли е струвало всичко това. Забележи, че не всички присъстващи се забавляват.

С бавно, тържествено движение на чашата си насочи погледа на Ори към един мъж, който се мъкнеше по терасата. Лицето му беше обляно в пот, а на раменете си крепеше две тежки каси с вино: беше шейсет и осем годишен домашен роб.

Ори се въртна и си тръгна вбесен.

От този момент нататък настроението му се развали. Всичко, което виждаше и чуваше, само увеличаваше недоволството му, а то се

примесваше с тъга.

Едно от момчетата на Бул дръпна въже, на което висяха половин дузина книжни фенери. Един от тях пламна и едва не подпали кринолина на леля Бетси. Тя се скара на младия си роднина, като му каза да отиде да намери някое корито за поене на коне и да си натопи главата, докато изтрезнее. Усмивката му угасна, сякаш скастриянето го засрами.

Но изразът му не се бе променил от това, че се почувства виновен, а от прекалено многото алкохол в стомаха. Застанало точно пред леля Бетси, момчето повърна. Няколко зрители избягаха ужасени, един от тях пребледня, залюля се и почти загуби съзнание. Нещата са тръгнали към провал, заключи Ори.

Малко по-късно в препълнената къща се натъкна на Джъстин Ламот. Джъстин бе сложил лъскавия си ботуш на плетен стол, на който иначе някой би могъл да си почине. Всички столове бяха заети.

— ... Честно да си кажа, не ме интересува кого ще предложат партиите за кандидат. Янси беше прав, традиционната вяроност към партиите се превърна в смрадливо, лайняно заболяване. Ако човек гласува с бюлетината на вигите, ще гласува за партия болник, дори труп. Ако гласува за демократите, ще застане на страната на политическа организация, която вече не представя интересите на този регион. Аз например клоня към Американската партия. Никакви имигранти. Никаква мизерия. Убеден съм, че скоро ще добавят към платформата си и „никакъв аболиционизъм“.

Ори се загледа с неприкрит намек в ботуша на Джъстин. Джъстин отвърна на домакина с леко предизвикателен поглед и продължи да стои с крак върху стола, докато държеше надутата си реч. Ори се отдалечи отвратен.

Десет минути по-късно стоеше облегнат на стената на трапезарията и гледаше как Джордж танцува валс с Мадлин. Джордж предварително му бе съобщил, че има такова намерение. Видът му показваше, че му доставя удоволствие.

Ори вдигна чаша да отпие и разля шампанско по ризата си. Разбра, че се е напил. Не го интересувахе. Вече беше станало единайсет и четвърт и веселието продължаваше да се развива от собствената си инерция. Ако сега паднеше в несвяст, това нямаше да попречи.

Но нямаше намерение да пада. Не докато можеше да стои и да гледа Мадлин. Колко красива изглеждаше, докато се въртеше грациозно под полилея с най-добрия му приятел. Гръдта ѝ се белееше като мляко на фона на яркозелената коприна на роклята. Цветът подходеше на тъмните ѝ коса и очи.

Джордж танцуваше великолепно и със замах. Нищо чудно, помисли Ори, вземайки друга чаша, за целта Джордж разполага с необходимия брой крайници.

Как му се щеше да не е инвалид. Да можеше да покани Мадлин да танцува с него под звуците на хубавата музика. Да можеше да престане да крие любовта, която го изпълваше до болка с мисълта за нея и с копнеж по нея. Сви устни така, че се сляха в черта. Тъмните очи отразяваха не само безбройните светлини, а и гнева му. Поднесе чашата си, без да я погледне. Една черна ръка стоеше с бутилка наблизо, за да я напълни, точно както и очакваше.

— Тя е очарователна партньорка — каза Джордж, когато доведе Мадлин при Ори след танца. — Изключително очарователна. Но виждам, че Констанс ме търси. Ще ме извиниш ли, Ори? Ваш слуга, госпожо Ламот.

И си отиде, оставяйки Мадлин зачервена и притеснена до Ори.

— Разбирам защо го обичаш — каза тя. — Той е мил, умен и забавен. — Разтвори дантеленото си ветрило и започна да се разхлажда с него. — Това е една славна вечер. Колко жалко, че толкова бързо си отива.

Той позволи на погледа си да се потопи дълбоко в нейните очи; беше пиан и не го беше грижа, че някой може да забележи това.

— Всичко минава толкова бързо, Мадлин. Месеците. Времето, което ни остава...

Тя събра ветрилото си толкова бързо и рязко, че един от шевове се пукна. Затвори очи и мислено изрече една настойчива дума.

„Недей.“

Сетне го стресна, отстъпвайки назад като кукла, задвижена от дете.

— Така е, времето наистина минава бързо, нали? Всички остаряваме, преди да се усетим. — Защо, по дяволите, говореше толкова високо? — Знаете ли как се обръща към мен Форбс, момчето на Франсис? Лелъ Мади. — Тя се засмя, но той виждаше, че ѝ се плаче.

— Ето къде си била, мила.

Те се обърнаха, чувайки гласа, който принадлежеше на Джъстин.

— Някой ми каза, че си танцувала с някакъв янки — продължи той, приближавайки се зад гърба на Ори. — Надявам се, че заразата не е полепнала по теб.

Джъстин излъчваше неприятна смесица от досада и самодоволен хумор, думите му съдържаха преднамерена обида по адрес на гостенина на Ори. Ори се ядоса, но не можеше нищо да направи. Усмивката на Джъстин превръщаше думите му в шега и всеки, който би открил нещо повече в тях, би се оказал недодялан.

Джъстин предложи ръка на жена си.

— Ще опитаме ли от чудесната трапеза на нашия домакин, мила моя?

— Ти върви, Джъстин. Вече предостатъчно...

— Настоявам. — Сграбчи я за ръката и я принуди да го хване. От това унижение страните ѝ пламнаха. Докато Джъстин я отвеждаше, Мадлин успя скришом да му хвърли бегъл, изпълнен с копнеж поглед. Ори изпита същия, почти непоносим копнеж. „Това не може да продължава повече, без да настъпи някаква промяна. Без по някакъв начин да се наруши патовото положение.“

Можеше да не стане отведнъж или дори скоро, но го осени интуитивното прозрение, че е неизбежно. То „трябваше“ да се случи. Дали изходът щеше да е благоприятен за тях, или щеше да ги унищожи?

Изведнъж емоционалното напрежение стана прекалено голямо. Обърна се рязко, пристъпи и разби чашата си за шампанско в стената. На пода се пръснаха десетки малки, звънтящи парчета.

Неудовлетвореността му донякъде намаля. Защо, по дяволите, го направи? Защото беше пьян ли? За щастие като че ли никой не го гледаше. Вдигна ръка. От малка рана, надолу по кокалчетата на пръстите, към китката се процеждаше кръв.

Понесени от валса, Били и Брет се завъртяха край Ори. Не го забелязаха, нито обърнаха внимание на порязаната му ръка или на мрачното му изражение. Под проблясващите висулки на полилея, заобиколени от трепкащите пламъчета на лампи и свещи, те бяха потопени в себе си и в чувствата си един към друг. Били изпитваше желание бушуващата музика да продължава безкрайно, както и нощта.

— Получих камелиите тъкмо преди да сляза — рече Брет. Той въздъхна с облекчение. За първи път споменавахе за вниманието от страна на поклонника си. — Бяха толкова много — добави тя. — Букетът трябва да е струвал цяло състояние.

— Смятам, че Хазардови могат да си го позволят.

Веднага се почувства като глупак. Думите му прозвучаха надутото. Господи, как го объркваха искрящите ѝ очи, начинът, по който държеше главата си, ироничната, но не и лишена от доброта извивка на устните. Веднъж Джордж му каза, че според мнозина кадети в Уест Пойнт „романтиката“ замътвала съзнанието, което, на свой ред, пречело на учебната работа и затова били против нея. Били беше склонен да приеме подобен възглед, но знаеше, че е прекалено късно да го култивира у себе си. Освен това и не желаше.

— Във всеки случай — поде тя, — цветята са наистина прекрасни... както и мисълта, с която са изпратени.

— Благодаря. Други момичета едва ли биха били толкова мили да го кажат.

— Не мога да повярвам.

— Вярно е. Затова ти си толкова различна. Не флиртуваш, нито оставяш хората в неизвестност. Казваш каквото мислиш. Това е едно от нещата, които обичам... — той смота думата, изчервявайки се, — харесвам у теб.

— По едно време имах впечатление, че това съвсем не ти харесва.

Той се усмихна.

— Хайде да не обсъждаме миналите ми грешки. Толкова са много, че няма да ни остане време за друго.

— О, но ти не правиш толкова много грешки. Поне не сериозни.

— Наистина е така. — С ъгълчето на очите си зърна бледото лице на Аштън. Тя стоеше с Хънтун, но го наблюдаваше. — Случва се

обаче да постъпвам и правилно. Както например, когато поисках от Ори разрешение да те посетя. Само ми се ще това да става по-често от веднъж годишно.

— А аз се радвам, че го направи и се радвам затова, че Ори каза „да“. — Тя стисна ръката му. — Ще ти пиша много писма. А може би Ори ще ме доведе в Уест Пойнт на гости. Той продължава да е популярен курорт, нали?

— Така съм чувал. Но сигурно няма да си прекалено самотна тук. Онзи тип Ламот ще те ухажва...

— Вече не. Форбс е красив, но се държи... как да кажа... прекалено като възрастен. Повече няма да ме посещава — завърши с категоричен тон тя.

— Знае ли го?

— Да. Казах му го преди няколко минути. Смятах, трябва да го направя, тъй като ти изпрати камелиите и... — лицето ѝ пламна тъй, както беше пламнало и неговото секунди по-рано. — Били, престани да ме гледаш така втренчено, защото започвам да се разтапям. Аз съм пълна глупачка, че съм толкова откровена и го казвам, но просто не мога да се сдържа. О... — тя притисна страната си до неговата за миг и прошепна: — От много време те обичам. Смятах, че така и няма да ме забележиш.

Той се отдръпна от нея и отново се загледа в очите ѝ. Този път намери думите си без труд и ги изрече с лекота.

— Повече никоя няма да забелязвам. Никога.

С полупразна чаша, увиснала небрежно от ръката му, Форбс Ламот гледаше как танцуват Били и Брет. Гледката, която представляваха, замаяните им от любов лица го отвращаваха и вбесяваха едновременно. Не забеляза как Аштън се промъкна до него. Когато провря ръка под неговата, се стресна.

— Форбс, мили мой, имаш вид на побеснял носорог.

— Така се и чувствам. — Погледна към тълпата зад нея. — Къде е Хънтун?

— Отпратих го за малко, исках да поприказвам с теб.

— Чудесно. Повдига ми се, като гледам тия двамата.

Той обърна гръб на дансинга и я преведе през струпаните хора. Тя беше възхитително сръчна — от една страна се усмихваше и кимаше на хората весело, открито, а от друга не спираше да води шепнешком разговор.

— Какво има? Мислех, че се забавляваш.

— Така беше. А после милата ти сестричка ме уведоми, че предпочитала повече да не я посещавам.

— Я виж, нима? А ти как го приемаш?

— Дяволски съм обиден.

— Не мога да твърдя, че не те разбирам.

— Не ме разбирай криво, Аштън. Брет не е единствената, която има... исках да кажа, че не е единственото женско същество във Вселената.

Усмихната, тя стисна ръката му.

— Зная какво искаше да кажеш, лошо момче. Ти откри, че има поне още една, нали?

Отвърна ѝ веднага с похотлива усмивка.

— И то каква. Все пак е нужно човек да помисли и за съпруга. Смятах, че Брет ще е чудесна съпруга. Не ми е приятно, че ме отпраща.

— А как предполагаш, че се чувствам аз, направо зарязана от господин Хазард?

— По същия начин, предполагам. За това ли искаше да говорим?

— Точно за това. Ето купа с пунш. Налей ми, ако обичаш, една чаша.

Той веднага изпълни желанието ѝ. Преди да излязат бавно навън, изпразни своята и си наля отново. Изпи шампанското на големи глътки, а сетне пристъпи до края на терасата и запрати чашата сред азалиите. Понякога Аштън го намираше за отблъскващ. Но отговаряше на целите ѝ, както на физическите, така и другите.

Напуснаха терасата и тръгнаха по ливадата.

— Честно казано, Форбс, не съм изненадана от онова, което ми каза. Имах някакво предчувствие, че тази вечер Брет ще разговаря с теб.

— Как така?

— Тя го спомена, докато се обличахме. Дърдореше неспирно. Много беше възбудена, че ще се види с Били...

— Господи — изръмжа той. — Наистина не мога да разбера защо Ори разрешава на един янки да ухажва сестра му.

— О, той е влюбен в цялото семейство.

— Ако Брет иска войник, защо това да не бъде някое момче от Цитаделата? И как, по дяволите, ще може Хазард да я ухажва от някакъв военен пост на хиляди километри оттук?

— Форбс, престани да ругаеш. Ще привлечеш вниманието на хората. За нашата цел ще е много по-добре те да не ни забелязват заедно, сега или за в бъдеще.

— Нашата цел ли? — повтори думите ѝ Форбс. — Каква е тя?

— Че как — да си го върнем на Били и Брет.

Той спря, обърна се към нея, сетне отметна глава назад и се засмя.

— Божичко, цена нямаш. Същинска, стопроцентова кучка.

Тя го удари по брадичката с ветрилото си. Ударът беше лек, но го заболя, точно както искаше тя. Макар да се усмихваше, очите ѝ излъчваха отрова.

— Приемам го като комплимент. Но ако отново изругаеш или повишиш глас, няма никога и отдалеч да зърнеш онова, за което копнееш.

— Добре, добре... извинявай.

— Така е по-добре.

Продължиха да се разхождат и се упътиха към реката. Окичен с фенери, „Ютау“ тъкмо излизаше на талвега за нощната вечеря. Музиката на двамата цигулари на борда долиташе през черната вода.

— Сега — поде Аштън бодро — да продължим разговора си. Правилно ли разбирам, че обичаш вкуса на отплатата?

— Ти си дяв... така де... да. Наистина. — Той потрепера. Тя наистина внушаваше страх.

— Чудесно. Искam да съм сигурна. Ще бъдем тайни съюзници. Вероятно някой ден ще се ожения за Джеймс, но съпруга и съюзничка са две различни неща. А в моята връзка с теб има още една мъничка подправка...

Леко погали опакото на дланта му със затвореното си ветрило.

— Или по-точно може да има, ако се държиш прилично.

По гърба му отново премина тръпка.

— Разбирам. Но не си пияна, нали?

Тя се отскубна.

— Какво, по дяволите, искаш да кажеш?

— Говориш за нещо, което може да нарани собствената ти сестра.

— Точно така. — Усмивката ѝ се върна. — Мразя я.

Той побледня.

— Исусе Христе — не можа да се сдържи да не възкликне той.
— Добре, трябваше да си го изясня.

Разбираше, че трябва да избяга от нея. Сетне си спомни за онова, което стана в конюшната. Отново ѝ предложи ръката си.

— Имаш ли нещо против да ми кажеш как ще... — тук преглътна, — как ще постигнем онова, за което говорим?

— Не мога, защото все още не зная. Ще трябва да пригодим плановете си към обстоятелствата, но когато му дойде времето, ще знаем, че е настъпил подходящият момент. Не бива да прибързваме с нищо. Трябва да се усмихваме и да чакаме, а сетне един ден, когато Били Хазард и сестра ми най-малко очакват, ще им се отплатим.

Въпреки опасенията си Форбс се усмихна. Усмивката му изглеждаше малко размазана, но въпреки това тя я сметна за очарователна.

— Точно така — рече той и посочи през поляната към светлините на голямата къща. — Мога ли да разчитам на един танц, за да подпечатаме сделката?

— Можете, господин Ламот. Да вървим.

32.

На първи юни 1852 Били слезе на Северния пристан на Уест Пойнт. Над реката и планините беше надвиснала гореща сива омара. Напъна се да зърне Академията, но тя беше скрита от стръмното възвишение, което се издигаше зад пристана. Как ли се е чувствал брат му в деня, когато е пристигнал? Също така нервен ли? Също така възбуден ли?

Били беше решен да постигне успех през следващите четири години. Искаше да влезе в инженерните войски, а това означаваше да получава най-високи оценки. Знаеше, че със старание и мъничко късмет ще ги постигне. Вече беше започнал да се готви. По време на пътуването, а и преди това здраво четеше. Голямата му пътна чанта беше изпълнена преди всичко с книги — купени на старо екземпляри от „Алгебра“ на Бурдон, „Геометрия и тригонометрия, дескриптивна геометрия“ на Лежендр, всичките адаптирани и доразработени от професор Дейвис от Военната академия.

— Господине, стига сте стояли и зяпали. Вие сте единственият новодошъл с този параход, нали? Много добре, господине. Сложете пътната си чанта на каруцата, господине.

Гласът и произношението принадлежаха на сбръчкан, доста свиреп на вид дребен човечец в мърлява военна униформа, който наперено се отдалечи с ръка върху дръжката на кривата си сабя. Мъжът далеч не съответстваше на идеалната представа за войник, но направи впечатление на Били и събуди у него чувство за традиция. Испита гордост да стои там, където е стоял брат му преди десет години. По времето на президента Джаксън Академията беше придобила лоша слава, но Джордж твърдеше, че отминавала и Уест Пойнт заемал полагаемото му се място сред водещите военни училища в света: Улрич и Сандхърст във Великобритания, Сен Сир и Екол Политекник в Париж. Когато преработвал учебната програма на Уест Пойнт, старият Тайър взел за свой модел френското политехническо училище.

— Господине, няма повече да ви моля да се раздвижите. Аз съм сержант Оуен, домакин на Академията, и искам да ви напомня, че сега се намирате във военен обект. Дръжте се подобаващо!

— Тъй вярно, господине — рече Били и забърза след него.

Капитан Елкена Бент седеше и дращеше с показалец по долната си устна. От брадичката му върху отворената пред него папка капеше пот. Независимо че всички прозорци в старомодната тухлена къща стояха отворени, тлъстият офицер изгаряше от горещина.

Сградата беше една от двете, разположени в западния край на Президентския парк. След още осем месеца в резиденцията в центъра на пълния с дървета парк щеше да се настани нов човек. Демократите бяха издигнали за свой кандидат Франклин Пиърс от Ню Хемпшър при четирийсет и деветото гласуване. Когато назначиха Пиърс генерал в Мексиканската война, бяха побързали да го отпишат като още един политик, който копнее за военен чин. Но той се оказа изненадващо способен командир и много професионални военни бяха за неговото избиране.

От своя страна вигите бяха избрали самия главнокомандващ. Старият мърморко искаше да стане кандидат през 1848, но се принуди да чака още четири години. Този път спечели кандидатурата на петдесет и първото гласуване, след като президентът Филмор не получи одобрението на собствената си партия, ако вигите все още можеха да се смятат за жизнеспособна партия. Тази беше пречката пред генерал Скот. Защото трябваше да се понесе в политическото единоборство, възседнал умиращ кон.

Е, каквото и да станеше, страната щеше да има президент с военен опит. Може би такъв човек щеше да разбере, че основната задача на правителството е да се подготви за война срещу предателите, които вземаха връх на юг.

Бент беше в Министерството на войната от почти един месец. Вече успя да намрази столицата, както си знаеше, че ще стане, още когато прие назначението. Вашингтон представляваше един вечно недостроен град, южняшки по стил и възгледи, и отблъскващ заради мухите, отворената канализация и други неприятни неща. Ненавиждаше всички свободни негри, които се перчеха по обществени

места, сякаш бяха равни на белите. Ненавиждаше гражданската бюрокрация — мравки, които се щураха насам-натам в стремежа си да докажат, че вършат някаква работа.

Въпреки всички недостатъци на града преместването във Вашингтон беше добра стъпка и то отдавна закъсняла. Щабната служба даваше много важен професионален опит. В продължение на почти три години бяха натикали Бент на строева длъжност в казармата Карлайл. Новото назначение може би щеше да се превърне в повратна точка в кариерата му, а тя се оказа прекалено мудна, дори и във военно време. Знаеше кого да вини за това.

В канцеларията на адютант генерала обработваха всички лични досиета на армията. Скоро след като пристигна, Бент прегледа списъка на одобрените назначения във Военната академия за следващата година. В него откри името Чарлс Мейн от Южна Каролина. Някои допълнителни проучвания разкриха, че този Чарлс Мейн е племенник на един бивш офицер, когото Бент познаваше.

Сетне, тъкмо днес, официалната поща донесе преработения окончателен списък на постъпилите през юни, които бяха вече в Академията, както и списък на онези, които нямаше да пристигнат до началото на есенния семестър. От юнския списък в очите му се наби името Уилям Хазард II, от Лихай Стейшън, Пенсилвания.

Това можеше да е само някой от същото семейство.

Бент трудно можеше да прикрие радостта си. Беше загубил следите на Ори Мейн и Джордж Хазард. Задълженията, произтичащи от собствената му кариера, допринесоха за това. Освен всичко и двамата напуснаха армията и, така да се каже, се измъкнаха от неговия обсег.

Но никога не го бе изоставило желанието да си отмъсти на Мейн и Хазард. Благодарение на тях и на съмненията, които бяха поселили по отношение на него, не се бе издигнал толкова бързо и толкова високо, колкото би трябвало. По тази и още други причини изпитваше трайна ненавист към двамата. Сега, чрез членове на семействата им, може би щеше отново да има възможност да им се отплати.

В далечния край на бюрото му се появи малка, мъхеста гъсеница и тръгна към папката, която току-що бе затворил. По навик Бент започна да мисли за старите си противници с прякорите им от Академията. Дали Мечо и Клечо са забравили обещанието, което им

даде? Ако беше така, толкова по-добре. Потайността и изненадата бяха приложими за всякакъв вид бойни действия, били те военни или лични.

— Капитан Бент? — прозвуча гласът на генерал-адютанта от вътрешната стая. — Ако обичате, елате за момент.

— Веднага, господин генерал.

Елкена Бент се надигна с мъка от стола си. Направи крачка, спря се, посегна към средата на бюрото си и натисна с палец гъсеницата. След като смачка животинката и я помете, капитан Бент се потътри тежко в отговор на повикването.

Издание:

Автор: Джон Джейкс

Заглавие: Севера и Юга

Преводач: Цветан Петков

Език, от който е преведено: английски

Издание: първо

Издател: ИК „Златорогъ“

Град на издателя: София

Година на издаване: 1993

Тип: роман

Националност: американска

Редактор: Албена Знеполска

Технически редактор: Йордан Зашев

ISBN: 954-437-017-X

Адрес в Библиоман: <https://biblioman.chitanka.info/books/3133>

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.